МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ МДУ

ДЕБЮТ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ

МАРІУПОЛЬ – 2021

ББК 94я43
УДК 08(063)

Дебют. Збірник тез доповідей студентів факультету іноземних мов за результатами участі у Декаді студентської науки – 2021 / За заг. ред. к. політ. н., проф. М. В. Трофименко, д. е. н., проф. О. В. Булатової. – Маріуполь, 2021. – 342 с.

Редакційна колегія:

д. філол. н., проф. Павленко О. Г.,
к. пед. н., доц. Кажан Ю. М.,
к. філол. н., доц. Гутнікова А. В.,
к. філол. н., доц. Назаренко Н. І.,
к. філол. н., доц. Федорова Ю. Г.,
д. пед. н., проф. Задорожна-Княгницька Л. В.,
к. філол. н., ст. викл. Лоскутова Н. М.,
к. н. соц. ком., доц. Трифонова Г. В., ас. Поклад Т. М.

Матеріали збірника висвітлюють результати науково-дослідної роботи студентів МДУ, які присвячені питанням філології, літературознавства, лінгвокраїнознавства тощо.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Радою молодих вчених Маріупольського державного університету.

Протокол № 4 від 26 лютого 2021 р.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2021

СЕКЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОГО, ТИПОЛОГІЧНОГО І ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

УДК 811.111(73)'276.2

Анохіна Марія Вікторівна

МОВНА ГРА ЯК ЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ

Гра розглядається як один з і компонентів культури, як інструмент соціального, та психологічного розвитку особистості, а також як певна стратегія в математиці та математичній логіці. Як зазначив М. Епштейн, проблема гри стає актуальною, підчас центральною у соціології, психології, культурології, літературознавстві, семіотиці, антропології, теології та математиці. І мовознавство не є винятком [3, с.276].

Особливе місце в загальній теорії гри займає так звана «мовна гра». Здебільшого, в дослідженнях даної галузі мовна гра розглядається як частина лінгвістичного експерименту, а також як основа для креативного словотворення [5, с.26].

Сам термін "мовна гра" з'явився в 19 ст. в рамках філософії та означав використання мовних засобів з урахуванням реалізованих ними функцій означення. Однак, з плином часу термін "мовна гра" зазнав процес семантичної конкретизації. У 70-і роки 20 ст. у вітчизняній лінгвістиці термін набув нового змісту, і мовну гру почали розуміти як творчу переробку мови з метою реалізації її естетичної та поетичної функції [2, с.186].

Зазвичай, проведені дослідження ґрунтуються, на різних джерелах – від різноманітного мовного матеріалу до зафіксованих в різних художніх текстах прикладах мовної гри.

Вважається, що саме художня література виявляється тим самим простором, в якому мовна гра може реалізуватися в повній мірі. Причому є автори, які в значній мірі тяжіють до ігрової манери передавання думок. Адже саме художня мова може реалізувати можливості гри мовними засобами. При цьому таким чином створюється комічний ефект. З-поміж авторів українського походження, котрі вважаються майстрами сміху можна виділити М.В. Гоголя. Цікаво, що каламбури та взагалі ігровий стиль побудови тексту втілюється у Гоголя не тільки на лексико-семантичному, але й на синтаксичному рівні. Ігровий стиль побудови тексту створюється неприродно переривчастою, синтаксично безпорадною мовою персонажів, схожими кінцями двох або декількох речень або фраз, які кумедно підкреслюють об'єкт розмови або його властивості, й неочікуваними переходами від однієї тональності до іншої. Цілком зрозуміло, що до використання мовної гри звертаються письменники – автори комедій [1, с.458].

Використання мовної гри дозволяє знаходити в мові нові можливості передачі думок та почуття й застосовувати нестандартні прийоми в ситуації, коли адресанту необхідно не просто

донести до співрозмовника певний сенс, але й справити певне враження, привернути до себе увагу, домогтися певного ефекту [6, с.4].

Творче використання мовного матеріалу дозволяє мовцю вирішити цілу низку комунікативних завдань. Значною мірою цьому сприяє те, що порушення мовних норм дуже часто пов'язане з комічним ефектом. Звичайно, у мовної гри можуть бути й більш «піднесені» цілі – наприклад, у текстах поетичних або магічних, але скрізь і всюди мовна гра спрямована на те, щоб просто потішити співрозмовника, розвеселити, розсмішити його. В залежності від конкретної ситуації цей намір набуває вигляду словесної гостроти, каламбуру, жарту, анекдоту тощо. І тут мовна гра «співпрацює» з цілою низкою прийомів, за допомогою яких досягається гумористичний ефект. Це, зокрема: навмисне спотворення, пародіювання, передражнювання якогось явища, перебільшення, вип'ячування якихось рис, вилучення предмету із його звичного середовища, зіткнення непоєднуваних предметів або рис, наприклад «високого» й «низького», зниження образу взагалі, його спрощення, вульгаризація, обман сподівань і т.п. [6, с.8].

Новий Міжнародний Словник визначає гру слів як процес або результат гри зі словами або звуками з метою досягнення риторичного або гумористичного ефекту. Гра слів включає каламбур (calembour, pun), парономазію (paronomasia), малапропізм (malapropism) та неоднозначність (double entendre, ambiguity) [7, с.731].

На перший погляд, визначення дає підставу вважати, що, незважаючи на відмінності в термінах, мовна гра у вітчизняній лінгвістиці та гра слів у працях західних дослідників – одне й те ж мовне явище. Подібними дані терміни роблять спільні цілі створення феномену – реалізація естетичних потенцій мови.

Проте, термін гра слів неправомірно обмежує сферу реалізації даного явища, зводячи її, по-перше, лише до лексичного рівня. Створення ж неоднозначності, двозначності можливо й у інших мовних одиницях: у словосполученні, реченні й навіть тексті (наприклад, у анекдотах). По-друге, більш важливо, що мовна гра базується не на актуалізації певних неузуальних параметрів слова, а на маніпуляції когнітивними моделями породження сенсу, що відображають стабільний стан всієї системи мови, а не тільки словникового складу [4, с.114].

Тобто, поняття гра слів (play on words) може розглядатися тільки як один із проявів мовної гри, що репрезентує незрівнянно малу частину всіх існуючих в системі мови ігрових процесів, які динамічно розвиваються [4, с.114].

Література

1. Булаховський Л. А. Комічні засоби синтаксису / Л. А. Булаховський. – М. : Держ. навч-пед. вид-во Мін. осв. РРФСР, 2006. – 470 с.

2. Григор'єв В. П. Мовні процеси сучасної російської художньої літератури / В. П. Григор’єв. – М. : Наука, 1977. – 262 с.

3. Епштейн М. Н. Гра в житті та в мистецтві / М. Н. Епштейн. – М. : Радянський письменник, 1988. – 342 с.

4. Журавльова О. В. Когнітивні моделі мовної гри (на матеріалі заголовків російських і англійських публіцистичних видань): дис. ... Канд. філол. наук: 10.02.19 / О. В. Журавльова; М., 2002. – 207 с.

5. Норман Б.Ю. Про креативність функцію мови (на матеріалі слов'янських мов) / Б. Ю. Норман // Слов'янознавство. – 1997. – №4. – С.26-33.

6. Норман Б. Ю. Гра на гранях мови / Б. Ю. Норман. – М. : Флінта, 2006. – 344 с.

7. Encyclopedia Britannica. New International Webster Dictionary / Encyclopedia Britannica. – Chicago, 1993. – Vol. 2. – 1737p.

УДК 811.11-112

Дейнека Станіслав Олегович

ЯВИЩЕ ПАРОНІМІЇ ТА ЙОГО РОЗМЕЖУВАННЯ З ОМОНІМІЄЮ, ПОЛІСЕМІЄЮ, СИНОНІМІЄЮ ТА АНТОНІМІЄЮ

Пароніми досліджуються вже протягом багатьох років, проте в сучасній науці про мову відсутні як єдиний підхід до їх вивчення, так і єдність поглядів на їх лінгвістичний статус.

Термін «паронім» був запропонований Аристотелем в його праці «Категорії», в якій філософ у такий спосіб називав так похідні слова. Згодом пароніми почали розуміти, як співзвучні слова, що мають в плані вираження ступінь звукової близькості в рамках нечіткої множини і мають в змістовній структурі загальний компонент, який може бути актуалізований у свідомості як лінгвістичними, так і екстралінгвістичними факторами. На думку О.В.Вишнякової, збіг кореня повинен підкріплюватися реалізацією ряду інших умов, приймаючи до уваги, що пароніми – це близькі по звучанню однокореневі слова з наголосом на тому самому складі, які відносяться до одного логіко-граматичного ряду – до однієї частини мови, одного роду й різних понять, які позначають. Наприклад: радник-порадник; означати-позначати; класний-класовий [2, с.9].

У рамках такого підходу паронімія розглядається як прояв системних зв'язків мови, носить регулярний характер і займає певне місце в мовній структурі. У такому випадку прикладами служать: в українській мові: адресат – адресант; в англійській мові: alternately – alternatively, personal – personnel [3, с.129].

Розглянемо співвідношення явищ паронімії і полісемії на основі фонетичного і семантичного критерію. Полісемія – конструктивна властивість природних мов: природні мови не можуть не розвивати багатозначність своїх одиниць, оскільки це дозволяє їм за

рахунок обмеженої кількості одиниць економно висловлювати значно більшу кількість значень. Дане явище ґрунтується на наявності у одного і того ж слова декількох пов'язаних між собою значень. На фонетичному рівні для полісемії, як і омонімії, характерна спільність форми, наприклад, firing: 1) стрілянина; акт пострілу або вибуху; 2) паливо; 3) спалювання палива, опалення; 4) розтоплення; 5) випал. Пароніми ж відрізняє не спільність, а подібність форми, наприклад, accident: incident. Що ж стосується семантичного фактору диференціації паронимов і багатозначних слів, то для останніх характерна наявність в їх змістовній структурі спільного інваріантного значення. Різні значення одного багатозначного слова зв'язані у єдину структуру тим, що мають у своєму змісті значну спільну частину. Так, у наведеному прикладі багатозначного слова firing усі значення так чи інакше означають спосіб використання палива [1, с.13].

В умовах мовного використання (контексту) багатозначність знімається. Наприклад, He has written several articles for this newspaper (Він написав декілька статей для цієї газети). The shop sells articles of daily necessity (В магазині продаються предмети першої необхідності). Пароніми ж можуть зустрічатися у одному і тому ж контексті, у якому водночас актуалізуються їхні мовні значення, наприклад, He wondered (wandered) over the world. Тут в ідентичній площині існує декілька пов'язаних між собою значень, що походять від основного (спільного) значення, які можна представити у вигляді паралельних прямих, на відміну від омонімії, де з однієї точки розходяться інші значення [1, с.13].

Отже, паронімія - явище в першу чергу мовленеве, а вже потім - мовне. У мовній дійсності є тільки співзвучні та співвідносні в смисловому плані мовні одиниці в широкому розумінні цього слова (омоніми, багатозначні слова, синоніми), які за певних умов в мові можуть зіштовхуватися, породжуючи тим самим явище паронімії. Із поданого зіставлення паронімії із суміжними явищами можна зробити висновок, що паронімія визначається не одним формальним критерієм, а поєднанням формальної (звукова подібність, що не досягає меж омонімії), семантичної (змістовні зв'язки, якы не досягають меж абсолютної синонімії) та функціональної (можливість неправильного змішування в мовленні) ознак [1, с.13].

Література

1. Антипина О. Критерії співвіднесення паронімів и суміжних явищ (на матеріалі англійської мови) / О. Антипина // Вісник Башкирського університету. – 2011. – №. 4. – С. 12-13.

2. Вишнякова О. В. Пароніми сучасної російської мови / О. В. Вишнякова. – М. : Російська мова, 1987. – 281 с.

3. Фоміна М. І. Сучасна російська мова. Лексикологія / М. І. Фоміна. – М. : Букіністичне видання, 1990. – 415 с.

УДК 811.11-112 Демура Тарас Олегович

DEFINITION OF "TEXT"

In modern linguistics, a significant place is given to the study of the text and the problems associated with it. Interest in the text is relevant primarily in connection with the change of direction of modern linguistic research and the recognition of the fact that the text is "a communicative unit of the highest level, a relatively stable operational unit of language, which provides logical, thematic, structural and pragmatic communication." clarity "[1, p. 12].

The appeal to the text as a linguistic and cultural phenomenon continues to this day. In modern works aimed at the study of the text, its various aspects are considered, the analysis of specific texts is carried out.

And today there are ongoing discussions about the definition of "text". Linguists approach this question in different ways: some of them recognize the text only in written language (I.R. Halperin, LM Loseva), others consider the existence of the text in oral (G.V. Kolshansky, O.I. Moskalskaya), but only in the monologue form of speech, the third (Z. Ya. Turaeva, V. Ye. Chernyavska) speak of the text in dialogic speech as the realization of any linguistic idea. However, most researchers consider the text only as a language built and organized in a certain way.

As emphasized by I.A. Shchirova and Z.Ya. Turaeva [2, p. 126], the text is one of the key concepts of the twentieth century. In the branched etymology of the word "text", they distinguish three main meanings:

- what is created, made by man (Latin textum - fabric, clothing, connection, connection, structure, composition, style);
- connectivity of elements within the done (Latin textus - plexus, structure, coherent presentation);
- the skill of this done (Latin texo - weave, weave, fold, weave, combine).

O.G. Pocheptsov understands the text "language structure higher than the sentence level." In his opinion, "the text of the minimum volume is a text consisting of two sentences" [3, p. 127].

Today, the concept of "text" has both narrow and broad meaning. According to N.V. Petrov, in a narrow or traditional sense, the text is understood as any speech utterance, regardless of the volume, but which inevitably has a sign of complete semantic unity and communicative significance. According to the author, a broad understanding of the concept of "text" has been established relatively recently. It is connected with the general tendency of interpretation of culture as a complex semiotic formation [4, p. 196].

In the works of O.I. Moskalska the text appears as a variable speech product, but which can be systematically described [5, p. 53].

The researcher sees the first stage of systematization of texts in the distinction between micro- and global, or integral texts. The first are characterized by it as thematic-communicative and semantic-grammatical units. The second implements in the researcher's understanding other principles of integrity, such as modal-temporal and reference structure, spatio-temporal axis, a combination of types of speech. The principle of this distinction, according to O.A. Kostrova, is that in modern linguistics, both types of text are studied in different directions: microtext in its various forms (including as a "text type") is the subject of study of stylistics and grammar; the theory of the whole text "grew" into the theory of discourse [6, p. 71].

S.V. Piskunova considers the text as an equal and higher unit of the language system, as an element of the system of texts, due to which the communicative essence of language is realized in speech. The text, she said, is a unique combination of static language and dynamic speech, the point of intersection. According to Zh. E. Fomichova, the text is both the result of speech activity and its product, and the process of creating this text, as a result of which it is procedural and dynamic in nature [7, p. 58].

One of the pressing problems is, according to many researchers, the attempt to define a single "text", as this term reflects, according to SV Piskunov, various aspects of philology, philosophy, psychology, culturology, computer science and more. For a long time, the text was considered only a written literary work, document or excerpt from them, which later provoked discussion, as some types of text are presented orally (folklore, polyphonic language in stadiums, rallies, public transport, spontaneous speech on radio and television, etc. etc.), most involve a combination of oral and written text (lectures, professional conversations, reports, etc.). According to S.V. Piskunov, the leading and defining property of the text is its communicative essence and the ability to unite all units of language to participate in this process. Linguistics is getting closer to recognizing the text as its main object, in which the means of speech of all levels exist only as elements, parts of the whole - the text [8, p. 89].

Literature

1. Балюта Е. Г. Лінгвістична характеристика комп'ютерної терміносистеми англійської мови / Е. Г. Балюта // Вісник Запорізького державного університету. Серія: Філологічні науки. – Запоріжжя, 2001. – № 3. – С. 15–17.

2. Левицкий В. В. Виды мотивированности слова, их взаимодействие и роль в лексико-семантических изменениях / В. В. Левицкий // Материалы семинара по проблеме мотивированности языкового знака. – Л., 1969. – С. 74.

3. Исаченко А. В. Термин-описание или термин-название? / А. В. Исаченко // Славянска линви стична термінологія [София], 1962. – № 1.– С. 19–25.

4. Зацний Ю. А. Шляхи та тенденції розвитку лексико-семантичної системи сучасної англійської мови : [учб. посіб.] / Ю. А. Зацний. – Запоріжжя : ЗДУ, 1992. – 110 с.

5. Єнчева Г. Г. Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу термінів адитивного виробництва / Г. Г. Єнчева. – К. : 2011. – 20 с.

6. Гринёв С. В. Введение в терминографию / С. В. Гринёв. – М. : Высш. шк., 1996. – 161 с.

7. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад / А. Я. Коваленко. – К. : 2001. – 134 с.

8. Иванов В. П. Трёхмерная компьютерная графика / В. П. Иванов, А. С. Батраков. Под ред. Г. М. Полищука. – М. : Радио и связь, 1995. – 224 с.

УДК 811.11-112

Дуженко Ганна Антонівна

THE CONCEPT OF "TIME" IN MODERN SPEECH REALITY

The concept of time is expressed in lexical semantics, grammatical forms, syntactic units. The problem of time is largely studied in the field of lexical structure of the English language. The study of nouns denoting different periods of time in English. There have been attempts to explore the ethnocultural specifics of the image of time in the linguistic consciousness of Russians, Kazakhs and British [1]. Also in the culturological aspect, a study of the concept of time in the context of language and culture, in terms of minimum units of articulation on the material of the English language [2]. Within the framework of cognitive science, the interaction of the concept of time with the concepts of other mental spheres was studied [3]. Phraseological units with the meaning of time were studied on the basis of the Russian language, the Ukrainian language, and the German language. The phraseological structure of the English language was also considered in terms of some aspects of the reflection of the concept of time.

Thus, in a study by O.A. Besshaposhnikova studied temporal spatial deixis in the semantics of phraseological units of modern English, and in the work of AI Yermakova [4; 11] lexical and phraseological units with the meaning of instantaneous time. In domestic linguistics, the problem of time was developed in the works of N.D. Arutyunova, VV Morkovkina, ES Yakovleva, Yu.S. Stepanov and many others. Within the framework of ND Arutyunov's school of "logical analysis of language" researches of the models of time presented in various languages, cultures and kinds of discourse were carried out.

Particular attention is paid to the various ways of conceptualizing time reflected in temporal semantics. In his study, OG Chuprina [5] presents a systematic description of temporal vocabulary as a fragment of the lexical-semantic system of the Old English language. The paper investigates the notation of time in its pure form (per se), the notation of the past, present and future, as well as the notation of time units. The paper emphasizes that Old English temporal vocabulary is represented by

a set of cultural and linguistic paradigms. In the English of the early Middle Ages, the author identifies three cultural and linguistic paradigms: traditional or Anglo-Saxon, transitional and scientific. The author notes that the delimitation of cultural and linguistic paradigms is a methodological technique that contributes to a reasonable classification of linguistic material. The study of temporal units within the cultural-linguistic paradigm avoids a rigid, but still requires a verification base, the opposition of the ancient poetic and prose word; words belonging to the so-called common language and words related to literary language. The conditions for the formation of the so-called transitional cultural and linguistic paradigm were the intertwining of ideas that have developed over a long folk natural and traditional social experience, with ideas that are implemented by the Christian church [5, p.15].

There was not only a substantive but also a formal difference between the cultural and linguistic paradigms that stand out in the Old English language. Thus, in the temporal fragment of the Anglo-Saxon paradigm in comparison with the Latin Christian there were no such tokens as minuta, prica, moment. In the Anglo-Saxon paradigm, the noun niht "night" served as the main designation for the artificial unit of time needed to do any work, due to the archaic notion that day and day began with sunset and night. In modern English, the reflexes of the ancient paradigm can be considered the words fortnight (= fourteen nights) and now obsolete, but still found in the 30s of XX century sennight (= seven nights) [5, p. 41].

The author concludes, in particular, that the structural system of time in the Anglo-Saxon paradigm consisted of two lexical and semantic areas, related to each other by common principles of internal organization of the content of their constituent units. The first area concluded the designation of time per se, the second - the designation of past, present and future. Numerous strong centers and weakly expressed small periphery were allocated in each area. The core of the system was formed by those units that corresponded to the most significant manifestations of time for Anglo-Saxon society, and as a result, had thematic and contextual consolidation. In the sequence of times "past-present-future" the linguistic consciousness of the Anglo-Saxons singled out the past and gave the least importance to the present and the future [5, p. 134].

Literature

1. Дмитрюк С. В. Этнокультурная специфика образа времени в языковом сознании русских, казахов и англичан : автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.19 / С. В. Дмитрюк. – М., 2001. – 24 с.

2. Стопочева-Мойер А. Ю. Время в контексте языка и культуры: минимальные единицы членения (на материале англ.яз.) : дис. … канд. филол. наук : 10.02.04 / А. Ю. Стопочева-Мойер. – М., 2000. – 168 с.

3. Гилева Е. П. Когнитивные основы неграмматической представленности концепта времени : автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.04 / Е. П. Гилеева ; Барнаул. гос. пед. ун-т. – Барнаул, 2002. – 19 с.

4. Бесшапошникова О. А. Временной и пространственный дейксис в семантике фразеологических единиц современного английского языка : автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.04 / О. А. Бесшапошникова. – М., 2007. – 22 с.

5. Чупрына О. Г. Семасиологическое исследование темпоральной лексики древнеанглийского языка : дис. … д-ра филол. наук : спец. 10.02.014 / О. Г. Чупрына. – М., 2001. – 341 с.

УДК 811.11-112

Єрмакова Марія Владиславівна

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Деякі дослідники, зокрема І. В. Корунець схиляються до класифікації, що пов'язана з частинами мови, до яких належать компоненти ФО. Згідно нашого емпіричного матеріалу класифікація за І.В.Корунцем є найзручнішою та відповідає завданням дослідження.

Дієслівні фразеологізми. Дієслівними ФО слід вважати ті фразеологізми, де головне слово, яке має смислове навантаження виражено дієсловом. Більшість дієслівних фразеологічних одиниць стосуються людини, дії, що вона виконує, або в якому стані знаходиться. Вони виражають дію і функціонують найчастіше у ролі присудка [1, с. 35 – 36]. Найпростішим дієслівним утворенням є поєднання дієслова з іменником, наприклад: *to be in the blues* – нудьгувати; *to give some one a red face* – збентежити когось. Існує чимало поширених фразеологічних висловлювань. Їх структуру можна зобразити наступним чином (дієслово + іменник + прийменник + іменник), але така структура може дещо змінюватися в залежності від кількості компонентів, наприклад: *to be green in smb's eyes* – виглядати простаком в очах інших; *to put one's arm out further than one can draw it back again* – не розрахувати сил. Багато фразеологізмів починаються із допоміжних дієслів *to be* і *to have* і означають перебування людини в якомусь стані, наприклад: *to be in black book* - бути на поганому рахунку; *to be grey* – бути розумним.

Дієслівні компаративні звороти передають означено-обставинні відносини, називаючи дію і її якісну характеристику, вказуючи на ступінь інтенсивної дії [1, с. 38 – 40]. Характерною особливістю дієслівних компаративних зворотів є використання в якості першого компоненту переважно англосаксонських дієслів, що позначають звичайну дію: *to chatter, to drink, to eat, to feel, to fight, to hate, to hold, to laugh, to live, to look, to make, to run, to sell, to sleep, to smoke, to speak, to swim, to talk, to work* і деякі інші. Наприклад, *to make smb.'s heart bleed* – змусити когось страждати; *to hold one's head above the water* –

боротися з труднощами. Структуру дієслівних компаративних зворотів можна продемонструвати за допомогою наступної моделі (дієслово + сполучник like + означений/неозначений артикль + іменник). Це найпростіша модель, вона може дещо змінюватися в залежності від кількості компонентів.

Субстантивні фразеологічні одиниці. Субстантивними ФО слід вважати ті фразеологізми, де головне слово, яке має смислове навантаження виражено іменником. Деякі інші дослідники називають цю групу фразеологічних одиниць номінативною. Але в даному дослідженні ми будемо притримуватися назви субстантивні ФО. Найхарактернішою структурною моделлю субстантивних ФО є прийменниково-іменникове утворення, тобто поєднання іменника з іменником з препозитивним означенням (або без нього) за допомогою прийменникового підрядного зв'язку [1, с. 45]. Наприклад: *grey hairs* – старість; *tickled pink* – захват; *yellow dog* – підла людина; *grey mare* – жінка, що тримає свого чоловіка під черевиком. Також до цього виду належать прийменниково-іменникові утворення: два іменника, пов'язані з прийменником, наприклад: *baby in arms* – наївна людина; *a stab in the back* – удар у спину. Це основні моделі утворення субстантивних фразеологічних одиниць. Вони можуть дещо змінюватися в залежності від кількості компонентів.

Адвербіальні фразеологізми. Адвербіальні ФО слід вважати ті фразеологізми, де головне слово, яке має смислове навантаження, виражено прислівником [1, с. 48 – 50]. Сюди ж входять і ад'єктивні компаративи. Адвербіальні ФО поділяються на два підкласи: якісні і обставинні адвербіальні фразеологізми, наприклад: *arm in arm* – рука об руку, разом.

Ад'єктивні компаративи передають означальні відносини, називаючи ознаку і вказуючи на її ступінь. Перший компонент ад'єктивних компаративів вживається звичайно у буквальному значенні. Функція другого компонента завжди підсилювальна, наприклад: *(as) brown as a berry* – засмаглий; *(as) red as a beet* – багряний; *(as) white as a sheet* – блідий.

Фразеологізми з граматичною структурою речення утворюють окремий різновид чи розряд одиниць лише у структурному відношенні. Фразеологізмами можуть бути:

1. цілі речення;
2. словосполучення;
3. метафорично генералізовані власні назви (іноді географічні назви).

Таке ж явище присутнє і в українській мові, наприклад: *Чалий* – підступна, зрадлива людина; *Макар Касян* – ненажера.

Проаналізувавши класифікацію ФО за І. В. Корунцем, можна сказати, що вона пов'язана з частинами мови, але існують різні підходи щодо принципів класифікування фразеологізмів, а саме структурно-семантичний, граматичний та функціонально-стилістичний. Дана

класифікація відіграла важливу роль у розробці теоретичних питань фразеології, розкрила механізм утворення фразеологічного значення, відношення семантики цілого виразу до значень слів-компонентів, що його складають. Ця класифікація глибоко увійшла у фразеологічну науку, дістала широке визнання в усьому світі і стала придатною для багатьох сучасних мов.

Література

1. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навч. посібник. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 458с.
2. Korunets'. Theory and Practice of Translation// Nova Knyha, 2003. – 255c.

УДК 811.11-112
Кукліна Дар’я Андріївна

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СЛЕНГ»

На даний момент немає єдиної думки щодо визначення поняття «сленг». Воно не володіє термінологічною точністю, і різні мовознавці трактували його з точки зору власного розуміння.

Розглянемо деякі з численних наукових визначень сленгу.

Сленг – це відносно стійкий для певного періоду, широко вживаний, стилістично маркований лексичний пласт, компонент експресивного просторіччя, що входить в літературну мову та володіє негативною експресією. Така дефініція є найбільш прийнятною серед сучасних лінгвістів та ґрунтується на розробці поняття сленгу російським мовознавцем В. Хом’яковим [9, с. 6].

Видатний вчений М. Маковський у своїх дослідженнях визначає сленг як історично складену лінгвосоціальну норму, яка реалізується на рівні мовлення (фонетика, граматика, лексика), генетично й функціонально відмінну від професійних і жаргонних елементів мови [5, с. 18].

Згідно точки зору деяких мовознавців, сленг – не що інше, як продукт індивідуальної мовної творчості представників окремих соціальних і професійних угруповань, який вживається у якості мовного вираження суспільної свідомості людей, які належать до певного середовища [4].

Таку гіпотезу підтримують вчені С. Робертсон, який стверджує, що сленг складається з «особливих» слів, вигаданих окремими людьми і незрозумілих для інших членів суспільства, а також А. Смирницький, який зазначає, що під сленгом слід розуміти розмовний або фамільярний стиль мовлення в певній спеціальній області [7, с. 21].

Цікавим та актуальним трактуванням терміну «сленг» вважається визначення Т. Соловйової, згідно з думкою якої сленгом слід називати найбільш рухливий шар розмовної

англійської мови, що включає в себе слова і вирази, запозичені з інших груп англійської мови або з інших мов, або створені за словотворчими моделями, існуючими в англійській мові, і вживані в більш конкретних значеннях завдяки здобутому емоційному забарвленню [8, с. 53]. Таку точку зору поділяє І. Арнольд, зазначаючи, що сленгом слід називати суто розмовні слова з грубуватим або жартівливо-емоційним забарвленням [2, с. 112].

Згідно з думкою одного з найвідоміших дослідників сленгу Е. Партріджа, сленгом називаються існуючі в розмовної сфері дуже неміцні, нестійкі, не кодифіковані, а часто і зовсім безладні і випадкові сукупності лексем, що відображають суспільну свідомість людей, які належать до певного соціального або професійного середовища [10, с. 55].

Сленг розглядається Партріджем як свідоме, навмисне вживання елементів літературного стандарту в розмовній мові в чисто стилістичних цілях: для створення ефекту новизни, незвичайності, відмінності від загальновизнаних зразків, для відображення певного настрою мовця, для додання висловленню конкретності, жвавості, виразності, стислості, образності. Такі мовні засоби, як метафора, метонімія, синекдоха, евфемізм допомагають досягти цих цілей [11, с. 62]. Дану точку зору поділяє більшість дослідників.

Г. Антрушіна у своїх працях також підтримує думку, що сленг є ні що інше як різновид метафори, а також дає нове визначення сленгу як лексико-семантичних одиниць, повних гумористичного змісту [1, с. 32].

Ю. Скребнев у своїх працях також підкреслює гумористичність сленгу як лексичного шару. Згідно з його визначенням, під сленгом слід розуміти сукупність свідомо використовуваних замінників звичайних літературних слів – загальнозрозумілих та широковживаних слів і виразів гумористичного характеру [6, с. 56].

Як видно з останніх трьох визначень, всі автори відносять явище сленгу до сфери розмовної мови, приписуючи мовному явищу досить яскраві і доволі позитивні характеристики. Дослідник І. Гальперін різко критикує дані визначення, стверджуючи, що сленг виник через неможливість авторів адекватно висловити власну думку за допомогою логічних визначень [3, с. 116].

За його думкою, використання таких мовних засобів, як метафора, метонімія, синекдоха, евфемізм веде до туманності та неясності самої думки. Він стверджує, що змішання під одним терміном різнорідних лексико-стилістичних явищ викликає взаємовиключні погляди на сленг і призводить до беззмістовності самого терміна. Дослідник пропонує розуміти під терміном «сленг» шар лексики та фразеології, який з'являється в сфері живої розмовної мови в якості розмовних неологізмів, які легко переходять у шар загальновживаної літературної розмовної лексики [3, с. 126].

Отже, чіткого визначення поняття сленг в сучасній лінгвістіці і досі не існує. У вчених та дослідників, які займалися і займаються проблемами сленгу існують різні погляди на поняття сленгу та його значення у повсякденному житті людини.

Найбільш адекватними для даного дослідження нам представляються визначення Е. Партріджа та Т. Соловйової.

Згідно думки Т. Соловйової, під сленгом слід розуміти рухливий шар англійської мови, якому притаманне яскраве емоційне забарвлення. Це визначення знаходить своє підтвердження у тому, що сучасна молодь прагне до максимальної свободи вираження творчої індивідуальності та емоціональної експресивності. Саме сленгізмам притаманна така емоціональна експресивність, за допомогою якої сучасна молодь прагне досягти мовної свободи самовираження.

В даній дослідницькій роботі ми також дотримуємося точки зору Е. Партріджа, який розглядає сленг як свідоме, навмисне вживання елементів нелітературного стандарту в розмовній мові в чисто стилістичних цілях: для створення ефекту новизни, незвичайності, відмінності від загальновизнаних зразків, для відображення певного настрою мовця, для додання висловленню конкретності, жвавості, виразності, стислості, образності.

На підтвердження цього можна зазначити, що літературна мова часто не надає молоді можливості висловити думку стисло та емоційно. Привабливість сленгу полягає в тому, що його іноді дещо грубувата лексика дозволяє надати мовленню експресивного забарвлення з метою виразити через стислий, виразний образний вислів усю гаму почуттів.

Деякі мовознавці вважають сленг «вульгарною, злодійською мовою», інші ж, навпаки, вважають його ознакою розвитку мови. Ми дотримуємося позиції, що сленг є ідентифікатором розвитку мови. За нашою думкою, дослідження яскравого емоційно-експресивного забарвлення, лаконічності й образності сленгізмів, їх здатності постійно змінювати кордони, що розділяють їх з мовною нормою, дасть змогу зрозуміти тенденції розвитку мови взагалі, заглянути в її майбутнє, висвітлити проблему «мова та її середовище».

Література

1. Антрушина, Г. Б. Лексикология английского языка / Г. Б. Антрушина, О. В. Афанасьева, Н. Н. Морозова. М.: Дрофа, 1999. – 287 с.

2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М.: Высшая школа, 1959. – 318 с.

3. Гальперин И. Р. О термине «сленг» / И. Р. Гальперин. – Вопросы языкознания. – 1956. –№6. С.114-150.

4. Маковский М. М. Взаимодействие с ареальным вариантом «сленга» и их соотношение с языковым «стандартом»/ М. М. Маковский // Вопросы языкознания. 1963. - №5. – С. 22.

5. Маковский М. М. Современный английский сленг: Онтология, структура, этимология. Изд. 2-е / М. М. Маковский. – М.: ЛКИ, 2007. – 168 с.

6. Скребнев Ю. М., Кузнец М. Д. Стилистика английского языка / Ю. М. Скребнев, М. Д. Кузнец. – Спб.: Радуга, 1960. – 324 с.

7. Смирницкий А. И. Лексикология современного английского языка / А.И.Смирницкий. – М.: Редакционно-издательский совет филологического факультета МГУ им. М.В. Ломоносова. 1998. -259с.

8. Соловьева Т. А. К проблеме сленга / Т. А. Соловьева // Вопросы лексикологии английского, французского и немецкого языков. Иваново, 1961. – С. 53.

9. Хомяков В. А. Три лекции о сленге / В. А. Хомяков. В., 1970. - 63 с.

10. Partridge E. Slang Today and Yesterday / E. Partridge. – New York: The Macmillan, 1934. – 476 p.

11. Partridge E. Slang. Usage & Abusage: A Guide to Good English / E. Partridge. – L. : Penguin Books, 1964. – 543 p.

УДК 811.11-112

Лєшкова Ганна Павлівна

МІСЦЕ ЛІНГВАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

На сучасному етапі розвиток словарного запасу невгамонно зростає, створюючи при цьому інновації, які потребують чіткого уточнення та аналізу. Під «інновацією» ми розуміємо поняття «неологізм» (від греч. neos – новий та logos – слово) – це нові слова або словосполучення, які створені для позначення чогось нового (раніше невідомого) предмета або явища. Але, як вважає Ю.А. Зацний, визначення неологізмів як слів або зворотів не можна вважати вичерпним, оскільки таке визначення включає далеко не всі різновиди інновацій [Зацний 2008]. Неологізми бувають мовні, лексичні, семантичні, авторські та індивідуально-стилістичні. Мовні неологізми створюються головним чином для позначення нового предмета, поняття. Вони входять в пасивний словниковий запас та відмічаються в словниках англійської мови. Неологізмом вважається слово, яке зберігає «наліт свіжості». Якщо поняття актуально, а слово яке його називає добре пов’язано з іншими словами, то воно перестає бути неологізмом.

Багато з проаналізованих нами слів вже пройшли процес соціалізації, а частково, лексикалізації. Як свідчать опитування інформантів в Англії та Сполучених штатах Америки, багато з слів, зафіксованих в словниках не сприймаються носіями як новими. Вони втратили свою часову конотацію новизни, тому що використовуються носіями вже близько двох десятків років. Однак ми відносимо цю лексику до нової, тому що вона з’явилась в англійський

мові за останні 25 років, що являється надзвичайно коротким відрізком часу в плані історичного розвитку мови, та в гносеологічному плані ця лексика не втратила своєї новизни.

Як вважає В.І. Заботкіна, неологізм – є нове слово (стійке з'єднання слів), нове або за формою, або за змістом. Виходячи з цього, у вокабулярі неологізмів можна виділити: 1) власне неологізми (новизна форми поєднується з новизною змісту): world wide web – довідково–інформаційна мережа як частина Інтернет, bio-computer - комп'ютер, який імітує нервову систему живих істот; 2) трансномінації, які об'єднують новизну форми з семантикою, яка вже передавалась раніше іншою формою: sudser – мильна опера, big C (мед.) – рак; 3) семантичні інновації, або переосмислення (нове значення позначується формою, яка вже існувала в мові): bread – гроші, drag – нудність, acid – наркотик [1].

За останні десятиліття в мові превалює одиниці першої групи, тобто, власне неологізми, що пов'язане з потребою суспільства надати нове значення тим предметам та реаліям життя, які виникли внаслідок науково-технічного прогресу та розвитку різних сфер життя. Надалі бурхливо розвивається комп'ютерний сектор, що «дає життя» таким інноваціям як, наприклад, webucation – освіта через Інтернет, яка, до речі, не поступається за якістю «реальної освіти». До речі, ще у 2000 році понад тисячу університетів та коледжів Америки пропонували студентам «віртуальні курси» – virtual courses.

Як вважають видатні лінгвісти, такі як Ю.А. Зацний, Т.О. Пахомова, О.О. Селіванова, перспективними напрямами розвитку освіти через всесвітню мережу Інтернет є наступні позиції: 1) функціонування повністю «віртуальних навчальних закладів»; 2) розширення та розвиток «віртуальної освіти» через «кібер-курси» на території традиційних університетів та коледжів (brick-and-mortal institutions); 3) упровадження «віртуальних рис» у звичайні університетські курси в стінах традиційних навчальних закладів.

Слід також зауважити, що необхідність розширення та розвитку поняття «неологізм» також тісно перетинається із поліетнічністю та поліваріантністю англійської мови. На цій підставі, неологізми можуть бути розділені на 1) лексичні (нові слова та словосполучення); 2) фразеологічні (нові стійкі словосполучення); 3) семантичні (суміш лексичних та фразеологічних інновацій). Кількість неологізмів на лексичному рівні не піддається певному підрахунку, тому що неологізми створюються не в мові взагалі як системі, а в реалізації цієї системи – у мові певних носіїв мови, що далеко не всі фіксуються в мові. Ознаками входження нових слів у мові слід вважати їх «рекурентність», тобто здатність відтворення поза первісним контекстом, участь у семантичних і словотворчих процесах [2] . Як вважають лексикографи, для того, щоб неологізм закріпився в словнику, йому належить пройти багато років в різних джерелах фактичного й ілюстративного матеріалу, новітніх лексикографічних (паперових та електронних), творах художньої літератури.

Інформаційна революція продовжує бути найпродуктивнішим сектором поповнення словникового складу сучасної англійської мови, але за нашими кількісними підрахунками, а це більш ніж 700 одиниць.

Для позначення людини, її стилю життя та смаків виникла ціла низка новоутворень, таких як, наприклад, flexitarian – це людина, яка вживає лише рослинну їжу у спеціальних закладах, opportunivore характеризує людину, яка їстиме все що він або вона знайдуть, informavore людина, головною функцією якої є споживання інформації, Webrarian описує людину, яка є експертом не тільки у світовій інформаційній мережі Інтернет і яка збирає інформацію, але вона ще й організовує, каталогує цю інформацію.

Для позначення людини, яка вирощує величезні гарбузи щоб посперечатися у змаганні на найвагоміший гарбуз називають pumpkineer. Людина, яка не є постійним курцем, а курить лише за випадком пов'язаний неологізм chipper. Інновацією ghost farmer позначають людину, яка має власну ферму, але не бере участь в обробці землі. Для позначення людини, яка мало спить на протязі робочої неділі і яка намагається наздогнати все те, що вона недоспала у вихідні називають sleep camel.

Концептосфера «ECONOMICS» складає 460 лінгвальних інновацій, в той час як концептосфера «BUSINESS», представлена у кількості 300 інновацій, також відреагував на зміни у лексико-семантичному складі англійської мови.

З'явилось досить багато різновидів економіки у різних сферах діяльності людини. Наприклад, існує така галузь економіки яку називають «невроекономікою» (neuroeconomics), а фахівця в цієї галузі «невроекономістом» (neuroeconomist). Останнім часом думка про те, що жінка слабке створіння і від неї нічого не залежить, різко змінилася, тому на цієї підставі з'явилось новий вид економіки «womenomics», де жінка відіграє домінуючу роль. Для позначення залежності економіки від особливостей культури в певній країні виник неологізм culturnomics (зрощення culture + economics). До речі, багата кількість новоутворень була створена за допомогою зрощення, тобто телескопії – злиття двох основ з випадінням певного елемента. В останні десятиліття за допомогою елементу - nomics було створено чимало новоутворень таких як, наприклад, burgenomics, caponomics, cybernomics, mediconomics. Серед наведених інновацій з'явились й такі як bionomics (для позначення поєднання біологічної теорії з економічною), enronomics (стратегія бізнесу, що базується на бухгалтерських маніпуляціях). Відомий вираз «реклама – двигун прогресу» і все, що з цим пов'язане не могли не відобразитись в даному секторі.

Так, на економічно-бізнесовому просторі виникають наступні парадигми з ключовим поняттям advertisement, які, безумовно, мають свій переклад: ad creep (поступове заповнення рекламного простору на нетрадиційних поверхнях, таких як, підлоги, стелі ванних кімнат,

автомобілів та стін домівок), advergame (комп'ютерна гра в Інтернеті, в яку задіяні елементи реклами), advermation (advertisement + information, реклама або рекламний ролік, зміст якого містить більш детальну інформацію про певний продукт), advertecture (реклама, яка малюється на стінах будівель), advertorial (реклама, яка за своєю структурою нагадує редакторську статтю), skyscraper ad (реклама, яка розташована на хмарочосах міста), tunnel advertising (реклама, яка знаходиться в тунелі автошляху), virtual advertising (комп'ютерно-спроектовані рекламні ролики, які транслюються в on-line форматі та по телебаченню).

Література

1. Заботкина В. И. Основные проблемы прагматики нового слова (на материале английского языка) / В. И. Заботкина // Проблемы семантики и прагматики. - Калининград : Изд-во КГУ, 1996. - С. 83–91.

2. Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття англо-український словник / Ю. А. Зацний, А. В. Янков. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 360 с.

УДК 811.111(73)'276.2

Лиман Марина Миколаївна

ШЛЯХИ ПОПОВНЕННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Сленгове слово або фразеологізм своєю появою завжди зобов'язані представникам будь-якої соціальної або професійної групи і, отже, якийсь час функціонують тільки в рамках спеціального сленгу даної групи. Сленгова лексика з'являється тільки в рамках груп носіїв мови, чиє життя і діяльність характеризуються особливими умовами існування.

Більшість нових сленгових слів виникає і еволюціонує цілком природним чином з конкретних ситуацій. Поява нових предметів, речей, об'єктів, ідей або подій супроводжується новими словами для їх пояснення і опису. Крім того, кожному новому молодіжному поколінню також потрібні деякі нові слова, щоб пояснити свій інший погляд на існуючі раніше речі. Цей інший погляд відображає, в тому числі, і мінливу культурно-історичну ситуацію, під час якої це покоління вступає в період своєї молодості. Саме це ввело в сленг молоді кінця XX – початку XXI століття велику кількість сленгових слів та виразів, що відображають різні сторони життя [1, с. 32-41].

Шляхи і способи поповнення молодіжного сленгу досить різноманітні. Сленг не є постійним явищем. Зі зміною одного модного явища іншим, старі слова забуваються, замінюються на інші. Цей процес проходить дуже стрімко. В молодіжному слензі лише за минуле десятиліття бурхливого світового прогресу з'явилася і пішла в історію неймовірна кількість слів.

Першою причиною такої швидкої появи нових слів у молодіжному слензі в умовах технологічної революції є стрімкий розвиток життя.

Іншою причиною поширення сленгової лексики є світ мас-медіа. Сленгізми дуже інтенсивно просочуються в мову преси. Майже у всіх матеріалах, де мова йде про життя молодих, про їхні інтереси, містяться сленгізми в більшій чи меншій концентрації.

Газети – цінне джерело інформації, тому що вони оперативно відображають сьогоднішній стан мови. Сленгова лексика потрапляє в них дуже швидко, і ми отримуємо можливість об'єктивно судити про її частотність. А якщо заглянути в численні журнали, що висвітлюють новинки ринку, то ми побачимо, що практично щотижня з'являються нові сленгізми на позначення модних явищ.

Останнім часом з'явилося також повальне захоплення молоддю сучасними старт новинками, а зокрема смартфонами, комп'ютерами, комп'ютерними іграми. Це також стало джерелом виникнення та поширення нових сленгових слів.

Шляхи поповнення молодіжного сленгу різноманітні, але всі вони зводяться до того, щоб пристосувати слово до дійсності і зробити його придатним для користування в молодіжному середовищі.

Як зазначає у своїй праці Т. Захарченко, зміни, які зазнають лексичні одиниці, потрапляючи в сленг, пов'язані з метафоричним переосмисленням, розширенням або звуженням значення, присвоєнням самостійного значення, розробкою продуктивних коренів, зміною граматичних особливостей слова [2, с. 88].

Виділяють наступні групи способів поповнення словникового складу сленгу:

- фонологічні;
- семантичні;
- морфологічні;
- морфолого-синтаксичні;
- запозичення з інших мов.

Усі перераховані способи активно використовуються в сленговому словотворі.

До фонологічних способів словотворення відноситься звукоімітація (звуконаслідування). Специфіка даного виду словотворення в англійській сленгу пов'язана з тим, що в США великою популярністю користуються комікси. У коміксах деякі події передаються за допомогою стандартизованих звукоімітацій. В результаті їх частого вживання іноді виникають слова, які номінують дію, яку даний звук позначає в коміксах. Так, спочатку «bang» в коміксах позначав звук сильного удару, сучасний сленгізм «bang» також позначає «удар».

Іншим прикладом звукоімітації може слугувати сленгове слово «cuckoo» – «божевільний», виникнення якого пов’язано, швидше за все, з імітацією монотонного співу

зозулі [3, с. 125]. Але знайти абсолютно ідентичні звукоімітації, та ще з самостійними значеннями, дуже складно. Тому їх не так багато.

До семантичних способів поповнення словникового складу відносяться розширення і звуження значення, метонімія і метафора. Найпродуктивнішим способом поповнення словникового складу сленгу є метафора, наприклад:

- «Line» – «кокаїн, викладений в лінію для вдихання»;
- «cabbage» – «гроші»;
- «box» – «телевізор»;
- «rope» – «вена»;
- «cow» – «негарна, товста жінка»;
- «get wet» – вбити;
- «have smb. on» – «обдурити»;
- «on the needle» – «бути наркоманом»;
- «powder one's nose» – «сходити в туалет»;
- «piss one's pants» – злякатися [4].

Морфологічні способи словотворення в англійській мові менш продуктивні, ніж семантичні. До морфологічних способів словотворення належать: словосклад, афіксація, скорочення, абревіація.

Словосклад є досить поширеним способом словотвору в американському слензі, який здійснюється шляхом з'єднання двох вільних основ, наприклад:

- «deadhead» – «дурень»;
- «gatemouth» – «базіка»;
- «shithouse» – «туалет» [5].

Під афіксацією зазвичай розуміється утворення нових слів шляхом приєднання афікса до основ різних типів (префиксація, суфіксація). Для іменників найбільш характерною є суфіксація.

Серед сленгізмів, утворених в результаті використання афіксації, можна відзначити наступні приклади:

- «overdose» – «передозування наркотичною речовиною»;
- «workaholic» – «той, хто забагато працює» [6, с. 76].

Скорочення визначається як редукція слова до однієї з його частин, в результаті чого з'являється нова форма, що має власну лінгвістичну цінність. До скорочень відносяться абревіатури, акроніми, усічення, злиття.

Основним типом усікань, які використовуються в слензі, є апокопа (усічення фінальної частини):

- «Schizo» – «божевільний»;

- «Lesbo» – «лесбіянка»;

- «Uni» – університет [7, с. 137-140].

Щодо запозичень, Т. Захаренко зазначає, що багата кількість сленгізмів сучасної американської мови є запозиченнями з інших сленгів, наприклад:

- з мексиканської: «Macho» - «забезпечений, самовпевнений хлопець»:

- З іспанської: «Puta» – «повія» [2, с. 56].

Мова має яскраво виражений соціальний характер і громадські функції мови активно впливають на її структуру, багато в чому визначаючи її розвиток. Розглядаючи мову як соціальне явище, слід підкреслити, що проблема взаємодії мови і суспільства не може бути вирішена без вивчення функціонування мови в різних суспільних верствах, соціальних і професійних групах.

Молодіжний сленг проявляється в проникненні ненормативної лексики в літературну мову, розширенні сфер її вживання [7]. Сленг відрізняється від розмовної і літературної лексики емоційно-експресивним забарвленням, що обумовлює частоту повторення в розмовній мові з метою впливу на слухача.

У формуванні молодіжного сленгу важливу роль відіграють запозичення. На сучасному етапі запозичення набувають системного характеру, це означає, що вони використовуються не як окремі елементи, а в якості повноправних мовних одиниць, що володіють всіма властивостями системи певної мови за винятком свого походження.

Розглянувши способи поповнення американського молодіжного сленгу ми з'ясували, що те чи інше сленгове слово або фразеологізм своєю появою завжди зобов'язане представникам будь-якої соціальної або професійної групи і якийсь час функціонує тільки в рамках сленгу даної групи. Також важливо відзначити, що така лексика може розвиватися виключно в рамках груп носіїв мови, чиє життя і діяльність характеризується особливими умовами існування.

Сленг функціонує практично в усіх сферах комунікації, при цьому більша кількість сленгізмів зустрічається у мові молоді. Таким чином, ми можемо відзначити, що сленгізми відображають тенденції розвитку мовної картини світу молодого покоління, що підкреслює важливість існування розглянутого мовного явища.

Література

1. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э. М. Береговская // Вопросы языкознания. – 1996. – №3. – С. 32-41.

2. Захарченко Т. Е. Английский и американский сленг / Т. Е. Захарченко. – М.: Изд-во АСТ, 2009. – 133 с.

3. Кузьмич И. В. Звукоизобразительная лексика американского сленга: фоносемантический анализ: Дис. канд. филол. наук. / И. В. Кузьмич. – ВСПб., 1993. – 348 с.

4. Шмелев Д. Н. Проблемы семантического анализа лексики / Д. Н. Шмелев. – М.: Наука, 1973. – 280 с.

5. Хомяков В. А. Структурно-семантические и соц.-стилистические особенности английского экспрессивного просторечия / В. А. Хомяков. – Вологда, 1980. – 156 с.

6. Вилюман В. Г. О способах образования слов сленга в современном английском языке// Вопросы языкознания / В. Г. Вилюман. – 1960. – №6. – С. 137-140.

7. Хомяков В. А. Введение в изучение сленга основного компонента английского просторечия/ В. А. Хомяков. – В., 1971. - 103 с.

УДК 811.111(73)'276.2

Сергеев Дмитро Сергійович

THE PLACE AND FUNCTIONS OF AMERICAN SLANG IN THE COMMUNICATION PROCESS

Language is a dynamic communication system through which information is transmitted and opinions are exchanged. Word - the basic unit of language. The purpose of communication - to establish mutual understanding in various human activities, the ability to influence the behavior of the interlocutor, to achieve their intentions and goals.

In addition to good language skills, general background knowledge is required for successful communication. In the act of communication at the household level, the communicators of their circle use reduced vocabulary, in this case we are talking about youth American slang.

These reduced units of English reflect the cognitive activity of young people and their desire to communicate it through communication with members of their linguistic and cultural community in the hope of being understood, to convey their secret thoughts [1].

It should be remembered that American slang is a component of vernacular, colloquial language, as the famous slang scholar E. Partridge has repeatedly stated. If a literary standard does not exist without slang, then slang cannot exist without a codified, standard language. Thus, American slang becomes an integral part of the language of this people. This allows us to conclude that slang is an integral part of the culture of the people - the language.

Oral communication is the primary form of human communication. To meet the communicative needs of speakers, lexical and phraseological units are used not only in literary language, but also elements of reduced, non-standard vocabulary. This is probably true of all developed natural languages.

One should agree with the opinion that in everyday communication the use of exclusively literary language is not only not required, but can even be perceived as a violation of the natural act

of communication. This becomes clearer if we listen to the living spoken language of native speakers, especially young people, in whose oral speech there are various slangs of the American version of the spoken language, used throughout the United States.

Modern oral speech reflects the new interests of a developing society, one of which is the desire to focus on the individual and his needs. The creative nature of the living language functioning in the process of communication and other factors forced linguists to concentrate on the modern personality. The focus was on human activity, which ensures its orientation in the world, as well as the practical development, knowledge and understanding of external and internal processes of the human world. The transition to the understanding of "deep" connections and relations in human nature, in turn, influenced the methods of studying language systems, which began to reveal "deep" structures, hidden behind them the meanings and patterns of their transformations during the formation of utterances, where the leading role belongs not only to the speaker, but also to the addressee, because the conditions of successful communicative activity depend on his understanding.

American youth slang is a means of intimate communication, accelerates the understanding of young people and gives their language an emotional color. Consider in more detail its functions. As with the classification of slang, many linguists differ on its functions. Some, in particular the representatives of the cognitive-oriented direction, distinguish three main functions of slang: communicative, nominative and cognitive [2, p. 133], others mention such functions as ideological, expressive, signal (or identification).

As a rule, the main functions of slangisms include the already mentioned functions, esoteric (cryptographic or conspiratorial), as well as the functions of language economy and physiological unloading.

Thus, the communicative function of slang is that slang is a means of communication that provides an opportunity to express their thoughts, as well as to understand them, to take them into account. Speaking of the communicative function of American youth slang, we emphasize that its role is to change the level of communication to a more informal one.

Cognitive or cognitive function is widely used in youth slang. This function of slangisms, according to G. Ivanova, is manifested in the fact that many names in slang contain additional information, absent in the standard notation, and thus represent additional knowledge about the world around [3, p. 134].

The nominative function is manifested in slang as a means of expressing names synonymous with standard literary language. Although, as we know, slang is characterized by words that have no correspondence in general literary language and colloquial language.

Slang, as a stylistically colored vocabulary, can be used for purposes such as expressing an attitude that varies depending on the purpose of the speaker.

The expressive function of slang conveys the speaker's attitude to phenomena that sometimes contradict morals and laws. This attitude can be both positive or neutral, so clearly ironic, contemptuous, and therefore evaluative.

The ideological function of slang is manifested in the fact that the language is influenced by age and professional characteristics of the language, their belonging to a particular social environment, as well as differences related to the degree of culture and education. The same person can have several norms or variants of pronunciation that exist in the language, and use them depending on the communication situation. For example, in real life the so-called "higher strata" of society do not necessarily and not always use the literary standard, and the "lower strata" - a social, urban or local dialect [4, p. 109].

Note that the worldview function is associated with the esoteric. The implementation of this function of slang is determined by its specificity - a somewhat closed nature of functioning in comparison with literary language. Slang lexical items can express a sense of solidarity inherent in members of any group or even a hostile, hostile, mocking attitude towards outsiders. This opposition of "their" to "strangers" is reflected in a series of slang words used against strangers who are not able to become "their own", to join a group [5, p. 67].

In addition, slang plays an important role in identifying other young people as members of a group, ie if a young person knows certain words and expressions by which group members can learn about his position in society, age, ie those signs that can also count his "own". This function is sometimes called the identification, or signal, it is also associated with the esoteric function.

Literature

1. Морозова О. Е. Жаргон как социопсихолингвистический и лингвокультурный феномен / О. Е. Морозова // Славянское слово в литературе и языке. – Архангельск: 2003, С. 203-211.

2. Копыленко М. М. О семантической природе молодёжного жаргона / М. М. Копыленко // Социально-лингвистические исследования / под ред. Л. П. Крысина, Д. Н. Шмелёва - М.: Наука, 1976, С. 79-86.

3. Иванова Г. Р. Функции сленга в речевой деятельности американских студентов / Г. Р. Иванова // Когнитивные и коммуникативные аспекты английской лексики. – М., 1990. – 133 с.

4. Брагина А. А. Лексика языка и культура страны в лингвострановедческом аспекте / А. А. Брагина. – М.: Русский язык, 2000. – 200 с.

5. Мороховский А. Н. Стилистика английского языка / Мороховский А. Н., Воробьёва О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В. – Киев: Главное издательство издательского объединения «Вища школа», 1984 – 241 с.

СЕКЦІЯ
ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО АНГЛОМОВНИХ КРАЇН

УДК 796:004=111

Бєлік Ярослав Миколайович

THE HISTORY OF WORLD ESPORT

Millions of players around the world dream of eSports. Someone can achieve the goal and become famous, some of them stop right in the beginning, but eSports has taken a special place in a hearts of gamers. It's a pretty long story, but above all, what is eSports? [1]

According to Wikipedia – eSports is a team or individual competition based on videogames. It’s generally believed that the beginning of eSports was the game named ‘’Quake’’. Quake is a series of first-person shooter computer games created by id Software. [3] The games in this series introduced the concept of ‘’eSports’’ and popularized major gaming competitions. Let’s go back to the above. Everything was started not by the game itself that gave birth a new way of sport, but by the "Red Annihilation" tournament where the quaker Thresh won the red Ferrari of John Carmack, but in reality this is not entirely true. The computer sports originated a long before 1997. But we will begin out narration not with history, but with pre-history! In those distant times that are already hard to remember, when internet was only for the military or scientists, ordinary gamers, like us, played and competed in a completely different way that we are used to do it now. The battle was not about fighting each other in the same virtual space, but trying to show a record result one by one on one gaming device. It’s also can be called the beginning of the emergence of eSports. The desire to be the first is inherent in a person from birth and with the advent of any new type of activity there is always someone who is able to do it best. It’s part of our natur. [1]

The first videogame tournament is considered the ‘’Intergalgactic Spacewar Olympics’’

In 1972, on October 19 at 8:00 pm, after a long working day in the artificial intelligence research laboratory of Stanford University, employees and students of the institute fought for a year’s subscription to ‘’Rolling Stone’’ magazine. To draw attention to this even there was a poster with an inscription: ‘’FREE BEER!’’. In each of the three categories (free play of several players (ffa), team 2vs2 and individual championship), those who scored the most points became the best player and the winner. The gamer named Bruce Baumgart became the winner in FFA, participants with the nicknames ‘’Tovar’’ and ‘’REM’’ won the 2vs2 tournament, and the same ‘’Tovar’’ became the first in the individual competition. The tournament was covered by sports journalist Stewart Brand. His report became the first eSports journalist’s essay and he laid the foundation for journalism in the field of eSports. [1]

The first cyber athletes did not compete directly with each other, but indirectly determined the strongest. This approach is typical, for example, for gymnastics or athletics, where the results of competing people are determined at a given point in the time on a specific apparatus. In the next

decade institutes and research bureaus and a little later, by the efforts of the happy owners of private computers, where friends or colleagues for small prize could fight each other in the game. The news of such tournaments spread with incredible speed. Soon such events not only became more frequent, but the number of tournaments and their prize pools also increased. People were more and more interested in this kind of sport, thereby bringing it more popularity. The next incredibly big step for eSports was the ‘’Space Invaders’’ championship, organized by Atari in 1981, on an unprecedented scale for that time – more than 10 thousand participants from all over the United States. The participants who competed in that championship were no longer just amateurs – games became their main hobby, to which the devoted most of their lives, and giving tens of hours a week for training. Bill Heineman became the champion. Thanks to inexpensive ‘’people’s’’ computers from Commodore and Apple, they have gained sufficient popularity for organizing mass championships. ‘’Pong-like’’ home game consoles and cartridge consoles released in the late 70s made games even more accessible. [1]

The best arcade players and the tournaments they played in were featured in print media, including newspapers like ‘’Life’’ and ‘’Time’’. The first computer star was the most famous player of his time – Bill Mitchell. He set incredible records in many popular games of those years, and even after many years, Bill did not lose his grip and in 1999 set the perfect recorder in Pacman, where in 6 hours he managed to pass all the levels by collecting all the points and eating all the bonuses and killing all the enemies. Bill Mitchell named the best player of the 20th century. [1]

What is happening with eSports right now? Compared to its history, it is at its peak not only among gamers, but in general. ESports competitions are held annually in many countries of the world. Games are streamed directly over the Internet, which attracts huge new audiences. The World Cyber Games are considered the eSports Olympic Games, they have been held annually since 2000. In 2016, the World ESports Association was created. [2] ESports is making a lot of money these days and viewership continues to grow. The prize pool of The International 2020, the main Dota 2 tournament, exceeded the $ 40 million. Valve managed to collect a record amount for the International in September. 2019 prize pool reaches $ 34.3 million. The main combat unit of Ukraine on the battlefield right now is the Natus Vincere team. In the world ranking in the discipline of cs go, they take 4th place among hundreds of other strong teams. [3]

Література

1. Первые турниры по видеоиграм. URL: https://киберспорт.рф/esport/history/
2. История киберспорта. URL: https://sportsgroup.ru/raznyie-vidyi-sporta/istoriya-kibersporta.html
3. Википедия: Киберсорт. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Киберспорт

УДК 78(410) Queen Божко Вікторія Вікторівна

QUEEN – THE BUSINESS CARD OF UNITED KINGDOM

Queen – is one of the most famous and indescribable music bands in the whole world. One cannot admit that everybody has listened to it at least once. The group's concerts were also recognized as some of the brightest and most significant performances in the history of rock. Queen's songs are still highly actual; many singers take their motives as the basis of their tracks. Their songs are used as main soundtracks for a lot of movies, moreover there is a full-length film about this most legendary quartet.

Queen is the rock band, members of which had been changed as little as possible. Each of them is the author of at least one hit that reached the top of the UK charts [1]. There was fascinating rapport between the musicians despite sudden Freddie Mercury's decisions about abrupt changes. But now everyone of them is considered to be legendary.

Future all-well-known band was born in London in 1964. But there were no Freddie Mercury and John Dikon as part of a band, there was no "Queen". In the beginning, the band was named "1984", then "Smile". It consisted of Brian May, Timothy Staffell and Roger Taylor. They often gave concerts at local clubs and even acted as an introductory act of Pink Floyd's shows. [2]

Everything changed when Farrukh Bulsara had become a member of promising trio. Style, appearance, composition, name, aspirations were like no other. Speaking about Farrukh, it should be noted that he was extraordinary in everything: appearance, voice, view, and even his teeth had a feature. He had special thinking and was ready to change everything that could help with making his and his colleagues dreams come true. Even name. Now all people know him as Freddie Mercury but not as Persian singer Farrukh Bulsara. With the advent of Freddie, popularity of Queen was becoming higher and higher.

What is the band known for? Definitely "Queen" is highly famous their music genre. It was hard rock and glam rock. And if hard rock is pretty understandable definition, glam rock needs some clarification. Glam rock is most interesting genre. It's originated in United Kingdom in 1970s for the first time and described like a vivid image, expressed through theatrical showiness of exotic costumes, abundant use of makeup and sparkles, androgynous appearance, games with non-traditional gender roles. [3] They are also famous for their ability to be pioneers. Every time Queen was looking for new ideas, sound, texts, performances which always showed them on the other sides. Each song their corporate style was felt in, but at the same time each song exceeded expectations of fans. Furthermore Queen got glory not only in music, they are also noted for excellent music videos, mostly for innovations in the field of special effects and editing. "Bohemian Rhapsody" video is considered to be the turning point in the music video history, and the success of which has inspired the development

of this industry. [2] There was a great deal of locations, outfits and novelties in these videos what makes them truly legendary even nowadays. British named this video the best of all time. [2]

Remembering about “Bohemian Rhapsody”, one cannot forget that this song is six minutes long and it’s the reason why “Bohemian Rhapsody” is the most famous song of Queen surpassing even “Show must go on” and “I want to break free” which, of course, are also truly great.

In conclusion we must remember that there was not a single major failure in their long career. Several monuments and stars on the walk of fame were dedicated to the songs and members of Queen therefore it’s clear that this group is verily fabulous.

Література

1. Почему Queen так популярна, URL: https://www.audiomania.ru/content/art-4572.html
2. Queen, URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Queen
3. Глэм рок, URL: https://www.kultoboz.ru/glam-rock

УДК 811.111(73)'276.2

Васильєва Орина Ігорівна

SLANG AS A REFLECTION OF AMERICAN CONTR-CULTURE IN THE MIDDLE OF 20TH CENTURY

1950s were a “golden era” for America – the years of peace, development and prosperity. But there is also another important historical aspect that one might call “the seam side” of the decade – the counter-culture.

This phenomenon has various reasons: influence of an older generation of The Great Depression, wartime experience, mass media’s sway (e.g. movies popularizing certain tendencies and manners of behaving and thinking) etc. In post-war years teenagers were at last recognized as a special stratum, with own standards and interests. Moreover, youth got more independency by getting a right to drive a car since the age of sixteen. Eventually, the totality of these factors caused teen’s counter to the adults’ expectations. Its manifestation includes youth’s groups, bands with special symbols, slang and behavior [1].

I would like to pay extra attention to the slang. Slang is a language that consists of informal words and phrases and is common for some group of people and often is not understandable for outsiders. As I mentioned, teens were divided into various bands depending on lifestyle and interests, and it’s quite natural that such groups had special language to speak among mates.

Let’s take a view of some examples. In my study I base on films of the previous century, as cinematography is a quite accessible way of storytelling that provides spectators with a remarkable atmosphere of certain era – and slang is a part of it! Teen’s slang as one of the symbols of an era is presented in a movie *“Grease”.* There we see “greasers” subculture that was widely acknowledged in mainstream culture. A presented group isn’t just about greased hair and leather jackets – these

guys' image usually goes with car-racing. And this defines their slang to some extent. E.g. words "chariot" and "rocket" defining a car, "chrome-plated" for "dressed up", "gas" defining fun, "loaded" for "drunk", "radioactive" meaning "very popular", "big wheel" for an important person [1].

However, there also was slang common for different contr-cultural groups, that is to say common for most of the youth. For example: "to cook" meaning "to do something well", "Passion Pit" defining a drive-in cinema, "drag" defining something disappointing or depressing, "chick" for a girl, "weeds" for cigarettes, "stud" defining a well-built man, "parking" for making out in the car, "dreamboat" for a really cute guy and "dough" for money. Such words can also be heard in a movie *"Back to the future"*, where there is no subculture presented and slang is widely used by many high-schoolers of 1955 [2].

So youth in the middle of the twentieth century had their own language, foreign to the adults. It's notable that a great deal of the slang phrases and words had indecent meaning, so slang may be considered to be an element of censorship, as the dirty sense was understandable only for the select few [2].

As we see, slang of teens as representatives of 1950s contr-culture reflected their lives and interests via paraphrasing things commonly used, people usually met and actions commonly done. Slang was a true voice of the decade, so there's no wonder that it's such an enjoyment to watch films set in that era of "chicks and dreamboats".

Література

1. R. Beard. Historical Dictionary of American Slang. URL: https://www.alphadictionary.com/slang/?term=&beginEra=1950&endEra=1965&clean=true&submitsend=Search
2. M. Rich, 1950s Slang. Fifties Web. URL: https://fiftiesweb.com/pop/1950s-slang/

УДК 783.65(94)=111 Васильєва Поліна Ігорівна

AUSTRALIAN CHRISTMAS SONGS AS A REFLECTION OF THEIR NATIONAL HOLIDAY TRADITIONS

Christmas is one of the most important holidays for Christians from all around the world, and Christmas songs and carols are the ones that create a great part of our festive mood. There are some songs we all know and like (e.g. "Carol of the Bells", "Let it snow", "All I want for Christmas", "Jingle Bells", "Deck the halls" etc.), but except that there are some winter songs you would have never thought about. Thus, Australian Christmas songs may be identified among all the rest.

Australia is fairly called a country of contrasts. Its culture is a unique mix of other cultures, as for many years it had been a home for immigrants from all around the world. Nevertheless, it can't

be said that its art and customs are all about copying. A lonely country behind the ocean, where everything is thought to be “upside down”, cannot but born something special in every way.

One of such things, as I have already mentioned above, is an art of Australian Christmas songs. So, I would like to look into those carols in order to know more about the holiday traditions of this country and to single out the specific of the mentality of its inhabitants.

The first song of this list is “Christmas photo” by John Williamson. Here he sings about the typical Christmas day for an Australian family: “It's December in Australia//Time to remember all the family”. This holiday includes a lot of discussions between the relatives who don’t see each other very often (“I hear young Greg is playing fullback//I guess he gets it all from you, Jack//Blah, blah, blah, blah, blah”), crowds of playing children (“Ah me, not out. Oh yes you are, Nick//It's your bowl, Max, don't bowl too quick//Aw, Nick has run of with the bat//After him across the flat”) and “Santa Claus” coming not from chimney or on sleighs, but in the back of a SUV (“Won't the grandkids be surprised//When Santa comes in big black boots//In the back of Jacko's ute...”). This is a detail you can’t confuse with any other country. Except that, this song has a refraining chorus, which denotes various attempts to take a family photo, but someone is always missing. (“Gather round for a photo//Hang on, Dad, where did Sam go? //We gotta get everyone in the picture...”). In summary, the atmosphere of a holiday shrouds everyone – no matter if you are Aussie or not [1].

While the first song was rather positive, the next one is quite sad. It is called “How to make gravy” by Paul Kelly. It tells us about a man who cannot come home on Christmas day, because he is in prison. The narrator is calling his brother and asking about their holiday (“If I get good behavior, I’ll be out of here by July//Won’t you kiss my kids on Christmas Day//Please don’t let ’em cry for me”). There are also some Christmas traditions mentioned, such as family meetings (“I guess the brothers are driving down from Queensland and Stella's flying in from the coast”) and the barbeque, which must take place under any circumstances (“They say it's gonna be a hundred degrees, even more maybe, but that won't stop the roast”). I believe that the main feature of this song is that it makes you appreciate all the moments you spend with your family, because one day you won’t be able to celebrate Christmas with them. The name of this song refers to the lines “Who’s gonna make the gravy now?//I bet it won’t taste the same//Just add flour, salt, a little red wine//And don’t forget a dollop of tomato sauce for sweetness and that extra tang” in which the prisoner worries who will cook the gravy for Christmas dishes while he is away. In my opinion it may be a metaphor for his feelings about who will or won’t replace him for a family [1]

Another song is an Australian parody for “Jingle Bells” best known by Bucko & Champs duet. It is full of irony and various stereotypes about their country. That’s why, they are “Dashing through the bush//in a rusty Holden Ute”. Such traditions as a family meeting, taking photos and BBQ at the backyard are also here: “All the family’s there, //sitting by the pool, //Christmas Day the Aussie way,

//by the barbecue". In addition, this is the first song where an Australian folk hero is mentioned – "Swaggie climbs aboard, //he is welcome too". Swaggie or Swag Man once was a transient labourer who travelled by foot from farm to farm carrying his belongings in a swag (bedroll), but nowadays he is considered to be an analog of Santa Claus for Aussie. This old man lives in a red mountain with his dingo and drives a four-wheeled carriage followed by large clouds of red dust. And the phase "he is welcome too" is a perfect demonstration of Australians' mixed culture [3].

The fourth song of this list is "Carol of the Birds". The music was written by William Garnet James and the lyrics by John Wheeler, but most Australians consider this song to be folk and sing it every year. It is not a classical carol you can imagine: there is no word about Santa Claus or Jesus Christ. The lyrics are about the birds of Australia who meet the dawn on a Christmas morning. Even though there is no chorus, there is a repeating line after each verse – "Orana! Orana! Orana to Christmas Day". The word "orana" in the carol means "welcome". "Orana" is commonly thought to be an Aboriginal word meaning welcome, however some doubt this speculation [2].

And the fifth song worth mentioning is "Six White Boomers" by Rolf Harris. It looks like a Christmas fairy tale usually read to the children on Christmas Eve, but with some typically Australian elements. Here a little kangaroo in the Zoo misses its mother, so a kind Santa Claus takes it home riding his sleigh with six white boomers (kangaroos) instead of reindeers. "But they hadn't gone far when Santa stopped. //Unharnessed all the reindeer and Joey wondered why, //Then he heard a far off booming in the sky. //Six white boomers, snow white boomers, //Racing Santa Claus through the blazing sun" [2].

And the last one is a song "Aussie Aussie Christmas" by Amber Lawrence. This composition is quite illustrative, because it actually mentions everything what makes Australian Christmas celebration so Australian. We see a big-big family gathering together for a feast ("At an Aussie Aussie Christmas//There's Nona and there's Nanna//There's Grandpa and there's Opa//And everyone gets along"), playing games outdoors ("At an Aussie Aussie Christmas//There's water bombs and water fights//Cicadas and a cricket match//Under the big red gums"), lots of barbeque ("At an Aussie Aussie Christmas//There's more sunscreen than ice-cream//Kangaroos and BBQ's//The bush or by the beach"). Also the singer mentions the peculiarities of Christmas in a country with such a hot climate: "At an Aussie Aussie Christmas//There's more prawns than potatoes//More flies than mosquitoes/ /Than presents under the tree". It`s a great funny song for a family holiday, just a perfect one to give some Christmas spirit [2].

To sum up, six random Christmas songs of Australia – so different and dissimilar – though have some common motive. It gives us an opportunity to single out some facts about Australian Christmas traditions and Aussie themselves. Thus, we can tell how important family is for them and how much they like spending their holidays together outdoors – either under a gum tree (like in "Aussie Aussie

Christmas" by Amber Lawrence, "Christmas Photo" by John Williamson and "12 Days of Aussie Christmas" by Colin Buchanan) or in the bush ("Aussie Jingle Bells" by Bucko & Champs or "Aussie Aussie Christmas" by Amber Lawrence). And the most common feature of all these songs is their sense of humour. Since Australians know, that they are different and don't try to hide it, they are proud and remember it every day, including the day of holly Christmas.

Література

1. The 10 greatest ever Australian Christmas songs. URL: https://www.australiantimes.co.uk/lifestyle/entertainment/10-greatest-ever-australian-christmas-songs/
2. 10 Jolly Aussie Christmas Songs (With Lyrics!). URL: https://blog.yellowoctopus.com.au/aussie-christmas-songs/#page
3. Merriam-Webster Dictionary. URL: https://www.merriam-webster.com/dictionary/swagman
4. Carol of the Birds. URL: https://everything2.com/title/Carol+of+the+Birds

УДК 791.6(73)=111
Забєліна Владислава Олексіївна

THE HISTORY OF NETFLIX: THE BIGGEST UP-TO-DATE STREAMING SERVICE

Streaming services have become really important for people all over the world in the 21st century. Today it's hard to imagine our lives without them. The influence of streaming services is very strong these days. This sphere of activity is rather new and still can be a little bit confusing for some people who are used to the content from televisions. Nevertheless, it's becoming more and more popular in all countries without exceptions. But why are streaming services so widespread nowadays? To answer this interesting question we can analyze the history of the biggest one of them and it is called Netflix.

First of all, what is Netflix? It is the world's leading streaming entertainment service with 193 million paid memberships in over 190 countries enjoying TV series, documentaries and feature film across a wide variety of genders and languages. So, basically, Netflix provides an access to the large library of the original cinema content for a fixed monthly payment. If the person pays he or she automatically becomes the member. Such people can watch as much as they want, anytime, anywhere, on any internet-connected screen. They also can play, pauses and resume watching, all without commercials or commitments. Of cause Netflix is not the only service in the Internet that offer such opportunities today but they were the very first who made up this system.

So the story of the most popular streaming service of our days started in 1997 when two ambitious friends Reed Hastings and Marc Randolph had an idea to rent DVDs by mail. They tested

the concept by mailing themselves a DVD. The DVD arrived intact, and the idea for Netflix was born. The company began out in Scotts Valley, California. On August 29 the same year the company that even then was called “Netflix” was founded. In 1998 they launched the first DVD rental and sales site. Next year the subscription service, which is the basis of current Netflix, debuted, offering members unlimited DVD rentals without due dates, late fees, or monthly rental limits. By the way, there is one interesting fact about the idea of this subscription service. Hastings is often quoted saying that he decided to start Netflix after being fined $40 at a Blockbuster store for being late to return a copy of Apollo 13, but the truth is he and Randolph designed this apocryphal story to explain the company's business model and motivation. Back to the story, in early 2000 the company made a decision to drop the single-rental model. So since that time Netflix has built its reputation on the business model of flat-fee unlimited rentals. Actually, the present success of the company proves how good this strategy is. However there were a lot of difficulties on their way. In 2000 Netflix had just about 300,000 subscribers and relied on the US Postal Service but that actually was a very big problem for them. The thing is for the delivery of their DVDs their losses were total $57 million. Then Netflix was offered to be acquired by Blockbuster for $50 million However their requirements were unacceptable for Reed Hastings and Marc Randolph. They proposed that Netflix, which would be renamed as Blockbuster.com, would handle the online business, while Blockbuster would take care of the DVDs, making them less dependent on the US Postal Service. Obviously, the offer was declined. Although in 2001 they finally started growing up it was a really tough year. Unfortunately, the September 11 attacks occurred later that year, affecting the company badly and forcing them to lay off one-third of their 120 employees. Nevertheless, sales of DVD players suddenly took off as they became more affordable, selling for about $200 around Thanksgiving time, becoming one of that year's most popular Christmas gifts. By early 2002 Netflix saw a huge increase in their subscription business. In 2005 Netflix is issued a patent by the U.S. Patent & Trademark Office to cover its subscription rental services as membership surpasses 1 million. During the next two years they were doing great job, they added a lot of new functions on their site and the amount of members was increasing really fast. However since 2007 the popularity of DVD in America was falling of but even in this complicated situation Netflix found the solution. Those were the years when the new Internet service YouTube started developing. Reed Hastings and Marc Randolph thought it was a really perspective website and they were right. That is how in February 2007, the company delivered its billionth DVD, and began to move away from its original core business model of DVDs, by introducing video on demand via the Internet. They changed their old concept of using a hardware device with a streaming concept instead and that was pretty similar to the YouTube’s one. That was the beginning of the well-known up-to-date Netflix. Also in 2006 through its division Red Envelope Entertainment, Netflix licensed and distributed independent films such as “Born into Brothels” and

“Sherrybaby”. As of late the same year, Red Envelope Entertainment also expanded into producing original content with filmmakers such as John Waters. Netflix closed Red Envelope Entertainment in 2008, in part to avoid competition with its studio partners and since then all their content was produced by their original name. The company perhaps couldn’t even imagine at that time how fast their streaming service would spread all over the world. In April 2011, Netflix had over 23 million subscribers in the United States and over 26 million worldwide. In April 2014, they approached 50 million! During the worldwide COVID-19 pandemic in 2020 when many cinemas around the world were closed, Netflix acquired 16 million new subscribers.

So now it’s pretty clear and obvious why Netflix is the most popular streaming service in the world, isn’t it? Firstly, the company have always been oriented to the dissemination of cinema content. To be honest, each of us likes gripping films or interesting series. The Netflix has just taken this opportunity to create a really convenient service for all customers. Moreover, the system they have created can provide a big amount of opportunities for aspiring authors, actors and filmmakers. Secondly, their subscription system is very tolerant for their members. People pay but they can watch whatever they want. Frankly speaking, in comparison with the TV concept that is based on watching advertisement and unavailability of a wide choice, the Netflix is much more innovative with their great subscription service.

All in all, Netflix was the first company that was offering their potential customers such incredibly simple conditions. Besides, they make the high-quality original content and it worth to mention that their catalogue of films is the largest among all streaming services today. Also the Netflix’s influence on TV channels and other companies is hard to overestimate. Such of them like HBO, Disney, Amazon, Apple, Hulu, Showtime, YouTube and much more have their own streaming services now. The business built on the subscription system is really takes to the next level nowadays. Nevertheless, Netflix is still the biggest one of all of them because they set trends today! It is up to them to make us feel more emotions, see new perspectives and bring us closer to each other.

Література

1. About Netflix URL: https://about.netflix.com/en
2. The Fascinating History of Netflix URL: https://interestingengineering.com/the-fascinating-history-of-netflix
3. Netflix URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Netflix#History

УДК 791(410)=111 Настаченко Юлія Ігорівна

CINEMA OF GREAT BRITAIN

When watching the film, most do not care about the country of "producer", and do not see the difference between films, such as the United States and Britain. But the difference is huge, in English cinema there is respect for literary and acting traditions, there is an atmosphere of Britain.

So movies like "or better to say TV series" like "Sherlock Holmes", "Harry Potter", the 1968 series "Colombo" are well known in the world, and as you noticed in this small list there is a series of the 68th year, I'm not just so emphasized his year, and in order to show that even such old works are still relevant. And now I will tell you about the history of British cinema.

It is believed that the rapid development of British cinema began with short films by William Paul. The most famous films: "New Maid", "Children's Tea" and "Poster Maker". It later became known that he worked with Birt Arkes. And in 1898 in London W. Paul built his first film studio. Its main competitors were representatives of the Brighton School, namely William Freese-Green, Esme Collins, James Williamson, George Albert Smith. They were all members of the Brighton & Hove Camera Club, by the way, it still works[1].

The heyday of cinema (1895-1908) is called the Brighton School. The Brightons were the first to use a variety of close-ups, using meaningful editing and stunts[2].

Then, in 1926, a new famous name appeared - Alfred Hitchcock, a famous master detective of the 1930s. He recreated in his works a mysterious, intriguing atmosphere. In general, English cinema is associated with the genre of "detective", even after so many years, this genre is a leader in British cinema[3].

The postwar years divided English cinema into two strains: "classic English cinema" and "cinema of the absurd". So the first direction includes the film adaptation of classical works, such as: "Hamlet", "Romeo and Juliet", "Henry V", "Richard III" and so on. As for the second direction, he saw a kind of work by Hitchcock, where together "work" horror and irony. It is in this collaboration that black humor emerges. The studio that shot some of the best work in the industry was «Ealing Studios». The genre of this direction is comedy. And in most cases, these were movies whose plots were fictional, and situations that occur in such comedies, never occur in real life. Among the best works I want to highlight a series of comedies about Mr. Pitkin[2].

Then comes the commercial film. And his representative is the well-known James Bond or Agent 007. This character can be seen for the first time in the books of Jan Fleming. The first book about a spy appeared in 1953[1]. There are also many other authors who have used James Bond as the hero of their books, such as Raymond Benson, Jeffrey Diver, John Gardner and others[4]. But we are still talking about cinema, so it is appropriate to say about the actors who played Agent 007. These were: Sean Connery (1962-1967; 1971), Roger Moore (1973-1985), Timothy Dalton (1987-1989),

Pierce Brosnan (1955-2002) and the most famous for the younger generation Daniel Craig (2006-2015)[1].

So British cinema is not easy to develop, and as you have already noticed, the main genre is still detective. But the most important thing is that in English cinema, always, regardless of the year, there is the same atmosphere that can not be conveyed in words, which can be felt only after watching movies.

References

1. Раджабова, А. С. Отображение Великобритании в кинематографе / А. С. Раджабова. — Текст : непосредственный // Филология и лингвистика. — 2017. — № 1 (5). — С. 89-91. — URL[Електронний ресурс] — Режим доступу: https://moluch.ru/th/6/archive/45/1237/ (дата обращения: 17.12.2020).

2. Кинематограф Великобритании[Електронний ресурс] — Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Кинематограф_Великобритании.

3. Английская кинематография[Електронний ресурс] — Режим доступу: https://yunc.org/Английская_кинематография.

4. Шесть агентов 007: хит- парад авторов писавших после Яна Флеминга [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.bbc.com/russian/society/2014/08/140822_vert_cul_bond_after_fleming

УДК 394(410)=111 Подгайко Аліна Сергіївна

HOLIDAYS IN ENGLAND: TRADITIONS AND CUSTOMS

We must admit that every country has its own history, culture, traditions and customs. As England consists of the 4 parts: Great Britain, Scotland, Wales and Northern Ireland I'd like to tell a few words about traditions and customs of every part.

Firstly, **Great Britain** is a model of elegance, mannerism and strictness for everyone. Their traditions and customs are aimed at strengthening ties with their descendants, observing centuries-old dogmas and rules. I'd like to begin with such a holiday as **"Guy Fawkes' night"**. On the night of November 5, there's a tradition when people usually gather for lighting bonfires and burning crude model of Guy Fawkes. Guy Fawkes Night originates from the Gunpowder Plot of 1605, a failed conspiracy by a group of provincial English Catholics to assassinate the Protestant King James I of England and VI of Scotland and replace him with a Catholic head of state. A member of the Gunpowder Plot Guy Fawkes, was arrested while guarding explosives the plotters had placed beneath the House of Lords. Since that people are celebrating the fact that King James I had survived the attempt on his life, they lit bonfires around London. The occasion is usually accompanied by a supper or a barbecue in gardens. [1]

In addition to it, we can't but mention such a fun tradition as **Annual Pancake Grease**. At the famous Westminster School in London, the annual Pancake Grease is held. A verger from Westminster Abbey leads a procession of eager boys into the playground where the school cook tosses a huge pancake over a five-metre high bar. The boys then race to grab a portion of the pancake and the one who ends up with the largest piece receives a cash bonus from the Dean. [2]

Secondly, Public holidays in **Northern Ireland** sometimes vary from those in the Republic and can be confusing at times. This is because Northern Ireland observes bank holidays that align with those in the United Kingdom. Battle of the Boyne Anniversary—July 12th. **The Battle of the Boyne Anniversary** (actually on the wrong date, but never mind that) is a public holiday in Northern Ireland symbolising Irish Protestants' victory in the Williamite war in Ireland. There is major traffic heading off into the Republic for the day. Also, expect closures and temporary interruptions on routes through towns and cities. Should July 12th, the anniversary of the Battle of the Boyne, fall on a Saturday or Sunday, the following Monday will be a holiday in lieu. [3]

Thirdly, unlike the rest of United Kingdom, in **Scotland** most bank holidays are not recognised as statutory public holidays in Scotland, as most public holidays are determined by local authorities across Scotland. Some of these may be taken in lieu of statutory holidays. It is generally agreed today that **Boxing Day** is celebrated on the 26th of December – on the day following Christmas. It was formerly the custom to give "Christmas boxes", or gifts of money, to servants and tradesmen on this day. Today many people still give an annual Christmas gift to regural callers such as dustmen, paperboys or city doorman The employers would give each servant a box to take home containing gifts, bonuses, and sometimes leftover food. Until the late 20th century there continued to be a tradition among many in the UK to give a Christmas gift, usually cash, to vendors although not on Boxing Day as many would not work on that day.. This is also a day for visiting friends and relatives and giving them presents. [4]

Finally, the holiday **St. John's Day**. St. John Chrysostom was born in Antioch circa 347 A.D. He lost his father while still an infant, and was raised by his mother as an only child. He studied music, rhetoric, philosophy, language, and the art of war. Many believe he traveled to Wales where he perished on 14 September 404 A.D. The Holiday is celebrated annually on 13 September to appreciate his majestic works and his unique lifestyle of spreading and influencing cultures. Besides there is also another interesting tradition - **the Beheading of John the Baptist** (called in Welsh *Gwyl Ieuan y Moch* – St. John of the Swine – as it was the day the pigs were turned out into the woods to forage through the winter) on 29 August. [5] [6]

Література

1. Guy Fawkes Night [Electronic Resource].- From Wikipedia, the free encyclopedia.-Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Guy_Fawkes_Night

2. Calendar of unusual Customs and Traditions in England, Scotland and Wales [Electronic Resource].-From “British Life & Culture Unusual British Customs & Traditions”/Mandy Barrow/-Mode of access: http://projectbritain.com/curious/february.htm

3. Battle of the Boyne [Electronic Resource].- From Wikipedia, the free encyclopedia.-Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_the_Boyne

4. Boxing Day [Electronic Resource].- From Wikipedia, the free encyclopedia.-Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Boxing_Day

5. Holidays in Wales/-Saints' Days/-**St. John's Day/** [Electronic Resource].- From Wikipedia, the free encyclopedia.-Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Holidays_in_Wales

6. Holidays in Wales/John the Baptist/ [Electronic Resource].- From Wikipedia, the free encyclopedia.-Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Holidays_in_Wales

УДК 796.332(410)=111 Потес Катерина Сергіївна

FOOTBALL IN ENGLAND

In our modern world, it is difficult to find a person who has never heard about football. Moreover it is the most popular sport in the world. This team sport is played not only by professionals, but also by amateurs. Football can be played not only by men, but also by women. Women's football has been played in England for over a century, sharing a common history with the men's game. Despite the fact that women play football, this sport is very popular among men.

Football is the national sport in England. It plays an important role in English culture. It is a source of national identity of country. It is impossible to imagine football without England and England without football.

The first mentions of playing with the feet are found in English texts from the late twelfth century. The first written evidence of a football match came in about 1170, when William Fitzstephen wrote of his visit to London, "After dinner all the youths of the city goes out into the fields for the very popular game of ball."[1]

Unfortunately, it is not known where the first football game was played. Someone thinks that the first game was held in China before our era, someone says that it was in Egypt but modern football originated in England in 1863 when the rules of football were adopted. Although these rules have changed over time but they have become a solid foundation for the modern game.

England is home to the oldest football club in the world and the oldest national team. In England in 1871 was founded the Football Association Cup - the oldest football tournament in the world. November 30, 1872 was held the first international match. It went between England and Scotland. There are more than 40,000 registered football clubs in England - more than any other country in the

world. England is one of only eight national teams to have won the World Cup and did this in 1966. [2]

Why this sport is so popular? Football is popular for its simplicity. You need a team and a ball to play. That is why many students after school playing football. Playing football brings people together. People get to know each other, make friends both on the football field and beyond. People are attracted by the excitement of this game.

At the moment, one of the most popular professional football clubs in England is Manchester United, Liverpool, Arsenal and Chelsea. Countless people are rooting for these teams. Manchester United marked a winning return for English clubs in European competitions by winning the European Cup Winners' Cup in 1991, having lifted the FA Cup a year earlier. Many club sides have youth teams. The FA Youth Cup is a nationwide cup competition for Under-18 teams organised by the Football Association. Over 400 clubs enter the FA Youth Cup each season. [1]

Football is one of the most important components of the culture of any country. But for England this is more than just a game, it is feelings, emotions, passion.

Література

1. Wikipedia, the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Football_in_England#History_of_English_football
2. Хостинг презентаций.URL: https://ppt4web.ru/anglijjskijj-jazyk/football-in-england.html

УДК 78.036=111 Цуканова Анастасия Евгеньевна

WHICH SIDE ARE YOU ON - HIP-HOP OR RNB?

What is Hip-Hop?

Hip-hop is a musical genre that combines rap (rhythmic recitative) with electronic beat, samples and other musical accompaniment performed by a DJ. Hip-hop has a large number of directions: from fairly "light" styles, such as pop-rap, to aggressive ones - hardcore rap, horror. The themes of the texts vary, from light and casual (for example, in cloud rap) and even comedic (comedy hip-hop) to a story about social problems (conscious hip-hop) or the life of the underworld (gangsta rap). There is also freestyle, in which the performer improvises lyrics on the go, and instrumental hip-hop without lyrics at all.

The history of Hip-Hop.

Hip Hop emerged in the Bronx, New York area during the 1960s and 1970s. Clive Campbell, also known as "Cool Herc," was a Jamaican from the Bronx who became the founder of the style. The Old School Era of Hip Hop lasted from the 1970s to 1985. Thanks to artists such as Fat Boys, Grandmaster Flash, and Furious Five, the genre continued to develop until about 1993.

There are such subgenres:

- Old school. This genre differs from the rest of hip-hop with its relatively simplified recitative.
- Newschool. The lyrics of the songs had a varied shade - from the consciousness of significance by the rapper himself to describing life in the ghetto.
- Gangsta rap. Gangsta rap lyrics are dedicated to the hard life in black ghettos, including street hooliganism, robbery and drug dealing.
- Political hip-hop. Some performers of political rap often call for anti-social activity, others - for the unification of society in the face of threats from the inside and outside.
- Alternative hip-hop. These bands mixed funk, pop-rock, jazz and soul and combined this music with recitative.

Thanks to this genre, we now know artists such as Eminem, 2Pac, Jay-Z, 50 Cent, Snoop Dogg and many others.

What is RnB?

Modern R&B is a musical style, which originates from the rhythm and blues of the 1940s, especially popular in the USA. Contemporary R&B vocalists are often known for their use of melismatic singing.

Although the acronym R&B is associated with rhythm and blues music, the acronym is used to refer to a newer style of African American music that emerged after disco in the 1980s. Contemporary R&B combines elements of soul, funk, dance music and, as a result of the emergence of the new jack swing movement in the late 1980s, hip-hop.

History of RnB.

Rhythmic music, exciting swing, sounds of a piano, saxophone and electric guitar, sonorous voices of performers - such was the Rhythm and Blues of the 50s - 70s. It is a musical genre based on the jazz and blues style of the 1930s and 1940s.

The term was first used in the American music magazine Billboard in the late 40s, when the concept of "race music", which in Billboard called the chart of songs written and sung by African Americans, replaced the less offensive phrase "rhythm and blues". The emergence of this musical direction is associated with the migration of the black population in the 1920s from the southern regions of the country to the large cities of the North, Northeast and Midwest.

Rhythm and Blues peaked in popularity in 1955-56, when a kind of breakthrough was made by such musicians as Bo Diddley, Chuck Berry, Little Richard and Fats Domino.

Modernity.

Now it is difficult to imagine modern musical culture without such outstanding personalities as Riana, Bruno Mars, Chris Brown. We can say with confidence that R'n'B, albeit already in the transformed meaning of this concept, remains one of the most commercially profitable musical directions for all

decades and will continue to give the whole world the most talented performers who, undoubtedly, will leave their mark on the history of music.

Литература

1. Хип-хоп (музыкальный жанр). URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B8%D0%BF-%D1%85%D0%BE%D0%BF_(%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%80)
2. Самые продаваемые хип-хоп исполнители. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%8B%D1%85_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%B5%D0%BC%D1%8B%D1%85_%D1%85%D0%B8%D0%BF-%D1%85%D0%BE%D0%BF-%D0%B8%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B9_%D0%B2%D1%81%D0%B5%D1%85_%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%91%D0%BD
3. История РнБ. URL: https://ushistory.ru/populjarnaja-literatura/1041-istorija-rnb
4. Современный Ритм-н-блюз. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BC-%D0%BD-%D0%B1%D0%BB%D1%8E%D0%B7

СЕКЦІЯ
ЛІТЕРАТУРНІ СТУДІЇ

УДК: 82-98

Бабик Яна Іванівна

СЕМАНТИКА ХРОНОТОПУ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ ТІМА БЕРТОНА «ТРУП НАРЕЧЕНОЇ»

Термін «хронотоп» (також «часопростір») у літературознавство ввів Михайло Бахтін, маючи на увазі взаємодію часу і простору: «Приметы времени раскрываются в пространстве, и пространство осмысливается и измеряется временем. Этим пересечением рядов и слиянием примет характеризуется художественный хронотоп» [1]. М. Бахтін говорив про хронотопічні цінності, сюжетоутворюючу роль хронотопу і називав його категорією формально-змістовою. Він наголошував, що художньо-смислові моменти не піддаються просторово-часовим визначенням, але водночас «усякий вступ у сферу смислів відбувається лише через ворота хронотопів».

Тім Бертон у мультфільмі «Труп нареченої» обігрує відомий у фольклорі та літературі сюжет про мертву наречену, яка забирає у світ мертвих живого юнака, а проникність межі між двома світами окреслюється низкою хронотопічних образів, які водночас інтерпретуються доволі іронічно. Зокрема, автором переосмислюється традиційна семантична опозиція «добрий–ворожий» у потрактуванні того і цього світу. Так, світ живих представлено часопростором вікторіанської Англії, що нагадує похмурий і жахливий світ чорних романів, а його персонажі (батьки Віктора та Вікторії, лорд Баркіс, несамовитий пастор Голдсвеллс) – огидних нещадних монстрів, які не зупиняються ні перед чим. Недарма цей світ представлено мультиплікаторами у чорно-білих кольорах (зловісна похмурість міста та замку Еверглотів). Натомість світ мерців постає барвистим, яскравим, веселим світом бару і кабаре, де лунає музика джаз-оркестру та ллються спиртні напої. Така перевернута семантика хронотопу загалом характерна для жанру чорної комедії.

Крім вже згаданих топосів на позначення світу живих і світу мертвих, слід згадати інші топоси мультфільму.

По-перше, це ліс. Ліс у міфології – одне з основних місцеперебувань сил, ворожих людині. Через ліс проходить шлях у світ мертвих [2]. У психоаналізі ліс символізує несвідоме людини. Так, у цьому мультфільмі саме через зловісний туманний нічний ліс головний герой Віктор потрапляє в світ мертвих і саме там колись було вбито нещасну Емілі.

По-друге, це міст. Міст уособлює сполучення між небом і землею, об'єднання людини і божества. Це образ зв'язку між різними точками сакрального простору. Міст завжди означав перехід з одного стану в інший, зміна або бажання змін [3]. Міст в цьому мультфільмі сполучає містечко та ліс. Тобто йдучи по мосту до лісу, Віктор «переходить» із одного світу в інший, потойбічний. Саме на мосту покійна Емілі забирає живого нареченого до свого світу.

По-третє, це храм. Храм – символ будинку Господа на землі, космічного центру, який з'єднує пекло, небеса і землю. Тобто храм – це релігійний провідник між душами мертвих та живими людьми. Також храм – це образ Axis mundi (від лат. Axis mundi – «Вісь світу»), в міфології і релігії вісь, котра зв'язує небо і землю (термін ввів Мірча Еліаде) [4]. Так, у мультфільмі мерці зустрічаються із живими саме у храмі на церемонія вінчання Емілі і Віктора, на церемонії об’єднання двох душ. Саме тут відбувається викриття вбивці Емілі і звільнення Віктора від клятви померлій.

З-поміж інших символів твору відзначимо такі:

Обручка як замкнута окружність символізує цілісність і єдність. Вона не має ні початку, ні кінця, тому часто асоціюється з вічністю і нескінченністю [5]. ЇЇ центральний отвір – це місце проходження небесної сили, божественного дихання. Обручка символізує зв'язок, союз або обітницю. Ось чому її використовується для позначення вічного союзу двох сердець. Тому

коли Віктор випадково надягає на «палець» Емілі обручку, він автоматично зв'язує себе з мертвою нареченою.

Метелик – символ душі, безсмертя, відродження і воскресіння [2]. Перетворення Емілі на рій метеликів у кінці мультфільму означає саме те, що її душа буде жити вічно, незважаючи на те, що фізично Емілі вже померла.

Собака символізує вірність, відданість, дружбу, захист [5]. Він супроводжує людину протягом життя і є її провідником через ніч смерті. Коли Емілі подарувала Віктору його загиблого пса, Скребс (пес) впізнає його, супроводжує по світу мертвих, тобто залишається вірним навіть після своєї смерті.

Яйце – глибокий символ, який позначав безсмертя душі і відродження після смерті [5]. Яйце допомагає потрапити Віктору і Емілі у світ живих, тобто яйце є провідником між двома світами.

Таким чином, можемо з упевненістю зробити висновок, що у мультфільмі Тім Бертона «Труп нареченої» спостерігаємо традиційне для чорної комедії переосмислення характерних топосів (зокрема, світу живих і світу мертвих), водночас топоси лісу, мосту і храму мають звичну соціокультурну семантику.

Література

1. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике // Бахтин М. М. Вопросы литературы и эстетики. *М.: Худож. лит., 1975. С. 234-407*, Режим доступу: https://philolog.petrsu.ru/filolog/lit/bahhron.pdf

2. Краткая энциклопедия символов. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.symbolarium.ru/

3. Новий акрополь. Культурна асоціація. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://newacropolis.org.ua/

4. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/

5. UkrBukva.net [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ukrbukva.net/

УДК 821.111(73)-313.1.09 Біляшевич Аліна Володимирівна

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ АФРО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Все популярнішою у XVIII столітті в США стає жіноча література, яка з певного моменту голосно заявляє про своє існування та починає відокремлюватися від загальновідомої, чоловічої літератури, яка з часом вже вичерпала себе. Хоча, навіть така література поділяється на підвиди, зі своїми особливостями та відмінностями Насправді, подібно до того, як афро-американська історія передує появі США як незалежної країни, так і афро-американська

література має такі ж глибокі корені, бо перший афро-американський літературний текст виник ще у XVII столітті, а першими афро-американськими літературними творами стали автобіографії поневолених африканських рабів [1].

Треба зазначити, що розвиток та становлення жіночої афро-американської літератури повністю залежав від багатьох аспектів, наприклад: соціального становища жінки у суспільстві, які права вона має, освіта та нинішній статус. Ця література часто піддавалася критиці з боку чоловіків через свою тематику, точніше – через проблеми, які висвітлюють жінки у своїх творах. Часто висвітлюються тематика дітей, жіночих хвороб, ставлення чоловіків до жінок та сексуального насилля.

На становлення такої літератури у США мало вплив багато чинників, серед яких і поширення явища мультикультуралізму, що сприяє розвитку творів, написаних авторами різних культур, зокрема афро-американців [2].

Афро-американська література уособлює собою складний синтез різних культур та традицій. Літературна традиція афро-американських письменників останніх десятирічь є однією з провідних ланок нової епохи мультикультуралізму у культурі США. У контексті мультикультурного проекту піднімаються такі важливі питання для афро-американської літератури, як проблема співвідношення єдності – відмінності – різноплановості американських культур, переоцінка національної традиції та канону, криза національної, культурної та особистісної ідентифікації. Саме тому публіка, втомлена загальновідомими та майже незмінюваними літературними творами, дістала змогу спробувати нове, небачене до сих пір, а найголовніше, унікальне явище [2].

Одна з важливих причин успіху такої літератури у світі стала майстерність письма, а точніше – здатність змальовувати людей різних класів, рас та статей. Як результат – виникла література унікальної естетичної вартості. Також треба відмітити, що, незважаючи на успіх у читачів, афро-американська література не намагалася стати чимось особливим, а письменниці прагнули, щоб їхні твори були зрозумілими для широкого загалу. Їх світосприйняття відрізнялося та формувалося під впливами багатьох чинників. Це і сексуальна орієнтація, етичність, регіон країни та рівень урбанізації.

Однією з головних передумов виникнення афро-американської літератури було приниження статусу жінки у суспільстві, саме тому широких масштабів набувають феміністичні напрямки. Згідно поглядів Енн Кемпбелл, афро-американські феміністки заперечують євроцентричний підхід до знань, що полягає в індивідуалізмі і позитивізмі. Вони стверджують, що раса – це найперший утиск, а стать займає лише другорядне місце. Такі жінки є надзвичайно критичними до наукових робіт, що недооцінюють вплив соціальних та

економічних нерівностей між расами. Вони жалкують, що найголовнішій гілці фемінізму не вдалося торкнутися проблеми жінок іншого кольору [3].

Важливо зазначити, що всі афро-американки поділяють спільний досвід того, що вони є темношкірими жінками у такому суспільстві, яке зневажає та принижує всіх жінок африканського походження. Така спільність інтересів гарантує, що певні теми, властиві цим письменницям, стануть відомими.

Дослідження вірних визначень афро-американської феміністичної думки передбачає зустріч з складною ланкою зв'язків між біологічною класифікацією, соціальною будовою раси, роду, як категоріями аналізу, матеріальними умовами, які супроводжують такі зміни соціальних утворень, і усвідомлення цих понять самими афро-американками. Ці ідеї поділяються афро-американками і забезпечують єдину у своєму роді точку зору на себе, суспільство.

Однак, у творах багатьох темношкірих авторок відчутно те, що вони все ж таки пишаються своїм кольором шкіри, їм вдається самореалізуватися, зробити вибір, тобто подолати усі ті перешкоди, яке їм створює суспільство [3].

Рабство було ще однією передумовою виникнення афро-американської літератури. Саме піджанром літератури є розповідь про рабів. На той час суперечка про рабство призвела до пристрасної літературної перепалки з обох сторін питання. Щоб представити афро-американську перспективу рабства, ряд колишніх рабів, таких як Гаррієт Джейкобс та Фредерік Дуглас, написали розповіді про рабів, які незабаром стали опорою афро-американської літератури [3].

Таким чином ми бачимо, що афро-американська література займає особливу ланку у просторі літературознавства, що відмінності, спричинені різними факторами є взаємопов'язаними і вони мають великий вплив на становлення і розвиток такої літератури.

Література

1. Гоца Н.М. Афро-американська жіноча література сьогодні: становлення, розвиток та мовні особливості. URL: http://www.rusnauka.com/18_NPM_2008/Philologia/34317.doc.htm

2. Гоца Н.М. Особливості нозвитку та становлення Афро-американсьої жіночої літератури. URL: https://www.libr.dp.ua/text/mandr2009_1_Gotsa.pdf

3. African American literature. URL: https://www.newworldencyclopedia.org/afrliterature

УДК 82.091=111:305 Дуднік Валерія Валеріївна

ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРУ У РОМАНІ «КОХАНЕЦЬ ЛЕДІ ЧАТТЕРЛЕЙ»

Впродовж останніх десятиліть в українському науковому просторі інтерес до проблем ґендеру неухильно зростає, засвідчуючи зживання статевих стереотипів та ідеологічних кліше посттоталітарної соціальності.

Одним із фундаторів європейського модернізму, який піднімав питання гендерної рівності у суспільстві, був Девід Герберт Лоуренс. В англійській літературі 1910-1930-х років важко знайти автора, що був би більше за нього заангажований проблемами сучасної йому духовної кризи, митця, що прагнув, до того ж, не тільки відтворити її, а й подолати. Енергія критичних дискусій навколо Лоуренса мала б належати історії, – зрештою, як і твори його сучасників Дж. Джойса, В. Вулф, Т. С. Еліота, Е. Паунда, доробок письменника давно канонізований критичною думкою. Після того як Едвард Морган Форстер назвав Лоуренса єдиним пророком серед сучасних йому літераторів, сотні прозаїків середини й другої половини XX століття визнали себе його наступниками чи послідовниками. Читацькою увагою проза автора «Коханця леді Чаттерлі» теж не обійдена. Проте зіткнення оцінок не припиняється. За життя письменника опоненти його прози негативно реагували здебільшого на сміливу відмову Лоуренса від численних моральних, естетичних і мовних табу, отже, феномен його творчості сприймали як дотичний до процесів загальної лібералізації суспільної думки [1, с. 10].

«Коханець леді Чаттерлей» – роман про смерть старої моралі та про можливість відродження людини. Такі твори з’являються тоді, коли перед культурою постає загроза тотальної анігіляції. Про наростання її Лоуренс говорив ще під час Першої світової війни й постійно розвивав цю тему в творах різних жанрів 1920-х років. Завжди схиляючись до апокаліптичних інтонацій, Д. Г. Лоуренс наситив свій останній і, як виявилось, пророчий роман [1, с. 13].

У пошуках простору, вільного від руйнівних сил індустріальної та фінансової цивілізації, Лоуренс звертається до жіночої свідомості. Генрі Джеймс ще у 1899 році назвав серед значущих змін у духовному житті суспільства «революцію, що відбувалася в статусі й світогляді жінок», і десятки інших письменників і критиків потвердили це. Літературні форми відтворення жіночої емансипації на початку XX століття були різноманітними: від образів фатальних жінок у романах Віндхема Льюїса, Форда Медокса Форда або Олдоса Хакслі до заангажованих цією проблематикою творів жінок-письменниць, наприклад багатотомного роману Дороті Річардсон «Паломництво» чи прози Вірджинії Вулф. Нові риси у жіночій свідомості аналізує й Лоуренс — за сестрами Бренгуен з дилогії постає образ Констанс Чаттерлей [2, с. 112].

У романі «Коханець леді Чаттерлей» висвітлюється питання проституції, причому не стільки як проблема жінок, а навпаки, як проблема чоловіків. Позиція оповідача робить очевидною думку, що саме чоловік ладен торгувати собою, щоб досягнути якогось добробуту. Персонажі, такі як Кліффорд Чаттерлей чи Майкаліс – представники різних класів, яких об'єднує одна спільна риса – продатися заради визнання суспільством у будь-який спосіб. Саме у цьому оповідач і вбачає проституцію.

Фізична ущербність Кліфорда, виражена в тексті як "мертвотність", "тупість", "твердолобість", "хижість" тощо. Що символізує механізовану недолугість представників сильної статі, які в гонитві за статками забули про своє призначення "чоловіка", перетворилися на "огидні напівтрупи"[2, с. 334].

Також, у романі головна героїня Констанція, в якій пробуджується жінка, допомагає лісникові подолати страх, що свідчить про досягнення нею вищого рівня ґендерного самоусвідомлення. Таким чином, ґендерний аспект роману актуалізується в образаі головної героїні, яка у своєму прагненні набути незалежності наштовхується на опір з боку міщанського оточення, уявлення якого пройняте традиційно-патріархальним розумінням статі [3, с. 460].

Отже, можна зробити висновок про те, що конфліктність ситуації пришвидшує процес долання героїнями ґендерних стереотипів та усвідомлення власної суб'єктності, що супроводжується її вимушеним чи добровільним виходом за межі встановлених координат.

Література

1. Гапон Н.П. Проблема ґендеру у філософському дискурсі другої половини XX сторіччя: автореф. дис. … канд. філол. наук. : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

2. Лоуренс Д. Г. Коханець леді Чатерлей. Пер. з англ. С. Павличко. Київ : Основи, 1999. 462 с.

3. М. Скорик. Основи теорії гендеру : навч. посіб. Київ : «К.І.С.», 2004. 536 с.

УДК 821.111–3.09Бічер-Стоу Ільяшенко Ганна Анатоліївна

СОЦІАЛЬНІ ТА ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ ВИТОКИ РОМАНУ Г. БІЧЕР-СТОУ «ХАТИНА ДЯДЬКА ТОМА»

«Хатина дядька Тома» була написана після прийняття в 1850 році закону про рабів, який заборонив надання їм допомоги навіть у вільних північних штатах і зобов'язав повертати рабів-утікачів їхнім господарям на південь. Книга засуджує цей закон, а також весь інститут рабства, закликаючи до негайної емансипації і свободи всіх людей. Кожна без винятку сцена роману крім сюжетного навантаження несе заклики до читача, особливо, до жителів півночі часів Бічер-Стоу, переконуючи, що рабство антигуманне, неприпустимо за християнськими нормами і не може існувати в громадянському суспільстві [1].

Для глибокого розуміння роману необхідно звернутися до особистої долі автора, до витоків. Важливо зрозуміти історичні обставини та Суспільні проблеми, що вплинули на самого автора.

В кінці XVIII ст. на Півночі зароджується аболіціоністський рух. Метою руху було скасування рабства і кінець расової дискримінації. Аболіціоністи видавали газети, журнали і брошури проти рабства. Очолював цей рух журналіст Вільям Ллойд Гаррісон, який висловлював думки всіх супротивників рабства, але вважав, що з рабством потрібно боротися, не вдаючись до сили. Гаррісон був співредактором газети «Дух загального визволення», в якій у нього була своя рубрика «Чорний список», там він розповідав про жертви рабства: скільки людей було вбито, скільки було викрадено і понівечено. Кількість гуртків зросла до двох тисяч. Аболіціоністи подавали петиції, в яких закликали уряд Америки скасувати рабовласництво, їх підписало більше двох мільйонів вільних американців. Але прохання не були задоволені [2].

Родина Гаррієт була частиною зростаючого руху за скасування рабства. Лайман Бічер, батько письменниці, був проповідником скасування рабства, так як для нього було неприйнятно, щоб одна людина володіла іншою. Друзі Лаймана приводили до нього рабів-утікачів, потім вони переправляли їх в Огайо, де рабство офіційно було скасовано, за допомогою підземної залізниці, яка перебувала в будинку Бічер. Гаррієт спостерігала за вкрай змученими чорношкірими людьми, вона їм допомагала: для одних особисто шила одяг, іншим давала свої заощадження. Брати Гаррієт Бічер-Стоу також перебували в різних гуртках аболіціоністів, проповідували про звільнення чорношкірих рабів. Едвард Бічер був радикальним аболіціоністом, а в той час інші брати були прихильниками поступового звільнення рабів, які потім повинні бути повернуті в африканські колонії.

Штат Огайо та штат Кентуккі розділяла річка, названа на честь цього штату. Цю річку, особливо взимку по льоду, часто перетинали збіглі раби, які хотіли отримати свою свободу в Огайо, де могли почати нове життя, але прихильники рабства продовжували запевняти, що чорношкірі люди задоволені своїм становищем і не хочуть бути вільними. Багатьох персонажів майбутньої книги «Хатина дядька Тома» Гаррієт і Кальвін Стоу знали особисто, вони надавали їм ночівлю в своєму будинку, допомагаючи втекти від переслідування. Бічер-Стоу писала: «Ми ніколи не залишали в біді рабів-утікачів, допомагаючи їм усім, чим тільки могли» [2].

У штаті Кентуккі Гаррієт разом зі своєю подругою міс Даттон відвідала один маєток, де відбувався аукціон з продажу рабів. Через багато років після цього візиту, Міс Даттон згадує: «Гаррієт, як мені здавалося, не помічала нічого особливого, вона сиділа більшу частину часу як би абстрагувавшись. Коли негри робили деякі смішні речі, вона, здавалося, не звертала

жодної уваги на них. Згодом, однак, читаючи «Дядю Тома», я дізнавалася сцену за сценою, наш візит зображувався в найдрібніших події, і одразу зрозуміла, де був зібраний матеріал для цієї історії» [3, с. 45].

У будинку свого брата Едварда Гаррієт близько знайомиться із збіглим рабом, який відчував себе вільно, спілкувався на рівних з господарями будинку. Але ж не так давно він був змушений працювати на свого господаря і терпіти від нього побої та приниження. Після знайомства з цим біглим рабом, Гаррієт не розуміла, як можна спокійно обговорювати, вигідно чи невигідно утримувати їх, користуватися їхньою працею. Бічер-Стоу почала переосмислювати боротьбу аболіціоністів. Раніше брошури, газети, памфлети здавалися їй занадто лютими і фанатичними, а тепер вона стала дивитися на них по-іншому [3, с. 57].

Таким чином, можна сказати що на Півдні аболіціоністські гуртки були заборонені, а за пропаганду скасування рабства, аболіціоністам загрожувала смертна кара. На Півночі у них також було мало підтримки, багатьох переслідували і навіть вбивали. Наприклад, Едвард Бічер був свідком вбивства Елайджа Лавджоя в Іллінойсі за багаторазові спроби опублікувати свої статті проти рабства. У Цинциннаті Джеймс Берні створив свою друкарню і почав видавати газету «Філантроп» спрямовану проти рабства. Але випуск газети припинився після того, як натовп розлючених людей розгромив його друкарню. Після цього Гаррієт пише передовицю в «The Cincinnati Journal», де протестує проти самосуду і придушення протилежних точок зору.

Література

1. Нечаева В.: Гарриет Бичер-Стоу и ее роман "Хижина дяди Тома". URL: http://american-lit.niv.ru/american-lit/articles/nechaeva-garriet-bicher-stou.htm

2. Роберт В. Римини «Краткая история» США. URL: http://flibusta.site/b/415818/read

3. MacKay J.True Songs of Freedom: Uncle Tom's Cabin in Russian Culture and Society. Madison: University of Wisconsin Press, 2013. 157 p.

УДК 821.111(73)

Марченко Анастасія Володимирівна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ РОМАНТИЗМУ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Становлення американської культури відбувалось паралельно зі швидким розвитком США як незалежної держави. Створення національної культури, яка б відповідала жвавому та динамічному народові – це невідкладне завдання, яке висвітлюють на сторінках газет та книг. Час підйому та становлення національного духу за своїм характером був романтичним. В цей період романтизм стає фундаментальним напрямом в англійській, німецькій та французькій літературі та зливається з ідеологічними та художніми пошуками творців американського мистецтва [1].

Праці просвітителів Франції та ідеї Французької революції зіграли важливу роль у формуванні напрямів філософського романтизму в США. Синтез просвітницьких ідей і романтичних фабул почав часто зустрічатися у працях американських творців.

Романтизм розвивався в Америці трохи пізніше, ніж у Західній Європі. Він охоплює період з 1819 р. до 60-тих рр. XIX століття. В Америці існують суперечки щодо визначення цих меж, але немає ніяких підстав сумніватися в тому, що книгу романтичних оповідань В. Ірвінга, яку він написав у 1819 році, можна приймати за точку відліку. З приводу кінцевої межі суперечностей не було. Романтизм залишався провідним напрямком в літературі США аж до Громадянської війни між Північчю і Півднем, і тільки після неї, коли в США остаточно утвердилося індустріальне капіталістичне суспільство, зникло живильне середовище для романтичного світовідчуття [1].

Науковці виділили три етапи розвитку романтизму в США:

− ранній американський романтизм (1819-1830-ті рр.). Критики визначили, що до цього етапу відноситься творчість Д. Кеннеді, В. Ірвінга, та ін. Це період романтичного освоєння національної дійсності, природи, історії, спроби художнього дослідження американської буржуазної цивілізації, в тому числі і її негативних сторін;

− зрілий американський романтизм (1840-1850-ті рр.). На цьому етапі романтизм розвивався завдяки Натаніелю Готорну та Едгару По. У працях письменників-романтиків з'явилися песимістичні та трагічні ноти. Причиною цього стало відкриття, що соціальне зло не тільки впливає ззовні на «ідеальну» громадську структуру, але криється й в самій американській системі;

− пізній американський романтизм (60-ті рр. XIX ст.). У цей період настала криза романтичної свідомості та естетики в літературі США [2, с. 154].

Американський романтизм мав певну кількість важливих та серйозних завдань:

− сформувати унікальну культуру нації;

− сформувати характер своєї країни, розповісти про її досягнення, становлення та історичний шлях;

− згуртувати усі творчі можливості у спільну культурну єдність – національне письменство.

Особлива мобільність сучасного на той момент населення Америки та жага пізнання нових земель сприяла популярності подорожей не тільки на суші, а й на воді. Це є передумовою виникнення такого жанру, як морський роман, який розвивався на основі романтизму. Творцем цього жанру був Ф. Купер, Е. По та Г. Мелвілл. В. Ірвінг написав багато оповідань про особливості життя голландських засновників Нью-Йорка, які особливо дотепно

й барвисто відтворив в «Історії Нью-Йорка». Н. Готорн був найбільш вправним майстром слова серед романтиків, бо чітко розкривав складність психології героїв [2, с. 184].

Всі вищезгадані автори були схильні до романтичних символів і повчальних алегорій. Ці художні прийоми характерні для романтизму в цілому, але кожен з американських творців мав певні особливості. Н. Готорн зображував свій алегоризм наскрізним. В усіх його творах прочитується алегорія. Символіка і метафоризм Г. Мелвілла часто бувають космічними, складними, неоднозначними і вражають творчою силою і пристрастю. Едгар По має тенденцію передавати свої задуми через елегантний, таємничий символ хворобливого стану душі.

Романтизм також демонструє особливе ставлення до образу природи не тільки як місця подій, а й у символічному та алегоричному планах. Американські письменники з ентузіазмом зображують природу своєї країни, що відіграє важливу роль в їх творчості і часто природа стає одним з персонажів [3].

Отже, романтизм американської літератури відрізняється походженням і становленням від європейського. Суперечності, зумовлені оригінальністю розвитку в суспільстві в перші десятиліття XIX століття, знайшли своє місце в літературі США, у працях письменників-романтиків. У втіленні цих письменників американська література дарує світові художні зразки високого значення. Зрілий американський романтизм відзначається глибиною та напруженим пошуком внутрішніх конфліктів. Романтизм у США продовжував розвиватися і після Громадянської війни. Однак у другій половині століття він уже не відігравав значну роль в американській літературі, а набув чітку антиреалістичну спрямованість і гальмував формування реалізму.

Література

1. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму : підручник. Тернопіль : Богдан, 2001. 416 с. URL: http://194.44.152.155/elib/local/sk637758.pdf. (дата звернення: 10.12.2020).

2. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття : навч. посіб. 2-ге вид., Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

3. Фондові лекції викладачів факультету іноземної філології. Частина II : навч. вид. / за заг. ред.: П. Л. Шулик, О. В. Кеби. Кам’янець-Подільський : Аксіома. 2014. URL: http://kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2016/03/F_L_2.pdf. (дата звернення: 10.12.2020).

УДК 821.111-311.8(73) Мацегора Екатерина Михтатовна

ЖАНР ПУТЕШЕСТВИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ МАРКА ТВЕНА

Настоящая работа посвящена исследованию творчеству американского писателя Марка

Твена, а именно – жанровым особенностям литературы путешествия в его рассказах.

Литература путешествия является литературным жанром, который включает в себя путевые очерки, описывающие жизни разных народов, городов и стран, которые излагаются автором в форме репортажа, эссе или романа.

Определение жанра путешествия сформулировано и включено в «Литературный энциклопедический словарь» (1987) и «Литературную энциклопедию терминов и понятий» изложения: «заметок, записок, дневников (журналов), очерков, мемуаров», а также делает акцент на достоверности повествования [1, с. 840].

Центральная фигура, мера всех вещей в литературе путешествий – человек, он странствует, попадает в неведомые государства и местности, постигает их историю, географию и этнографию, общественное устройство и законы, видит изнутри чужие живые культуры, жизнь народа, изучает языки. То есть духовно развивается и обогащается, становится гражданином вселенной. В то же время человек в пути постигает самого себя, лучше понимает свой характер, интересы, духовные корни и традиции, свою страну и свой народ, всё познаёт в сравнении. Понятны привлекательность этого жанра для писателей и его популярность среди читателей [2, с. 4].

К числу лучших писателей, которые работали в жанре non-fiction XIX – XXI столетий являются Марк Твен, Генрих Харрер, Коринна Хофманн.

Марк Твен (1864 – 1910) – американский писатель, журналист, путешественник, творчество которого охватывает такие жанры как юмор, сатира, философская фантастика, репортаж. В США именно Твен довел искусство писем – путевых очерков до уровня большой литературы [3, с. 228]. В книге о путешествиях «Простаки за границей» это чётко прослеживается. Очень детально автор изображает путь героя и его впечатления, комментирует увиденое в Европе. Характеристика «Простаков за границей» в работах об американской литературе чаще всего сводится к карикатурному изображению европейских традиций и памятников [4, с. 338]. Художественное пространство, таким образом, обьединяет миры разных героев – американцев и европейцев. В качестве примера можно привести эпизод встречи путешественников с жителями Орты, которых автор описывает так: «Все босые, в лохмотьях, нечесаные, неумытые, по склонностям, воспитанию и профессии – попрошайки», когда те увязались за путешественниками, словно они были первооткрывателями их местности.

Однако в современном литературоведении до сих пор нет единого мнения относительно границ и признаков путешествия как литературного жанра [5, с. 277]. Поэтому в предисловии к книге «Простаки за границей» Марк Твен пишет: «Я не намерен оправдываться, если меня

обвинят в отступлении от стиля, принятого для описаний путешествий, так как полагаю, что глядел на всё беспристрастными глазами, и убеждён, что, во всяком случае, писал честно, а мудро или нет – это другое дело» [6, с. 9]. Интересным есть тот факт, что пока ещё не существует чётко определённой классификации жанра путешествия, возможно это связано с развитием новых тем данного жанра.

Подводя итог, можно сказать, что ознакомившись и проанализировав книгу Марка Твена «Простаки за границей» XIX столетия, можно определить присутствие жанра путешествия в творчестве данного писателя и установить художественные принципы воплощения образов главного героя и других персонажей на основе реальных фактов из жизни писателя.

Литература

1. Литературная энциклопедия терминов и понятий под ред. . РАН. М.: НПК «Интелвак», 2001, 840 с.
2. Кафтанова Л. Жанр путешествия в русской литературе 18-19 веков муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение средняя общеобразовательная школа № 36 г. Томска. Томск, 2012. С. 4 URL: https://pandia.ru/text/77/473/23412.php
3. Мендельсон М. О. Марк Твен. М.: Икар, 2005. 228 с.
4. Груздева Е.А. Диалог Старого и Нового Света в «Простаках за границей» Марка Твена / Е.А.Груздева // Русская и сопоставительная филология: состояние и перспективы: Международная научная конференция, посвященная 200-летию Казанского университета (Казань, 4-6 октября 2004 г.): Труды и материалы: / Под общ. Ред. К.Р.Галиуллина. Казань: Изд-во Казан. Ун-та, 2004. 338 с.
5. Шачкова, В.А. «Путешествие» как жанр художественной литературы: вопросы теории / В.А. Шачкова // Вестник Нижегородского государственного университета имени Н.И.Лобачевского. №3. Н.Новгород, Изд-во ННГУ им. Н.И.Лобачевского, 2008. 277 с.
6. Твен М. Простаки за границей или Путь новых паломников / Марк Твен – М.: Альпина нон-фикшн, 2012.- 9 с. – (Серия «Чтения Дюаристов»).

УДК 821.111(73)

Папаяні Тетяна Сергіївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО МАГІЧНОГО РЕАЛІЗМУ

Магічний реалізм – це такий напрям в європейській і американській культурі та літературі 20 століття, який поєднав у собі фантастичні елементи з реалістичними прийомами розповіді. Даний термін був введений німецьким мистецтвознавцем і критиком Францем

Рохом для того, щоб описувати такі види живопису, в яких випливала змінена реальність (тобто, ілюзорно точне зображення не реальних образів) [1, с. 54].

У 1931 році термін "магічний реалізм" був вперше використаний по відношенню до літератури французьким критиком Едмоном Жалу. Його слова щодо даного напрямку, як ніколи точно описують його сутність: «Роль магічного реалізму полягає в знаходженні в реальності того, що є в ній дивного, ліричного і навіть фантастичного – тих елементів, завдяки яким повсякденне життя стає доступною поетичним, сюрреалістичним і навіть символічним перетворенням» [1, с. 56].

Анхель Флорес вперше назвав багатий літературний стиль Латинської Америки магічним реалізмом. Поетика і художні принципи магічного латиноамериканського реалізму склалися під впливом європейського авангардизму. Загальний інтерес до первісного мислення, магії, примітивного мистецтва, яке охоплювало західноєвропейські інтелектуально-мистецькі кола у першій третині XX ст., породжував інтерес латиноамериканських письменників до індіанців і афро-американців. При цьому латиноамериканські письменники спиралися не лише на індіанську і афро-американську міфологію, а й на традиції американських хронік 16-17 ст. з їх величезною безліччю елементів чудесного [2, с. 154].

В кінці шістдесятих років термін «магічний реалізм» поширився і на творчість письменників з інших континентів. У більш широкому сенсі, магічний реалізм почав займати все більш міцне становище в творчості художників і письменників Південної Америки, що спонукало критиків уподібнювати найпотужнішу авангардистську течію з даним терміном. Магічному реалізму вдалося зменшити інтернаціональні відмінності, поєднуючи в собі елементи побуту та глобальних проблем; в цьому стилі вдалося гармонійно об’єднати, здавалося б, абсолютно протилежні характеристики: часом чужі для реалізму перебільшення дійсності перемішуються з типовими і властивими звичайній людині категоріями мислення і поведінки. Письменникам такої літературної течії як магічний реалізм вдалося змінити систему звичної, навіть традиційної, форми організації романів і оповідань. Таким чином, монотонний і прокладений постмодернізмом шлях, зумів повернути в небачену раніше площину.

Серед властивостей, які творці намагалися знайти в повсякденних реаліях, можна виділити наступні: ясновидіння, левітація, дуже довге життя на біблійний манер, чудеса, вигадані, навіть гіперболізовані, захворювання. Всі вони відносяться до магічної частини твору. Що стосується реалізму, то він займає більш значну частину розповіді. Тобто можна сказати, що реалізму відведена головна роль в творах, а магічні партії виступають лише в ролі доповнення, причому вони не є настільки важливими, якщо порівнювати їх з основною

частиною. Отже, магічний реалізм дає читачеві можливість відійти від повсякденності і зануритися в світ чудесного, де можна не дотримуватися певних правил [2, с. 54].

Однією з яскравих представників такого літературного напряму як магічний реалізм, є Тоні Моррісон. В її творчості можна легко простежити інтерес до етнічних витоків народних традицій, фольклору, міфів і легенд афро-американського народу. На думку Тоні Моррісон, життя сучасних афроамериканців безпосередньо пов'язана з досвідом минулих поколінь.

У своїх творах письменниця намагалася знайти в реальності дивні і навіть в деякому роді фантастичні елементи, за допомогою яких повсякденне життя стає загальнозрозумілий поетичним і символічним перетворенням. Разом з цим, Тоні Моррісон описує образ людини таким, яким він є насправді. При роботі з творами письменниця керується такою інформацією як людська особистість, історичний процес, географічні і національні реалії, які стають підґрунтям в її подальшій праці. Завдяки цим прийомам і створюється магічна реальність.

Але в творчості Тоні Моррісон присутня особливість, яка відрізняє магічний реалізм її творів та інших письменників. Вона полягає в тому, що письменниця не міфологізує реальність, але шляхом міфологізації і естетизації створює історію, а реальні події отримують в її прозі своєрідне, часом містичне рішення [3].

Отже, можна зробити висновок, що магічний реалізм вплинув на культурне життя, а в особливості на літературу, європейських та північноамериканських країн. Але найбільшого розвитку цей напрям досяг у країнах «третього світу», а особливо в культурі Латинської Америки, тому багато письменників з цих територій використовували даний літературний напрям у своїй творчості.

Література

1. Кофман А. Ф. Проблема «магического реализма» в латиноамериканском романе . Современный роман. Опыт исследования. Москва : Наука, 1990. 258 с.

2. Шаршун С. И. Магический реализм. *Числа. Книга* 6, под. ред. Н. Оцупа. Париж, 1932, 231 с.

3. Магический реализм в литературе: экскурс в историю. URL: http://www.litblog.info/po-tropam-magicheskogo-realizma/

УДК 821.111(73) Паріоті Крістіна Вадимівна

СВОЄРІДНІСТЬ МОТИВІВ ТВОРЧОСТІ В. ІРВІНГА ТА Е. А. ПО ЯК ПРЕДСТАВНИКІВ АМЕРИКАНСЬКОГО РОМАНТИЗМУ

В першій половині XIX століття розвивався американський романтизм. Він з'явився як відгук на події, пов'язані з американською революцією 70-х років XVIII століття і французькою революцією 1789-1794 років. Американський романтизм значно зростає в період

20-30-х років XIX століття. Розвиток капіталістичних відносин і поглиблення класових протиріч проявилися в нездійсненні принципів рівності і свободи в умовах буржуазної республіки.

У становленні та розвитку американського романтизму виділено три періоди:

– Ранній романтизм (1819-1830-ті рр.), до якого критики та науковці віднесли творчість В. Ірвінга, Ф. Купера, та ін. Безпосереднім попередником цього періоду був передромантизм, який розвивався ще у рамках просвітницької літератури. Творчість письменників раннього етапу носила оптимістичний характер, пов'язаний з героїчним часом війни за незалежність.

– Зрілий романтизм (1840-1850-ті рр.) – це творчість Н.Готорна, Е.По, та ін. Більшість письменників цього періоду пережила глибоке незадоволення ходом розвитку країни, тому в їхніх творах переважають драматичні, навіть трагічні тони, відчуття недовершеності світу і людини, настрої туги, усвідомлення трагізму людського буття. З'явився новий герой – людина з роздвоєною психікою, яка несла у своїй душі штамп приреченості. На цьому етапі американський романтизм набув філософської спрямованості. У твори письменників стала проникати романтична символіка і повчальна алегоричність, значну роль почали відігравати надприродні сили, посилилися містичні мотиви.

– Пізній романтизм (60-ті рр. XIX ст.). Це період кризових явищ. На даному етапі працювали ті письменники попереднього етапу, які продовжували свій творчий шлях у літературі. Проте відбулося різке розмежування романтичної літератури [1].

Одним з перших представників романтизму в американській літературі був Вашингтон Ірвінг (1783-1859). У його творчості вже цілком виразно звучать настрої невдоволення широких народних мас, викликані нелюдськістю і жорстокістю капіталістичних порядків, спрямованих на пограбування народу, діяльністю великих промисловців. Образи сильних, благородних і мужніх людей, протиставлені корисливим буржуазним діячам. Поетизація людини, що живе на лоні незайманої і могутньої природи Америки, поетизація її мужньої боротьби становить одну з характерних особливостей раннього американського романтизму [4].

Творчість Вашингтона Ірвінга відображає характерні особливості перехідного періоду від Просвітництва до романтизму. Одним із перших в американській літературі він звернувся до теми конфлікту мрії та дійсності, вирішуючи її у властивих йому тонах м'якої іронії. Письменник ніколи не переходив у політичний радикалізм. Відомий автор, як творець американської романтичної новели та комічного нарису. Своєрідно відобразилися в деяких його творах мотиви творчості німецьких романтиків проте його творчість не позбавлена національної самобутності. Характерні риси новелістики Ірвінга – романтична іронія, цікавість і гострота сюжету, поєднання серйозного та смішного. Щось казкове й надприродне

логічно пояснюється. Ірвінґ висміює те, що було «містичним», іронізує над «недосяжним», реалії побуту поєднує з вигадкою, політ фантазії з умінням відтворити особливості місцевого колориту та національного характеру. Поєднавши ілюзію з реальністю, Ірвінґ значною мірою визначив шляхи розвитку американського романтизму, виступивши попередником Е. По. Один із ключових творів Ірвінга – оповідання «Ріп Ван Вінкль». В історії героя цього оповідання фантастична вигадка уживається із зображенням реальності [3].

З часом розвитку капіталістичних відносин в країні і поглиблення класових протиріч проявилася неспроможність надій на здійснення принципів рівності і свободи в умовах буржуазної республіки. Це пояснює те, чому у творчості Едгара Аланна По вже переважаючими стають настрої розчарування і зневіри в майбутнє, які є найбільш характерними фігурами пізнього американського романтизму [5].

Творчість Едгара Аллана По безперечно є багатогранною та своєрідною. В ній присутні суперечливість, протиріччя, заплутаність, де все ґрунтується у на основі певних мотивів. Письменник не сприймає буржуазне суспільство: йому до вподоби дух наживи і користолюбства, його обурює егоїзм і бездушність буржуа. Велика трагедія письменника полягає в тому, що зображення жорстокості і бездушність людей, що живуть в постійній гонитві за грошима, негативне ставлення до світу, переростає в його творчості в неприйняття життя взагалі. З цим пов'язані дуже часто повторювані в його творах мотиви скорботи, відчаю, смерті [4].

Едгар Аллан По – родоначальник детективної літератури. Творчості автора притаманні риси ірраціональності, містицизму, схильності до зображення патологічних станів. Один з перших професійних літературних критиків в США, Едгар По передбачив декадентську літературу, сформулював теорію єдності враження, що зробила вплив на розвиток американської естетики.

Автор майстерно використовує в своїх оповіданнях, фантастичний сюжет, психологічну напруженість, письменник «примирює» дві вічно протилежні ідеї: тлінність людини і його прагнення до життя, і цим суто художнім вирішенням конфлікту як би знімає відчуття жаху, що відбувається. Ще одним з принципових мотивів, крім двійництва, романтичної новелістики є тема «самотності» (в натовпі та після втрати коханої). Жебрацьке існування, на яке поет був приречений упродовж усього свого недовгого і сповненого напруженою працею життя, підірвало його здоров'я. І в цьому виявилося не тільки бездушшя оточуючих, але й байдужість суспільства до долі таланту. Насправді, кращі твори По були написані після смерті Вірджинії, його коханої. Вірджинія була незвичайною людиною, вона «втілювала в собі єдино можливий компроміс з реальністю в його стосунках з жінками, які були складними та витонченими». Залишившись на світі наодинці, По писав: «У смерті тієї, хто була моїм життям, я отримав

нове, але яке похмуре існування». М. Горький відзначав трагічне в найглибшому сенсі слова існування самого письменника.

На відміну від мотиву самотності, мотив двійництва приваблював через існування первинного страху перед втратою особистісної цілісності, страху розщеплення. Двійник, в традиційному розумінні – це суб'єкт, що належить двом світам одночасно: реальному, де діють усталені фізичні, соціальні та моральні закони, та «дзеркальному», де звичні норми змінюються. Едгар По протиставляє світ вимислу і фантастики реальній дійсності, не звертаючи уваги на вирішення нагальних проблем [4].

Його шедеври, як «Ворон», «Вільям Вільсон», «Аннабель Лі», «Ельдорадо», «Дзвони» є антихристиянскими за своєю суттю, тому що в них немає моралі. Проте, слід зазначити його ранні й також не менш відомі оповідання, такі, як «Морелла», «Падіння дому Ашерів», «Лігейя», «Тінь» та ін. [3].

Отже, таким чином можна зробити висновок, що у творчості даних письменників простежується чітко виражений естетичний характер. В залежності від періоду написання творів, це значно вплинуло на їхню структуру та принцип побудови мотивів своєрідного характеру й поєднання реальності з фантастичністю за межами можливого.

Література

1 Американський романтизм. Загальна характеристика американського романтизму. URL: https://pidru4niki.com/14000507/literatura/amerikanskiy_romantizm_irving_kuper_gotorn

2 Колотова О.О. Культурологічні аспекти соціальної роботи. Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2015. № 2 (6). URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/prcr_2015_2_2.pdf

3 По Эдгар Аллан – Публичная Библиотека. 1998-2020. URL: http://publ.lib.ru/ARCHIVES/P/PO_Edgar_Alan/_Po_E.A..html

4 Український Центр. Освітньо-інформаційний портал для українців. Бібліотека, галерея, форум. URL: http://www.ukrcenter.com/Література/41300/Вашингтон-Ірвінг/Біографія

УДК 821.111-14.09Дік

Подрезенко Валерія Альбертівна

ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ЕМІЛІ ДІКІНСОН ЯК КЛАСИКА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ранній американський романтизм 1820-30-х років ставав літературою нації, яка здобула перемогу над диктатом Англії та створювала свої порядки щодо культури. У 1830-40-х роках творчість трансценденталістів (Р. У. Емерсон, Г. Торо) і твори Е. По ознаменували початок філософського усвідомлювання перших результатів становлення національної літератури. У 1850-ті роки відбулася переорієнтація національної свідомості: від пізнання навколишнього

світу американські романтики звертаються до заплутаності людської душі та натури, до філософського осмислення існування. Захопленість у характеристиці подій національної історії змінюється іронією у відтворенні недосконалості світу та людини (Н. Готорн), свідомістю трагізму людської долі (Г. Мелвілл). Відвернувшись від проблем недуховної реальності, поети «бостонської школи» (Г. У. Лонгфелло, О. У. Холмс, Д. Р. Лоуелл) протиставили драматизму сучасної літератури врівноважено-оптимістичну думку. У 1860-ті роки назрівають тенденції, близькі європейському реалізму, але розвиток романтизму триває. Якщо 1850-60-ті роки – це час триваючого розквіту романтизму («ренесансу»), то наприкінці 1860 – початку 1870-х, романтизм відходить на другий план, та у свої права вступають натуралізм та реалістичні тенденції [1, с. 12].

У той же час ряд великих літераторів продовжує наслідувати приклад романтиків. Яскравою поетесою пізнього американського романтизму стала Емілі Дікінсон. Творчість Дікінсон охоплює 1850-80-ті роки – важливий період в історії американської літератури. Дікінсон притримувались естетичних принципів та цінностей романтичного мистецтва. Ці принципи та цінності були розписані в новаторській формі, яка була незвична для тієї епохи. Для Дікінсон завжди важливими залишалися «стандарти», на яких вона зросла та сформувалася – традиції пуританства, традиції духовного життя Нової Англії. Її уважний погляд непохитно дивився в глибини власної душі та серця, ніж в швидко мінливу гаму реальності, а роздуми щодо абстрактних підрозділів гріха, провини та спокути завжди так чи інакше були присутні в її ліриці. З Емілі Дікінсон сталося те, що часом трапляється з поетами – вона випередила свій час.

Перші публікації віршів Дікінсон стали з’являтися тільки вже після її смерті. Читачі та літературні критики кінця XIX - початку XX століття бачили в віршах Дікінсон лише рідкісне для літератури того часу новаторство: її критикували за «фрагментарний» виклад думок та за дивні рими. У XIX столітті її вірш, занадто індивідуальний, «новий», не схожий на інші не міг бути зрозумілим. Коли ж його зрозуміли, то визнали, що вона – натхненний поет з глибокими думками та поглядами, який увійшов в незаймані сфери душі та проклав шлях поезії XX століття [1, с. 13].

Новаторський та оригінальний вірш Емілі Дікінсон здавався її сучасникам то «невловимим», то взагалі «безформенним». Хіггінсон, видавець восьми опублікованих за життя віршів поетеси, писав, що вони «нагадують овочі, цієї хвилини вириті з городу, і на них ясно видно і дощ, і росу, і налиплі шматочки землі». Це визначення можна вважати цілком вірним, особливо якщо під словом «земля» мати на увазі не бруд, а грунт як першооснову всього істотного. Лірика Е. Дікінсон дійсно позбавлена милозвучності та гладкості, які так цінувалися читачами її часу. Це поезія дисонансів, автор якої не зазнала відшліфовування й

стандартного впливу будь-якого «кружка» або «школи» й тому зберегла своєрідність стилю, досконалість, точність і строгість думок. У віршах поетеси відкрилося невичерпне багатство співвідносин, перегуків, багатозначних контактів чуттєвого та духовного, «землі» та «неба». У творах Дікінсон були всевладна роздільність, суперечність та навіть антагонізм. У неї природа закрита й неприступна людству, вона може захоплювати як недосяжний приклад розумності та вірності початків, але й може бути силою, не тільки відвернутою від особистості, але навіть і загрозливою для неї, яка скриває в собі якусь небезпеку [2, с. 14].

У 1982 році в книгу «Традиції романтизму американської літератури XIX ст. та сучасність» увійшла важлива для «класикалізації» американської поетеси стаття А. М. Звєрєва «Емілі Дікінсон та проблеми пізнього американського романтизму» Автор статті називає поетесу «останнім великим романтиком американської літератури», а її лірику – явищем «високого мистецтва» [3, с. 9].

Поетична уява Е. Дікінсон за своєю сутністю повністю належить романтизму, як би не розходилася вона з тими чи іншими найважливішими для романтиків філософськими поглядами. Творчість поетеси відіграла велику роль у розвитку поезії англійського романтизму.

Література

1. Павлычко С. Д. Философская поэзия американского романтизма : автореф. дисс. … канд. филол. наук : 24.04.85. Киев, 1985. 21 с.

2. Сироштан С. В. Романтические традиции в американской лирике 1850-80-ых годов (Эмили Дикинсон и Эмили Бронте) : автореф. дисс. … канд. филол. наук : 27.09.04. Владивосток, 2004. 20 с.

3. Аникеева Т. Ю. Рецепция поєзии Ємили Дикинсон в России : автореф. дисс. … канд. филол. наук : 29.10.10. Владивосток, 2010. 22 с.

УДК 821.111-312.4.09(73)ПО Роменська Анастасія Андріївна

ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ ЕДГАРА ПО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО ТА ДУХОВНОГО ЖИТТЯ США

Едгар По перший з американських письменників, який помітив у нових тенденціях літературних форм загрозу аморальності, небезпеку, супутню комерції та практицизму. Увагою Едгара По заволоділа душа людини, злякана впливом світу, в якому для неї не має місця. Звідти біль і хвороба душі, звідти її страх і жах як об'єкти уважного художньо-психологічного дослідження [1, с. 175].

Сутність По − не проста і суперечлива. Будучи з художнього богемного середовища, вихованим в родині купця, юний письменник був повний антидемократичних поглядів та

аристократичних забобонів. Потужна індивідуальність, презирство сірості, прагнення пірнути в глибину мистецтва – це основи його світосприйняття.

Едгар По яскраво передавав, за допомогою гротеску, простоту і грубість преси Америки того часу, її безцеремонність. Без сумнівів випереджаючи свій час, письменник показував, як газети, рекламою, формують літературні та культурні звички, порівнюючи з великими письменниками нікчем, які знущались над класикою літератури [2, с. 37].

У себе на Батьківщині Е. По вперше спробував збагнути природу і призначення мистецтва і виробити струнку систему естетичних принципів. Він наполягав на «додатку суворого методу до всякої області розумової роботи», включаючи художню творчість [2, с. 72].

У своїх теоретичних і літературно-критичних статтях Едгар По повстає проти композиційної розпливчастості романів своїх сучасників − перевантаженості зайвими деталями і описами, невідповідностей між авторським задумом і поведінкою героїв, надуманих конфліктів та фальші. Помітну роль в естетиці По грає принцип оригінальності. Письменник вважає, що без елемента незвичайності, несподіванки, новизни диво краси недосяжно. Оригінальність же досягається фантазією.

Творчість Е. По деякими своїми сторонами надавала вплив на народження критичного реалізму в США, сприяло його розвитку. Неначе дві стихії борються в творчості Едгара По: фантастичне, ненормальне − і в той же час раціоналістичне початок, прагнення до зображення реальної дійсності, тверезий підхід до її явищ [3, с. 115].

Для народження критичного реалізму мала велике значення літературно-критична діяльність Едгара По. Він був суворим критиком, і сучасники скаржилися на різкість його суджень. Правда, критик По стосувався головним чином питань майстерності, форми. Едгар По віддано служив мистецтву, він не терпів сірості і посередності, і в цьому сенсі його критична діяльність була корисною в країні.

На наш погляд, агомим внеском По в розвиток американської і світової новелістики є розробка деяких її жанрових підвидів. Він вважається творцем логічної (детективної) розповіді, науково-фантастичної новели і психологічного оповідання. Спадок генія та його літературний шлях перейняли А. Конан-Дойль, Агата Крісті, Ж. Верн, Г. Уеллс, С. Крейн, А. Бірс, Р.Л. Стівенсон, Г. Джеймс та багато інших.

Література

1. Богословский В. Н., Дмитриев А.С., Соловьева Н.А. и др. История зарубежной литературы XIX века : учеб. для филол. спец. Вузов. М. : Высш. шк., 1991. 637 с.

2. Ковалев Ю.В. Эдгар Аллан По. Новелист и поэт : монография. Л. : Худож. лит., 1984, 296 с.

3. Самохвалов Н.И. Американская литература XIX века : монография. М. : Высш. шк., 1964. 562 с.

УДК 821.111. Северіна Катерина Сергіївна

РЕЦЕПЦІЯ ДЖ. МІЛЬТОНА У КРИТИЦІ

У європейському історико-літературному процесі творчості Джона Мільтона належить важливе місце. Поет творив на рубежі Старого і Нового часу. Мільтон, під впливом історичних битв свого часу, критично переусвідомив ідеали і традиції минулого і багато в чому передбачав ідейно-естетичне шукання майбутніх поколінь письменників. Його поезія і публіцистика не тільки зіграли величезну роль у політичному, ідеологічному та літературному житті епохи, але і вплинули на розвиток європейської суспільної думки і літератури подальших часів [4].

Критична рецепція поеми Джона Мільтона «Втрачений рай» зумовлена об’єктивними соціально-історичними передумовами і суб’єктивними особливостями дослідників.

Вітчизняні літературознавці зосереджували увагу, головним чином, на вивченні літературної критики в журналах Дж. Аддісона і Р. Стіла. Г.А. Єлістратова відзначила заслуги Дж. Аддісона у формуванні концепції генія в англійській естетиці, підкресливши, що він «допоміг європейській літературі XVIII в. заново «відкрити» Мільтона», і вказала на тісний зв'язок його критики з класицизмом.

Руйнування формально-міметичної моделі критики сприяли публікації періодичних видань, присвячених творчості Шекспіра і Мільтона, що ставили в порядок денний питання про ставлення до класичної мистецької спадщини. Рецепція творчості Мільтона в літературних журналах наочно продемонструвала суперечливість естетичних стандартів англійської літературної критики, яка, з одного боку, прийнявши вчення Псевдо-Лонгіна, підкреслювала геніальність творця «Втраченого раю», піднесеність його поеми, з іншого - прагнула оцінювати його творчість з позицій вчення Ле Боссю.

Суперечки щодо творчості Мільтона, про категорії генія та уяви зумовили гострий інтерес критиків до естетичної категорії піднесеного, яка була найбільш ґрунтовно розроблена в журнальній есеїстиці Дж. Аддісона.

Аж до кінця першої світової війни становище Мільтона як одного з корифеїв англійської літератури було непорушним. Але в двадцяті роки представники модерністської поезії Езра Паунд і Т.-С. Еліот виступили з нападками на Мільтона, людини і поета, заявивши, що своїм стилем він зіпсував мову англійської поезії. Зазнали осуду особистість Мільтона, його переконання, революційна діяльність. Але у нього знайшлися і захисники. Втім, захист іноді набував дивного характеру: революціонера перетворювали в прихильника порядку,

самостійного мислителя - в представника пуританської ортодоксії, яким Мільтон не був. Полеміка навколо Мільтона, природно, не могла не торкнутися головних для його творчості питань, і тут виявилося багато суперечливих думок [1].

Для перших критиків поета проблеми співвідношення задуму і його втілення у поемі «Втрачений рай» взагалі не існувало: Дж. Аддісон, пізніше С. Джонсон і більшість критиків XVIII в. сприймали поему як християнський епос, який прославляє діяння всеблагого Бога і таврувальну ницість Сатани [2].

Абсолютно нове трактування поеми запропонували англійські романтики. Вже Вільям Блейк стверджував, що Мільтон, сам того не усвідомлюючи, належав до партії Сатани; тим самим релігійна за своїм задумом поема, всупереч усвідомленим і декларованим намірам її автора, виявлялася сповненою бунтівним духом [2].

На революційний зміст поеми вказував також П.Б. Шеллі; проте він, судячи за загальним змістом його оцінки, схильний був вважати, що Мільтон до певної міри свідомо відступив від загальноприйнятого тлумачення біблійної легенди. «Було б помилкою припустити, - писав Шеллі в «Захисту поезії», - що він (Сатана) міг бути задуманий як уособлення зла. Мільтон настільки спотворює загальноприйняті вірування (якщо це можна назвати перекручуванням), що не приписує своєму Богу ніякої моральної переваги над Сатаною» [2].

На початку XIX ст. була висловлена ще одна точка зору, згідно з якою «Втрачений рай» є релігійним покаяння грішника, який колись брав участь в «великому заколоті» і виправдовував царевбивство (такого погляду на поему дотримувався, зокрема, С.Т. Кольрідж) [2].

Думки О. Пушкіна про Мільтона вигідно відрізняються від того, що писали про нього есеїсти і критики Західної Європи. В. Бєлінський назвав поему Джона Мільтона «апофеозом повстання проти авторитету», підкресливши, що революційний пафос поеми найяскравіше виражений в образі Сатани. В цьому і полягало протиріччя поеми: бунтівник і гордій Сатана, переможений, але продовжує мститися богу, повинен був стати відштовхуючим персонажем, повинен був викликати осуд читача, а він, безсумнівно, виявився найсильнішим образом поеми. Мільтон хотів опоетизувати ідею морального вдосконалення, але «Втрачений рай» сприймався як заклик мужатися і продовжувати боротьбу.

Слід зазначити, що і Р.М. Самарін, застерігаючи дослідників від проведення прямих паралелей між повстанням ангелів в поемі «Втрачений рай» і подіями англійської революції, продовжував стверджувати про те, що Мільтон мав намір створити епос революції, і лише біблійний маскарад, який він використовував у поемі, збіднив і затуманив його задум [2].

Поети-класики залишали у своїх текстах приховані послання за допомогою такого прийому як акровірш. Нещодавні прочитання поеми по-новому розкривають ідейно-художній

зміст поеми. На моменті суперечки Адама з Євою перші літери кожного рядка складаються в слово FFAALL, тобто два Fall (з англ. fall - падати), а останні три рядки також починаються з літер FALL, тільки знизу вгору. Три «Fall» пов'язані з подвійним падінням людства в образі Адама і Єви, а третє «Fall» може символізувати падіння Сатани або падіння всіх трьох персонажів, спокушених гординею [3].

Поступово критика навчилася осягати громадський і філософський зміст, прихований під біблійною оболонкою творів Мільтона. Творчість його тепер всебічно і досконало вивчено, що, звичайно, не виключає розбіжності у думках між дослідниками.

Література

1. Аникст А. А. ДЖОН МИЛЬТОН (Мильтон Дж. Потерянный рай. Стихотворения. Самсон-борец. М., 1976) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.philology.ru/literature3/anikst-76.htm

2. О замысле поэмы Мильтона «Потерянный рай» [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://md-eksperiment.org/post/20171030-o-zamysle-poemy-miltona-poteryannyj-raj

3. Падение Сатаны [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://nv.ua/techno/popscience/padenie-satany-studentka-nashla-skrytoe-poslanie-v-poeme-dzhona-miltona-poteryannyy-ray-50043113.html

4. Художня система образів в поемі Д. Мільтона «Втрачений рай» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://4ua.co.ua/literature/ra2ad68b4d53a88521316d36_0.html

УДК 821.111(73)-313.1.09

Тивровська Анна Іванівна

СТАНОВЛЕННЯ САТИРИЧНОГО РОМАНУ В АМЕРИКАНЬСКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Сатира – особливий спосіб-художнього відображення дійсності, який полягає в гострому осудливому осміянні негативного. Сатира спрямована проти соціально шкідливих явищ, які гальмують розвиток суспільства, на відміну від гумору, вона має гострий непримиренний характер. Часто об’єктом є антиподи загальнолюдської моралі, пристосуванці, лицеміри, ренегати і зрадники, явища, які не відповідають естетичному ідеалові. У сатиричних творах широко використовуються художня гіперболізація, яка є основою сатиричної типізації, шарж, гротеск. Сатира зародилася в усній народній творчості. Високого рівня досягла в літературі античних часів (Аристофан, Петроній, Лукіан). Розквіт сатири. в західноєвропейській літературі пов’язаний з іменами Дж. Боккаччо, Ф. Рабле, Ж.Б. Мольєра [1].

В американській літературі сатира відігравала важливу роль. Американська література створена на теренах США та колишніх британських колоній, у період до їхнього об'єднання в Сполучені Штати Америки. Американська література сприймається як незалежна від англійської лише з XIX століття. Важливою причиною такого пізнього усамостійнення був

той факт, що на ранніх етапах свого розвитку література США значною мірою орієнтувалася на європейські зразки, жанри й мотиви. Специфічні американські риси розвивалися в цій літературі протягом кількох десятиріч. Американську літературу XIX століття слід розглядати у зв'язку з необхідністю політичної легітимації молодої американської демократії, зокрема через підкреслення культурної тяглості європейської літературної традиції [2].

США подарували світовій літературі таких класиків як Вашингтон Ірвінг, Джозеф Хеллер, Кристофер Баклі, які писали чудові сатиричні романи. Кристофер Баклі – американський сатирик, письменник. Серед його найвідоміших сатиричних романів: «Майстер реліквій», «Тут курять», «З першою леді так не вчиняють». Баклі працював головним спічрайтером віце-президента Джорджа Буша-старшого. Досвід роботи на цій посаді допоміг йому написати роман «Метушня в Білому домі», який є сатирою на політику апарату Білого дому і політичні мемуари. В іншому його сатиричному романі «Тут курять», який отримав значну популярність, головним героєм є тютюновий лобіст Нік Нейлор, що пропагує куріння. За мотивами роману знято однойменний фільм, що вийшов в 2006 році [3].

«Майстер реліквій» – найновіша й дуже несподівана книжка визнаного майстра сатиричної прози. І це взагалі не пародія на сучасну Америку. За словами самого письменника, під час передостанніх виборів у США він дійшов висновку, що американське політичне життя саме по собі надає масу приводів для глузувань, і вирішив відправитися в шістнадцяте століття – у часи наївніші та менш цинічні, ніж сучасність. Там він і знайшов свій незвичайний сюжет і яскраві образи героїв, більшість із яких були відомими історичними постатями часів занепаду Священної Римської імперії [3].

Джозеф Хеллер зі своїм першим романом “Поправка-22” буквально увірвався в американську літературу післявоєнних років. Їдко, і часом досить жорстко, описана Хеллером армія – дивний світ, повний бюрократичних прийомів і нісенітниці. Ніхто не знає, в чому саме полягає так звана “Поправка-22”. Але, всупереч усякій логіці, армійська дисципліна вимагає її неухильного виконання. Бюрократична машина паралізує здоровий глузд і перетворює особистості в безлику тупу масу [4].

Цінність та увагу сатирі визначив і Едвард Холл, видатний американський антрополог та крос-культурний діяч,який точно зазначив, що цінність сатири в американській літературі полягає тільки в «інтерпретації та оцінці багатьох різноманітних фаз американської соціальної історії». Що стосується естетичних якостей американської сатири, то він стверджує, що «з абсолютно художньої точки зору сатира не сприяла в скільки-небудь значній мірі розвитку американського роману [4].

Таким чином, можна зазначити, що сатиричний роман в літературі США мав свій розквіт та успіх. Романісти-сатирики домоглися значних художніх успіхів, саме через це, сатиричний

роман стає популярним, добре поширеним (особливо в XX столітті) жанром американської літератури.

Література

1. Поняття про сатиру. Творчість письменників-сатириків у США URL: https://ukrlit.net/info/dict/xl3m0.html
2. Література США. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/
3. Крістофер Тейлор Байклі : біографія. URL: http://www.people.su/ua/9993
4. Крістофер Баклі. Сатира та іронія. URL: https://fabulabook.com/writer/kristofer-bakli/

УДК 821.112.2-32.09Кафка
Шульга Валерія Сергіївна

ПРОБЛЕМАТИКА ТВОРУ Ф.КАФКИ «ПЕРЕВТІЛЕННЯ»

Франц Кафка – один з видатних письменників та творців модерної прози. Його можна віднести до феноменів світової літератури. Франца Кафку називають майстром кодів та символів. Хтось бачить в ньому іудейського віровчителя, а хтось – пророка екзистенціаліста, хтось – авангардиста, а хтось – консерватора, хтось шукає ключ до його таємниць в психоаналізі, а хтось – в аналізі семіотичному або структуральному. Але реальний Кафка завжди ніби вислизає з меж чіткого світовідчуття [1].

Новела «Перевтілення» написана у стилі модернізму, а саме відноситься до літературно-мистецької стильової течії XX ст. – експресіонізму, для якого характерна увага до внутрішнього світу героїв, поєднання протилежного, застосування гротеску для підкреслення емоцій та стану того чи іншого персонажу. Ідея твору «Перевтілення» полягає у зображенні життя «маленької людини», відчуження людей від світу (особливо від родини, від близьких), відтворення трагізму стосунків між особистостями, нещирих почуттів у родині, байдужість та черствість оточуючих.

Для того, щоб проаналізувати проблематику твору Франца Кафки «Перевтілення», потрібно більш детально ознайомитись з самим поняттям. «Проблематика» — аспект змісту твору, на якому акцентує свою увагу автор. Проблеми – це підтеми або питання твору, які автор розкриває через сюжет твору. Коло проблем, охоплених авторським інтересом, питань, поставлених у творі, становить його проблематику.[2]

У новелі «Перевтілення» порушено наступні питання: родинні стосунки, самопожертва, трудоголізм, відчуження, проблема «маленької людини» у суспільстві, самотності особистості серед близьких. Грегор Замза – головний герой твору, він втілює в собі образ людина, яка заради інших здатна на все: працювати не покладаючи рук, жертвувати своїми інтересами, бажаннями, особистим життям, для того, щоб задовольнити потреби членів родини. Грегор багато працював, він віддавав всі свої зароблені гроші родині, яка в свою чергу

приймала це як належне, не замислюючись, скільки сил та власного часу витрачає чоловік, щоб батьки та сестра були щасливі та нічого не потребували.

Що стосується родинних стосунків,саме перетворення з людини на комаху дало змогу персонажу поглянути на своє життя та людей, які поряд з ним, з іншого боку. Образ щасливої родини швидко зник та виявилось, що головний герой самотній серед близьких. Сім'я відвернулась від чоловіка: батько жорстоко відносився до сина, мати боялась навіть підходити до Грегора, а сестра спочатку намагалась піклуватись про брата, але це продовжувалось недовго, та через деякий час її ставлення змінилось в інший бік. Вони відчували огиду до члена своєї сім'ї. Коли чоловіка не стало, родина раділа, ніби зник тягар.

Саме через образ головного героя Франц Кафка розкриває образ «маленької людини». Паралелі до подій, які відображені у творі, нескладно знайти в реальному житті. Нескладно знайти подібні перевтілення і подібне відношення до людей, чимось несхожих на інших, до людей, які живуть у своєму маленькому світі, не прагнучи до великих звершень. На жаль, світ дуже повільно змінюється у кращий бік, але ці зміни залежать від нас з вами. Від нас з вами залежить і те, чи повернеться та чи інша «маленька людина» до нормального існування, якщо з нею трапиться нещастя, чи відчує вона наше співчуття і наше розуміння. [3]

Франц Кафка показав через твір «Перевтілення» причини та наслідки самотності людини, процес відчуження від суспільства, деградації особистості, яка втрачає сенс та певні орієнтири життя. Людина починає віддалятись від близьких, рідних людей, вона ніби ховається у темний куток, бачить лише один вихід – відчуження.

На жаль, проблеми, які було порушено актуальні і у наш час. Іноді для людини, яка не бачить сенсу життя, у неї немає задля чого жити, вона не отримує насолоди від навколишнього світу, самотня та нікому не потрібна , єдиний вихід – смерть. Саме тому нам потрібно частіше звертати увагу на проблеми та почуття оточуючих та допомагати їм, намагатись зрозуміти їх стан.

Література

1. Творчість Франца Кафки, як Літературний феномен XX ст. веб-сайт URL: https://h.ua/story/283008/

2. Проблематика та конфлікт у художньому творі URL: https://ukrclassic.com.ua/katalog/teoriya-literaturi/2769-problematika-ta-konflikt-u-khudozhnomu-tvori#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%E2%80%94%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D1%83%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%83%2C%20%D0%BD%D0%B0,%D0%B2%D1%82%D1%96%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D0%BF%D1%80%D0%

BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%20%D0%B9%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8.

3. Трагедія «маленької людини» у творі «Перевтілення» Ф.Кафка URL: https://gdz4you.com/literatura/tvory/tvir-na-temu-tragediya-malenkoyi-lyudyny-v-suchasnomu-sviti-za-noveloyu-franca-kafky-perevtilennya-15204/

СЕКЦІЯ
ІТАЛІЙСЬКА МОВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ТА ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

УДК 81’276:004

Анісімова Аліна Олександрівна

ФУНКЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕМАТИЧНО РІЗНОРІДНИХ БЛОГІВ

Блог – мережевий щоденник, записи в якому можуть містити текст, ілюстрації або мультимедіа, який заповнюється одним або декількома авторами. Людина, яка веде блог, називається блогером [1]. Деякі користувачі плутають блог із вебсайтом. Однак є дві особливості, які відрізняють блог від традиційного вебсайту. По-перше, блоги часто оновлюються, а вебсайти у більшості своїй пропонують статичну інформацію, яка рідко змінюється. Крім того, блоги дозволяють залучати читачів до більш активної комунікативної взаємодії.

У результаті різноаспектного аналізу специфіки функціонування блогів у мас-медійному просторі їх можна класифікувати за декількома параметрами.

Зокрема, за авторством варто виокремити такі види блогу, як:

- особистий (авторський, приватний) блог – веде одна особа (як правило, його власник);
- «прозорий» блог – веде невідома особа від імені іншої;
- колективний блог – веде група осіб за правилами, визначеними власником;
- корпоративний блог – ведуть працівники однієї організації;

За наявністю мультимедіа слід виділити:

- текстовий блог, основним змістом якого є тексти;
- фотоблог – блог, який містить фотографії;
- артблог, змістову основу якого складають малюнки автора блогу;
- музичний блог, представлений музичними фрагментами;
- підкаст і блогкастинг – блог, основний зміст якого надиктовано і викладено у вигляді MP3-файлів;
- відеоблог, зреалізований у вигляді відеофайлів;
- мікроблог – блог, який складається з невеликих частин цифрового контенту: текст, зображення, покликання, стислий відеоролік.

За особливістю контенту:

• контентний блог – блог, що публікує первинний авторський контент;

• моніторинговий блог, зміст якого репрезентований коментуванням та покликанням на інші сайти;

• цитата-блог – блог, основним змістом якого є цитати з інших блогів;

• сплог – спам-блог;

• флог (фейковий блог) – блог, в якому публікуються оплачені записи з рекламним змістом.

За технічною основою:

• автономний блог – блог на окремому хостингу та системі керування змістом;

• блог на блог-платформі – блог, що ведеться на платформі блог-служби (Livejournal, Liveinternet та ін.) [2].

Варто наголосити на тому, що стрижневою метою блогу є комунікативне налаштування, а принципове завдання блогера полягає у поширенні своєрідної за тематикою і оформленням інформації. У контексті поглибленого дослідження рольової специфіки блогів вважаємо доцільним звернутися до наукової позиції І. В. Воскової, якою виокремлено 8 основних функцій блогу:

- комунікативна – для спілкування та отримання зворотного зв’язку, з метою збільшення своєї аудиторії;

- функція самопрезентації – для публікації та обговорення своїх думок, творчих досягнень та ін;

- функція розваги – для розважального читання;

- функція згуртування та утримання соціальних зв'язків — для організації взаємодії робочої групи, обговорення робочих питань тощо;

- функція мемуарів – для записів з метою згадування у майбутньому подробиць подій життя;

- функція саморозвитку, або рефлексії – для особистісного зростання, для формування навичок та вольових якостей особистості;

- психотерапевтична функція – відображає емоційний стан блогера та зворотну реакцію відвідувачів блогу – оцінку, підтримку;

- просування товарів і послуг [3, с. 24].

Отже, з розвитком інтернет-комунікації блоги набули великої популярності у сучасному світі. За своєю функціональністю та тематикою блоги характеризовані безперечною різноманітністю. Основною та найбільш поширеною функцією блогу є комунікативна. Блоги виступають засобом формування соціальних мереж – однієї із систем інтернет-комунікації.

Література

1. Блог. URL: https://eksmo.ru/slovar/blog/ (дата звернення 29.10.2020)
2. Поняття блогу. Види блогів. URL: https://nechachaya.blogspot.com/2019/04/blog-post.html (дата звернення 29.10.2020)
3. Воскова І. В. Освіта впродовж життя. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 3 (55), С. 24
4. Блог. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%B3 (дата звернення 29.10.2020)

УДК 81’255.4

Болховітіна Кароліна Валеріївна

СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В ІТАЛОМОВНОМУ АНЕКДОТІ ЯК ЛІНГВІСТИЧНА І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА

Комічне як категорія естетики з’явилося ще в давнину, та, незважаючи на це, й донині комічний ефект викликає неабияку зацікавленість у своєму вивченні та деталізації не тільки у філософів, але і представників інших наук, таких як психологія, соціологія, лінгвістика.

За словами Т. Г. Кучиної, літературознавця, доктора філологічних наук, «комічне обов’язково засновується на відступах від норми, на протиріччі здоровому глузду та загальноприйнятим уявленням» [1, с. 2]. На думку лінгвіста, естетичний вплив комічного заснований на принципі «контрасту очікуваного, того, що надиктоване досвідом, – та несподіваного, того, що йому суперечить» [1, с. 2]. Такий контраст і викликає сміх, як психологічну реакцію реципієнта на комічне та гумор.

Одним із жанрів гумористичних текстів виступає анекдот: «Коротке жартівливе (здебільшого вигадане) оповідання про яку-небудь смішну подію; кумедний випадок, подія або пригода» [2].

У лінгвістиці розрізняють гумор ситуативний та лінгвістичний. У зв’язку з цим анекдоти діляться на ситуативні (предметні) та лінгвістичні (мовні). Комічність смішної, безглуздої ситуації в ситуативному анекдоті не пов’язана із лінгвістичним оформленням. Такий анекдот може бути перекладений на інші мови, і в перекладі буде досягнутий аналогічний комічний ефект, що стане еквівалентним оригіналу.

Обігрування тих чи інакших мовних засобів лежить в основі лінгвістичного анекдоту. Комічний ефект жарту в подібному анекдоті буде залежати від вибору словесних конструкцій, що використовуються. Таким чином, і ситуація, і її мовне оформлення дуже тісно пов’язані одне з одним.

«Ніякий жарт у тексті не може вважатися виключно лінгвістичним, адже саме при його сприйнятті ми не можемо повністю абстрагуватися від загального контексту, тобто ситуації, в

яку наведений жарт включений у тексті, загального культурного фону, знання про світоустрій, закони логіки» [3].

Лінгвістичними анекдотами називаються анекдоти, в основі яких лежить гра слів (полісемія, омонімія, евфемізми, курйозні етимологічні значення, скоромовки тощо). Їх особливість та зміст полягають в окремих словоформах, переклад яких являє собою найбільшу складність. При сприйнятті тексту анекдоту з грою слів увага слухача умисно привернута до першого семантичного значення, яке і є загальноприйнятим та часто вживаним. Друге значення з'являється тільки в останній ключовий момент анекдоту. Відбувається неочікуване розкриття та зміщення змісту другого рівня значення. Якщо адресату це значення знайоме, то комічний механізм приводиться в дію.

Гра слів може відбуватися на різних лінгвістичних рівнях: фонетичному, лексичному, морфемному, синтаксичному. Частіше за все гру слів на фонетичному рівні перекласти такою ж грою слів на іншу мову немає ніякої можливості.

Прийом полісемії при перекладі анекдотів являє собою особливу складність, адже навіть при співпадінні основних значені слів в обох мовах їх додаткові значення у більшості випадків різні. У зв'язку з цим, аби зберегти у перекладі комічний ефект, що заснований на грі слів, вдаються до зміни змісту анекдоту, його сенсу. Однак деякі анекдоти можуть бути зрозумілі тільки в контексті тієї мови, на якій були створені, та втратити свій зміст при спробах перекладу на інші мови.

Отже, найбільшу складність у перекладі складають саме лінгвістичні анекдоти, у яких гра слів основана на: полісемії, омонімії, фонетичних співзвуччях різних слів та виразів, неоднозначно зрозумілих синтаксичних конструкціях, фразеологічних зворотах, використанні оказіоналізмів.

Серед перекладів анекдотів, які можна віднести до ситуативних, виділяють наступні варіанти перекладу:

- Буквальний переклад;
- Переклад із додаткових коментарем перекладача;
- Переклад-виклад.

Серед перекладів лінгвістичних анекдотів виділяють такі, в яких мовна гра здійснюється на рівнях:

- фонетичному;
- морфемному;
- лексичному;
- синтаксичному.

Література

1. Кучина, Т. Г. Основные виды комического. Приемы создания комического эффекта в литературе и искусстве [Електронний ресурс]. – URL: https://slovesnik.org/images/docs/sirius/kuchina-t-gkomicheskoe-v-literature-lekciya.pdf

2. Словник української мови: в 11 томах. — Том 1, 1970. — С. 45. [Електронний ресурс]. – URL: http://sum.in.ua/s/anekdot

3. Лилиенталь, Г. Г. К вопросу о возможности разграничения лингвистического и ситуативного юмора [Електронний ресурс]. – URL: http://vestnikphil.spbu.ru/sites/default/files/LilientalGG.pdf

УДК 811.131.1+811.161.2]’255.4

Борисенко Поліна Олександрівна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КАЗКИ "LE AVVENTURE DI CIPOLLINO" ДЖАННІ РОДАРІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Незважаючи на велику кількість робіт, присвячених загальним проблемам перекладу художнього тексту, в лінгвістиці дуже мало досліджень щодо особливостей перекладу італійських авторських казок як особливого жанру в зарубіжній літературі, тому ця тема актуальна як в вивченні проблем філософії перекладу, так і в створенні образності перекладу.

Крім того, довгий час в Україні існував тільки один переклад «Пригоди Цибуліно», виконаний Анатолієм Іллічевським в 1961 році. Лише згодом з'явилися інші альтернативні переклади, один з яких був написаний у Києві з нагоди XX Тижня італійської мови у світі Тарасом Лазерем.

Одне з основних відмінностей художнього тексту від будь-якого іншого полягає в тому, що в ньому дійсність представлена у вигляді образу. «Для перекладу існує умова – він має бути функцією оригіналу, має його представляти» [1, с. 183].

У більшості випадків автор ставить перед собою завдання не просто змусити читача плакати або сміятися, а плакати або сміятися з певного приводу. Можна сказати, користуючись виразом Виноградова, що в творі завжди присутній образ автора, який і створює внутрішню єдність тексту [2, с. 126].

Наприклад:

Текст оригіналу:	Текст перекладу:
Cipollone ed i suoi figli abitavano in una **baracca di legno**, poco più grande di una cassetta di quelle che si vedono dall'ortolano. [3, с. 1]	Жив Цибулоне з усією своєю родиною **в дощаній халупі**, не більшій від ящика для розсади. [4, с. 4]

Художні тексти відрізняються своїм структурним різномаїттям або іншими словами, композицією. Прочитане раніше може переосмислюватися після отримання нової інформації. Автор може свідомо приховувати частину інформації до певного моменту, свідомо створювати деяку двозначність. Все це служить створенню у читача потрібного настрою, враження, допомагає автору підготувати читача до сприйняття подальших подій.

Наприклад:

Текст оригіналу:	Текст перекладу:
(…) mi fa sedere sul balcone, attacca i miei baffi a due chiodi, uno a destra e uno a sinistra, e ci appende i panni. E a me tocca starmene tutto il **tempo al sole, fin che siano asciutti**. Guarda i segni delle mollette. [3, c.8]	(…)вона садовить мене на балконі, прив'язує кінці моїх вусів до гвіздків, один - праворуч, другий - ліворуч, і розвішує на них своє ганчір'я. **От я і потерпаю під пекучим сонцем, поки висохне білизна.** Поглянь, які знаки залишилися на вусах. Це від прищіпок. [4, с.11]

Якщо перекладач не побачив в тексті всіх закладених в ньому варіантів прочитання, якщо він невірно зрозумів авторську концепцію, то жоден читач, яким би підготовленим він не був, не зможе зрозуміти авторську концепцію [5, с.409].

Наприклад:

Текст оригіналу:	Текст перекладу:	Машинний переклад:
Zucchina si sedette tristemente su un paracarro a lisciarsi la barba. E ogni volta che se la lisciava gli restava in mano un pelo. [3, с. 9]	Кум Гарбуз сумно сидів при дорозі і з жалю смикав себе за бороду. І щоразу в його руці лишався жмут волосся. [4, с. 13]	Кабачок сумно сидів на тумбі, щоб розгладити бороду. І кожного разу якщо він його розгладив, у руці залишилося волосся.

Для створення атмосфери, як вважає О.В Петрова, буває досить особистих імен, географічних назв та інших власних назв, назв рослин і тварин, що асоціюються у читача з описуваної країною, - тобто одиниць, котрі не мають потреби в роз'ясненні і не відволікають тим самим читача. Якщо при цьому вірно передана психологія, героїв, мотиви їх вчинків, то читач буде асоціювати текст з тексом іншомовного інокультурнго походження [6, с.35].

Наприклад:

Текст оригіналу:	Текст перекладу:
Il Principe Limone era tutto vestito di giallo, compreso il berretto, e in cima	(…) з'явився сам правитель, принц Лимон. Він був одягнений у все жовте, а над

al berretto aveva un campanello d'oro. [3, с. 1]	його жовтою шапкою дзеленчав золотий дзвіночок. [4, с.4]

Таким чином, відтворення в перекладі образу автора у всій його індивідуальності можливе лише в тому випадку, якщо перекладач являє собою творчу особистість з багатим особистим досвідом і високим ступенем адаптивності і якщо свій переклад він створює на основі глибокого проникнення в систему світоглядних, етичних, естетичних поглядів і художнього методу автора.

Література

1. Мехеда М.И. Тематическая дифференциация редупликативов в русском и английском языках / М.И. Мехеда // Вестник Тюменского гос. университета. – 2010. – № 1. – С. 183-189. 189 с.
2. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. М.: Изд-во МГУ, 1978. 223.
3. Gianni Rodari «Le avventure di Cipollino». Einaudi Ragazzi, 1952. 74 с.
4. Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно» (Переклад Анатолія Іллічевського). Національний книжковий проект. Серія книг Бібліотека шкільної класики, 2009. 80 с.
5. Сдобников В.В. Петрова О.В. Теория перевода. М.: Восток – Запад, 2006. 448 с.
6. Петрова О.В. Введение в теорию и практику перевода (на материале английского языка). Н. Новгород: НГЛУ им. Н.А. Добролюбова, 2002. 97 с.

УДК 811.131.1’255.4-115

Івлева Олена Олегівна

ТИПОВЕ ТА ВІДМІННЕ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ПОЕТІВ ЕПОХИ РОМАНТИЗМУ НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ ТВОРІВ ДЖАКОМО ЛЕОПАРДІ ТА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Романтизм — ідейно-художній напрям у європейській та американській культурі кінця XVIII століття — першої половини XIX століття. На початку XIX століття романтизм став символом нового напрямку, протилежного класицизму та Просвітництву. Вперше романтизм з’явився в Німеччині, серед письменників та філософів Єнської школи і поширився по всьому світу.

Новизна заявленої теми робить тему даної роботи **актуальною.** Адже не зважаючи на той факт, що Джакомо Леопарді та Тарас Шевченко є одними з найвидатніших представників літератури періоду романтизму, художні світи цих авторів та їх творчість маюсь достатньо спільних та відмінних рис.

Об'єктом дослідження є поезія Джакомо Леопарді та Тараса Шевченка.

Предмет дослідження: пошук спільного та відмінного у відображенні авторського бачення поетів.

Тема громадянськості, патріотизму, національної свободи яскраво відобразилася в творчості Джакомо Леопарді, який прожив важке, але разом з тим блискуче творче життя.

Італійський поет був патріотом своєї країни, в своїх «Pensieri» він пише: «Талет дякував небу за те, що народився греком, так я палко дякую небу за те, що народився італійцем». [1, с. 12] Він відчував трагедію завойованої Італії, гостро переживав народну боротьбу за свободу. Ця боротьба за незалежність згодом стала однією з головних тем його творчості.

Патріотизмом сповнені такі вірші, як «All'Italia», «Ad Angelo Mai», «Nelle nozze della sorella Paolina» та інші. Песимізм тут виявляється в тому, що автор не вірить у щасливе майбутнє Італії, вона беззбройна і поневолена [2, с. 54]. Ці думки він висловлює в вірші «All'Italia»:

...Or fatta inerme,	Ти стала беззбройна,
Nuda la fronte e nudo il petto mostri.	Оголені чоло твоє і стан.
Oimè quante ferite,	Яка блідість! кров! о, скільки ран!
Che lividor, che sangue! oh qual ti veggio,	Якою тебе я бачу,
Formosissima donna! Io chiedo al cielo	Прекрасна жінка! Питаю я у неба,
E al mondo: dite dite;	У всього світу: кажіть мені, скажіть,
Chi la ridusse a tale? E questo è peggio,	Хто зробив так? нестерпні муки
Che di catene ha carche ambe le braccia;	Від злих ланцюгів, що терзають їй руки;
Si che sparte le chiome e senza velo	І ось без покривала,
Siede in terra negletta e sconsolata,	Простоволоса, на землі сидить
Nascondendo la faccia	В коліна ховаючи обличчя
Tra le ginocchia, e piange.	Вона сидить, безмовно плаче.
Piangi, che ben hai donde, Italia mia,	Плач, плач! але перемагати
Le genti a vincer nata	Завжди - нехай наперекір долі, -
E nella fausta sorte e nella ria... [3]	Італія моя, дано тобі!

Життя Шевченка символізувало сумну долю його народу. У 1840 р. вийшла його перша збірка українських творів під назвою "Кобзар". Ці ліричні, щирі та насичені музикою вірші, здебільшого присвячені історії України, одразу ж прийняли як українські, так і російські критики, назвавши їх блискучими творами [4, с. 17]

Витоки світогляду Шевченка, зміст його поезії деякі його дослідники виводять не із соціального статусу поета, а із сутності всіх умов, в яких він жив і працював. Він виріс там, де ще доживали очевидці Коліївщини, де були яскраві спогади про козаччину, де оспівувались думи про Хмельницького. Тому тема патріотизму сильно відображається в творах Шевченка.

Як, на приклад, у поемі «Гайдамаки», вірші «Заповіт» та ін. Заповіт перекладено більше як на 50 мов народів світу.

Тема “Заповіту” — поклик до українського народу звільнитися від ланцюгів самодержавства, боротися за вільне життя, відстоювати інтереси простих людей:

...Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойді я
І лани і гори —
Все покину, і полину
До самого Бога
Молитися... а до того
Я не знаю Бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом… [5, 125]

Таким чином, розглядаючи деякі твори авторів, які написані у патріотичній темі, можна зробити висновки, що ця поезія має багато спільних рис. З точки зору художніх засобів поети використовують епітети, персоніфікацію, повтори, метафори та інше. Також ці твори мають однакову тематику та мету. На перший погляд, ці поети мають багато спільного, але це лише один напрям поезії цих великих авторів. И щоб зробити більш глибокі висновки, необхідно також проаналізувати інші твори.

Література

1. Саприкіной Е. Ю. Леопарди Дж. Моральні нариси. Щоденник роздумів. Москва: видавництво Республіка, 2000. 448с.

2. Штейн В. Граф Джакомо Леопарді та його infelicita. Літературний нарис. Петербург: типографія і фототипія Штейна, 1891. 289 с.

3. Пісні (Canti) - Вибрані українські переклади URL: https://www.rulit.me/books/pisni-canti-vibrani-ukrainski-perekladi-download-free-291438.html

4. Лепкий Б. Про життя і твори Тараса Шевченка. Київ-Лейпциг: Українська накладня. 1994. 174 с.

5. Маланюк Євген. Повне видання творів Тараса Шевченка. Варшава: Львів, 1934. 249 с.

УДК: 811.161.2+811.131.1]’373.611

Грачова Аліна Вадимівна,
Клименко Дар’я Олегівна

ФЕМІНІТИВНИЙ СЛОВОТВІР В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Перші зміни у мові та мисленні людей завжди віддзеркалено у джерелах масової інформації. Унаслідок активізації третьої хвилі фемінізму (яка дійшла раніше до країн ЄС), українська мова зазнає деяких модифікацій, закріплених у законодавстві особливим розпорядженням. Такі радикальні зміни у мові та її відтворенні у ЗМІ були спричинені саме загостренням питання гендерного рівноправ’я та боротьбою жінок за вплив на усі рівні соціального життя.

Проблему вживання фемінітивів розглядали дуже багато вчених, а саме Кіріліна А. В., Нікольська В. О., Кузнецова А. И., Дячук Л. С., Максимова О. Б., Петренко О. Д.,. Синельникова Л. М., Шиліна А. Н., та ін. Мовознавці зазначають, що у назвах занять чи професій мова часто ігнорує жінку. З'являється так званий «семантично негативний жіночий простір» у мові: коли жінки не обмежуються традиційними ролями (дружини/матері), їм залишається семантичний простір, «який уже зайняли чоловіки», і «у якому жінка залишається непоміченою» [1]. Варто підкреслити, що мовний сексизм є вираженням у мові тенденційних поглядів і переконань, які принижують, вилучають, недооцінюють та стереотипізують жінок за статевою ознакою. І саме активна фемінізація назв професій вказує на **актуальність** окресленого питання.

Словник гендерних термінів надає таке визначення: фемінітиви – це іменники жіночого роду, які мають дві групи за значенням. Перша група – іменники, які називають жінок за різними характеристиками: національністю, професією, родинними зв’язками, тощо. Наприклад: *мама, українка, вчителька, депутатка, прибиральниця*, тощо.

Друга група фемінітивів – це іменники, які називають самиць тварин. В інших випадках використовування фемінітивів недоречно і може розглядатися як знущання над мовою (*диван / диваниха*) [2].

Згідно із науковою позицією Брус М. П., попри інноваційний характер фемінітивів, тенденції їх розвитку в українській лінгвістичній системі охоплюють весь історичний період становлення української мови. Прикладами відповідної лексики у староукраїнській мові слугують форми *абтекарка, гафтарка, винничка*. Зокрема, у скарзі 1619 року згадується, що утікачку від суду *«гафтарку»* Огапку віднайшли у монастирі волинського села. У

літературних творах Шевченка Т. Г. можна знайти підтвердження існування феномену фемінізації професій: *цариця, полковниця, гетьманша* [3].

Потреба у фемінізації назв посад та професій виникла нещодавно. Українській подібно до італійської мови (попри їхню приналежність до різних лінгвістичних груп) властиве вживання фемінітивів, адже обидві ці мови мають розвинуту систему суфіксів для творення жіночих назв. У більшості випадків створити фемінітив в італійській мові можна за загальним правилом: шляхом заміни артикля чоловічого роду на жіночій та додавання закінчення до іменника, згідно із правилом уживання суфіксу, наприклад*: operaio (m) – operaia (f); deputato (m) – deputata (f); parucchierre (m) – parucchierra (f); attore (m) – attrice (f).* В українській мові також утворення фемінітивів здійснюється завдяки суфіксальній деривації. Саме суфікси *-к, -иц, -ин* є історично закоріненими, наприклад, назви професій *викладачка, дослідниця та письменниця* вже давно стали продуктивними в українській мові. З іншого боку, наприклад, іменник *адвокатесса* не є нормативним та у словнику має відзнаку розмовного, а *програмістка, депутатка, контролерка* часто зустрічаються саме у ЗМІ. Деякі аналогічні утворення мають більш розмовний та пейоративний відтінок *президент – президенша, посол – посолша, доцент – доцентка, директор – директриса* (директорка пейоративного відтінку немає, але вживається зазвичай в усній формі). Такі форми фемінітивів неможливо зустріти в офійціному документі, але італійські словоформи, напроти, зустрічаються в офіційному стилі, що створює проблему їхнього відтворення саме українською мовою. Також є цілий пласт іменників італійської мови, аналог яких неможливо віднайти саме в українській. Наприклад: *ministra – жінка - міністер; psicologa – жінка психолог.* В українській мові явище фемінізації чоловічих назв професій не простежується у такому масштабі, як в італійській. Найголовніший чинник відсутності жіночого роду багатьох іменників цієї категорії пояснюється не мовними факторами, а саме соціальними та історичними чинниками. Саме на це вказують різноманітні праці дослідників, згідно із версією яких на нормалізацію вживання фемінітивів потрібен час, і саме він визначить, які саме лексико-граматичні інновації стануть нормативними, а які вийдуть з використання [4].

Саме завдяки відображенню цих змін у ЗМІ є можливість чітко відстежити семантичне перетворення мови та зробити аналіз. Для цього надано декілька прикладів публікацій італійського *Vogue* та наведено приклади.

«La Duchessa del Sussex, che ha sposato il principe Harry nel 2018, festeggerà il suo compleanno a Los Angeles, lontano dalla Royal Family ma vicina alla sua famiglia e al suo piccolo Archie Mountbatten-Windsor» (оригінал італійською).

«Герцогиня Саксеська, яка вийшла заміж за принца Гаррі у 2018 році, святкуватиме свій день народження в Лос-Анджелесі, подалі від Королівської родини, але близько до своїх близьких та маленького сина Арчі Маунтбаттен-Віндзора» (переклад українською).

«Le sue sentenze hanno fatto storia nel diritto femminile. Ruth Bader Ginsburg era Giudice della Corte Suprema – la seconda donna a ricoprire questa carica nella storia – dal 1993, quando fu nominata dal presidente Clinton.» (оригінал італійською).

«Її вироки надійшли в історію боротьби за жіночі права. Рут Бадер Гінзбург була суддею Верховного суду. Вона була другою жінкою в історії, яка обіймала цю посаду ще з 1993 року, коли її призначив президент Клінтон.» (переклад українською).

Підсумовуючи, зазначимо, що італійські ЗМІ, на відміну від українських, більш активно та вільно використовують фемінітиви. В українській мові є ціла низка професій, котрі не мають фемінного аналогу та досі використовуються лише у формі чоловічого роду, не дивлячись на те, що жінки опановують нові професії та займають високі посади. Доктор філологічних наук, професор Пономарів О. Д. стверджує, що доцільно вживати фемінітиви у повсякденому житті, тому що мова – живий організм. Чим частіше такі словоформи будуть звучати у житті, тим швидше вони стануть для нас звичними, а встановлення «рівноправних» мовних норм буде сприяти кращому взаєморозумінню під час комунікації на усіх рівнях соціального сприйняття. [4].

Література

1. Слінчук В. В Соціальна типізація гендерних стереотипів у мові ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2004. С. 67–73.
2. Словник гендерних термінів : веб-сайт. URL: http://a-z-gender.net/ua/ (дата звернення: 04.11.2020).
3. Кириліна А.В. Розвиток гендерних досліджень в лінгвістиці. *Філологічні науки*. 1998. № 2. С. 51 – 58.
4. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.
5. Vogue Україна : веб-сайт. URL: https://vogue.ua/ (дата звернення: 30.11.2020).
6. Vogue Italia : веб-сайт. URL: https://www.vogue.it/ (дата звернення: 25.11.2020).

УДК [811.161.2:811.131.1]’373.7(045)

Муравйова Наталія Вікторівна,
Грачова Аліна Вадимівна

ПРИСЛІВНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОЗНАКИ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Прислівник є невід’ємним універсальним словесним розрядом, характеризованим неоднорідністю та категорійною специфічністю. Справедливість цього твердження

підтверджено тим фактом, що упродовж тривалого періоду становлення мовознавства наукові погляди щодо лексико-граматичного статусу адвербативного класу та його компонентного наповнення зазнавали значних модифікацій. Наразі прислівник входить до сфери дослідницьких пошуків як вітчизняних, так й іноземних лінгвістів, втім очевидною залишається потреба у більш ґрунтовному вивченні адвербативних різновидів, особливо, у порівняльному аспекті. Зокрема, видається доцільним та **актуальним** здійснити компаративний аналіз якісного розряду прислівника у двох різносистемних мовах: італійській та українській.

Варто підкреслити, що спільною функційною ознакою італійського та українського адвербатива є роль семантичного модифікатора, налаштованого на підсилення або розкриття значення дієслова, прикметника, іншого прислівника, іменника та цілої фрази. Об'єднувальною морфологічною властивістю аналізованої словесної групи у двох мовах є незмінюваність (виключенням є здатність компонентів деяких прислівникових розрядів до формування ступенів порівняння). При цьому, враховуючи приналежність української та італійської мов до різних груп (слов'янської та романської), вважаємо логічною тенденцію до відмінної систематизації адвербатива за лексичним значенням. Зокрема, на думку М. Дардано і П. Тріфоне, італійська мова має у своєму арсеналі прислівники способу (кваліфікативні), місця, часу, судження, кількості та питання [1]. Натомість, згідно із версією українського науковця І. К. Білодіда, обов'язкового виокремлення потребують обставинні та означальні адвербативи, перші з яких надають характеристику процесу (ознаці) із позиції часу, місця, причини і мети, а другі підлягають додатковому розподілу на групи якісно-означальних, означальних адвербативів та прислівників міри вияву ознаки [2]. Саме кваліфікативні та якісно-означальні прислівники італійської та української мов надають якісну характеристику події і, відповідно, становлять предмет нашого дослідження.

Зауважимо, що в італійській мові до класу прислівників на позначення способу (якості) реалізації процесу (факту) зараховані слова на *-mente* (*velocemente, agevolmente*), *-oni* (*penzoloni, bocconi*), лінгвістичні одиниці із прикметниковим статусом (*chiaro, forte*), а також такі розповсюджені форми, як *bene, male* і *abbastanza*. Невід'ємними елементами цієї адвербативної групи є прислівникові сполучення із відповідним змістовим наповненням (*in fretta, di corsa*). Ключовою формальною властивістю якісно-означальних прислівників української мови є суфікси *-о, -е,* завдяки яким відбувається перетворення якісних прикметників на адвербативи зазначеного типу (*веселий – весело, добрий – добре*).

Здатність до утворення ступенів порівняння та форм суб'єктивної оцінки є обов'язковою опцією італійських та українських прислівників якісної ознаки. Зокрема, більшість кваліфікативних адвербативів (окрім лексем на *-oni*) наділені потенцією до регулярного

(*fortemente – più fortemente – fortissimamente*) та нерегулярного (*bene – meglio – ottimamente*) ступеневого градуювання: зафіксовано порівняльний (вищий) ступінь більшості, меншості і рівності, а також найвищий відносний та абсолютний ступені. В українській мові вищий і найвищий ступені порівняння можуть бути сформовані у простий і складений способи. Зокрема, суфікси *-ше-, -іше-* застосовані для утворення простої форми вищого ступеня порівняння (*голосніше, яскравіше*), а префікс *най-* додається до форми вищого ступеня із метою утворення простої форми найвищого ступеня (*яскравіше — найяскравіше, голосніше — найголосніше*). Принцип роботи зі складеною формою ступенів порівняння прислівників в українській мові є наступним: для вищого ступеня варто додавати до адвербатива *більш* (*більш радісно, більш голосно*), а для найвищого – *найбільш* (*найбільш вчасно, найбільш вдало*). Окрім того, додатковому посиленню значення вищого ступеня порівняння сприяють лексеми *значно, набагато, трохи, ще, куди* (*значно швидше, набагато веселіше, куди гірше*) і префікси *що-, як-* (*якнайменше, щонайменше*).

На окрему увагу заслуговує наявна в італійських та українських прислівників здатність до трансформації відтінку значення шляхом додавання специфічних морфем. Наприклад, італійськими найбільш розповсюдженими «альтерованими» формами, утвореними від адвербативів способу є слова *benino, benone, maluccio, malaccio.* В українській мові набула поширення тенденція до застосування (переважно, для стилізації мовлення) таких суфіксів суб'єктивної оцінки, як *-енько (-еньку), -есенько (-есеньку), -ісінько (-усінько)*, необхідних для внесення різного за насиченням відтінку пестливості (*пильненько, однаковісінько*).

Отже, прислівник на позначення якісної ознаки є багатокомпонентною мовною групою, активно поповнюваною новими елементами здебільшого прикметникового походження. У двох різносистемних мовах функційним напрямом аналізованих одиниць є надання ознакової характеристики процесу або іншій ознаці із метою загального змістового збагачення висловлення.

Література

1. Dardano M., Trifone P. Grammatica italiana con nozioni di linguistica. Bologna : Zanichelli Editore S. p. A., 1995. 825 p.

2. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / під заг. ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1969. 588 с.

УДК 811.111:811.131.1]'373 Рашевський Сергій Олександрович

АНГЛІЦИЗМИ В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Запозичення лексики англо-американського походження та її структурно-семантична адаптація – закономірні явища в багатьох мовах, у тому числі в італійській. Її лексична система

з різним ступенем інтенсивності поповнюється новими мовними одиницями, які активно взаємодіють з її споконвічними елементами. Італійська Академія делла Круска присвятила цілий розділ свого сайту неологізмам-запозиченням, цитуючи десятки нових утворень, що поповнюють лексику італійської мови [1].

Вплив англійської мови на італійську досить недавній, але знайшов широкий характер в останні десятиліття у зв'язку з домінуванням США у всьому світі. Англіцизми поповнили політичну термінологію: assolutismo (абсолютизм), boicottare (бойкотувати), conformismo (конформізм), isolazionismo; спортивну лексику: goal (гол), rally (ралі), record (рекорд), tennis (теніс), hockey (хокей) та ін.; науково-технічну термінологію: computer (комп'ютер), marker (маркер), container (контейнер), compact (контакт), jet (реактивний літак) та ін.; загальновживану лексику: bar (бар), baby-setter (нянька), cocteil (коктейль), camping (кемпінг) [2, с. 195].

У другій половині XX ст. у складі іншомовних запозичень в італійській мові англіцизми за кількісним показником перевершили запозичення з інших мов, в тому числі і з французької мови [3], яка була протягом тривалого часу основним зовнішнім джерелом поповнення італійського лексикону. За даними найбільш повного з сучасних тлумачних словників і вельми авторитетного в науковому сенсі Grande dizionario italiano dell'uso на початку XXI ст. в італійській мові налічується 6292 запозичень з англійської та 4944 – з французької [4, с. 1168]. Присутність англійської мови, за словами М. Дардано, є одним з факторів, що лежать в основі розвитку лексичної системи сучасної італійської мови [5, с. 340].

Деякі англіцизми, опосередковані латиною, з'явилися в італійській мові ще в XVIII ст.: adepto, colonia, costituzionale, inoculare, legislatura, parziale, petizione. XIX і XX століття принесли їх в ще більшому обсязі, багато в чому завдяки появі газет, а також популярності в Італії романів Вальтера Скотта і Джеймса Фенімора Купера: antidiluviano, autobiografia, gentleman, inflazione, milady, whisky, pellerossa (і його калька viso pallido), sceriffo (спочатку арабізму). Велика частина англіцизмів, або, точніше, англо-американізмів, увійшла в італійську мову після Другої світової війни. За словами Івано Пакканьєлла, професора Падуанського університету, що займається проблемами історичного та сучасного мовознавства, багато з цих англіцизмів вже міцно вкоренилися в італійській лексиці і використовуються повсюдно італійцями різного віку: jeans, killer, kit, okay, partner, punk, puzzle, scout, spray, west. Професор Пакканьєлла прямо називає англійську мову культурним адстратом по відношенню до італійської, відзначаючи, що такі фактори, як міграція населення, торговельні та культурні зв'язки, вплив засобів масової інформації та Інтернету забезпечують набагато тісніший контакт між мовами, ніж географічна близькість [6, с. 11].

Особливим видом запозичення є калькування, при якому використовуються лексичні елементи власної мови, побудовані за зразком структури іноземної мови. У свою чергу, кальки можуть бути семантичними, коли італійське слово змінює своє значення на значення іноземного слова. З них можна виділити кальки омонімічні, засновані на фонетичній схожості, такі як (realizzare – розуміти, від англійської to realize), та синонімічні, засновані на схожості значення (fuorilegge від англійського outlaw). Крім того, виділяють «перекладні» кальки, утворені шляхом буквального перекладу окремих компонентів (grattacielo від skyscraper, relazioni pubbliche від public relations, guerra fredda від cold war) [7].

Література

1. Accademia della Crusca. Parole più segnalate. – Mode of access: http://www.accademiadellacrusca.it/it/linguaitaliana/parole-nuove/parole-piu-segnalate
2. Долідович О.В. Запозичення в італійській мові. РІВШ. Мінськ, 2004. 240 с.
3. Rando, G. Anglicismi nel «Dizionario moderno» dalla quarta alia decima edizione. 1969
4. De Mauro Grande dizionario italiano dell'uso : in 7 vol. Torino, 2000. 220 c.
5. Dardano, M. Profilo dell'italiano contemporaneo. Storia della lingua italiana : in 3 vol. Torino, 1994. 430 c.
6. Ivano Paccagnella. Avviamento alla Storia della lingua italiana. – Mode of access: http://www.maldura.unipd.it/romanistica/paccagnella/aa2004_2005/lezione1.pdf
7. Licia Corbolante. Prestiti e calchi in italiano. – Mode of access: http://blog.terminologiaetc.it/2009/02/27/prestitie-calchi-in-italiano/

УДК: 81'373.623

Савін Михайло Олександрович

ПРИКМЕТНИК В ІТАЛІЙСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Прикметник – це частина мови, що виражає ознаку предмета або його приналежність комусь і відповідає на питання «який», «чий?». Наприклад: укр. *високий*, англ. *tall*, італ. *alto*. Його досліджували такі лінгвісти як І.Ю. Кірічек, В.М. Кондратюк, але ці роботи були зроблені ще в двадцятому столітті, та з огляду на це, **актуальність** роботи виявляється в необхідності оновлення цих робіт, зробити порівняльний аналіз прикметника з іншими мовами, наприклад з англійською та італійською, внаслідок поступових змін у мові з часом.

Мета дослідження полягає у вивченні властивостей прикметника як частини мови на основі порівняння його в українській, англійській та італійській мовах.

Морфологічні ознаки прикметників. За цим параметром прикметники в українській та італійській мовах вирізняються переважною подібністю: в українській мові прикметники змінюються за родами, числами та відмінками; в італійській – аналогічно (виключення: зміна за відмінками), та завжди узгоджуються в роді та числі із іменником, до якого вони

відносяться; в англійській прикметники не змінюються ані за родами, ані за числами, ані за відмінками. Окрім того, прикметники в італійській мові характеризовані деякими специфічними ознаками, перша з яких передбачає поділ на дві групи:

1. прикметники чоловічого та жіночого роду з різними закінченнями*: rosso, caldo, piccolo, largo, grazioso*;
2. прикметники чоловічого й жіночого роду з ідентичними закінченнями: *dolce, verde, grande, normale, giovane, forte*;
3. прикметники, які не змінюють свою форму в залежності від роду або числа: *rosa, vila, blu, ecru, bordò* [1].

Місце прикметника в реченні. В українській та англійській мовах зафіксовано схожість: у цих мовах прикметник зазвичай ставиться перед іменником; в італійській він вже ставиться по-різному, в залежності до якої категорії відноситься: вказівні, числівникові, присвійні, питальні, неозначені прикметники та ад'єктиви, які виражають більш загальну назву, варто розміщати перед іменником (напр. *queste cose*); якісні, незмінювані прикметники, ад'єктиви на позначення національності, а також ті, що утворюють стійкі назви, підлягають локалізації після іменника (напр. *la camicia bianca*) [2, с. 12].

Ступені порівняння якісних прикметників. Всі три мови мають вищий та найвищий ступені порівняння. Вищий ступінь порівняння простої та складної форми як і в українській, так і в англійській мові утворюється за допомогою афіксів: закінчень, або префіксів. При цьому, в італійській (в якій існує тільки одна форма вищого ступеня порівняння) – за допомогою додавання службових слів **più, meno.** Найвищий ступінь простої форми в українській мові утворюється шляхом додавання префікса **-най** до форми вищого ступеня; в англійській закінченням **–est** та означеного артикля **the**; в італійській тільки додаванням означеного артикля **il** до форми вищого ступеня [3]. Найвищий ступінь складеної форми в англійській та італійській мовах утворюється за рахунок додавання службових слів до форми вищого ступеня, але в українській мові найвищий ступінь складної форми завдяки додаванню префікса **–як, -що** до простої форми найвищого ступеня, а найвищий ступінь складеної форми (який присутній тільки в українській мові за зазначених) утворюється за допомогою прикметника **найбільш**. В англійській мові складна форма найвищого ступеня утворюється додаванням службового слова **most** та означеного артикля **the**, який ставиться перед прикметником [3]. В італійській мові складна форма утворюється додаванням службового слова **molto,** та за допомогою додавання закінчення **–issimo** до основи прикметника [2, с.13].

Отже, проаналізувавши прикметник в різних мовах слід зазначити, що він проявляє себе в тій чи іншій мові по-різному. В деяких випадках він подібний в англійській,

українській та італійській мовах, а в інших має відмінності. Але свої основні властивості він все ж таки зберігає.

Література

1. Електронний ресурс: URL https://www.italianochefatica.it/uk/prykmetnyky/ (дата звернення: 05.12.2020)

2. Граматика італійської мови в таблицях і схемах / автор Т.Б. Жуковська. Тернопіль: ТАНГ, 2001. - 62с.

3. Електронний ресурс: URL https://opentalk.org.ua/langstory/stupeni-porivnyannya-prikmetnikiv-u-angliiskii-movi/ (дата звернення: 05.12.2020)

УДК: 821.131.1-312.4.09Кар

Сугак Юлія Дмитрівна

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДЕТЕКТИВУ НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ДОНАТО КАРРІЗІ

Детектив – це літературний твір чи кінофільм, присвячений розкриттю заплутаної таємниці, як правило, пов’язаної зі злочином [1].

Детективний роман чи оповідання є цілком законним літературним жанром, хоч діапазон його оцінок був доволі різноманітним – від повної негації, зневаги, в’їдливого висміювання, пародіювання, недбалого прийняття як способу марнувати час у вагоні або черзі – аж до захопленого колекціонування читачами книжок детективного характеру і далі – до теоретичних досліджень, у яких на високому науковому рівні вивчають феномен цього літературного жанру. Причини такого суперечливого ставлення до детективу криються у його парадоксальній природі. Сьогодні, коли у світовій літературі відбувається переоцінка цінностей, постає важлива проблема місця жанру детектива, історії його розвитку та типології у контексті світової літератури кінця XIX початку XX століття [2].

Жанр детективу користується неабиякою популярністю в українського читача. Причиною цього можна вважати напружений сюжет детективу, який спричиняється насиченістю тексту загадками, таємницями, інтригуючими моментами. Інтрига є складовою внутрішньої форми літературного твору. Вона обов’язковий елемент драматичного жанру, адже драма покликана тримати в напрузі увагу не лише читача, а й, передусім, глядача. В цих умовах інтрига набуває ролі сюжетного стержня, який відзначається складністю та напруженістю дії. Зважаючи на постійну дифузію жанрів та міжродовий обмін внутрішніми та зовнішніми складниками, інтрига є основою й епічних творів. Особливе місце відводиться їй у жанрі детективу [3].

Одним з сучасних представників детективного жанру є Донато Каррізі – італійський письменник, сценарист, журналіст і режисер, у даній роботі розглядаються особливості створення детективу на прикладі його творів.

Донато Каррізі народився 25 березня 1973 року в італійській комуні Мартіна-Франка, провінція Таранто. Після закінчення юридичного факультету Каррізі отримав спеціалізацію в галузі кримінології і поведінкових наук. Недовго пропрацювавши адвокатом, змінив поле діяльності і став писати сценарії для кінематографа і телебачення. В даний час живе в Римі.

Його трилер «Підказувач» відразу після виходу лідирував у списку бестселерів і був перекладений на 11 мов.

Мабуть, найвідоміший детектив Каррізі - «Дівчина в тумані». Він став бестселером в 26 країнах світу і розійшовся тиражем понад мільйон екземплярів. В одному з інтерв'ю автор зізнався, що роман був написаний для кіно. Через два роки після публікації вийшла екранізація - фільм спільного виробництва Італії, Франції та Німеччини. Головну роль зіграв актор Жан Рено, а сценаристом і режисером став сам Каррізі. В Італії фільм вийшов в прокат в 2017 році і мав великий успіх.

Донато Каррізі впевнений, що, хоча авторам детективів не обов'язково ставати експертами в галузі кримінології, безпосереднє спілкування зі справжніми злочинцями дає безцінний досвід і розуміння людської природи. Сам він кілька років вивчав кримінологію і поведінкові науки, тому його романи так точні і правдиві [4].

Отож, розглянемо який внесок зробив Донато Каррізі у детективний жанр. Він є автором таких робіт як:

Цикл про Мілу Васкес; «Підказувач» (2009), «Теорія зла» (2013), «Дівчина у лабіринті» (2017), «Гра підказувача» (2018).

Цикл про Маркуса і Сандру: «Втрачені дівчата Риму» (2014 року) «Мисливець за тінню» (2016) «Маестро тіней».

Поза серій: «Дівчина з паперовими квітами» (2012), «Дівчина в тумані» (2015).

Ці твори надзвичайно цікаві та потребують аналізу, детективи Каррізі відрізняються від традиційної італійської прози: він пише динамічно, яскраво та напружено.

Отже, як бачимо, детективна література дає багатий матеріал для дослідження. У контексті світової літератури цей жанр виборов своє місце серед інших і користується великим попитом у читачів. Детективний жанр привертає до себе увагу цікавістю та заплутаністю сюжетів. Своєрідним сучасним представником цього жанру є Донато Каррізі, який вже має певну популярність та дві екранізації його робіт і навіть виступає у них режисером, але все ж таки особистість та твори Каррізі не мають достатньої кількості аналітичних робіт, та саме не

вистачає робіт від вітчизняних науковців. Особливості його творів та нетипова інтерпретація детективного жанру розглядається у даній курсовій роботі.

Література

1. Словник української мови. Т. 2. – К.: Наукова думка, 1971. – [с. 258]
2. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури URL: file:///C:/Users/user/Downloads/8.pdf
3. Художня природа інтриги в детективах URL:file:///C:/Users/user/Downloads/Ulvzsh_2014_7-8_16.pdf
4. Путеводитель по детективам Донато Карризи URL: https://azbooka.ru/articles/putevoditel-po-detektivam-donato-karrizi

УДК 75.03(450)’’14/15’’
Щекочихіна Поліна Олександрівна

ОСОБЛИВОСТІ ЖИВОПИСУ ІТАЛІЙСЬКОГО РЕНЕСАНСУ

Процес розвитку образотворчого мистецтва ренесансного періоду в Італії є досить неоднозначним, адже у XIII столітті італійський живопис запізнювався в еволюції у порівнянні з архітектурою і скульптурою, проте вже у XIV столітті, навпаки, набирав обертів. Варто підкреслити, що ключовим чинником, який перешкоджав удосконаленню італійської самобутності у живописі XIII століття (так званого дуеченто), є культурний вплив Візантії. Італійське образотворче мистецтво цього періоду цілком перебувало у полоні візантійській схеми. З точки зору техніки мозаїка домінувала над фрескою і залишала в тіні вівтарну картину. Головним центром італійського живопису протягом усього XIII століття залишався Рим, який згодом (у XIV столітті) втратив свою значущість внаслідок «Авіньонського полону».

Мистецтво Ренесансу говорило від імені людини, про людину і для людини. Саме тому воно вирізнялося таким яскраво вираженим пластичним характером на усіх стадіях свого розвитку. Але і сама людина значно змінилася за цю довгу еволюцію, а разом із нею послідовно трансформувалася і художня концепція: у ході свого розвитку від сімволікодекоратівного стилю через стадію аналітичного, портретного реалізму до синтетичного і піднесено-класичного реалізму.

У системі мистецтв Епоха Відродження послужила поштовхом для переміщення акцентів. Особливу увагу почали приділяти саме живопису, завдяки якому людство прагнуло пізнати реальний світ, відобразити його багатство, красу і різноманітність. Іншими словами, особистість Ренесансу прагнула знайти художнє пізнання шляхом звернення до наукового знання, яке у найбільш повному обсязі відображає усі природні форми.

Зауважимо, що у процесі роботи із художньою творчістю, митці виходили через проблеми пропорцій - в математику й анатомію, а через перспективу - в область фізики і оптики. Такий підхід дозволив майстрам Ренесансу ототожнити мистецтво і науку, що дозволило вирішити багато важливих образотворчих проблем.

В епоху Відродження вироблено нову систему художнього бачення світу, засновану на довірі до сприйняття людини, перш за все - зорового. Таким чином, визначився вихідний принцип художників Ренесансу: відображати так, як ми це бачимо. Це означає, що речі розглядаються не ізольовано, а в поєднання із середовищем, в якому вони знаходяться.

Базуючись на цьому підході, художники епохи Відродження розробили нові, відкриваючи закони прямолінійної перспективи. Засновниками такої теорії стали Мазаччо (Томмазо ді Джованні ді Симоне Кассаї), Філіппо Брунеллескі, Леонардо да Вінчі, Леон Баттіста Альберті. Перспективна побудова дозволила перетворити усю картину у «вікно», через можна побачити світ. Відкриття перспективи допомогло розширити коло зображуваних явищ і тим самим включити у живопис пейзаж, простір та архітектуру.

Підсумовуючи, вважаємо необхідним зазначити, що характерними рисами ренесансного живопису, є:

- раціональність, виражена у постійному пошуку основ мистецтва;
- використання античних сюжетів, що трансформуються відповідно до гуманістичних поглядів того часу;
- широке поширення станкового живопису і монументального фрескового живопису.

Література

1. Виппер Б.Р. Итальянский ренессанс. Том 1. — М.: Искусство 1977 г.
2. Якоб Буркхардт. Культура Возрождения в Италии. — М.: Юристъ, 1996. 591 с.
3. Яйленко Е. В. Итальянское Возрождение. — М.:ОЛМА-ПРЕСС Образование, 2005. — 128 с.

СЕКЦІЯ
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФРАНКОМОВНИХ КРАЇН

УДК 659.1:665.582(44)
Аврамова Ольга Денисовна

CHRISTIAN DIOR: ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ БРЕНДА

Christian Dior, основанный дизайнером Кристианом Диором, является одним из известнейших французских домов моды. Этот бренд славится производством стильной одежды, аксессуаров, обуви, белья и украшений. Одним из приоритетных направлений этой марки считаются также женские и мужские часы. Популярность этого бренда и

неослабевающее внимание к нему обуславливают **актуальность** нашей работы. **Целью** работы является описание становления этого популярного бренда.

Знаменитый Кристиан Диор родился в 1905 г. в богатой семье предпринимателя, проживающей в городке под названием Гранвиль. В 1911 г. семья переехала в Париж, поскольку их материальное положение улучшилось. В детстве Кристиан обожал заниматься живописью и желал, чтобы его будущее было напрямую связано с миром искусства. Его родители хотели, чтобы он учился в школе политических наук, но Диор поняв, что в дальнейшем не хочет связывать свою жизнь с этим направлением, покинул её и основал картинную галерею вместе со своим другом Жаном Бонжаком, где выставлялись работы Жоржа Брака, Пабло Пикассо, Анри Матисса.

Какое-то время дела протекали довольно сносно, но позже в семью Диор пришла беда: от рака умирает его мать, а у брата обнаруживают тяжелое психическое заболевание. Отец Кристиана Диора, обанкротившись, продал все свое имущество, чтобы хоть как-то погасить долги, но вскоре умер от туберкулеза. Молодой человек, доныне не знавший нищеты, оказался в тяжелой финансовой ситуации.

Поскольку его галерея лишилась денежного обеспечения и дела пошли на спад, Кристиан решил закрыть ее и начал искать работу. Диор начал с того, что рисовал наброски шляп и платьев для женщин, а после продавал их известным в Париже модным журналам. Именно это положило начало самого известного модного дома.

Изящные эскизы Кристиана заприметил модельер Робер Пиге. В 1941 г. он взял его к себе на работу в модный дом **Lucien Lelong**. Буквально сразу же Кристиан Диор основал собственный парфюмерный магазин. В последствии он перерос в огромное предприятие, которое было названо **Christian Dior Perfume**.

Начало истории Дома Dior датируется 1946 годом, когда преисполненный энтузиазма Кристиан Диор открыл свое ателье в маленьком особняке на парижской улице Монтень. Уже в феврале 1947 он представил публике знаменитую коллекцию **New Look** с расклешенными юбками, тонкой талией и узким корсетом. Коллекция вызвала как небывалый триумф, так и целую волну негодования. Во время проведения фотосессий на улицах Парижа на манекенщиц набрасывались обычные женщины и срывали с них наряды. Вся шумиха дебютной коллекции Кристина Диора лишь только подогрела интерес к ней, покупательницы же выстроились в огромную очередь за прекрасными и инновационными нарядами от **Dior**.

Основатель модного дома не любил и практически не использовал яркие и кричащие оттенки. Великий кутюрье отдавал предпочтение сдержанным цветам: белый, черный, бежевый, коричневый, оттенки дымчато-серого. В нарядах он использовал вышивку, но она никогда не была избыточной, а служила украшением к платью.

Бренд стал всемирно популярным благодаря верным маркетинговым решениям. Вещи, на которых имелся лейбл Christian Dior, за считанные минуты разошелся по всей Франции, а позже и по всему миру. Диор понял, что женщин больше интересует не просто готовые платья, а образы целиком: косметика, обувь, духи и аксессуары. В 1948 году открылся ещё один магазин Дома Моды в Нью-Йорке. Также чуть позже в арсенале бренда появились сумки, аксессуары и меха.

В 1949 году выходит парфюм бренда Dior – Diorama. Но этот парфюм был далеко не первым. В 1947 году, в дополнение к своей дебютной коллекции, Кристиан выпустил свой первый аромат **Miss Dior**, имевший прямую отсылку к сестре Кристиана, а аромат лаванды, от которого была без ума его мама, до ныне используется в других парфюмах бренда Dior. В 1950-1951 годах бренд предоставил ряд коллекций именуемых Oval, Longue, Vertical, Oblique. В 1952 году в Лондоне расположился еще один Модный Дом Dior. В 1953 году было основано отделение **Dior Delman**, оно занималось производством обуви на заказ. В 1954 году Диор начал шить женское белье. За этот год были открыты также бутики в Австралии, Кубе, Мехико, Каракасе и Чили.

Кристиан Диор ко всему относился слишком серьёзно, он был перфекционистом. Во все модные дома Dior он самостоятельно придумывал эксклюзивные модели. Такая нагрузка очень пагубно сказалась на его здоровье и в 1957 году в следствие сердечного приступа Кристиан Диор скончался. Новым дизайнером креативного дома Christian Dior стал ассистент Кристиана **Ив Сен-Лоран**. Он прославился как самый молодой кутюрье в мире – на тот момент ему было всего 21 год. В своей дебютной коллекции сезона весна-лето 1958, которая называлась «Трапеции», молодой кутюрье решил немного ослабить сковывающие тело фасоны, которые так любил Кристиан Диор. В 1960 году он выпустил коллекцию «Битник» (Beatnik). В этой коллекции было представлено укороченные мотоциклетные куртки и костюмы, под которые он решил использовать водолазки. Предпринимателей дома Dior начало пугать то, что линии, пропорции и сам стиль модельера стал слишком авангардным, из-за чего Ив Сен-Лорана сняли с должности.

В 1960 году новым кутюрье стал **Марк Боан**, который долгое время был дизайнером дома Dior, и за все это время представил коллекцию, которая отличалась от каноничного силуэта Dior тем, что линии в его работах были более плавные, гибкие и мягкие. Эта линейка называлась *Slim Look*. Из-за боязни Боана экспериментировать с кроем и добавлять яркие детали в образ, интерес к его работам стал угасать.

Далее главным дизайнером стал итальянец **Джанфранко Ферре**, который вернул начальную эстетику, присущую Кристиану Диору. Он сделал ставку на рельефный силуэт, тонченный декор и истинно французский шик.

Следующим креативным директором стал эксцентричный бунтовщик **Джон Гальяно**. Благодаря ему, в стиле Christian Dior появился замысловатый декор, авангард и акцент на театральности. Гальяно руководил 5 лет и руководил бы дальше, если бы не его публичные расистские высказывания. Поскольку с брендом Dior ассоциируется благородность и воспитанность, было принято решение уволить его.

В апреле 2012-го креативным директором Диор стал **Раф Симонс**, который с самого начала пошел иным путем и предложил полный уход от театральности. Главной задачей нового кутюрье было сохранить богатую историю всемирно известной марки и добавить модерн в детали. 2 июля 2012 года состоялся показ дебютной коллекции, где Раф Симонс продемонстрировал совершенно новое видение легендарного силуэта New Look. Он добавил нарядам больше женственности, больше ярких цветов и различных фигур.

Когда Раф Симонс неожиданно для всех ушёл в другой модный дом в июле 2016 года, на должность дизайнера Christian Dior впервые за всю историю бренда была назначена женщина – **Мария Грация Кьюри**. Новый образ изящной, но независимой и сильной женщины, покорил поклонников модного дома Dior по всему миру.

На сегодняшний день, наряды Christian Dior привлекают не только звезд Голливуда, но и топовых модниц. Модные блогеры и представители fashion-индустрии с удовольствием предпочитают одежду Christian Dior для появления на светских мероприятиях. Подводя итоги, следует отметить, что обладать вещами и аксессуарами бренда Dior, значит следовать последнему слову моды, быть в курсе новостей бьюти-индустрии, выделяться среди посредственности и покорять сердца миллионов.

Литература

1. Vogue. URL: https://www.vogue.ru/fashion/news/istoriya_doma_christian_dior_skvoz_epokhi (дата звернення : 21.11.2020)

2. Nothing To Wear. URL: https://www.nothingtowear.com.ua/fashion-history/christian-dior/ (дата звернення: 21.11.2020).

3. Alamode. URL: https://alamode.ru/blog/istorija-brenda-christian-dior/ (дата звернення: 21.11.2020).

УДК 811.133.1

Боева Диана Сергеевна

ИНФЕРНАЛЬНЫЙ СЛОВАРЬ КОЛЛЕНА ДЕ ПЛАНСИ

Словарь является необходимым предметом в жизни каждого человека, и особенно – филолога. Словарь фиксирует нашу историю, закрепляя ее в словах, поэтому исследование словарного состава языка путем изучения лексикографических источников всегда было и

будет **актуальным**. В каждом развитом языке имеется огромное количество словарей, отражающих познания и фиксирующих все достижения человеческой деятельности. Не составляет исключения и французский язык, который также богат словарями. Так, в нем имеется словари синонимов, словари антонимов, толковые словари, словари переводческих терминов и т.д. С каждым этапом развития языка развиваются и меняются словари. Словарь, который мы избрали в качестве объекта изучения, и по сей день остается актуальным и отвечает на вопросы людей, ищущих ответы о мироздании.

Целью нашей работы является изучение особенностей «Инфернального словаря» Коллена де Планси.

«Инфернальный словарь» (фр. Dictionnaire Infernal) – демонологический труд Коллена де Планси, французского писателя, известного своими работами в области оккультизма. Данный труд был составлен для того, чтобы развенчать мифы и суеверия во Франции. Автор хотел провести различие между фольклором и «страшилками», которые внушала или порождала церковь. Помимо этого, он стремился описать необычные, фантастические или просто вымышленные факты, которые встречаются в жизни, а также все то, что принято именовать сверхъестественным. Поэтому полный подзаголовок произведения звучит так: «Универсальное собрание о существах, персонажах, книгах, фактах и вещах, которые имеют отношение к призракам, магии, адской торговле, предсказаниям, к тайным наукам, к гримуарам, к чудесам, к ошибкам и предрассудкам, к традициям и народным сказкам, к различным суевериям и, в целом, ко всем чудесным, удивительным, таинственным и сверхъестественным верованиям» [1, с. 100].

«Инфернальный словарь» повествует о всевозможных обитателях ада, рассказывает, и самое главное, показывает нам, кто и что заселяет невидимую нам сторону реального мира. В словаре существует множество описаний обитателей ада, автор также дает нам представления об их возможностях, назначении, сфере деятельности и магических силах каждого существа.

Изначально «Инфернальный словарь» был издан в 1818 году в Париже и моментально разошелся среди масс и нашел своего читателя. После этого он переиздавался еще 5 раз. Обратившись в веру в 1841 году, Коллин де Планси несколько раз будет пересматривать первое издание, чтобы оно соответствовало догматам церкви, а также для того, чтобы сделать его настоящим словарем, чтение которого из-за этого становится трудоемким. В 1863 выходит 6-ое издание, дополненное иллюстрациями Луи Бретона, именно этот вариант стал окончательным. Данный труд считается культурным достоянием Франции.

В «Инфернальном словаре», насчитывающем почти шестьсот страниц, Коллен де Планси описывает шестьдесят пять демонов, в том числе фигурирующих в произведениях Данте, Мильтона и других авторов.

Чтобы создать свое описание и проиллюстрировать свою точку зрения конкретными примерами и судебными делами, Коллин де Планси использует многочисленные источники XVI и XVII веков, а также произведения, относящиеся к великой эпохе охоты на ведьм в Европе. Он в значительной степени опирается на труды инквизиторов и демонологов, в частности, на произведения Бодена, Деланкра, Калме, Ле Лауйе и Богэ. Чтобы изобразить легендарных и мифологических существ или описать иерархию адского мира, он опирается на справочную работу: Pseudomonarchia daemonum Вейера. Так, например, одним из «героев» словаря является ***Эврином***. Вот как его описывает автор: у Эвринома длинные зубы, ужасное тело, изуродованное ранами, и накидка из лисьей шкуры. Козлоподобное зубастое существо, которое скалится на невидимую жертву, как голодный волк, показывая свои острые зубы. Это – демон Преисподней, питающийся падалью [2].

Еще один демон***, Астарот***, представлен следующим образом: это очень *могущественн*ый великий князь в преисподней. *У него лицо очень уродливого ангела, и он изображён верхом на адском драконе;* в левой руке он держит гадюку. *Некоторые маги* считают*, что он правит Западом, что он поддерживает дружбу великих лордов и что его нужно вызывать по средам. Кто бы ни вызвал его, он должен быть осторожен, чтобы не подпустить его, из-за невыносимого зловония. Вот почему благоразумно держать под ноздрями волшебное серебряное кольцо, которое защищает от отвратительного запахов демона* [3, с. 135].

Также, в словаре имеются статьи про нечисть, гномов, фей, сильфов, домовых и т.д. Вот как, например, в «Инфернальном словаре» вампиры: вампирами на Западе называют мужчин, которые были мертвы и похоронены в течение нескольких лет или, по крайней мере, в течение нескольких дней. Они возвращались телом и душой, говорили, ходили, проникали в деревни (считалось, что вампиры не могут действовать в городах), плохо обращались с людьми и животными. Прежде всего, так именовали тех, кто сосет кровь своих близких, истощает их, приводит к смерти. Избавиться от их опасных посещений и заражений можно было, только эксгумировав их, пронзив колом, отрубив им головы, вырвав их сердца. После этого их надлежало сжечь. Те, кто умер от бессонницы, в свою очередь могли также стать вампирами [3, с. 679].

Помимо описания сверхъестественных обитателей автор много внимания уделяет традициям, обрядам и верованиям. В этом труде детально рассказывается о талисманах, гороскопах, хиромантии, предсказаниях. Огромный интерес представляют статьи, посвященные повседневным реалиям, но представленные сквозь призму сверхъестественности. Так в словарной статье, посвященной беременности, мы находим следующее описание: в Париже издавна считалось, что, если беременная женщина посмотрит

на себя в зеркало, она обязательно увидит дьявола. Поэтому беременные женщины избегали смотреть в зеркало и боялись своего отражения. Это суеверие основывалось на страхе, который внушался повивальными бабками. Они же уверяли, что у беременной женщины, которая посмотрит на труп, родится бледный, синюшный ребенок [3, с. 249].

Таким образом, мы можем убедиться в особенности и уникальности «Инфернального словаря» Коллена де Планси. Множество переизданий способствовали улучшению этого произведения, они привели его к конечному результату, который сейчас нам доступен. И вне зависимости от изначальной цели создания словаря автором, сегодня словарь является «азбукой» демонологии и культурным достоянием Франции.

Литература

1. Зелигманн К. История магии и оккультизма (рус.). Москва : Крон-Пресс, 2001. 111 с. URL: https://www.litmir.me/br/?b=156345 (дата обращения 09.12.2020).

2. Коллен де Планси Ж. Тайны ада и его обитатели, или Книга злых духов, волшебства, ворожбы, гадания, заклинаний и пророчеств : репертуар демонов, ведьм, колдунов, привидений: словарь всего таинственного, сатанинского и сверхъестественного : с картинами, изображающими злых духов, колдунов, ведьм и пр. : сочинение Де Планси / пер. с фр. Л. Р-вич. Москва : Тип. Орлова, 1877, 225 с. URL: https://dlib.rsl.ru/viewer/01004432348#?page=64 (дата обращения 07.12.2020)

3. Collin de Plancy J. Dictionnaire infernal, ou Bibliothèque universelle, sur les êtres, les personnages, les livres, les faits et les choses qui tiennent aux apparitions, à la magie, au commerce de l'enfer, aux divinations, aux sciences secrètes, aux grimoires, aux prodiges, aux erreurs et aux préjugés, aux traditions et aux contes populaires, aux supersititons diverses, et généralement à toutes les croyances merveilleuses, surprenantes, mystérieuses et surnaturelles. Paris : Imprimerie de Béthune et Plon, 1844. 583 p. URL: https://www.lostcantina.com/pdf/dicoinf.pdf (дата обращения 12.12.2020).

УДК 27-788.435(44)

Булдиско Ганна Дмитрівна

ОРДЕН ТАМПЛІЄРІВ В ІСТОРІЇ ФРАНЦІЇ

Актуальність теми зумовлена впливом ордену Тамплієрів на історію Франції та інших європейських країн [1].

Метою дослідження є розповідь про заснування ордену Тамплієрів, з’ясування особливостей їхньої діяльності до арешту.

Тамплієри або лицарі храму – військовий та релігійний орден, заснований в 1119 р. в Єрусалимі і присвячений захисту паломників.

У 1118 році дев'ять французьких лицарів дали патріарху Єрусалимському обітницю цнотливості, бідності й слухняності.

Очолив цю громаду, що поєднала суспільне служіння з суворою військовою дисципліною, чернечий спосіб життя з лицарськими правами, самовіддану любов до ближнього з військовою доблестю, шляхетний лицар Гуго де Пейн.

Оскільки цілі нової громади відповідали інтересам франків на Сході, вони отримали підтримку з боку як духовної, так і світської влади. Король Єрусалимський Балдуїн II віддав цим лицарям-монахам частину свого палацу, що примикав, згідно з переказами, до храму царя Соломона. З цього часу вони стали називатися «бідними воїнами Христовими, захисниками Єрусалимського храму» або просто «храмовниками». Назва «тамплієри» походить від французького слова «un temple» – «храм» [2].

Гуго де Пейн був визнаний Великим магістром. В основу статуту ордена були покладені правила святого Августина, статут древніх каноніків Гроба Господня, а також статут цистерціанців. Відзнакою тамплієрів був білий лляний плащ з восьмиконечним яскраво-червоним хрестом на лівому плечі (він символізував мучеництво) і білий полотняний пояс – символ серцевої чистоти. Ніяких прикрас на одязі та зброї не допускалось. Мирських насолод і розваг тамплієр повинен був уникати. У мирний час він повинен був залишатися в келії, ділити просту загальну трапезу і задовольнятися жорстким ложем. Тамплієр повинен був бути готовий в будь-який час віддати своє життя за святу віру і своїх соратників.

В основу ордена був покладений ієрархічний принцип. Орден очолював магістр, який обирався особливим комітетом, що складався з декількох членів капітулу. Вища влада в ордені належала Генеральному капітулу. Члени ордена ділилися на лицарів, капеланів і братів. Брати, у свою чергу ділилися на зброєносців, які супроводжували лицарів в походах, і ремісників.

Духівництво ордена становили капелани. Папа Римський Олександр III дозволив Тамплієрам приймати в орден кліриків. Вони зобов'язані були вести бездоганний спосіб життя, коритися магістру і жити в певному місці. Брати повинні були сповідатися тільки у них, і тільки вони могли давати відпущення гріхів. Ці клірики підпорядковувалися не місцевим єпископам, а безпосередньо Папі Римському.

Дуже скоро Тамплієри перестали бути «бідними воїнами Христовими». Світські володарі обсипали їх своїми милостями. Звідусіль в орден стікали багаті приношення. У другій половині XIII століття щорічний дохід ордена становив 54 мільйони франків (нечувана сума на той час), а кількість його членів доходила до 30 тисяч чоловік.

Однак, ставши державою в державі з власними військом, судом, поліцією, фінансами, орден незабаром став викликати заздрість і недовіру монархів. Тамплієри розробили складну систему фінансового діловодства і ввели в обіг банківські чеки, якими дотепер користуються

в усьому світі. Безліч європейських монастирів, замків і фортець були побудовані саме цими лицарями для забезпечення безпечних подорожей паломникам до Святої Землі. Приклад – церква Temple в Лондоні.

Політика ордена, яку визначали прагнення до світської влади, різко суперечила початковим цілям братства. Тамплієри осіли на деякий час на острові Кіпр, який вони придбали в англійського короля Річарда Левове Серце, але вже незабаром перенесли свою резиденцію до Франції.

До початку 14 століття французький король Філіп IV Вродливий вирішив очистити Францію від тамплієрів, які й стосовно до монарха, на чиїй землі вони розселилися, поводилися незалежно і зарозуміло. Крім того, Філіп був прекрасно обізнаний про багатство тамплієрів. Та до того ж, він заборгував ордену величезні гроші, і не зміг би розплатитися до кінця своїх днів.

Тоді Філіп звернувся до Великого магістра з проханням зробити його, короля Франції, почесним лицарем ордена. Чемно, але твердо Жак де Моле відкинув домагання монарха. Тоді Філіп переконав нового Папу Римського Клемента V про злиття ордена Тамплієрів з їх головним суперником – орденом Іоаннітів. Де Моле і на цей раз відповів рішучою відмовою.

Не бачачи іншого виходу, Філіп вирішив вдатися до наклепів. Він склав список звинувачень на підставі показань пріора Монфоконського, якого колись виключили з ордена за вбивство. Цей ренегат звинуватив тамплієрів у ідолопоклонстві, зречення від Христа та інших блюзнірських діяннях. Було вирішено, що всі Тамплієри повинні бути заарештовані й віддані інквізиції.

Головний процес вела комісія, створена самим Папою Римським Клементом V. Під тортурами Моле зізнався, що ритуал посвяти тамплієрів включав «заперечення Христа і зневагу до хреста», написав листи до інших братів з проханням теж зізнатись у віровідступництві. Маючи їх зізнання, Філіп IV зажадав від папи негайних заходів проти тамплієрів, і 22 листопада 1307 року Клемент V наказав усім християнським монархам заарештувати тамплієрів й конфіскувати їхнє майно.Частина Тамплієрів була страчена взагалі до винесення вироку. Інша частина заявила, що свої свідчення дала під тортурами. Процес затягувався. Трагічна розв’язка наступила в 1314 році.

У березні перед Собором Паризької Богоматері Жаку де Моле і ще чотирьом посадовим особам ордена в присутності натовпу народу був оголошений вирок – довічне ув’язнення. І тоді Жак де Моле і Жоффруа де Шарне з обуренням піднялися зі своїх місць і відкинули звинувачення проти ордена. Король, побоюючись публічного викриття, відразу ж засудив їх до смерті. Вирок був приведений у виконання на наступний день. Керівники ордена були спалені на повільному вогні. Перед обличчям смерті вони звернулися з молитвою до

Богоматері, що вважалася покровителькою ордена Тамплієрів. Народ зарахував до сонму мучеників обох страждальців, які мужньо завершили свій життєвий шлях, а їх попіл зберіг як святиню [2].

Після знищення ордена доля Тамплієрів складалася по-різному в різних країнах. В Англії та Шотландії вони були виправдані. У Португалії високоосвічений король Дініш взяв їх під свій захист.

Зі смертю Великого магістра Жака де Моле людська фантазія пов'язала численні легенди, зокрема начебто виголошене ним у полум'ї прокляття папі й королю Франції, які померли через місяць і півроку, відповідно [3].

Зі склепом Тамплієрів також пов’язана легенда. Розповідають, що щорічно в Пасхальну ніч там з'являється озброєна фігура з червоним хрестом на білому плащі й питає, чи немає охочих звільнити Гроб Господній. А склепіння склепу їй відповідають: «нікого, нікого немає, бо храм зруйнований».

Отже, як бачимо, орден Тамплієрів у Франції було знищено лише з особистих інтересів короля Філіпа IV Вродливого. Ніхто не наважився протистояти королю і таку впливову громаду, на жаль, не виправдали. Однак, не зважаючи на це, тамплієри зробили величезний вклад в розвиток світової культури та історії. Про орден було написано багато книг і знято багато фільмів, за допомогою яких ми можемо згадати сміливих лицарів.

Література

1. Templiers ou Chevaliers du Temple. *Larousse*. URL : https://www.larousse.fr/encyclopedie/divers/Templiers/103379 (дата звернення 24.11.2020).

2. Орден тамплиеров. *Deutsche Welle.* URL : https://www.dw.com/ru/орден-тамплиеров/a-688858 (дата звернення 18.11.2020).

3. Розпуск ордену тамплієрів. *Цей день в історії.* URL : https://www.jnsm.com.ua/h/0322M/ (дата звернення 26.11.2020).

УДК 316.472.4:004

Буряк Вікторія Геннадіївна

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Інтернет-комунікація має цілу низку рис, які значно відрізняють її як від усної, так і від письмової мови, і які свідчать про те, що вона не є їх синтезом, а це у свою чергу дає нам підстави говорити про новий стандарт французької мови.

Актуальність даної роботи обумовлена тим, що Інтернет як особливе комунікативне середовище принесло з собою нові способи спілкування, стереотипи мовної поведінки, нові форми існування мови, які становлять величезний прошарок для вивчення.

Комунікація в соціальних мережах як нова форма існування мови не є різновидом письмової мови, оскільки:

- вона є непостійною і не є статичною;

- текст може з'являтися і зникати, обертатися по колу, змінювати колір і розмір на наших очах;

- користувач здатний проробляти безліч операцій над текстом: копіювати, вставляти, вирізати, виділяти і т. д.;

- під час спілкування в соціальних мережах користувач прагне максимально виразити свої емоції та суб'єктивне ставлення. Однак комунікація в соціальних мережах не є різновидом усного мовлення, і найголовніша відмінність – відсутність одночасного зворотного зв'язку. Крім того, нетспік має такі властивості, як гіпертекстуальність і можливість одночасного спілкування на різні теми з різними людьми, що в корені відрізняє цю форму спілкування від писемного та усного мовлення [1, с.22].

На різних мовних рівнях виділяють такі особливості:

а) графічний рівень – часте використання емотиконів (графічних символів (*ASCII – American Standard Code for Information Interchange, stp – s'il te plaît, mdr – mort de rire*), використання заголовних букв для імітації підвищення голосу, зірочок – для розставляння акцентів і логічного наголосу (*je n'ai pas réfléchi ;), ^_^ Merci bcp, ¿Lou Mai?*);

б) словотвірний і морфологічний рівень – активні процеси словотворення в мережі (з використанням певного набору словотвірних гнізд, таких як *web, net, cliq*, наприклад: *application web, lien web, page web*); використання абревіатур, цифрових і буквених омофонів з метою економії лінгвістичних засобів, часте вживання форм імперативу;

в) лексичний рівень вимагає особливої уваги, адже загальновживаними й найбільш поширеними в реальній мові стають одиниці саме лексичного рівня: акроніми, створені в Інтернеті *(JTM, ENNA, ÀMHA),* неологізми, активне вживання комп'ютерної термінології;

г) синтаксичний рівень – аграматизми; найчастіше дана особливість є способом залучення уваги, свого роду грою, а не невмінням правильно писати *(kdo – cadeau, nvlle – nouvelle, resto – restaurant)*. Але навряд чи це явище можна вважати позитивним або навіть нейтральним, оскільки воно популяризує нехтування знаками пунктуації та правил правопису;

д) рівень лінгвістики тексту – нелінійна організація змісту з боку продуцента і нелінійне сприйняття з боку реципієнта, можливі завдяки гіпертекстуальності Інтернет-ресурсів;

е) рівень прагматики тексту – сетикет, що включає наступні аспекти: технічна сумісність (сумісність використовуваних протоколів), послідовність і характер з'єднання (час і пріоритет доступу, порядок набору, способи вступу в контакт), обмеження за обсягом і за змістом [2, с. 270].

Інтернет-простір переповнений скороченнями, які зумовлені особливостями спілкування в ньому, необхідністю зважати на свій і чужий час, передати максимум інформації мінімальними зусиллями, швидко і в доступних для огляду обсягах.

Абревіатура як продукт способу скорочення зазвичай складається з комбінації букв, узятих у різних поєднаннях зі скорочуваного слова або словосполучення. Цим засобом послуговуються в усіх письмових жанрах, його використання активізується завдяки електронним носіям обміну інформацією (*mtn, etc., p.ex., NB, Ama*) [4].

Поступово такий спосіб спілкування переходить в усне мовлення і там закріплюється остаточно. Спілкування через соціальні мережі широко використовує відомі скорочення, наприклад: *BAP – un bon après-midi; càd – c'est-à-dire; Fpc – fais pas chier, mdr – mort de rire, svp – s'il vous plaît, V.T.T. – Vélo tout-terrain; S.D.F. – Sans domicile fixe*. Деякі скорочення супроводжуються так званими «смайликами» (піктограмами, емотиконами), що відбивають емоції: *=) або ;) – посмішка; =_) – смішно до сліз;))))) – безмежна радість; =O – здивування* [3].

У XX столітті прийшла мода скорочувати імена відомих людей, які перебувають в центрі уваги. Наприклад, актриси Бріджит Бордо і Клаудіа Кардинале постійно іменувалися В. В. *(Brigitte Bardot)* і С. С. *(Claudia Cardinale)* [4].

Підбиваючи підсумки, ми можемо визначити, що Інтернет-спільнота неминуче переходить на скорочення мови спілкування з тієї причини, що потік інформації настільки швидкий, що реагувати на нього розлогими реченнями з правильно побудованими фразами й підібраними словами є недоречним марнотратством. Можна стверджувати, що інтернет-комунікація в соціальних мережах має певну тематику, комунікативні цілі, стилістичні особливості, а вираз усного мовлення за допомогою письма виявляється на всіх рівнях структурної організації цього жанру: графічному, морфологічному і словотвірному, лексичному, синтаксичному, лінгвістичному і парадигматичному. Таким чином, соціальні мережі створюють новий спосіб комунікації, ми спілкуємось за допомогою писемних текстів, які за зовнішнім виглядом нагадують усний різновид розмовного стилю.

Література

1. Попов А. А., Блогинг как форма профессиональной журналистской коммуникации: автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.10. Тверь, 2013. 270 с.

2. Романов А. А. Социокультурные и психологические аспекты коммуникации. *Международная конференция: «Психология общения: Социокультурный анализ».* Материалы конференции. Ростов-на-Дону, 2003. С. 270–272.

3. Facebook : веб-сайт. URL : http://www.facebook.com (дата звернення: 15.11.2020).

4. Twitter. URL : https://www.twitter.com/ (дата звернення: 13.11.2020)

УДК 659.1:687(44) Грекова Ангеліна Віталіївна

КОКО ШАНЕЛЬ: ВНЕСОК ВЕЛИКОЇ КУТЮР'Є У СВІТ МОДИ

Актуальність нашої розвідки зумовлена тим, що ім'я Коко Шанель є всесвітньо відомим і його знають навіть люди далекі від миру моди. Нам видається цікавим окреслити історичний внесок Коко Шанель у моду XX та XXI століть, що і є **метою** нашої роботи.

Кутюр'є французького походження, засновниця модного дому Chanel відома у всьому світі як Коко Шанель, проте її справжнє ім'я – Габрієль. Коко Шанель – єдина жінка зі світу моди, яку журнал «Times» вніс у список найвпливовіших людей XX століття [2].

Дитинство Габрієль Шанель було не найкращим, бо воно пройшло в сиротинці. Перші уроки шиття зовсім не подобалися майбутній легенді. Вона часто проявляла небажання шити, що дратувало черниць [1, с. 28]. Пансіон Нотр-Дам, який вона залишає у 20 років разом з сестрою Андрієнною, направляє їх працювати до магазину «Сен-Марі» в центрі міста. Через деякий час роботи в магазині, сестри погоджуються на прохання деяких клієнтів виготовляти одяг особисто для них[1, с. 39]. Одного разу сестри знайомляться з військовими, які запрошують їх до одного з кабаре. У цьому кабаре Габрієль вирішує заспівати на сцені. Під час виступу з піснею «Ко-ко-рі-ко» вона стає Коко на все своє життя [1, с. 45].

Свою кар'єру Коко починає з виготовлення для себе капелюшків, але не таких, які були тоді в моді («величезні короваї»), а таких, які подобаються їй: маленькі. З часом вона вирішує, що хоче бути модисткою [1, с. 72]. Вона приймає рішення відкрити свою крамницю. Її спонсором стає Артур Кейпел, з яким жінка на той час була в стосунках. Початок справи йде успішно, туди навіть навідуються жінки з вищого світу [1, с. 74].

У 1912 році про Коко говорять усі. Відкривши вже свій другий магазин, вона починає виставляти на вітрину свої наряди [1, с. 84]. Шанель створює одяг враховуючи свою власну тендітну статуру, тому в колекції немає приталених речей. Її дратує одяг, який сковує рухи, жінка віддає перевагу зручності, та практичності[1, с.88]. Модельєрка дуже добре підлаштовується під ситуацію сама, та підлаштовує свій одяг. Під час Першої світової війни, коли чоловіки були мобілізовані, усі жінки вели дуже активний спосіб життя: керували підприємствами, збільшилась кількість спортсменок, гольфісток, автомобілісток, які брали участь в перегонах, тому важливою була зручність: відмова від корсетів, та укорочені сукні давали більше свободи жінкам [1, с. 103]. Коко задає моду, коли відстригає своє довге волосся: через короткий проміжок часу усі жінки роблять те ж саме [1, с. 106].

У цей період вона, як відмітили історики моди, потрапила в нерв часу саме своєю знаменитою чорною сукнею: Шанель спадає на думку зробити сукню, як і усі її колекції, без талії, але зі стрічкою, що спадала на стегна. Це була перша річ з нової колекції, яка була опублікована у журналі «Харперс Базаар». Володарка модного дому нарешті створила свій

стиль. З її ім'ям нерозривно асоціюються широкі чоловічі брюки, невелика сумочка у формі прямокутника на довгому ланцюжку, знаменитий костюм з окантовкою зі шнура, який є доповненням до чорної сукні [1, с. 102].

Коко Шанель береться за виготовлення недорогих коштовностей зі штучних каменів, вона назвала їх «фантазійною біжутерією». Представлені світові прикраси в стилі Арт Деко одразу ж стали трендом. В стиль Шанель назавжди увійшли брошки й браслети в формі величезних мальтійських хрестів. Також Шанель створила прикраси в формі метеликів, квітів, бджілок, черепашок, кішок, змій, бантиків, зірок. Сама модельєрка обожнювала перли, а також прикраси у формі бутону камелії – символу модного дому Шанель [3].

З ім'ям майбутньої ікони моди асоціюються парфуми. На той час популярними були парфуми з запахом натуральних рослин: троянда, лаванда, ромашка й т. п. Коко Шанель вирішила створити перші штучні парфуми й звернулася за допомогою до відомого парфумера з-за кордону. Він створив для неї більш ніж 10 пробників, з яких Шанель найбільше сподобався № 5. Цей парфум став революційним, через свою несхожість на те, що було «до». Дотримуючись простоти, флакон був у формі паралелепіпеду. Постало питання в назві парфуму. Дім моди вже був відомий завдяки її імені, тому модельєрка внесла в назву своє прізвище та номер зразка й тепер ми всі знаємо ці парфуми під назвою «Шанель № 5» [1, с. 149].

Маючи, можна сказати, піарську жилку, Шанель розуміла, що треба зацікавити клієнта й наказала продавчиням своїх магазинів, аби вони розприскали парфуми у приміщенні. Клієнткам вона говорила, що ці парфуми вже ніде не знайти. Тому коли було достатньо екземплярів для продажу, вони, звісно, розходилися з неймовірною швидкістю. Коли виникла проблема нестачі парфумів через ажіотаж, Коко звернулася до братів Вертеймерів, яким належить відома косметична компанія «Буржуа». Брати створюють парфумерну компанію «Шанель». Завдяки цій угоді, Габрієль усе своє життя буде отримувати прибутки [1, с. 151].

В кожної людини в житті може бути момент провалу, так саме сталося й в Коко Шанель. Під час Другої світової війни обставини вимушують 60-річну кутюр'є поїхати з Парижа і всі думають, що зірковий час Модного дому Шанель закінчився. Проходить час й, за допомогою друзів, вона повертається, відкриває свій магазин, створює нову колекцію, яка розчаровує усіх старомодністю для того часу. Не звертаючи уваги на свій провал, вона створює нову колекцію. І це був безпрецедентний випадок, коли людина у віці 70-ти років створює колекцію, яка відповідає сучасним смакам та має шалену популярність. Так було до кінця її життя, кожна колекція отримували успіх. Так вона виборювала своє перше місце у високій моді [1, с. 296].

Щодо її родини, вона не спілкувалася з родичами, бо не хотіла згадувати часи злиднів. Вона забезпечувала своїх братів та сестер, але коли ті хотіли її відвідати, вона просила

продавчинь, аби ті сказали, що її немає на місці [1, с. 120]. Останні дні свого життя вона працювала. Готуючись до нових показів, усі дивувалися як вона може бути на ногах по 7-10 годин, коли молоді манекенниці в такому режимі просто непритомніли [1, с. 311].

Померла Коко Шанель 11 січня 1971 року, у віці 88-ми років. У день своєї смерті вона гуляла на іподромі і їй стало зле. Її поховали, згідно з її волею, на цвинтарі у Лозанні[1, с. 314].

Щодо долі Модного дому Шанель, то його діяльність після її смерті була спрямована на виробництво парфумів та аксесуарів. Це тривало до 1983, коли Модний дім запросив до співробітництва Карла Лагерфельда. Він перетворив Шанель в один з головних мегабрендів. По-перше, він ретельно структурував спадщину Габрієль Шанель і виділив ключові предмети, які постійно відтворюються: маленьке чорне плаття, твідовий жакет, сумка Chanel, двокольорові балетки, велика золота біжутерія, великі перли і т.д. Лагерфельд зміг зберегти історичну спадщину засновниці бренду. Окрім цього він поставив знаменитий логотип на найнесподіваніші предмети, ніяк не пов'язані зі світом кутюр і люкса: на moonboots, на дошки для серфінгу, на гірські лижі. За його керування в бутики Chanel стали ходити не тільки бабусі, які одягалися там 50 років, не тільки мами, які звикли купувати там помітну біжутерію і ділові костюми, але і дочки. Бренд “Шанель” став мрією всіх дівчат [2]. Після його смерті 2019 року креативним директором французького будинку «Шанель» стала глава ательє і права рука Карла Віржіні Віар, яка пропрацювала з ним 30 років. Під її керівництвом в Парижі пройшов показ – весна-літо 2020. Моделі дефілювали на даху та демонстрували колекцію, в яку дизайнер додала бунтарства та енергії молодості, а також вона представила аксесуари в такому стилі, як любили Коко Шанель та Карл Лагерфельд, але в більш сучасній інтерпретації [2].

Отже, можна зробити висновок, що Коко Шанель дійсно зробила вагомий внесок у світ моди, зважаючи при цьому на потреби жінок, як ми бачимо не тільки XX століття, але сьогодні. Мода – це розуміння циклічне, вона може змінюватися, але стиль який був створений Шанель, не зміниться, завдяки комфорту, практичності та елегантності.

Література

1. Коко Шанель / Пер. з фр. О. Колесникова. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2018. 320 с.

2. История одной вещи : маленькое черное платье. *Журнал VOGUE.* URL : https://vogue.ua/article/fashion/brend/istoriya-odnoy-veshchi-malenkoe-chernoe-plate.html (дата звернення 20.12.2020).

3. Бижутерия – мода, которую ввела Коко Шанель. *Золотой Стандарт.* URL : https://zolotoy-standart.com.ua/articles/polezno-znat/bizhuteriya-moda-kotoruyu-vvela-koko-shanel/ (дата звернення 20.12.2020).

УДК 81’38 Григор’єва Марина Євгенівна

ЕКЗОТИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Будь-яка мова знаходиться в постійному розвитку. Одним з джерел збагачення мови новими поняттями є запозичення – звернення до лексичного фонду інших мов для вираження нових понять, для подальшої диференціації вже наявних і позначення невідомих раніше предметів. Термін «асиміляція» розуміється в даному контексті як уподібнення нових запозичених слів словоформам тієї мови, що запозичує згідно її фонетичним законам.

Відносно того, якими шляхами запозичуються слова, запозичення бувають:

- прямі – з мови в мову;
- опосередковані – через інші мови.

Відносно того, яким способом запозичуються слова, запозичення бувають:

- усні;
- книжні.

За ступенем адаптації розрізняють:

- засвоєння – слова, що вже повністю фонетично й граматично пристосувалися до певної мови;
- власне запозичення – слова, у яких процес фонетичного й граматичного пристосування ще не завершився;
- кальки – поморфемні переклади слів;
- запозичення значень – певне слово набуває значення, яке має його іншомовний відповідник;
- словотвірні запозичення – використання іншомовних морфем;
- варваризми – слова з особливо виразними ознаками іншомовності;

екзотизми – слова для позначення екзотичних, незвичайних реалій, для яких у мові немає назв [1].

Коли ми говоримо про лінгвістичні запозичення, ми зазвичай маємо на увазі слово або вираз, яке мовець або спільнота запозичує з мови іншої лінгвістичної спільноти, не проходячи через переклад, а іноді адаптуючи його до фонетичних, морфологічних та синтаксичних правил, що вивчаються.

Основні причини мовних запозичень – війни, торгівля і колонізація. Фактично запозичення залишається дуже важливим соціолінгвістичним феноменом в мовних контактах. Розташовані поруч країни неминуче підлягають мовному обміну.

Вивчивши карту Європи, можна помітити, що сусідні з Францією країни, особливо Великобританія, Німеччина, Іспанія, Нідерланди та Італія, передали набагато більше слів у французьку мову, ніж інші країни. Наприклад, Великобританія – 2515 слів, Італія – 1198 слів,

Німеччина та Австрія – 546 слів, Іспанія – 476 слів, Нідерланди – 249 слів і Португалія – 117 слів. До цих прикладів слід додати відмінки окситанської мови (479 слів) на півдні Франції, франко-провансальської (42 слова) на сході й каталонської (18 слів) в Іспанії. За винятком Росії (97 слів), інші країни, судячи з їх національної мови, дали значно менше слів французькій, будь то Норвегія (16 слів), Швеція (24 слова), Данія (7 слів), Ірландія (10 слів), Словаччина (5 слів), Сербія (4 слова), сучасна Греція (7 слів), Албанія (2 слова), Україна (1 слово), Естонія (1 слово) та ін. [2].

Запозичення – абсолютно нові лексичні форми для позначення понять, для яких не було ніяких способів вираження в мові. Запозичення є природним наслідком встановлення економічних, політичних, культурних зв'язків з іншими народами, коли разом з реаліями та поняттями приходять й слова, що позначають їх [3, с. 163]. У мову увійшла велика кількість запозичень, які є синонімами до вже наявних понять. Причини появи запозичень: необхідність швидко заповнити відсутні ланки в лексичній системі професійної, побутової і літературної мови; необхідність зважати на те, що нові запозичення лише частково збігалися за змістом з їх відповідниками; запозичення стали інтернаціональними; асимільовані запозичення до звукової морфологічної системи мвои; фразеологічна активність слова, різноманітність його можливих поєднань з іншими словами та різноманітність вживань.

Історично французька мова майже уся складається з запозичень, сліди яких ми знаходимо в словниковому складі. Кельтських слів залишилося дуже мало, подальші нашарування представляють утвореня з вульгарної латини, німецьких говірок, італійських діалектів і т.д. У процесі формування мови ці запозичення після їх проникнення асимілювалися у французькій мові. Наприклад, слово *chien* походить від латинського *canus*, а суфікси *–and, -ard* виникли під впливом германських мов, і навіть суфікс *-esque* італійського походження. Ці слова і словотвірні елементи в мові не відрізняються від інших ні фонетично, ні функціонально, утворюють похідні, змінюються в мові і т.д. [1].

Мовний контакт – необхідна, але аж ніяк недостатня умова лексичного запозичення. Сприйняття іншомовних слів мовою-реципієнтом обумовлено також низкою соціально-історичних, соціально-психологічних, соціально-культурних чинників. Все це називається екстралінгвістичними причинами розвитку мови, які пов'язані не тільки з розвитком суспільства, науки й техніки, а й зі змінами предметах і явищах зовнішньолінгвістичної дійсності, які позначаються. Але окрім зовнішніх причин, розвиток мови пояснюється факторами, залежними від її системи, від її фонетичної, морфологічної, семантичної і синтаксичної структур [3].

Серед запозичень є й не освоєні мовою слова, які різко виділяються на тлі лексики цієї мови. Більшість іспанських запозичень у французьку мову, як правило, належать до екзотичної

лексики. Екзотична лексика – це слова і вирази, запозичені з маловідомих мов, зазвичай неіндоевропейських, і вживаються для надання мові особливого колориту [4].

Процес асиміляції слів, запозичених порівняно недавно, безперервно здійснюється і в сучасній мові, торкаючись, в першу чергу, побутової, військово-політичної і технічної лексики, яка дістала значне поширення в загальнонародній мові. Внаслідок лексичної асиміляції запозичені слова набувають в мові загальнонародного вжитку, в ряді випадків витісняють споконвічні слова на становище маловживаних синонімів, ставши головними виразниками певних понять, або між ними відбувається смислова і стилістична диференціація. Ступінь загальнонародної поширеності запозичень визначає значною мірою їхню словотвірну продуктивність і здатність поєднуватися зі словами споконвічної лексики. Характерною рисою лексичної асиміляції запозичень є входження їх в стійкі словосполучення в мову, що запозичає, а також звукове та смислове зближення їх зі словами споконвічної лексики шляхом так званої народної етимології, що і пов'язано з неясністю етимологічної структури запозичень для широких народних мас.

Література

1. Веденина Л. Г. Особенности французского языка. Москва. Просвещение. 1988. 240 с.
2. Les emprunts et la langue française. *Histoire du français*. URL : https://www.axl.cefan.ulaval.ca/francophonie/HIST_FR_s92_Emprunts.htm#4._Lapport_des_langues_modernes (дата звернення: 13.12.2020).
3. Розенталь Д. Е, Теленкова М. А Словарь лингвистических терминов. Москва, 1985. 399 с.
4. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. 2-е изд., стер. Москва : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. 571 с.

УДК 811.133.1’282.4

Гулькова Юлия Олеговна

РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ ФРАНЦУЗСКИМ ЯЗЫКОМ И КВЕБЕКСКИМ ВАРИАНТОМ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА

В мире много народов – носителей французского языка. На данный момент всего насчитывается около 280 миллионов франкофонов – людей, способных свободно изъясняться на нем. Французскому языку был присвоен официальный статус правительствами Швейцарии, Бельгии, Люксембурга, некоторых стран Африки и Канады.

В зависимости от региона французский язык, как и любой другой, может изменяться и иметь ряд особенностей. Поэтому вполне очевидно, что французский язык, начиная от самого Парижа и заканчивая самыми дальними пригородами, омываемыми Сеной, имеют свои небольшие различия, которые только подчеркивают национальный колорит и многогранность

культуры французского народа, что не может не заинтересовать франкоговорящих фанатов Лувра и живописи Клода Моне. Считаем важным отметить тот факт, что французский язык вышел далеко за пределы исконной территории и имеет около 75 различных диалектов (джерсийский (употребляется на острове Джерси, который находится в проливе Ла-Манш), африканский, бельгийский, швейцарский, квебекский) по всему миру. Особенно интересным направлением данной работы считаем анализ квебекского диалекта. Именно поэтому нашей ***целью*** является выявление особенностей и сравнение французского стандартного и французского квебекского.

Чтобы понять разницу между французским языком, на котором говорят во Франции, и французским квебекским, необходимо разобраться в том, как же французский язык появился в Канаде. Все началось с того, что французский мореплаватель Жак Картье, по приказу короля Франциска I, отправился в экспедицию, чтобы найти западный путь в богатые земли Азии. Но вместо Азии мореплаватель прибыл на остров Гаспе, который сейчас является восточной провинцией Квебек. Таким образом была основана Новая Франция. Одной из наиболее важных причин по изменению языка является Семилетняя война (1756-1763), в которую были вовлечены Франция и Великобритания, что впоследствии привело к подписанию Парижского договора (1763). По договору Франция отказывалась от своих колоний, и провинция Квебек перешла под юрисдикцию английской короны [3]. Именно с этого момента начинается развитие и отдельное существование французского языка в Канаде.

За длительный период своей «эволюции» французский квебекский вбирает в себя большое количество англицизмов (слов, заимствованных из английского языка) и некоторые слова и выражения из автохтонного языка местного индейского населения. Например, с развитием техники и промышленности некоторые слова брались из английского языка: «*railroad*» вместо французского «*une chemin de fer*» (железная дорога), «*factery*» вместо «*une fabrique*» (фабрика), «*boss*» вместо «*un chef*» (начальник). Из индейских заимствованных диалектов можно выделить такие слова как «*atoca*» – клюква; «*caribou*» – северный олень; «*maringouin*» – комар, москит [2].

Также существуют слова, которые используются как во французском, так и в квебекском, но при этом имеют разное значение, например, слово «*un dépanneur*». Словарь выдаст два его значения: на французском это аварийный монтёр, ремонтник; тогда как в квебекском варианте это продуктовый магазин. «*Blonde*» – на стандартном французском «блондинка», «светловолосая», а в диалекте имеет значение «подруга»; «*gugusse*» – «игрушка» в Квебеке, «странный человек» во Франции.

Стоит отметить особенности словообразования в квебекском французском. В словообразовании имеют место процессы, свойственные среднефранцузскому периоду

развития языка. В ряде случаев франко-канадцы сохраняют суффиксальные образования той эпохи, в других случаях – заново образуют слова от имеющихся корней. Нередко франко-канадская форма представляет собой сохранение одного из старых словообразовательных вариантов слова. Сохранившимися от старых времен словами являются: «*doutance*» вместо «*doute*» (сомнение), «*demeurance*» вместо «*demeure*» (жилище).

Суффикс *-ure* – один из очень распространенных в канадском французском языке суффиксов существительного. Например: *tissure* вместо *tissu* (ткань), вместо *froidure* вместо *froid* (холод). Такое пристрастие к суффиксу *-ure* не есть черта, специфическая только для французского языка в Канаде, оно было характерно и для старого времени.

В прилагательных очень распространен суффикс *-able*: *regardable* – «смотрящий»; *vivable* – живущий; *disable* – говорящий. Также необходимо отметить, что в речи франко-канадцев популярна форма наречия на *-ment*: *mauvaisement* – плохо; *raidement* – несгибаемо; *presquement* – почти [1].

Франкоговорящие канадцы, приезжая во Францию, сталкиваются с непониманием со стороны столичных французов, ведь для них, по меркам современного французского, квебекский диалект – архаичный. Развиваясь самостоятельно и независимо от официального французского, квебекский смог приобрести не только массу новых слов, но и сохранить в себе особенности старофранцузского языка, которые в наше время уже не свойственны современному. Изучение иностранного языка всегда ведет человека к открытию для себя нового мира, который состоит из своих особенностей, культурных традиций и правил. Как и любая деятельность, французский язык имеет свои ответвления, которые невозможно и нельзя игнорировать, ведь именно они и формируют ту разносторонность, оригинальность и мультикультурную ценность, которая является неотъемлемой частью целой языковой семье. Именно поэтому, мы уверены в необходимости уделения внимания квебекскому диалекту, так как считаем его достаточно важным и перспективным направлением для изучения.

Литература

1. Вишневская Г. М., Абызов А. А. Канадский языковой разлом : (англо-французский билингвизм). Иваново: ИВГПУ, 2016. 200 с. URL: https://ivgpu.com/images/docs/ob-universitete/instituty-fakultety-kafedry/isgen/kafedry/iya/publikatsii/abyzov-a-a-monografiya.pdf. (дата обращения: 18.11.2020).

2. Лашкова Г. В., Хмырова М. А. К проблеме определения термина «канадианизм» (на материале словарей). *Иностранные языки в контексте межкультурной коммуникации*: Материалы докладов VI Международной Интернет-конференции «Иностранные языки в контексте межкультурной коммуникации» (26-28 февраля 2014 г.). Саратов: ИЦ «Наука», 2014. С. 50-55. URL :

https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2014/03/04/hmyrova_lashkova_k_probleme_opredeleniya_termina_kanadianizm_na_materiale_slovarey_1.pdf (дата обращения: 22.11.2020).

3. Différences entre le français métropolitain et le français Québécois. URL: https://blog.lingoda.com/fr/differences-francais-quebecois/ (дата обращения: 24.11.2020).

УДК 81’38

Ільїна Вікторія Павлівна

КАТЕГОРІЯ КІЛЬКОСТІ В ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Відтворення логіко-філософських категорій мовними засобами не втрачає своєї актуальності й в наш час. Повною мірою це стосується категорії кількості, а також проблем, пов’язаних із нею, зокрема таких як число і магія, символіка чисел в індоєвропейських мовах та мовотворчих процесах тощо.

Проблемою дослідження категорії кількості індоєвропейських мов у діахронії та синхронії займалось чимало лінгвістів різних періодів, зокрема В. В. Акуленко, Л. Г. Акуленко, О. І. Букреєва, Д. А. Кашина,С. О. Швачко та інші [1; 3; 4; 6].

Люди з давніх часів надавали числам певного магічного змісту з метою свою долю, чи навіть підкорити собі світ. Також засобом комбінації певних чисел чаклуни прагнули вплинути на певні події, а також ототожнювали числа зі словами.

Спираючись на ґрунтовне дослідження Т. В. Гамкрелідзе та Іванова Вяч. Вс., дізнаємось, що у давніх вавилонян магічними вважались числа 7 і 12, що асоціювалися із небесними світилами та планетами, а також носили інший певний магічний характер. Таким чином виникли назви днів тижня та місяців [2].

У багатьох європейських мовах, зокрема російській та українській, існує чимало прислів’їв, де використовується число 7. Це також вказує на те, що в нього вкладався зміст магічності.

У кабалістичному вченні також яскраво простежується магічний зміст, що надавався числам. Згідно з цим вченням, певні числа не лише були основою світотворення, але й мали вплив на зміну майбутнього, їм надавались чудотвірні властивості. Саме на цьому прикладі можемо спостерігати магічний зв'язок між словом та числом, враховуючи той факт, що за допомогою чисел можна було прораховувати та визначати різноманітні події, творити й фактично демонструвати чудеса.

У багатьох давніх індоєвропейських культурах вчені виявляють найбільший символізм чисел 3, 4, 7 і 12.

Так, зокрема виділяється певна «троїчність» давньоєвропейського світобачення і ієрархічній моделі світобудови.

Число 4 теж мало глибокий ритуальний зміст, а також пов'язувалось із чотирма сторонами світу та ототожнювалась із Богом Грози.

Число 7 міцно укорінене у міфології та ритуалах. З ним пов'язувалась кількість богів чи інших міфічних персонажів.

Числу 12 теж надавався ритуальний зміст. З ним пов'язували і ритуальні обряди у жертвоприношенні, і давньогрецьку кількість богів, і описували за його допомогою духовний світ людини, і, безумовно, саме на таку кількість місяців поділявся рік [2].

Тому можна стверджувати, що саме числа були первинною категорією, базуючись на якій, різні народи будували свої міфології, проводили ті чи інші обряди та розподіляли річний цикл.

Усе у світі розвивається і змінюється в просторі й часі, і навіть розглядаючись як якісно-тотожні категорії, відрізнятись вони можуть за своїми кількісними характеристики. [5, с. 385]. Піфагорійці робили спроби дослідження природи числа і природу цю вважали божественною. Крім того, вони намагалися виявити та пояснити загадковість чисел та числових рядів. Однак надмірне обожнювання чисел призвело згодом до численних суперечностей та конфліктів між послідовниками самого Піфагора.

Одвічне прагнення збагнути природу чисел досить часто призводило до виникнення це більш нерозв'язаних проблем та виникнення ще більшої кількості відкритих питань. Зокрема, теорія нескінченності досі залишає по собі багато сумнівів та питань без відповідей.

За допомогою чисел намагались пояснити та розкрити різноманітні філософські питання всіх часів.

Категорія кількості посідає дуже важливе місце у математичному мисленні. Так, адже саме за допомогою кількості визначається і вимірність, і час, і тривалість процесів і явищ, і кількість інтенсивності тощо [1, с. 4].

Окрім цього, кількість невід'ємно пов'язана і з мисленням мовним. Так, будь-яка якість неодмінно заснована на кількості. Так, зокрема на прикладі категорії роду ми можемо зрозуміти, що чоловічий рід визначається наявністю у предмета чоловічих ознак і відсутності жіночих, і навпаки. Третій рід буде мати лише кількісний характер через відсутність якісних вказівників на належність до чоловічого чи жіночого роду. Ось ця наявність і відсутність неодмінно і будуть вказувати нам на кількісно-якісний взаємозв'язок.

У мовному аспекті кількісність неодмінно пов'язується із такими мовними одиницями як числівники та кількісні прислівники.

Тому можна стверджувати, що числа та категорія кількості зокрема – це питання, що з найдавніших часів було предметом цікавості не лише у філософії, а й у багатьох інших галузях.

Чимало досліджень було проведено із вивчення категорії кількості у різних мовах світу.

Досліджувані мови були генетично споріднені та генетично віддалені. Однак, було виявлено цікавий факт, що, не зважаючи на відмінності у генетичних структурах мов, категорія кількості у них збігається.

Таким чином було доведено, що логічні форми мислення у всіх народів світу збігаються. Щодо відмінностей – то мови відрізняються лише семантичними формами мислення.

Літератури

1. Акуленко Л. Г. О структуре поля количества в современном немецком языке. *Вестник Харьковского университета*. Вып. 285. 1984. С. 3–8.
2. Гамкрелидзе Т. В., Іванов В. В. Индоевропейский язык и индоевропейцы. реконструкция и историко-типологический анализ праязыка и протокультуры. Часть 1. Тбилиси : Изд-во Тбилис. ун-та, 1984. 428 с.
3. Категория количества в современных европейских языках / В. В. Акуленко, С. А. Швачко, Е. И. Букреева и др. Киев : Наукова думка, 1990. 284 с.
4. Кашина Д. А. Функционально-семантическое поле количества (на материале современного немецкого языка): автореф. дис. ... канд. филол. Наук : 10.00.00. Москва, 1973. 20 с.
5. Философский энциклопедический словарь. Москва : Сов. энциклопедия, 1983. 840 с.
6. Швачко С. А. Языковые средства выражения количества в современном английском, русском и украинском языках. Киев : Вища школа, 1981. 143 с.

УДК 811’38

Керова Поліна Сергіївна

СЛОВ’ЯНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Слов'янські мови – це мови індоєвропейські, з балто-слов'янської групи, яку кілька лінгвістів розбивають на дві окремі групи – це балтійські та слов'янські мови. Останні утворюють важливу групу мов, носії яких переважно розташовані у Східній Європі та Центральній Азії.

Група слов'янських мов розділена на три мовні сімейства: східне, західне і південне. Їх тристоронній поділ не враховує діалекти, якими розмовляють кожною мовою. Деякі з них, які вважаються перехідними діалектами або, як суржик, гібридні ідіоми, часто долають розрив між цими мовами, пропонуючи подібності, яких немає при порівнянні письмових мов. Однак між багатьма слов'янськими діалектами та мовами існує достатньо відмінностей, щоб часом ускладнювати спілкування між слов'янами різних національностей, не роблячи це неможливим. В межах однієї слов'янської мови діалекти можуть відрізнятися відносно мало, як у російській мові, або набагато більше, як у словенській [1].

Що таке запозичення і звідки вони з'явилися? У мовознавстві, а особливо в етимології, лексикології та порівняльному мовознавстві, лексичне запозичення – це тип запозичень, що складається, для мови, з прийняття у своєму лексиконі терміна з іншої мови. Запозичення можуть бути непрямими або прямими. Вони є частиною засобів, доступних мовцям для збільшення їх лексики, поряд з неологізмом, катахрезою чи деривацією.

Запозичення – це найчастіше іменники, дієслова, прикметники: тобто вони належать до лексичних класів, словниковий запас яких можна розширити, що називаються «відкритими». Закриті класи (займенники, сполучники тощо), за визначенням, рідко отримують доповнення. Однак це може статися, особливо коли мова донора є мовою престижу. Крім того, запозичений клас не обов'язково відповідає класу оригінального слова, і трапляється, що мова запозичує слово, яке мовою оригіналу належить до закритого класу, щоб зробити його d-словом. Відкритий клас – наприклад, французькою мовою quidam – це іменник, запозичений з латини, де це займенник [2; 3].

У разі мовного втручання запозичення стають дуже частими. Таким чином, слово *wassingue* (швабра), що використовується у французькій мові на півночі Франції, є запозиченням від західно-фламандського омивання, оскільки ці французькі регіони знаходяться в адміністративному контакті з країнами, які говорять цією мовою. Подібним чином, надмір Франчіча містив велику кількість слів французькою мовою, серед яких, наприклад, війна, кермо або малина. Тут не завжди існує справжня потреба в запозиченні іноземного терміну: люди, що контактують, проте обмінюються не лише товарами чи ідеями. Іноземні слова відтворюються, оскільки їх можна почути частіше, ніж народні слова.

З іншої сторони, мова панівної країни, культурно, економічно чи політично, в даний час дуже часто стає донором слів: це випадок із французькою мовою, військова лексика якої (батарея, бригада) і більшість імен були знайдені у всіх європейських арміях ще з тих часів, коли Франція вважалася зразком військової організації.

Причинами появи запозичень є:

- пристосування запозичень до її морфологічної системи;
- частковий збіг за змістом нових запозичень з їх відповідниками;
- необхідність заповнювати у лексичній професійній системі відсутні ланки літературної та побутової мови;
- інтернаціоналізація запозичень;
- різноманітність слова та його фразеологічна активність, різноманітність вживання та ймовірність поєднань з іншими словами. [4]

На культурний обмін та мовний склад оточуючих мов впливає економічне і політичне співробітництво та територіальні контакти прикордонних держав. Це значний зовнішній

чинник і тому запозичені слова існують в кожній мові разом з власними. Своє відбиття в мові знаходять усі досягнення в галузі науки і техніки. Це є показником інтелекту народу, його духовності життя.

Будь-яка мова певною мірою запозичує та надає запозичення по черзі. Вони стосуються всіх сфер мови різною мірою. Найбільш частими є лексичні запозичення, але є також граматичні запозичення (морфологічні та синтаксичні), а також фонетичні та прозодичні запозичення. Важливий аспект питання запозичень стосується їх інтеграції, в певний історичний момент, до мови проживання, оскільки запозичення з мови демонструють різний ступінь реалізації цього процесу. Запозичення в основному збагачує мову, яка їх отримує. Однак в певні періоди запозичення можуть ставати надмірними і, як наслідок, шкідливими.

Моряки, мандрівники і торговці стали справжніми посередниками між східною і західною культурами і привезли в Європу різноманітний одяг, ігри, музичні інструменти: *tapis, matelas, divan, tasse, jupe, turban, roque, hasard, luth*.

Мода і політика сприяли запозиченню східних слів, особливо турецьких (tulipe, cafe, bakchich), що свідчить про те, що починаючи з XVII століття Франція і Османська імперія встановили дипломатичні відносини. [5]

Кожен період в розвитку французької мови характеризується якістю та кількістю запозичених слів, що обумовлено особливими історичними умовами і характером відносин між французами та іншими народами. Іноді запозичення було продиктовано модою або абсурдним снобізмом. Але, в цілому, народну мову за певний період часу придбав великий авторитет на світовій арені, і переважно економічний і культурний вплив став багатим джерелом запозичень.

Таким чином, використання запозичень без будь-яких обмежень або тлумачень сприяє зміцненню і збагачення формулювань розумним чином. Мова зберігає корисні слова за деякими винятками, як показує історія, але вони не мають чітких і точних еквівалентів в самій мові.

Література

1. Les langues slaves. URL : https://www.axl.cefan.ulaval.ca/monde/langues_slaves.htm

2. Истомин В. С. Лексикология французского языка / Lexicologie française. *Les emprunts*. URL: https://ebooks.grsu.by/lexic_franc/les-emprunts.htm

3. Универсальная научно-популярная энциклопедия Кругосвет. URL : https://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/lingvistika/ZAIMSTVOVANIE.htm

4. Les emprunts et la langue française. Le phénomène des échanges linguistiques. URL : https://www.axl.cefan.ulaval.ca/francophonie/HIST_FR_s92_Emprunts.htm#:~:text=L%27une%20des%20causes%20des,%27usage%20de%20celle-ci.

5. Bracquenier Ch. L'adaptation des emprunts lexicaux du français par la langue russe, de Karamzin à Akunin. Les emprunts lexicaux du français dans les langues européennes, Nov. 2011, Craiova, Roumanie. pp. 65–77.

УДК 811.133.1'276.3 Кравчук Олеся Ігорівна

СЛЕНГОВА ЛЕКСИКА В МОВІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА АМЕРИКАНСЬКОЇ МОЛОДІ

Актуальність теми полягає в тому, що сучасний молодіжний сленг – це жива система, що розвивається. Він не є застиглою системою, постійно змінюється, і тому вимагає до себе безперервної уваги.

Метою даної роботи є дослідження поняття «сленг» та його роль у спілкуванні французької та американської молоді.

Сленг – це жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення. Щодо етимології цього поняття в науковій спільноті точаться суперечки. Однак провідна думка полягає в тому, що слово «сленг» має англійське походження. Воно являє собою поєднання двох англійських скорочених слів: s – sub – замінник, lang – language – мова [1].

Сленг за своїм функціоналом схожий зі штучно створеними, контрольованими мовами, в першу чергу, технічними мовами. Але на відміну від останніх сленг характеризується більшою «жвавістю», впливом розмовної мови та відсутністю суворої формальної регламентації [2].

Метою використання сленгу рідко є лише обмін інформацією, частіше сленг використовується для досягнення соціальних цілей: виявити члена якоїсь групи, змінити рівень дискурсу в бік неформальності, і іноді навіть чинити опір встановленій владі.

Сленг — це лінгвістичний еквівалент моди та служить він для виконання тих же цілей.

Щоб жаргонна лексема стала сленговою, люди повинні використовувати її в певний момент часу як засіб знехтування стандартною мовою. Крім того, одиниці сленгу можуть запозичуватися між групами. Зазвичай сленгізми підлягають тим же процесам семантичної зміни, що і слова у звичайному лексиконі. Неодноразово слова і фрази з популярних голлівудських фільмів і телесеріалів ставали сленгізмами, наприклад з серіалу «Теорія Великого Взриву» слово «*базінга*», котре нині можемо почути у контексті «жарт»[3].

Молодіжний сленг – це прихована, зашифрована, таємна мова, свого роду підлітково-молодіжний словесний «репертуар». Молодіжний сленг не має чітких вікових меж. Умовно у сферу вивчення молодіжного сленгу можна віднести вік від 12 до 30 років, коли суспільство поки не визнає за молодою людиною статусу соціальних груп і функцій дорослого.

Молодіжний сленг – це не єдиний спосіб комунікації молоді. Він використовується тільки в певній ситуації, в спілкуванні молоді між собою за невимушених і неофіційних обставин [4].

Наразі не існує єдиної думки лінгвістів з приводу функцій, які виконуються молодіжним сленгом, тому в рамках цієї роботи ми виділимо 5 основних: номінативна, когнітивна, експресивна, ідентифікаційна, функція економії часу.

У нашому дослідженні ми об'єднуємо номінативну функцію з комунікативною і відносимо до основних функцій молодіжного сленгу, перш за все:

1. Номінативну (в поєднанні з комунікативною): в системі сленгу різні явища набувають нових найменувань, вони є більш емоційно забарвленими, крім того, з'являються слова, тлумачення яких не існує слів в загальновживаній мові; Наприклад: to freak out = go crazy, pissed = drunk, piss off, fuck off = go away;

2. Когнітивну, суть якої полягає в тому, що багато сленгізмів містять в собі додаткову інформацію відсутню в формальних, стандартних позначеннях, завдяки чому, надають додаткову інформацію про навколишній світ, наприклад: *bicot (m)* – североафриканець;

3. Експресивну (часто емоційно-оцінну), суть якої полягає в тому, що вона репрезентує емоції за допомогою сленгізмів, що виражають певне ставлення до якихось явищ, наприклад, зневажливе, іронічне і т.д., наприклад: *pète un câble – злитись, crush – закохатись*.

4. Ідентифікаційну: сленг є певним сигналом, що допомагає розпізнати «свого» серед «чужих»;

5. Функцію економії часу: сленг допомагає економити час спілкування, використовуючи різноманітні скорочення, абревіації [5]. Наприклад: *BAP – un bon après-midi; càd – c'est - à - dire; Luv U – люблю тебе.*

Отже, необхідно відзначити, що особливість сленгу як явища полягає в тому, що, як невіддільна частина національної мови, він розвивається й еволюціонує разом з нею. Сленг відіграє дуже важливу роль в житті молоді, і її життя сьогодні вже немислиме без сленгу, оскільки він не лише допомагає молодим людям спілкуватися між собою, а й розширює словниковий запас.

Література

1. Справочно-информационный портал ГРАМОТА.РУ. URL : http://gramota.ru/slovari/dic/?word=сленг&all=x (дата звернення : 23.11.2020).

2. Французский сленг в 15 словах : quelques mots d'argot. URL : https://lingvister.ru/blog/frantsuzskiy-sleng-v-15-slovah-quelques-mots-dargot (дата звернення : 23.11.2020).

3. Slang. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Slang (дата звернення : 23.11.2020).

4. French slang. URL : http://www.languagerealm.com/french/frenchslang_b.php (дата звернення: 23.11.2020)

5. Лаптева Ю. В. Функции молодежного сленга (на материале французского языка). *Вестник Московского государственного областного университета. Серия : Лингвистика.* 2012. № 1. с. 158–161.

УДК 392.8(44)

Чупренюк Анна Олександрівна

ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ КУХНІ

Французька кухня дуже різноманітна та особлива. Вона увібрала в себе кулінарні традиції багатьох країн і сама стала однією з найкращих у світі. Кулінарія для французів – важливий елемент у житті.

Актуальність даної теми полягає в тому, що кулінарія для французів є невіддільною складовою життя. Французькі кухарі дуже тонко відчувають особливості кожного продукту і намагаються передати їх з мінімальним спотворенням. Було б дуже доречно дізнатися особливості приготування французьких страв.

Метою дослідження є висвітлення особливостей французької кухні.

Франція – батьківщина гурманів, а французи дуже пишаються своєю кухнею. У середньовіччі французька кухня була частиною життя багатьох людей, але вона відрізнялась від сучасної кухні. Помітна ознака середньовічної кухні – використання крупи та олії. Класична французька кухня бере свої джерела у XVI столітті, під час правління Короля Франциска I. Саме в цей час з’явилась «буржуазна кухня». Буржуа приділяли велику увагу їжі. Обід складався з закусок, першої, основної страви та десерту. Готували дуже багато страв і подавали їх одна за одною, пізніше більшість страв було заведено їсти руками [1].

У XVIII столітті Франція посідала провідне місце в Європі. Французькі кухарі дуже цінувалися при дворі, тому що вміли переробити смак продукту до невпізнання. Кулінарія відіграє важливу роль у житті французів незалежно від їхніх статків. Французькі кулінари готують виключно зі свіжих інгредієнтів, намагаючись зберегти всі особливості продукту [2].

Французьку кухню умовно можна поділити на 3 частини. «*Cuisine Régionale»* – регіональна кухня, «*Cuisine Bourgeoise»* – загальнопоширена кухня, «*Haute Cuisine»* – вишукана кухня. «Кухня буржуазії» включає найбільш поширені страви на території всієї країни. Це кухня без особливих вишукувань, у ній акцент робився не на зовнішньому вигляді страви, а на її смаку. Французькі кухарі досягли успіху у приготуванні м'яса, риби, та соусів, які вважаються доречними до кожної страви. «Регіональна кухня» представляє гастрономічні традиції окремих регіонів, вона сильно відрізняється від Паризької: ця кухня дуже гостра, адже кухарі додають багато лука та часнику. «Висока кухня» – вишукана і складна – для справжніх

гурманів. Висока кухня відрізняється ретельною підготовкою та уважною презентацією страв за високою ціною [3].

Особливістю французької кухні є широке використання алкоголю – лікерів, вин та коньяків, які в процесі приготування випаровуються і дають страві неперевершений смак. Якщо готують м'ясні страви, то додають червоне вино, а рибні готують з білим. Часто використовують сидр.

Застосування спецій – ще одна особливість французької кухні. Зазвичай спеції додають у страву у вигляду букету, а в кінці приготування вони виймаються. Спеції додають в обмеженій кількості, для того щоб підкреслити смак страви.

Сири – візитна картка Франції. Французька кухня налічує приблизно 500 видів сирів, які французи полюбляють понад усе. Недарма Шарль де Голль сказав: «Як ви хочете керувати країною, де є 246 сортів сиру?» Вони є національною гордістю.

Французьку кухню неможливо уявити без використання соусів. Їх налічується понад 3000 тисяч. За допомогою соусів страви набувають нових відтінків і смакують по іншому. Найпоширенішими соусами є «*béchamel»* (бешамель), «*bordelaise*» (борделез) і «*bercy*» (берсі). Завдяки соусам одна і та ж страва може смакувати по іншому.

М'ясо відіграє особливу роль. Французькі кухарі володіють тонкощами обробки м'яса. Вони краще знають коли треба брати баранину, а коли молоде ягня. Гарнір до м'яса складається з овочів: капусти, баклажанів, томатів, картоплі, селери, петрушки. Особливо популярні салати з овочів [4].

Ще однією особливістю є супи. Французькі супи зазвичай дуже легкі, і подаються вони не на обід, а на вечерю. *Soupe à l'oignon* – цибулевий суп – візитна карта національної кухні. *Bouillabaisse* – популярний французький рибний суп в середземноморському стилі. *Soupe à la citrouille* – гарбузовий суп – один з улюблених супів у Франції, який полюбляють не тільки вегетаріанці. *Soupe au fromage* – сирний суп – ще один популярний традиційний суп французької кухні, адже французи дуже люблять сир [5].

Франція славиться своєю національною кухнею, в якій особливої уваги заслуговують вишукані десерти. Ці ласощі просто тануть у роті, без них не обходиться жодне свято. Найпопулярнішими десертами є *mille-feuille* – мільфей – легкий десерт з листкового тіста, з безліччю тонких шарів, які створюють ефект легкості. *Tarte Tatin* – тарт татен – ще один популярний французький десерт – перевернутий пиріг. Особливістю приготування є карамелізовані яблука з цукром, які накриваються тонким пісочним тістом і випікаються в духовці. *Éclairs* – еклери – невеликі тістечка, наповнені заварним кремом і залитті шоколадною глазур'ю. *L'éclair* – з французької перекладається як «спалах», «блискавка». Таку назву вони отримали через колір начинки та через швидкість поїдання тістечка.

Найпопулярнішим десертом французької кухні є круасан (*croissant*). Круасани готуються з листкового тіста. Їх люблять за поєднання хрумкої скоринки з ніжною начинкою. Найпопулярніші круасани з джемом, вершковим кремом, сиром, шинкою [6].

Отже, французька кухня дуже смачна і особлива. Вона вважається однією з найвишуканіших у світі. Кулінарні особливості Франції викликають великий інтерес і захоплення. Важливий елемент у житті французів – їжа, саме тому їй приділяється велика увага.

Література

1. История французской кухни. URL : https://grandkulinar.ru/4453-istoriya-francuzskoy-kuhni.html (дата звернення 11.11.2020).

2. История французской кухни. URL : http://www.eda-server.ru/cook-book/sous/st00250.htm (дата звернення 11.11.2020).

3. Особенности французской кухни. Metropole voyage. URL : https://metropole-voyage.com/osobennosti-francuzskoj-kuhni/ (дата звернення 11.11.2020)

4. Особенности французской кухни. FrenchBlog. URL : https://frenchblog.ru/info/french-cuisine/features-french-cuisine.html (дата звернення 11.11.2020)

5. 4 самых популярных французских супа. Гурман-тур. URL : https://gurmantur.com/evropa/franciya/francuzskie-supy (дата звернення 11.11.2020)

6. Топ 10 десертов, которыми славится Париж. With Paris-life.info. URL : https://paris-life.info/french-kitchen/2780-top-10-desertov-kotoryimi-slavitsya-parizh/ (дата звернення 11.11.2020)

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

УДК 82-1/29

Воличенко Марина Олексіївна

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ СОНЕТУ МОДЕРНІЗМУ

З італійської мови слово «сонет» перекладається як звучати або дзвеніти. Сонет це тверда строфічна форма, яка складається з двох катренів і двох терцетів (всього 14 вірш, рядків), об’єднаних упорядкованим римуванням. Часом у строгому сонеті дотримується композиційно-тематична єдність: перший катрен грає роль своєрідної експозиції, другий катрен розвиває, а перший терцет завершує тему, другий терцет закінчує весь сонет [1, с. 538].

Первісний сонет виник в середині XIII ст. на Сицилії, а вже на кінці XIII ст. піддається обробці поетами «нового стилю». Данте і Петрарка надали йому остаточної форми, встановили чисельність рядків і порядок рим. З італійської поезії сонет у XVI ст. перейшов до Франції і став більш нормативним, почали вводити правило альтернанса чоловічих та жіночих

рим.. Поступово з розширенням перекладів у XVI ст. сонет стає однією з найпопулярніших строфічних форм у всій європейській поезії.

В українській поезії сонет вперше зустрічається у Адама Міцкевича в переспіві Опанаса Шпигоцького. Далі він зустрічається у поезії Л. Боровиковського, А. Метлинського, М. Шашкевича, Ю. Федьковича, Б. Грінченка, Степана Чарнецького. [2] У кінці XIX - початку XX ст. український сонет набуває особливого поширення. Найвидатніші твори того часу це «Сонети» (1882), цикли «Вольні сонети», «Тюремні сонети» (1889) Івана Франка, «Сонет» (1890) Лесі Українки.

Особливості сонету XX ст. лежать у визначенні самого поняття «модернізм». Цим поняттям позначають новаторські явища в мистецтві протягом вже більше ста років, тобто починаючи з останньої третини XIX ст. Основна риса модернізму це прагнення до оновлення існуючих форм та канонів, динамізм, бажання відповідати рівневі розвитку сучасного світу, досягненням природничих наук, філософії, психології, техніки та комунікацій [1, с.342].

Саме у цей час відбувається розкриття авторського «я» у взаємодії з епохою, з її бурями і натисками, в яких відкривається істинна значимість історичних діянь. У центрі сонетної творчості поетів-модерністів завжди знаходиться образ особистості, історія якого здатна відобразити і позначити перипетії сучасної дійсності. У пейзажних сонетах через описи природи передаються внутрішні почуття ліричного героя. Сонети, звернені до сучасників автора, за своєю жанровою специфікою близькі до жанру послання, в сюжетно-композиційну організацію якого вдалося увійти всі що завгодно - пейзаж, жарт, натяк, якесь приватне обставина, історична ремінісценція, портретна характеристика [3]. Передусім сонети зображують людину, її суперечливий внутрішній світ, навколишнє середовище, природу. Існують сонети на любовну, філософську та навіть політичну тематику.

Жанрова особливість сонету епохи модернізму це чітка внутрішня структура. Сонет призначений для втілення певного змісту: боротьби протилежних відчуттів і думок. У давні часи цю віршову форму наділяли магічними якостями. Катрени символізували чотири матеріальні елементи, з яких створено світ: землю, воду, вогонь, повітря. Терцети були символом духовного і втілювали в собі ідею триєдності Бога. Побудова сонета являла собою поступ від матеріального світу до духовного. Із зміною епох внутрішня структура сонета набула нового змісту. Традиційно перший катрен задавав тезу, другий заперечував її, тобто становив антитезу. У терцетах містився синтез переживань ліричного героя, його внутрішня боротьба, а також головна думка, заради якої написано сонет [4].

В процесі довгої еволюції сонет продемонстрував здатність до тематичної, композиційної та функціональної гнучкості. Виникли «перекинуті» («обернені») сонети в яких катрени йдуть за терцетами; «хвостаті», що включають вільну кількість терцетів;

«половинчасті», які складаються з одного катрена та одного терцета; «безголові», у яких відсутній один катрен; «кульгаві» з підкороченим останнім віршем у катренах; «подвійний сонет» який сполучає катрени з терцинами та інші. Сонет має необмежений тематичний та композиційний діапазон, про що свідчать факти навіть самоусвідомлення сонета., коли темою стає він сам.

Література

1. Волков А.Р. та ін, Лексикон загального та порівняльного літературознавства. - Чернівці: Золоті литаври, 2001. - 636 с.
2. Жанрові особливості сонета. URL: https://studexpo.ru/51908/literatura/zhanrovi_osoblivosti_soneta (Дата звернення: 23.11.2020)
3. Жанровые традиции послания в сонете как способ создания образа современника. URL: https://superinf.ru/view_helpstud.php?id=4254 (Дата звернення: 27.11.2020)
5. Ознаки сонета. URL: https://dovidka.biz.ua/oznaki-soneta/ (Дата звернення: 28.11.2020)

УДК 821.111- 82-222
Єлісєєва Дарина Євгенівна

ОБРАЗ ШЛЯХТИЧА В ЛІТЕРАТУРІ XVII СТОЛІТТЯ

З XVII ст. прийнято вести відлік Новому часу в історії людської цивілізації. Займаючи прикордонне положення між епохою Відродження (XIV–XVI ст.) і епохою Просвітництва (XVIII в.), XVII століття багато сприйняло від Ренесансу і немало залишило після себе.

Зразки класичного мистецтва були створені в XVII столітті у Франції. Філософською основою класичного методу стало раціоналістичний вчення Декарта. Філософ вважав, що єдиним джерелом істини є розум. Прийнявши це твердження за вихідне, класицисти створили жорстку систему правил, що погоджують мистецтво з вимогами розумної необхідності в ім'я дотримання художніх законів античності.

Класицисти встановили чітко регламентовану ієрархію літературних жанрів: визначалися точні межі жанру, його особливості. До високих ставилися трагедія, епопея, ода. Завдання високих жанрів - вразити глядача. У низьких жанрах (комедія, сатира, епіграма, байка) відбивалася сфера приватного життя, її побут і звичаї. Героями були звичайні люди. Писалися такі твори простою мовою.

Класицисти-драматурги повинні були слідувати правилам «трьох єдностей»: часу (не більше однієї доби), місця (одна декорація), дії (відсутність побічних сюжетних ліній). Правила встановлювалися заради створення ілюзії достовірності.

Якщо кращі зразки класицистичної трагедії були створені Корнелем і Расіном, то класицистична комедія була цілком створенна Мольєром (1622-1673).

У творчості Мольєра можна виділити кілька тем, до яких він неодноразово звертався, розвиваючи і поглиблюючи їх. До числа їх можна віднести тему лицемірства («Тартюф», «Дон Жуан», «Мізантроп», «Уявний хворий» і ін.), тему міщанина-шляхтича («Школа дружин», «Жорж Данден», «Міщанин-шляхтич»).

Одна з найвідоміших комедій Мольєра - «Міщанин-шляхтич» вдало поєднує в собі серйозність і актуальність поставленої проблеми з веселістю і витонченістю «комедії-балету». Мольєр малює в ній яскравий сатиричний образ багатого буржуа Журдена, схиляється перед дворянством, що мріє влитися в середу аристократів.

Зображуючи людей, буржуа, Мольєр ділить їх на три групи: ті, кому були властиві патріархальність, відсталість, консерватизм; люди нового складу, що володіють почуттям власної гідності і, нарешті, ті, хто наслідує дворянству, який надає згубний вплив на їхню психіку. До числа цих останніх відноситься і головний герой «Міщанин-шляхтич» пан Журден.

У новій комедії «Школа дружин» (1662 р.) ми знову бачимо як головний герой-Арнольф змінює своє ім'я, щоб виглядати більш аристократичним. Мольєр у цьому творі доводить, що «тиранія і суворий нагляд приносять незрівнянно менше користі, ніж довіра і свобода» [3; с. 128].

У іншій своїй комедії «Жорж Данден, або Обдурений чоловік». У творі ми можемо спостерігати, що багатий селянин Жорж Данден хоче бути як аристократи і іменуватися «паном де ла Дандіньером». Для цього він навіть одружується не на гарній та добрій дівчині, а на жінці з заможної сім'ї, яка є дочкою барона.

Отже, у творах літератури XVII ст. ми відбивається образ шляхтича, як людини «нової формації». У творі зображується чоловік, який прагне до зовнішньої аристократичності. Це прагнення іронічно відтворюється у творах видатного французького письменника Мольєра.

Література

1. Яковенко, Н. М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст.: (Волинь і Центральна Україна). – Київ : Критика, 2008. – 469 с.

2. Ерофеева Н. Е: Зарубежная литература XVII век. – М : 2004. - 340 с.

3. История зарубежной литературы XVII века. – М : ВШ, 1987. - 248 с.

УДК 82-191

Колодій Єлізавета Сергіївна

КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЙКИ

Розробка жанру віршованої байки в європейській літературі належить видатному французькому письменнику Лафонтену. Лафонтен почав серйозно вивчати історію, літературу, багато читав, сам складав вірші. Але справжньої слави він зажив як байкар. Перші

шість книг під назвою «Байки Езопа, перекладені на вірші добродієм де Лафонтеном» з'явилися в 1668 році. Всього поет видав 12 збірок байок.

Сюжети байок Лафонтена здебільшого спільні, більшість із них беруть свій початок від прозових байок напівлегендарного грецького байкаря Езопа. Політичні байки аж ніяк не невинні. Вони досить уїдливі і в них відчутні демократичні симпатії. Підхід до байок був такий суворий, що навіть їх віршований характер вітався далеко не всіма: цей жанр повинен був не розважати, а наставляти.

Мова Лафонтена неймовірно виразна і гучка. У творах поета відбиваються елементи сільських діалектів, запозичуються технічні терміни, вживаються ті вирази, якими користувалися новелісти попереднього століття. Він ніби знову повертається до ренесансної мовної доктрині, створюючи своєрідний «противагу» ригоризму класицистичної поезії. Проте поет у своєму творчому пошуку - раціональний. Він строго дотримується логікі характерів своїх персонажів, кожен з яких веде себе відповідно до своєї натури та стану. Його байки пройняті тонким гумором, специфіка якого докорінно відрізняється від бурлескної пародійності п'ятнадцятирічної давності.

Література

1. История зарубежной литературы XVII века. – М : ВШ, 1987. - 248 с.
2. Жан Де Лафонтен. Басни - Москва : , 1999. – 496 с.
4. УМЛШ. – 1971. – № 7. – С. 84-85.
5. https://westudents.com.ua/glavy/31921-osoblivost-bayok-lafontena.html

УДК 821.111:82-31

Кононова Анастасія Павлівна

ЖАНРОВА СВОЄРІДНІСТЬ ГОТИЧНОГО РОМАНУ

Хронологічні рамки «золотого століття» англійського готичного роману датуються 1764-1820 роками. До класики готичної літератури відносяться «Замок Отранто» Г. Уолпола (1764), «Старий англійський барон» К. Рів (1777-1778), «Притулок» (1783-1785) С. Лі, шість романів А. Радкліф, «Чернець» М. Г. Льюїса (1796), «Фракнкенштейн» (1818) М. Шеллі [1, с. 31].

У другій половині XVIII ст. в Англії усвідомлюється естетична цінність культури Середньовіччя. Тож, завдяки готичному роману розуміння готики змінюється з сприйняття її як «варварського» мистецтва на символ релігійного містицизму, зв'язку людини з потойбічним світом [2, с. 320].

Деякі науковці стверджують, що література жахів набуває особливої популярності через те, що в ці часи люди починають бачити недосконалість світу, перестають вірити у силу науки та сподіватися на краще майбутнє.

На початку свого шляху, готичний роман мав повчальний характер літератури епохи Просвітництва, однак не з позиції виключно громадських моральних цінностей. Він не мав за ціль висвітлити вади людей. За допомогою втручання потойбічних сил, готичний роман набув мотиву вищого правосуддя. У творах такого жанру можна чітко побачити та відрізнити негативні сторони та позитивні. Готичний роман в якійсь мірі схожий із романтизмом. Тільки якщо другого цікавили героїчні вчинки, характери їх діючих лиць, то першого – все що зв'язано з містикою та надприродним [2, с. 320].

Історію готичного роману можна відстежити з появи «Замка Отранто» Г. Уолпола.

Сам термін Gothic story вперше вжитий Горацієм Уолполом в підзаголовку до «Замку Отранто», скоріше, використовувався в значенні «середньовічний». Автор пише в передмові до другого видання: «В цьому творі буза зроблена спроба поєднати риси середньовічного та сучасного романів» [3, с. 34]. А саме слово «готичний» походить від назви германського племені готів.

Замість жанрового терміну «novel» (роман), який веде початок від новели Відродження, письменники готичної школи зазвичай використовують термін «romance» (роман), що походить від середньовічних куртуазних романів, побудованих на казково-фантастичних пригодах ідеальних героїв [4, с. 255].

Автор першого офіційного готичного роману не тільки дав йому назву, але й сформулював його основні жанрові особливості. У передмові до першого видання, даючи характеристику твору, він відзначає наявність чудес, привидів, чаклунських чар, віщих снів і інших надприродних явищ. Ці елементи стають невід'ємною частиною жанру [2, с. 321].

Також Уолпол зв'язав готичну літературу з архітектурою того часу. Він використовував оточуюче середовище для нагнітання подій. Найчастіше дії у творах цього жанру відбувалися у монастирях, кладовищах, соборі, невеликих поселеннях, готичних особняках, будинках і навіть квартирах. Саме місце дії характеризується похмурою, що нагнітає жах обстановкою: заплутані коридори, таємні ходи, темні підвали, сходи, старовинні предмети, картини, книги, окультна символіка, склепи, розриті могили [2, с. 322].

Горацій Уолпол стає батьком готичної літератури, заклавши фундамент для подальшого розвитку жанру та ввівши в нього першу ознаку – таємницю (mystery).

Анна Редкліф також вплинула на розвиток цього жанру. Вона відноситься до так званої школи тривоги. Створення і підтримка атмосфери жаху є найголовнішою метою авторки. Редкліф посприяла створенню нової ознаки готичної літератури – саспенсу (suspense).

Наступним значним твором, що розширив кордони готичного роману, є «Чернець» (1796) Метью Льюїса, пройнятий жахом, каббалістичним ритуалом, насильством, що

суперечить моральним засадам [2, с. 324]. Таким чином Метью Льюїс вводить у жанр готичної літератури важливу ознаку – острах (terror).

О. Матвієнко стверджує, що психологічне новаторство готики полягає «у створенні специфічної атмосфери, зумовленої «mystery, terror and suspense» (таємницею, острахом і напруженим очікуванням)». Створенню атмосфери жаху сприяють фантастика, символи, метафори, гротеск, сновидіння, передчуття, містика [4, с. 73]. Втілення пристрастей і страхів персонажа в неживих предметах є також характерним для готики.

М. Саммерс виділяє наступні типи надприродних явищ у готичній літературі: інфернальні сили і відвідування зі злою метою, поява привиду і хвороба, живі мертвеці, повернення з могил, виконання клятви, душа, яка не знаходить покою, загадкове пророцтво [5, с. 98]. Саме через це, готичний роман ще називають чорним романом. Всі ці риси жанру готичної літератури відобразилися у сучасних жанрах: детектив, трилер та хоррор.

Отже, готична література з'явилася в XVIII столітті, у переломну епоху політичної та соціальної нестабільності. Першим поштовхом став твір Г. Уолпола «Замок Отранто». Автор створив основний варіант жанрової структури готичного роману. Основною рисою чорного роману є наявність надприродного. До жанрових особливостей входить 3 головні ознаки готичної літератури: таємниця, острах і напружене очікування.

Література

1. Мацапура Л. Английский готический роман конца XVIII веков – начала XIX веков: формирование канона. Філологічні науки. 2013. № 13. С. 31-38. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fil_Nauk_2013_13_7.pdf. (дата звернення: 28.11.2020).

2. Пушкина А.А. Готический роман и зарождение неоготического направления в культуре. Вестник Ленинградского государственного университета им. А.С. Пушкина. - 2015. № 2. - С. 319-330.

3. Готический роман: Замок Отранто. Итальянец. Аббатство кошмаров: Повести, роман. - Москва: Эскмо, 2007. - 736 с.

4. Сізова К. Готичний роман у літературі постмодернізму: традиційне й новаторське. Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. Зб. наук. пр. Київ, 2013. Вип. 28. - С. 254-269.

6. Summers M. The Gothic quest : a history of the gothic novel. - London : Fortune Press, 1969. - 443 p.

УДК 81'373.46 Белай Юлія Віталіївна

ДІЛОВИЙ ДИСКУРС, ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИКИ

Дискурсу є однією з основних і самих часто згадуваних категорій не лише в лінгвістиці, а й в інших сучасних соціальних науках. Дискурс як термін є багатозначним. Так дискурс визначається як "мовна взаємодія двох або більше комунікантів в усній або письмовій формі, яка відбувається в певній комунікативній ситуації, результатом якої є текст, або тематично об'єднані тексти" [1, с. 5].

Діловий дискурс - це усна або письмова мовна діяльність комунікантів, які зацікавлені і залучені в ділові стосунки (виробництво товарів, фінансування, торгівлю, страхування, комерція, продаж продукції тощо). Ця комунікація характеризується внутрішньою та зовнішньою взаємодією, тобто комунікацію між організаціями, інституціями та державними органами як окремою мовною особистістю так певним колективом. Це ділове дискурсивне спілкування відбувається відповідно певним нормам, лінгвістичним та екстралінгвістичним чинника цієї комунікації. Цей дискурс задовольняє потребу суспільства в документальному оформленні відносин між державою та громадянином, установами та організаціями тощо [2]

До ділового дискурсу належать наступні типи текстів статути, закони, накази, розпорядження, договори, інструкції, скарги, заяви, пояснювальні записки, доповідні, автобіографії, анкети, статистичні звіти, ділові бесіди, ділові переговори, ділові наради та ін. До функцій цього дискурсу відноситься інформативна, директивна та констатуюча. Слід також зазначити, що діловий дискурс існує переважно у письмовій формі.

До особливостей цього дискурсу належать:

- точність викладу, логічність;
- детальність, конкретність;
- лаконічність;
- стандартизованість;
- офіційність;
- відсутність емотивності;
- однозначність та фактичне викладення [2].

Отже, діловий дискурс є складним та багатоаспектним утворенням. Кожна мовна одиниця, яка входить до його складу, має певного адресата та адресанта. Діловий дискурс є усною або письмовою комунікацією між мовною особистістю, державою, установою, підприємством тощо.

Література

1. Буркитбаева Г.Г. Деловой дискурс : онтология и жанры / . Буркитбаева Г.Г. - Алматы : 2005. - 230 с.

2. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. - М :, "Гнозис", 2003. - 280 с.

УДК 81'1

Колмакова Юлія Сергіївна

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ КОНЦЕПТ ТА ЙОГО СТРУКТУРИ

Когнітивна лінгвістика є напрямом в сучасному мовознавстві, що займається вивченням функціонування мови, як пізнавальної діяльності та закономірностей між ментальними процесами та мовними структурами. Концепт є одним з фундаментальних понять когнітивної науки, з приводу якого і досі відбувається наукова дискуссія. Таке активне всебічне вивчення є свідоцтвом доцільності його дослідження.

За етимологією "концепт" є калькуванням з латинського "conceptus", що в перекладі позначає "поняття", однак в класичний період найчастіше слово використовувалося в значенні "зародок" [1].

В сучасних мовах спостерігається варіативність в семантиці, так наприклад за словником Duden в німецькій мові слово "Konzept" має декілька значень. Перше є близьким до українського еквіваленту "конспект", або нотатки - "skizzenhafter, stichwortartiger Entwurf, Rohfassung eines Textes, einer Rede", тобто схематичний, приблизний план тексту, виступу, тощо. По-друге, це "klar umrissener Plan, Programm für ein Vorhaben" [2]. Третя дефініція "Idee, Ideal; aus der Wahrnehmung abstrahierte Vorstellung" з'являється лише в XX ст. Сьогодні німецький термін "Konzept" позначає не лише поняття, що відповідає певному предмету, а ще й уривчастість, попередність та незавершеність уявлення про нього [1].

Першим поняття "концепт" запровадив лінгвіст та літературознавець С. О. Аскольдов в 1928 році в статті "Концепт і слово". За його визначенням це - "мислене утворення, що заміщує в процесі думки невизначену кількість предметів одного й того ж типу" [3].

Широкого використання термін набув із розвитком когнітивної лінгвістики, метою якої є вивчення проблеми співвідношення мови та свідомості.

У сучасних мовознавців не має єдиного трактування цього поняття. "Концепт" визначється як "формулювання, розумовий образ, загальну думку, поняття, що домінують у художньому творі чи літературознавчій статті" [4].

Семантичний словник Н.Ю Шведової трактує "концепт" в лінгвістиці, як "історично сформований, цілісний ідейно нерозривний комплекс мовних значень, що відносяться до фундаментальної ментальної, духовної або життєтворної фізичної сфери людського буття" [5].

На думку Ю.С. Степанова "концепти" описують ментальну дійсність, вони пов'язані з чуттєвим сприйняттям світу та є предметом емоцій і почуттів. Їх формування є результатом

сприйняття дійсності органами почуттів, предметної діяльності людини, мислення, самостійного пізнання та спілкування [6].

Прийнято вважати, що концепт не має жорсткої структури та чіткої послідовності компонентів, його будова є індивідуальною та залежить від умов формування у кожного реципієнта [7].

Існує декілька принципів розглядання складових концепту, більшість науковців дотримуються ядерно-переферійного. Згідно цього головними елементами є ядро і периферія [7].

Ядро - це відносно істинна інформація, а периферія містить метафоричну інформацію та оцінно-емотивний компонент та є вмістилищем основного поняття, а периферія - культури традицій та досвіду [8].

Крім того, існує польовий підхід, що презентує структуру концепту як внутрішнє поле, де знаходиться чуттєвий образ, та зовнішні поля оціночної характеристики та асоціацій [7].

Підсумовуючи вище зазначене, концепт є предметом активного дослідження, адже досі не має єдиного трактування цього терміну, та спільного погляду на його структуру.

Література

1. Демьянков В. З. Термин "концепт" как элемент терминологической культуры. Язык как материя смысла: Сборник статей в честь академика Н. Ю. Шведовой. Под ред. М. В. Ляпон. Москва : Издательский центр "Азбуковник", 2007. - С. 606-622.

2. Das Onlinewörterbuch Duden [Электронний ресурс]. URL: https://www.duden.de/rechtschreibung/Konzept (дата обращения: 01.12.2020).

3. Аскольдов С. А. Концепт и слово. Русская словесность: От теории словесности к структуре текста: Антология. Москва : Academia, 1997. - С. 270-271

4. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : Видавничий центр Академія, 2007. - 373 с.

5. Русский семантический словарь. Толковый словарь, систематизированный по классам слов и значений. Под общей ред. Н. Ю. Шведовой. Москва : "Азбуковник", 1998. [Электронний ресурс]. URL: http://slovari.ru/search.aspx?p=3068 (дата обращения: 01.12.2020).

6. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования. Москва : Наука, 1997. - С. 42-44

7. Алефиренко Н.Ф., Корина Н. Б. Проблемы когнитивной лингвистики. Научная монография. Нитра : 2011. - С. 26-28

8. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие. Минск : ТетраСистемс, 2008. - С. 26-47

УДК 81'373.46 Косолапова Крістіна Андріївна

ВИЗНАЧЕННЯЯ ТЕРМІНІВ «ТОПОНІМІКА» І «ТОПОНІМ»

Топоніміка як наука отримала розвиток в працях вчених другої половини XX століття. Значною мірою теорія і практика вивчення географічних назв була зумовлена роботами лінгвістів. В. А. Ніконов сформулював ряд основних топонімічних законів, показав історичність топонімії, розробив типологію і класифікацію. А. В. Суперанська внесла значний вклад, розробляючи теорію імені власного. Теоретичні основи топонімічних досліджень розглянуті в працях О. Н. Трубачова, В. Н. Топорова, Н. І. Толстого, А. І. Попова, Ю. А. Карпенко та ін.

Зусиллями представників різних наук, топоніміка зайняла своє місце в системі наукового пізнання.

Топоніміка є інтегральною науковою дисципліною. Вона виникла на стику декількох наук - лінгвістики (мовознавства), історії і географії. У цьому полягає складність топоніміки, її комплексна міждисциплінарна сутність. Справедливо пише М. Багомедов, що питання про місце топоніміки в загальній системі наук до останнього часу є дискусійним: одні вчені вважають її наукою на стику географії, історії та мовознавства, другі - виділяють в самостійну, треті - лінгвістичної, а сам він прихильник останнього напрямку.

«Топоніміка входить до складу мовознавства, представляючи в кожній мові свій спеціальний розділ зі своїми принципами і інтересами, і може бути визнана, перш за все, лінгвістичною, мовознавчою наукою», - пише А. Попов, в роботі «Географічні назви (вступ до топоніміки) »[1, с. 7].

Топоніміка (від грец. Τόπος (topos) - місце і ὄνομα (onoma) - ім'я, назва) - наука, що вивчає географічні назви, їх походження, смислове значення, розвиток, сучасний стан, написання і вимову.

У словнику історичних термінів дається наступне визначення топоніміки - сукупність географічних назв будь-якої території. Розділ ономастики, що вивчає власні імена, що представляють назви географічних об'єктів.

Схоже визначення топоніміці дається в енциклопедії В.П. Нерознака: розділ ономастики, який досліджує географічні назви (топоніми), їх функціонування, значення і походження, структуру, ареал поширення, розвиток і зміна в часі. Крім того, фахівець вважає, що «Топоніміка розвивається в тісній взаємодії з географією, історією, етнографією.

Г. Лабінська трактує топонім як історичне джерело, з огляду на його історичну прив’язку та певну консервативність та як індикатор способу життя населення, його духо-вних та матеріальних цінностей, світосприйняття.

Топонім - це власна назва, що відноситься до будь-якого об'єкта на землі, природного або створеного людиною. Залежно від характеру іменованих об'єктів виділяються:

- назви водних об'єктів - гідроніми;
- назви об'єктів сухопутної поверхні землі - ороніми;
- назви підземних об'єктів - спелеоніми;
- назви дрібних об'єктів - мікротопоніми;
- назви населених місць - ойконіми;
- назви внутрішньоміських об'єктів - урбанонімів.

Таким чином, топонім

У даній роботі був вивчений ряд питань, що стосуються визначення термінів «топоніміка» та «топонім». Отже, я прийшла до висновку, що найточнішим визначенням топоніміки є: топоніміка - наука, що вивчає географічні назви, їх походження, смислове значення, розвиток, сучасний стан, написання і вимову. А топонім - це не тільки , що відноситься до будь-якого об'єкта на землі, природного або створеного людиною, а ще й соціальне явище, яке не просто відображає властивості об'єкта, а подає їх через призму людського уявлення про даний об'єкт, розкриваючи реалії колишньої матеріальної і духовної культури населення.

Література

1. Географические названия. Введение в топонимику. / Попов А. И.- М.-Л., 1965.
2. Словник історичних термінів/ Крюковських А.П.- 1998 г. с.398.
3. Нерознак В. П. Топоніміка // Лінгвістичний енциклопедичний словник. - М .: Радянська енциклопедія, 1990. - С. 515-516.
4. Суперанская А.В. Что такое топонимика? : [Учебное пособие] / А. В. Суперанская. - М., Наука, 1985. - 187 с.
5. Топоніміка : навч. посібник / Галина Лабінська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 274 с.
6. Топонімічний словник України. – Режим доступу: http://www.toponymic-dictionary.in.ua/
7. Таранова Н. Основні етапи розвитку топонімії як науки / Н. Таранова // Наукові записки Тернопільського НПУ імені В. Гнатюка. – 2006. – No 2 (Серія «Географія»).

УДК 811.112.2'373.49

Кузнецова Анастасія Олексіївна

ЕВФЕМІЗМИ ТА ЇХНЯ КЛАСИФІКАЦІЯ

Науково-технічний прогрес, війни, безперервна глобалізація є зовнішніми чинниками здатними вплинути на зміни не лише суспільства, але й мови. І як наслідок, нині евфемізми є

присутніми в усіх сферах діяльності людини. Від самих витоків і до теперішнього часу, евфемізми означають ті мовні засоби, які допомагають уникати вживання слів з "негативною" конотацією.

Зараз існує велика кількість визначень терміну евфемізм. "Евфемізм" походить від грецького слова eufhemismos (eu - "добре" і phemi - "говорю"), тобто: "говорю добре". Таким чином лінгвісти розуміють поняття евфемізм як благозвучне слово або вираз, ужите для заміни непристойних, небажаних чи заборонених слів [1].

Дослідники табу і евфемії відмічають багато загальних рис цих явищ. Дж. Лоуренс стверджує, що "евфемізи спрямовані на прикриття нових пейоративних лексичних одиниць замість архаїзмів, таких, що перестали існувати в нашому суспільстві" [2].

Проте Ю. С. Арсентьєва помічає, що "у примітивних людей табу є забороною у вигляді захисту від надприродних сил, а у сучасних людей з розвиненою культурою евфемізм диктується соціальними нормами, моральним тактом та етикетом" [3].

Залежно від їх походження та комунікативно-прагматичного аспекту, евфемізми (на думку А. Іскоза, А. Ленковой) можна розділити на чотири групи: релігійну, соціально-моральну, соціально-естетичну та політичну [4]:

1. Релігійні евфемізми використовуються унаслідок старого забобону, який не дозволяв згадувати імена Бога та диявола в розмові або проклятті. Для цього типу використовується паралельний термін "табу". Релігійні евфемізми (колишні слова табу), які використовуються для опису "Gott": der Allwissende (Всезнаючий), der Allmächtige (Всемогутній), Er, der himmlische Richter (Він, небесний Суддя). Слово "Teufel" замінюється іншими словами: der Böse (уособлення зла), der Versucher (спокусник), der Geier (стерв'ятник), der Henker (кат). Також для терміну "sterben" є багато перефраз: abgehen (піти з життя), draufgehen (загинути), einschlafen (заснути навіки), entschlafen (спочити), einschlummern (відійти на спокій), von Gott abberufen werden (віддати богові душу), zu den Vätern versammelt werden (піти до праотців), die Augen für immer schliessen (закрити очі назавжди), ableben (піти з цього світу), ins Gras beissen müssen (лягти в землю) та ін. Ці евфемізми мають описуючий характер того чи іншого явища.

2. Соціально-моральні евфемізми обумовлені етичними нормами суспільства. Це стосується таких негативних явищ в житті, як зловживання алкоголем, крадіжки, проституція, інші види негативних проявів людського буття та залежностей. "Lüge" описується як die Fantasie (фантазія), die Unwahrheit (неправда), "lügen" - dichten (вигадувати), fantasieren (фантазувати), die Wahrheit verschweigen (приховувати правду). Замість "sich betrinken" часто вживаються sich benebeln (п'яний у дим), zu tief ins Glas geseheh (geguckt) haben (бути під чаркою), angeheitert (напідпитку), berauscht (нетверезий), blau (сп'янілий).

3. Соціально-естетичні евфемізми виникли як відповідна реакція на порушення прийнятих норм. "Gebären" замінюється на: dem Kinde das Leben schenken (дарувати життя), das Kind zur Welt bringen (давати життя).

4. Політичні евфемізми маскують та приховують дійсні факти: Nullarbeit, gesund schrumpfen описують лексичну одиницю "arbeitslos" (безробітний) [4].

Однак Б. А. Ларін закладає в основу своєї класифікації соціальну природу евфемізмів і виділяє три види: 1) загальновживані евфемізми національної літературної мови; 2) класові і професійні евфемізми; 3) сімейно-побутові евфемізми [5].

Отже, характерною рисою евфемізмів є те, що вони, як правило, дуже швидко міняють своє значення: евфемізм зношується та приймає значення слова, яке було використано для пом'якшення або маскування [4]. Таким чином ми можемо стверджувати, що евфемія - це складне, багатогранне, здатне до лексичної трансформації явище.

Література

1. Літературознавчий словник-довідник: 2-ге вид. / [за ред. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів]. - Київ : Академія, 2006. - 752 с.

2. Lawrence J. Unmentionables and other euphemisms / J. Lawrence. - London: Gentry Books, 1973. - 84 p.

3. Арсентьева Ю. С. Аспекты изучения эвфемизмов в англии?ском и русском языках / Ю. С. Арсентьева // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. - 2011. - № 127. - 136 с.

4. Искоз А.М., Ленкова А.Ф. Хрестоматия по лексикологии немецкого языка. - Москва : Просвещение, 1985. - 207 с.

5. Ларин Б. А. Об эвфемизмах / Б. А. Ларин // Проблемы языкознания / Сб. в честь акад. И. И. Мещанинова. - Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1961. - 113 с.

УДК 81'373

Монастирна Ольга Валеріївна

НЕОЛОГІЗМИ ТА ЇХНІ ОСОБЛИВОСТІ

Неологізми з'являються у мові як реакція на суспільний та науково-технічний прогрес, що сприяє виникненню нових реалій у соціальній, економічній, науковій та технічній сферах. Дослідження неологізмів є дуже актуальним напрямком досліджень новітньої філології, оскільки саме ці лексичні одиниці надають інформацію не тільки про мовний розвиток і зміну словникового складу мови, а й про стан суспільства в цілому, про науку, культуру, економіку, політику, виробничі відносини тощо. Більш за те: вони відбивають трансформацію мовної картини світу.

Німецький лінгвіст Х. Буссманн визначає неологізм як мовна одиниця, яка відома певному мовному колективу або як новоутворення для опису нових фактів або предметів різних областей [1, с. 520].

У свою чергу Д. Герберг стверджує, що "неологізмом є лексична одиниця або значення, яке з'являється в певний період мовного розвитку комунікативного співтовариства, отримуєть поширення, відповідаєть мовній нормі, й в цей період розвитку сприймається більшістю носіїв мови як новий протягом певного часу" [2, с. 12].

Найбільш розгорнута дефініція "неологізму" зареєстрована словником літературознавчих термінів, згідно з яким неологізм (від грецьк. neos - новий і logos - слово) - новоутворене (або нововведене в мову) слово або вираз, що відображає появу в житті людей нових понять, явищ або підсилює виразність мови. Неологізм утворюється як на основі існуючих форм відповідно до законів мови, так і шляхом запозичення [3].

Основними визначальними характеристиками неологізмів є:

а) недавній час появи слова;

б) новизна слова, тобто новизна його форми і змісту, або ж тільки форми чи тільки змісту;

в) усвідомлення вищезгаданих якостей мовцями [4, с. 123].

Згідно з твердженням Е. Сенько неологізми можуть характеризуватися такими ознаками: нормативність, фіксація в періодиці, регулярність вживання, яка веде до появи похідних, словотвірна активність, функціональне призначення [5, с. 31].

В. Тойберт також наводить ряд критеріїв, які дозволяють виявити неологізм. З ряду неологізмів він виключає імена власні та географічні назви, неправильно написані слова, форми вже існуючих слів (форма дієслова, іменника). Він наголошує, що не всі неологізми включені в словник а тому, при виявленні нової лексичної одиниці, недостатньо звернутися тільки до словника. На його думку до неологізмів також можна віднести слова, які вийшли з вживання і знову з 'явилися в мові. Щоб слово можна було ідентифікувати як неологізм, воно повинно бути у вжитку один - два роки. Частота вживання - також важливий фактор у визначенні неологізму, також слово має вживатися в текстах різних жанрів [6, с. 133].

Зважаючи на характерні неологізмам ознаки та особливості можна стверджувати, що сучасний розвиток мови супроводжується активним творенням нових слів - неологізмів, що об'єктивно зумовлено інтенсивним впровадженням новітніх технологій, соціальними змінами, розвитком культури, освіти тощо. Оскільки вдосконалення мови і функціонування її словникового складу постійно супроводжує поява нових лексичних одиниць, подальші дослідження неологізмів допоможуть виділити ведучі тенденції та конкретні зміни в розвитку суспільного життя і мовної картини світу.

Література

1. Bussmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. 2 Aufl. Stuttgart : Alfred Kräner Verlag, 1990. - 904 S.

2. Herberg D. Steffens D. unter Mitarbeit von Elke Tellenbach, Doris Al-Wadi. Neuer Wortschatz. Neologismen der 90-er Jahre im Deutschen. New York: Walter de Gruyter, 2004. - 393 S.

3. Словарь литературоведческих терминов [Електронний ресурс]. URL: https://slovar.cc/lit/term/2145234.html (дата звернення: 02.12.2020).

4. Розен Е. В. Некоторые уточнения понятия неологизма / Е. В. Розен // Вопросы немецкой филологии: Ученые записки. - Москва : 1968. - № 317. - С. 122 - 126.

5. Сенько Е.В. Теоретические основы неологии / Е.В. Сенько. - Владикавказ : Северо-Осетинский государственный университет им. К.Л. Хетагурова, 2001. - 107 с.

6. Teubert W. Neologie und Korpus / W. Teubert. - Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1998. - 170 S.

УДК 82'42

Петрук Поліна Юріївна

SPRACHLICHE MERKMALE DER DEUTSCHEN WERBUNG

Die Werbung gehört zu einem typischen Phänomen dieser Zeit, sie bestimmt bewusst oder unbewusst in unserer Gesellschaft mittlerweile einen Grossteil unseres Alltags, wobei sie nicht nur mit der Sprache spielt, sondern auch vor allem mit unserer Wahrnehmung der Umwelt.

Werbung begegnet uns überall in unserem Alltag: in Sendungen, in Zeitschriften, auf Plakaten, im Verkehrsmittel usw [1]. Die Sprache der Werbeindustrie beeinflusst uns und hält Einzug in unseren Alltag. Werbesprache ist künstlich. Es wird überwiegend in geschriebener Form eingesetzt und weil dabei die Spontaneität des Sprechens fehlt, besitzt sie keine Sprechwirklichkeit. Um eine optimale Ansprache zu erreichen, bedient sich die Werbesprache die Sprachschichten wie der Alltagsprache. Da Werbung eine der Kommunikationsarten ist, können verschiedene Kommunikationsmodelle in der Werbesprache angewendet werden. Werbung ist ein Dialog mit Hilfe von verbalen oder nonverbalen Kommunikationsmitteln zwischen dem Produzenten und dem potenziellen Kunden, wobei der Produzent als Senders und der Kunde als Empfängers betrachtet werden [3].

Werbesprache komprimiert die Sätze. Die starke Komprimierung zu kurzen und prägnanten Botschaften ist ein weiteres Merkmal der Werbesprache. Ihr spezifischer reduzierter Satzbau drückt sich in Blockbildungen, unvollständigen sowie einfachen Sätzen aus. Werbesprache weicht von der Norm ab. Die Abweichung der Norm bedeutet die Verfremdung von Bekanntem oder Modifizierung von Vertrautem. Kreative Werbung entsteht meist durch Verletzung von Regeln oder Konventionen. Um diese zu brechen, müssen sie zunächst bekannt sein. Normabweichung entsteht auch mit den

Täuschungen der Erwartungen, die aufgrund der Erfahrungen beim Empfänger existieren. Viele in der Werbesprache zum Einsatz kommende Mittel stellen auf eine oder andere Weise eine Normabweichung dar. Neben Sprachspielen zählen beispielsweise Verstösse gegen Beugung, Wortbildung und Grammatik. Rhetorische Figuren wie Metaphern oder Personifikation eignen sich hierfür.

Werbesprache spricht Emotionen an und ruft Assoziationen hervor und verwendet zahlreiche Gefühlswörter. Diese lassen dem Empfänger bei der Interpretation von Werbetexten genügend Freiraum, um ihn zur eigenständigen Denkarbeit anzuregen und eigene Assoziationen anzuknüpfen. Der Werbespruch wird so zu einer Art Eigenprodukt, in dem sich der Empfänger wieder erkennt und sich daher besonders angesprochen fühlt.

Werbesprache folgt Trends, ist eine Wiederspiegel des Zeitgeistes und der aktuellen Entwicklung der Gesellschaft und kann über Wünsche, Sehnsüchte und Ideale einer Kultur Auskunft geben. Sie steht dem nach genauso wie andere Kommunikationsformen unter ständigem Wandel und passt sich schneller neuen Trends oder gesellschaftlichen Tendenzen an [2].

Bildbotschaften in Verbindung mit dem Text werden origineller, prägnanter und einprägsamer. Werbebotschaften enthalten neben Argumentation und Überzeugungskraft mehr Unterhaltungswert, Humor, auch wenn es um ernste und sachliche Themen, Produkte oder Unternehmen geht. Irritation, Verfremdung und Verschiebung der Wahrnehmung erhöhen die Wirksamkeit der Werbebotschaften und steigern den Aufmerksamkeitsgrad. Im Folgenden werden die wichtigsten Trends der Werbesprache erörtert [4].

Anglizismen in der deutschen Werbung werden weniger, denn sie in der Werbung sind deutschen Konsumenten nicht nur oft unverständlich, sondern können die pragmatische Funktion nicht erfüllen. Sprachlich ist vor allem bei konnotativen Texten auffällig, dass der Fliesstext stets mit sehr vielen verschönernden Adjektiven geschmückt wird, um die Eigenschaften eines Produkts zu charakterisieren [4]. Verben kommen dann zum Einsatz, wenn dem Konsumenten die Verwendungsmöglichkeiten des jeweiligen Erzeugnisses aufgezeigt und er zum Handeln aufgefordert werden soll. Substantive, wie beispielsweise Freiheit, Frische, Genuss, Gesundheit, Leistung und Individualität, stellen Schlüsselwörter im Fliesstext dar [3]. Zu den meist eingesetzten Stilistika in Werbetexten gehren Metaphern, Epitheta, Vergleiche, Hyperbel, Litotes, Antithesen, Aufzählungen [3]. In deutschen Werbetexten werden oft solche syntaktischen Mittel wie Parzellierung, Segmentkonstruktionen, Nominalsätze, Frage-Antwort-Konstruktionen, rhetorische Fragen, Ausrufesätze, direkte Rede, elliptische Sätze verwendet [2].

Werbesprache verwendet Dialekte, Fachsprachen oder Jugendsprache, um geeignete Zielgruppen anzusprechen.

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass die Werbesprache keine Sondersprache ist, sondern lediglich eine instrumentalisierte, zweckgerichtete und ausschliesslich auf die Anwendung konzipierte Sonderform, die auf das Engste mit der Alltagssprache verknüpft ist [3].

Literatur

1. Die Werbung: веб-сайт. URL: https://www.studienkreis.de/deutsch/sprache-in-der-werbung/ (дата звернення: 26.11.20).

2. Charakteristik und Gestaltungsmittel der Werbesprache in Deutschland: веб-сайт. URL: https://www.grin.com/document/171625 (дата звернення: 26.11.20).

3. Die Rolle der Sprache in der Werbung und ihre Trends: веб-сайт. URL: https://www.hausarbeiten.de/document/63009 (дата звернення: 26.11.20).

4. Besonderheiten der Werbung: веб-сайт. URL: http://varietatendeutschersprache.blogspot.com/2014/06/besonderheiten-und-charakteristika-der.html (дата звернення: 26.11.20).

УДК 811.112.2`366.56

Ретюніна Дар’я Ігорівна

ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ОСОБИ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Мета: розглянути принципи класифікації категорії особи у сучасному мовознавстві на прикладі декількох класифікацій. Актуальність даної проблеми у тому, що вивчення цих принципів не тільки сприяє аналізу лексики німецької мови, а й важливо в практичному плані для вміння розуміти чужу мову.

Граматична категорія особи є одною з найскладніших тем у німецькій граматиці; багато людей не вміють визначати особу. У роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників усі іменники поділяються на одухотворені та неживі. До одухотворених іменників відносять назви людей і тварин. Одухотворені іменники, як правило, мають морфологічну категорію чоловічого або жіночого роду, частина – категорію середнього роду.

Рід граматичної і біологічної статі збігаються не завжди. В німецькій мові приналежність іменника до того чи іншого роду (крім середнього роду) частково визначена семантично: іменники чоловічого роду називають, як правило, особу або тварину чоловічої статі (der Regisseuer), а іменники жіночого роду – жіночої статі (die Regisseueriri). Іменники середнього роду служать для позначення недорослої істоти (das Mädchen, das Kind).

У німецькій мові багато номінацій жіночої статті утворюються від найменувань осіб чоловічої статі, внаслідок чого виникає протиставлення за ознакою статі. У зв’язку з цим часто говорять про «немаркированість» імен чоловічого роду і про «маркування», тобто про зміст в значенні прямої вказівки на приналежність особи до певної статі, імен жіночої статі.

Формальні показники, що використовуються для утворення номінації жіночої статі, можуть бути названі «маркерами», «показниками жіночості» і реалізовувати семантичний компонент «жіноча стать» у виникаючих деривативах.

Іноді номінація жіночої статті може не мати формальних показників і позначати особу жіночої статі, як правило, це або запозичення, або слова, утворені за допомогою конверсії, або первинні номінанти.

Таким чином, Е. Шпітц на основі аналізу десяти академічних граматик німецької мови встановив 127 формальних правил для визначення роду [1, с. 35-43]. За цими правилами, до чоловічого роду належать іменники з суфіксами -s, -er, -ig, -(l)ing, запозичення на -ant, -är, -ent, -et, -eur, -ist, -löge, -iker, -ismus, -or, -us, -tum і безсуфіксні похідні від дієслів (der Motor, der Stecker, der Lehrling тощо). Іменники жіночого роду мають суфікси -in, -ei, -heit, -keit, -schaft, -ung, сюди входять також запозичення на -age, -ät, -anz, -enz, -ie, -ik, -ion, -ur (die Kultur, die Malerei, die Möglichkeit тощо). Середнього роду є субстантивовані слова, іменники з суфіксами -chen, -lein, -icht, -tum, запозичення на -ett, -in, -il, -(g)ma, -o, -ment, -um, збірні іменники з префіксом Ge- й більшість іменників з суфіксом –nis (das Kätzchen, das Büchlein, das Eigentum, das Dokument тощо). Проте іменники на -el можуть бути як чоловічого (der Löffel, der Apfel), так і жіночого (die Gabel, die Tafel), і середнього (das Mittel, das Rätsel) родів.

У. Долешаль зазначає із цього приводу, що суто формальної класифікаційної системи, яка б охопила всі іменники, не існує, тому під час визначення роду іменників доцільно користуватися семантичними критеріями [2, с. 3]. Згідно із семантичними критеріями, наявні угруповання іменників, які співвідносяться з одним із трьох родів. Так, до іменників чоловічого роду належать позначення сторін світу, небесних тіл, опадів і вітрів, мінералів, пір року, місяців, днів тижня, алкогольних напоїв, сортів кави й чаю, автомобілів, валют тощо (der Mann, der Sommer, der Sonntag, der Regen, der Harz, der Sekt, der Mond, der Opel тощо).

Іменники жіночого роду позначають назви дерев, фруктів, квітів, чисел, наукових дисциплін, кораблів, літаків, марки сигарет (die Frau, die Aster, die Birne, die Elbe, die Kuh тощо). Середній рід охоплює іменники на позначення фізичних мас, хімічних елементів і металів, кольорів, мов, літер, ігор, міст, островів і континентів, кафе й ресторанів, сортів пива, готелів, кінотеатрів, медикаментів, засобів миття (das Silber, das Chlor, das Russisch тощо) [3, с. 63-64].

Проте така відповідність роду іменника його семантиці відноситься лише до окремих лексичних угруповань. Іменники з високою частотою вживання, як правило, не об’єднують семантично за родами, як-от: позначення частин обличчя (der Mund, die Nase, das Ohr), столових приборів (der Löffel, die Gabel, das Messer), інструментів (der Nagel, die Schraube, das Brett) тощо.

У німецькій мові поле найменувань осіб структурувала К.С. Мейрманова. Вона виділяє серед найменувань осіб імена власні, загальні імена осіб, функціональні, реляційні та предикативні [4, с. 64, 66]. До загальних найменувань вона відносить слова, виступаючі в ролі теми в якому-небудь класі [4, с. 65]. Досліджуючи, найменування осіб в тексті, К.С. Мейрманова зазначає, що функціональні найменування осіб в тексті частіше за інших виступають як теми, а предикативні – реми [4, с. 71].

Н.В. Ящено характеризує номінацій жіночої статті XXI століття різноманітними тематичними групами найменувань жінок [5, с. 50-51]:

- за віком: die Frau im besten Alter – жінка в кращому віці, Twenty – молода особа від 20 років;
- за зовнішніми даними: die Hollywood – Schone, die gepflegte Kundin, das Riesenweib – гігантська жінка, велетень, Tussi розм. – яскраво нафарбована дівчина, die Pyknikerin – огрядна жінка;
- за ситуативним станом: die Show-Legende, die Ex – Kulturministerin, die Ballkonigin, die RTL2 – Konkurrentin – конкурентка з телеканалу RTL2;
- за званням, титулом: First Lady, Schuh-Queen, Beaty-Oueen;
- за соціальним статусом: die Alleinerziehende, die Singlefrau;
- за світоглядом: religiose Fanatikerin, die Vorkampferin fur Frauenrecht;
- за звичками, схильностями: die Frau mit Ambitionen, die Beatbiene – прихильниця бітмузики, die Fufiballanhaengerin – футбольна вболівальниця.

Багато найменувань що характеризують номінацію жіночої статі є розмовними, жаргонними або оціночними словами: Karriere-Weib – симпатична особа, досягає цілей завдяки зовнішнім даним, Planschkuh – повненька дівчина, Ski-Luder – жінка, що займається лижним спортом з метою знайомства з чоловіками, Twiggy – дуже худа, плоскогруда дівчина.

Таким чином, ми можемо побачити, що немає однієї спільної класифікації, вони відрізняються. Тому ми можемо зробити висновок, що класифікація категорії особи у сучасному мовознавстві ще потребує подальшої деталізації. Також у XXI столітті етапі спостерігається різке переважання функціональних номінацій жіночої статі. Це пов’язано з тим що жінка займає активну позицію в суспільстві, вона проявляє себе в різних суспільних сферах: професійній, спортивній та політичній.

Література:

1. Spitz E. Beitrag zur Genusbestimmung der deutschen Substantive [Contribution to the genus determination of German nouns]. Deutsch als Fremdsprache. 1965. Nr. 2. S. 35-43. [in German].

2. Doleschal U. Genus als grammatische und textlinguistische Kategorie. Eine kognitiv-funktionalistische Untersuchung des Russischen [Gender as a grammatical and text category. A cognitive-functionalist study of Russian]. München: Lincom Europa, 2004. 246 S. [in German].

3. Köpcke K., Zubin D. Sechs Prinzipien für die Genuszuweisung im Deutschen [Six principles for gender allocation in German]. Linguistische Berichte. 1984. 93. S. 26–50.

4. Мейрманова К.С. Номинации лица: текстообразующие потенции и функционирование в тексте. Номинация и словообразование (немецкий язык): Сб-к научных трудов. Калинин : КГУ, 1989. 138 с.

5. Ященко Н. В. Наименовая лиц женского пола в немецком языке : диахронический аспект : дис. ... кандидата филологических наук. Самара, 2008. 205 с.

УДК 811.112.2:811.161.2’25 Реуцька Марія Максимівна

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕКЛАДУ ІНШОМОВНИХ НАЗВ КІНОФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Говорячи про трансформації, які у процесі своєї роботи використовують перекладачі, треба спершу визначитись із трактуванням терміну «перекладацьких трансформацій».

Багато вчених, що здійснювали досліджування темі перекладу та перекладацьких трансформацій (Л.С. Бархударов, О.Д. Швейцер, Я.Й. Рецкер, В.М. Комісаров, Л.К. Латишев та ін.) по-різному інтерпретують це поняття.

За визначенням, наведеним у лінгвістичній енциклопедії О. О. Селівановою, *трансформація* – основа більшості прийомів перекладу, яка полягає у зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі [1, с. 536].

Якщо спиратись на дослідження Я.Й. Рецкера, то він тлумачить трансформації як «прийоми логічного мислення, які допомагають розкривати значення іншомовного слова в контексті і знаходити йому відповідник, який не збігається зі словником» [2, с. 38].

Загалом він вважає їх міжмовними перетвореннями, що є перебудовою вихідного тексту або заміною його елементів задля досягнення адекватності та еквівалентності у вихідному тексті. За його баченням, основними характерними рисами перекладацьких трансформацій є міжмовний характер та цілеспрямованість на досягнення адекватного перекладу. Він виділяє два типи трансформацій – *граматичні та лексичні*.

Граматичні трансформації є перетвореннями структури речення при перекладі згідно з нормами мови перекладу. Вони можуть бути як повними, так і частковими. Повнота перетворення залежить від того, наскільки змінюється структура речення. Зазвичай, коли зміни відбуваються із головними членами речення, то це – повна трансформація, якщо

змінюються лише другорядні – часткова. Окрім зміни членів речення можуть змінюватися і частини мови [2, с. 84].

Серед граматичних трансформацій розділяють два види – *постійні та випадкові*:

1) **постійні синтаксичні (граматичні) трансформації** – це правила узгодження граматичних систем мов, пов‘язаних перекладом;

2) **випадкові трансформації** є справою індивідуального вибору перекладача, і залежать, в основному, від стилістичних особливостей вихідного тексту [3, с. 79].

Лексичні трансформації – це зміни різних лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних та прагматичних характеристик з урахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу[3, с. 85].

Вони застосовуються тоді, коли словникові відповідники у мові оригіналу не можуть бути використані у перекладі з причин невідповідності з точки зору значення і контексту. В цьому розділі розглядається шість найпоширеніших у практиці перекладу лексичних трансформацій [4, с. 38].

Література:

1. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.

2. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Москва: «Международные отношения», 1974. 216 с

3. Miram G.E. Basic translation. Kiev: Elga, Nika-Center, 2002. 247 p.

4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2001. 303 с.

УДК 81'1'06

Соловйова Альона Олександрівна

АНТРОПОЦЕНТРИЗМ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ. НАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ЯК ОБ’ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасній лінгвістиці стався найважливіший методологічний поворот, який призвів до зміни її базисної парадигми в результаті переходу від «іманентної» лінгвістики до лінгвістики антропологічної, в якій «наукові об'єкти вивчаються насамперед за їх значенням для людини, за їх призначенням в його життєдіяльності, по їх функціям для розвитку людської особистості і її удосконалення». Принцип антропоцентризму в лінгвістиці, сформульований в працях В. Гумбольдта та Е. Бенвеніста, призвів до виникнення тієї сучасної парадигми мовознавства, яка охоплює сьогодні «не тільки когнітивну лінію вивчення мови, а й функціонально-комунікативну, етно-лінгвістичні та ін.» [1,48].

З цього принципу виникло два найважливіших положення при розгляді мови як конститутивної властивості людини: 1) пізнання людини немислимо без його мови; і 2) отримати адекватне уявлення про природу мови можливо, лише виходячи з вивчення сутності людини, що усвідомлює себе і своє місце в світі, свою роль в практичній і когнітивній діяльності. Дійсна сутність мови полягає в його розумінні як форми, способу життєдіяльності людини, способу вербалізації людської свідомості і досвіду, способу самовираження особистості та організації міжособистісного спілкування в процесі спільної діяльності. Основою подальшої розробки антропологічної програми вивчення мови є що знаходиться у фокусі сучасних лінгвістичних досліджень мови діада «людина мова». У зв'язку з цим висувається необхідність вивчення мовно-поведінкового стилю в самому широкому сенсі цього слова, що визначається типовими мовними актами, які вплітаються в структури дискурсу особистості відповідно до її ідіолекта, реалізованим в кожній конкретній мовній стратегії. Під ідіолектом в лінгвістиці розуміється сукупність формальних і стилістичних особливостей, властивих мові окремого носія мови [2,441-445].

Найменування особи тісно пов'язане з проблемами антропоцентризму в сучасній лінгвістиці, ці категорії співвідносяться як загальне і окреме. Найменування особи неодноразово ставали предметом дослідження на матеріалі різних мов: англійської, російської, німецької, французької, іспанської та ін. Досліджувалися семантичні та структурні особливості

НЛП, їх семантико-синтаксичні властивості, проводився зіставний аналіз цих одиниць в різних мовах. Ряд досліджень присвячений аналізу семантичних властивостей окремих лексичних угруповань в аспекті їх співвідношення з формальними засобами вираження [3,216]. У деяких роботах проводиться аналіз різних лексико граматичних груп слів - найменувань особи в плані виявлення їх внутрішньо системних відносин (Л.Г. Павлова, Г.І. Петровічева).

У номінативній діяльності мовної спільноти закладається фундамент концептуально-мовного бачення світу. У процесі номінації знаходить своє відображення соціальний досвід носіїв мови, пов'язаний з культурно-історичним розвитком даного народу і пізнавальним досвідом всього людства. Вибір НЛП в якості об'єкта дослідження пояснюється перш за все тим, що категорія особи належить до найважливішої сфери позамовною дійсності, безпосередньо пов'язаної з людиною. Ці лексичні одиниці становлять важливу область лексики будь-якої мови. Найменування осіб за професією є невід'ємною частиною читача діяльності, інтерпретує неязикову і мовну дійсність. НЛП займають особливе становище в лексиконі німецької мови, оскільки людина являє собою центральне і універсальне поняття як концептуальної моделі світу, так і мовної моделі світу. НЛП як один із продуктивних

фрагментів лексикону беруть участь у формуванні та поповненні мовної та концептуальної картини світу.

В даний час найменування осіб за професією має численну і суспільно вагому частину лексичного складу німецької мови. Досліджувані найменування, зберігаючи вигляд, обумовлений ладом мови, до якого вони належать, чуйно реагують на те що відбувається в суспільстві , мова має в своєму розпорядженні великий арсенал засобів для вираження цієї категорії. Аналіз наукової літератури показує, що НЛП вивчені лише в деяких аспектах. Можна відзначити різні підходи до вивчення найменування особи: генетичний (етимологічний), семантичний, ономасіологічний, стилістичний, словотвірний, комунікативний, порівняльний, гендерний. Когнітивні аспекти нових НЛП, їх лінгво-культурологічний аналіз в перерахованих роботах на матеріалі німецької мови фактично не розглядалися. Питання, пов'язані з впливом сучасного суспільства на досліджувану групу лексики, також вимагають наукового осмислення [4,45].

Література

1. Попова Е.А. Человек как основополагающая величина современного языкознания // Филологические науки. - 2002. - № 3.
2. Поможин М.М. О понятии языковой личности и условиях ее структуры // С любовью к =языку: Сб. науч. тр. Москва - Воронеж 2002.
3. Караулов Ю.Н. Общая и русская идеография. - М., 1976. - 216 с.
4. Карасик В.Н. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. - Волгоград, 2002.

УДК 811.112.2’373.611

Тобагулова Єлизавета Махамбетівна

ВИДИ СЛОВОТВІРНИХ ФОРМ ІМЕННИКІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Словниковий склад завжди змінюється разом із зовнішніми процесами суспільного життя. Зникають старі слова, але натомість з’являється багато нових лексичних одиниць, які утворились внаслідок словотворення за допомогою існуючих у мові словотвірних засобів та методів.

Науковець Володіна Т.С. у своїх наукових записах дала визначення терміну «словотвір». Це один із найпродуктивніших способів словотвору у сучасних германських мовах. Композити як результат цього процесу особливі за певними ознаками складні номінації – охоплюють досить об’ємний і всезростаючий шар лексики німецької мови. Вони мають специфічні семантико-структурні ознаки, певні умови та особливості функціонування. [«Словоскладання іменників у німецькій і українській мовах», с. 70] Характерною особливістю таких словоутворень є також те, що їхні еквіваленти неможливо знайти у словниках. Складно не погодитись з думкою Щигло Л. В., який в своїй праці наголошував, що

рівень розвиненості німецької словотвірної системи у VIII - XI ст. майже не мала власних словотвірних моделей, що свідчило про те, що давньоверхньонімецька мова відчувала величезний вплив грецької та латинської мов та запозичувала різні словотворчі елементи. [«Внутрішні і зовнішні чинники еволюції словотвірної системи німецької мови», ст. 128]

Спосіб словоскладання став дуже популярним особливо в останнє десятиріччя. Це пояснюється тим, що збільшилась потреба в лаконічних виразах замість того , аби вимовляти складні за кількістю одиниць речення, тому словоскладання – найбільш продуктивний і поширений тип словотвору в німецькій мові. Як затверджує Назаренко І. В. у своїй науковій праці, це пояснюється ще й тим, що слова-композити, які складаються з двох і більше компонентів, слугують зручним засобом для передачі складних понять у стислій, компактній формі без зайвої витрати слів та часу. [«Словоскладання як один з найпоширеніших способів словотвору німецької мови», ст. 380]

За своєю морфологічною структурою германські складні іменники є двокомпонентними утвореннями. Розмежовують такі їх основні моделі в германських мовах: «іменник + іменник»; «дієслово + іменник»; «прикметник + іменник».

Можна навести такий приклад «іменник + іменник»: *Der Fuß + der Ball = der Fußball;* «дієслово + іменник»: *Schlafen + das Zimmer = das Schlafzimmer;* «прикметник + іменник»: *Rot + der Kohl = der Rotkohl.*

Крім цих моделей існують також способи словотворення «прийменник + іменник» (*Nach + der Mittag = der Nachmittag; mit + das Leid = das Mitleid та ін.*) та «числівник+іменник» (*Zwei + Zimmer + Wohnung = Die Zweizimmerwohnung; vier + das Eck = das Viereck*; *drei + das Eck = das Dreieck*).

Щодо самого складання, то можна звернути увагу, що в прикладах, наданих вище існує декілька способів утворення складних слів. Тобто існують такі суфікси в середині складного слова, що з'єднують два та більше слів в одне. Це не дивно і для української мови, в якій також існують слова, утворені з двох та більше слів за допомогою поєднувальної морфологічної частини між цими словами. Наприклад: чорнослив, чорноокий, снігопад, листопад, водограй та ін. Але в українській мові ці слова утворюються не за допомогою кількох різних суфіксів, а лише одного - о.

Тож, в німецькій мові слова можуть утворюватися не лише шляхом простого прямого словотворення, але й за допомогою з'єднювальних суфіксів -e-, -er-, - (e) n-, - (e) s-. Наприклад: *-e- Das Gäst**e**zimmer; -er- Der Kind**er**wagen; -(e)n- Die Mass**en**medien; -(e)s- Das Arbeit**s**zimmer.*

Важливо наголосити, що обов'язковим компонентом є саме іменник у цих складних утвореннях. Найчастіше саме по ньому визначається рід, число та відмінок усього складного іменника. В таких словах іменник знаходиться на останньому місці та виступає головною

смисловою частиною новоутвореного слова. Але наголос частіше падає на перше слово, згідно з загальним принципом німецької мови.

Тож ми бачимо, що словотворення здається складним тільки на перший погляд. Насправді це явище створено для того, аби полегшити вимову та вираження своїх думок, тому й сам процес достатньо зрозумілий та нескладний. Словоскладання - це не просто розповсюджений в німецькій мові спосіб утворення нових слів, а ще й характерний мовний феномен, який набув свого найбільшого поширення та використання саме в германських мовах та, зокрема, в німецькій.

Література

1. Володіна Т. С., Радзіон В. М. Словоскладання іменників у німецькій та українській мовах. - м. Київ, 2013.
2. Назаренко І. В. Словоскладання як один з найпоширеніших способів словотвору німецької мови. - Мелітополь, 2016.
3. Щигло Л.В. Внутрішні і зовнішні чинники еволюції словотвірної системи німецької мови. Том 1. - Суми, 2012.

СЕКЦІЯ
КРАЇНОЗНАВСТВО НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

УДК 629.33(430)
Воронкова Юлія Едуардівна

DIE ENTSTEHUNG UND ENTWICKLUNG VON VOLKSWAGEN AG

"Fünf Mark die Woche musst Du sparen – willst Du im eignen Wagen fahren!" Diesem Slogan folgten bis Ende der 1930er-Jahre mehr als 300.000 Sparer im Deutschen Reich. Das Finanzierungsmodell versprach Unglaubliches: einen für alle erschwinglichen "Volkswagen", den Adolf Hitler seinen "Volksgenossen" schon 1934 angekündigt hatte [1].

Am 11. Februar 1933 forderte Adolf Hitler auf der Berliner Automobilausstellung die Motorisierung des deutschen Volkes. Es schwebte ihm die Konstruktion eines Autos vor, das 100 km/h Dauergeschwindigkeit auf der Autobahn halten kann, das mit vier Sitzen für Familien geeignet ist, sparsam im Verbrauch ist und vor allem unter 1000 Reichsmark (RM) kosten soll. Der Österreicher Ferdinand Porsche, der in Stuttgart ein eigenes Konstruktionsbüro betrieb und zuvor bereits für verschiedene Unternehmen arbeitete, bekam am 22. Juni 1934 vom Reichsverband der Deutschen Automobilindustrie den Entwicklungsauftrag für den Bau eines Prototypen. Die um die Beurteilung der Machbarkeit befragten deutschen Automobilfirmen bezweifelten aber zu Recht, dass der Volkswagen zu Hitlers Wunschpreis von unter 1000 RM zu realisieren sei. Schon andere Fahrzeugkonzepte zuvor, die bereits den Begriff Volkswagen nutzten, konnten aufgrund zu hoher Materialkosten und – mangels rationeller Fertigungsmethoden – zu hoher Produktionskosten nicht zu

einem "volkstümlichen" Preis angeboten werden. So hatte auf der oben erwähnten Automobilausstellung auch Josef Ganz einen Volkswagen mit dem Namen Maikäfer präsentiert. Allerdings musste der Autobahnanschluss erst gebaut werden und eine Verbindung zur Eisenbahnhauptstrecke geschaffen werden. Daneben war eine ausreichende Infrastruktur zur Elektrizitäts- und Wasserversorgung sowie Telekommunikation zu errichten.

Da Ferdinand Porsche seinen Volkswagen in einer komplett neu erbauten Fabrik produzieren konnte, war es ihm möglich, das Produkt und seine Produktionsanlagen optimal aufeinander abzustimmen. So wurde die Zahl der zu pressenden Blechteile durch eine optimierte Formgebung (möglichst große Einzelbleche) reduziert. Die konsequente Fließbandfertigung orientierte sich an Beispielen von Ford in Detroit, deren Produktionsmethoden Porsche auf einer USA-Reise studierte. Im Herbst 1939 war der Rohbau der Produktionshallen fertig. Zu einer planmäßigen Produktion des VW Käfer (150.000/Jahr) kam es aber nicht, denn es fehlten Spezialwerkzeugmaschinen, weil sich die Wirtschaft auf den Krieg vorbereitete. Der für die Produktion benötigte Stahl sollte größtenteils aus der "Stadt der Hermann-Göring-Werke" (Salzgitter) geliefert werden [2].

Während des Zweiten Weltkrieges wurde das Volkswagenwerk auf die Produktion von Rüstungsgütern, unter anderem auch die Vergeltungswaffe V1, umgestellt. Von 1940 bis 1945 mussten dazu etwa 20.000 Menschen im Volkswagenwerk Zwangsarbeit leisten, darunter Kriegsgefangene und Insassen der Konzentrationslager. 1942 wurde eigens ein KZ Arbeitsdorf angelegt, bis im April 1945 US-Truppen das Werk befreiten. Nach Kriegsende beginnt auf britischen Befehl Ende 1945 die Serienfertigung der Volkswagen Limousine. Mit den Modellen Typ 1 (Käfer) und ab 1950 dem Typ 2 (Transporter) wird Volkswagen zu einem Symbol des deutschen Wirtschaftswunders, wozu vor allem die starke Exportorientierung des 1960 in eine Aktiengesellschaft umgewandelten Unternehmens beiträgt.

1948 wurde Heinrich Nordhoff Generaldirektor. 1949 kam das Unternehmen unter Treuhandschaft des Bundes und des Landes Niedersachsen. Das Volkswagenwerk in Wolfsburg sollte zur größten Automobilfabrik der Welt werden. Die Werksfläche nimmt heute eine Fläche vergleichbar mit der von Gibraltar ein. Allein die überdachte Hallenfläche ist ungefähr so groß wie das Fürstentum Monaco. 1955 wird in Wolfsburg die Fertigstellung des einmillionsten Volkswagens gefeiert. Im Jahre 1965 übernimmt die Volkswagen AG die Auto Union GmbH von Daimler-Benz. Das Unternehmen mit Sitz in Ingolstadt sichert den Wolfsburgern neue Technologien, wie die Wasserkühlung im Motorenbau und den Frontantrieb. Unter dem Markennamen Audi hat Volkswagen erstmals eine zweite Konzernmarke im Angebot, in die 1969 das Unternehmen NSU integriert wird [3].

In den 1970er Jahren halten innovative und flexible Fertigungssysteme Einzug und führen zur Etablierung einer neuen Volkswagen Generation mit den Modellen Passat, Scirocco, Golf und Polo.

Gesteigert wird das Wachstum in den 1980er Jahren durch die Weiterentwicklung der Fahrzeugtechnik, die Flexibilisierung der Fertigung und zukunftsweisende, internationale Kooperationen. Im Jahr 1998 präsentierte VW in den Vereinigten Staaten den VW New Beetle. Das als sogenanntes „Fun-Car“ positionierte Fahrzeug wurde mit seiner markanten Karosserie im Retro-Design vor allem auf dem US-Markt ein Erfolg. Nach dem Übernahmepoker zwischen der Volkswagen AG und BMW um den britischen Luxuswagenhersteller Rolls-Royce entscheiden sich die Aktionäre des Mutterkonzern Vickers am 5. Juni 1998 für das Angebot des VW-Konzerns in Höhe von 1,3 Milliarden DM. Am 28. Juli 1998 gibt VW die Namensrechte an Rolls-Royce ab dem Jahr 2002 an BMW ab, um sich dann auf die Produktion des Luxuswagens Bentley zu konzentrieren. Im Jahre 1999 bringt VW mit dem Lupo 3L TDI das erste Dreiliterauto auf den Markt. Dafür erhält VW von den Umweltverbänden viel Anerkennung. In Dresden legt Volkswagen im gleichen Jahr den Grundstein für die "Gläserne Manufaktur", in der heute der Phaeton endmontiert wird [4].

Die heutige er wird indirekt mehrheitlich von den österreichischen Familien Porsche und Piëch kontrolliert. Volkswagen ist der größte Automobilhersteller der Welt. Toyota und General Motors sind im Weltmarkt große Konkurrenten. VW AG agiert als Muttergesellschaft der Fahrzeugmarke Volkswagen Pkw sowie der Tochtergesellschaften Seat, Škoda Auto und Audi sowie der Luxusmarken Bentley, Bugatti, Ducati (Motorräder), Lamborghini und Porsche. 2007 bis 2011 erweiterte der Konzern auch seine Nutzfahrzeugsparte (Lkw und Busse) mit dem Geschäftsbereich Volkswagen Nutzfahrzeuge um die Unternehmen MAN und Scania [5].

Zusammenfassend kann ich sagen, im Rahmen der weiteren Globalisierung des Unternehmens entwickelt sich Volkswagen zu einem der erfolgreichsten Volumenhersteller der Welt, der heute bei Zukunftsthemen wie Elektromobilität und Digitalisierung richtungsweisende Lösungen anbietet.

Literatur

1. Die Gruendung des Volkswagenwerks. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ndr.de/geschichte/chronologie/Die-Gruendung-des-Volkswagenwerks-1938,vwwerk2.html

2. Die Volkswagen AG - Ein Auto fürs Volk. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.autowallpaper.de/hersteller/volkswagen/chroniken.html

3. Geschichte | Heft 14: Volkswagen Financial Services AG. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.volkswagenag.com/de/group/history.html

4. Geschichte. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.volkswagen-newsroom.com/de/geschichte-3693

5. Geschichte VW Volkswagen Chronik. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.was-war-wann.de/geschichte/volkswagen.html

УДК 811.112.2 ' 373 Гайдарова Ольга Вадимівна

SOZIALE PROBLEME IN DEN LIEDERN VON „KRAFTKLUB“

Wie andere Länder hat Deutschland seine eigenen Probleme und diese Probleme sind von der Gesellschaft diskutiert. Musik ist ein Mechanismus zur Beeinflussung von Menschen, daher werden manchmal wichtige soziale Themen in Liedern angesprochen.

Die Aktualität unseres Themas besteht darin, dass „Kraftklub“ eine berühmte Musikgruppe ist, und sie viele Lieder zu wichtigen sozialen Themen geschrieben hat. Dank ihren Liedern kann man verstehen, was die Deutschen beunruhigt.

Ziel der Arbeit ist es, deutsche Musik, nämlich „Kraftklub“, anderen Menschen vorzustellen.

„Kraftklub“ ist eine fünfköpfige Rap-Rock-Band aus Chemnitz, die im 2009 gegründet war. Die Musik wird meist als eine Mischung aus Indie, Punkrock und Rap bezeichnet. Felix Brummer ist der Sänger und der Haupt-Songwriter, der lieber interessante Musik mit einer Haltung hören will, die er irgendwie teilen könne. Die Band plaudert nebenbei über die Themen, die ihn bewegen. Felix Brummer gefällt es, extreme Emotionen mit extremer Sprache zu transportieren. Die Lyrik von „Kraftklub“ dreht sich aber bei weitem nicht nur um Zwischenmenschliches und zünftige Kraftausdrücke, sondern auch um die gesellschaftlichen Phänomene und Missstände unserer Zeit. Davon zeugten in der Vergangenheit bereits Hits wie „Ich will nicht nach Berlin“ oder das großartige „Schüsse in die Luft“ [1].

In einem Interview gab Felix bekannt, dass der Song „Schüsse in die Luft“ stellvertretend für ihn und das Gefühl etwas nicht hinzubekommen, es schlussendlich aber doch zu schaffen steht. Im Song „Ich will nicht nach Berlin“ zeigt Kraftklub eine ironische Anti-Haltung gegenüber dem „Hauptstadt Hype“ [2]. Sie zeigen, dass es nicht notwendig ist, in die Hauptstadt zu fahren, um erfolgreich zu sein. Daher gilt „Ich will nicht nach Berlin“ als witzige Ablehnung des Trends, unbedingt ins angeblich angesagte hippe Berlin zu ziehen.

Auf dem Album „Keine Nacht für Niemand“ findet sich das Lied „Fenster“, das aus der Sicht eines Wutbürgers erzählt wird und ironische Zeilen enthält wie: „Eins ist klar, so kann das nicht weitergehen mit dem Land. Vertraue nicht dem Staat – nimm es selber in die Hand“. Dieses Lied zeigt das Misstrauen der Menschen gegenüber staatlichen Handlungen oder Untätigkeit.

Felix Brummer kann Menschen nicht ernstnehmen, die sich als unpolitisch bezeichnen: „In Zeiten wie diesen ist es schwer, sich diesem Wandel zu entziehen, der sich gerade vollzieht und den nicht kritisch zu betrachten“, sagt er [1].

Das Lied „Sklave“ erzählt von den Problemen aller Menschen, insbesondere über das Hauptproblem junger Menschen nach dem Abschluss. Es ist von „dem langsamen Seelensterben in der Arbeitswelt“. Felix Brummer sagt: „Es fällt mir nicht schwer, von neun bis 17 Uhr zu arbeiten,

es fällt mir schwer eine Arbeit zu machen, die ich für Quatsch halte. Einfach nur um für irgendwas zu arbeiten, was ich nicht sehe, für irgendeine Firma, für irgendeinen Konzern“ [3].

Julian Hutter, der deutsche Journalist, hat geschrieben: „Das ist die Leidenshymne für die "Generation Praktikum". Nach dem Studium und mindestens zwölf Praktika später bemühen wir uns, einen Job zu bekommen. Mit 23 Jahren haben wir zwar den Master in der Tasche, aber noch nicht die erwünschten elf Jahre Berufserfahrung im Lebenslauf stehen. Deshalb bleibt uns nichts Anderes übrig, als auf Knien um ein neues unbezahltes Praktikum zu betteln“ [4].

Zum Schluss möchte ich sagen, dass Kraftklub nicht nur soziale Lieder hat. Es gibt viele Lieder für verschiedene Zielgruppen über Partys, Liebe, Freundschaft und innere Erfahrungen. Es macht nicht, welche Themen Sie mögen, deutsche Musik kann Ihnen deutsche Mentalität verstehen helfen.

Literatur

1. Die klügste Band im ganzen Land. Stern : веб-сайт. URL : https://www.stern.de/neon/feierabend/kraftklub-mit-neuem-album--die-kluegste-band-im-ganzen-land-7477412.html (дата звернення: 02.12.2020)

2. Kraftklub – Die Geschichte der Indie Rock Band rund um Randale, Chemnitz, KUMMER und #wirsindmehr. Homies: Music & Events : веб-сайт. URL : https://wirsindhomies.com/kraftklub-die-geschichte-der-indie-rock-band-rund-um-randale-chemnitz-kummer-und-wirsindmehr/ (дата звернення: 03.12.2020)

3. Kraftklub ist zurück! Sänger Felix Brummer im Interview. Unicum : веб-сайт. URL : https://www.unicum.de/de/entertainment/musik/kraftklub-ist-zurueck-saenger-felix-brummer-im-interview (дата звернення: 03.12.2020)

4. Fünf Gründe, warum Kraftklub die Botschafter einer ganzen Generation sind. Puls : веб-сайт. URL: https://www.br.de/puls/musik/aktuell/kraftklub-keine-nacht-fuer-niemanden-kritik-100.html (дата звернення: 03.12.2020)

УДК 658(430)=112.2

Гамзаєва-Прутковська Елліна Віталіївна

UNTERNEHMEN IN DER DDR

Als sozialistischer Staat orientierte sich die DDR auch an einer sozialistischen Wirtschaftspolitik. Statt der Marktwirtschaft, wie sie in kapitalistischen Ländern wie der Bundesrepublik praktiziert wird, galt hier die Planwirtschaft. Die Landwirtschaft wurde kollektiviert und Industriebetriebe verstaatlicht.

Das Ziel unserer Arbeit ist, einen kurzen Überblick über einige Unternehmen in der DDR zu geben. Die Funktionsweise des Wirtschaftssystems der DDR bleibt bis heute ein aktuelles Thema aus der Wirtschaftsgeschichte von Deutschland.

Da ein Grundsatz der sozialistischen Wirtschaft die Verstaatlichung war, sollten Betriebe und Fabriken nicht einem Einzelnen gehören, sondern der Gemeinschaft, dem Volk. So entstanden die folgenden „Volkseigenen Betriebe“ (VEB) [1].

Die *Carl Zeiss* ist ein Unternehmen der feinmechanisch-optischen Industrie. Sitz der Konzernleitung ist heute Oberkochen. Bei Zeiss Jena wurde der erste in der DDR gebaute Computer fertiggestellt. In diesem Betrieb wurden auch Mikroskope, Planetarien, Teleskope, Kinotechnik und andere Geräte hergestellt. Seit den 1970 er wurde eine Vielzahl optischer Militärgeräte hier entwickelt und produziert.

Ein Hersteller von Kinder- und Puppenwagen in Döschwitz war *ZEKIWA.* Zu Zeiten der DDR produzierte diese Fabrik auch für westdeutsche Unternehmen und wurde zur größten Kinderwagenfabrik Europas. Hier werden außerdem Reisebetten, Laufgitter, Hochstühle und Kinderautositze hergestellt. In ihrer Hochzeit fertigte sie mit 2200 Mitarbeitern jährlich 450.000 Kinder- und 160.000 Puppenwagen [2].

Seit 1964 war die Marke *ORWO* das Monopol auf die Filmherstellung in der DDR. Neben Filmen für die Fotografie wurden in diesem Kombinatsbetrieb Kinofilme, Reprografie- und Röntgenfilmmaterial, technische Filme und Platten sowie Magnetbänder hergestellt.

Pentacon ist ein Dresdner Unternehmen der optischen und feinmechanischen Industrie, das zeitweise ein bedeutender Fotokamerahersteller war. Besonders bekannt sind die Kameras der Praktica-Reihe und die Pentacon Super. Ein Teil der Fertigung von Pentacon-Kameras (das Entgraten der Gehäuse) erfolgte in DDR-Hafteinrichtungen [3].

Sachsenring Automobilwerk Zwickau wurde in der DDR durch die Produktion der Trabant-Baureihe bekannt. Dieser Wagen bekam den Namen Trabant, der aus dem Russischen kam und übersetzt *Begleiter* bedeutet.

Plasticart ist ein Spielzeughersteller, der 1958 in Zschopau gegründet wurde. Dieser Betrieb war bekannt für ihre vorgefertigten Plastikflugzeugmodelle, die bei Fans dieses Hobbys beliebt waren [4].

Piko Sonnenberg war ein Volkseigener Betrieb der DDR, der elektromechanisches Spielzeug sowie Modelleisenbahnen und -zubehör produzierte.

1946 wurde in Wismar ein Schiffsreparaturwerk gegründet und wurde später in *Mathias Thesen-Werft Wismar* umbenannt. Seit dieser Zeit wurde eine Vielzahl von Hochseeschiffen für die Handels- und Fischfangflotte der DDR und anderer Länder gefertigt [5].

Ende der 1950er Jahre trat *Leuchtenbau Leipzig* in den Markt ein und bot seinen fortschrittlichen Leuchtenmodellen an, die sowohl für Hänge-als auch für Konsollleuchten konzipiert waren. Das Unternehmen war auch in der Herstellung von Haushaltslampen tätig.

Mit der DDR verschwanden nicht nur viele Konsumgüter, die im Osten Deutschlands hergestellt wurden, sondern auch die entsprechenden Volkseigenen Betriebe.

Literatur

1. Wirtschaft in der DDR [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.geschichtsforum.de/thema/erfolgreiche-unternehmen-industrien-der-ddr.48857/

2. ZEKIWA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.rottenplaces.de/main/veb-zekiwa-bt-ii-8995/

3. Pentacon [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.antiquitaeten-kontor.de/index.php?seite=fotoapparate-kameras-objektive

4. Plasticart [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.ddr-spielzeugmuseum-aschersleben.de/plasticart-modellbausaetze.html

5. Matthias Thesen-Werft Wismar [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://rz-laufbahn.ch/one/upload/pdf/gelebtesleben4.pdf

УДК 75.929Альтдорфер=112.2 Громова Дар’я Володимирівна

ALBRECHT ALTDORFER – EIN GENIALER BILDSCHÖPFER

Dieser Abstract beinhaltet das Leben und Wirken des deutschen Künstlers Albrecht Altdorfer und hat **das Ziel,** nicht nur die Biografie Altdorfers, sondern auch seine bekanntesten Werke zu beschreiben.

Albrecht Altdorfer (um 1480–1538) war ein deutscher Maler und Druckgrafiker der Renaissance, der in Regensburg lebte. Albrecht Altdorfer ist einer der bekanntesten Maler des frühen 16. Jahrhunderts. Insgesamt haben sich etwa 50 Tafelbilder, einige Wandmalereifragmente, über 150 Zeichnungen und fast 250 Druckgrafiken vom Regensburger Meister erhalten [1].

Biografische Daten über das Leben Altdorfers existieren nur wenige. Er wurde wahrscheinlich um 1480 in der Donaustadt geboren. Es kann allerdings sichergestellt werden, dass er am 13. März 1505 das Regensburger Bürgerrecht erhielt. Gemeinsam mit seiner Frau Anna erwarb er 1513 ein Wohnhaus in der Bachgasse und ein Gartenhaus am westlichen Stadtrand. Bereits zwölf Jahre später wurde er als geachteter Bürger zum Mitglied des Äußeren Rates der Stadt Regensburg gewählt [2].

Arbeitete er in seinem Leben nicht nur als Maler, sondern auch als Baumeister und als Kupferstecher. Es ist außerdem bekannt, dass Altdorfer ein sehr angesehener Bürger war, welcher als Künstler unter anderem für Kaiser Maximilian I. arbeitete. Neun Jahre später wurde Albrecht dann Mitglied des Inneren Rates sowie auch Stadtbaumeister von Regensburg.

Als er im Jahre 1528 zum Bürgermeister der Stadt gewählt wurde, lehnte er dieses Angebot allerdings ab, weil er zu dieser Zeit ein wichtiges Werk vollenden musste (Vermutlich war dieses Werk die “Alexanderschlacht”, zu diesem Gemälde später mehr) [3].

Altdorfer war der Pionier der reinen Landschaft und machte sie zum Gegenstand des Gemäldes sowie von ihrer Landschaft dominierte Kompositionen; diese umfassen einen großen Teil seines Schaffens. Er glaubte, dass die menschliche Figur die Natur nicht stören sollte, sondern sich daran beteiligen oder ihre natürlichen Prozesse imitieren sollte. In Anlehnung an den Landschaftsstil von Lucas Cranach d. Ä. Zeigt er die hügelige Landschaft des Donautals mit dichten Wäldern aus herabfallenden und zerbröckelnden Tannen und Lärchen, die mit Moos hängend sind, und oft dramatische Farben von einer aufgehenden oder untergehenden Sonne [4].

Seine berühmtesten Ölgemälde schuf Albrecht Altdorfer erst nachdem die Arbeiten für den im Januar 1519 verstorbenen Kaiser abgeschlossen waren - also in den 1520er Jahren. Sein expressiver Frühstil lässt sich ab 1502 nachvollziehen, dann folgen die Landschaften der 1530er Jahre [1].

Die offiziell genannte «Donaulandschaft bei Regensburg» wurde um das Jahr 1520 von Albrecht Altdorfer gemalt. Die Technik des Gemäldes ist Pergament auf Buchenholz und es ist etwa 30 x 20 Zentimeter groß. Heute wird dieses Werk in der “Alten Pinakothek” in München aufbewahrt. Mit der Entstehung dieses Bildes war eines der ersten richtigen Landschaftsbilder der europäischen Kunstgeschichte geschaffen. Denn bis zu diesem Zeitpunkt war die Landschaft meist nur im Hintergrund zu sehen und niemals das zentrale Motiv des Bildes. Nun allerdings fing Altdorfer an, Bilder zu malen, welche Landschaften zum selbstständigen Motiv machten und Figuren waren oft gar nicht mehr auf seinen Werken zu sehen. Damit war er ein Vorbild für viele nachfolgende Maler des 16. Jahrhunderts [3].

Sein berühmtestes Werk ist die «Alexanderschlacht» (1528/29, Alte Pinakothek, München). Eine Verbindung zum Humanismus muss angenommen werden, da sich Altdorfer als selbstreflexiver Künstler ohne lineare Entwicklung in seiner Malerei zeigt. Er verfügte über unterschiedliche Gestaltungsmodi und zielte damit, offenkundig auf unterschiedliche Kundeninteressen [1].

Er malte oft Szenen mit historischen und biblischen Motiven in atmosphärischen Landschaften. Seine besten religiösen Szenen sind intensiv, und ihre glitzernden Lichter und leuchtenden Farben sind manchmal expressionistisch. Sie zeigen oft Momente der Vertrautheit zwischen Christus und seiner Mutter oder verschiedenen Heiligen. Sein sakrales Meisterwerk und eines der berühmtesten religiösen Kunstwerke des späteren Mittelalters sind «Die Legende des heiligen Sebastian und die Passion Christi» des sogenannten Sebastian-Altars im Stift Sankt Florian in der Nähe von Linz. Oberösterreich Nach dem Schließen des Altarbildes wurden die vier Tafeln der Legende vom Hl. Sebastian von Martyrium gezeigt, während die geöffneten Flügel die Kreuzwegstationen zeigten. Heute wird das Altarbild zerlegt und die Predellas, die die beiden letzten Szenen, «Entombment» und

«Resurrection», darstellen, wurden 1923 und 1930 an das Kunsthistorische Museum in Wien verkauft. Beide Bilder haben eine ähnliche formale Struktur, die aus einer offenen Landschaft besteht, die über und durch das Landschaftsbild gesehen wird Eröffnung einer dunklen Grotte. Das Fertigstellungsdatum auf dem Wiederauferstehungspanel ist 1518 [4].

Als Superintendent der städtischen Gebäude hatte Altdorfer den Bau mehrerer kommerzieller Strukturen wie eines Schlachthauses und eines Gebäudes für die Weinlagerung beaufsichtigt, möglicherweise sogar entworfen. Er galt als herausragender Politiker seiner Zeit. 1517 war er Mitglied des "Ausseren Rates", des Rates für äußere Angelegenheiten, und in dieser Funktion war er an der Vertreibung der Juden, der Zerstörung der Synagoge und an deren Stelle dem Bau einer Kirche und eines Schreins beteiligt Schöne Maria aus dem Jahr 1519. Altdorfer machte Radierungen im Inneren der Synagoge und entwarf einen Holzschnitt des Kultbildes der Schöne Maria. In den Jahren 1529-1530 wurde er wegen der türkischen Bedrohung angeklagt, bestimmte Stadtbefestigungen verstärkt zu haben [4].

Am 12. Februar des Jahres 1538 starb Altdorfer im Alter von etwa 58 Jahren [3].

Von Mai bis Oktober 1938 fand in der Staatsgalerie München zum 400. Todestag die von Ernst Buchner kuratierte Gedenkausstellung Albrecht Altdorfer und sein Zirkel statt. Der offizielle Katalog enthält 56 Gemälde und etwa 270 Zeichnungen, Gravierungen, Radierungen und Holzschnitte sowie ein Dutzend Fresken von Altdorfer [4].

Anlässlich seines 450. Todestages in Berlin und Regensburg wurden von Altdorfer Zeichnungen, Deckgemälde und Druckgrafiken ausgestellt. Im Februar 2011 veranstaltete die Universität Regensburg ein Kunsthistorisches Symposium mit dem Titel «Albrecht Altdorfer» [4].

Literatur

1. Albrecht Altdorfer [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://artinwords.de/albrecht-altdorfer/

2. Kultur von A bis Z in der Regensburger Kulturdatenbank. Albrecht Altdorfer [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.regensburg.de/kultur/kulturdatenbank/eintrag/118929

3. Albrecht Altdorfer [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.woxikon.de/referate/kunst/albrecht-altdorfer

4. Albrecht Altdorfer [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.hisour.com/de/albrecht-altdorfer-7805/

УДК 811.112.2'373.7

Добровольська Анастасія Станіславівна

DIE ROLLE DER SPRICHWÖRTER BEIM DEUTSCHLERNEN

Der unermessliche Reichtum der deutschen Sprache an Sprichwörtern, Redewendungen, Redensarten und Bauernregeln ist beachtlich. In diesen kurzen Volksweisheiten und

Alltagsbeschreibungen ist viel Wahrheit und Erfahrung, aber sie dienen eben auch dazu, überholte Traditionen sowie kulturelle und religiöse Vorstellungen mittels ihrer Aufnahme in den deutschen Wortschatz zu zementieren [1].

Die Aktualität ist der Umstand, dass Redewendungen auch heute sehr häufig werden, ohne dass ihre ursprüngliche Bedeutung bzw. Herkunft hinterfragt wird, bietet u.a. für Sprachwissenschaft und Soziologie ein eigenes Forschungsfeld.

Das Ziel unserer Arbeit ist es, die interessantesten Redewendungen der deutschen Sprache kennenzulernen, ihre Bedeutung und Herkunft herauszufinden.

Redewendungen (auch: Redensarten, idiomatische Wendungen, Phraseologismen) sind feste Wendungen, die man nicht wörtlich, sondern nur im übertragenen Sinn verstehen kann. Die Ursprünge sind heute oft gar nicht mehr bekannt, aber die Redewendungen selbst werden von Muttersprachlern sehr häufig verwendet [2].

Die Deutschen benutzen täglich unzählige Phraseologismen ohne sie bewusst wahrzunehmen. Redewendungen, bewusst als rhetorisches Stilmittel eingesetzt, geben der Sprache Lebendigkeit, alltägliche Poesie, Ironie und Humor. Weiter betrachten wir einige der interessantesten, ihre Bedeutung und Herkunft.

„Alte Zöpfe abschneiden“

Die Redewendung wird oft gebraucht, wenn man ausdrücken will, dass eine Veränderung in der Gesellschaft dringend notwendig ist.

Zöpfe wurden seit dem 16. Jahrhundert von Männern als Kopfschmuck getragen. Im 18. Jahrhundert war der Zopf sogar die offizielle Haartracht von Soldaten. Die von Friedrich Wilhelm I. von Preußen eingeführte Mode wurde von seinem Nachfolger Friedrich II. schließlich wieder abgeschafft.

Das Verschwinden des Zopfes steht auch für einen Übergang in ein neues Zeitalter, in dem sich die Politik, die Umgangsformen und Gebräuche verändern. Und manchmal muss man da eben ein bisschen nachhelfen. Das tut man, indem man die Zöpfe einfach abschneidet.

Die Redewendung wurde vermutlich während der Befreiungskriege in den Jahren 1813 bis 1815 erstmals von Studenten gebraucht [3].

„Einen Eiertanz aufführen.“

Die Redewendung *"Einen Eiertanz aufführen"* geht auf ein Erlebnis von Goethe zurück: Der deutsche Dichter Johann Wolfgang von Goethe sah eines Tages ein Mädchen, das Eier in einem bestimmten Muster auf einen Teppich legte und mit verbundenen Augen zwischen ihnen tanzte. Das Mädchen berührte kein einziges Ei und das erstaunte Goethe so sehr, dass er das Gesehene aufschrieb.

Viele Leute lasen seine Geschichte und so verbreitete sich die Redewendung *"Einen Eiertanz aufführen"*, wenn jemand sehr vorsichtig sein muss. Da dieser Tanz sehr kompliziert ist, beschreibt diese Redewendung auch Personen, die sehr umständlich sind [4].

„Ich verstehe immer nur Bahnhof!“

Das Sprichwort stammt aus dem Ende des 1. Weltkriegs. Damals waren die Soldaten nach den langen Kämpfen sehr müde und wollten nur nach Hause. Und nach Hause ging es vom Bahnhof aus. Deshalb setzten sie die Vorstellung vom Bahnhof mit der Heimreise in Verbindung.

Wenn jemand sie dann auf etwas ansprach, antworteten sie: *"Ich verstehe immer nur Bahnhof"* - was bedeutete, dass sie über nichts anderes sprechen wollten, als die Heimreise. Und wenn sie zu anderen Themen befragt wurden, dann konnten sie dazu gar nichts mehr sagen, weil sie über das Sachgebiet nicht Bescheid wussten und halt nur noch "Bahnhof" verstanden.

Noch heute verwenden die Deutschen diese Redewendung, wenn sie rein gar nichts verstehen - oder aber auch, wenn sie ein Gespräch zurückweisen wollen [5].

„Ein Fischkopf sein.“

Tatsächlich werden im Allgemeinen die norddeutschen Küstenbewohner als *"Fischköppe*" bezeichnet - also Menschen, die in Städten wie Bremen oder Hamburg, oder in Regionen wie Ostfriesland, Schleswig-Holstein und Mecklenburg-Vorpommern leben.

Meistens nennen sich die Norddeutschen nicht selbst so, sondern werden von anderen Deutschen mit einem belustigten Unterton so genannt. Der Ausdruck "Fischkopp" soll verdeutlichen, dass Norddeutsche oft eigen sind.

Manchmal wird die Bezeichnung *"Fischkopp"* oder *"Fischkopf"* jedoch auch herabwertend verwendet - dann kann dieser Begriff mit dem "Dummkopf" gleichgesetzt werden. Man sollte daher stets sehr vorsichtig mit dem Begriff umgehen, um Missverständnisse zu vermeiden [6].

„Nach Adam Riese“

Adam Ries war ein deutscher Rechenmeister. Er lebte im 16. Jahrhundert und schrieb mehrere Lehrbücher über das Rechnen. Und da seine Meinung damals sehr hoch angesehen war, wurden seine Mathematikbücher auch im Schulunterricht eingesetzt. Damals kannte also jedes Kind auch Adam Ries, weil sein Name auf allen Büchern im Matheunterricht stand. Und seitdem gibt es den Ausspruch, dass bei einer Rechnung "nach Adam Ries(e)" ein bestimmtes Ergebnis herauskommt. Diese Redewendung bedeutet also, dass man richtig gerechnet hat [7].

Nachdem wir uns mit den deutschen Redewendungen, ihrer Bedeutung und Herkunft vertraut gemacht hatten, kamen wir zu dem Schluss, dass sie die Mentalität und Geschichte des deutschen Volkes widerspiegeln. Und man sollte sie genauer studieren, um Muttersprachler besser zu verstehen und in eine unangenehme Situation nicht zu geraten.

Literatur

1. Redensarten & Sprichwörter. URL: https://www.programmwechsel.de/sprueche-zitate/deutsche-redewendungen-sprichwoerter.html (дата звернення: 04.12.2020).
2. Redewendungen Deutsch. URL: https://deutsch.lingolia.com/de/wortschatz/redewendungen (дата звернення: 04.12.2020).
3. Alte Zöpfe abschneiden. URL: https://www.geo.de/geolino/redewendungen/4272-rtkl-redewendung-alte-zoepfe-abschneiden (дата звернення: 04.12.2020).
4. Einen Eiertanz aufführen. URL: https://www.geo.de/geolino/redewendungen/4956-rtkl-redewendung-einen-eiertanz-auffuehren (дата звернення: 04.12.2020).
5. Ich verstehe immer nur Bahnhof! URL: https://www.geo.de/geolino/redewendungen/9327-rtkl-ich-verstehe-immer-nur-bahnhof (дата звернення: 04.12.2020).
6. Ein Fischkopf sein. URL: https://www.geo.de/geolino/redewendungen/21354-rtkl-redewendung-ein-fischkopf-sein (дата звернення: 04.12.2020).
7. Nach Adam Riese. URL: https://www.geo.de/geolino/redewendungen/8444-rtkl-redewendung-nach-adam-riese (дата звернення: 04.12.2020).

УДК 069(430) Захарченко Дар’я Сергіївна

UNGEWÖHNLICHE MUSEEN IN DEUTSCHLAND

Es gibt eine große Anzahl von Museen auf der Welt und sie sind alle auf ihre Weise interessant und originell. **Die Aktualität** des Themas besteht darin, dass die Kultur im 21. Jahrhundert eine ungewöhnliche Popularität erlebt. Nicht nur die einheimische Bevölkerung, sondern auch die Touristen strömen heute in Museen. Manche Kultureinrichtungen haben sich in Deutschland sogar zu touristischen Besuchermagneten entwickelt. Deshalb ist die Zielsetzung dieser Arbeit, einen kurzen Überblick über einige ungewöhnliche Museen Deutschlands zu geben.

Ungewöhnliches und gleichzeitig etwas seltsames Museum ist ***das Lügenmuseum***, das sich in der deutschen Kleinstadt Küritz befindet. Wir sind alle daran gewöhnt, dass es die Originale sind, die als Hauptstolz des Museums bezeichnet werden können, aber hier kann man kein einziges Original finden. Dies ist übrigens das einzige derartige Museum in Europa. Sogar ein Gebäude, das 100 oder 200 Jahre alt aussieht, ist eine Fälschung, weil es tatsächlich erst vor kurzem gebaut wurde. Der Gründer dieses Museums heißt Reinhard Zabka, der früher ein berühmter Künstler war. Er ist überzeugt, dass die Grenze zwischen Wahrheit und Lüge sehr dünn ist, besonders wenn es um Kunst geht [1].

„Traue deinen Augen nicht“ - das ist das Motto des Museums. Es wird empfohlen, das Museum für Menschen mit Sinn für Humor und starken Nerven zu besuchen, damit die Menschen nicht den Wunsch haben, ihre Lügen zu rächen. Es gibt 10 Räume im Museum, die alle mit Exponaten gefüllt

sind. Neben jedem Exponat befindet sich eine Inschrift, die die Besucher darauf hinweist, dass der Ursprung eines Gegenstandes eine Lüge sein kann. Unter den Exponaten befinden sich ein angeblich funktionierender fliegender Teppich, ein abgeschnittenes Ohrläppchen von Van Gogh, ein Radio der versunkenen Titanic, ein verlorener Hexenbesen, eine Mumie von Bischof Havelsky in Form einer Katze, Hitlers falscher Schnurrbart, ein Flugzeug, das der deutsche Bundeskanzler selbst in seiner Kindheit hergestellt hatte, ein Mopp, der dazu gehörte für Stalins Vater, den Schuh des berühmten deutschen Reisenden und Schriftstellers und andere. Im Allgemeinen ist die Vorstellungskraft des Museumsdirektors wirklich grenzenlos [2].

Das Berlin Story Bunker Museum ist ein ungewöhnliches Museum, in dem man in die dunkle Vergangenheit Berlins und in die Weltgeschichte eintauchen kann. Das Museum ist interessant für alle Menschen: sowohl für neugierige Touristen als auch für Menschen, die sich für den Zweiten Weltkrieg interessieren. Jeder kann sich eine interessante Ausstellung ansehen und etwas über die Zeit der Machtübernahme Hitlers, über die Entwicklung dieser Macht sowie über den Sturz des nationalsozialistischen Regimes erfahren.

In diesem Museum kann man sich den vollständig nachgebauten Hitler-Bunker ansehen sowie ein Modell des Führerbunker-Schutzraums sehen und viele Informationen über den Krieg und die Rolle Berlins bei diesen schrecklichen historischen Ereignissen erhalten. Das Museum bietet interessante Filme, Fotografien und Dokumente, die eine schwierige historische Zeit für Deutschland veranschaulichen [3].

2016 beschloss das Museum, ein eher kontroverses Objekt zu präsentieren - Hitlers Bunker, in dem sich der Führer erschoss. Nachdem der Wiederaufbau von Hitlers Bunker in den Medien bekannt wurde, gab es viele Kontroversen über die Notwendigkeit einer solchen Ausstellung, da der echte Führerbunker 1989 zerstört wurde. Jetzt gibt es einen Parkplatz und ein kleines Schild, das die Neugierigen darüber informiert, was hier vorher war. Der echte Bunker wurde abgerissen, um der nationalsozialistischen Pilgerfahrt zu entgehen.

Jetzt kann sich jeder den vollständig restaurierten Bunkerraum des Nazi-Diktators ansehen, in dem er am 30. April 1945 die letzten Stunden seines Lebens verbracht hat, an einer Kapsel Kaliumcyanid gestorben ist, die er genommen hat, und sich in den Kopf geschossen hat [3].

Eines der beliebtesten und meistbesuchten Museen der deutschen Hauptstadt ist ***das Erotikmuseum***. Es wurde 1996 von einer ehrwürdigen Frau, Beata Uze, eröffnet. Die 93-jährige Frau war die erste Stuntmanin Deutschlands in 1930. 1962 eröffnete sie den ersten Sexshop der Welt.

Insgesamt zeigt das dreistöckige Erotikmuseum in Berlin auf einer Fläche von 2000 m2 mehr als 5000 verschiedene Exponate, die allen Bereichen des intimen Lebens von Menschen aus aller Welt gewidmet sind, darunter viele asiatische Illustrationen und Miniaturen, afrikanische Tanz- und Genitalmasken sowie die ersten Kondome der Welt und das erste pornografische Filme.

Natürlich ist es besser, nicht mit Kindern hierher zu fahren, aber für Erwachsene gibt es in diesem Museum definitiv etwas zu sehen [4].

Das Plastinarium Museum, auch bekannt als Mumienmuseum oder Museum für sezierte Leichen, ist eines der ungewöhnlichsten und umstrittensten Museen in Deutschland. Das Hotel liegt im Osten Deutschlands in der Stadt Guben (Brandenburg). Es wurde von Gunther von Hagen, einem berühmten deutschen Anatom, gegründet, der die Plastinationstechnik erfand, um das Aussehen der Körper und Organe aller Lebewesen zu bewahren.

Die Schaffung des Plastinarium-Museums wurde wiederholt von der Kirche kritisiert, die sich der Idee widersetzt, Mumien vorzuführen und den Frieden der Toten zu stören. Und hier wird es mit ziemlich viel Humor gemacht. Zum Beispiel seine berühmteste Ausstellung - drei Mumien, die Poker spielen.

Das Museum zeigt Leichen von Menschen und Tieren, die nach der "Plastinations"-Methode anatomisiert wurden. Hier kann man auch den Einbalsamierungsprozess beobachten [5].

Literatur

1. Lügenmuseum. Deutschland [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.orangesmile.com/extreme/de/strange-museums/index.htm

2. Das Lügenmuseum in Deutschland [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://luegenmuseum.de/

3. Das Berlin Story Bunker Museum [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.berlinstory.de/

4. Das Museum der Erotik [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://whichmuseum.com/germany/berlin/beate-uhse-erotik-museum

5. Das Plastinarium Museum [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.atlasobscura.com/places/plastinarium

УДК 332.158

Згара Світлана Володимирівна

WESTUNTERNEHMEN DER DDR-ÄRA

Unmittelbar nach Kriegsende begann die sowjetische Besatzungsmacht mit dem Aufbau der sozialistischen Gesellschafts- und Wirtschaftsordnung in der SBZ. Diese Ordnung wurde ab 1949 in der DDR grundsätzlich beibehalten. Kennzeichen sozialistischer Wirtschaftsordnungen sind die Abschaffung des Privateigentums an den Produktionsmitteln und die Aufhebung des Wettbewerbs auf Märkten [1].

Das Ziel unserer Arbeit ist, einen kurzen Überblick über die Westunternehmen in der DDR-Ära zu geben. **Die Aktualität** des gewählten Themas besteht darin, dass die Spuren der Teilung in

Wirtschaft bis heute sichtbar bleiben, obwohl Ost und West 30 Jahre nach der Deutschen Einheit weiter zusammen wachsen.

Ein nicht unwesentlicher Punkt war die Abwanderung von Betrieben aus den sowjetisch besetzten Gebieten und der späteren DDR in die westlichen Zonen. In einigen westdeutschen Regionen führte dies ab 1945 zu einem starken Wachsen der Industrie.

Eines der bekanntesten Beispiele ist ein großer Automobilhersteller Europas ***Audi***. Am 3. September 1949 erschien das neue Unternehmen in Ingolstadt, wo Audi noch seinen Hauptsitz hat.

Bis 1945 waren die ***Wanderer*** in der Nähe von Chemnitz der größte Fräsmaschinenhersteller in Europa. Als Folge der Verstaatlichung in der DDR führten Eigentümer sein Unternehmen in Westdeutschland fort. Ab 1949 wurden wieder Fahrräder und Mopeds von der Firma in Augsburg hergestellt und gehandelt.

Die nach Westen geflohenen Eigentümer der Firma ***Giesecke & Devrient*** erzielten ebenfalls Erfolge und wurden zu den führenden Auftragnehmern für den Druck von Geld, Aktien und anderen speziell geschützten Wertpapieren. Das Unternehmen hat heute seinen Hauptsitz in München.

Die ***Henkel AG & Co*** mit Hauptsitz in Düsseldorf ist ein deutscher Hersteller der Konsumgüterindustrie mit weltweiten Marken und Techniken in den folgenden Geschäftsfeldern wie Wasch-Reinigungsmittel und Schönheitspflege. 1950 erweiterte das Unternehmen sein Geschäft mit der Herstellung von Klebstoffen und Seifen, was seine erfolgreiche Entwicklung sicherstellte [2].

Am Ende des Zweiten Weltkriegs befanden sich die ***Siemens***-Häuser in einer schwierigen Situation und durch begonnene Berlin-Blockade wurden der Verwaltungshauptsitz und die Konzernzentrale der Siemens nach München und Erlangen verlegt. Zur umfangreichen Produktpalette des Konzerns zählen: Generatoren, Medizintechnik und Sicherheitstechnik [3].

s.Oliver ist ein deutscher Bekleidungshersteller. Der Name lehnt an die Romanfigur Oliver Twist an. 1975 führte Freier eine Damenmodesparte ein. Seit 1969 das Unternehmen produziert Herren- und Damenbekleidung sowie Parfums, Schuhe, Brillen, Schmuck und Uhren.

Die Unternehmen ***Adidas*** und ***Puma*** waren 1948 konkurrierende Organisationen. Seither gibt es in Herzogenaurach zwei Sportartikelriesen, die es in die BRD Ruhm gebracht haben. Beide Firmen stellen die gesamte Bandbreite an Sportschuhen für eine Vielzahl von Sportarten her [4].

Volkswagen wurde in den 1930er Jahren als Unternehmen für die "einfachen Leute" gegründet. 1949 wurde Volkswagen vollständig an die Bundesrepublik Deutschland abgetreten. Es begann eine neue Entwicklungsstufe der Anlage, die durch eine intensive Entwicklung der Produktion bekannt wurde.

Heute exportieren diese Unternehmen Waren im Wert von über einer Billion Euro und sind weltberühmt. Der größte Teil der Exporte entfällt auf Elektrotechnik, Maschinenbau,

Automobilindustrie, Schuhindustrie, Umwelttechnik sowie pharmazeutische und chemische Produkte. Damit ist die deutsche Wirtschaft die größte in Europa und die fünftgrößte der Welt.

Literatur

1. Wirtschaftsentwicklung in der DDR, 1949 – 1990 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.uni-muenster.de/wirtschaft/index.html

2. Henkel AG & Co. KGaA mit Sitz in Düsseldorf [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.unternehmensgeschichten-nrw.de/unternehmensgeschichten-nrw/

3. 1945–1966 Siemens Global [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://new.siemens.com/global/de/unternehmen/ueber-uns/geschichte/unternehmen/1945-1966.html

4. Adidas gegen Puma – Sportfeinde Herzogenaurach [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.handelsblatt.com/unternehmen/industrie/deutsche-dynastien-adidas-gegen-puma-sportfeinde-herzogenaurach-seite-2/3577376-2.html?ticket=ST-4241157-RaD1KoxIipsYKMIpyQTE-ap6

УДК 316.35 – 055.2(430) Ільяшенко Ганна Анатоліївна

STEREOTYPEN ÜBER DEUTSCHE FRAUEN

Die Aktualität. Wie in jedem anderen Land sind Frauen in Deutschland alle unterschiedlich, aber sie sind durch einige gut etablierte Stereotypen verbunden. Welche sind wahr und welche sind Fiktion?

Das Ziel ist es, die Stereotypen über deutsche Frauen zu untersuchen und zu entscheiden, ob einige davon wahr sind.

1. Deutsche Frauen sind unhöflich.

Sie können unhöflich erscheinen, weil sie ehrlich und eifrig sind, andere auf Fehler oder Irrtümer hinzuweisen. Natürlich wird eine Bemerkung über die schreckliche Farbe Ihres Kleides eher als Unhöflichkeit und Taktlosigkeit wahrgenommen als eine Erklärung der Wahrheit. Aber mit einer solchen Bemerkung glaubt der Deutsche ehrlich, dass er Ihnen hilft.

2. Alle deutschen Frauen sind hässlich und kleiden sich schlecht.

Deutsche Frauen missbrauchen keine Kosmetik und keinen Schmuck, deutsche Mode ist praktischer und alltäglich – sie fällt nicht auf. Der allgemeine Trend in Deutschland geht dahin, weniger Dinge zu kaufen, aber teuer und von hoher Qualität. Die durchschnittliche deutsche Frau kauft sich lieber alle sechs Monate eine gute Tasche und hochwertige Schuhe, als jeden Monat einkaufen zu gehen und Müll von zweifelhafter Qualität zu kaufen. Auch mehr als die Hälfte der deutschen Frauen benutzen Make-up fast überhaupt nicht, oder so, dass es so natürlich wie möglich

aussieht, und wenn sie Kosmetika wählen, informieren sie sich über Preis, Natürlichkeit, minimale Umweltbelastung und das Fehlen von Tierversuchen [1].

3. Deutsche Frauen erlauben ihren Kindern absolut alles.

Aber diese Aussage ist ganz richtig. Die Deutschen ziehen ihre Kinder in völliger Freiheit auf. Den Kindern ist erlaubt, wenn nicht alles, dann viel. Aber deutsche Mütter ignorieren genauso leicht die Launen der Kinder. Ein Kind kann eine halbe Stunde lang in einem Geschäft hysterisch sein, verlangt, ihm ein neues Spielzeug zu kaufen, und irritiert alle um sich herum, mit Ausnahme seiner eigenen Mutter, die ruhig ein paar Schritte entfernt steht und geduldig auf das Ende der Hysterie wartet. Natürlich erhält das Kind kein Spielzeug [1].

Deutsche Frauen kümmern sich mit einem gesunden Rationalismus um Kinder. Sie werden sie nicht überbeschützen. Sie können ein Bild leicht beobachten, wenn ein kleines Kind einen Nuckel auf den Boden fallen lässt und seine Mutter sie aufhebt und ihm zurückgibt, ohne den Staub abzuschütteln. Und dies ist keine Missachtung der Gesundheit, im Gegenteil, die Deutschen glauben, dass ein paar Mikroben dem jungen Körper zugutekommen.

4. Deutsche Frauen sind Frauen der "freien Moral".

In Deutschland gibt es tatsächlich Bäder, in denen Männer und Frauen ohne Kleidung zusammen sind. Und an einigen Stränden können sich Frauen oben frei sonnen. Dies bedeutet jedoch nicht, dass hier überall Nudismus und freie Liebe herrschen. Nur ein Badehaus und einige Strände – dies ist der einzige Ort, an dem Menschen ohne Kleidung auskommen [2].

5. Deutsche Frauen sind nicht sportlich.

Das ist eine absolute Lüge! Sie werden alle Arten von deutschen Frauen in Deutschland sehen, aber fast alle von ihnen sind aktiv im Sport. Hier gibt es viele fitte und schlanke Frauen! Ja, sie mögen unordentlich sein oder kein Make-up tragen, aber sie sind sportlich. Jemand verbringt Abende in einem Fitnessclub, jemand joggt, jemand pendelt zur Arbeit an einem Fahrrad, jemand macht Pilates ... Auf jeden Fall ist das Ergebnis offensichtlich [3].

Wir stellen auch fest, dass es unter deutschen Frauen (insbesondere aus Norddeutschland) weniger große Frauen mit breiten Hüften, großer Brust und einer ausgeprägten weiblichen Verteilung des Fettgewebes gibt als in osteuropäischen und südlichen Ländern.

6. Sind deutsche Frauen von Männern abhängig?

Deutsche Frauen sind in allem unabhängig! Dies wird ihnen von Kindheit an von den Eltern eingeflößt und geht durch ihr ganzes Leben. Sie bewerten wirklich ihr Leben und ihre Fähigkeiten, setzen sich Ziele und erreichen sie selbst, indem sie sich professionell entwickeln.

Es ist egal, welchen Beruf das Mädchen erlernt oder wie reich ihre Eltern sind. Bis zum Ende ihres Studiums oder bis zur Heirat sich von den Eltern durchfüttern lassen ist eine schlechte Form. Mädchen arbeiten Teilzeit, machen ihren Weg, leben getrennt in WGs oder Hostels. Deutsche Frauen

warten nicht auf ein Treffen mit einem hübschen Prinzen, der ihr Leben sichert, ihre Häuser auf ein Podest stellt und alle alltäglichen Probleme löst. Selbst eine Beziehung, in der ein Partner viel mehr verdient, gilt in Deutschland als gleichwertig – schließlich gibt es für eine deutsche Frau nichts Schlimmeres als die Abhängigkeit von einem Mann. Ein Partner in einer Beziehung in diesem Land ist kein Lebensretter aller Probleme, sondern eine Person, mit der es tatsächlich gut ist [3].

Deutsche Frauen stehen fest auf eigenen Füßen und gehen mutig durchs Leben. Sie wissen, dass es mit dem Erscheinen oder Abgang eines Mannes keine starken Schocks in ihrem Leben geben wird.

7. **Deutsche Frauen können sich ihr Leben ohne Arbeit nicht vorstellen.**

Ja, sie wählen die Universität und den nachfolgenden Arbeitsplatz ausschließlich nach ihren Wünschen und Plänen, um sie ihr ganzes Leben lang genießen zu können.

Arbeit ist nicht nur eine Möglichkeit, Geld zu verdienen, sondern auch der Platz einer deutschen Frau in der Gesellschaft, ihr Lebenssinn, ihre Selbstentwicklung und ihre Verwirklichung. Zu Hause zu sitzen und für ihren Mann Borschtsch zu kochen, ist für eine deutsche Frau schlimmer als jeder Albtraum. Nach der Geburt eines Kindes wird sie nach einer Möglichkeit suchen, so schnell wie möglich zur Arbeit zu gehen, um sich nicht zu verschlechtern und sich nicht in ein Servicepersonal zu verwandeln. Oft wird nicht nur nach Geschlecht entschieden, wer mit dem Kind zusammensitzt (ja, ein Mann kann auch in Deutschland Elternurlaub nehmen). Bei der Arbeit fordern Frauen die Gleichstellung mit Männern, tolerieren keine Diskriminierung, geben sich bei einem Treffen die Hand und bemühen sich, einen beneidenswerten Lebenslauf zu schreiben [3].

Überraschenderweise waren Frauen in Deutschland lange Zeit Geiseln von drei "K": "Kinder, Küche, Kirche". Die Rolle einer Hausfrau, die nicht studieren, arbeiten, an Wahlen teilnehmen oder sogar Auto fahren kann, löste einen Prozess der ausgeprägten Emanzipation aus. Jetzt ist eine Frau ein vollwertiges Mitglied der Gesellschaft, das einem Mann gleichkommt.

Aber nicht alles ist so wolkenlos – Frauen in Deutschland finden es immer noch schwierig, Arbeit und Kinder zu verbinden. Schon allein, weil öffentliche Kindergärten nur bis 16:00 Uhr geöffnet sind und die Mutter nicht auf Vollzeit verzichten will, muss die Familie viel Geld für einen privaten Kindergarten oder eine Tagesmutter bezahlen [3].

Folglich gibt es viele Stereotypen über deutsche Frauen, aber nicht alle sind wahr. Diese unabhängigen und starkgesinnten Frauen sind Männern in keiner Weise unterlegen, sie schämen sich nicht und können für sich selbst eintreten.

Literatur

1. Игорь Шенгальц «7 мифов о немках». URL: https://fitzroymag.com/blog/7-mifov-o-nemkah/

2. Айгуль Берхеева «9 мифов о немцах: правда или вымысел?» URL: https://www.de-online.ru/news/9_mifov_o_nemcakh_pravda_ili_vymysel/2018-08-10-66

3. Полна З. О немецких женщинах». URL: https://www.de-online.ru/news/o_nemeckikh_zhenshhinakh/2014-08-01-299

УДК 070.1(430) Колмакова Юлія Сергіївна

DEUTSHE PRESSE, IHRE STRUKTUR UND ROLLE IN DER GESELLSCHAFT

Aktualität. Medien erfüllen die Mitteilungsfunktion, verbreiten die wichtige Information, unterrichten und orientieren den Menschen in der Umwelt. Klassischerweise nehmen diese Aufgabe vor allem die Druckschriften und neuerdings auch die Onlinemedien wahr. Deswegen existiert das Erfordernis, diesen Bereich zu erforschen.

Arbeitsobjekt ist die deutschsprachige Presse und ihre Lage in der Gesellschaft.

Zielsetzung besteht in Erforschung der Pressestruktur, Analyse der Zeitungsverbreitung und Bestimmung der Rolle der Medien in Deutschland.

In Deutschland, das der demokratische Rechtsstaat ist, sind Meinungs- und Pressefreiheit ein hohes Gut. Sie sind im Grundgesetzt verankert und gelten als Basis der Demokratie. Artikel 5 des Grundgesetzes besagt „Jeder hat das Recht, seine Meinung in Wort, Schrift und Bild zu äußern und zu verbreiten und sich aus allgemein zugänglichen Quellen ungehindert zu unterrichten." [1].

Daraus folgen Besonderheiten der Pressenfinanzierung in Deutschland. Zeitungen werden nicht von dem Staat finanziert, sondern werden von Medienunternehmen privatwirtschaftlich geführt.

Die gedruckte Presse ist das älteste Medium der Massenkommunikation. Während die Tageszeitung vor allem für die allgemeine Unterrichtung der Bevölkerung sorgt, dient die zweite Pressegattung, die Zeitschrift, Zwecken der Unterhaltung und der fachlichen Information.

Nach dem Verbreitungsart unterscheidet man drei Typen von Zeitungen in Deutschland: die lokale Abonnementzeitung, national verbreitete Zeitungen sowie Straßenverkaufszeitungen. Der verbreitete Typ ist die lokale Abonnementzeitung, sie macht etwa drei Viertel der gesamten Tagesauflage aus. Der zweite Typ - national verbreitete Zeitungen im Abonnementbezug, die mit der “Frankfurter Allgemeine Zeitung” und “Die Welt” vertreten - beträgt nur ca. 7 %. Den dritten Typ - die Straßenverkaufszeitung, nennt man auch “Boulevardzeitung”. Dazu kann man vor allem die “Bild”-Zeitung schreiben. Die Straßenverkaufszeitungen besitzen einen Anteil von rund 20 % an der Gesamtauflage der deutschen Tagespresse [2].

Nach dem Ziel teilt man deutsche Presse in zwei Gruppen von Zeitungen: die „Qualitätskaufzeitungen“ und die populäre Zeitungen (oder Boulevardzeitungen). Zu den ersten gehören z. B. die "Frankfurter Allgemeine Zeitung" (FAZ) und die Süddeutsche Zeitung (SZ). Sie

orientieren sich vor allem ans Ziel der Information. Zu den zweiten gehören die "Bild" und der "Express", die vor allem die Funktion der Unterhaltung erfüllen.

Laut Verkaufsstatistik steht "Bild" an der ersten Stelle und dann folgen "Süddeutsche Zeitung", "Frankfurter Allgemeine", "Handelsblatt" und "Die Welt" [1].

Nach Angaben des Bundesverbands der Zeitungsverleger liest drei Viertel der deutschsprachigen Bevölkerung täglich gedruckte und digitale Zeitungen. Deutschland steht an fünfter Stelle nach Größe von Zeitungsmarkt der Welt. Das Feld führen China, Indien, Japan und des USA an.

Unter der Verbreitung der Presse sagt man über ihre Wichtigkeit und die große Rolle in der Herausbildung von Ansichten in der deutschen Gesellschaft. Also tragen die Verleger eine hohe Verantwortung für eigene Publikation. Für Feststellung der Richtlinien für die journalistische Arbeit wurde 1973 von dem Presserat Pressekodex angenommen [3]. Er umfasst die Pflicht, im Rahmen der Verfassung und der verfassungskonformen Gesetze das Ansehen der Presse zu wahren und für die Freiheit der Presse einzustehen. In den Fällen, wenn die Berufsethik verletzt wird, hat jeder das Recht, sich über Presse zu beschweren [4].

Die Ergebnisse zusammenfassend bestimmt man, dass Zeitungsmarkt in Deutschland vielfältig nach dem Ziel und Verbreitungsart ist. Die täglichen Verkäufe zeugen von der in Gesellschaft gespielten großen Rolle der Presse, die die Ansichten bei den Lesern herausbildet. Deshalb müssen Druckmedien verantwortlich Pressekodex als journalistisch-ethische Leitlinie folgen.

Literatur:

1. Tanja Zech. Zeitungsland Deutschland. Die wichtigsten Fakten über Zeitungen und Mediennutzung in Deutschland. [elektronische Ressource]. URL : https://www.deutschland.de/de/topic/kultur/zeitungen-und-pressefreiheit-in-deutschland (Berufungsdatum: 27.11.2020).

2. Heinz Pürer, Johannes Raabe. Presse in Deutschland. Konstanz: UVK Verlagsgesellschaft, 2007.

3. Geschichte des Pressekodex. [elektronische Ressource]. URL : https://www.presserat.de/geschichte-des-pressekodex.html (Berufungsdatum: 27.11.2020).

4. Ethische Standards für den Journalismus. [elektronische Ressource]. URL : https://www.presserat.de/pressekodex.html (Berufungsdatum: 27.11.2020).

УДК 070.3(430) Кузнецова Анастасія Олексіївна

DER DEUTSCHE PRESSERAT

Die Aktualität der Arbeit ist darauf zurückzuführen, dass es derzeit in den meisten europäischen Ländern allgemeine professionelle ethische Regeln für Medien gibt, die meist auf dem

Prinzip der Selbstregulierung basieren und nicht rechtsverbindlich sind. Nach diesen Regeln muss ein Journalist genaue, wahre und korrekte Informationen liefern. Betrachten wir, wie es in der Praxis wirklich aussieht, am Beispiel der deutschen Medien-Selbstkontrolle.

Arbeitsobjekt ist die Geschichte und der Aufgabenbereich des Presserats.

Zielsetzung: über die Geschichte des Deutschen Presserats zu erzählen.

Der Deutsche Presserat ist die Freiwillige Selbstkontrolle der Printmedien und deren Online-Auftritte in Deutschland. Anhand von Beschwerden überprüft er die Einhaltung ethischer Regeln für die tägliche Arbeit von Journalisten, die im Pressekodex festgehalten sind. Der Presserat hat die Aufgabe, das Ansehen der deutschen Presse zu wahren und gleichzeitig die Pressefreiheit zu schützen [1].

Auf seiner Homepage formuliert der Deutsche Presserat seine konkreten Zielsetzungen wie folgt:

- Eintreten für die Pressefreiheit
- Wahrung des Ansehens der deutschen Presse
- Eintreten für den unbehinderten Zugang zu Nachrichtenquellen
- Beseitigung von Missständen im Pressewesen
- Behandlung von Beschwerden über redaktionelle Veröffentlichungen und journalistische Verhaltensweisen auf Basis des Pressekodex
- Aufstellen und Fortschreiben von publizistischen Grundsätzen, sowie Richtlinien für die redaktionelle Arbeit (Pressekodex)
- Selbstregulierung des Redaktionsdatenschutzes
- Ansprechpartner für Leser, Journalisten und Verleger [1]

Der Deutsche Presserat hat keinen unmittelbaren Vorgänger. Als begrenzt vergleichbare Einrichtung kann höchstens die Reichsarbeitsgemeinschaft der deutschen Prese von 1922 gelten [2].

Der Deutsche Presserat wurde 1956 in Bonn gegründet, um die Pressefreiheit zu verteidigen und sie gleichzeitig in gewissen Grenzen zu halten. Sie wurde als Selbstkontrollstruktur für die Presse etabliert, nach dem Vorbild des englischen "General Council of the Press". 1985 unterzog sich "Presserat" einer umfassenden strukturellen Reorganisation [3].

Der Trägerverein des deutschen Presserats besteht aus einem Zusammenschluss des Bundesverbandes Deutscher Zeitungsverleger (BDVZ), des Verbandes Deutscher Zeitschriftenverleger (VDZ), des Deutschen Journalisten-Verbandes (DJV) und der Deutschen Journalistinnen- und Journalisten- Union (DJU). Für je zwei Jahre entsendet jede Trägerorganisation sieben ehrenamtliche Mitglieder in das insgesamt 28-köpfige Plenum des Deutschen Presserates. Dieses Plenum trifft sich zwei Mal im Jahr zu einer Sitzung [4].

Die Nichteinhaltung der Normen der Berufsethik durch Journalisten, die Kommerzialisierung und Politisierung der Medien haben in einer Reihe von Ländern zu einem Rückgang der Autorität von Journalisten geführt. Um dieses Problem zu lösen, wurden in letzter Zeit sehr aktiv Institutionen zur Selbstregulierung der Medien geschaffen und entwickelt. Die heutige Aufgabe besteht darin, den Konflikt zwischen Pressefreiheit und finanziellen Interessen, öffentlichen und kommerziellen Interessen zu überwinden.

Literatur

1. Deutscher Presserat (o. J.): Aufgaben des Presserats. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.presserat.de/aufgaben-organisation.html

2. Fischer, Heinz-Dietrich: Renaissance der äußeren“ und Etappen zur Realisierung von ”innerer“ Kommunikationsfreiheit (1949 – 1980), in: Heinz-Dietrich Fischer (Hg.):

3. Прохоров Е.П. Журналистика и демократия. – Москва: «РИП-холдинг», 2001. – 76с.

4. Deutsche Kommunikationskontrolle des 15. bis 20. Jahrhunderts, München, 1982 – S. 321

5. Satzung und Geschäftsordnung des Deutschen Presserats[Електронний ресурс]– Режим доступу:https://www.presserat.de/aufgabenorganisation.html?file=files/presserat/dokumente/download/Satzung_StandSep.2015_web.pdf

УДК 94(430) 912/973 = 112.2 Любченко Іван Анатолійович

RÖMISCH-DEUTSCHER KAISER OTTO I. DER GROßE

Die deutsche Geschichte ist reich genug, um das Interesse der Menschen zu verdienen, und es gibt im Laufe der Jahrhunderte viele faszinierende Episoden. Eine besondere Aufmerksamkeit ist gerechtfertigt, wenn das Thema die Zeit betrifft, in der die deutsche Staatlichkeit nur geboren wurde. Diese sind Zeiten von Otto I dem Großen.

Das Fränkische Reich als erster Schritt, um etwas Großes zu schaffen, begann sich zu zerfallen, und im frühen 10. Jahrhundert gründete der sächsische König Heinrich der Vogler die ottonische Dynastie und Ostfranken wurden Regnum Teutonicum [1].

Otto führte zu dieser Zeit eine Militärkampagne gegen wendische Stämme an der Ostgrenze. Heinrich ernannte ihn zum einzigen Erben des Königtums ohne Wahlen. Es war gegen den deutschen Zoll und verärgerte Ottos zwei Brüder. Otto erbte das Königtum im Jahre 936. Er wollte ein wahrer Nachfolger Karls des Großen sein, und so fand seine Krönung in Aachen, der Hauptstadt Karls des Großen, statt. Angesichts der Bedeutung der Gewänder der Menschen während der damaligen Zeremonien ist es bemerkenswert, dass Otto bei der Krönung in fränkischer Kleidung auftrat, obwohl er ein Sächsischer war. Einige Herzöge waren wütend über ihre neue Position als reine Vasallen des Königs und es führte zu einem Aufstand der Herzöge, deren Beendigung einige Jahre dauerte. Ottos

jüngerer Bruder Heinrich nahm an Aufständen und Verschwörungen gegen ihn teil, wurde aber zweimal begnadigt [2,3].

Während des Aufstands schlossen sich auch die heidnischen polabischen Slawen an, um ihre Unabhängigkeit zu erlangen. Ottos Markgraf Gero wurde beauftragt, sie zurück zu unterwerfen. Er lud ihre Häuptlinge zu einem Bankett ein und tötete sie. Es brachte die Slawen dazu, mit einer riesigen Armee gegen ihn zu marschieren. Otto selbst musste sich mit seiner Armee Gero anschließen. Sie haben es geschafft, die Slawen zurück zu drängen. Im Jahre 941 zog ihre Länder in das Deutsche Reich ein. Ottos weitere Tätigkeit in Bezug auf slawische Stämme bestand darin, sie zu christianisieren [3].

Im Laufe der Jahre ernannte Otto Bischöfe, Erzbischöfe und Äbte, baute viele Klöster, Bistümer und Kirchen. Im Sommer 951 marschierte er nach Italien, setzte Berengar II ab und wurde zum König der Langobarden gekrönt. Im Jahr 952 ernannte Otto seinen Schwiegersohn Konrad, Herzog von Lothringen, zu seinem Regenten in Italien. Es war für die Deutschen nicht ratsam zu bleiben und sich gegen Berengar II zu verteidigen, da Deutschland unter Überfällen von Ungarn, Slawen und Dänen litt. Also bot Konrad einen Friedensvertrag an. Berengar II. und Conrad reisten nach Norden, um sich mit Otto zu treffen. Aber Otto erfüllte die Bedingungen nicht ganz und ließ sie drei Tage warten. Otto gab Berengar seinen Titel zurück, zwang ihn und seinen Sohn Adalbert jedoch, Otto als seine Vasallen die Treue zu schwören und einen enormen jährlichen Tribut zu zahlen und das Gebiet südlich der Alpen abzutreten, das zu den Marken Verona wurde [1,2,3].

Otto musste wegen des von seinem Sohn Luidolf ausgelösten Aufstands nach Deutschland zurückmarschieren. Es wurde gemunkelt, dass Ottos neugeborener Sohn Heinrich anstelle von Luidolf als Ottos Erbe vorgeschlagen wurde. Luidolf und viele andere Leute waren mit Ottos Frau Adelaide nicht einverstanden. Deutsche Adlige waren der Ansicht, Ottos Politik konzentriere sich eher auf Italien als auf Deutschland. In Mainz unterzeichnete Otto einen Friedensvertrag mit den Rebellen. Aber kurz danach machte er es ungültig und erklärte Luidolf und Konrad zu Gesetzlosen. Die Verhandlungen mit den Rebellen scheiterten, sie verließen das Treffen und Otto beraubte sie aller Herzogtümer. Die Aufstände in Süddeutschland nahmen zu und Ende 953 befanden sich Bayern, Schwaben- und Frankenland im offenen Bürgerkrieg. Ständige Überfälle von Slawen und Ungarn wurden heftiger. Luidolf versuchte mit ihnen gegen Otto zusammenzuarbeiten und dies brachte Konrad dazu, Frieden mit Otto zu schließen. Luidolf kam auch zu Verhandlungen, aber dann lehnte er ab und ging wieder. Später wurde er von Otto in Regensburg belagert. Nach zwei Monaten Belagerung lehnte Luidolf die Kapitulation ab und floh nach Schwabenland. Schließlich wurde das Friedensabkommen ratifiziert. Otto vergab seinem Sohn Luidolf. Ottos Position in Deutschland wurde gestärkt [3].

Während des Aufstands plünderten Magyaren ununterbrochen Süddeutschland. Der Bürgerkrieg endete und es war an der Zeit, sich mit ihnen zu befassen. Otto mit seiner Armee traf am 10. August 955 in der Schlacht auf dem Lechfeld auf Magyaren. Mit Hilfe der Armee von Konrad und Heinrich wurden die Ungarn besiegt. Die Schlacht endete fast 100 Jahre ungarischer Invasionen in Westeuropa. Währenddessen fielen die Obotriten Slawen in Sachsen ein, sie töteten und versklavten. Otto marschierte in Eile dorthin, zerschmetterte sie am 16. Oktober in der Schlacht an der Recknitz und hingerichtete gefangene Slawen. Mit all diesen Siegen stieg Ottos Autorität als Herrscher auf das höchstmögliche Niveau. Es wurde angenommen, dass er als ein Mann regierte, der von Gott auserwählt wurde. Für Otto wurde der Triumph jedoch durch den Tod von Luidolf, seinen beiden jungen Söhnen, Heinrich und Konrad getrübt [3].

Im Jahre 960 baten Papst Johannes XII und mehrere andere einflussreiche italienische Führer Otto um Hilfe gegen Berengar II., der den Marsch von Verona und die Kirchenstaaten angriff. Otto marschierte zum zweiten Mal nach Italien. Am 31. Januar 962 wurde Otto zum römisch-deutscher Kaiser gekrönt. Eine der bedeutendsten Aktivitäten von Otto war die Einführung des Ottonischen Reichkirchensystems. Dies stärkte seinen Ruf als von Gott gewählter Herrscher [2].

Die Gründung des Erzstift Magdeburg wurde genehmigt und Das Privilegium Ottonianum im Februar 962 ratifiziert. 963 plante Papst Johannes XII. gegen Otto. Der Kaiser besiegte Berengar, entdeckte die Verschwörung und ernannte Leo VIII. zum neuen Papst. Die Römer lehnten sich gegen den neuen Papst auf und wählten 964 Benedikt V. Otto belagerte Rom und ernannte erneut Leo VIII. Nach seinem Tod im Jahr 965 genehmigte Otto Johannes XIII als Papst, aber das römische Volk mochte ihn nicht und nahm ihn in Gewahrsam. Er entkam und bat Otto um Hilfe. Otto musste zum dritten Mal nach Italien marschieren. Der Papst wurde wiederhergestellt. Otto ließ die zwölf Personen, die den Papst inhaftiert hatten, hängen [2].

Der byzantinische Kaiser Nikephoros II. Phokas war wütend darüber, dass Otto sich selbst zum Kaiser ernannte und nach Süditalien vordrang, das byzantinische Territorium. Aber nach seinem Tod wurde die Angelegenheit versöhnt. Otto krönte seinen Sohn Otto II. 967 offiziell zum Mitkaiser. 972 heiratete die Nichte des neuen byzantinischen Kaisers Theophanu Otto II [3].

Im August 972 kehrte Otto nach Deutschland zurück und starb 973 an Fieber, er war zurzeit der mächtigste Mann in Europa. Am nächsten Tag wurde Otto II. als neuer Herrscher bestätigt [2].

Zum Schluss können wir sagen, dass es Otto gelang, Deutschland zu festigen und zu verteidigen und für deutsche Staatlichkeit zu sorgen. Darüber hinaus erhob er den Staat auf die Ebene eines Reiches und machte seine Regierungszeit des Namens „Ottonische Renaissance“ würdig

Literatur

1. Holy Roman Empire [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Holy_Roman_Empire

2. Otto I, the Great [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.newadvent.org/cathen/11354a.htm

3. Otto I, Holy Roman Emperor [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Otto_I,_Holy_Roman_Emperor

УДК 316.35-055.1(430) Марченко Анастасія Володимирівна

STEREOTYPEN ÜBER DEUTSCHE MÄNNER

Die Aktualität. Männer in Deutschland (wie auch anderswo auf der Welt) sind sehr unterschiedlich. Deutsche Männer sind gierig, unhöflich, emotionslos und ohne Sinn für Humor. Sie kommen nie zu spät, aber sie trinken viel Bier. Ist das wirklich so? Oder sind das nur Stereotypen?

Deshalb sind deutsche Männer **unser Arbeitsobjekt**.

Das Ziel ist es, Stereotypen über deutsche Männer und ihre Lebensweise zu widerlegen.

1. Deutsche Männer sind gierig.

Was wir Gier nennen können, nennen die Deutschen Sparsamkeit. Das Budget eines jeden Deutschen ist klar geplant. Es ist unwahrscheinlich, dass Männer ihren Reichtum zeigen, da das in Deutschland als falsch angesehen wird. Deutsche schenken den Mädchen keine Geschenke, die sie sich nicht leisten können, um sie zu überraschen. An einem Rendezvous kann ein Deutscher Sie bitten, die Hälfte der Rechnung zu bezahlen. Die Deutschen achten auch nicht auf teure Kleidung oder Schmuck. Sie machen keine spontanen, teuren Einkäufe. Dabei ist es so wunderbar, dass die Deutschen nicht viel Wert auf teure Klamotten, luxuriöse Villen und andere Statussymbole legen [1]. Aber es hilft ihnen, Geld für wichtigere Dinge wie das eigene Haus oder Auto zu sparen. Das ist viel wichtiger für die Zukunft ihrer Familie [2].

2. Deutsche Männer trinken am meisten Bier.

Der Gerstensaft gehört in Deutschland zum Kulturgut. Mehr als 5.500 verschiedene Biermarken gibt es hierzulande. Doch längst nicht alle Deutschen trinken Bier. Zudem sinkt der Bierkonsum in Deutschland seit Jahren [3].

Die Deutschen bevorzugen Bier eher als andere alkoholische Getränke. Aber jedes Jahr sinkt der Bierkonsum, weil viele Männer anfangen, über einen gesunden Lebensstil nachzudenken. Daher wählen sie anstelle von Bier Sport und gesundes Essen.

3. Deutsche Männer haben keinen Sinn für Humor.

Deutsche haben keinen Humor, heißt es. Nun ist es ja Ansichtssache, was jemand witzig findet. Vielleicht liegt dieser Stereotyp daran, dass sich deutsche Parteien oft von ukrainischen unterscheiden. Die Deutschen streiten gerne über verschiedene Themen, die für uns vielleicht nicht interessant sind. Deutscher Humor kann oft ziemlich sarkastisch sein. Gleichzeitig gibt es praktisch

keine Tabuthemen. Deutsche Männer scherzen und können es gut machen. In Deutschland gibt es sehr beliebte Comedians wie Ingo Appelt, Klaus Bundl und andere [3].

4. Deutsche Männer sind unhöflich.

Es gibt immer noch eine Meinung, dass die deutsche Sprache unhöflich ist. Und wenn ein Deutscher gute Dinge sagt, kann es scheinen, dass er unhöflich ist [2].

Deutsche können unhöflich erscheinen, weil sie ehrlich und eifrig sind, andere auf Fehler oder Irrtümer hinzuweisen. Sie machen alles klar und perfekt. Und auf diese Weise denken sie, dass sie Ihnen helfen, sich zu verbessern. Vielleicht kommt dieses Vorurteil daher, dass Deutsche allgemein auch als sehr direkt gelten [3].

Tatsächlich sind die Deutschen sehr nette und anständige Menschen.

5. Deutsche Männer sind emotionslos.

In der Tat sind deutsche Männer nicht emotionslos. Sie sind zurückhaltend und vernünftig. Sie mögen keine Streitereien und Schreie, tolerieren keine Skandale. Jeder Deutsche denkt zielgerichtet über sein Leben nach und trifft eine Entscheidung auf der Grundlage einer Analyse der Situation. Sie können ihre Emotionen zurückhalten und kontrollieren, sie zeigen sie nicht so anschaulich wie wir. Sie überlegen jeden Schritt, bevor sie etwas Wichtiges tun [2].

Wir können daher den Schluss ziehen, dass deutsche Männer nicht schlechter sind als Männer anderer Nationalitäten. Alle Männer sind unterschiedlich und haben ihre eigenen Gewohnheiten, Wünsche und Eigenschaften. Alle diese Stereotypen hängen nicht von der Nationalität ab, sondern von der Person.

Literatur

1. Vorurteile über Deutsche: gestresst, humorlos – und öfter nackt als nötig [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.spiegel.de/spiegel/vorurteile-ueber-deutsche-gestresst-humorlos-und-oefter-nackt-als-noetig-a-1160835.html

2. О немецких мужчинах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.de-online.ru/news/o_nemeckikh_muzhchinakh/2014-09-15-313

3. Stereotype über Deutsche: Schnitzel, Lederhosen, Bier [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://daz.asia/blog/stereotype-ueber-deutsche-schnitzel-lederhosen-bier/

УДК 070(430)

Монастирна Ольга Валеріївна

DEUTSCHLAND, DER GRÖSSTE ZEITUNGSMARKT EUROPAS

Die Aktualität. Die Medien sind heute ein integraler und wichtiger Bestandteil jeder demokratischen Gesellschaft. Was die Glaubwürdigkeit, Objektivität und Kritikfähigkeit von Informationen angeht, sind die Printmedien im Vergleich zu Fernsehen, Radio und Internet deutlich

führend. Deutschland ist der größte Zeitungsmarkt Europas und beeinflusst daher die aktuellen Trends auf dem globalen Pressemarkt.

Arbeitsobjekt ist deutsche Gedruckte Medien.

Das Ziel unserer Arbeit besteht darin, über die deutschen Printmedien zu erzählen.

Eines der grundlegenden typologischen Prinzipien der Zeitungseinteilung in Deutschland ist das Verbreitungsgebiet. Es gibt die Regionalzeitungen, die in einem bestimmten Gebiet erscheinen und nur dort zu kaufen sind. Sie berichten vor allem aus ihrer Region. Mit nationalen und internationalen Nachrichten beschäftigen sich die überregionalen Zeitungen. Sie sind deutschlandweit erhältlich und im ganzen Land bekannt [1].

Es ist erwähnenswert, dass viele kleine lokale Zeitungen zu den "Verlagsketten" gehören, d.h. sie haben eine assoziierte Beziehung zu einem bestimmten Verlagskonzern. Dieses System gewährt der regionalen Presse die Reihe der Privilegien. Erstens erhält sie einheitliche Inhalte (gemeinsame Nachrichten über Außen- und Innenpolitik, Sport und Lokalnachrichten jeder Periode ihre eigenen, lokale), und zweitens gewinnen Zeitungen den Status einer «redaktionellen Veröffentlichung», einer «publizistischen Einheit». Dieses Funktionsmodell ermöglicht es der Zeitung, wirtschaftlich zu überleben [2].

Zu den am meisten bewerteten nationalen/überregionalen Zeitungen gehören: „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ – „FAZ“ – eine liberale und konservative Zeitung, die in Frankfurt am Main veröffentlicht wird, ist unabhängig und unterstützt keine der politischen Parteien in Deutschland, mit einer Ausgabe von 387.000 Exemplaren; „Suddeutsche Zeitung“ – „SZ“ – Zeitung der liberalen Richtung, veröffentlicht in München, Auflage – 444 tausend Exemplare; „Frankfurter Rundschau»“ – Zeitung der Sozialdemokraten, Ausgabe – 150.000 Exemplare; „Die Welt“ ist eine konservative Zeitung mit einer Auflage von 264 tausend Exemplaren; „Bild“ – eine Boulevardzeitung, vor allem im Einzelhandel verteilt, Auflage – 3 Millionen 445 Tausend Exemplare; „Handelsblatt“, Deutschlands führende Finanzzeitung, ist seit 1946 erhältlich mit 148 Tausend Exemplare. „Financial Times Deutschland“ ist eine Finanz- und politische Zeitung, die seit dem Jahr 2000 veröffentlicht wird, die Auflage ist 100 Tausend Exemplare; „Junge Welt“ st eine linksradikale Tageszeitung, die als Ruf der DDR-Jugendorganisation "Union der Freien Deutschen Jugend" entstand, Auflage - weniger als 20.000 Exemplare [3, S. 165].

Die Tageszeitung (TAZ) aus Berlin ist das einzige überregionale, das sich nicht durch Anzeigen finanziert. Es wurde 1979 von Personen gegründet, die nicht nur eine Alternative zu den bürgerlichen Medien wollten, sondern auch wirtschaftlich völlig unabhängigen Journalismus. Die TAZ berichtet kritischer als andere Zeitungen. Im innen- sowie außenpolitischen Teil überwiegen soziale Themen, im Wirtschaftsteil ökologische [1].

Die Beispiele für regionale (lokale) Zeitungen sind: „Westdeutsche Allgemeine Zeitung“ – „WAZ“, „Berliner Zeitung“, „Tagesspiegel“, „Stuttgarter Zeitung», „Schwäbische Zeitung“, „Kölner Wochenspiegel“, „Aachener Nachrichten“, „Allgemeine Zeitung Mainz“, „Donaukurier“, „Express Köln“, „Frankfurter Neue Presse“, „Fuldaer Zeitung“, „Haller Kreisblatt“, „Hamburger Morgenpost“, „Kieler Nachrichten“ u.a. [3, S. 165].

Die Medienaufsichtsbehörde ist der Deutsche Presserat, dem Vertreter führender Medien angehören. Der Deutsche Presserat ist die Freiwillige Selbstkontrolle der Print- und Onlinemedien in Deutschland. Er tritt für die Einhaltung ethischer Standards und Verantwortung im Journalismus ein sowie für die Wahrung des Ansehens der Presse. Als Selbstkontrolle verteidigt der Presserat die Pressefreiheit gegen Eingriffe von außen [4].

Die digitale Revolution hat jetzt ein neues Konzept der Öffentlichkeit geschaffen. Die Internet Medien sind ein Spiegel einer offenen Dialoggesellschaft, in der jeder an einem Diskurs teilnehmen kann, der die öffentliche Meinung bildet. Aber die gedruckten Ausgaben halten mit der Zeit Schritt und bleiben eine seriöse und gefragte Informationsquelle.

Literatur

1. Білоус О. М. Типологія газетної періодики сучасної Німеччини. [Електронний ресурс] URL: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2005.

2. Павлов Н. В. Германские СМИ: история и современность. URL: mgimo.ru›upload/docs_6/smi_frg.doc

3. Stöber R. Neue Medien. Geschichte: Von Gutenberg bis Apple und Google. Medieninnovation und Evolution. Reihe: Presse und Geschichte – Neue Beiträge, Band 72. Bremen: Edition lumière, 2013, 498 S.

4. Deutscher Presserat [Електронний ресурс] URL: https://www.presserat.de/

УДК 78(430)“20”

Папаяні Тетяна Сергіївна

MODERNE TRENDS IN DER DEUTSCHEN MUSIK

Die Aktualität der vorliegenden Arbeit besteht darin, dass Musik einen großen Einfluss auf den emotionalen Zustand einer Person hat. Wenn ein Mensch Musik hört, kann er seinen Problemen entkommen und in eine völlig andere Welt eintauchen, in der er sich entspannen und die Probleme der Welt um sich herum vergessen kann.

Das Ziel der Arbeit besteht darin, die Trends in der Entwicklung der modernen deutschen Musik am Beispiel der deutschen Gruppe AnnenMayKantereit zu untersuchen.

Die deutsche Musik genießt heute weltweit hohes Ansehen. Deutschland ist bekannt für Musiker, die hier geboren wurden und mit ihrer Kreativität die ganze Welt auf den Kopf stellten. Die Gesellschaft nimmt nicht wahrgenommen in Ohrringen wahr, sondern vor einigen Jahrzehnten

diejenigen, die auf Deutsch sangen. Heute können die Einwohner Deutschlands stolz die beste deutsche Musik in absolut allen Genres in allen Genres in allen Genres in allen Genres in allen Genres hören [1]. In den letzten Jahren haben sich in der deutschen Musikszene einige Veränderungen ergeben. Einerseits entstehen verschiedene Vorspiele im Stil von "Deutschland sucht den Superstar", zum Beispiel "The Voice of Germany", die eine große Anzahl von Zuschauern vor dem Fernsehen versammeln und auch viele talentierte junge Musiker anziehen, an diesen Shows teilzunehmen, um sich live zu versuchen. Beweisen. Natürlich kann man in solchen Shows oft viele Texte auf Englisch hören, aber von Zeit zu Zeit erzeugen sie neue Talente, das als Gewinner der Show als deutschsprachiger Musiker mittelmäßigen nicht nur in Deutschland, sondern auf der ganzen Welt große Erfolge erzielen. Hits dieser Musiker sind meist nur vereinzelt im Radio zu hören, können aber auf CD oder digital durchaus gute Verkaufszahlen erzielen.

Zum anderen entstehen immer deutlichere Szenen, die noch vor knapp zehn Jahren schwieriger zu trennen waren, bzw. sich nicht in heutigem Maße abgezeichnet haben. Oft spielen soziale Medien oder Plattformen wie YouTube, Twitter oder Facebook eine wichtige Rolle. Da fast jeder auf der Welt jetzt soziale Medien nutzt, ist es möglich, innovative Werbekampagnen gezielter auf ein ganz bestimmtes oder potenzielles Publikum auszurichten. Die Möglichkeit, hochqualitative Musikvideos für vergleichsweise wenig Geld zu produzieren, führt gerade in Genres, wie etwa dem Deutschrap, der sich vor allem an ein jüngeres, YouTube-affines und auch für Merchandise zahlungswilliges Publikum richtet, zu boomenden Verkaufszahlen. Diese wiederum entscheiden über die Chartplatzierungen in Deutschland. Daher erkennen immer mehr Sender dieses Potenzial und dies führt zur Verbreitung neuer deutschsprachiger Musik [2].

In den letzten 10 Jahren sind viele neue und originelle Sänger und Bands aus dem deutschsprachigen Raum entstanden. So zum Beispiel die AnnenMayKantereit-Gruppe. AnnenMayKantereit ist eine unverwechselbare Rockband aus Köln, die 2011 gegründet wurde. Die Gruppe schreibt und spielt Lieder hauptsächlich auf Deutsch, aber ihr Repertoire umfasst auch Lieder auf Englisch sowie Coverversionen von Liedern anderer berühmter Künstler. Ein Merkmal ihres Originalsounds ist die starke, heisere Stimme des Sängers Henning May.

Der Name der Gruppe besteht aus den Namen ihrer Mitglieder: Christopher Annen, Henning May, Severin Kantereit. Ihre Karriere begann, als sie noch am Schiller Gymnasium in Köln studierten. Zu dieser Zeit gaben sie ihre ersten Konzerte, die auf den Straßen der Stadt stattfanden, um Geld für Instrumente zu verdienen. 2012 haben sie einen YouTube-Kanal eingerichtet, in dem sie Videos ihrer Straßenkonzerte gepostet haben. Ihre Popularität begann zu wachsen. Nachdem das Video zu dem Song Wohin du gehst veröffentlicht worden war, folgte eine deutschlandweite Clubtour. Im Sommer 2014 spielte die Band auf mehreren großen Festivals, darunter das Appletree Garden Festival, das Open Flair und das Reeperbahn Festival [3].

Europa bereisen, mit Milky Chance und anderen coolen Künstlern zusammenarbeiten, auf Festivals auftreten und die Nominierungen "Bester Künstler des Jahres", "Beste Band", "Beste Live-Performance" laut Radio Live 1 gewinnen - diese Jungs wollen eindeutig etwas mehr als nur die Welt mit hochwertiger Musik zu begeistern!

Ihre Songs haben einen hochwertigen Klang, ein außergewöhnliches Charisma und vor allem sind ihre Songs voller Bedeutung. Auf diese Weise erzielten sie Erfolge, von Straßenaufführungen und Kellerclubs bis hin zu Soloauftritten an großen Konzertorten.

Literatur

1. Современные тенденции немецкой музыки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.studygerman.ru/support/lib/nemeckaja-muzyka.html

2. Die Zukunft der deutschen Musik – Trends und Prognosen [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.ruhr24.de/promi-tv/zukunft-deutschen-musik-trends-prognosen-13154752.html

3. AnnenMayKantereit – Wikipedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://de.wikipedia.org/wiki/AnnenMayKantereit

УДК: 929:629.33(430)"1844/1929" Паріоті Крістіна Вадимівна

DIE INTERESSANTEN FAKTEN AUS DEM LEBEN VON CARL BENZ

Die Aktualität: Karl Friedrich Benz war ein deutscher Motorkonstrukteur und Automobilingenieur. Heute ist Mercedes-Benz eine Marke und ein gleichnamiges Unternehmen – ein Hersteller von Autos der Premiumklasse und anderen. Es ist eine der bekanntesten Automobilmarken der Welt. Diese Forschung ist relevant im Kontext der Moderne und des Interesses an diesem Unternehmen und seinem Schöpfer im Massenbewusstsein.

Das Ziel unserer Arbeit ist es, einen Überblick über interessante Fakten aus dem Leben von Carl Benz zu geben.

Carl Benz wurde am 25. November 1844 in Mühlbur geboren. Carl Friedrich Michael Benz war ein deutscher Ingenieur und Autodesigner, der das erste benzinbetriebene Auto (1885) und die Firma Benz & Co entwickelte. Carl Benz erhielt am 1. August 1888 den weltweit ersten Führerschein, ausgestellt in Mannheim. Die erste Fahrt im Automobil unternahm aber seine Frau Bertha Benz [1].

Name des Unternehmens "Auf Erden, im Himmel und auf See". Das Unternehmen beschäftigte sich nicht nur mit Autos. Sie arbeitete für die Luftfahrt- und Schifffahrtsindustrie und stellte hauptsächlich Flugzeuge und Schiffsmotoren her. Der dreizackige Stern symbolisiert den Erfolg der Marke zu Land, zu Wasser und in der Luft. Es gibt auch eine Meinung, dass drei Balken eine etwas andere Bedeutung haben, interpretiert wie folgt: Mercedes-Autos sind für den Komfort von Fahrer, Beifahrer und Mechaniker gemacht.

Alias-Auto. Botschafter Emil Jellinek beschloss, in Daimler zu investieren. Er hatte eine Tochter mit einem sehr komplizierten Namen, die in der Familie einfach Mercedes hieß. Mercedes übersetzt aus dem Spanischen bedeutet "Gnade". Nach der Fusion von Benz und Daimler standen die Führungskräfte des Unternehmens am Scheideweg. Es war unmöglich, die Marke Daimler in Deutschland zu registrieren, da sie bereits existierte. Karl Benz schlug den Namen Mercedes-Benz vor [2].

Grund für die Wiedervereinigung. Erster Weltkrieg, Eindringen ausländischer Hersteller in den deutschen Markt (Ford Motor Company). schwere strukturelle Krise in der deutschen Automobilindustrie. Am 28. Juni 1926 beschlossen zwei konkurrierende Unternehmen, sich zusammenzuschließen [3].

Frühe Lebensjahre. Nach deutschem Recht erhielt das Kind den Nachnamen "Benz" aus der legalen Ehe seiner Eltern. Als er zwei Jahre alt war, starb sein Vater an einer Lungenentzündung und sein Name wurde in Erinnerung an seinen Vater in Karl Friedrich Benz geändert. Sein Vater war Lokführer. Er trat in die Fußstapfen seines Vaters in Richtung Lokomotivtechnik.

Benz 'erste Fabrik und Treffen mit seiner Frau. 1871 trat Karl Benz August Ritter bei. Das ist das Maschinenwerk. Es gab Schwierigkeiten im Unternehmen, die jedoch behoben wurden, als die zukünftige Verlobte von Benz Ritters Anteil kaufte. Karl Benz und Bertha Ringer haben geheiratet. Sie hatten fünf Kinder. Benz 'Leidenschaft für das Leben führte ihn zu einer Fahrradwerkstatt. In seiner Erfahrung mit und Liebe zu Fahrrädern verwendete er ähnliche Technologie, als er das Auto schuf.

Bertha Benz Intercity Ride. Der weltweit erste Fernverkehr wurde von Berta Benz unternommen. Sie wollte den Einsatz und die Aufmerksamkeit des Benz Motor Vehicle im sogenannten "Live-Marketing" nutzen. Heute wird es in Deutschland alle zwei Jahre mit einer Oldtimer-Rallye gefeiert [4].

Benz Söhne (1906-1923) Karl Benz, Bertha Benz zog 10 km östlich von Mannheim in das benachbarte Ladenburg und gründete erst 1906 mit eigenem Kapital die Privatfirma C. Benz Sons (Benz Söhne), die Autos und Gasmotoren herstellt. Der letztere Typ wurde aufgrund der Nachfrage durch Benzinmotoren ersetzt. Diese Firma wurde nie veröffentlicht, hat eine eigene Linie erstellt, nie Wikimaemobile veröffentlicht. Benz Sons Autos waren von guter Qualität und wurden in London als Taxis populär. 1912 liquidiert Karl Benz alle seine Anteile an Benz Sons und bleibt Direktor [3].

Am 4. April 1929 starb Karl Benz im Alter von vierundachtzig Jahren zu Hause in Ladenburg an einer Bronchialentzündung. Bis zu ihrem Tod am 5. Mai 1944 lebte Bertha Benz in ihrem letzten Zuhause weiter. Heute ist das Unternehmen Mercedes Benz eines der besten Unternehmen der Welt.

Literatur

1. Geboren.am [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://geboren.am/person/carl-friedrich-benz

2. Interesting facts of Mercedes [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zap-vaz.ru/auto_news/index.php?id=99001086

3. Mercedes – Benz [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Benz#Benz's_first_factory_and_early_inventions_(1871–1882)

4. Karl Benz [Елетронний ресурс] – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Benz#Benz's_first_factory_and_early_inventions_(1871–1882)

УДК 323(430)=112.2

Петрова Анастасія Олександрівна

DIE VORDRINGLICHSTEN SOZIALEN PROBLEME IN DEUTSCHLAND

Deutschland gehört zu den hochentwickelten Ländern Europas. Es ist ein stabiles Land, eine der stärksten Volkswirtschaften der Welt mit einem hohen Lebensstandard und Einkommen der Bevölkerung, einer modernen Infrastruktur und einer starken Industrie. Das Land steht in Bezug auf verschiedene positive Aspekte des Lebens unseres Planeten ständig an der Spitze der Weltrangliste. Aber Deutschland hat wie jedes Land seine eigenen Probleme.

Die Aktualität der Arbeit ist darauf zurückzuführen, dass Deutschland zu den hochentwickelten Ländern gehört und aber die Schwierigkeiten dieses Landes sind direkt mit Europa und unserer Ukraine verbunden.

Ziel unserer Arbeit ist es, die vordringlichsten sozialen Probleme in Deutschland und ihre Ursachen zu betrachten.

Um die soziale Situation in Deutschland besser beurteilen zu können, lohnt es sich, die wichtigsten Themenbereiche wie Familie und Kinder, Arbeitslosigkeit, sowie Migration und Einkommen der Bevölkerung zu untersuchen.

Familie, Kinder und ihre Entwicklung sind in Deutschland von großer Bedeutung. Erstens ist es das Eindringen des Internets in das tägliche Leben. Die Kinder beteiligen sich häufig an den Computerspielen, erlernen neue Spiel-Übersichten in casino online und verbringen ihre Freizeit am Bildschirm oder mit dem Handy, statt zu lernen, Sport zu treiben, sich mit Freunden zu treffen und echtes Leben zu genießen [1].

Das zweite große Problem ist die Bevölkerungszahl. Die letzte deutsche Volkszählung erfreut nicht mit ihren Ergebnissen. Die Zahl der Bevölkerung hat sich verringert. Als Hauptgrund wird die niedrige Geburtenzahl im Vergleich zu Sterblichkeit genannt. Die Abweichung von den bisherigen Zahlen unterscheidet sich in verschiedenen Bundesländern. Das hängt auch von anderen Faktoren wie zum Beispiel einem höheren Anteil von Migranten ab [1]. Jedes Jahr nimmt die Zahl der Kinder

und Jugendlichen im Vergleich zu älteren Menschen ab. Jeder zweite Deutsche ist über 45 Jahre alt [2]. Das Problem der sinkenden Fruchtbarkeit ist weniger deutsch als vielmehr europaweit. In den letzten Jahren wurden weniger EU-Bürger geboren als gestorben.

Wir müssten auch erwähnen, dass die Arbeitslosigkeit eine der aktuellsten Problemen Deutschlands seit Jahren bleibt. Die Zahl der Arbeitslosen hat sich hier bis zum Jahre 2005 immer weiter erhöht. Dann hat sich die Lage entspannt. Sogar die damaligen Krisen haben nicht zu einer generellen Umkehr dieser Situation geführt. Bis heute sank die Zahl der registrierten Arbeitslosen unter drei Millionen und erreichte die niedrigste Quote seit der Wiedervereinigung [1].

Für das Jahr 2019 fehlten in Deutschland 300.000 Arbeitnehmer aus den Berufen der MINT-Gruppe - Mathematik, Informatik, Naturwissenschaften und technische Fachgebiete wie Ingenieure. Ausländer haben den Abstand um 200.000 Arbeitsplätze verringert. Ohne Migranten hätte der Arbeitskräftemangel eine halbe Million offener Stellen überschritten [2].

Die nächste demografische Situation im Land erfordert jahrelange unmittelbare externe Arbeitskräfte. Eine große Anzahl von Rentnern mit höherer Bildung wird ihren Arbeitsplatz verlassen. Auch theoretisch absolvieren deutsche Universitäten nicht so viele technische Studierende.

Im Jahr 2020 waren bis Oktober durchschnittlich rund 2,69 Millionen Personen arbeitslos gemeldet. Im Monat Oktober waren in Deutschland rund 2,76 Millionen Arbeitslose registriert, somit ist erstmals seit Beginn der Corona-Krise eine leichte Erholung erkennbar [2].

Die soziale Ungleichheit in Deutschland ist ein ernstes wirtschaftliches, soziales und politisches Problem. Sie ist eine der zentralen Ursachen für die wichtigsten Herausforderungen unserer Zeit – das Aufkeimen von Populismus, Protektionismus und Paralyse. Die Lösung liegt jedoch nicht in einem Verteilungskampf über Steuern und Transfers. Die Politik sollte ihre Priorität und Anstrengungen auf mehr Chancengleichheit konzentrieren. Deutschland braucht eine inklusive Soziale Marktwirtschaft, die auf den Stärken der vergangenen sieben Jahrzehnten beruht, also auf Eigenverantwortung, einem starken Sozialstaat und einer funktionierenden Marktwirtschaft, und gleichzeitig mehr Menschen mitnimmt und ihnen eine Perspektive eröffnet [3].

Zum Schluss müsste man sagen, dass ein hochentwickeltes Land wie Deutschland auch eine Menge von sozialen Problemen haben kann. Die meisten Herausforderungen in diesem Bereich müssen dringend gelöst werden. Der Staat übernimmt die entsprechenden Maßnahmen und strebt danach, sie erfolgreich ins Leben umzusetzen.

Literatur

1. Börse Social Network [Електроний ресурс] – Режим доступу: https://boerse-social.com/2017/04/13/die_aktuellen_sozialen_probleme_in_deutschland

2. Statista [Електроний ресурс] – Режим доступу: https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1223/umfrage/arbeitslosenzahl-in-deutschland-jahresdurchschnittswerte/

3. Wirtschaftsdienst [Електроний ресурс] – Режим доступу: https://www.wirtschaftsdienst.eu/inhalt/jahr/2017/heft/5/beitrag/soziale-lage-was-sind-die-draengendsten-probleme.html

УДК 659.13/.16(430)

Петрук Поліна Юріївна

ARTEN VON WERBUNG IN DEUTSCHLAND

Aktualität: Die Werbung zeigt sich in heutiger Welt als eine besondere, weit diskutierte und außergewöhnliche Kommunikations- und Informationsform.

Unser Ziel ist es verschiedene Arten von Werbung in Deutschland zu erforschen und darüber zu erzählen.

Wir stoßen im Alltag, gerade in Medien, immer wieder auf Werbebotschaften. Ob im Fernsehen, Radio, in Zeitungen, Zeitschriften oder Online - es gibt viele verschiedene Werbeformen.

Die Werbung gehört zu einem typischen Phänomen dieser Zeit, sie bestimmt in unserer Gesellschaft mittlerweile einen Großteil unseres Alltags, ob bewusst oder unbewusst, wobei sie nicht nur mit den Wörtern und der Sprache spielt, sondern auch vor allem mit unserer Wahrnehmung der Welt. Die meisten von uns können sich das Leben ohne Werbung nicht einmal vorstellen. Sie begleitet uns fast überall, sei es auf der Straße, an der Bushaltestelle, im Fernsehen, im Radio, in den Zeitungen und Zeitschriften, und heutzutage nicht zuletzt auch im Internet. [1].

Mit Printwerbung, Anzeigen sind sehr unterschiedliche Medien angesprochen. In der Unternehmenspraxis wird eine praktische Typologie angewendet, die im Bereich der Printmedien die folgenden Klassen: Tageszeitungen, Wochenzeitungen, Anzeigenblätter, Supplements, Zeitschriften, Fachzeitschriften, Berufszeitschriften, Verbandzeitschriften, Hauszeitschriften, Werkzeitschriften, Lesezirkel, Adressbücher, Branchenverzeichnisse, Festschriften [2].

Bei der Klassischen Prospektwerbung sind neben den Kriterien der Erscheinungshäufigkeit, das Verbreitungsgebiet, die Dauer der Nutzerbindung, sowie die quantitativen Kriterien, Auflage und Anzeigenkosten relevant, um abzuschätzen inwieweit dieser Werbekanal für den Werbetreibenden attraktiv ist [1].

Außenwerbung umfasst neben der weit verbreiteten Plakatwerbung auch Verkehrsmittelwerbung, Buswerbung, Taxiwerbung, auch Lichtwerbung. Die klassischen Großflächenplakate dominieren mit über 150000 Stellen bundesweit in Deutschland die Plakate gegenüber Superposter oder Panoramaflächen. Kennzeichnend für die Plakatwerbung sind: Sehr heterogene Anschlagstellen; Flüchtige Wahrnehmung; Reizüberflutung der Adressaten [2].

Als Konsequenz daraus ergibt sich, dass ein Plakat stilistisch mit einem Blickfang arbeiten sollte um Aufmerksamkeit zu erzeugen und dadurch die zentrale Werbeidee oder Claim zu übermitteln. Produktpräsentation und Reaktualisierung gelernter Werbeinhalte bilden die Hauptaufgaben neben der Unterstützung verkaufsbezogener Maßnahmen z.B. Wegehinweis zu Einkaufsstätten [3].

Die Medien Fernsehen und Kino mit Ton und bewegten Bildern umfassen ebenfalls große Gestaltungfreiräume für Unternehmen. Die Werbeträger sind das Kino bzw. der TV-Sender und es werden ausgewiesen spezielle Zeitfenster für die Ausstrahlung eines Spots bereitgestellt [3].

Mit dem Aufkommen privater Fernsehanstalten in den 80er Jahren haben sich die ursprünglich sehr begrenzten Werbezeiten erheblich ausgeweitet. Spätestens seit dieser Zeit wurde das Fernsehen als Werbeträger für die Unternehmen zunehmend interessanter. Aus dem Media-Mix ist die Fernsehwerbung für Markenartikel heutzutage kaum noch wegzudenken [3].

Gegenüber Printwerbung und Hörfunkspot kann sich der TV-Spot einer multisensorische Ansprache: Bild, Ton, Bewegung, Farbe bedienen, wodurch sich erweiterte Möglichkeiten zur Emotionalisierung der Werbebotschaft bieten. Nicht zuletzt deshalb zählen Fernsehen und auch Zeitschriften zu den klassischen Basismedien [3].

TV-Werbung eignet sich vorrangig für Einführung – und Erhaltungswerbung ebenso wie zum Aufbau eines Markenimages. Aber auch für erklärungsbedürftige Produkte bieten sich wegen der sehr guten Demonstrationsmöglichkeiten zeigt dieses Medium Vorteile. Nachteilig muss bewertet werden, dass es sich hier um ein Medium handelt, bei dem die Werbebotschaften vom Adressaten passiv aufgenommen werden und es zusehends zu einem weniger wichtig werdenden Medium zählt. Zudem besteht die Gefahr des sogenannten Zappliges, also der Verweigerung des Verfolgens des Werbeprogramms durch Wechsel des TV-Kanals. Fernsehwerbung muss heutzutage schon sehr intensiv eingesetzt werden, um hinreichend wahrgenommen zu werden. In erster Linie lohnt sich Fernsehwerbung nur für große Unternehmen, die mit einem entsprechend hohen Budget Spots häufiger schalten könne und dadurch hinreichend wahrgenommen werden. Denn schließlich sind die Mediakosten für Fernsehwerbung nach wie vor recht hoch [3].

Radiowerbung oder auch Höhrfunkwerbung genannt bezeichnet Werbung, die über das Programm von Radiosendern ausgesendet wird. Die Radiosender refinanzieren mit Hilfe der Radiowerbung zum Teil ihre Programmgestaltung. Radiowerbung oder Hörfunkwerbung sind umgangssprachliche Begriffe, medienechtlich spricht man von Rundfunkwerbung [3].

Das Radio ist allgegenwärtiges Unterhaltungs- und Informationsmedium. In Deutschland existieren die öffentlich rechtlichen und ca. 220 private Hörfunksender, auf denen klassische Radiowerbung geschaltet werden kann [3].

Die Gestaltungsmöglichkeiten beschränken sich ausschließlich auf den Ton und die Akustik. Hörfunkwerbung ist ein Nebenmedium, mit dem parallel zu anderen Aktivitäten: Autofahren, Hausarbeit, Zeitunglesen verrichtet wird. Damit wirkt Radiowerbung unterschwellig und ist oftmals omnipräsent.

Literatur

1. Besonderheiten der Werbung [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://varietatendeutschersprache.blogspot.com/2014/06/besonderheiten-und-charakteristika-der.html

2. Werbung [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://blog.hubspot.de/marketing/werbung

3. Klassische Werbung [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.klassische-werbung.de/

УДК 78:929Beethoven

Подрезенко Валерія Альбертівна

INTERESSANTE FAKTEN ÜBER DEN KOMPONISTEN LUDWIG VAN BEETHOVEN

Die Aktualität. Kunst ist ein starker Mechanismus zur Beeinflussung der Wertestruktur der Jugend. Aber leider hat das Wissen der modernen Jugend nur in Gadgets und TV-Shows aufgehört. Sie beginnen zu vergessen, was Kunst ist und warum sie in unserem Leben wichtig ist. Musik, Poesie, Choreografie und Malerei sind für die Mehrheit der jungen Menschen längst in den Hintergrund getreten.

Das Ziel. Da das Interesse junger Menschen an kulturellen Phänomenen wie Theatern, Museen, Ausstellungen usw. gering ist, machen die meisten jungen Menschen keine Selbstbildung, sie verschwenden normalerweise ihre Freizeit, möchten wir die Aufmerksamkeit mit interessanten und lebendigen Fakten aus dem Leben Ludwig van Beethovens auf die Selbstentwicklung lenken und zeigen, dass Kunst interessant und informativ ist.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) war ein deutsch-österreichischer Musiker und Komponist, sein Werk von der Wiener Klassik zur Romantikführung. Die ganze Welt kennt ihn nicht nur wegen seiner großartigen Musik, sondern auch wegen einiger seiner Werke, die er taub schrieb. Und jetzt betrachten wir die interessanten Fakten aus seinem Leben.

1. Beethoven war ein Perfektionist. Er komponierte nicht für seine Zeitgenossen, sondern für die Nachwelt. Immer wieder feilte er an seinen Werken, überarbeitete und korrigierte die Partituren bis spät in die Nacht. Für die Nachwelt zu schreiben, das ist ihm gelungen: Beethoven gehört heute weltweit zu den meist gespielten Komponisten. Schon zu Lebzeiten konnte er von seinen

Kompositionen leben. Nicht zuletzt verdiente er sein Geld mit Auftragswerken für politische Größen seiner Zeit [2].

2. Beethoven interessierte sich nicht nur für Musik, sondern auch für Philosophie, Literatur und Politik. In seiner musikalischen Frühphase beschwor er gern das Heldenhafte im Menschen. Er begeisterte sich für die Französische Revolution und widmete Napoleon seine 3. Sinfonie, die "Eroica". Nachdem sich Napoleon 1804 allerdings zum Kaiser gekrönt hatte, löschte Beethoven diese Widmung wutentbrannt aus dem Titelblatt der Partitur [2].

3. Der Komponist zog mindestens 68 Mal in seinem Leben um. Mal schmeckte ihm der Kaffee nicht, mal war ihm das Wasser zu kalt oder die Stiege zu dunkel. Sobald er sich unwohl fühlte, packte er seine Sachen und begab sich auf die Suche nach einem besseren Wohnort [3].

4. Beethoven ist auch im All zu hören! Im Jahr 1977 wurden Datenplatten namens Voyager Golden Records mit Bild und Audio-Informationen an interstellaren Raumsonden angebracht. Man hoffte damit, dass etwaige intelligente, außerirdische Lebensformen dadurch von unserer Menschheit erfahren. Seine 5. Symphonie ist für mindestens 500 Millionen Jahre im Universum, denn das ist die geschätzte Lebensdauer dieser Platten [3].

5. Beethoven liebte die Frauen und die Frauen liebten ihn. Nach einer Aussage von Franz Gerhard Wegeler war der Komponist „sehr häufig verliebt“. Unter seinen Geliebten soll unter anderem auch Marie Erdödy gewesen sein. Vom Glück konnte aber keine Rede sein, denn seine Wahl fiel oft auf adlige Klavierschülerinnen. Die waren ihm als Bürgerlicher jedoch nicht vergönnt. In seinen Briefen schreibt Beethoven von der „unsterblichen Geliebten“. Wer das ist, bleibt jedoch sein Geheimnis [1].

6. Mit der neunten Sinfonie schrieb Beethoven ein Werk für die Ewigkeit. Als er das Stück schrieb, war er jedoch längst taub! Und das mit 28 Jahren. Der Grund für seine Taubheit ist jedoch pikant, passt aber zu seinem frivolen Leben: Beethoven soll an Syphilis gelitten haben [1].

7. Mit nur 56 Jahren verstarb Beethoven am 26. März 1827. Seine letzten Worte sollen gewesen sein “Schade, schade, zu spät!“ bezüglich der neuen Weinlieferung, die er nicht mehr genießen konnte. Von einem natürlichen Tod kann jedoch keine Rede sein. Der Komponist trank mehrere Flaschen Wein pro Tag und litt an Alkoholsucht, die ihn schließlich das Leben kostete. Bei der Obduktion des Leichnams stellte sich heraus, dass er an Leberzirrhose und Bleivergiftung starb [1].

Daher kann nur eines über ihn gesagt werden - er ist wirklich ein Meister seines Fachs. Ich möchte wirklich, dass sich die Jugend von heute selbst entwickelt, sich für Kunst interessiert, die großen Komponisten, Schriftsteller, Künstler und ihre Werke kennt, denn ohne Kunst werden wir degradiert und in die Zeit der Archantropus transportiert.

Literatur

1. Ludwig van Beethoven — 4 kuriose Fakten über den Komponisten [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.bild.de/digital/internet/ludwig-van-beethofen/google-doodle-beethoven-43835056.bild.html

2. 10 Dinge, die Sie über Beethoven wissen sollten [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.dw.com/de/10-dinge-die-sie-%C3%BCber-beethoven-wissen-sollten/a-18685203

3. 10 kuriose Fakten über Beethoven [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://blog.myfidelio.at/beethovenfunfacts/funfacts/2018/04/10/50/#:~:text=Hier%2010%20kuriose%20Fakten%20%C3%BCber,schrullige%20und%20pingelige%20Art%20bekannt

УДК 791(430)

Реуцька Марія Максимівна

DIE DEUTSCHE FILMGESCHICHTE

Jedes Jahr werden in Deutschland etwa 150 bis 160 Kunstfilme ohne Animation und Dokumentation gedreht. Der deutsche Film macht etwa 30% des nationalen Filmverleihs aus. In Deutschland gibt es eine Reihe von Filmfestivals, von denen das seit 1951 bestehende Berliner Filmfestival das bekannteste und renommierteste ist [1].

Die Geschichte des deutschen Kinos stammt aus dem Jahr des Kinos: Bereits am 1. November 1895, zwei Monate vor den Brüdern Lumières, die in Paris ihre "Ankunft des Zuges" zeigten, veranstaltete der Erfinder Max Skladanowski in Berliner Musicalhalle Wintergarten zusammen mit Bruder Emil eine Vorschau der fahrenden Karten. Im Jahr 1896 begann Skladanowski Kurzfilme zu drehen. In den ersten Jahren waren Filme eine Unterhaltung wie Zirkusse und wurden auf Messen und in Musicalhallen für die einfachste Öffentlichkeit gezeigt [2].

Bis 1914 befand sich die deutsche Filmproduktion insgesamt in einem deprimierenden Zustand, wobei der größte Teil des Kinos aus importierten Filmen französischer und dänischer Produktion bestand. Aber mit Beginn des Ersten Weltkriegs wurden französische und britische Filme verboten, nachdem die USA in den Krieg eingetreten waren, erlitt dieses Schicksal auch amerikanische Filme. Ohne Konkurrenz hat sich die deutsche Filmproduktion verachtfacht und den Mangel an Filmen schnell ausgeglichen [2].

In der Zeit der Weimarer Republik, als deutsche Filmemacher klassische Filme wie "Dr. Caligari's Office" (1920) von Robert Veen schufen, der ein Vorbild für die Ästhetik des Expressionismus war, "Nosferatu. Die Symphonie des Schreckens" (1922) und "Der letzte Mann "(1924) von Friedrich Wilhelm Murnau," Metropolis "(1927) und" M "(1931) von Fritz Lang, die einen großen bleibenden Einfluss auf die Weltkinografie hatten. Die Machtübernahme der Nationalsozialisten 1933 führte zur Auswanderung Hunderter Filmemacher und zur kompletten Neuordnung der Filmbranche, die nun einem ideologischen Diktat unterworfen war [3].

Mit der Übernahme der Macht der Nationalsozialisten in Deutschland wurde der Film unter die volle staatliche Kontrolle gebracht. 1933 wurde die Imperiale Kammer für Filmkunst als Einheit der Imperialen Kammer für Kultur gegründet. In der Produktion von Filmen wurde formal erlaubt, nur Mitglieder der Imperialen Kammer teilzunehmen, die Ausnahme von ihr bedeutete das Verbot des Berufs. De facto war Josef Goebbels Leiter der Filmbranche in Nazi-Deutschland, der als Minister für Volksbildung und Propaganda und Präsident der Imperialen Kammer für Kultur fungierte.

Nach dem Beginn des Zweiten Weltkriegs waren die Durchhaltefilme ein charakteristisches Genre des deutschen Films.

Nach der Niederlage im Zweiten Weltkrieg wurde Deutschland, das in Trümmern lag, in vier von Verbündeten regierte Besatzungszonen aufgeteilt. Im Mai 1946 wurde im von den sowjetischen Truppen besetzten Potsdam ein DEFA-Filmstudio gegründet. Insgesamt bestand der Unterschied zwischen dem "Ruinenfilm" der westlichen und östlichen Zonen darin, dass die DEFA-Filmemacher, die hauptsächlich aus der linken Bewegung stammten, die Ursachen des Nationalsozialismus reflektieren wollten, während in der westlichen Zone Filme gedreht wurden, die in erster Linie in die Zukunft gerichtet waren und Bilder von der Wiederbelebung des Friedens zeigten, ohne die unbequemsten Fragen [3].

"Der neue deutsche Film" ist ein konditioneller Begriff, der von einer Reihe von Filmen geprägt ist, die in den 1960er und frühen 1980er Jahren in der Bundesrepublik gedreht wurden und zwar stilistisch und thematisch stark voneinander abweichen, aber einige Merkmale aufweisen, die sie als Gemeinsamkeit hervorheben. Julia Knight nennt drei Merkmale: Diese Filme wurden von Regisseuren gedreht, die einer Generation angehörten, die während des Zweiten Weltkriegs geboren wurde oder ihr nahekam und in einem geteilten Deutschland aufwuchs; Es handelt sich um handgemachte Filme, die oft von engen Teams von Gleichgesinnten erstellt und mit den Möglichkeiten des Kinos experimentiert werden; In diesen Filmen verbindet sich die Sorge um die Probleme des heutigen Deutschlands mit der Suche nach Markt und Publikum [4].

Das deutsche Kinofilm der 1970er Jahre wurde durch die feministische Bewegung stark beeinflusst, und zu dieser Zeit wurde eine Gruppe von Filmemacherinnen darauf hingewiesen, dass Frauen in der Filmproduktion nicht ausreichend vertreten sind und die Probleme, vor denen Frauen stehen, selten das Hauptthema des Films sind [4].

Die 80er Jahre des Aufblühens der deutschen Komiker Otto Waalkes und Dieter Hallerforden, von denen jeder (ihr "Alter Ego"- Otto und Didi) der Hauptdarsteller mehrerer Filme wurde. Im Großen und Ganzen drehten sich diese Filme um eine Reihe von Sketchen, die in eine unverwechselbare Handlung passen.

Während dieser Zeit erklärten sich auch die neuen weiblichen Regisseure. Doris Dörrie, studierte in den USA und an der Hochschule für Film und Fernsehen in München, kam ins Kino,

nachdem sie einige Jahre lang Filme für das bayerische Fernsehen drehte. Ihre Komödie über das Liebesdreieck "Männer"... sprach mit dem Publikum über Sex und Beziehungen, wurde zum Kassenspiel des deutschen Films 1985.

In der ersten Hälfte der neunziger Jahre gab es keine großen Ereignisse im deutschen Kino, hausgemachte Komödien waren im eigenen Land beliebt, aber von ausländischen Zuschauern missverstanden und nicht gefragt. Als sie 1993 mit Stalingrad begann und "Nirgendwo in Afrika" fortsetzte, entwickelte sie sich besonders stark in Oliver Hirschbiegels Filmen "Experiment" (2001) und "Bunker" (2004). Hitlers Rolle am Ende des "Bunker" -Krieges wurde einstimmig als brillante Leistung des Schauspielers Bruno Ganz anerkannt [2].

Gleichzeitig drehten die Regisseure der sogenannten Berliner Schule in den Nullerjahren einen bewussten Film über Privatsphäre und Alltag, in dem, wie M. Rathaus es ausdrückte, "Zucker, der sich in einer Tasse auflöst, wichtiger ist als ein Regierungswechsel". Diese Filme zeichnen sich durch langsames Tempo und lange Pläne aus, ihre Helden leben in einer "normalen, aber seltsam fremden" Welt und haben es mit familiären und generationenübergreifenden Problemen zu tun. Drei der führenden Vertreter der Berliner Schule - Christian Petzold, Thomas Arslan, Angela Schanelek - besuchten die Berliner Filmakademie um die 80er und 90er Jahre und erregten weniger Aufmerksamkeit in den Kinos als durch ihre Filmvorführungen im ZDF [1].

Literatur

1. Knight J. New german cinema – URL : http://cw.routledge.com/textbooks/9780415409285/resources/newgermancinema.pdf

2. Brockman S. A Critical History of German Film. Camden House, 2010. 522 p.

3. Stiasny P. Das deutsche Kino und der erste Weltkrieg – URL : https://www.filmportal.de/thema/das-deutsche-kino-und-der-erste-weltkrieg (Дата звернення: 30.11.2020р.).

4. Kimber R., Kimber R. The Ufa Story: A History of Germany's Greatest Film Company, 1918-1945. University of California Press, 1999. 451 p.

УДК 75.03 (043) Рябуха Дар’я Юріївна

BEKANNTE DEUTSCHE MALER DES 20. UND 21. JAHRHUNDERTS

Deutschland war in vielen Kunstepochen maßgeblich beteiligt und hat viele dieser Epochen mitgeprägt. Entsprechend viele bekannte deutsche Maler des 20. und 21. Jahrhunderts gibt es auch, die für ihre Innovationen in der Malerei weltberühmt und interessant sind. **Die Aktualität** des Themas besteht darin, dass Malerei eines der bekanntesten Phänomene des sozialen Lebens ist.

Das Ziel dieser Abstracts ist es, die Biografie von fünf bekannten deutschen Malern des 20. und 21. Jahrhunderts zu untersuchen und sich über ihren Beitrag zur Entwicklung der Malerei zu informieren.

Anselm Kiefer ist ein deutscher Künstler, der sich stark mit der Geschichte und Mythologie sowie der Identität Deutschlands nach dem Zweiten Weltkrieg auseinandergesetzt hat. Dabei ist er nicht nur ein Maler, sondern auch Bildhauer und Installationskünstler. Er studierte beim bekannten Konzeptkünstler Joseph Beuys in Düsseldorf [1]. Seine monumentalen Gemälde erhalten ihre charakteristische, stark strukturierte Beschaffenheit durch eine großzügige Verwendung von Farbe, Metallen wie Blei sowie organischen Materialien wie Stroh, Asche oder Haarsträhnen. Das resultiert in schroffen, gespenstischen Bildern mit eindrucksvoller Körperlichkeit [2].

Gerhard Richter ist ein zeitgenössischer deutscher Maler und Künstler des 20. Jahrhunderts, der wohl einer der einflussreichsten lebenden Künstler ist. Richter ist dabei sehr experimentierfreudig und kombiniert die Abstraktion mit der fotografischen Malerei. In Ostdeutschland lernte er nach dem zweiten Weltkrieg die sozialisch-realistische Wandmalerei kennen. Er floh 1961 nach Westdeutschland und studierte in Düsseldorf an der Kunstakademie. Er entwickelte seinen ganz einen Stil und verwendete unter anderem die Technik des Quetschens von Farbtuben über die Leinwand [1]. Richters Werke zählen auf dem Kunstmarkt zu den teuersten eines lebenden Künstlers. Die Kirchenfenster in der Abtei Tholay, die am 17. September 2020 enthüllt wurden, sollen sein letztes großes Werk sein, wie Richter selbst bekannt gab [3].

Max Ernst gilt als einer der wichtigsten Vertreter des Dadaismus und des Surrealismus im 20. Jahrhundert. Im naturalistischen Stil lernt Max Ernst das Zeichnen und Malen von seinem Vater, Philipp Ernst. Er beendet sein Studium vorzeitig und konzentriert sich stattdessen auf seine Malerei [4]. 1910 wurde der Grundstein für den Dadaismus gelegt, an dem er maßgeblich zusammen mit seinem Freund Jean Arp Anteil hatte. Er Einige seiner bekanntesten Werke waren „Der Elefant Celebes“, „Ödipus Rex“ sowie „Europe After the Rain“. Auch Ernst’s Werke befinden sich in Sammlungen auf der gesamten Welt [1]. Als Max Ernst 1976 stirbt, wird sein Lebenswerk mit einem der bedeutendsten internationalen Künstlerpreise geehrt: den Goslarer Kaiserring [4].

Otto Dix war ein deutscher Künstler und bekannt für groteske Porträtgemälde. Sein Werk war vom Horror des Ersten Weltkriegs geprägt, zu dem er sich als Freiwilliger gemeldet hatte. Der Schützengraben (1923) bildet dieses Grauen ab und gilt als eines der wichtigsten Anti-Kriegsbilder dieser Epoche [5]. Während der Weimarer Republik avancierte Otto Dix zu einem der profiliertesten Porträtmaler, der vor allem der Boheme und Intellektuellen seiner Zeit festhielt. Nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs blieb Otto Dix ein figurativer Maler, erhielt sowohl in der BRD wie auch der DDR viele Ehrungen und Ausstellungen [6].

Paul Klee war ein äußerst umtriebiger Zeichner und Maler, der in der Schweiz geboren wurde, jedoch die deutsche Staatsbürgerschaft hatte. Über 9’000 Zeichnungen und Bilder hat er in seiner Laufbahn gezeichnet und gemalt [1]. Der sowohl musikalisch wie künstlerisch interessierte Klee entschied sich 1898 für ein Kunststudium, das er in München absolvierte [7]. Seine

Experimentierfreudigkeit kannte beinahe keine Grenzen und bewegten sich außerhalb aller bekannten Konventionen [1]. Dabei hat er eine unglaublich große Anzahl an Malgründen und Materialien verwendet: von Karton, Papier, Holz sowie Leinwand, Seite, Jute und Baumwolle war alles mit dabei. Durch die Bekanntschaft mit Robert Delaunay wird Klees Verständnis für Farben und deren Effekte durch reine Kontrast- und Tonunterschiede grundlegend geprägt. „Die Farbe hat mich. Ich brauche nicht nach ihr zu haschen. Sie hat mich für immer, ich weiß das. Das ist der glücklichen Stunde Sinn: Ich und die Farbe sind eins. Ich bin Maler.“ (Tagebuchaufzeichnung von Paul Klee, 16. April 1914) [7].

Jeder dieser großartigen Schöpfer hat das deutsche Kulturerbe bereichert. Ihre Bilder können niemanden gleichgültig lassen. Die Arbeit zeitgenössischer deutscher Künstler wird viele Generationen hinweg bewundern.

Literatur

1. Berühmte deutsche Maler aus allen Kunstepochen – Die Top 12 [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://malen-lernen.org/beruehmte-deutsche-maler/

2. Anselm Kiefer [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.artnet.de/k%C3%BCnstler/anselm-kiefer/

3. Gerhard Richter legt den Pinsel weg [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.swr.de/swr2/kunst-und-ausstellung/gerhard-richter-legt-den-pinsel-weg-100.html

4. Max Ernst – Leben [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.kunst-zeiten.de/Max_Ernst-Leben

5. Otto Dix [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.artnet.de/k%C3%BCnstler/otto-dix/

6. Otto Dix [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://artinwords.de/otto-dix/

7. Paul Klee: Lebenslauf (Steckbrief / Biografie) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://artinwords.de/paul-klee-lebenslauf/

УДК 811.112.2’373.43=112.2

Северіна Катерина Сергіївна

NEUE WÖRTER, DIE AUS DER CORONAVIRUS-PANDEMIE HERVORGEHEN

Am 31. Dezember 2019 wurde die WHO über Fälle von Lungenentzündung mit unbekannter Ursache in der chinesischen Stadt Wuhan informiert. Daraufhin identifizierten die chinesischen Behörden am 7. Januar 2020 als Ursache ein neuartiges Coronavirus, das vorläufig erhielt später die Bezeichnung *„COVID-19-Virus“*. Der Ausbruch des Coronavirus wurde offiziell als Pandemie anerkannt [5].

Während alle die weitere Entwicklung der Corona-Krise und ihre wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Folgen beobachten, haben wir **das Ziel**, sich auf neue Wörter zu konzentrieren, die

aus der Coronavirus-Pandemie hervorgehen. **Die Aktualität** des Themas ergibt sich daraus, dass ihm bisher wenig Aufmerksamkeit gewidmet wurde.

Sprache ist stetig im Wandel – in den Wochen und Monaten der Corona-Pandemie aber noch einmal ganz besonders [2]. Die Corona-Krise bringt neue Wörter hervor oder rückt solche in den Fokus, die schon lange im Sprachschatz schlummern. Im Jahr 2020 ist das Wort ***"Coronavirus"*** fest im Lexikon verankert. Es klingt jeden Tag in den Nachrichten und wird mit der Familie besprochen [3].

In Sachen Coronavirus werden wir mit einer Fülle von medizinischen Informationen konfrontiert, die oft eine gewisse Ratlosigkeit hinterlassen. Das Wort ***"Pandemie"*** gab es früher in Wörterbüchern, aber heute ist weit verbreitet. Es war bisher so unbekannt und wurde nur in medizinisch-wissenschaftlichen Kreisen verwendet. Der Begriff Pandemie benennt eine Seuche, die sich im Gegensatz zur Epidemie nicht auf ein begrenztes Gebiet beschränkt, sondern sich über ganze Landstriche, Länder oder sogar weltweit ausbreitet [4].

"Soziale Distanz" spricht jetzt nicht mehr von einer Distanz in Bezug auf den sozialen Status, sondern von einer physischen Distanz von zwei Metern, zur Prävention der Ausbreitung von Infektionskrankheiten.

"Lockdown" ist eine Situation, in der es Personen aufgrund eines Notfalls untersagt ist, ein Gebäude oder einen bestimmten Bereich frei zu betreten und zu verlassen. In jüngster Zeit häufig in Form einer kürzeren Bezeichnung für die Art der vollständigen oder teilweisen Einschränkung sozialer Kontakte im Zusammenhang mit der Pandemie des neuartigen SARS-CoV-2-Coronavirus verwendet.

Einige zuvor verwendete Wörter werden jetzt überdacht und anders wahrgenommen. Zum Beispiel, ***"Distanzarbeit"*** – zuvor war es die bewusste Entscheidung von Freiberuflern, remote zu arbeiten. Dies ist der einzig mögliche Weg zu lernen. Das Wort ***"Quarantäne"*** selbst, das in der modernen Realität für uns eine neue Bedeutung bekommen hat. ***"Kontaktperson"*** – Person, die mit einer infizierten Person in Berührung gekommen ist und sich deshalb möglicherweise angesteckt hat.

Aufgrund der Tatsache, dass jetzt jeder versucht, Masken und Desinfektionsflüssigkeiten in Apotheken zu kaufen, ist das Wort ***"Desinfektionsmittel"*** in Gebrauch gekommen, und da Sie am Eingang zur U-Bahn und an anderen öffentlichen Orten Ihre Temperatur mit einem speziellen Gerät messen können - einer ***"Wärmebildkamera"*** -, ist dieses Wort auch nicht mehr ein wenig bekannter Begriff. ***"PCR-Test"*** – medizinisches Untersuchungsverfahren zur Feststellung einer Virusinfektion, bei dem mithilfe von Abstrichen aus Mund-, Nasen- und Rachenraum auf virales Erbgut eines Erregers getestet wird [1].

"Selbstisolation" – Schutzmaßnahme gegen die Verbreitung einer Krankheit, bei der sich Personen, die sich mit einer ansteckenden Krankheit infiziert haben oder bei denen Verdacht darauf besteht, vorübergehend in häusliche Quarantäne begeben.

Ein anderer Name für das Coronavirus, COVID-19, hat zu einer Reihe von Neologismen derselben Wurzel geführt. Einer von ihnen ist ***"Covidiot"***. Es hat aber zwei entgegengesetzte Bedeutungen. Dieser Begriff bezieht sich auf Personen, die die Gefahr des Coronavirus unterschätzen und die Anforderungen der Selbstisolation und der sozialen Distanzierung ignorieren. Und auch diejenigen, die im Gegenteil zu sehr in Panik geraten: Sie beeilten sich, Buchweizen und Toilettenpapier zu kaufen, wuschen sich die Hände an den Wunden, in panischer Angst vor Infektionen.

Darüber hinaus ist das Wort ***"Coronials"*** in den sozialen Medien zu finden. In Analogie zu Millennials wird daher vorgeschlagen, die Generation der Kinder zu benennen, die während der Pandemie gezeugt wurden.

Es ist bekannt, dass in China die mehrmonatige Quarantäne für viele Familien geschieden wurde. Für diejenigen, die sich während einer Pandemie scheiden ließen, wurde der Begriff ***"Covidivors"*** geprägt, symbolisiert die Lücke aufgrund der Unfähigkeit, auf engstem Raum zusammen zu sein.

Auf diese Weise werden Neologismen wie "Coronavirus-Infektion", "Selbstisolation", "Quarantäne", "Pandemie" in offiziellen Dokumenten festgelegt und von den Medien ausgestrahlt. Und solche Neologismen wie "Covidiot", "Coronials" und "Covidivors" werden wahrscheinlich nicht in unseren Wörterbüchern festgelegt.

Literatur

1. Ansteckende Neologismen [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.kommersant.ru/doc/4323125

2. Corona: Entsteht ein neuer Wortschatz? [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.ndr.de/kultur/Corona-Entsteht-ein-neuer-Wortschatz,coronawortschatz100.html

3. "Covid-19" bald im Duden? [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.tagesschau.de/inland/corona-duden-101.html

4. Epidemie oder Pandemie? [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/Epidemie-Pandemie

5. Pandemie der Coronavirus-Krankheit (COVID-19) [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.euro.who.int/de/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19

УДК 656(430)=112.2 Стефаниць Валентин Олександрович

VERKEHR IN DEUTSCHLAND: ARTEN UND ENTWICKLUNG

Der Markt und die Marktbeziehungen sind ohne das Zusammenspiel von Produzenten und Konsumenten von Waren und Dienstleistungen nicht denkbar. Die Entwicklung des Verkehrs in Deutschland ist untrennbar mit der Zunahme des Inlands- und Außenhandels verbunden. Die Zeiten, in denen die gemächliche Wasseroberfläche des Rheins die einzige Handelsroute war, liegen in ferner Vergangenheit. Heute ist das Verkehrssystem ein komplexer sektorübergreifender Komplex, einer der weltweit führenden. Pro 1 km^2 deutschem Land gibt es ungefähr zwei Kilometer verschiedene Straßen und Verbindungen.

Die Aktualität dieses Themas liegt in der Tatsache, dass der Hauptfaktor für ein nachhaltiges Wirtschaftswachstum in Deutschland die Intensivierung und Modernisierung der Produktion ist, die nicht nur die Einführung neuer Technologien und wissenschaftlicher Entwicklungen, sondern auch die Entwicklung des Verkehrs und der entsprechenden Infrastruktur erfordert.

Ziel der Arbeit ist es, die Menschen über das Verkehrssystem in Deutschland zu informieren, welche Verkehrsarten entwickelt werden und welche sich noch entwickeln.

Die wichtigsten Transportmittel in Deutschland: Eisenbahn. Automobil. Luft. Wasser. Unabhängig davon ist die umweltfreundlichste und langsamste Transportpipeline zu erwähnen, die etwa 4% des gesamten Frachtumsatzes der Republik ausmacht.

Eisenbahnen. Der erste reguläre Schienenverkehr wurde im Winter 1835 in Bayern eröffnet. Der Lokzug fuhr zweimal täglich zwischen Nürnberg und Fürth und lieferte Güter und Passagiere. In Bezug auf die Länge der Eisenbahnen (44.000 km) liegt Deutschland heute an sechster Stelle und in Bezug auf die Konzentration an erster Stelle der Welt. Fast die Hälfte von ihnen ist elektrifiziert. Der Hauptfrachtführer ist der Konzern DB (Deutsche Bundesbahn), der die Eisenbahnen der westlichen und östlichen Länder vereint und drei Geschäftsbereiche umfasst: Mobiliti, zuständig für den Personenverkehr, Logistik (Güterfluss und Logistik) und Netze (Instandhaltung des Dienstleistungssektors und der Infrastruktur). Trotz der Verbesserung des rollenden Materials und der Bemühungen der Regierung nimmt das Volumen des Frachtumsatzes allmählich ab.

Bundesminister für Verkehr und digitale Infrastruktur Alexander Dobrindt erwartet von der EU 2,8 Milliarden Euro für die Verbesserung des Verkehrstransitsystems Der größte Teil des Betrags – 2,5 Milliarden Euro – soll für den Bau und die Verbesserung von Eisenbahnen ausgegeben werden. Der deutsche Verkehrsminister bemüht sich um die Schaffung eines modernen europaweiten Eisenbahnnetzes, da das bestehende System des Güterverkehrs durch Deutschland nicht ausreichend effizient ist. Auf dem Weg von Slowenien in die Türkei wechselt beispielsweise ein Güterzug acht Mal die Lokomotive, schreibt die Süddeutsche Zeitung [1].

Kraftverkehr. Ende des 20 Jahrhunderts machte der Straßenverkehr in Deutschland dank eines ausgebauten Straßennetzes mit mehr als 40.000 km Bundesstraßen und fast 13.000 km Autobahnen (mehrspurige Autobahnen mit konstruktiver Trennung der Flüsse in die entgegengesetzte Richtung) mehr als 60% des Güterverkehrs und bis zu 90% des Passagierumsatzes aus Land. Nach Angaben des Bundesamtes für Kraftverkehr nähert sich die Gesamtzahl der Fahrzeuge im Land 60 Millionen bei einer Dichte von 640 Fahrzeugen pro tausend Einwohner.

Deutschland wird 2021 größter E-Autohersteller

Die drei deutschen Autohersteller VW, BMW und Daimler werden im laufenden Jahr erstmals über eine Million Elektroautos bauen. 2021 werden sie laut einer McKinsey-Studie China als den weltgrößten E-Autohersteller ablösen.

Deutschland wird nicht nur als Anbieter stärker, sondern auch als Absatzmarkt: 111.000 E-Autos wurden 2019 in Deutschland verkauft, ein Plus von 55 Prozent gegenüber Vorjahr und mehr als in jedem anderen europäischen Land. Mit einem Marktanteil von 2,8 Prozent für E-Autos liegt Deutschland im europäischen Durchschnitt. Hier sind Norwegen mit 45 Prozent, Island mit 22 Prozent und die Niederlande mit 13 Prozent Marktanteil die Spitzenreiter [2].

Lufttransport. Der Begriff Luftverkehr bzw. Luftverkehrsbranche umschreibt den Transport von Passagieren und Gütern per Flugzeug. Im Jahr 2019 wurden knapp 227 Millionen beförderte Personen im Luftverkehr auf deutschen Flughäfen gezählt. Die Top Reiseziele bei Flugreisen waren Spanien, Türkei und Italien. Die größte deutsche Fluglinie, gemessen an der Anzahl der Passagierkilometer, ist die Lufthansa. Mit seiner zentralen Lage in Mitteleuropa ist Deutschland ein Knotenpunkt für den internationalen Luftverkehr. Von Deutschland aus besteht Anschluss mit dem Flugzeug an alle Regionen der Welt. Ein bedeutender Anteil des internationalen Umsteigeverkehrs in Europa wird über deutsche Flughäfen abgewickelt.

Die Luftverkehrswirtschaft in Deutschland ist als Wirtschaftssektor als auch in seiner Funktion als Servicedienstleister für andere Wirtschaftszweige von erheblicher volkswirtschaftlicher Bedeutung. So leistet der Luftverkehr in Deutschland unmittelbar einen bedeutenden Beitrag zu Wachstum und Beschäftigung. Darüber hinaus verbindet die Luftverkehrswirtschaft die deutsche Wirtschaft erfolgreich mit allen wichtigen Zuliefer- und Absatzmärkten in der Welt. Dies schafft und sichert weitere Beschäftigung und Wertschöpfung in Deutschland - auch jenseits des Luftverkehrs [3].

Etwa 4.800 km des Bundeswasserstraßennetzes besitzen – innerhalb des nach Leistungsfähigkeit klassifizierten Wasserstraßennetzes – maßgebliche Bedeutung für den internationalen Güterverkehr in Europa.

Die bedeutendsten Bundeswasserstraßen für den Binnen- und Personenschifffahrt sind der Rhein (mit den Nebenflüssen Neckar, Main, Mosel und Saar) und die Donau. Seit 1992 verbindet der

Main-Donau-Kanal die Donau mit dem Rheinstromgebiet. Rhein und Donau bilden zusammen mit Teilabschnitten von Weser, Elbe und Oder, sowie einigen Kanäle, die diese Wasserstraßen verbinden ein dichtes Infrastrukturnetz.

Sie sind ein wesentlicher Bestandteil des "nassen" Transeuropäischen Verkehrsnetzes (TEN) und sind dementsprechend leistungsfähig zu erhalten und zu gestalten. Vorhandene Engpässe im Netz sind zu beseitigen, um dessen wirtschaftliche Leistungsfähigkeit zu erhöhen. Über die 757 Kilometer langen Seeschifffahrtsstraßen sind Nord- und Ostsee erreichbar. Über die Donau, den Main-Donau-Kanal, den Main und den Rhein sind die Anrainerstaaten zwischen dem Schwarzen Meer und der Nordsee erreichbar. Die West-Ost-Magistrale bildet das Kanalnetz zwischen Rhein und Oder.

Es gibt mehr als 100 moderne öffentliche See- und Binnenhäfen. Fast alle bedeutenden Industrie- und Handelszentren sowie 56 von 74 Großstadtregionen in Deutschland verfügen über eine Wasserstraßenanbindung und damit über den umweltfreundlichsten Verkehrsträger (bezogen auf die transportierten Mengen/Tonnenkilometer). Sie haben Anschluss an die großen europäischen Seehäfen Hamburg, Bremerhaven, Amsterdam, Rotterdam und Antwerpen (ARA-Häfen) [4].

Literatur

1. Entwicklung der Eisenbahnen веб-сайт URL: https://fb.ru/article/287724/transport-germanii-vidyi-i-razvitie, (дата звернення: 07.12.2020)

2. Durchbruch in der Automobilindustrie веб-сайт URL: https://www.automobil-produktion.de/maerkte/deutschland-wird-2021-groesster-e-autohersteller-122.html, (дата звернення: 06.12.2020)

3. Flugstatistik für 2019-2020 веб-сайт URL: https://de.statista.com/themen/695/luftverkehr/, (дата звернення: 06.12.2020)

4. Gewinnstatistik für den Wassertransport веб-сайт URl https://www.schifffahrtsverein.de/wasserstrassennetz/ (дата звернення: 06.12.2020)

УДК 811.112.2 ' 373 Тараненко Анна Костянтинівна

DIE KINDERRECHTE IN DEUTSCHLAND

Was sind Kinder? Dies ist unsere Zukunft, was bedeutet, dass die Rechte der Kinder eine sehr wichtige Frage für unsere Zukunft sind. Wenn Kinder schutzlos aufwachsen, sollten wir in Zukunft keine Unterstützung und Ermutigung von ihnen erwarten.

Ziel dieser Arbeit ist es, über die Rechte der Kinder in Deutschland zu erfahren, worauf sie Anspruch haben und ob sie nicht in ihrer Freiheit verletzt werden.

In Deutschland gelten alle Menschen bis 18 Jahre als Kind. 1973 wurde verboten, dass Kinder in der Schule körperlich bestraft werden. Bis zu diesem Zeitpunkt durften Kinder in der Schule noch „gezüchtigt" werden – so nannte man das damals. Seit 1989 gibt es die UN Kinderrechtskonvention.

Die Vereinten Nationen haben also festgelegt, wie wir Menschen mit Kindern umgehen sollen. Gewalt gegen Kinder in Deutschland und auf der ganzen Welt ist nach wie vor ein drängendes gesellschaftliches Problem. Eine aktuelle deutsche Studie zeigte, dass 6,5% der Befragten über schweren emotionalen Missbrauch in der Kindheit und Jugend berichteten, 6,7% erlebten körperlichen Missbrauch und 7,5% wurden sexuell missbraucht. 22,5% der Befragten gaben Informationen über körperliche Vernachlässigung im Kindes- und Jugendalter an. Gewalt gegen Kinder ist ein Problem, das überall auf der Welt auftritt. Aus diesen Informationen können wir schließen, dass das Problem der Rechte und des Schutzes von Kindern immer relevant ist.

Welche Rechte sollten Kinder haben? Zunächst einmal gilt bei ihnen wie bei allen Menschen: Sie haben alle die gleichen Rechte. Kein Kind sollte wegen seiner Hautfarbe, seiner Religion, seines Geschlechts, seiner Sprache oder wegen anderen Unterschieden benachteiligt werden. Kinder haben ein Recht auf Spiel, Freizeit und Erholung und natürlich ein Recht auf Bildung. Sie dürfen sich informieren und ihre eigene Meinung bilden. Sie haben ein Recht auf Privatsphäre – das bedeutet, dass wir zum Beispiel nicht ohne ihre Erlaubnis Kinderbilder bei Facebook posten dürfen. Sie sollen keine Not leiden müssen und in Geborgenheit aufwachsen. Kinder haben ein Recht auf die bestmögliche Gesundheit, auf sauberes Trinkwasser, gesundes Essen und eine sichere Umgebung. Natürlich müssen auch Kinder mit einer Behinderung gefördert werden. Und Kinder sollen mitsprechen dürfen [1].

Die Rechte und Pflichten eines deutschen Kindes hängen von seinem Alter ab. Wenn ein Kind geboren wird, werden ihm sofort die Staatsbürgerschaft und die Grundrechte zuerkannt. Ein Neugeborenes kann in Deutschland Eigentümer eines eigenen Grundstücks sein und sogar zur Zahlung von Grundsteuer verpflichtet werden. Sobald das Kind sechs Jahre alt wird, ist es verpflichtet, zur Schule zu gehen. Er oder sie hat auch das Recht, Filme, die ihm oder ihr in der Alterskategorie zustehen, ohne Aufsicht eines Erwachsenen anzusehen. Er muss jedoch spätestens um 20.00 Uhr mit dem Beobachten fertig sein. Bis zum Alter von sieben Jahren gilt ein Kind als entmündigt und kann daher nicht für verursachte Schäden haftbar gemacht werden. Sobald das Kind jedoch 7 Jahre alt wird, ist es relativ rechtsunfähig und kann für seine Handlungen teilweise verantwortlich gemacht werden. Das Kind hat das Recht, Entscheidungen, die ihm zugutekommen, wie z.B. die Annahme von Geschenken, ohne Beteiligung der Erwachsenen zu treffen. Das Kind kann zur Verantwortung gezogen werden, wenn es einen Schaden verursacht hat [2].

Nach Vollendung des 14. Lebensjahres kann sich ein Kind für seine Religion entscheiden, wenn seine Eltern dies in den ersten 9 Lebensjahren für seine Nachkommen nicht getan haben. Ein 10-jähriges Kind kann einen Lichtbildausweis erhalten und auf dem Vordersitz eines Autos sitzen. Ab dem 14. Lebensjahr kann das Kind einer bezahlten Beschäftigung nachgehen, allerdings nur in der Landwirtschaft und nur für eine begrenzte Zeit. Im Alter von 14 Jahren wird das Kind ein Teenager,

zu diesem Zeitpunkt kann es bereits seine Meinung zu vielen Fragen äußern, einschließlich der Scheidung der Eltern (die Meinung, bei wem es bleiben möchte), der Adoption. Er kann auch an einem Strafverfahren beteiligt sein. Ein Jahr später ist das Kind möglicherweise bereits offiziell vollzeitbeschäftigt. Sechzehnjährige können manchmal heiraten.

Im Alter von 18 Jahren wird ein Teenager erwachsen, wird als vollwertig anerkannt und ist für alle Schäden, die er verursacht, verantwortlich. Er unterliegt keinen Einschränkungen mehr, außer im "Erwachsenenrecht". Er kann wählen, gewählt werden, einen Führerschein erwerben, an Gerichtsverfahren teilnehmen und Verträge unterzeichnen. Bis ein Erwachsener 21 Jahre alt wird, kann eine Person jedoch nur nach dem Jugendstrafrecht angeklagt werden. Niemand darf ein deutsches Kind - absichtlich oder unwissentlich - beleidigen oder seine Stimme erheben. Ein Kind schlagen, leicht oder mit aller Kraft, kann auch nicht. Solche Handlungen drohen demjenigen, der sie begangen hat, nicht nur mit einer Geldstrafe, sondern auch mit einer echten Gefängnisstrafe. Eltern können ihrer elterlichen Rechte beraubt werden. Auf diese Weise können Eltern lernen, ihre eigenen Emotionen zu kontrollieren, und ein Kind, das von Kindheit an alles über seine Rechte und Pflichten weiß, fühlt sich sicherer und kann sich an Sozialdienste oder sogar an die Polizei wenden [3].

Seit 2013 haben Kinder beziehungsweise ihre Eltern auch einen Rechtsanspruch auf einen Betreuungsplatz ab dem ersten Lebensjahr. Das bedeutet: Jedes Kind sollte in eine Kindertagesstätte, eine Krippe oder einen Kindergarten gehen können. Einige Artikel der Kinderrechte sollten das Überleben und die vollständige Entwicklung der Kinder und Jugendlichen gewährleisten. Die Kinderrechte sichern allen Kindern und Jugendlichen das Recht auf einen Namen sowie eine Staatsangehörigkeit zu [4]. Darüber hinaus besteht für jedes Kind das Recht, seine Eltern zu kennen und auch von diesen betreut zu werden. Zudem existiert gegenüber den Mitgliedsstaaten der Konvention ein Anspruch auf eine öffentliche Urkunde – also ein entsprechendes Dokument – welches Auskunft über die Identität eines jeden Kindes gibt. Dies ist insbesondere deshalb von großer Bedeutung, weil weltweit laut UNICEF rund 230 Millionen Kinder unter fünf Jahren leben, welche nirgends registriert sind. Offiziell existieren diese Mädchen und Jungen also nicht einmal. Laut einer Schätzung der UNESCO können 130 Millionen Kinder nicht zur Schule gehen. Diese Zahl zeigt die Bedeutung vom Recht auf Bildung. Als bedeutendstes Regelwerk für internationale Kinderrechte gilt das Übereinkommen über die Rechte des Kindes der Vereinten Nationen (UN) – auch als die UN-Kinderrechtskonvention bekannt. Die Übereinkunft trat am 02. September 1990 in Kraft und wird von 196 Staaten anerkannt. Die USA ist aktuell der einzige Staat, welcher der Konvention nicht beigetreten ist [5].

Es ist sehr wichtig, daran zu denken, dass es die Kinder sind, die unsere Zukunft aufbauen, und ihre Rechte müssen gestärkt, erweitert und natürlich respektiert werden. Gewalt in der Familie ist nicht nur in Deutschland ein sehr großes Problem, über das viele Menschen schweigen. Aber wenn

man ihre Rechte und Pflichten kennt, die Unterstützungsdienste kennt und weiß, dass sie jemanden haben, an den sie sich wenden können, können Kinder für sich selbst einstehen. Kinder müssen vor dem Staat, den Eltern und anderen vollständig geschützt werden. Kinder sollen sich sicher fühlen.

Literatur

1. Kinderrechte schützen und stärken: веб-сайт. URL: https://www.plan.de/kinderschutz/kinderrechte.html (дата звернення 29.11.2020)
2. Kinderrechte: Mindeststandards für das Kindeswohl: веб-сайт. URL: https://www.familienrecht.net/kinderrechte/#welche-rechte-haben-kinder
3. Kinderrechte in Deutschland : веб-сайт. URL: https://slowgerman.com/2020/09/17/sg-213-kinderrechte-in-deutschland/ (дата звернення 29.11.2020)
4. Akute Fragen des Kinderschutzes : веб-сайт. URL : https://kinderrechte-ins-grundgesetz.de/ (дата звернення 29.11.2020)
5. UN-Konvention über die Rechte des Kindes: веб-сайт. URL: https://www.unicef.de/blob/9404/b80b0222556588a905af67e84edf6599/i0079-2013-kinder-haben-rechte-01-pdf-data.pdf (дата звернення: 28.11.2020)

УДК 796.332(430)=112.2

Тивровська Анна Іванівна

DIE GESCHICHTE VON DER ENTSTEHUNG DES FUSSBALLS IN DEUTSCHLAND

Die Aktualität. Fußball in Deutschland ist ein heißes Thema für alle Deutschen, denn die deutschen Fußballvereine haben enorme Erfolge erzielt. Es ist wichtig zu beachten, dass deutsche Mannschaften Mitglieder der FIFA sind. (Die FIFA ist die wichtigste Fußballorganisation und der größte internationale Dachverband im Fußball)

Das Ziel ist es, die Geschichte der Entstehung des Fußballs zu erzählen, alle großen Erfolge deutscher Mannschaften sowie die mehrfachen Siege und Erfolge, die der Fußball in Deutschland bis heute begleitet.

Der Fußballsport kam 1873 zehn Jahre nach der Gründung der FA (The Football Association) von den britischen Inseln nach Deutschland und wurde zunächst hauptsächlich von Gymnasiasten gespielt. Sport zu treiben war damals ein Privileg der feinen Leute, und unter Sportausübung wurden in den Turn- und Sportvereinen in erster Linie Turnübungen in Gruppen verstanden, die Harmonie und Disziplin zum Ziel hatten [1].

Für die einfachen Leute wirkte diese Sportübung fremd. Die erste Anerkennung kam aus Lüneburg. Es wurde dort ein Club gebildet und einige Spiele wurden in Öffentlichkeit dokumentiert.

Trotz vieler Schwierigkeiten wuchs schnell die Zahl der Spieler. Erste Vereine wurden in Berlin und Hamburg gebildet. Das waren Zentren der neuen Spielart auf dem deutschen Boden. Bald folgten Spiele gegen französische und englische Fußballvereine [2].

Insgesamt sind 7,5 Millionen Menschen und damit über 8% aller Deutschen, Mitglied in einem Fußballverein. In Deutschland gibt es insgesamt mehr als 27.000 Fußballvereine. Über die Grenzen Deutschlands hinaus sind vor allem Mannschaften aus der 1. und 2. Bundesliga bekannt.

Es ist wichtig sich das zu merken, der Deutsche Fußball-Bund hat einen wichtigen Platz in der Fußballgeschichte.

Der Deutsche Fußball-Bund (DFB) wurde am 28. Januar 1900 in der Gaststätte „Mariengarten“ in Leipzig durch die Vertreter von 86 Vereinen aus dem In- und Ausland gegründet. Ferdinand Hueppe, der den DFC Prag vertritt, wurde zum ersten Präsidenten des DFB gewählt. Mit Gründung des DFB durch die 86 Gründungsvereine gab es von nun an einen deutschlandweiten Führungsverband, der ab 1903 Endrunden um die deutsche Meisterschaft ausrichtete.

1904 trat der Deutsche Fußball-Bund dem Weltfußballverband FIFA bei. Zur europäischen Fußball-Union UEFA trat er im Jahr 1954 bei. Mit seinen insgesamt über sechs Millionen Mitgliedern in 26.000 Vereinen ist der fünf Regional- und 21 Landesverbände umfassende Deutsche Fußball-Bund heute der größte nationale Sportfachverband der Welt.

Der DFB stellt die deutsche Fußballnationalmannschaft zusammen und organisiert die unter seinem Dach ausgetragenen nationalen Wettbewerbe zur deutschen Meisterschaft, DFB-Pokal, DFB-Liga-Pokal sowie weiterer Frauen-, Jugend- und Amateurfußball-Wettbewerbe.

Die deutsche Fußballnationalmannschaft ist der Stolz Deutschlands.

Die deutsche Fußballnationalmannschaft ist die vom Bundestrainer getroffene Auswahl der deutschen Spieler, die den Deutschen Fußball-Bund (DFB) auf internationaler Ebene, zum Beispiel in Freundschaftsspielen gegen die Auswahlmannschaften anderer nationaler Verbände, aber auch bei der Europameisterschaft des europäischen Kontinentalverbandes UEFA oder der Fußball-Weltmeisterschaft der FIFA, repräsentiert. Ab der Saison 2018/19 wird sie alle zwei Jahre auch an der UEFA Nations League teilnehmen. Dort wird sie vermutlich in der 1. Division starten.

Zusammen mit Brasilien und Italien gehört die DFB-Auswahl zu den erfolgreichsten Fußballnationalmannschaften der Welt.

Die deutsche Fußballnationalmannschaft wurde bisher dreimal Fußball-Europameister, war 1988 auch Gastgeber des Wettbewerbs. Fußball-Weltmeister wurde Deutschland viermal, dabei 1974 auch im eigenen Land. Ein zweites Mal hat Deutschland die Fußball-Weltmeisterschaft 2006 ausgetragen. Zwischen 1952 und 1990 existierte parallel auch eine Fußballnationalmannschaft der DDR [1].

Література

1. Fußball in Deutschland [https://de.m.wikipedia.org/wiki/Fu%C3%9Fball_in_Deutschland]. Режим доступу: https://de.m.wikipedia.org/wiki/Fu%C3%9Fball_in_Deutschland

2. 2.Футбол в Германии [://deutsch-sprechen.ru/fusball-in-deutschland]. – Режим доступу : https://deutsch-sprechen.ru/fusball-in-deutschland

3. Der Deutsche Fußball-Bund und der deutsche Ligafußball [https://de.m.wikipedia.org/wiki/Fu%C3%9Fball_in_Deutschland]. – Режим доступу: https://de.m.wikipedia.org/wiki/Fu%C3%9Fball_in_Deutschland

УДК 340.136(430)

Ходарєва Владислава Олександрівна

DIE UNGEWÖHNLICHEN GESETZE IN DEUTSCHLAND

Jede Nation hat ihre eigenen Traditionen, Bräuche und Kulturen. Was für manche Menschen üblich ist, kann andere überraschen. Wie Unterschiede in den Kulturen, haben Staaten Verschiedenheiten in den Gesetzen, was auch Ausländer erstaunen und sogar zum Lachen bringen kann.

Das Ziel der Arbeit besteht darin, einige ungewöhnliche Gesetze in Deutschland zu untersuchen. **Die Aktualität** ist es, dass Länder ständig in verschiedenen Lebensbereichen interagieren. Daher ist es wichtig, die Traditionen und Gesetze anderer Nationen zu kennen, um den Gesichtskreis zu erweitern. Außerdem ist es für Touristen hilfreich, einige Verbote in einem anderen Land zu kennen, um nicht versehentlich gegen dessen Regeln zu verstoßen.

Gesetze werden geschaffen, um die Grundrechte zu schützen und die Verantwortlichkeiten einer Person zu definieren, um Menschen vor Problemen zu warnen usw. In der Regel versuchen die Menschen, sich daran zu halten. Aber es gibt auch Gesetze, an deren Existenz man kaum glauben kann. Außerdem ist Deutschland ein Land, das für seine hohen Geldbußen bekannt ist.

Hier betrachten wir einige ungewöhnliche und seltsame Gesetze in Deutschland:

1. Eine Eheschließung in Deutschland ist nicht gültig, wenn ein Ehegatte bei der Eheschließung nicht gewusst hat, dass es sich um eine Eheschließung handelt oder ein Ehegatte bei der Eheschließung im Zustand der Bewusstlosigkeit ist. Zum Beispiel, die Regelung greift, wenn jemand bei einer Eheschließung meint, nur an einer Generalprobe oder einer Filmaufnahme teilzunehmen – ein nahezu täglich anzutreffendes Missverständnis. Welche Sachverhalte man sich unter Bewusstlosigkeit vorstellen soll, bleibt im Dunkeln. Vielleicht mag Hypnose in Betracht kommen [1].

2. Zieht ein Bienenschwarm aus, so wird er herrenlos nach deutschem Recht, wenn nicht der Eigentümer ihn unverzüglich verfolgt oder wenn der Eigentümer die Verfolgung aufgibt. Der Eigentümer des Bienenschwarms darf bei der Verfolgung fremde Grundstücke betreten. Er hat den entstehenden Schaden zu ersetzen [2].

3. Das nächste lustige Gesetz aus Deutschland besagt zwar nicht, dass nackt Autofahren verboten ist, aber das Aussteigen kann allerdings zum Problem werden. Es wird als Ordnungswidrigkeit angesehen, wenn es die Allgemeinheit gemäß §118 des Gesetzes über Verwaltungsverstöße belästigte oder gefährdete und die öffentliche Ordnung beeinträchtigte. Wenn Sie tagsüber in der Innenstadt aus dem Auto hüpfen, müssen Sie mit einem Bußgeld rechnen. Dessen Höhe ist abhängig vom Einzelfall. Für Wiederholungstäter oder besonders aufdringliche Nackedeis können in Deutschland mehrere Hundert Euro fällig werden [3]. Solche Fälle sind selten, aber die Existenz eines solchen Gesetzes kann durch die in Deutschland weit verbreitete Kultur der Freikörperkultur erklärt werden.

4. Das Verbot laut §27 Abs. 6 StVO gilt dann, wenn mehrere Personen im Gleichschritt über eine Brücke laufen. Was zuerst unsinnig erscheint, hat aber seine Berechtigung: der Grund dafür ist eine mögliche Resonanzkatastrophe. Die Eigenschwingung kann durch den Gleichmarsch so stark angeregt werden, dass die Brücke einzubrechen droht [4].

5. Es gibt immer noch ein lustiges Gesetz. Bei Paragraf 26 Landesreisekostengesetz Nordrhein-Westfalen: Wenn ein Beamter während der Dienstreise stirbt, so ist die Dienstreise beendet. Es ist eigentlich unvorhersehbar [5].

6. Das Kissen kann ein gefährliches Werkzeug sein. Werkzeug ist dabei jeder bewegliche Gegenstand, mit dem gleich auf welche Weise auf den Körper des Opfers eingewirkt werden kann. Die Gefährlichkeit des Tatmittels kann sich gerade daraus ergeben, dass ein Gegenstand bestimmungswidrig gebraucht wird (§177 Abs. 4 Nr. 1 StGB). Kommt es zu einer nicht einvernehmlichen Kissenschlacht, kann der Schlag damit als Waffe zählen. Wichtig ist, wie das Opfer die Situation wahrnimmt [6].

Zusammenfassend können wir sagen, dass Deutschland mehrere spezifische Gesetze hat. Für einige von ihnen gibt es objektive Gründe, zum Beispiel für das Gesetz über die Brücke. Und einige Gesetze beziehen sich auf die Kultur der Deutschen oder ungewöhnliche Präzedenzfälle, die zur Annahme der Gesetze geführt haben.

Literatur

1. Lustige Gesetze – LTO. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.lto.de/galerien/lustige-gesetze/

2. BGB - Bürgerliches Gesetzbuch - Gesetze im Internet. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BJNR001950896.html#BJNR001950896BJNG008802377

3. Nackt Auto fahren ist sogar erlaubt - Reader's Digest. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://readersdigest.de/at/wissen-tipps/geld-recht/item/nackt-auto-fahren-ist-sogar-erlaubt

4. Kurioses aus aller Welt: Diese Gesetze gibt es wirklich? [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://gothaer-maklerblog.de/kuriose-gesetze/

5. Gesetze: Alles geregelt … bis zum letzten Unfug. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.rga.de/lokales/x-ray/gesetze-alles-geregelt-letzten-unfug-4139839.amp.html

6. StGB § 177 Abs. 4 Nr. 1 Gefährliches Werkzeug Kopfkissen. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ihr-anwalt-hamburg.de/aktuelle-rechtsprechungen-urteile/stgb/stgb-177-abs-4-nr-1-gefaehrliches-werkzeug-kopfkissen.html

СЕКЦІЯ
ЛІНГВОДИДАКТИКА

УДК 372.881.1:004.738.5(043)

Дементьєва Єлизавета Андріївна

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

На сьогодні в загальноосвітніх навчальних закладах приділяється особлива увага оволодінню іноземною мовою, комунікативній спрямованості навчального процесу та формуванню комунікативної компетенції. Згідно з метою навчання іноземної мови, щоб учні краще засвоювали граматику, лексику, фонетику та орфографію, необхідно забезпечити спілкування іноземною мовою з самих перших уроків [1].

Граматика виступає важливим аспектом будь-якої іноземної мови, з її допомогою забезпечується формування умінь усного та письмового мовлення. Для цього в середніх навчальних закладах є спеціально відібраний граматичний мінімум, який складається з активного та пасивного. Учням необхідно володіти як активним, так і пасивним граматичним мінімумом , щоб сприймати і розуміти думки інших людей.

Для того щоб засвоїти навіть найскладніші аспекти граматики та зацікавити учнів вивчити німецьку мову, необхідно використовувати різні прийоми та методи на уроці. При вивченні складних граматичних елементів необхідно багаторазове повторення матеріалу. Проте саме повторення стомлює учнів одноманітністю, а витрачені таким чином зусилля не приносять задоволення.

Самим ефективним прийомом вважається гра, її можна використовувати не тільки у молодших класах, а також і для учнів 5-6 класів. Навіть у слабких учнів виникає інтерес до уроку та предмету. На користь гри у навчальному процесі свідчить і те, що в ній найбільш повно проявляються потенційні можливості, здібності дитини, адже сама гра викликає інтерес та активність учнів [3]. Цей прийом дає змогу не тільки закріпити будь-який матеріал, а й вивчити новий.

Кожному вчителю, який викладає іноземну мову, необхідно пам’ятати, що дитині дуже складно зрозуміти усі граматичні структури та особливості будь-якої мови. Якщо взяти

граматику української мови та німецької , можна виявити багато відмінностей. Тому особливу увагу слід приділити тим особливостям граматики іноземної мови, яких ми не знаходимо в рідній мові. Тому саме ігрові види роботи дають змогу учням засвоювати граматику німецької мови легше, швидше і веселіше. Для прикладу наведемо зразки граматичних ігор, які можуть бути використанні на уроках німецької мови [2].

1. Гра „Quatsch“

Мета: тренування родових закінчень неозначеного артикля і частки kein. Зміст гри: учитель показує різні предмети або картинки і називає їх, навмисно роблячи помилки. Завдання учнів – помітити і виправити помилку: «Das ist ein Tisch». Учні, котрі помітили помилку, виправляють.

2. Гра «Mache, wie ich sage»

Мета: автоматизація вживання конструкції es gibt. Зміст гри:: Учні стають у коло. Вчитель каже, що слід робити (Setzt euch! Steht auf! Geht im Kreis!) і жестами показує дію. Він може показати дії, які не відповідають сказаному. Учні уважно стежать за тим, що каже вчитель і виконують те, що чують. Хто помилився,вибуває з гри.

3. Гра «Wie viele…gibt es?»

Мета: автоматизація вживання конструкції es gibt. Зміст гри: учитель запитує: «Wie viele Stühle gibt es in der Klasse?» Завдання учнів – як найшвидше порахувати кількість названих предметів. Перевірка здійснюється хором, рахуємо німецькою мовою. Учні дають відповідь на запитання, вживаючи конструкцію „Es gibt“.

Отже, граматика німецької мови складна та має багато незвичних форм, яких не має в українській мові. Тому, щоб навчити дітей володіти цим важливим компонентом мови, необхідно знаходити різні методи та прийоми, щоб удосконалювати процес навчання. Тоді і учням буде цікаво на уроці, а саме головне , що в них прокинеться бажання та інтерес до вивчення німецької мови. Крім того, що ігри мають величезну методичну цінність, вони просто цікаві як учителю, так і учню.

Література

1. Використання ігрових елементів на уроках німецької мови. URL: http://www.znz81.zp.ua/images/metod/dosvid5.pdf (дата звернення: 18.12.20).

2. Рябцева О. М. Формирование грамматической составляющей иноязычной коммуникативной компетенции. Проблемы педагогики и методики обучения иностранным языкам. 2006. С. 115-118.

3. Скляренко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Іноземні мови. 2011. № 1. С. 15-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2011_1_3 (дата звернення: 18.12.20).

УДК 373.5.016:81-028.31 Карплюк Ольга Олександрівна

СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ ЖАНРУ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОМАНУ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітній школі неможливе без засвоєння теоретико-літературних знань і вмінь та навичок застосовувати їх до аналізу конкретних літературно-художніх явищ.

Аналіз в аспекті жанру дозволяє не тільки поглибити знання з літератури, але і, на думку Н. Гричаник [1] сприяти вихованню естетичного смаку учнів, розумінню художнього твору як явища мистецтв. «Вчителю важливо самому розкривати перед учнями межі, які відділяють твори різних жанрів одного й того ж автора і різних авторів» [2, с. 168].

Уже у 5-му класі, відповідно до шкільної програми [3] учні повинні мати початкові уявлення про поняття «повість», «роман» та вміти визначити їхні жанрові ознаки на прикладі прочитаних творів. Як приклад вивчення роману у 5-му класі можна назвати роман Марка Твена «Пригоди Тома Сойєра», у 6-му, зокрема, діти вивчають «П'ятнадцятирічний капітан» Ж. Верна, що належить до пригодницького різновиду.

Вивчення історичного роману припадає на 7-ий клас. Так, учні повинні засвоїти твір Вальтера Скотта «Айвенго», зокрема вміти виділити історичний колорит твору та засоби його створення, динаміку сюжету і гумор. Відбувається поглиблення понять про роман (на прикладі історичного).

У 8-му класі на прикладі твору Мігеля де Сервантеса Сааведра «Дон Кіхот» учні повинні дізнатися про лицарський роман як такий та про пародію на лицарський роман. Учні повинні вміти зауважити синтез різних жанрових ознак у романі (героїчного епосу, лицарського, авантюрно-пригодницького, філософського роману, пародії).

Поглиблення знань про жанри відбувається і у 9-му класі. Так, відповідно до програми, учні повинні розширити свої знання про поему (романтична), роман (роман у віршах, філософсько-психологічний), віршовий розмір тощо. Детально вивчається поєднання літературних течій романтизму і реалізму в романі О. С. Пушкіна «Євгеній Онєгін». Крім цього, новим жанром для учнів буде антиутопічний роман (Рей Дуглас Бредбері «451° за Фаренгейтом»).

Окремим розділом в межах програми за 10 клас є вивчення роману XIX століття (21 година) [4]. Учні повинні розширити знання щодо роману як жанру літератури, пригадати його формування і провідні ознаки. Детально вивчається різновиди роману XIX ст., їх національна своєрідність. Низка романів, що представлені до прочитання, належать саме до психологічного або змішаних із психологічним різновидів, зокрема, романи такий авторів, як

Ф. Стендаль «Червоне і чорне», Ф. Достоєвський «Злочин і кара» (соціально-філософський, психологічний), Оскар Вайльд «Портрет Доріана Грея» (філософсько-психологічний) тощо.

Відтак, при вивченні жанру психологічного роману педагог повинен активізувати у школярів уже здобуті знання про цей жанр, а також подати нову інформацію про психологічний різновид твору. На прикладі роману Ф. Стендаль «Червоне і чорне» учні вчаться формувати вміння створювати психологічний портрет героя художнього твору; удосконалюють навики виокремлювати найважливіші жанрові ознаки психологічного роману.

Крім цього, на початку мультимедійної лекції рекомендується здійснити стислий екскурс в історію Франції часів правління Наполеона І Бонапарта, відтворює основні події, пов'язані з наполеонівськими походами та їх поразкою, реставрацією влади Бурбонів. Таким чином учні готуються до сприйняття біографії Стендаля та розкриття ідейно-художнього задуму роману «Червоне і чорне» [5].

Учитель коротко вказує найважливіші аспекти біографії письменника. Зокрема, учні повинні запам'ятати, що справжнє ім'я автора Анрі-Марі Бейль, це французький письменник першої половини XIX століття. Хлопець навчався у Центральній школі, метою якої було введення в республіці державного і світського навчання замість релігійного, і озброєння молодого покоління знаннями та ідеологією новоствореної буржуазної держави. На зламі століть майбутній письменник у віці 17 років вступає до армії Наполеона, поділяючи його наміри та ідейні цінності, проте, із часом погляди автора змінилися.

Естетичні положення просвітителів Стендаль розвиває в нових історичних умовах — після Французької революції 1789—1794 років, у період назрівання революції 1830 року [6, с. 78]. Через усі твори проходить думка про важливість історичних зрушень, які неминуче відбиваються в мистецтві. Усі його статті з мистецтва перейняті почуттям нового. Саме 1830 року і було написано роман «Червоне і чорне».

На уроці поглибленої роботи з текстом роману Ф. Стендаля «Червоне і чорне» учні повинні засвоїти низку питань, пов'язаних із жанровою специфікою твору, вказати на особливості композиції, розповісти про розвиток сюжету, системи образів, художніх прийомів зображення тощо.

З'ясовуючи причини звернення автора «Червоного і чорного» до жанру соціально-психологічного роману, дослідники запевняють, що «старшокласники повинні пояснити, що такий вибір дозволяє письменнику цілісно і правдиво змалювати панораму французької дійсності доби Реставрації з її соціальними контрастами, гострими конфліктами, живою боротьбою людських пристрастей» [3].

Учні повинні детально проаналізувати образ головного героя, аби насамперед уникнути однобічності. У цьому випадку психологічні бажання та прагнення варто розглядати

нероздільно від соціальної дійсності. Пам'ятаємо, що син сільського теслі, що випадково здобув освіту, Сорель одержимо прагне до самореалізації, але єдиним шляхом для нього є пристосування до чужого й ненависного суспільства. Словесник акцентує увагу учнів на поступовому прозріванні головного героя, якому відкриваються ницість душ провінційних дворян і буржуа, духівництва. Відбувається переродження стендалівського персонажа. Учні повинні визначити психологічні чинники, що послуговували зміні пріоритетів для головного героя. Також поглибленого психологічного аналізу потребують і образи пані де Реналь та Матильди де Ла-Моль.

Погоджуємося із думкою української дослідниці В. Папушиної, яка подає план аналізу розвитку образу головного героя шляхом індивідуальної роботи або роботи в парах над текстом твору та цитування уривків із вказаних розділів роману. Зокрема, аби дослідити психологізм роману варто проаналізувати:

– про що мріяв Жульєн Сорель;

− на що міг сподіватися герой, зважаючи на свій статус у сім'ї та соціальне походження?

– яке ставлення Жульєна Сореля до сім'ї мера пана де Реналя, що його сформувало;

– у чому була причина поганих стосунків Жульєна з іншими семінаристами Безансонської семінарії?;

– чому Жульєн домагався кохання Матильди де Ла-Моль?;

– що відкрило очі героя на самого себе?;

− змалюйте психологічний портрет Жульєна на початку та наприкінці роману.

Отже, роман як жанр вивчається учнями загальноосвітніх шкіл, починаючи із 5-го класу. Поступово діти поглиблюють знання про цей жанр, дізнаються про його ознаки та різновиди. Вивчення психологічного роману відбувається у 10-му класі, коли вікові особливості дітей дозволяють їм зрозуміти та усвідомити тонкощі, до котрих вдаються автори при зображенні внутрішнього світу героїв. Вивчення нового матеріалу повинно відбуватися на основі уже здобутих учнями раніше знань.

Література

1. Андреева Г. М. Социальная психология. М.: Аспект Пресс, 2004. 366 с.
2. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. Москва : Искусство, 1979. 424 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Вид. центр «Академія», 2004. 344 с
4. Бернадська Н.І. Теорія роману як жанру в українському літературознавстві : автореф. дис. докт. філол. наук : спец. 10.01.06 "Теорія літератури". К., 2005. 36 с.
5. Введение в литературоведение /под. ред. Г. Поспелова. Москва, 1976. 342 с.

6. Гавриленко Є. В. Англійська література XVIII століття у стендалівському інтертексті (на матеріалі автобіографічної прози письменника). Від бароко до постмодернізму. 2018. Вип. 22. С. 77-83

УДК 372.882

Кассай Маргарита Сергіївна

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ РОМАНУ-АНТИУТОПІЇ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми та її актуальність. Проблема вивчення роману-антиутопії в середній школі мала велике значення для дослідників сьогодення, адже цей жанр почав вивчатись у школі відносно нещодавно. Роман-антиутопія є невід'ємною складовою естетичного розвитку особистості, відіграє величезну роль у процесі формування світогляду та відношення до оточуючого світу. Останнім часом проблема розвитку теоретичної бази та використання на практиці методів вивчення роману-антиутопії звертає на себе все більше і більше уваги, адже ця галузь виховання являє собою дієвий та найкращий засіб для формування правильного й позитивного відношення дитини до дійсності та розвитку духовно багатої особистості.

Метою статті є визначення методів вивчення роману-антиутопії та розкриття можливостей вдосконалення їх впровадження в умовах школи.

Виклад основного матеріалу. Щоб викладання літератури в школі стало ефективнішим, спрямованим на розвиток творчих здібностей учнів, необхідно визначити й систематизувати методи опанування мистецтва загалом та літератури як його складової зокрема, розкрити можливості та межі кожного з визначених методів і прийомів роботи, мету, умови їх застосування.

Розглянемо найсуттєвіші визначення поняття «метод». Насамперед звернемося до педагогічної енциклопедії: «Методи навчання – це способи роботи вчителя й учнів, за допомогою яких здійснюється оволодіння знаннями, вміннями й навичками, формується світогляд учня, розвиваються їхні здібності» [16]. В. Голубков у книжці «Методика викладання літератури» подає таке визначення методу: «Метод це такий спосіб навчання, який вживається систематично і має великий вплив на загальне спрямування педагогічної роботи» [6].

Аналізуючи кожне з визначень, доходимо загального висновку: метод розуміється як форма двоєдиного процесу навчання, форма стосунків учителя й учнів. В свою чергу, прийом навчання — це спосіб реалізації методу, його складова частина, деталь, елемент, окремий крок у пізнавальній діяльності, що виконується під час застосування того чи того методу [9].

Процес збагачення учнів літературними знаннями й уміннями передбачає застосування вчителем системи методів і прийомів. Складність створення системи методів та прийомів

навчання пов'язана з різноманітністю видів діяльності вчителя й учнів на уроці, оскільки обраний метод потребує для свого застосування найефективніших прийомів, які скеровують пізнавальну діяльність учнів [9].

Тому в процесі вивчення роману-антиутопії на різних етапах можемо використовувати такі методи: творчого читання, евристичної бесіди, дослідницький, репродуктивний та інші.

Найчастіше, на першому етапі у співпраці вчителя та учнів домінує метод творчого читання, вплив якого сприяє розширенню світогляду учнів, розвиткові їх естетичних і моральних почуттів. Метою методу творчого читання є активізація художнього сприйняття як на початку вивчення твору, так і після аналізу.

Метод читання художнього твору – це той первинний та чи не найголовніший метод, без якого неможливо собі уявити урок літератури. Читання в рамках вивчення літератури передбачає обов’язковий аналіз прочитаного, активний процес пізнання, а останнє є найскладнішим. Причому це пізнання стосується не лише власне художнього змісту роману-антиутопії – таке пізнання є набагато ширшим і глибшим будь-якого іншого різновиду пізнання. Основна проблема, яку повинен вирішувати учитель, застосовуючи метод читання художнього твору, – це проблема такого поєднання читання та аналізу, яке, з одного боку, сприяло б зацікавленню як першим, так і другим, а з іншого боку, створювало б умови для пізнавальної діяльності [21].

Після завершення читання роману-антиутопії, як у будь-якого іншого твору, логічно розпочати бесіду, спрямовану на поглиблене розуміння художнього тексту. Тому наступним методом, який може використовувати вчитель в процесі вивчення твору, може бути метод евристичної бесіди [9]. Це метод, який передбачає поглиблення первинного емоційно-художнього сприйняття учнями літературного твору та стимулювання їхніх інтелектуальних зусиль. Евристику учитель має розуміти як – сукупність прийомів дослідження та навчання, а для учнів «евристика» – це мистецтво знаходження істини, радість, задоволення від виникнення вдалої думки або будь-якого часткового відкриття. Домінантними прийомами цього методу є евристична бесіда та навчальний диспут в їхній взаємодії. Евристична бесіда готує підґрунтя до диспуту, розпочинає його й допомагає проведенню.

Застосування попереднього, евристичного, методу, поза усілякими сумнівами, створює ґрунт для того, аби підготувати учнів до глибшої аналітичної роботи. Натомість остання не може обмежуватися евристичним рівнем і потребує використання іншого методу – дослідницького. Від учнів не чекають наукових відкриттів, хоча окремі випадки можуть траплятися у світовій практиці. В середніх класах учитель застосовує лише окремі елементи цього методу. Всебічне застосування дослідницького методу передбачається у старших класах, коли для стимулювання навчальної діяльності залучаються всі його прийоми.

Критичне опанування теми та ідеї, проблем та образів роману-антиутопії у процесі роботи над ним набуває характеру дослідження [9].

Дослідницький метод полягає в розвитку в учнів вміння самостійного аналізу літературного твору, зокрема роману-антиутопії. Цей метод реалізується через такі прийоми, як постановка проблемних питань та дослідницьких завдань. Також учитель може запропонувати учням для самостійного аналізу роман-антиутопію, що не вивчався за програмою, або який вони з цією метою вибирають самостійно, або їм пропонуються творчі завдання з естетичних, літературознавчих, культурологічних чи моральних проблем.

Репродуктивний метод логічно завершує процес пізнання, бо саме він націлений на те, щоб відновлювати, відтворювати все, що зберегла пам'ять. Реалізується він за допомогою прийомів, спрямованих на стимуляцію навчальної діяльності учнів. Головна мета цього методу – дати учням знання в готовому вигляді й зорієнтувати їхні зусилля на запам'ятовування відповідної інформації. Тому в методичній літературі його називають викладацьким, або репродуктивно-творчим. Домінантними прийомами цього методу є слово й розповідь учителя, лекція [9].

Отже, кожен з розглянутих методів має низку переваг, проте є і недоліки. Також важливо пам’ятати, що для виконання певного виду роботи не завжди можна застосовувати всі методи. Зазначимо, що існує безліч класифікацій методів, які не суперечать один одному, а навпаки полегшують пошук найбільш відповідного для досягнення навчальної мети.

Література

1. Педагогическая энциклопедия / под ред. И. А. Каирова, Ф. М. Петрова. Москва: Советская энциклопедия, 1965. 813 с.

2. Голубков В.В. Методика преподавания литературы. Москва: Просвещение, 1962. 69 с.

3. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2007. 415 с.

4. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 208 с.

УДК 372.881.1:004.738.5(043) Ксенофонтова Єлизавета Рафаелівна

ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Загальновідомо, що успішність спілкування залежить від того, наскільки зрозуміло та виразно співрозмовники висловлюють свої думки. У навчанні іншомовного спілкування можливість розуміння пов’язана з легкістю сприйняття фонетичної сторони мовлення, тому саме рівень сформованості вимовних навичок багато в чому визначає успішність комунікації.

Фонетична компетенція – це здатність людини до інтонаційного та артикуляційного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних умінь, знань і фонетичної усвідомленості. Успішність формування фонетичної компетенції залежить від рівня сформованості фонетичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про фонетичну сторону мовлення і динамічної взаємодії цих компонентів на основі загальної мовної та фонетичної усвідомленості [1].

Формування фонетичних навичок німецької мови як другої іноземної передбачає перебудову артикуляції, фонематичного слуху, а також оволодіння технікою вимови іншомовних звуків у слові, словосполученні, реченні та в мовленнєвому потоці у процесі говоріння і читання. Також оволодіння іншомовною інтонацією передбачає формування аудитивних навичок сприйняття інтонаційного малюнка та його зрозуміле відтворення [2].

Розрізняють багато підходів до навчання іншомовної вимови. Найбільш розповсюдженими є традиційний та комунікативний методи, кожний з яких має певні переваги і недоліки. При застосуванні традиційного методу навчання іншомовної вимови важливо наголосити, що навчання відбувається не як проста імітація, а як свідоме засвоєння вимовних дій та їх акустичних ефектів. Цей метод передбачає усвідомлення учнями вимовних дій, розділення цілісних артикуляцій на складові елементи та у тренуванні вимовного апарату, що дозволить здійснювати засвоєні артикуляції автоматично. Однією з найголовніших умов ефективного вивчення фонетичного матеріалу є активне залучення артикуляційно-моторної пам’яті, тобто засвоєння фонетичного матеріалу неможливе лише під час прослуховування без багаторазового повторення й імітації. Отже, інтенсивне тренування вимови повинно включати два типи вправ: активне слухання зразка та його свідома імітація.

Інший метод навчання іншомовної вимови – комунікативний. Він заснований на тому, що процес навчання виступає прототипом процесу комунікації. Отже, навчання вимови з перших занять виступає прототипом процесу комунікації. Учень повинен не готуватися до мовлення, а відразу починати спілкуватися, а вимова має не додаватися до мовлення, а бути його основою, нерозривно пов’язаною з іншими компонентами навчання іншомовного мовлення – лексичними та граматичними навичками [3].

На думку С. Павлової, в організації навчання іншомовної вимови на комунікативній основі необхідно враховувати наступні закономірності:

- системний характер взаємозв’язку фонетичних одиниць у реальній комунікації;
- провідну роль функціонального аспекту вимови;
- вплив комунікативного завдання на вимовне оформлення мовлення;
- необхідність забезпечення мовної готовності як пускового сигналу до початку говоріння;

- фоновий вплив вимовних операцій більш вищого рівня [4].

Отже, формування фонетичної компетенції є надзвичайно важливим аспектом у процесі вивчення німецької мови. Для успішного набуття і закріплення вимовних навичок необхідно поєднувати традиційний та комунікативний метод. Існує безліч ігор, прийомів і вправ, що сприяють закріпленню правильної вимови. Вчитель повинен постійно удосконалювати свої знання і навички, щоб вивчення іноземної мови було не тільки корисним, а й цікавим процесом.

Література

1. Гутник В. М. Психолінгвістичні особливості формування фонетичної компетенції у майбутніх учителів німецької мови // Вісник Київського національного лінгвіс тичного університету: Серія "Педагогіка та психологія". Вип. 16. К. : Видавничий центр КНЛУ, 2009. С. 60-68.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Колектив авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 327 с.

3. Скляренко Н. К. Принципи формування іншомовної комунікативної компетенції // Нові концепції викладання іноземної мови в контексті Болонського процесу: Матеріали Всеукраїнської науковометодичної конф., 7 листопада 2007 р. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова. С. 16–18.

4. Павлова С.В.Обучение иноязычному произношению на коммуникативной основе // ИЯШ. 1990. - №1. с. 29-32.

УДК:373.5.015.31

Сизоненко Галина Олегівна

ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Англійська мова наразі підтвердила свій статус мови міжнародного спілкування. Цією мовою розмовляють усюди, тому важливо володіти нею не лише для комфортного буденного життя (читання етикеток, розуміння назв продуктів, та ін.) а й в першу чергу для більшого розмаїття можливостей для працевлаштування, адже багатьом працедавцям необхідні співробітники, що володіють англійською хоча б на базовому рівні. Разом з тим помічено, що велика кількість учнів не мають достатньої мотивації для якісного навчання загалом, та вивчення іноземних мов зокрема. Результативність навчально-виховної роботи вчителя іноземної мови значною мірою залежить від мотиваційного середовища уроку, від знання й урахування ним вікових та психологічних особливостей своїх учнів.

По-перше, необхідно визначити, що таке мотив та мотивація. Отож, згідно зі словником Ожегова, мотив – це спонукальна причина, привід до будь-якої дії [1].

Мотивація має велику кількість визначень. Оксфордський словник, наприклад, визначає мотивацію як бажання і готовність щось робити задля досягнення певних цілей. Власне термін «мотивація» використовується в усіх областях психології, що досліджують причини і механізми цілеспрямованої поведінки людини.

Отже, можемо визначити, що мотивація у сфері навчання – це комплексна система спонукань (мотивів), що змушують людину діяти задля досягнення певних цілей [2, с. 33].

Для усвідомлення того, що треба робити вчителям, батькам, суспільству для покращення мотивації учнів до навчання, та якої стратегії необхідно дотримуватися, необхідно знати існуючі види мотивації та мотивів.

П.М. Якобсон визначає три типа мотивації навчання [3, с. 46]. По-перше, на його переконання, існує мотивація, яка може бути названа “негативною”, під якою вчений розуміє спонуку учня, спричинену усвідомленням певних незручностей і неприємностей, які можуть виникнути, у випадку, якщо він не буде навчатися. Така мотивація скоріш за все не зможе призвести до успішних результатів. По-друге, мотивація, яка має позитивний характер, але також пов’язана з мотивами, що закладені не в самій навчальній діяльності. Ця мотивація може виступати у двох формах. В першій - вона визначається вагомими для особистості соціальними прагненнями, у зв’язку з чим навчання розглядається як шлях до здійснення свого призначення у житті, або посідання певної соціальної ролі в дитячому колективі. Подібна настанова в навчанні, якщо вона достатньо визначена і посідає значне місце в особистості учня, дає йому наснагу для подолання труднощів, для виявлення терпіння і старанності в процесі навчання. Це найбільш цінна мотивація. Однак, якщо протягом навчання ця настанова не буде підкріплена іншими мотиваційними чинниками, то вона не зможе забезпечити заданого ефекту [3, с. 47-50]. Отже, спонуки до навчання походять у цьому випадку саме з його цілей, що більш властиво для учнів старшого віку, які так чи інакше мають власне бачення свого майбутнього.

Варто пам’ятати, що знайти свій спосіб вивчення мови і досягти своєї мети зможе кожна людина, не залежно від хисту чи таланту. Для цього необхідно лише отримати достатній рівень мотивації, та підтримувати її на достатньому рівні. Бажано також навчитися сприймати процес навчання не як необхідність, а як заняття, що приносить людям і задоволення, і користь.

Важливим внеском у мотиваційний процес вивчення іноземної мови є перш за все сам учень, по-друге – його оточення, а потім – такий важливий зовнішній чинник, як викладач, або вчитель. Внесок дослідника в успіх окремого учня, що вивчає іноземну мову, є мінімальним, але він здатен зрозуміти зв’язок між чинниками, які допоможуть студенту і викладачу досягти більш високих рівнів успіху. Також варто додати, що оточення учня, його сім’я, вчителі,

культура сучасного світу можуть впливати на власне найважливіше джерело мотивації – учня [4].

Вчитель є одним з найважливіших гвинтиків у процесі навчання. Саме він його організовує і спрямовує. В сучасній методиці набув поширення дитиноцентрований підхід. Його сутність полягає у максимальній передачі ініціативи навчання від учня головним чином, самому студенту, що допомагає створити партнерські відносини між учнем та вчителем під час навчання і максимально розкриває особистісний потенціал учнів завдяки особливій організації навчання. Але головна роль викладача – керування процесом навчання, засвоєння окремих навчальних завдань, надання учням поштовху та позитивнох мотивації, тощо лишається незмінним.

Особливість організації навчання саме іноземній мові полягає в тому, що навчання відбувається не рідною мовою, а мовою, що вивчається, оволодіння якою передбачає вирішення двох провідних завдань, а саме, засвоєння системи мови й оволодіння засобами практичного користування нею в різноманітних ситуаціях спілкування.

Успішне вирішення поставлених завдань істотно залежить від професійної підготовки викладача, його педагогічної майстерності та правильного добору форм, засобів та методик навчання.

Професіоналізм викладача часто також є мотивуючим механізмом у вивченні студентами іноземної мови. Він передбачає високий рівень знання своєї дисципліни, психологічна спрямованість на педагогічну діяльність, досконале володіння педагогічними технологіями, уміння виявляти та ефективно використовувати здібності та індивідуальні особливості студента, а також власний досвід, вміння привертати та утримувати увагу, та, можливо найголовніше – мотивація вчителя до педагогічної діяльності. Основною метою вчителя є не тільки місія надання учням якісних знаннь, а й створення необхідних умов для підсилення пізнавальної активності учнів, підсилення бажання цікавитися та вивчати іноземну мову.

Окрім функцій вчителя для ефективності педагогічної діяльності велике значення мають його педагогічні здібності. Слід також підкреслити роль професійно-педагогічних якостей викладача, що сприяють підвищенню мотивації студента при вивченні іноземної мови і наявність яких забезпечує оптимальні можливості для управління якістю навчального процесу.

Зміст і технології навчання іноземній мові повинні відповідати актуальним інтересам учня, що постійно зазнають змін. Зараз сучасні учні пересічних шкіл мають зовсім інші інтереси, аніж їх вчитель під час свого навчання у школі. Саме тому, вчителеві бажано знати про сучасні культурні та соціальні віяння задля отримання поваги з боку учнів, та, наприклад,

здатності вчителя наводити приклади, що матимуть відгук від дітей, що матиме, в свою чергу, вплив на мотивацію до навчання [4].

Таким чином, можна констатувати, що вчитель може впливати на рівень мотивації учнів різними способами, але найголовніше – чинити вплив на позитивну внутрішню мотивацію учня. Це є надскладним завданням в сучасній школі, але це можливо. Цей вплив може реалізуватися за кількома напрямками, а саме: відома самостійна робота, скерована викладачем, дає позитивні наслідки і можливість розвитку самостійності, високої самоорганізації, творчого підходу, підпорядкування навчальної діяльності майбутній професіональній діяльності.

Література

1. Ожегов С. И. Словарь русского языка Москва : Рус. яз., 1987. 797 с.
2. Дзюбко Л. В. Мотивація навчальної діяльності як психологопедагогічна проблема. Психодіагностика : Зб. наук. Праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державн. пед. ун-тет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2010. Вип. 4. С. 33–43.
3. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации в поведении человека. М.: Просвещение. 1969. 317 с.
4. Арістова Н.О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів: Дис... канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2009. URL: https://www.researchgate.net/profile/Natalia_Aristova3/publication/322869236_N_O_Aristova_FORMUVANNA_MOTIVACII_VIVCENNA_INOZEMNOI_MOVI_U_STUDENTIV_VISIH_NAVCALNIH_ZAKLADIV/links/5a7351ee0f7e9b20d48fdf61/N-O-Aristova-FORMUVANNA-MOTIVACII-VIVCENNA-INOZEMNOI-MOVI-U-STUDENTIV-VISIH-NAVCALNIH-ZAKLADIV.pdf

СЕКЦІЯ
ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

УДК: 373.2(043)

Волковський Сергій Іванович

ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ С.Ф.РУСОВОЇ

Центральне місце в багатогранній педагогічній спадщині вченої займає концепція української національної системи освіти і національного виховання, в межах якої отримали своєрідну інтерпретацію найважливіші, фундаментальні теоретико-методологічні проблеми — мета, завдання, зміст, методи, принципи, форми освіти, навчання й виховання.Ідея національного виховання — головна й визначальна в педагогічній концепції С.Русової, яка в методологічному плані набуває основної й найважливішої закономірності розвитку теорії і практики освіти, школи, виховання.У центрі педагогічної концепції вченої

перебуває дитина з її природженими задатками, здібностями, можливостями, талантами.Головне завдання виховання — забезпечення розвитку відзначених чинників, а також національної самосвідомості і загальнолюдської моралі; формування соціально зрілої, працелюбної, творчої особистості, здатної до свідомого суспільного вибору і збагачення інтелектуального, духовного, економічного, соціально-політичного і культурного потенціалу свого народу.

Успішно вирішувати ці завдання покликана рідна українська школа — школа рідної мови, гуманна й демократична, в якій вся структура, система, мета й завдання, зміст і методи, принципи і форми, сам дух наповнені ідеєю українства, забезпечення всебічного і гармонійного розвитку дитини.

Система освіти, школа, виховання, за Русовою, повинні здійснюватися, насамперед, згідно з принципом природовідповідності виховання, який передбачає, що виховання повинно ґрунтуватися на науковому розумінні природних і соціальних процесів, узгоджуватися з загальними законами розвитку природи і людини.

Заслуговують на увагу погляди Русової на проблеми розумового, морального, естетичного, трудового, дошкільного, сімейного виховання, підготовки вихователів дитячого садка, вчителя нової української школи та ін.

При розв'язанні проблем розумового виховання вчена була більш схильна до ідеї виховання розуму дитини в процесі природної, активної самостійної діяльності, хоч й не заперечувала й іншої — виховання розуму розвиваючої особистості повинно ґрунтуватися на узагальненому досвіді людства, сконцентрованому в науці, техніці, культурі, мистецтві, практиці.

Розум повинен керувати всією духовною діяльністю людини, а отже необхідне виховання розуму.

Відведення провідної ролі моральному вихованню у здійсненні загальної мети виховання - «витворити… людину в найкращому значенні цього слова», звучить лейтмотивом у багатьох творах С.Русової, виражаючи гуманістичну спрямованість її педагогічних ідей. Моральне виховання дітей, за її переконанням, може бути ефективним лише тоді, коли воно має цілеспрямований характер і здійснюється планомірно, починаючи з наймолодшого віку дитини, ґрунтуючись на національній основі.

Головними завданнями морального виховання вчена вважала розвиток у дітей високих моральних почуттів, вироблення в них шляхом безпосередньої участі в добрих і корисних справах відповідних моральних навичок і моральної поведінки, а також формування моральної свідомості, стійких моральних переконань.

Надзвичайно цікавими і корисними для теорії і практики сучасної школи є пропоновані С.Русовою шляхи і засоби морального виховання. За допомогою виховання вчена пропонувала поступово поширювати коло дитячої любові. Спочатку природжену любов до матері перенести на батька, потім на інших рідних — дідуся, бабусю, брата, сестру та ін., далі на вчителя, товаришів по школі і садку і т. д. Так, поширюючи свою любов все далі й далі, дитина на певному етапі свого розвитку починає відчувати любов до свого народу, своєї нації, врешті до всього людства. Намагання поширити любов до людей усього світу зайвий раз свідчать про гуманні й демократичні прагнення С.Русової.

Софія Русова справедливо вважається класиком вітчизняного дошкільного виховання, про що красномовно свідчать її твори «Теорія і практика дошкільного виховання», «Дитячий сад на національнім ґрунті», «Дошкільне виховання», «Нова школа соціального виховання», «Націоналізація дошкільного виховання», «Нові методи дошкільного виховання», «Роль жінки у дошкільному виховання» та інші, а також подвижницька практична діяльність у галузі дошкільного виховання.

Література

1. Русова С.Ф. В дитячому садку .Вибрані педагогічні твори. К.: Освіта, 1996. С. 185–201.
2. Русова С.Ф. Дитячий сад на національному ґрунті .Світло. 1910. № 3. С. 44–54.
3. Русова С.Ф. Дошкільне виховання .Вибрані педагогічні твори. К.: Освіта, 1996. С. 34–184.
4. Русова С.Ф. Нова школа .*Барви творчості*. К., 1995. С. 18–30.
5. Русова С.Ф. Нові методи дошкільного виховання. Прага: Сіяч, 1927. 112 с.
6. Русова С.Ф. Теорія і практика дошкільного виховання. Львів, Краків, Париж: Просвіта, 1993. 125 с.

УДК:378.4(043)

Екзархова Ольга Віталіївна

ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ

У XVI ст. на розвиток освіти в Україні помітний вплив справила епоха європейського Відродження і Реформації. Поступово росло розуміння необхідності підвищеної освіти. Розвивалася мережа протестантських шкіл.

Найвідоміші з них були соцініанські та кальвіністські (Дубецьк, Хмільник, Кисилин, Гоща, Берестечко та ін.) А з 80-х рр. XVI ст. з'являються братські школи, засновниками яких були православні церковні братства, які, окрім організації шкіл, будували православні церкви, шпиталі, видавали українські книжки і підручники, їхня просвітницька діяльність була спрямована на боротьбу з вищим католицьким духовенством.

Хоч братські школи давали підвищену освіту, але це були середні навчальні заклади. Об'єктивні історичні умови сприяли виникненню в Україні і вищих навчальних закладів.

Острозька школа-академія є однією з перших шкіл вищого ступеня в Україні і найвизначнішою серед православних навчальних закладів XVI-XVII ст., що їх відкривали українські магнати.

Школа-академія в Острозі була організована князем К.Острозьким на його кошти 1576 року. В навчальному процесі багато уваги приділялося вихованню в учнів почуття патріотизму, любові до культури, мови, традицій свого народу.

Острозьку школу називали «тримовним ліцеєм» або «слов'яно-греко-латинською академією». Іншими словами, її заснування було початком компромісу між представниками східнослов'янської просвітньої традиції та «латинської науки».

К.Острозький першим практично реалізував ідею поєднання цих течій: в його школі вивчали не тільки слов'янську, а й грецьку, латинську, польську мови. У програму навчання Острозької школи також входили граматики цих мов та інші предмети «семи вільних мистецтв», головним чином – риторика, діалектика, астрономія. Школа брала під увагу також вивчення вищих студій, виходячи за рамки «семи вільних мистецтв», філософію і особливо богослов'я. Тут існувало 7 класів. Вчителями були як православні греки, так і протестанти.

У школі був високий рівень викладання. Її називали академією навіть прихильники і провідники католицизму. За кордоном її також знали як академію. Щоб досягти цього, К.Острозький запросив до неї найвизначніших ук-раїнських і закордонних вчених. Тут працювали першодрукар Іван Федоров, відомий український письменник Герасим Смотрицький, польський мате-матик і філософ Ян Лятос, доктори латинських і еллінських наук Кирило і Ни-кифор Лукаріс, Данило Наливайко та ін.

Києво-Могилянська академія виникла в результаті злиття Київської братської та Лаврської шкіл. Об'єднаний навчальний заклад почав свою роботу 1632 року на території братської школи під назвою Києво-братська колегія. П.Могила став її опікуном. На його честь заклад згодом став називатися Києво-Могилянською колегією.

Колегія розвивалась як вищий навчальний заклад і невдовзі стала відомим у всій Європі центром освіти, науки і культури. Вона зберегла традиції кращих братських шкіл, але структурою, обсягом і рівнем знань відповідала вимогам, що ставились перед європейською вищою школою. Колегія мала свої особливості, вона не присвоювала своїм випускникам вчених звань, не ділилась на факультети, як це було в західних університетах. У різні часи її існування курс навчання не був однаковим.

Повний термін навчання становив 12 років, у всіх класах навчалися один рік, у класі філософії – два роки, богослов'я – чотири роки.

Навчальний план передбачав вивчення «семи вільних мистецтв», слов'янської, грецької, латинської і польської мов. З кінця XVIII ст. вивчали німецьку, французьку і староєврейську мови. Викладання велося спочатку лише слов'янською мовою, а дещо пізніше філософію вивчали латинню.

Керівництво колегії складали ректор, префект – перший помічний ректора з навчальної роботи, суперінтендант – наглядав за умовами проживання учнів.

Література

1. Білик Б. Культурологія: Навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл..Київський національний торговельно-економічний ун-т. К. : КНИГА, 2004. 408с.
2. Грушевський М. Культурно-національний рух на Україні в XVI-XVII віці.Київ, 1919. С.13.
3. Антонович Д. Українська культура: лекція Біднова В. «Школа й освіта в Україні» -К., 1993. С. 40-71
4. Левківський М.В. Історія педагогіки. К., 2003. С. 138-177

УДК 372.014 Макаренко

Краснікова Ірина Сергіївна

ВЧЕННЯ А.С.МАКАРЕНКА ПРО КОЛЕКТИВ

Колектив відіграє найважливішу роль у виховному процесі та розвитку особистості в цілому. Під особистістю розуміють людину в сукупності його соціальних і індивідуальних якостей, придбаних або розвинених їм у процесі соціального розвитку. Робимо висновок, що поза суспільством немає особистості. Розвиток особистості людини обумовлено розвитком системи його взаємодій з іншими людьми - колективом. Тема колективу і особистості знайшла відображення в працях А.С.Макаренко.

Що ж таке колектив? Це складне і неоднозначне поняття, конкретного визначення якого немає. Під колективом розуміють групу, сукупність людей, об'єднаних спільною діяльністю в рамках будь-якої організації. Існує безліч колективів, таких як трудові, навчальні, спортивні та ін. Протягом свого життя людина може одночасно бути членом кількох колективів.

Видатний педагог А.С.Макаренко дає таке визначення поняттю колектив - це контактна сукупність людей, заснована на наступних принципах: загальна мета, діяльність, дисципліна, виборні органи самоврядування, зв'язок даного колективу з суспільством [1].

А.С.Макаренко ввів поняття "первинний колектив" в якості сполучної ланки між особистістю і цілим колективом виховного закладу. Первинний колектив - це такий колектив, в якому окремі його члени опиняються в постійному діловому, дружньому, побутовому та ідеологічному об'єднанні [2]. Безпосередній вплив педагога на вихованця з різних причин може бути малоефективним. Кращі результати отримують завдяки впливу на вихованця через

інших членів колективу. Цю закономірність враховував А.С. Макаренко, пропонуючи принцип паралельної дії – вплив на вихованця опосередковано, через первинний колектив. Суть принципу можна відобразити схемою: кожний член колективу знаходиться під паралельним впливом трьох сил – вихователя, активу, всього колективу. При підвищенні рівня сформованості колективу безпосередній вплив вихователя на кожного вихованця слабшає, а вплив на нього колективу – посилюється.

А.С.Макаренко висуває ще одне поняття "колективізм" - це солідарність людини з суспільством, вміння працювати в колективі, товариська взаємодопомога, відповідальність за своїх товаришів і за весь колектив в цілому.

Одним з основних принципів реалізації теорії колективу в педагогіці є принцип формування особистості в колективі. Даний принцип підтримував А.С.Макаренко і проголошував основною метою колективу всебічний розвиток такої особистості, яка вміє жити в гармонії та бути доброзичливою з іншими. Він наголошував: «Колектив - це соціальний живий організм, який через те і організм, що він має органи, що там є повноваження, відповідальність, співвідношення частин, взаємозалежність, а якщо нічого цього немає, то немає і колективу, а є просто юрба або зборище» [3]. Відповідно до цієї теорії, в колективі формуються суспільно значущі вміння і навички, моральні орієнтації, громадянська позиція особистості.

А.С. Макаренко вважав, що «вирішальним у справі виховання» «є не метод окремого вчителя і навіть не метод цілої школи, а організація школи, колективу і організація виховного процесу» [4].

На думку А. С. Макаренка колектив проходить через кілька стадій свого розвитку, який він пов'язує їх з педагогічними вимогами: педагог сам розробляє вимоги - створюється актив і педагог висуває вимоги до активу; створюється громадська думка, тобто створюється згуртований колектив, який висуває вимоги до особистості - особистість висуває вимоги до самої себе.

У колективах Макаренка діяв механізм "системи перспектив", який був спрямований на те, щоб трансформувати зовнішні вимоги у внутрішні спонукання дітей і розвинути їх власні потяги, схильності, здібності. Найважливішим стимулом людського життя Макаренко вважав перспективу завтрашньої радості, іншими словами це близька перспектива. Це може буди спільна прогулянка, похід в театр, змагання. Далі йде середня перспектива, вона полягає в проекті колективної події з часом, для досягнення якої потрібно прикласти чимало зусиль. Це може бути підготовка до змагання, свята або літературного вечора. Середню перспективу доцільно використовувати, коли в групі вже сформувався працелюбний актив, який може виступити з ініціативою і повести за собою. Крім близької та середньої перспективи, не варто

забувати і про далеку перспективу. Вона зміщена в часі, має найбільш соціально значиму мету та вимагає значних зусиль для її досягнення. Кінцевою метою може бути кар'єрне зростання особистості. При цьому власні перспективи повинні тісно переплітатися із перспективами підприємства, установи і навіть країни [5].

Сучасна педагогіка продовжує розвивати теорію виховання в колективі, використовуючи цілі, принципи, ознаки, методи, форми і етапи розвитку відносин в колективі А.С.Макаренка. Відповідно до теорії А.С.Макаренка, повноцінний розвиток особистості може відбуватися тільки в колективі. Він є основою для виховання і навчання. Колективна діяльність відкриває можливості для реалізації та розвитку фізичного і творчого потенціалу особистості, емоційного розвитку. У колективі задовольняються природні потреби людини в спілкуванні, в приналежності групі собі подібних. У колективі людина може знайти підтримку і захист, а також визнання своїх досягнень і успіхів. Трудова діяльність в умовах колективу стимулює прояв відповідальності за результат праці. Саме в колективі людина може поглянути на себе з боку, оцінити себе і свою роль в суспільстві.

Розвиток особистості неможливо поза колективом, оскільки її стрижневим утворенням є самооцінка, заснована в значній мірі на оцінках, які дають людині інші. Робимо висновок, що вплив колективу на особистість не викликає сумнівів.

Література

1. Бадер С.О. Управління розвитком учнівського колективу в педагогічній спадщині А.С.Макаренка. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 7 (266)*, Ч. ІІ, 2013. С. 133-139.

2. Гриценко Л.И. Личностно-социальная концепцияа.с.макаренко в современной педагогике (сравнительный анализ отечественного и зарубежного макаренковедения). Тюмень: Государственный университет, 1998. С. 266-342. URL: http://makarenko-museum.ru/lib/Science/Gricenko/Gricenko_L_I_Dissertation_1998.pdf (дата звернення: 02.12.2020).

3. Якименко С.І. А.С. Макаренко про колектив та його вплив на виховання особистості. *Витоки педагогічної майстерності*. 2013. Випуск 11. С. 352-355.

4. Воспитательная система А.С.Макаренко в контексте перспектив развития современного образования: сборник научных трудов Международной научно-практической конференции, посвященной 130-летию со дня рождения великого педагога (18-19 июня 2018 г.) / под общей редакцией члена-корреспондента М.В. Богуславского. Москва: ФГБНУ «Институт стратегии развития образования РАО», 2018. С. 542-933 с.

5. Макаренко А.С. Вибрані твори: статті, лекції, виступи. Київ: Радянська школа, 1950. 302 с. URL: Npd_2014_4_33.pdf (дата звернення: 02.12.2020).

УДК. 37:001.5Макаренко Кучеренко Марія Юріївна

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗА А.С.МАКАРЕНКОМ

Антон Семенович Макаренко – видатний письменник та педагог, один із засновників системи дитячо-підліткового виховання. Найважливішою роботою його життя стало саме розробка теорії про колектив. Його перу належать численні педагогічні та художні твори, в яких детально розроблена методика колективістського виховання.

Антон Семенович Макаренко був переконаний, що «колектив сприяє вихованню енергійних і активних членів суспільства, здатних знайти вірні моральні критерії для своїх вчинків і вимагати гідної поведінки від інших», що «завдяки досвіду колективного життя у дітей розвиваються управлінські вміння, кожен вчиться розпоряджатися і підкорятися більшості» [1].

Видатний педагог наголошував: "Колектив - це соціальний живий організм, який через те і організм, що він має органи, що там є повноваження, відповідальність, співвідношення частин, взаємозалежність, а якщо нічого цього немає, то немає і колективу, а є просто юрба або зборище" [2].

За Макаренка, загальний колектив складається з первинних колективів. Первинним колективом він називає такий колектив, в якому окремі його члени виявляються в постійному діловому, дружньому, побутовому та ідеологічному об'єднанні. Оптимальна кількість членів такого колективу, на думку педагога, - 8-15 осіб [4].

У своїй педагогічній системі Макаренко насамперед виділив основні ознаки колективу: спільна мета, спільна праця, спільна організація цієї праці; органічний зв'язок з іншими колективами; наявність органів координування і управління, відносини відповідальної залежності; колектив повинен стояти на принциповій позиції світової єдності трудящого людства [5].

Ознаки дитячого колективу на думку А.С. Макаренка: мажор - основна якість життя, відчуття власної гордості за свій колектив, захищеність кожного в колективі, зовнішня краса і естетика, присутність гри в житті колективу [3].

В системі А. С. Макаренка склалися такі вимоги до організації колективу: колектив повинен мати традиції, у колективі повинна підтримуватися спадкоємність поколінь, кожна особистість у колективі повинна відчувати власну гідність, необхідно встановлювати ділові відносини, відносини взаємної відповідальності і взаємного підпорядкування [5].

Макаренко вважав, щоб стати колективом, група повинна пройти нелегкий шлях якісних перетворень. Тому виділив 3 стадії становлення колективу:

На першій - колективу ще немає, а педагог в цей час виконує роль диктатора, виступаючи з вимогами до вихованців. На цій стадії розвитку колективу, коли на бік

вихователя переходять найбільш свідомі вихованці, здатні підтримувати дисципліну, допомагати педагогові, треба залучати їх у свої союзники.

На другій - виникає актив-група найбільш діяльних вихованців, які підтримують починання педагога і його вимоги до вихованців.

Третя - складаються органи самоврядування, колектив стає здатним вирішувати найрізноманітніші навчальні, господарські, культурні та інші питання, вимоги йдуть до окремого вихованця від усього колективу [3].

Антон Семенович також стверджував, що розвиток колективу залежить від таких важливих чинників як актив, органи самоврядування, лідер. Ці органи і "лідери" вважаються формальними в учнівських колективах. Крім цих "формальних" структур, в колективах керують і "неформальні" структури, які офіційно не обираються і не призначаються, але реально впливають на колективну діяльність і громадську думку, їх називають "малими групами" і "неформальними лідерами" [3].

Колектив, на думку А.С.Макаренка, завжди повинен жити напруженим устремлінням до якоїсь цілі. Коли ця напруга спадає, не постають нові перспективи, наступає самозаспокоєння, у колективу зникає майбутнє. Видатний педагог сформував основний закон його життя: рух - форма життя колективу, зупинка - форма смерті [6].

Життя та діяльність учнівського колективу вибудовуються на таких принципах: єдність і цілісність, постійний рух уперед, організація різноманітної діяльності, формування почуття честі, спадкоємність поколінь, збереження колективних традицій. Реалізація цих принципів у життєдіяльності колективу робить його згуртованим, цілісним, ефективним у всіх процесах внутрішньої та зовнішньої взаємодії, привабливим для учнів [5].

У своїх працях великий педагог визначив принципи розвитку колективу: відповідальної залежності, гласності, систему перспективних ліній, закон паралельної дії [5].

Колектив, як соціально діюча система, виконує такі функції: організаторську, виховну та стимулюючу.

А. С. Макаренко виділив два закони розвитку колективу:

1. Закон руху колективу. Суть закону - в гармонії ближніх, середніх і дальніх індивідуальних і колективних цілей. Для того щоб колектив рухався вперед, він повинен бачити перспективу - ближню, середню і далеку. За Макаренком, в системі перспективних ліній полягає ідея "завтрашньої радості".

2. Закон паралельної педагогічної дії. Суть цього закону полягає в тому, що через колектив чиниться вплив на особистість, в свою чергу, через розвиток кожної особистості здійснюється розвиток колективу. Паралельне дія робить вихованця суб'єктом активної громадської діяльності і виховання, створює умови для розвитку самодіяльності та ініціативи.

У той же час кожен момент впливу на особистість обов'язково повинен бути впливом і на колектив.

Системоутворюючим становищем при формуванні колективу є те, що колектив повинен постійно ускладнювати, удосконалювати свої цілі і зміст діяльності [4].

Отже, педагогічна діяльність А. С. Макаренка зібрала в собі кращі досягнення класичної та нової педагогіки. Його спадщина — досягнення всього прогресивного людства, яке прагне до гуманної освіти. Він вирішував складні педагогічні проблеми, які хвилюють нас і зараз. Тому ми впевнено говоримо, що Антон Семенович Макаренко, видатний письменник та педагог, зробив велике діло, розробивши теорію про колектив. Своєю працею, він допоміг сучасним педагогам більш правильно організовувати колектив та роботу в ньому. Його розробки в педагогіці не втратили свого значення і сьогодні. «Відповідальність перед дітьми — це відповідальність перед історією; сьогоднішні діти — це завтрашня історія, завтрашнє майбутнє людства, нашої великої справи» [1].

Література

1. Макаренко А.С. Собрание сочинений в 4-х томах. – М. :Правда, 1987
2. Якименко С. А. С. Макаренко про колектив та його вплив на виховання особистості. *Витоки педагогічної майстерності.* 2013. Випуск 11. С. 352-355.
3. Волкова Н.П. Педагогіка для студентів вищих навчальних закладів. К: Академія, 2003. С.180-186.
4. Теорія колективу. URL: https://stud.com.ua/47435/pedagogika/teoriya_kolektivu
5. Дитячий колектив, його ознаки, структура, вимоги. Розробка теорії колективу в працях А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського. URL: https://studfile.net/preview/5539372/page:36/
6. А.С.Макаренко про розвиток колективу і виховання в ньому. URL: https://pidruchniki.com/1394041235536/pedagogika/makarenko_pro_rozvitok_kolektivu_vihovannya_nomu

УДК: 37.013.73 (043)

Мала Карина Юріївна

БРАТСЬКІ ШКОЛИ ТА ЇХ РОЛЬ У НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНИ

Братства - це всестанові, загальнонаціональні організації, що створювались навколо церкви, сприяючи культурно-національному відродженню. Це світські організації, які відстоювали релігійні, політичні, національні, культурні, станові права українців. їм належали великі заслуги у справі збереження української православної традиції, у становленні

громадянського суспільства, його етнонаціональної консолідації, у підвищенні рівня освіти та культури.

Об´єднуючи освічених міщан та шляхтичів, братства розуміли необхідність розвитку української науки й літератури і залучали до своїх установ діячів культури з різних частин України. Саме при братствах почали свою діяльність найвизначніші представники української культури кінця XVI - початку XVII ст. Стефан і Лаврентій Зизанії, Кирило Транквіліон Ставровецький, Іов Борецький та ін. Усі вони як тогочасні керівники братств є типовими людьми Відродження. Це яскраві, багатогранні індивідуальності, водночас — керівники суспільного руху та культурні діячі широкого діапазону — учителі, вчені, письменники.

Найстарішим і найвпливовішим було Львівське Успенське братство, розквіт діяльності якого припадає на 80-і роки XVI ст. Від 1585 р. його покровителем став князь К. Острозький, а згодом — князі Вишенські, Ружинські, Потоцькі, а також заможні купці та ремісники, зокрема Костянтин Корн, який заповідав львівському братству 4 тис. золотих. Усього в братській скарбниці в той час була досить значна сума — близько 50 тис. золотих.Організаційне оформлення Львівського Успенського братства в 1585 р. збіглося із заснуванням школи та викупом друкарні в Івана Федорова з метою забезпечення її навчальними підручниками. Львівська братська школа - це був перший в Україні утримуваний на громадські кошти всестановий навчальний заклад, у якому початкове навчання поєднувалося зі школою вищого типу. Успенське братство підняло свою школу на такий щабель, що в перший період свого існування вона зайняла провідне місце серед українських навчальних закладів. Навчальна програма передбачала викладання предметів класичного тривіуму і квадривіуму, значна увага надавалася вивченню слов´янської граматики, грецької мови та латини. Знання останньої давало учням змогу знайомитися з досягненнями західноєвропейської науки та літератури. Організатори братської школи глибоко замислювалися над педагогічними проблемами і вирішували їх, на противагу єзуїтським школам, у демократичному, гуманістичному дусі. До викладачів ставилися вимоги зразкової поведінки й доброї педагогічної підготовки. Братські школи багато зробили для поширення релігійної та національної свідомості і розвитку української культури, зокрема друкуванням підручників, особливо для вивчення мов.

Слідом за Львівською братською школою почали з´являтися навчальні заклади і в інших містах західноукраїнських земель та Правобережжя. Міщани розуміли потребу ґрунтовної освіти, тим більше, що в XVI ст. з-поміж них були вже високоосвічені люди. Луцьке братство також створило школу вищого типу, що стала культурним осередком усієї Волині. За зразками Львівської та Луцької шкіл діяли братські школи в Галичі, Рогатині, Комарному, Перемишлі, Ярославі, Межибожі, Холмі.

Найсприятливіші умови для розвитку української освіти створилися в Києві, оскільки школи тут були під захистом козаків. Київська братська школа, заснована близько 1615-1616 рр., була створена одночасно з організацією Київського Богоявленського братства; це говорить про те, що для фундаторів братства і школи головним було саме створення школи. Школа перебувала під постійною опікою видатних політичних і культурних діячів України - Петра Сагайдачного, Петра Могили, Івана Борецького (пізніше - митрополита Иова Борецького), Мелетія Смотрицького, Касіяна Саковича та інших просвітителів, які взяли активну участь у її реформуванні в Києво-Могилянській колегіум (1632), що за своєю навчальною програмою був близьким до західноєвропейських університетів. Київський колегіум у першій половині XVII ст. став центром згуртування найкращих національних сил у науці, літературі, філософії.

Слід зазначити, що всі братські школи пройшли кілька етапів свого розвитку. Виникнувши як греко-слов'янські навчальні заклади, пізніше вони стали латино-польськими. Хоч це зближення відбувалося спочатку в формі вивчення польської та латинської мов як предметів викладання, однак це явище у тогочасних умовах мало значну історичну перспективу. Вивчення західноєвропейських мов відкривало можливості до оволодіння науковими досягненнями Західної Європи і, що в конкретних історичних умовах мало велике значення, завдяки мовам ставала реальною філософська полеміка з ідеологами католицької церкви.

Література

1. Дзюба Е. Н. Просвещение на Украине: вторая пол. XVI-первая пол. XVII в. Киев, 1987р.

2. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI – XVIII ст. : монографія.К. : Наук. думка, 1996.

3. Мединський Є. М. Братські школи України і Білорусії в XVI-XVII століттях : монографія.К. : Рад. школа, 1958

4. Нічик В. М., Литвинов В. Д., Стратій Я. М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – початок XVII ст.); Академія наук УРСР, Ін-т філософії. К. : Наукова думка, 1990.

УДК 101.9

Мамедов Семур Ханлар огли

ІДЕЯ «СПОРІДНЕНОЇ ПРАЦІ» У ТВОРЧОСТІ Г.С.СКОВОРОДИ

Г.Сковорода вважав: «блаженство і справжнє щастя людині приносить праця за покликанням, така, що відображає природні нахили людини, – «споріднена праця». Г.Сковорода був переконаний, що кожна людина має природний нахил до певного роду

діяльності, який може зробити кожного справді щасливим, бо праця за покликанням, вродженим нахилом і обдарованістю є бажаною, виконується залюбки і з насолодою.

Ідея «сродної праці» зацікавила видатного філософа ще у юномувіці, коли, дивлячись на свої батьків та односельців, котрі трудилися не покладаючи рук, проте не знаходили насолоди у тому титанічному та клопіткому труді, він зрозумів, як важливо займатися справді улюбленою справою. Звичайно, про яке задоволення від праці могла йти мова, коли на першому місці у звичайних селян стояло питання виживання у тогочасному українському суспільстві. Вже з самого дитинства твоя доля була вирішена, майбутня професія обрана, нікого не цікавило, чи бажаєш ти з ранку до вечора проводити день на полі, чи може ти маєш хист до музики І, мабуть , саме тоді у голові філософа і зароджується ідея про «сродну працю». Звичайно, як можна присвятити все своє життя справі, котра не приносить тобі, ані крихти задоволення, чи не буде це марнотратством свого таланту?

Найбільш дієвим способом є залучення свої навичок до роботи, але як зрозуміти до чого в тебе є хист? На думку Г. Сковороди, саме батьки повинні були виявити таланти у дитини з малечку, тобто постійно сприяти її розвитку та вдосконаленню, аби вона мала змогу потів використати Їх у справі. Звичайно, таку радикальну ідею тогочасне суспільство не могло повністю прийняти, адже це була свого роду революція у свідомості. Як син простого селянина міг бажати грати на скрипці, чи не зруйнує це уставленого порядку? Як на мене, найбільше користі може принести людина саме тоді, коли вона знайшла себе, а, отже і віднайшла гармонію і зможе поширювати її на оточуючих. Саме таке суспільство зможе побудувати сильну державу, коли кожен отримує задоволення від праці, а, отже, і приносить максимальну користь та прибуток.

Людина може бути щасливою за умови, якщо обере професію, котра відповідає її покликанню. Головне це -споріднена праця. Для цього треба перш за все пізнати себе. Пізнавши себе, пізнаєш природу. Пізнавши природу, зрозумієш, який вибір мусиш зробити, аби бути щасливим. Для цього треба «взятися за споріднене діло і бути з ним у злагоді з загальною потребою». Щастя не в гонитві за чинами і багатством. Сковорода категорично відкидає це, засуджує також властолюбство, зажерливість, корисливість. Щастя у пізнанні й вдосконаленні природних здібностей. «Багатством живиться лише тіло, а душу звеселяє споріднена ппраця» [1, с.237]. Свої ідеї Сковорода відобразив у байках. Байки «Бджола та Шершень», «Жаби», «Жайворонки» відображують саме ідею «сродної праці». Байки яскраво і зрозуміло пояснюють та ілюструють ідеї філософа. Г.Сковорода показує і розвиває ідею «сродної праці», створює образи, аналогічні Бджолі та Шершню. Так, саме тому краще ловити мишу, а не їсти її. Поет стверджує, шо немає нічого кращого, ніж жити «по натурі», тобто працювати за своєю «спорідненістю».

«Сродна праця – це найсолодша в світі річ.» Якщо ж людина буде працювати не за своїм покликанням, то це може обернутися для неї трагедією. Бджола не зможе жити, якщо їй не дозволять збирати мед.Тільки коли людина зможе віднайти своє покликання,тільки тоді вона буде у гармонії з собою та світом.

На думку мислителя, важливу роль у створенні ґрунту для добробуту людини і всього людства повинна відігравати творча праця. Саме з цих думок і виникла його ідея «сродної праці». Природа кожній людині від народження дає певні здібності і головне не занедбати їх, а відчути і жити гідно з ними. Тобто, потрібно втілити в життя всі свої здібності, щоб потім не жалкувати про даремно прожите життя. Якщо ви будете поєднувати свою улюблену справу з працею, то тоді жити буде в задоволення, і ця робота буде корисною для суспільства.

Праця, як найголовніший чинник, визначається саме природним покликами людини та спрямована на благо суспільства, де за метою постає реалізація тих здібностей, які закладені в самій людині. Її вроджені здібності відзначає сам автор,наголошуючи на те,що тільки за своїм покликаням можна по справжньому щасливим. Саме, «сродність» характеризує певний вид діяльності людини. Г. Сковорода обґрунтовує це твердження прикладом про двох котів.

Один із них займався ловлею мишей та це було природньо для нього і приносило йому задоволення, а тільки коли почав рибалити, то втратив сон, оскільки боявся води, тому і став неспокійним. В цьому прикладі ми можемо побачити, що тут втрачений закон «сродності». «Сіє нещастіє постигает всех охотников не к званію, но к доходам» [2, с. 255] . Як можна побачити, філософ підкреслює, що самопізнання і активність людини постають умовою самореалізації людини та впливають на подальший стан життя.

Спосіб життя мав величезний вплив на формування філософської концепції видатного поета, що, у свою чергу, відобразилося і в його художній творчості. Праця -це всеперемагаюча сила, без якої у жодному разі не може бути добра і щастя. Але вона приносить радість і задоволення тільки тоді, коли є «сродною» та відповідає індивідуальним нахилам людини.

Отже, Г.Сковорода називає мертвою людську душу, яка не знайшла спорідненої праці, яка не віддана своєму природному ділу; така душа – каламутна та смердюча вода. «Коли вовк грає на сопілці, ведмідь танцює, а кінь носить тягар, то не можна не сміятися… А коли вже вовк зробився чабаном, ведмідь ченцем, а кінь радником, то це не жарт, а біда… Хто бореться з природою, є вбивцею самого себе [3 с.452].

Література

1. Григорій Сковорода. Повне зібрання творів: У 2-х т. К., 1973. Т. 2. С. 218-288
2. Сковорода Г. С. Библиотека духовная, содержая в себе дружеские беседы с познанием самого себя. Изд. М. Антоновским. 3 части. СПб., 1798. 225 с..

3. Григорій Сковорода. Повне зібрання творів. В 2-х томах. / Зав. ред. С. М. Перевертун. К.: Наукова думка, 1973. Т. 1. 532 с. Т. 2. 576 с.

УДК 378.017 С(0443) Позолотіна Анастасія Олександрівна

ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО, ЇЇ НАРОДНІ ПІДВАЛИНИ ТА ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ

В. О. Сухомлинський – видатна постать, що зробила неймовірно багато для розвитку освіти і виховання. Вклад відомого педагога залишається важливим «краалем» української педагогіки. Не дивно, що вчений отримує таку пошану і в наші дні. Василь Олександрович неодноразово наголошував: «Що було найголовнішим у моєму житті? Без роздумів відповідаю - любов до дітей» [1]. З впевненістю можна сказати - вчений здобув таку велику повагу учнів і колег саме завдяки великій любові та відданості до своєї справи.

Слід відзначити, що в центрі виховного процесу В.О.Сухомлинський бачить особистість, а головною метою виховання – її всебічний розвиток. Не дивно, що у педагогічній системі, запропонованій педагогом, спостерігаємо єдність трудового, естетичного та морального виховання. Кажучи в загалом про цілісну педагогічну систему, В.О. Сухомлинський побудував її на загальнолюдських цінностях, принципах гуманізму, народності [4, с.176].

Без труднощів відчувається глибокий психологізм у роботі вихователя. Основами, які слід засвоїти дітям у школі, є не тільки спеціальні знання з дисциплін, а й загальнолюдські духовні та моральні поняття. Тому у розумінні павлиського вченого гуманіста школа – це не просто місце оцінювання результатів засвоєної інформації вихованцями. Процитуємо: «Не оцінка, не бал – головна мета, а самовираження людини в переживанні того, що вона думає» [5, с. 486].

«Учитель стане тільки тоді справжнім педагогом, коли вмітиме читати в очах дитини голос її душі» - саме в цьому полягає гуманістична спрямованість видатного педагога [2, с.9-11] Він не тільки ставився з любов'ю та повагою до своїх вихованців, а й вчив дітей доброчинності, закликав своїх колег до гуманного підходу під час виховного процесу. Сухомлинський вважав, що без щирої, невдаваної і водночас мудрої, осмисленої любові й поваги до дітей (як у сім'ї, так і в школі) немає й уміння виховувати їх [1].

Одна з найважливіших гуманістичних ідей за В.О.Сухомлинським – запереченні будь-якого насильства над дитиною. Василь Олександрович вважав, що потрібно ставити до дітей ясні вимоги у навчанні і поведінці. Вимоги повинні бути чіткими, а не грубими чи погрожуючими.[3, с.152-165] Це дійсно сміливо можна вважати основою педагогіки у ставленні до вихованців.

Велике значення педагог віддає народності у виховній системі. «Народ – живе, вічне джерело педагогічної мудрості. Якби в нас не було цього постійного духовного спілкування з людьми, ми не змогли б успішно вчити і виховувати молоде покоління», – твердить Василь Сухомлинський [1]. Народна педагогіка приваблювала вченого гуманізмом, батьківською любов'ю до дітей ідеалами моралі, етики та праці, повагою до рідного краю та мови.

Василь Сухомлинський проявляв науковий інтерес до народної педагогіки. Педагог впевнений у тому, що школа – духовна колиска народу, а народ – це живе вічне джерело педагогічної мудрості [1]. Концепція В.О.Сухомлинського зосереджена не тільки на формування «українця», як це може здатися з першого погляду, а й «особистості», яка вміє осмислювати світ через красу природи, підготувавши людину до майбутніх життєдіяльних обов’язків.

Він вважав, що справжня народна мудрість таїть у собі загальнолюдські ідеали про виховання. Вони розвиваються разом з народом. Як вихователь та вчитель В.О.Сухомлинський використовував казки та приказки, народні традиції та обряди в повсякденній учительській роботі. У багатій спадщині В.О.Сухомлинського окремо слід зазначити педагогічні казки для дітей. Педагогічні казки, вважав вчений, виховують у дітей вірне світосприйняття, формують почуття поваги та самоповаги. Тільки назви казок, написаних самим педагогом, кажуть багато – «Хочеться сказати щось ніжне-ніжне...», «Що посієш, то й пожнеж», «Я хочу сказати своє слово», «Як Федько відчув у собі людину» тощо.

Роблячи висновок, можемо впевнено зазначити, що у педагогічній спадщині Сухомлинського провідне місце займає ідея людяності. Педагог стверджує, що зрощування гуманістичних рис повинне стати одним із завдань діяльності освіти і виховання. У свою чергу основою навчання, вважає вчений, слід брати спадщину народу.

Література

1. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: у 5 т. Київ, 1976-1977.
2. Лавриненко О. Гуманізм В.О. Сухомлинського. *Рідна школа*. 2005. №1. С.9-11
3. Сухомлинський В.А. Методика виховання колектива. М. 1981. С.152-165
4. Чернілевський Д. В., Євтух М. Б., Таланчук П. М. Духовна культура особистості: навч. посібн. Вид. 3-є, доп. Вінниця : АМСКП, 2013. 412 с.
5. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу. Вибрані твори: у 5 т. Київ: *Радянська школа*, 1976. Т. 1. С. 401-637.

УДК 37.022:001.5 Рамусь Ірина Вікторівна

ДИДАКТИЧНІ ПОГЛЯДИ К.Д.УШИНСЬКОГО

Вітчизняну педагогіку неможливо уявити без робіт видатного засновника нової народної школи та наукової педагогіки Костянтина Дмитровича Ушинського. Творча і педагогічна діяльність Костянтина Дмитровича почалася зі учителем словесності Гатчинського сирітського інституту, потім працював інспектором Смольного інституту шляхетних дівчат, а згодом став професором Демідивського юридичного ліцею. У доробку педагога низка статей та робіт, пов'язаних з педагогікою та правознавством, основними з них є навчальні книги «Рідне слово», «Дитячий світ», «Людина як предмет виховання. Досвід педагогічної антропології».

Дидактичним поглядам К.Д. Ушинський присвятив особливе місце у своїй педагогічній спадщині. Основними дидактичними принципами педагог вважав :

- принцип народності;
- принцип доступності навчання;
- принцип наочності навчання;
- принцип послідовності і систематичності;
- принцип міцності засвоєння знань;
- принцип поєднання інтересу й відповідальності у навчанні;
- принцип виховуючого навчання.

Розглянемо кожен принцип педагога більш детально. Під час своєї педагогічної діяльності, керуючись *принципом народності*, Костянтин Дмитрович прийшов до висновку, що народна освіта повинна бути в руках самого народу, а навчання дітей здійснюватися згідно з вираженням народності: рідною мовою, підтримкою основних народних звичаїв, традицій, побуту.

Щодо *доступності навчання*, то педагог ніколи не підтримував розважальне навчання, вважаючи, що такий спосіб навчання призводить до байдужості, нудьги, затримки емоційно-пізнавального розвитку учня. Також видатний педагог не підтримував тих, хто неспроможний підняти дитину до розуміння якого-небудь предмета, намагається опустити цей предмет до рівня дитячого розуміння. Щоб цього не виникало, педагог стверджував, щоб зміст навчання був адаптованим з урахуванням розумово-фізичних здібностей учнів, досягнутого ними рівнів розвитку, умінь та знань. Знання для дітей по цьому принципу повинні мати зв'язок з життям, відповідати розумовому розвитку дитини, викладатися рідною мовою.

Принципу наочності навчання педагог дав психологічний аналіз, а саме, що таке навчання випливає з особливостей мислення школярів, а саме, що дитина мислить формами, фарбами, звуками, відчуттями взагалі, тому і навчання для дитини повинно бути на

конкретних образах, розповідях, читанні, бесіді тощо.

Принцип послідовності і систематичності К.Д. Ушинський радить вчити дітей порівнянню та класифікації предметів, а знання й уміння дітей були систематизованими, логічно пов'язаними між собою*: «тільки система, звичайно, розумна, що виходить із самої суті предметів, дає нам повну владу над нашими знаннями*» [5,174]. Для підтримки принципу варто дотримуватися класно-урочної системи, в якій педагог виявив чіткі умови організації навчання, описав організаційну структуру уроку і виділив його види.

Під *принципом міцності засвоєння знань* Костянтин Дмитрович розумів передусім через повторення і вправи, адже вважав, що повторення попереджує можливість забуття.

Принцип *поєднання інтересу та відповідальності у навчанні* педагог пояснює тим, що навчання має мати серйозний характер. Він наполягав, що *«навчати граючись можна тільки дітей до семирічного віку.»,* отже ще з малку дітям потрібно прив'язувати, що навчання – то серйозна праця, яка потребує до себе багато уваги та певного рівня важкості. Щодо інтересу, то педагог підкреслює *«треба робити навчання цікавим для дитини, але водночас слід вимагати від дітей точного виконання й нецікавих для них завдань…»* [6,267], тому треба привчати дитину до виконання своїх обов'язків та отримувати від їх виконання задоволення. Костянтин Дмитрович наполягав на самостійній діяльності дітей, адже через пізнавальну самостійність учні краще розуміють, аналізують і засвоюють явище навчально-виховної діяльності.

К.Д. Ушинський вважав процес навчання невід'ємним від процесу виховання. Розвиток, формування і виховання особистості здійснюється в єдності з навчанням, яке в свою чергу виховує.

Отже, можемо зробити висновок, що основні принципи дидактики К.Д. Ушинського, які посіли вамоге місце у формуванні вітчизняної педагогічної науки, залишаються актуальними і дієвими й на сьогодні. Педагогічний доробок Костянтина Дмитровича перебуває у полі зору вчених і педагогів й досі, адже вони доповнюються новітніми здобутками людства у різних сучасних галузях. Дидактичні погляди всесвітньовідомого педагога висвітлюються у діяльності сучасного учителя такими завданнями, як привчання дітей до самостійної діяльності: самоосвіти, самовиховання, самоусвідомлення; постійного прагнення до знань і розвитку , високих вимог до самих себе.

Література

1. Історія педагогіки України .Педагогічна думка в другій половині xviii—xix ст. *Освітня діяльність та педагогічні погляди Костянтина Ушинського.* веб-сайт URL: https://subject.com.ua/psychology/history_pedagog/index.html (дата звернення: 22.11.2020)

2. Педагогічна система Костянтина Дмитровича Ушинського веб-сайт URL: http://studentam.net.ua/content (дата звернення 20.11.2020)

3. Ідеї К.Д. Ушинського в сучасній педагогіці. *Місце дидактичних положень К.Д. Ушинського у системі сучасної вітчизняної педагогіки*. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4562/1/L_Petrenko (дата звернення 24.11.2020)

4. Лавріненко Л. Навчальна книга у педагогічній спадщині К. Ушинського. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 3. С.35-37.

5. Ефремов О.Ю. Военная педагогика. Учебник для вузов. 2-е изд., испр. и доп. СПб.: Питер, 2017. 640с.

6. С.Ф. Егоров/ Ушинский К.Д. Педагогические сочинения [Текст] : в 6 т. / К.Д. Ушинский ;. М. : Педагогика, 1988. Т. 1. 414 с.

УДК 378.37(043)

Рибальченко Анастасія Євгенівна

ПИТАННЯ МОРАЛЬНОГО ТА ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ К. Д. УШИНСЬКОГО

К.Д, Ушинський був видатним педагогом-методистом, який у своїй педагогічній системі розглядав важливі питання стосовно виховання, зокрема морального та трудового.

Моральне виховання К.Д. Ушинський розглядав як складову частину гармонійного розвитку людини, як важливий засіб підготовки людини до життя в суспільстві [1].

У своїх працях педагог багато уваги присвятив саме обґрунтуванню методів морального виховання дітей, які охоплюють сім'ю, школу і середовище, в якому перебуває дитина. Основи морального виховання закладаються саме у сім'ї, де велике значення для дитини має устрій сімейного життя, стосунки між батьками, а також приклад дорослих.

Продовжується моральне виховання у школі, де все, як вважав К.Д, Ушинський, повинно бути моральним, а саме:

- зміст навчального матеріалу;
- особистий приклад учителя як у школі, так і в житті;
- розумно влаштована навчальна діяльність дітей: "У школі повинна панувати серйозність, яка допускає жарт, але не перетворює в жарт всієї справи, ласкавість без притворства, порядок без педантизму, а головне – постійна розумова діяльність" [2].

Найважливішими моральними рисами Костянтин Дмитрович вважав любов до своєї вітчизни, до свого народу, чуйне та поважне ставлення до оточуючих, скромність, працьовитість, прагнення до діяльності на користь собі та суспільства.

Велике значення для виховання педагог також надавав праці. Ушинський вважав, що моральне виховання повинно бути нерозривно пов'язане з трудовим. Без особистої праці

людина не може йти вперед, тому дітям потрібно передати любов до праці та вміння працювати так, щоб праця, приносила їм радість [3].

У своїй роботі “Праця в її психічному і виховному значенні” він підкреслює, що людина формується і розвивається у трудовій діяльності. По-перше,вона є основою і засобом людського існування і, по-друге, джерелом фізичного, розумового і морального вдосконалення людини. З цієї прчини виховання, якщо воно бажає щастя людині, повинно виховувати її не для щастя, а готувати до праці. Вільна праця потрібна людині сама по собі, для розвитку в ній почуття людської гідності. Багатство, відсутність праці діють руйнівно не тільки на моральність, але навіть і на щастя суспільства.

Прищепити любов і жадобу у своїх вихованців до серйозної праці, дати звичку до неї праці – одне з головних завдань виховання, на думку видатного педагога

К.Д. Ушинський виокремлює наступні вимоги дитячої праці: посильність як фізичної, так і розумової праці, відповідність вікові дітей: самостійний характер праці, чергування видів праці: праця фізична не тільки приємний, а й корисний відпочинок після розумової [4].

Отже, Костянтин Дмитрович Ушинський залишив велику педагогічну спадщину, важливе місце в якій займають питання морального та трудового виховання. Їх метою є формування високоморальної та всебічно розвиненої особистості. Вчення видатного педагога щодо морального та трудового виховання може бути актуальним й у наш час.

Література

1. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 670 с.
2. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. Київ.: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
3. Історія педагогіки: курс лекцій: Навч.посіб. К.2004.171 с.
4. *Артемова Л.В*. Історія педагогіки України: Підручник. Київ: Либідь, 2006. 424 с.

УДК:37:026(043)

Хав’яр Валентина Олексіївна

ДИДАКТИЧНІ ПОГЛЯДИ К.Д.УШИНСЬКОГО

Костянтин Дмитрович Ушинський- видатний український педагог, основоположник народної школи та дошкільного виховання, автор багатьох праць з історії педагогіки, теорії та також автор підручників для початкового навчання. Сформовані ним дидактичні положення лежать в основі вітчизняної сучасної педагогіки.

Він обґрунтував положення про органічну єдність розумового розвитку дітей (школярів) та оволодіння знаннями у процесі навчання. Таким чином, К.Д. Ушинський подолав розбіжність між двома концепціями: формальною та матеріальною. У тісному зв’язку з цим Костянтин Дмитрович вирішував питання про навчальні функції. Перед навчанням він став

три таких основних завдання, які повинні завжди виступати в єдності: освітнє, розвиваюче та виховне.

До розробки дидактичних принципів К.Д.Ушинський підійшов по-новаторському. У своїх творах він обґрунтовував такі принципи навчання, як свідомості й активності, наочності, систематичності й послідовності, міцності знань, зв’язку життя та навчання, емоційності, поєднання відповідальності й інтересу. Усі ці принципи у навчанні органічно переплітаються та обумовлюють один одного.

Принцип наочності Костянтин Дмитрович перший науково обґрунтував. Він зазначив, що навчання повинно будуватися на конкретних образах, на живому спогляданні та виділив таку форму: від конкретного до абстрактного.

К.Д.Ушинський принцип свідомості й активності навчання пояснив по-новому. За його міркуванням активність та свідомість не від’ємні. Він зазначав, що головний критерій якості знань - це ступінь їх розуміння учнями. Цей принцип може бути реалізований за таких умов: навчання відбувається рідною мовою, зв'язок навчання з розвитком мислення, чітке формування положень тощо.

Навчання треба будувати за такою схемою, щоб воно у певній послідовності виробляло у учнів єдину систему навичок і знань, у цьому він розумів принцип систематичності та послідовності. Він радить вчити дітей класифікувати та порівнювати предмети, приклад таких вправ він наводив у свої підручниках.

Через повторення вправ, Ушинський вважав, що реалізується принцип засвоєння знань. Якщо вчитель не буде це виконувати, а буде навпаки поспіхом проходити матеріал, то учні не те що не запам’ятають нове та й забудуть, що вчили до цього.

Ушинський наголошує на тому, що навчання має нести серйозний характер. Це викладене у його принципі поєднання відповідальності й інтересу.

Костянтин Дмитрович надавав важливого значення лабораторно-практичним роботам, методам усного викладу, роботі з книгою, усним і письмовим вправам. Ушинський наголошував, що якість навчального матеріалу цілком залежить від методів, які застосовує вчитель.

До розповіді він ставив такі вимоги: строга послідовність викладу і виділення головного, переконливість думок, жива і образна мова вчителя, бо, на його думку, за допомогою розповіді у більшості випадків учням передаються нові знання.

Кращим методом навчання вважав бесіду, особливо сократичну. Але наголошував на тому, що цей метод вимагає неабиякої майстерності саме вчителя.

Для класно-урочної системи навчання К.Д.Ушинський розробив багато вдосконалень. Враховуючи дидактичну мету виділяв такі типи уроків, як змішаний урок, урок усних і

практичних вправ, урок письмових вправ, урок оцінки знань та урок повідомлення нових знань.

Із загальних ступенів навчання і пізнання виводив структуру уроку, ступенів він виділив три: мислительна переробка, чуттєве сприймання, закріплення у пам'яті і звичках. На їх основі виділив три структурні частини уроку: здійснення свідомого переходу від пройденого до нового і створення в учнів цілеспрямованості на інтенсивне сприймання матеріалу; розв'язання основного завдання уроку; підведення підсумків та закріплення набутих знань і умінь.

У своїх дидактичних поглядах велику увагу приділяє проблемі підручників. Ушинський вважав, що підручник - це фундамент навчального процесу. Підручники повинні відповідати дидактичним правилам і принципам. У спадщині Костянтина Дмитровича є такі підручники «Рідне слово» і «Дитячий світ».

Отже, дидактичні погляди Костянтина Дмитровича Ушинського мають право лежати в основі вітчизняної педагогіки та заслуговують великої уваги у доповнені та оновлені сучасними здобутками.

У наш час перед учнями є багато відкритої інформації серед якої треба обирати якісну та глибоко засвоїти її і саме тут постає у нагоді дидактична система К.Д. Ушинського.

Література

1. Ушинский К.Д. Педагогические сочинения: в 6 т. / сост. С.Ф. Егоров. М. : Педагогика, 1988. Т. 1.414 с.

2. Калита Н. Феномен К. Ушинського в українській педагогіці (до проблеми виховного ідеалу) .*Проблеми сучасної освіти і культури в контексті європейських вимог* : матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. молодих учених. Дрогобич : Посвіт, 2009.С. 30–36.

3. Гуцал Л.А. Основні принципи педагогіки К.Д. Ушинського.Вісник Чернігів. держ. пед. ун-ту/гол. ред. М.О. Носко. Чернігів : Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка, 2008. №56. С. 17-20.

4. Ушинський К.Д. – засновник вітчизняної наукової педагогіки: матер. наук.-практ. конф., присвяченої 185-річчю від дня народження видатного вітчизняного педагога (13 травня 2008 року, м. Чернігів) / за ред. І.В. Зайченка. Чернігів, 2008. 44 с.

УДК 37:001.5Ушинський

Шут Анна Віталіївна

ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА К. Д. УШИНСЬКОГО

Костянтин Дмитрович Ушинський – російський та український педагог, правознавець. Він був одним із засновників народної школи та педагогічної науки, автор підручників для

початкової школи. Творчість педагога привертає увагу і сьогодні. Вивчаючи його праці, можна знайти багато цікавих і корисних порад для виховання дітей.

Костянтин Ушинський - найпопулярніший дидактик, творець теорії науки в загальноосвітніх школах. Його дидактичні погляди не втрачають своєї актуальності та значення і сьогодні.

Він був переконаним прихильником класно-урочної системи і розцінював урок як головну ланку навчально-виховного процесу, що будується залежно від мети і завдань. За Костянтином Дмитровичем Ушинським, існують такі типи уроків: комбінований урок, урок повідомлення нових знань, урок усних і письмових вправ, урок контролю і перевірки знань учнів. Він вимагав, щоб урок був пізнавальним, цікавим, захоплюючим, хоча є й нудні речі на уроці для дітей, тому потрібно вчити учнів наполегливо працювати, щоб здобувати знання.[1, с. 391]

У своєму підручнику «Рідне слово» Костянтин Дмитрович наголошував про наочне навчання - один із дидактичних принципів. Наочне навчання будується на конкретних образах, які добре сприймаються дитиною. Наприклад, якщо дати дитині на вивчення невідомі їй важкі слова, то вона буде довго мучитись, а якщо зв'язати їх з картинками – вивчить їх дуже швидко.

Поєднання наочних, словесних і практичних методів навчання – ще один дидактичний принцип. Лише шляхом поєднання сенсорної діяльності з абстрактною можна досягти успіху в навчанні: емоції повинні трансформуватися в поняття, а концептоутворюючі ідеї - у слово. Навчання повинно включати безпосереднє сприйняття дітьми конкретних зображень предметів, процесів та дій.

К.Д. Ушинський вважав, що пізнавальна самостійність дитини в поєднанні з впливом свідомо засвоєних знань дає кращі результати. У процесі навчання необхідне активне оволодіння знаннями і вміннями на основі їх осмислення, творчої переробки та застосування в процесі самостійної роботи, співпраці вчителя та учнів в усвідомленому досягненні цілей навчання.

Принцип послідовності і систематичності розумів у тому, що навчання треба будувати так, щоб воно у певній послідовності виробляло в учнів єдину систему знань і навичок. Для реалізації принципу педагог радить вчити дітей порівнювати, класифікувати предмети. У своїх підручниках значне місце відводив відповідним вправам [2].

Новим звучить у педагога принцип поєднання інтересу й відповідальності у навчанні. Вимагає, щоб навчання мало серйозний характер: "Навчати граючись можна тільки дітей до семирічного віку." З перших днів треба виховувати у дітей ставлення до навчання як до серйозної праці. А серйозна праця, як вказує великий педагог, завжди важка [2].

У системі дидактичних поглядів Костянтина Дмитровича Ушинського важливе місце займає проблема підручника. Хороший підручник називав фундаментом хорошого навчання. Підручники повинні відповідати виховним, освітнім і розвиваючим цілям навчання, основним дидактичним принципам і правилам. Цим вимогам повністю відповідають написані педагогом підручники "Дитячий світ" і "Рідне слово" [2].

К.Д. Ушинський по-новаторськи підійшов до розробки дидактичних принципів. У його педагогічній спадщині знайшли обґрунтування такі принципи навчання: наочності, послідовності й систематичності, міцності знань, емоційності, поєднання інтересу й відповідальності. У процесі навчання всі принципи не виступають самостійно, а органічно переплітаються і обумовлюють один одного.

Література

1. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 670 с.

2. Історія педагогіки. *Дидактичні погляди*: веб-сайт. URL:http://www.info-library.com.ua/books-text-541.html (дата звернення 02.12.2020)

3. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: навчальний. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 308 с.

СЕКЦІЯ
ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

УДК 37.035.6

Афанасьєва Наталія Сергіївна

ПРИНЦИП КУЛЬТУРОВІДПОВІДНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ: ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Принципи виховання — вихідні положення, що випливають із закономірностей виховання й визначають загальне спрямування виховного процесу, основні вимоги до його змісту, методики та організації. Вони мають об'єктивний характер за змістом, але суб'єктивні за формою, бо виявляються в діяльності конкретних посадових осіб.

Вони стосуються:

- регулювання різноманітних змістових взаємин учасників виховного процесу, тому що мають суб'єктивний характер;
- з'ясування провідних тенденцій виховання в українському суспільстві;
- розв’язання суперечностей процесу виховання та умов досягнення успіхів у навчально-виховному процесі;
- визначення змісту, методів і форм виховної діяльності [1].

Обов'язковою умовою ефективності принципів виховання є творче їх застосування з урахуванням педагогічної майстерності вихователя, індивідуально-психічних особливостей вихованця і конкретної виховної ситуації [2].

У Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти визначені такі принципи виховання: активність, самодіяльність, творча ініціатива вихованців; демократизація, гуманізація та безперервність виховання; єдність навчання і виховання; диференціація та індивідуалізація виховного процесу; гармонізація родинного і суспільного виховання; єдність національного і загальнолюдського; природовідповідність виховання; культуровідповідність виховання [3].

Ідея культуровідповідності, висунута Ф. Дістервегом, дала поштовх не лише розвитку теорії та практики виховання, а й стала ґрунтом, на якому зростає на сучасному етапі мультикультуралізм в освіті — реалізація можливостей навчання, виховання та розвитку в лоні різних культур як суспільно об’єктивних надчасових духовних явищ, що створюють неперервну та непідвладну окремому індивідові традицію. При цьому культуровідповідність — це, перш за все, «принципова гуманістична позиція педагога, яка визнає людину суб’єктом культури, її головною дійовою особою, здатною містити в собі «старі» смисли культури та, одночасно, виробляти нові» [4].

Принцип культуровідповідності виховання передбачає органічний зв’язок із культурним надбанням всього людства, історією свого народу, його мовою, культурними традиціями, народним мистецтвом. Забезпечує розуміння духовної єдності та спадкоємності поколінь [2].

Концепція виховання дітей та молоді, має власні принципи, що відображають активне включення до процесу національно-патріотичного виховання принцип культуровідповідності. Серед таких можна виокремити:

- принцип національної спрямованості, що передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливого ставлення до його культури; поваги до культури всіх народів, які населяють Україну; здатності зберігати свою національну ідентичність;

- принцип полікультурності, який передбачає інтегрованість української культури до світового культурного простору (це передбачає формування політики відкритості, толерантного ставлення до відмінних ідей, цінностей, культури, мистецтва, вірувань інших народів);

- принцип історичної і соціальної пам'яті спрямований на збереження духовно-моральної і культурно-історичної спадщини українців;

- принцип міжпоколінної наступності, який зберігає для нащадків зразки української культури, етнокультури народів, що живуть в Україні [4].

Дотримання принципу культуровідповідності у такому випадку передбачає:

- проведення заходів, спрямованих на реалізацію патріотичного виховання в закладах системи освіти, культури, спорту;
- створення умов для популяризації найкращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, підтримки професійної й самодіяльної творчості;
- активне залучення до патріотичного виховання дітей та молоді діячів сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, які виявляють активну громадянську позицію;
- удосконалення підготовки та перепідготовки кадрів, які займаються питаннями національно-патріотичного виховання дітей та молоді в системі освіти, культури, спорту.

Індикаторами ефективності національно-патріотичного виховання, дотримання принципу культуровідповідності в системі освіти України, зокрема, є:

- збільшення відвідуваності здобувачами освіти закладів, які займаються популяризацією культурних та національно-мистецьких традицій Українського народу;
- підвищення серед здобувачів освіти рівня знань про видатних особистостей українського державотворення, визначних українських учених, педагогів, спортсменів, військових, підприємців, провідних діячів культури, мистецтв, а також духовних провідників Українського народу;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які пишаються своїм українським походженням, громадянством, які подорожують в інші регіони України [3].

Підсумовуючи, можна зазначити, що ефективність застосування принципу культуровідповідності може бути визначена поступово за декількома рівнями:

- інституційний рівень (рівень закладу освіти). На цьому рівні кожен заклад має стежити за реалізацією принципу культуровідповідності шляхом підведення підсумків (наприклад за навчальний семестр, рік) кількості культурних заходів, бесід, лекцій на культурні, національно-патріотичні теми.
- регіональний рівень (рівень міста та області) передбачає підведення підсумків за закладами освіти, мотиваційне заохочення установ у реалізації принципу культуровідповідності (наприклад, складання рейтингу найбільш культуроорієнтованих закладів);
- державний рівень передбачає узагальнення відомостей щодо дотримання принципів, встановлених Концепцією виховання дітей та молоді, їх корегування, відповідно до поточної ситуації.

Література

1. Фіцула М.М. Педагогіка : підручник. Київ: Видавничий центр «Аадемія», 2002. URL: https://pidru4niki.com/1795072635021/pedagogika/osnovni_zakonomirnosti_printsipi_vihovannya (дата звернення: 03.12.2020).

2. Основні принципи виховання. Всеосвіта : веб-сайт. URL: https://vseosvita.ua/library/osnovni-principi-vihovanna-34456.html (дата звернення: 03.12.2020).

3. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ від 16 черв. 2015 р. No 641. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text (дата звернення: 05.12.2020).

4. Смолінська О.Є. Культуровідповідність як провідний принцип організації культурно-освітнього простору педагогічного університету. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2014. No 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pippo_2014_1_4 (дата звернення 05.12.2020).

УДК 159.923.2

Боева Диана Сергеевна

ВЛИЯНИЕ МОЛОДЕЖНЫХ СУБКУЛЬТУР НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ ПОДРОСТКА: «ПАНК»

В современном мире дети, подростки все чаще сталкиваются с такой проблемой, как самосознание, а точнее отсутствие понимания кто ты, как ты видишь этот мир, точнее через какую призму всевозможных восприятий, что является важной частью формирования личности. Субкультура же, как комплекс накопленных определенным мировоззрением ценностей и порядков группы людей, объединённых специфическими интересами, определяющими их мировоззрение, может помочь преодолевать затрудненности в самоидентификации. [1. С 20].

Формирование личности – это, как правило, начальный этап становления личностных свойств человека. Личностный рост обусловлен множеством внешних и внутренних факторов. К внешним факторам относятся: социализация с ее составляющими. С другой стороны, внутренние факторы включают генетические, биологические и физические.

Стоит уделить особое внимание фактору социализации, так как именно этот этап задает темп формированию личности.

Социализация подразделяется на два вида: 1) стихийная, осуществляемая в общении со сверстниками, иными людьми; 2) целенаправленная, которая происходит в специально созданных учреждениях – детских садах, школах, колледжах, вузах и т.п. Из них первая – самая сильная по воздействию на личность.

В современном мире, где существует множество идеологий, представлений о мире, о человеке, что взрослые люди путаются, не говоря уже о детях, что стали на путь формирование личности. И воздействие субкультуры поможет все классифицировать.

Воздействие субкультуры на стихийную социализацию характеризуется двумя аспектами. Во-первых, обладая специфическими ценностными ориентациями, особенностями, субкультуры воздействуют на самоопределение и самосознание ее носителей, на выбор предпочитаемых способов и сфер самореализации. В зависимости от специфики и характера субкультуры ее воздействие может носить позитивный или негативный характер.

Во-вторых, так как субкультура выступает объектом идентификации человека, она является одним из способов обособления индивида в обществе, становиться ступенью автономизации, определяющей самоуважение, самосознание и само принятие.

Но, есть важное уточнение, что влияние субкультуры на социализацию зависит от характера субкультуры, возраста ее носителей и может носить более-менее обширный характер.[2. С 264-265]

Субкультура «Панк» имеет особый характер. В отличии от готов, эмо у панков нет рамок идеологий, представители Панк культуры не ограничиваются четкими принципы, направленностью действий и характер культуры очень широк, как и спектр ее восприятия. В современном мире Панк культура не несет в себе агрессии, ирокезов к которым мы так привыкли. Панк культура говорит, про то что думай самостоятельно, будь самим собой, не просто принимай то, что дает тебе общество, создавай свои собственные правила, живи своей собственной жизнью.

Панк – это выражение индивидуальности, которая приходит к нам по мере того, как мы взрослеем и получаем способность мыслить и задавать вопросы. Главный принцип панк-рока заключается в полной независимости любого человека от общепринятых стандартов и стереотипов, необходимо делать сознательный акцент на том, чтобы оставаться собой. [3.с 1]. Именно это трактуется в всеми известной фразе, девизе панков: «Анархия-мать порядка»

Таким образом, В ходе формирования личности важно не торопить ребенка с его самоидентификацией. Процесс самосознания может быт долгим и переходить за пределы подросткового возраста. Социализация очень важный фактор здорового продвижения формирования и такое явления, как субкультура может позитивно способствовать выработке представлений ребенка о мире, не загоняя его в четкие рамки, четких идеологий, традиций.

Литература

1. Гришина Н.В. Проблема концептуализации контекста в современной психологии // Социальная психология и общество. Психология субкультуры: феноменология и современные тенденции развития. Материалы международной научной конференции Москва, 2019

конференция проводится при поддержке гранта РФФИ № 19-013-20140\192018. :Т. 9. № 3. С. 10- 20.

2. Марцинковская Т.Д. Теоретико-эмпирические исследования соотношения процессов социализации и индивидуализации // Концепции социализации и индивидуализации в современной психологии. Психология субкультуры: феноменология и современные тенденции развития. Материалы международной научной конференции МОСКВА, 2019 конференция проводится при поддержке гранта РФФИ № 19-013-20140\19: Обнинск: ИГ - СЩЦИН 2010. С. 264-280.

3. Что такое панк? Философия панка. Несколько слов, чтобы высказать своё мнение про панк. Материал подготовлен из цитат книг: веб-сайтURL: https://khabaroff.com/what-is-punk/(дата обращения :30.11.2020)

УДК 373.3.064.2

Бушнева Любов Сергіївна

УМОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БАТЬКІВ УЧНІВ ТА ПЕДАГОГІВ

Взаємодія батьків та педагогів є однією з найважливіших проблем сучасного суспільства. У Державній національній програмі «Освіта» та в Законі України «Про освіту» наголошується, що принцип співробітництва школи та сім’ї, єдність виховних вимог вчителів і батьків має важливе значення у практиці виховання підростаючого покоління. Реалізація цього принципу робить процес виховання цілісним і безперервним, забезпечує єдність і наступність виховного впливу на учнів у школі, сім’ї, сприяє органічному поєднанню і взаємозбагаченню суспільного і сімейного виховання, помітно звужує сферу стихійного, некерованого впливу на дітей. [1].

«Кожна дитина неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями. Місія школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між педагогом, учнем і батьками». Вчений І.С.Кон говорить,що – школа – це дзеркало суспільства, важливий соціальний інститут. В. Гюго вважав сім'ю кристалом суспільства, Адлер називав сім'ю суспільством у мініатюрі, від цілісності якого залежить безпека всього великого людського суспільства. А.Адлер висловлював свою думку, щодо сім'ї : «Сім'я - це суспільство в мініатюрі, від її цілісності залежить безпека всієї людської спільноти». Сім'я – це соціальний інститут, "історично створена конкретна система стосунків між подружжям, батьками і дітьми, соціальна необхідність якої обумовлена потребою суспільства в фізичному і духовному відновленні населення»[2].Сім'я та школа мають спільну мету – виховати всебічно розвинену гармонійну особистість, здатну реалізувати себе в професійному, громадянському і сімейному аспектах.

У законі «Про освіту» записано, що «батьки є першими педагогами. Виховання в сім’ї є першоосновою розвитку дитини. Стаття 59 Закону України «Про освіту» покладає на батьків

відповідальність за виховання дітей. Вони зобов'язані закласти основи фізичного, морального й інтелектуального розвитку особистості дитини в ранньому віці». Зазначається, що сім’я несе повну відповідальність за розвиток, виховання і навчання своїх дітей. Діти виховуються і навчаються не лише в школі. Також їх розвиток продовжується і поза стінами школи, тобто у сім’ї. На етапі раннього родинного виховання батьки як перші педагоги покликані створити умови для повноцінного фізичного та психічного становлення особистості, забезпечити почуття захищеності, рівноваги, довіри, сформувати активне зацікавлене ставлення до навколишнього світу. Сім’я – природний і найбільш стійкий елемент людського суспільства. Саме в сім’ї беруть початок світогляд, ідейно-політичні переконання, морально-естетичні ідеали і смаки, норми поведінки, трудові навички, ціннісні орієнтації – тобто ті якості, які згодом стануть самою суттю дитини. В сім’ї дитина засвоює способи поведінки, ставлення до інших людей і до самої себе, вибудовує систему ціннісних орієнтацій, розвиває якості, необхідні для життя у суспільстві. Таким чином формується соціальна компетентність молодшого школяра, як цілісне особистісне утворення. Батьки – одні із головних виховних інститутів, значенню якого у формуванні особистості дитини важно переоцінити. В. Сухомлинський стверджував: «У сім'ї шліфуються найтонші грані людини-громадянина, людини-трудівника, людини-культурної особистості. Із сім'ї починається суспільне виховання. У сім'ї, образно кажучи, закладається коріння, з якого виростають потім і гілки, і квіти, і плоди. Сім'я – це джерело, водами, якого живиться повноводна річка нашої держави. На моральному здоров'ї сім'ї будується педагогічна мудрість школи» [3].

Процес взаємодії, на думку психологів, пов ’язаний із безпосереднім спілкуванням між людьми, коли вони вступають у певні зв’язки, стосунки, висуваючи за мету здійснення впливу на іншу людину: отримання відповіді, виконання доручення, розуміння чогось тощо [4]. З’ясовано, що взаємодія – це процес безпосереднього чи опосередкованого взаємовпливу об’єктів (у нашому випадку – вчителя і батьків), який породжує їх взаємну зумовленість і зв’язок, взаємоперехід, взаємотворчість. У психолого-педагогічних дослідженнях поняття «педагогічна взаємодія» позначається різними термінами: «педагогічні відносини», «педагогічний взаємозв’язок», «співробітництво», «співпраця», «співтворчість». На думку Т.Башинської, передумовою ефективності педагогічної взаємодії є емпатія – розуміння емоційного стану, проникнення в переживання іншої людини, в її суб’єктивний світ [5].

Особливе значення для встановлення ефективної взаємодії з батьками має період навчання дитини в початкових класах, коли батьки залюбки відвідують навчальний заклад, цікавляться навчанням і поведінкою дитини. Це створює позитивні передумови для надання батькам психолого-педагогічної допомоги у сімейному вихованні дитини, її належному розвитку. Найбільш прийнятними для цього формами О. Пухта вважає батьківські збори,

батьківський всеобуч, родинні свята, спортивні та культурно-масові заходи. Водночас визнається потреба упровадження в роботу з батьками елементів освітніх технологій, що допоможе розкрити нові грані співпраці, збагатити батьків психолого-педагогічними знаннями, розвинути навички продуктивного спілкування [6]. Особливу увагу сучасні дослідники звертають на те, що взаємодія сім'ї і школи (педагогів) має полягати не лише в допомозі цих соціальних інститутів одне одному, а й у розумному об'єднанні можливостей, зусиль в організації життєдіяльності школярів [7]. Проте це стає можливим лише за умов організації взаємодії, виходячи з потреб та інтересів дітей і батьків, урахування специфіки конкретного освітнього закладу, ґрунтування на принципах демократичності, рівноправності у взаєминах усіх партнерів цього процесу. Стратегія взаємодії сім'ї і школи, вважає Т. Виноградова, має будуватися на системі педагогічних ідей, які є ключовими та актуальними для певного освітнього закладу, а система реалізації всього процесу позначатися багатоаспектним характером. Останнє полягає в тому, що педагоги під час розроблення цієї стратегії мають передбачити проблеми, які є актуальними для окремих сімей, вибудовувати роботу з батьками на випереджальному принципі, готувати батьків до розуміння відносин з дітьми та їхніх проблем. Важлива роль у цьому відводиться пропагуванню педагогічних знань з метою підвищення педагогічної освіти батьків. Поряд із цим, до основних напрямів взаємодії сім'ї і школи пропонується відносити: залучення батьків до життя школи; досягнення узгодженості у підходах до дитини; надання кваліфікованої допомоги і підтримки батькам і дитині у складних педагогічних та життєвих ситуаціях; інформування батьків про шкільне життя, освітній процес, про ресурси, які сім'я може використовувати для освіти своєї дитини, справедливого вирішення батьківсько-дитячих конфліктів. У контексті досліджуваної проблеми особливої уваги заслуговує теза Т. Виноградової про те, що програма взаємодії школи і сім'ї – в найбільш важливих моментах має інтегруватися з виховною програмою навчального закладу і становити коротке формулювання проблем, форм і методів їх розв'язання.[7]. Провідним, об'єднуючим органом у системі «сім'я-школа» має виступати школа, оскільки ефективність виховання молодших школярів значною мірою залежить від уміння педагогів працювати з батьками дітей, спрямовувати спільну діяльність на створення виховного середовища, яке інтегрувало б вимоги сім'ї і школи, гармонізувало їх взаємини з урахуванням психолого-педагогічних особливостей соціального становлення дитини. Виховна позиція педагога, на думку З. Возної включає такі аспекти: психологічна та професійна готовність до взаємодії з дитиною, дитячим колективом; стимулювання прояву виховного потенціалу сім'ї вихованця, представників соціуму, соціальних спільнот, з якими стикається дитина; здатність розвивати свої професійні та моральні якості залежно від потреб вихованців, вимог суспільства тощо. Отже, завдання педагога – перетворення соціальної

ситуації розвитку дитини в чинник особистісного становлення. Отож, можемо виокремити основні напрями співпраці педагога та батьків у процесі соціального становлення молодших школярів [8].:

- інформаційно-просвітницька робота вчителя з батьками, що акумулює теоретико-практичну підготовку батьків до виховання дітей («педагогічна школа» для батьків, психологічні тренінги, індивідуальне консультування, виконання практичних завдань, проведення батьківських зборів тощо), пробуджує рефлексивну активність батьків, перетворює сім'ю із стихійного в керований чинник впливу на формування особистості дітей молодшого шкільного віку.

- цілеспрямований вплив педагога на морально-духовне збагачення сімейного середовища через вихованців, який ґрунтується на вдосконаленні всіх компонентів особистості школяра, формує ціннісні орієнтації дітей, емоції та почуття (естетичні переживання, радість від спілкування з мистецтвом, природою, з іншими людьми, співчуття, емпатія, совість, сором, терпимість, милосердя, щастя, любов до людини і природи тощо); поглиблює інтерес батьків до духовного світу дітей, сприяє встановленню доброзичливих, толерантних стосунків між дітьми та їх батьками, задоволення потреби дітей у захисті, любові, повазі, розумінні, підтримці, спілкуванні, збереженні та зміцненні здоров'я, ставлення до дитини як до цінності, індивідуальності, самостійного суб'єкта виховання. Під час планування уроків, формулювання виховної мети учителю слід максимальну увагу звернути на морально-ціннісний потенціал навчального матеріалу, який він використовуватиме. Адже формування соціальної компетентності дітей можна здійснювати на уроках з рідної мови, довкілля, основ здоров'я та ін.

- активізація партнерства у системі «вчитель – батьки – учень» – спрямовується на вибудовування сім'єю і школою конструктивного діалогу у взаєминах із дитиною, що базується на індивідуальному підході до кожної дитини, принципах педагогіки співдружності та особистісно-орієнтованої взаємодії, співпраці, партнерстві, взаємній відповідальності вчителів і батьків, довірі один до одного, співпереживанні через використання інтерактивних методів, які допомагають організувати і розгорнути суб'єкт-суб'єктну взаємодію (рольова гра, групова дискусія, робота в малих групах, творчі завдання, мозкова атака, повчальні історії, яскраві метафори, казкові розповіді; психогімнастичні, ігрові та тренувальні вправи, спільне дозвілля і спільна праця тощо).

Визначальна умова взаємодії цих двох суб'єктів – батьків і педагога – вичерпне уявлення про зміст виховної діяльності один одного, можливості порозуміння щодо завдань і засобів виховного впливу заради благополуччя дитини, адекватність виховних дій до запланованого кінцевого результату. Важливо залучити батьків в хід навчання і формування розвитку дітей,

щоб вони стали активними його учасниками, а не пасивними слухачами. З цією метою використовують різноманітні форми роботи з ними. Отже, педагог має знати, з якої сім'ї прийшла в школу кожна дитина, яка структура цієї сім'ї, у якому стані перебуває сучасна українська родина і які тенденції зумовлюють її розвиток. Це зробить взаємодію педагога та батьків учнів більш конкретною, осмисленою, результативною. Тому пропонуємо вашій увазі рекомендації щодо роботи з батьками. Отож, освітня система школи повинна бути зорієнтована на забезпечення максимального прояву в діяльності учнів позитивних емоцій (створення позитивного настрою на отримання знань, емоційного підйому в пізнавальній діяльності тощо), створення умов для осмислених дій учнів, заохочення учнівської ініціативи та самостійності. Реалізація виокремлених нами принципів та напрямів співпраці педагога з батьками молодших школярів допоможе досягнути такої мети. Сучасні педагоги і батьки повинні зрозуміти, що працювати сьогодні можна тільки на території єдиного простору, бо формула виховання проста – це взаєморозуміння плюс взаємодія, результатом чого є життєвий успіх дитини.

Література

1. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») // Книга керівника навчально-виховного закладу: довід.-метод. вид. / упоряд. Б.М. Терещук, В.В. Скиба. Х.: Торсінг плюс, 2005.45с.
2. Корольчук М. С. Психологія сімейних взаємин .Київ.: Ніка-Центр, 2011. 312 с.
3. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. Київ: Рад. шк., 1978.263.
4. Ревенчук В.В. До суті поняття «педагогічна взаємодія». *Наукові записки*. 2003. №1.26–28с.
5. Башинська Т. Взаємодія учителя та учня в навчально-виховному процесі. *Початкова школа.* 2004.№12.С. 55–57с.
6. Пухта О. Співпраця батьків та школи у вихованні дітей. *Педагогічний пошук.* 2006. № 3(5). 74–75с.
7. Виноградова Т. Взаємодія батьків і педагогів – необхідна умова для виховання нового покоління. *Педагогічна скарбниця Донеччини*. 2003. № 2. 51–52с.
8. Возна З. Формування соціальної компетентності учнів на уроках курсу «Людина і світ». *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. № 42 .2012. 51-59с.

УДК 371.8.061

Гречиха Анастасія Сергіївна

ШКІЛЬНИЙ БУЛІНГ: НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Актуальність теми зумовлена тим, що піднята проблема надзвичайно поширене явище в сучасній школі, та довго цю проблему з тих чи тих причин замовчували, випадки знущань не

прийнято було обговорювати. З одного боку, педагогічний колектив, дбаючи про власну репутацію, ігнорує її, а з іншого – батьки хвилюючись за власних дітей, переводять їх до іншого навчального закладу. За таких умов проблему не усували а навпаки, вона набула більших обсягів і жорстокості. Ґрунтовніше проблему насильства, зокрема булінгу висвітлили зарубіжні вчені, зокрема І. Бердишев, І. Кон, Х. Лейманн, Д. Лейн, К. Лоренц, Д. Ольвеус та ін. Вітчизняні наукові роботи з означеної проблеми мають загальний характер, мало досліджені на сьогодні теоретико-методологічні основи цього явища, його причини, наслідки.

Булінг тісно пов'язаний із такими поняттями, як насильство (застосування силових методів або психологічного тиску за допомогою погроз, свідомо спрямованих на слабких або тих, хто не може чинити опір; панування, влада людини над людиною[1]) , агресія (дії, спрямовані на порушення фізичної і психічної цілісності людини або групи людей). Агресія органічно пов'язана з насильством і є його природним підґрунтям. Поняття агресія ширше за поняття насильство, воно включає в себе поняття насильство, третирування (виявляти зневагу до когось, поводитися безцеремонно, не зважати на чиюсь думку, цькування (переслідувати кого-небудь різними нападками, наклепами і т. ін., знущатися з когось[2]) .Усі ці поняття відображають різні аспекти такого явища, як булінг. Досі немає чіткого наукового визначення цього терміна. Саме поняття булінг деякі автори розуміють по-різному і дають різну кваліфікацію його видів. Булінг визначають як:

1) соціальну взаємодію через яку одна людина (іноді декілька) зазнають нападів іншої людини, іноді декількох майже щодня впродовж тривалого періоду , що викликає в жертви стан безпомічності й виключення з групи . [3, с. 168]

2) сукупність соціальних, психологічних і педагогічних проблем, які охоплюють процес тривалого фізичного чи психологічного насилля з боку індивіда або групи стосовно індивіда, що не може захистити себе в певній ситуації [4]

3) поведінка, що може бути визначена як неодноразовий напад (фізичний, психологічний, соціальний або вербальний) тими, чия влада формально або ситуативно вища за тих, хто не має можливості захиститися, з наміром заподіяти страждання для досягнення власного задоволення [5]

Відомий дослідник булінгу Д. Ольвеус визначає три важливих компоненти: 1) булінг – агресивна поведінка, що охоплює небажані, негативні дії; 2) булінг охоплює патерн поведінки (патерн прийняті в певній культурі зразки та стереотипи поведінки), що постійно повторюється; 3) булінг характеризується нерівністю влади або сили. [6]

Аналіз наукових робіт дає можливість визначити основні риси булінгу: систематичність; нерівність фізичних, психологічних і соціальних можливостей, які лежать в основі стосунків між жертвою й агресором, тобто агресор займає вище становище, ніж його жертва;

взаємостосунки переслідувача й жертви; емоційне приниження, образа почуттів людини, що призводить до виключення її з групи. Отже, підґрунтям булінгу є статус, влада, конкуренція, лідерство. Це соціальна поведінка, що проявляється у відносно стійких групах і здатна залучати інших. Булінг охоплює нерівність сили та влади, що приводить жертву в стан, у якому вона не здатна ефективно захищатися від негативних дій [7]. Це і є відмінною рисою булінгу від простого конфлікту. В конфлікті учасники рівні, а в булінзі жертва завжди виявляється слабшою, їй важче себе захистити, проти неї може виступати група. Ще одна характерна риса боулінгу – він передбачає свідому поведінку, спрямовану на те, щоб завдати шкоди та страждання іншій людині.

Завдання як вчителя протидіяти булінгу, психологи рекомендують у таких випадках: Спільно з учнями виробити правила поведінки у класі, а потім загальношкільні правила. Правила мають бути складені в позитивному ключі «як треба», а не як «не треба» поводитися. Правила мають бути зрозумілими, точними і короткими. Дисциплінарні заходи повинні мати виховний, а не каральний характер. Осуд, зауваження, догана мають бути спрямовані на вчинок учня і його можливі наслідки, а не на особистість порушника правил. Жоден випадок насильства або цькування і жодну скаргу не можна залишати без уваги [4].

Учням важливо пояснити, що будь-які насильницькі дії, образливі слова є неприпустимими. Реакція має бути негайною (зупинити бійку, припинити знущання) та більш суворою при повторних випадках агресії. Аналізуючи ситуацію, треба з’ясувати, що трапилося, вислухати обидві сторони, підтримати потерпілого й обов'язково поговорити із кривдником, щоб зрозуміти, чому він або вона так вчинили, що можна зробити, щоб таке не повторилося. До такої розмови варто залучити шкільного психолога. Залежно від тяжкості вчинку можна пересадити учнів, запропонувати вибачитися, написати записку батькам або викликати їх, позбавити учня можливості брати участь у позакласному заході. Учням треба пояснити, що навіть пасивне спостереження за знущаннями і бійкою надихає кривдника продовжувати свої дії [8].

Свідки події повинні захистити жертву насильства і , якщо треба, покликати на допомогу дорослих. Потрібно запровадити механізми повідомлення про випадки насильства, щоб учні не боялися цього робити. Ці механізми повинні забезпечувати учням підтримку і конфіденційність, бути тактовними. Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв’язання конфліктів[2].

Отже, булінг – явище, що може виникнути в більш-менш організованих, сталих дитячих колективах, стосується і впливає на всіх його учасників, призводячи до порушення навчально-виховного процесу в школі, викликає тривалі наслідки для особистості, інколи віддалені в часі.

Тому постає гостра потреба усвідомлення того, що ця проблема потребує підготовки фахівців з певними теоретичними знаннями, спеціальними уміннями, навиками для виявлення, попередження та подолання такого негативного соціально-психолого-педагогічного явища, як булінг.

Література

1. Українська психологічна термінологія / за ред. М.-Л. А. Чепи. – КДП «Інформ.- аналіт. агентство», 2010.
2. Стельмах С. С. Обдаровані діти як об’єкт булінгу .Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. Ін-т обдарованої дитини, 2012. 196–202с.
3. Dancanson N. Sexual Bullying: Gender Conflict and Pupil Culture in Secondary Schools. Routledge, 1999. 177 p
4. Лушпай Л. І. Шкільний буллінг як різновид суспільної агресії: навч. посіб Нац. ун-ту «Острозька академія»,2013. 85с.
5. Besag V. E. Bullies and Victims in Schools. Milton Keynes: Open University Press, 1989.
6. Olweus D. Bullying at school., 1993. 215 p
7. Система захисту дітей від жорстокого поводження: навч. посіб.. / Л. Волинець, Т. Дорошок, М. Євсюкова та ін.; /ред. : К. Левченко, І. Трубавіна ,2005. 395 с.
8. Социальные детерминанты здоровья и благополучия подростков. Исследование «Поведение детей школьного возраста в отношении здоровья» : международный отчет по результатам обследования 2009–2010 гг. / под ред. C. Currie и др. Копенгаген: Европ. регион. бюро ВОЗ, 2012 г.
9. Словник української мови :у 11 т,Київ ., 1979. Т.10.248с.
10. Словник української мови : в 11 т. Київ, ,1980. Т 11. 259с.
11. Ожийова О. М. Шкільне насильство : сутність, види, профілактика: автореф. дис. на здобуття .канд. соціол. наук : спец. 22.00.04 / О. М. Ожийова ; Харків. нац. ун-т внутр. Справ,2012. 10–20с.

УДК 373.3/5.015.31:613.86

Григорян Дар’я Олександрівна

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ

Виховання освіченої, фізично та соціально здорової творчої особистості є найактуальнішою проблемою вітчизняної педагогічної науки та практики. І хоча на сьогодні в Україні реалізується велика кількість програм, проектів, впроваджуються шкільні факультативні курси, спрямовані на популяризацію відповідального ставлення до здоров'я у підлітків та молоді, дані статистики про стан їхнього здоров'я свідчать, що профілактичні та

здоров’язберігаючі зусилля педагогів, соціальних і медичних працівників, активістів громадських організацій соціального спрямування не завжди досягають результату.

Реалізація здоров’язберігаючого напряму соціально-педагогічної діяльності, необхідність технологічного забезпечення процесу формування відповідального ставлення до здоров’я в учнівської молоді висувають адекватні своїм цілям і завданням вимоги до фахівців, які покликані їх здійснювати. Відповідно до цього, першочерговим завданням діяльності зацікавлених структур громади і суспільства у цілому має бути мотиваційна, а за тим діяльнісна сфера відповідальних за збереження і зміцнення здоров’я дітей фахівців [1].

Здоров’я дитини починається в сім’ї – такого висновку дійшла Всесвітня організація охорони здоров’я на основі численних досліджень. Саме сім’я відіграє вирішальну роль в опануванні знань з основ здорового способу життя та переходу їх у стійкі переконання, вироблення навичок і вмінь, а школа має всіляко сприяти аби дитина ставала сильнішою, міцнішою, витривалішою. Дослідження, бесіди з батьками, анкетні опитування показують, що більшість з них не має ціннісних уявлень про здоровий спосіб життя , його зміст і завдання, не володіє методикою його формування. На прикладі кількох поколінь вихованців В.Сухомлинський переконався, що успіху у вихованні взагалі і фізичному зокрема, можна досягнути тільки спільними зусиллями родини, школи і громадськості. Відводячи особливе місце методиці керівництва сімейним вихованням у праці «Розмова з молодим директором» , він писав , що «… цю роботу колектив вважає найбільш потрібною, найважливішою серед усіх інших справ. Ми взагалі нічого не досягнули б, якби не працювали з батьками» [2]. Василь Олександрович проводив безперервну роз'яснювальну роботу серед батьків щодо оздоровлення та загартування їх дітей, досягав того, щоб батьки не кутали дітей у сто одежок, не надягали на них фуфайок та светрів «про запас», «про всякий випадок», турбувався про те, щоб у кожній родині у дворі був літній душ, радив щоденно проходити по 2 - 3 км та більше, в залежності від віку та фізичної підготовки дитини. В. Сухомлинський вважав, що «здоров'я вливається в дитячий організм життєдайним джерелом тоді, коли після трудового напруження дитина відпочиває» [3]. «Еліксиром здоров'я» називав Василь Олександрович « …повітря, що насичене фітонцидами злакових культур – пшениці, жита, ячменя, грачихи, а також трав луків», намагався частіше виводити дітей у поле. Також оздоровча система, яка ним розроблена, заснована на методах народної медицини та включає цілий комплекс заходів, що діють безвідмовно [4].

Одне з головних завдань сучасної школи, й перш за все, її основної ланки – початкової, – створити сприятливі умови для правильного фізичного розвитку дитячого організму з активним використанням здоров’язбережувальних технологій; покращувати і зміцнювати фізичне, психічне, соціальне і духовне здоров’я школярів, підвищувати їх фізичну і розумову

працездатність, розвивати кожну дитину за її індивідуальною природною програмою [5]. Фізичний розвиток дитини, особливо молодшого шкільного віку, важлива функція будь-якого закладу освіти. Сьогодні йдеться мова не про фізичну культуру, як таку, а про фізичний розвиток в цілому, що передбачає розвиток рухової активності, фізичних якостей молодших школярів, знання свого тіла, його функцій, призначення його основних частин, можливостей організму, вміння бути домірним до нього, розвиватися в межах індивідуальних можливостей, власного потенціалу.[5] Діяльність закладу загальної середньої освіти щодо збереження та зміцнення здоров'я учнів лише тоді можна вважати повноцінною та ефективною, якщо в повній мірі, професійно та ефективно в єдиній системі реалізуються здоров'язберігаючі та здоров'я формуючі технології. А саме:

1. створюються сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання);
2. оптимально організовується освітній процес (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог);
3. достатньо та раціонально організований руховий режим.

Досвід роботи закладів освіти доводить, що успіх у формуванні свідомого ставлення до збереження і зміцнення здоров'я, залежить не тільки від опанування учнями навчального матеріалу, оволодіння правилами, уміннями і навичками здорового способу життя, а великою мірою від того, як організована оздоровчо-профілактична робота в школі, класі, якщо вона систематична і обміркована, то учні відчувають її вплив і переконуються у необхідності турбуватися про здоров'я своє і оточуючих. Виробляється осмислене ставлення і сталий інтерес до проведення оздоровчих заходів, що стимулюють школярів на самостійне виконання гігієнічних вимог[6]. Як доведено, сучасна людина не має права вважати себе освіченою, не засвоївши культури здоров’я. Формування в дітей валеологічної культури включає: валеологічні знання, інтерес до оздоровлення власного організму і свідому настанову на ведення здорового способу життя дошкільників, розвиток навичок і формування звичок ведення здорового способу життя, відповідальність за своє здоров’я і здоров’я оточуючих. Здоровий спосіб життя – це не просто сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка в різних ситуаціях. Головна мета валеологічної освіти – допомогти дитині вирости міцним і здоровим, дати школяреві зрозуміти, що здоров’я – головна цінність життя людини. Останнім часом через різноманітність форм навчання, навчальних програм виникає потреба вивчення їх впливу на фізичне та психічне здоров’я дітей. Це актуальна проблема, оскільки окремі освітні моделі, програми, підручники можуть носити негативний вплив на здоров’я учнів або ж ніяк не сприяють його поліпшенню, оскільки не враховують основних наукових засад фізичного та психічного розвитку дитини. Тут потрібна діагностика. На нашу думку,

сьогодні набуває актуальності і практичної значущості проблема створення педагогічних технологій, які б не лише зберігали, а й поліпшували здоров'я дітей. Саме тому метою навчально-виховної роботи в школі є формування в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я, оволодіння навичками здорового способу життя та безпечної для здоров'я поведінки[7].

Здоровий спосіб життя – це не просто сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка у різноманітних ситуаціях. Ефективність формування здорового способу досягається в результаті цілісного (інтегративного) підходу, що визначається вихованням у школярів, їхніх батьків і педагогів аксіологічного підходу, спрямованого на опанування пріоритетних цінностей, пов'язаних не тільки зі збереженням життя і зміцненням здоров'я, але й необхідністю повсякденного дотримання певних норм буття усіма суб'єктами освітнього процесу.

Література

1. Гусак П.М., Зимівець Н.В., Петрович В.С. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології: монографія. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. с. 219
2. Педагогічна спадщина Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі / за ред. А.Л. Черні, В.Р. Данильчук, Л.В. Климко, Н.Г. Мінакова. Рівне: Волин. обереги, 2019. 280 с.
3. Хрестоматія з української педагогіки: навчально-методичний посібник / за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид–во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 338 с.
4. Бойчук Ю.Д. Людина як космопланетарний та біопсихосоціальний феномен. Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Філософія». 2013. – Вип. 40. С. 51-67.
5. Державний стандарт початкової загальної освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. Початкова школа. 2011. № 7. С. 1–17.
6. Навчально-методичні рекомендації / Авт. колект. Андріученко Т. та ін; 2-ге вид. К.: Бланк-Прес, 2019. 120 с.
7. Здоров'язбережувальний компетентнісний підхід до навчально-виховного процесу в ПНЗ.Педагогіка здоров'я: зб. наук. праць ІІ Всеукраїнської наук. практ. конф. / за заг. ред. акад. І.Ф. Прокопенка. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2012. С. 327-331.

УДК 37.035.6

Губерна Альона Ігорівна

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Відродження України неможливе без пробудження національної свідомості українського народу, насамперед молоді. Патріотизм покликаний дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке

передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості та ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини. Тому національно-патріотичне виховання є одним із головних напрямків при вихованні дітей та молоді.

1. Патріотизм, як складне і багатогранне поняття, один із найважливіших компонентів індивідуального та суспільного способу життя. [1, с. 4]
2. Шлях до свободи і незалежності України лежить через виховання підростаючого покоління на основі цінностей україноїноцентризму та європоцентризму, на основі історичної правди і національної гідності. [2, с. 27-28]
3. Патріотичне виховання – одна із складових систем гармонійного розвитку школяра. [3, с. 180]
4. Завдання патріотичного виховання школярів. [4, с. 74-75]
5. Принципи, на яких ґрунтується національно-патріотичне виховання. [1, с. 4-5]
6. Залучення дітей до народної творчості, мистецтва, безпосередня участь в народних традиційних святах, як напрям виховання патріотичного почуття, почуття гордості за свою країну. [4, с.16]
7. Національно-культурна ідентичність підлітка виявляється у суб'єктивному переживанні належності до українського народу, нації, свідомому прийняттю його моральних цінностей, що характеризується ототожненням і формуванням відповідної національної Я-концепції, що виявляється у власній самоповазі, національній гідності, умінні користуватись правами і свободами, справедливості, відповідальності. [4, с. 15]
8. Об’єднання активістів навчальних закладів місцевих громад задля розбудови системи ефективного національно-патріотичного виховання, мотивації дітей та учнівської молоді до патріотичних дій і вчинків. [3, с.178]
9. Любов, як компонент почуття патріотизму. Патріотизм не має нічого спільного з ідеологічними спекуляціями: патріотизм – це чітке усвідомлення любові до ближнього і любові до «patriam» – землі, предків, нащадків. [1, с. 4]
10. Звертання до надбань видатного українського педагога-новатора Василя Олександровича Сухомлинського. Його думки щодо виховання патріотичних почуттів у дітей та їх актуальність. [5, с. 72]
11. Пріоритетність та зорієнтованість щодо акцентів національно-патріотичного виховання в умовах сьогодення. [4, с. 16]

Отже, роблячи висновки, можна сказати, що, впроваджуючи патріотичне виховання в систему роботи навчальних закладів, ми можемо бути впевнені, що наші вихованці виростуть

справжніми патріотами Української держави, які люблять свою Україну і пишаються нею. Дуже хочеться, щоб система національно-патріотичного виховання була постійною й спрямованою на кінцевий результат – виховати справжнього громадянина-патріота своєї країни. Якщо кожен українець з дитинства сповідуватиме патріотизм, любов, шану та служіння своїй Батьківщині, то вона складеться у великий квітучий вінок.

Література

1. Бех І. Патріотизм: сучасні ознаки та орієнтири виховання. *Рідна школа*. 2015. №1. С. 3-6.
2. Петронговський Р. Р. Теорія і практика формування патріотизму старшокласників : монографія. Житомир : Полісся, 2003. 220 с.
3. Єрохіна Н. М. Формування громадянської компетентності молоді за умов сучасного навчального закладу. *Виховна робота в школі.* 2015. №12. С. 177-182.
4. Калита Н. Розввиток системи національно-патріотичного виховання в сучасній початковій школі: постановка проблеми. *Молодь і ринок.* 2016. №6. С. 71-75.
5. Луговська С. Виховання патріотичних цінностей – пріоритетне завдання сучасної української школи. *Виховна робота в школі.* 2013. № 8. С. 14 – 16.

УДК 37.01

Гучок Костянтин Володимирович

ПОГЛЯДИ ПЕДАГОГІВ МИНУЛОГО НА КОНЦЕПЦІЮ «ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ»

Виникнувши в середині XVIII ст., теорія вільного виховання займає значне місце в історії формування, в тому числі сучасної освіти. Світова освітня практика показує, що модернізація освіти неперервна, змінюються підходи і цілі. Навіть сам образ учня зазнає постійних змін.

Якщо звернутися до історії розвитку педагогічної думки, можна побачити, наскільки важливою була проблема вибору цілей виховання. Пріоритети змінювалися неодноразово. В основі своїй вибір зводився до двох важливих аспектів: вирішення соціально значущих завдань; виховання моральної, в усіх відношеннях розвиненої особистості.

У педагогіці склалася думка, що головним має залишатися не тільки колективне виховання, а й виховання окремого індивіда. Становлення цієї ідеї – заслуга західної педагогіки, де вперше заговорили про незалежність і індивідуальності окремого суб'єкта, що згодом стало пріоритетною ланкою в ланцюжку становлення ідеї, що людина являє головну педагогічну цінність.

Теорія вільного виховання нерозривно пов'язана з гуманістичною традицією і сформувалася на рубежі кризових XIX-XX ст. Однак сама гуманістична думка набагато давніше, її коріння йдуть до Сократа, Платона та Аристотеля.

Фактично до настання епохи Відродження в історії педагогічної думки Європи панувала церква і релігійна дисципліна, а разом з цим і суворе зовнішній примус, при якому ні про яку свободу особистості учня не могло бути й мови.

У XVI ст. відомий вчений того періоду М. Монтень писав про те, що дітям вселяють вже готові істини: «Про істину не можна судити на підставі чужого свідоцтва або покладаючись на авторитет іншої людини». Контекст цієї ідеї М. Монтеня свідчить про те, що учень повинен сам розуміти світ, сам його спостерігати і досліджувати. І вже на підставі своїх висновків робити будь-які висновки [1, с. 278-279]. В уявленнях М. Монтеня навчання випливає з власного досвіду окремої особистості.

У XVII ст. з'являються окремі думки в працях діячів того часу про зміну підходу до вихованця як до суб'єкта. Тобто з точки зору педагогічної думки, людина виявився здатний на власний індивідуальний розвиток.

У цей час був широко відомий гуманістичний проект Яна Амоса Коменського, який відстоював як самоцінність індивіда, так і його право на вільний розвиток.

Його сучасник Джон Локк в своїх працях «Досвід про людське розуміння» (1690) і «Думки про виховання» (1963) спростовував теорію «вроджених ідей». Він називав дітей «чистою дошкою», відводячи величезну роль вихованню. Він визнавав деяку частку свободи за учнем, але тільки в тому випадку, якщо цей учень був аристократом, на інших це відношення не розповсюджувалося.

Родоначальником теорії «природного виховання» був Ж.-Ж. Руссо, ідеї якого стали передумовами до розвитку в подальшому теорії вільного виховання.

У світлі своїх ідей Ж.-Ж. Руссо написав книгу «Еміль, або Про виховання», де зазначив: «Все виходить хорошим із рук творця речей, все вироджується в руках людини» [2, с. 23].

Ж.-Ж. Руссо вважав, що дитину необхідно всіма засобами спонукати до пізнання, придбання особистих оцінок і висновків щодо навколишнього його світу, тобто особистого досвіду. Говорячи про реалізацію своїх поглядів на виховання, Ж.-Ж. Руссо щоразу повертався до методів і ідей «природного виховання», завданням якого можна було назвати створення людини, а не підготовку людини до якоїсь професії. «Нові люди» – це, в розумінні Ж.-Ж. Руссо, вільні високоморальні люди, які зможуть змінити державний і суспільний устрій, створити гідне життя для кожного [3, с. 109-169].

Відомий німецький мислитель А. Дистервег йшов далі. Він вважав основним принципом принцип природо-доцільності, тобто закладених при народженні різних якостей дитини [4, с. 170-234]. Цей принцип можна назвати ще однією цеглинкою у фундамент становлення майбутньої теорії вільного виховання.

Зароджувалися передумови ідеї «вільного» виховання добре сприймалися передовою частиною суспільства. Ілюзія формування людей високоморальних і вільних - людей іншої, «нової» породи (по Ж.-Ж. Руссо) була настільки переконлива і приваблива, що незабаром отримала широке поширення. Першу серйозну спробу реалізувати основні ідеї Ж.-Ж. Руссо зробили в кінці XVIII - початку XIX ст. німецькі вчені (філантропісти) – І. Б. Базедов, Х. Г. Зальцман, Е. Х. Трапп, які стали засновниками філантропії. Під філантропії слід розуміти вироблену І. Б. Базедова і здійснену їм на практиці педагогічну систему, яка, грунтуючись на вченні Ж.-Ж. Руссо, і спрямовувалася на виховання дітей згідно із законами природи, людинолюбство і любові до ближнього. [5, с. 412].

У ряду найбільш яскравих послідовників Ж.-Ж. Руссо був швейцарський педагог Йоганн Генріх Песталоцці. На відміну від Руссо, І. Г. Песталоцці говорив про виховання людини не для природного його положення, але для громадського. І.Г. Песталоцці висловлювався про внутрішнє перетворення людини, яке повинно спричинити і моральну перебудову суспільства в цілому.

Принцип Ж.-Ж. Руссо – дитина повинна лише на власному досвіді пізнавати реальність, його не можна нічому вчити. Песталоцці ж встановлює певний принцип навчання і сам впроваджує його в практику (до навчання мере, числу, мови). І. Г. Песталоцці не заперечив користь релігії. Він бачив в ній основу морального освіти і вказував на корисність раннього виховання в ній дитини.

У другій половині XIX ст. в педагогічній теорії вже спостерігається явний поворот в сторону ідей і течії «вільного виховання», який підготував грунтів’я для так званої педоцентрічної революції рубежу XIX-XX ст.

Рубіж XIX - початок XX в. став поворотною точкою в розвитку педагогічної науки, цей час було обумовлено появою таких понять, як «педоцентрична революція» і «педагогіка ненасильства». На передній план у педагогічній теорії виходять ідеї екзістенціоналістів Н. А. Бердяєва, Ф. Камю, Ж.-П. Сартра, кілька співзвучні з ідеями вільного виховання.

Відповідно до теорії, людина сама шукає себе, своє місце в світі. Його переживання важливе, людина – сам творець своєї долі. Екзістеціоналізм визнає існування об'єктивного знання, але користь від нього бачить у впливі на особистість людини. Представники теорії не вважають важливою просту передачу відомостей про добро, зло, існуючої реальності. Їх турбує те, як ці знання відображаються на конкретному індивідуальному бутті. Людина сама вирішує і визначає свою природу. Відповідно, не потребує зовнішнього примушення.

Поява терміна «педоцентрична революція», яке увібрало в себе ідеали поваги до особистості і надання їй свободи, можна співвіднести в часі з появою робіт американських

діячів педагогіки Елен Кей, яка в 1900 р. написала «Вік дитини», і Дж. Дьюї та його праці «Школа і Суспільство», написаного в 1899 р.

Дж. Дьюї говорив про «коперниковскої революції в педагогіці». Він називав дитини – «сонцем», навколо якого обертаються, подібно до планет нашої сонячної системи, всі інструменти освіти, в тому числі учитель, програма навчання, і його зміст [9, с. 30-216], і в цьому також бачиться співзвуччя з головною тезою теорії вільного виховання.

Суть підходу Джона Дьюї полягала в наданні максимальної свободи по відношенню до учня. Він пропагував пізнання через роблення. Вихованець сам вирішував, яке почати завдання, що стимулювало його особистий інтерес до роботи, а потім сам повністю виконував це завдання, отримуючи необхідні навички і якості. Дж. Дьюї в своїх ідеях робив ставку на прикладне застосування вивченого матеріалу.

Італійська діячка М. Монтессорі завжди виступала в опозиції щодо авторитарного, силового впливу на дитину. В її теорії не було місця безглуздого запам'ятовування і неосмислених заучування матеріалу. Марія Монтессорі концентрувала свої методи роботи на індивідуальному підході з учнями, поважаючи внутрішню свободу маленької людини [10, с. 225].

М. Монтессорі говорила про те, що дорослі в сучасній їй офіційної педагогіці всіляко придушували інтерес і волю дітей, підпорядковуючи їх нав'язаним суджень і ідеям вихователя і педагога.

Втім, незважаючи на величезну популярність і популярність, її ідеї не були однозначно сприйняті як правильні.

На закінчення необхідно відзначити, що ідеї мислителів вільного виховання в обмеженому обсязі увійшли в повсякденне життя сучасної школи, де на цей момент майже всі прояви авторитаризму вже викорінено. Звичайно, вона не стала прямою спадщиною педагогіки вільного виховання, однак втілила в собі її основні принципи, такі як визнання індивіда найвищою цінністю, гуманне і демократичне ставлення до особистості учня і т. д.

Література

1. Толстой Л. Н. Щоденники // Зібрання творів у 22 т. Т. 22: Щоденники. 1895-1910. М.: Худ. лит., 1985. С. 278- 279.

2. Корнетов Г. Б., Богуславський М. В. Сходження до Монтессорі // Антологія гуманної педагогіки. М.: Іздат. будинок Шалви Амонашвілі, 1999. С. 23.

3. Руссо Ж.- Ж. Педагогічні твори: в 2 т. / Під ред. Г. Н. Джібладзе; сост. А.Н. Джуринський. М.: Педагогіка, 1981. Т 2. 196 с.

4. Лордкіпанідзе Д. Я., А. Коменський. Педагогіка. М., 1970. 443 с.

5. Булгаков А. В. Психологічні особливості і професійно-особистісне становлення іноземних студентів в освітній середовищі російського вузу. М., 2009. 412 с.

6. Войтеховський М. П. Л. Н. Толстой і формування філософії російської освіти// Укр. Томського держ. пед. ун-ту (TSPU Bulletin). 2010. Вип. 1. С .19-22.

8. Толстой Л. Н. Про б істині, життя і поведінці. М.: Ексмо, 2002. 1040 с.

9. Історико-педагогічний журнал. 2013 № 3. Ніжній Тагіл: Нижньотагільський держ. соц. -пед. акад. 203 з.

10. Вентцель К. Н. Теорія вільного виховання і ідеальний дитячий сад / / Антологія гуманної педагогіки. Вентцель. М.: Видавництво . будинок Шалви Амонашвілі, 1999. С. 30-216.

11. Монтессорі, М. Будинок дитини. Метод наукової педагогіки / пер. з італ. Гомель, 1993. 336 с.

УДК 37.013

Дроздова Ганна Сергіївна

НАРОДНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ВИХОВАННЯ

Сьогодні актуальним є питання навчання і виховання учнів на засадах відродження національної самосвідомості, традицій свого народу, збереження рідної мови, бо тільки освічена людина, яка змогла усвідомити історію свого народу, зможе знайти своє місце в житті. Проаналізувавши історію педагогіки, можна сказати, що у всі часи народні традиції виховання посідали одне з основних місць у роботах відомих педагогів. Тому народність є одним із головних принципів виховання.

Принцип народності реалізується у вихованні на наступних положеннях:

1. Ідея народності відбиває матеріальні, соціальні та духовні проблеми народу в його умовах історичного розвитку, а принцип є похідним від цієї ідеї.
2. Мова – це той найміцніший зв’язок, який з’єднує усі покоління народу, тому є найкращим прикладом реалізації ідеї народності.
3. Виховання повинно здійснюватися з урахуванням народних звичаїв та традицій. Принцип народності виховання виступає як закономірність розвитку системи освіти і виховання.
4. Вітчизняна педагогічна наука має будуватись на народних національних особливостях і відображати специфіку національного навчання і виховання.
5. У дошкільний період діти повинні вивчати історію Батьківщини задля того, щоб у них формувалось почуття духовності рідного народу.
6. Педагогічна освіта має багато завдань, а одне головне з них- формування почуття національної свідомості. Тому важливим у вихованні є святкування дат народного календаря, вивчання побуту та спосіб життя людей, виховну мудрість.

7. Створення підручника, за допомогою якого у учнів формувалася національна свідомість, самосвідомість. Підручник повністю відповідає умовам народної школи: написаний українською мовою, містив великий матеріал з життя народу, його історії та культури.
8. Національним є те виховання, яке історично склалося на ґрунті певної конкретної нації, своїми цілями, змістом, загальнолюдських культурних цінностей, забезпечує формування довершеної особистості та національно свідомого представника свого народу.
9. Принцип народності як комплекс проблем (за К. Ушинським): походження народу та формування його характеру, ментальності; рідна мова та її значення у житті народу; співвідношення всезагального та індивідуального, ідея гармонійного поєднання всезагального та індивідуального; система звичаїв та обрядів народу та їхнє значення у вихованні [1].

Підсумовуючи, можна сказати, що впроваджуючи ідеї народності у вихованні та навчанні, педагог пробуджує національну свідомість учнів. Народність – це основа виховання. Сам принцип народності виявляється у широкому спектрі: просвіта батьків, творчий потенціал народу, національна свідомість дитини. Здобутки народу виявляються через засвоєння культурних надбань українців. Треба робити все, щоб розширити можливості народного виховання задля подальшого розвитку родинно-побутової культури, національного духу та характеру народу.

Література:

1. Ковальчук В.І. Ідеї народності у спадщині К.Д. Ушинського у вимірах сучасної освіти: матер. Міжнарод. наук.- практ. конф., 2014. С. 210-219

2. Лавріненко Л. Костянтин Ушинський про принцип народності у вихованні: історичний аспект (до 190-річчя з дня народження К. Ушинського). Вісник Книжкової палати. 2014. № 3. С. 32-33.

3. Горбатюк Н. Принцип народності у вихованні в педагогічному доробку Б. Грінченка: Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2008. №1. С. 68-69.

4. Калита Н.І. Народність як основоположний принцип виховного ідеалу (За К. Ушинським): збірник наук. праць Уманського держ. пед. ун-ту. 2009. №1.

УДК 372.4. 015.043 Жукова Карина Сергіївна

ЗАВДАННЯ МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ НУШ

Формування нового покоління дітей і підлітків нового тисячоліття неможливе без мистецтва, яке стає органічною складовою загальної середньої освіти. Згідно з Законом «Про освіту» Концепцією Нової української школи (ухваленим з 2018 року), розпочате

упровадження нового змісту освіти, який заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві [1].

Типова освітня програма початкової ланки окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти. Типову освітню програму укладено з дев'яти освітніх галузей, одна з яких є саме мистецтво [2, с.2].

Мистецька освітня галузь. Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини [3, с.1].

У змісті дисциплін, що реалізують освітню галузь «Мистецтво» у початковій школі, провідна роль належить активній художній діяльності і творчому самовираженню учнів у сфері мистецтва [3, с.2].

Основними завданнями мистецтва у початковій школі є:

– збагачення духовного світу молодших школярів під час сприймання мистецтва та художньої творчості;

– набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;

– розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учнів через мистецтво;

– формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;

– формування вмінь взаємодіяти з іншими учнями через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;

– виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання [2, с.71].

Особливості типових освітніх програм Р.Б. Шияна та О.Я. Савченко з освітньої галузі мистецтва мають однакові визначенні змістові лінії: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі. Відмінністю програм є очікувані результати за навчанням [4, с.41].

Мистецтво в початковій ланці може досягнути значних результатів через інтегровані предмети або предмети, що включає вивчення за окремими видами: образотворче мистецтво,

музичне мистецтво за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі [5, с.16].

Реалізація компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів передбачає розширення діапазону форм організації навчання, методів та способів навчальної взаємодії у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності. Із метою застосування учнями здобутих у процесі навчальної діяльності ЗУН (знань, умінь і навичок) у позаурочний час можуть організовуватися різноманітні виховні заходи [6, с.5].

У випадках, коли програмовий матеріал різних навчальних предметів дозволяє інтегрувати його в межах одного навчального дня, можуть організовуватися так звані «тематичні дні», коли всі уроки за розкладом спрямовують на реалізацію єдиної виховної мети, що знаходить логічне продовження у виховному заході. Серед методів навчання мають домінувати інтерактивні методи, а діапазон навчальної взаємодії школярів має розширюватися поступово: у 1 класах – це індивідуальна робота з кожним учнем, у 2 класах - це переважно робота в парах і в малих групах (по 3 учні у групі), у 3-4 класах – групова, командна робота [6, с.5-6].

Програма передбачає творче ставлення вчителя до змісту (добір творів мистецтва) і технологій навчання, поурочного розподілу, добору навчального художнього матеріалу. Особливістю навчальної програми є варіативність художнього змісту: кожен учитель має можливість обирати мистецькі твори для сприймання та виконання учнями, орієнтуючись на навчальну тематику. Для реалізації практичної спрямованості курсу, вчитель має передбачити час для виконання учнями художньо-практичних (зокрема, проектних) завдань, враховуючи програмні вимоги, інтереси й потреби учнів цього віку. Тому провідними видами діяльності у контексті опанування мистецтва є пізнання мистецтва, яке відбувається через сприймання, інтерпретацію і оцінювання художніх творів з акцентом на культурологічний контекст та творче самовираження здобувача освіти, що реалізується через виконання мистецьких проектів (індивідуальних, колективних) та задоволення потреб учнів у співі, образотворчій діяльності, конструюванні, фото- та відеозйомці тощо, що сприятиме активному формуванню компетентностей, визначених навчальною програмою [7, с.6-7].

Підводячи підсумки, можна сказати, що головним завданням мистецтва в НУШ постає створення культурного середовище – сукупність матеріальних і духовних факторів та засобів, які сприятимуть розв'язанню освітніх завдань, спрямованих на інтелектуальний, художній і творчо-практичний розвиток кожного учня; щоб дитина почувала себе комфортно та пізнавала світ не тільки за збагаченням мовно-літературних, математичних та природничих предметів, а й неопосередковано через мистецьку освітню галузь.

Література

1. Нова української школи | Міністерство науки та освіти України. Від 2017 року. URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola (дата звернення: 28.11.2020 р).
2. Типова освітня програма початкової освіти 1–4 класи. (Савченко О. Я., Шияна Р. Б.) Від 2016. С.84 (дата звернення: 28.11.2020 р.).
3. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 клас. С.25 (дата звернення: 28.11.20 р.).
4. Особливості викладання мистецтва в НУШ. Основні положення Державного стандарту в галузі мистецтво.2018. С.72 (дата звернення: 28.11.20 р.).
5. Опис ключових змін в програмах початкової школи. Від 4 серпня 2016 року. С.37 URL: http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-09-6pdf.pdf (дата звернення: 28.11.20 р.).
6. О. Паска. Вивчення мистецьких дисциплін у початковій школі. 2019. С.6 URL: https://ru.calameo.com/read/001994440bdee06a04223 (дата звернення: 28.11.20 р.).
7. В.М. Бовсунівський. Вивчення мистецьких дисциплін у 2018 –2019 навчальному році. 2019. С.8 URL: https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2018/08/20180813_statja_21.pdf (дата звернення: 28.11.20 р.).

УДК 316.472

Малиновська Златослава Станіславівна

ПРОБЛЕМА БУЛІНГУ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Протягом багатьох років досліджується проблема насильства і агресії в дитячих колективах. Масштаб цих явищ не перестає дивувати. Кожна людина грає роль у запобіганні шкільним знущанням, і більшість людей прямо чи опосередковано брали участь, були свідками або переживали певні форми знущань у школах. На проблему насильства серед учнів все частіше звертають увагу вчителі та батьки в школі. Ця жорстокість приймає різний характер і схожа з такими проблемами, як «дідівщина» в армії. У нас «дідівщину» в школі називають «цькуванням». У США визначення цього явища – буллінг [1, с.90].

Буллінг в скандинавських і англомовних країнах визначається як утиск, дискримінація, цькування. Девід Лейн і Ендрю Міллер визначають буллінг як тривалий процес свідомого жорсткого ставлення, фізичного і (або) психічного, з боку одного або групи дітей до іншої дитини (іншим дітям) [2, с.60]. Однак, говорячи про школу, слід сказати, що буллінг проявляється не тільки в дитячих взаєминах, але також і в системі відносин «вчитель/дорослий - дитина».

Є декілька типів буллінгу:

- Пряме і непряме знущання. Прикладом прямого знущання може бути кидання чого-небудь в людину або викрикування образливих слів в його адресу. Прикладом непрямого знущання може бути поширення чуток про однокласника.
- Інтернет-цькування. Кібербуллінг – це будь-який вид знущання, що відбувається в Інтернеті. Це можуть бути образливі коментарі на особистому сайті або обманні приватні повідомлення.
- Фізичне знущання, яке завжди має на увазі фізичний контакт з іншою людиною. Це може означати рукопашний бій, але також може означати кидання предметів, спотикання або спонукання інших заподіяти фізичну шкоду людині.
- Емоційне знущання. Воно передбачає використання способів заподіяти емоційний біль іншій людині. Це може включати в себе висловлювання або написання образливих речей, спонукання інших озброїтися проти людини, цілеспрямоване ігнорування або поширення чуток.
- Сексуальне знущання. Під сексуальним знущанням розуміється будь-який вид знущання, який пов'язаний з підлогою або сексуальною орієнтацією людини. Приклади можуть включати примус когось до скоєння інтимних дій, висловлювання сексуальних коментарів або небажані дотики.
- Словесне залякування. Це означає використання будь-якої форми мови, щоб заподіяти іншій людині страждання. Приклади включають ненормативну лексику, образливі вирази, негативні коментарі до зовнішнього вигляду людини, використання зневажливих виразів.
- Знущання у вищій освіті. Багато людей помилково вважають, що знущання припиняються в старшій школі, але знущання трапляються і в вищих навчальних закладах. Це може відбуватися у багатьох формах і в багатьох випадках пов'язане з тим, що в багатьох випадках учні живуть самостійно і далеко від дому.

Існує безліч факторів, які можуть призвести до знущань. Якщо є учні, які схильні до знущань, і заклад освіти дозволяє це, то знущання, швидше за все, виникнуть. Знущання можуть бути наслідком важкої домашньої ситуації, низької самооцінки або поганих соціальних навичок. Більшість учнів не повідомляють дорослим про знущання в школах. Це може бути пов'язано зі страхом відплати, небажанням турбувати батьків, соромом за те, що вони не можуть захистити себе, почуттям, що ніщо не зможе змінити ситуацію, і страхом, що вчитель або батько можуть погіршити ситуацію. З аналогічних причин також спостерігається небажання повідомляти про те, що вони були свідками інциденту. Більшість хуліганів знущаються над дітьми в тому ж класі в школі, але іноді хулігани старші. Але наявність великого кола друзів, як правило, знижує ймовірність того, що дитина зазнає знущань, в той

час як трохи фізично слабша, маленька і невпевнена дитина має більш високу ймовірність піддатися знущанням.

Сьогодні, в процесі реформування системи освіти, проблеми цькування і насильства в шкільному середовищі дуже часто стають перепоною для досягнення мети всебічного розвитку дитини. Допомога дорослих дуже потрібна дітям та молоді в будь-якому віці, особливо якщо дії кривдників можуть завдати серйозної шкоди фізичному та психічному здоров'ю. Заклад освіти відіграє важливу роль у створенні умов для здобуття учнями та ученицями знань в безпечному освітньому середовищі, формуванні ставлень та навичок, які потрібні, щоб уникнути та запобігти проявам насильства, безконфліктного спілкування, ненасильницької поведінки. Вирішальна роль у протидії насильству і булінгу належить педагогам. Проте впоратися з цією проблемою вони можуть тільки завдяки системному підходу та підтримки керівництва школи, батьків, представників місцевих органів влади та громадських організацій, а також із залученням та участі дітей та молоді [3, с.4].

18 грудня 2018 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу» № 8584, який нині очікує на підпис президента та набере чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Відповідний законопроект підтримали 228 народних депутатів. Документ визначає поняття булінгу, шляхи протидії цьому явищу, захисту прав дітей, а також інших осіб, які працюють у закладі освіти; вносить зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Так, Кодекс доповнено новою статтею 1734, яка встановлює адміністративну відповідальність за булінг, приховування випадків булінгу педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником, керівником, або засновником закладу освіти, у вигляді накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин. Якщо правопорушення вчиняє підліток, який не досяг 16 років, ці штрафи платять його батьки [4].

Загалом, в цивілізованому світі булінг розглядають як доволі серйозну соціально-педагогічну проблему сьогодення – проводяться наради на рівні міністрів освіти, виробляються законодавчі заходи у напрямку його профілактики тощо. Проблематиці булінгу присвячено кілька великих національних і міжнародних серверів, зокрема: Bullying, org, Bullying Online, Stop bullying, Bullying net, www.bullying, com.uk та ін., де можна отримати кваліфіковану консультацію спеціаліста. Зарубіжна практика демонструє, що ефективне запобігання проявам булінгу в школах вимагає злагодженої організації як внутрішньосистемної, так і міжвідомчої взаємодії, в основі якої лежить чітка законодавча та нормативна база [5].

Для запобігання буллінгу потрібно підвищувати культуру населення. Зараз не дуже велика увага приділяється моральному вихованню. Наприклад, нам в школі дуже рідко говорили щось на зразок того, як погано знущатися над іншими. Вчителям було байдуже на такі уроки. І часто в журналі просто з'являлися назви бесід, але ніхто не міг згадати: коли вони були. З цього випливає, що вчителі повинні більше уваги приділяти своїм учням і актуальним темам. Та й діти потребують просто уваги. Їм необхідно іноді просто поговорити і розповісти про наболіле. Вчителі повинні знати, що відбувається в родині дитини. Адже багато хто з дітей переносять негатив в сім'ї на навчання. Якщо вдома на дитину йде негативний вплив, то в школі він може зняти його, а й спосіб буде відповідний. Ще необхідно підвищувати професійну освіченість вчителів, щоб викладач міг зробити процес освіти для дітей цікавим і завоювати у них авторитет. Необхідно організовувати позашкільну роботу з дітьми. Адже якщо дитина займається спортом, то він має можливість випустити весь накопичений негатив. При цьому такі заняття необхідно поєднувати з моральним вихованням.

Дуже важливо, щоб шкільне цькування не ставало типовим явищем, а агресія не розглядалася як норма поведінки. Адже ще є надія, що пластична психіка дітей, самосвідомість підлітків і мудрість дорослих допоможуть подолати буллінг у сучасному світі.

Література

1. Маланцева, О. Д. «Буллинг» в школе. Что мы можем сделать? *Социальная педагогика*. 2007. № 4. С. 90–92.

2. Лейн Д. Детская и подростковая психотерапия /Под ред. Д. Лейна и Э.Миллера. М., 2001. 448с.

3. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.

4. Миськевич Т. Регулювання проблеми булінгу на законодавчому рівні: перші кроки України та світовий досвід. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 1 (166). С. 18–22.

УДК 373.1

Новик Олена Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Здоров'я людини – тема досить важлива для всіх часів і народів, а в XXI столітті вона стає ще й першорядною. Актуальність формування здорового способу життя молодших школярів в щакладах загальної середньої освіти обумовлена тим, що стан здоров'я школярів викликає серйозну тривогу фахівців. На сьогодні кожен п'ятий школяр має хронічну патологію, в половини школярів відзначаються функціональні відхилення.

Безперечно, що основи здорового способу життя, вироблення потреби в дотриманні його норм і принципів необхідно починати зі шкільного віку, оскільки фундамент здоров'я людини закладається в дитячому віці, в період навчання в школі. Саме в цьому віці, що є сензитивним періодом для ціннісного прийняття норм здорового способу життя, формуються особистісні якості, моральні якості, соціальні установки, звички, відносини, в тому числі до здоров'я.

Однак, в реальній практиці навчання, в результаті освоєння багатьох нововведень, які включені сьогодні в зміст освіти, виникають різні відхилення в стані здоров'я школярів, обумовлені як фізіологічної втомою, так і психоемоційними навантаженнями. Звідси й численні хронічні захворювання, порушення психіки і нервові стреси в учнів. Так, дані національного центру проблем формування здорового способу життя дозволяють стверджувати, що існуюча система навчання не тільки не сприяє поліпшенню здоров'я учнів, але найчастіше сприяють його погіршення[1,с.35-38].

Звідси найважливішим напрямком пошуку шляхів вирішення проблеми є зміна загальної парадигми: перехід від вузької орієнтації лише на збереження і зміцнення здоров'я, на більш широке впровадження інноваційних педагогічних технологій, які передбачають формування умінь, навичок і відносин, необхідних для усвідомлення і оцінки власного здоров'я, мотивуючих на здоровий спосіб життя, прийняття його цінностей і сприяють виробленню адекватної поведінки здорової особистості.

Формування здорового способу життя молодших школярів буде вирішенням проблеми погіршення здоров'я. Ці знання формуються в процесі реалізації різних форм і методів навчання, наприклад, в позакласній діяльності і на уроках, використовуючи бесіди, практичну діяльність, читання літератури, ігри і т.п[2,с.11].

Форма навчання як дидактична категорія означає зовнішню сторону організації навчального процесу. Вона залежить від цілей, змісту, методів і засобів навчання, матеріальних умов, складу учасників освітнього процесу та інших його елементів.

Існують різні форми навчання, які поділяються за кількістю учнів, часом і місцем навчання, порядком його здійснення. Виділяють індивідуальні, групові, фронтальні, колективні, парні, аудиторні та поза аудиторні, класні і позакласні, шкільні і позашкільні форми навчання. Основними формами організації навчального процесу є:

1. індивідуальна форма навчання має на увазі взаємодію викладача з одним учнем.
2. в групових формах навчання учні працюють в групах, створюваних на різних засадах.
3. фронтальна форма навчання передбачає роботу викладача відразу з усіма учнями в єдиному темпі і з загальними завданнями.

4. колективна форма навчання відрізняється від фронтальної тим, що учні розглядаються як цілісний колектив зі своїми особливостями взаємодії.

Форми організації навчального процесу можуть бути різноманітними: заняття на природі і в класі, уроки-подорожі, екскурсії, ігри, вікторини та ін. Значною мірою ефективність засвоєння знань про здоровий спосіб життя буде залежати від різноманітності методів, використовуваних учителем в роботі, при цьому враховуючи вікові особливості молодших школярів та особистий приклад педагога і батьків[3,с.18-20].

Бесіда у формуванні ЗСЖ є необхідним методом роботи з дітьми. Теми можуть бути абсолютно різними, але, тим не менш, повинні зачіпати ті проблеми, які хвилюють дітей. Пріоритетними можуть бути теми душевного, морального здоров'я, милосердя, доброти, тема гігієни, правильного харчування, тема здорових звичок і профілактика шкідливих.

Одна з форм підтримки здоров'я – це рух. Рух – це життя, тому неможливо розглядати формування ЗСЖ у молодших школярів без застосування на заняттях рухових вправ. Дитина, мало рухається часто хворіє, а також погано розвивається опорно-рухова система. Прогулянка розглядається як спосіб зняття втоми, зустрічі з друзями, відпочинку, підтримки настрою. У формуванні позитивного ставлення до фізичного і морального здоров'я велике значення має гра. Гра – ефективний вид діяльності, який дозволяє продовжити продуктивну працездатність дитини. Учитель розкриває великий потенціал, використовуючи гри, при цьому підпорядковуючи правила своїм виховним і освітнім завданням. Рухливі ігри здатні закріплювати навички рухової активності і брати участь в соціалізації дитини через колективну діяльність. Для проведення ігор не потрібна наявність спеціального інвентарю, їх можна проводити в будь-якому зручному місці, будь то галявина в лісі або невеликий майданчик у дворі. У кожній грі є певні правила, що передбачають орієнтир у просторі, що встановлюють мету і дії дитини[4,с.29].

У вправах і рухливих іграх з змагальними елементами виховується творче ставлення дітей до рухової діяльності. Якості особистості (критичність думки, відповідальність, активність, спрямованість, подолання труднощів) формуються в грі. Покращує роботу всіх органів і систем рухова активність на повітрі.

Одним із способів подолання комунікативних бар'єрів є малювання. Цей процес допомагає дітям зосередитися на своїх думках, відволіктися. Відмінним методом дослідження сприйняття здоров'я дітьми буде малюнок у поєднанні з листом або діалогом. Педагог може попросити дітей написати на одній стороні зошити ознаки здорової людини і замалювати їх, а на іншій стороні навпаки. Після чого, в кінці заняття слід активне обговорення. Методика «Малюй і пиши» дуже люблять малюки – це один із способів самопізнання, який вчить дітей самостійно аналізувати свій життєвий досвід, замислюватися про свої бажання і діях.

Проектна діяльність для молодших школярів може виконуватися як групами, так і індивідуально, наприклад, тема «Збереження здоров'я». Спочатку потрібно визначити ту чи іншу проблему, яка може виникнути у дітей шкільного віку, визначити шляхи вирішення. Можна підійти до такого проекту творчо: зі збірок, журналів знайти прислів'я про здоров'я, намалювати і оформити стенди, плакати.

Особливу роль в проведенні уроків і позакласних заходів відводиться сучасним інтерактивним технологіям: демонстрація відеороликів про правила особистої гігієни, про шкідливі звички і не тільки, також розробка проектів із застосуванням мультимедійних презентацій, які спрямовані на формування здорового способу життя у молодших школярів в загальноосвітніх організаціях.

Таким чином, виробляти потреба в дотриманні норм і принципів здоров'я необхідно починати зі шкільного віку, тому як фундамент здоров'я людини закладається в дитячому віці, в період навчання в школі. Саме в цьому віці, що є сензитивним періодом для ціннісного прийняття норм здорового способу життя, формуються особистісні якості, моральні якості, соціальні установки, звички, відносини, в тому числі до здоров'я та здорового способу життя.

Література

1. Акімова Л.О. Викладання ОБЖ в школі: теорія, методика, організація: навч. посіб. Оренбург: ОДПУ, 2010. 248 с.

2. Акімова Л.О. Збереження і зміцнення здоров'я учнів в освітніх організаціях і діяльності педагога: навч. посіб. Оренбург: ОДПУ, 2016. 288с.

3. Анісімов В.В. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. Москва: Просвіта, 2007. 574 с.

4. Боровська Л.О. Формування у молодших школярів основ здорового способу життя як вимога федерального державного освітнього стандарту початкової загальної освіти. *Вісник Пермського державного гуманітарно-педагогічного університету.* 2013. №2. С. 97 - 102.

У Нестерова Ольга Олегівна

ВПЛИВ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА: «ГОТИ»

Актуальність теми диктується малою вивченістю механізмів рушійних сил субкультур, розуміння яких може стимулювати соціокультурні дії в бажаному для суспільства напрямі. За останні десятиріччя як в нашій країні, так і за кордоном проблема молодіжних субкультур, цінностей і ціннісних орієнтацій молоді набула особливої актуальності. Ці поняття є об’єктом дослідження багатьох наук зокрема: соціології, психології, філософії, що говорить про їхню складність та багатоплановість.

Протягом останніх років з'явилося чимало досліджень про неформальну субкультуру готів. Дослідниця С. Лєвікова вважає, що готична субкультура була пов'язана з музичною сценою і походить від панку. У своєму дослідженні «Готика как она есть, или о старой-новой молодежной субкультуре» російська дослідниця подає детальний опис історії виникнення, становлення готів і те, в якому стані вони перебувають на сучасному етапі [4].

Готи мають своєрідну життєву філософію: завжди прагнуть більшого, шукають красу навіть у тому світі, де її немає. Проявляють любов до готичного мистецтва, містицизму. Ходять по старих цвинтарях, бо їх цікавить вишукана архітектура. Носять темний вишуканий одяг, білий грим, популяризують атрибутику сумного світогляду [1]

Образна система та культурні уподобання готів чітко демонструють зв'язок з ідеалами літератури готичного стилю, що дотується дев'ятнадцятим століттям. Як вважає педагог Ю. Бусел, характерним наслідком цього зв'язка стало відтворення жанрово-стильових особливостей культово-ритуального мистецтва, тяжіння до образів релігійної експресії, потойбічних світів, інфернальних сил, що відбилися у пісенних текстах і сценічному дійстві. Дотримується цієї позиції науковець М. Шимановський, який вважає, що у цілому для неформального об'єднання готів характерно загальна тенденція до театральності, естетству, увага до надприродного та ексцентричного. Дослідник наголошує на тому, що саме в цьому відбивається характерне для постмодерну чисто естетичне, дещо споживче, сприйняття культури в цілому, театрально-іронічне обігравання сюжетів та образів, до якого в даному випадку примішується запозичене у декадансу відчуття власної нестандартності [2].

Готична субкультура досить різноманітна і неоднорідна, однак для всіх її представників більше чи менше характерний специфічний імідж та інтерес до готичної музики. Від початку будучи молодіжною, нині у світі субкультура представлена людьми віком від 14 до 45 років і старшими. Більш детальну інформацію про готів можна побачити на їх інтернет-форумі.

Можна сказати, що субкультура готів в тому вигляді, в якому вона існує на сьогоднішній день виникла завдячуючи «вампірський» естетиці. Поштовхом для розвитку цієї готичної культури став фільм «The Hunger» (фільм про двох сучасних вампірів), величезну популярність також набула відома композиція «Bela Lugosi's Dead" (присвячена культовому угорському актору – Bela Lugosi, виконавцю ролі Дракули) групи Bauhaus, яка увійшла в саундтрек фільму. Так в подальшому цей готичний імідж та естетика формувались під сильним впливом вампірського образу [3].

Згідно поглядів філософа А. Козлова, характерним індикатором, що відносить будь який рух до категорії альтернативних культур, є сприйняття класичного мистецтва в якості складників власної субкультури. Так, готами в якості елемента власної субкультури розглядаються роботи деяких класичних композиторів. З того спектра класичної музики що є

в наявності найбільшу перевагу вони надають творам Баха, Грига, Вагнера, Моцарта, Вивальді, Мессіана. Мають місце також відвідування концертів класичної музики. Їхні улюблені автори – Байрон, Сартр, Хемінгуей, Камю; автори готичних романів: Анна Радкліф («Итальянець»), Мері Шеллі («Франкенштейн, або сучасний Прометей»), Чарльз Метьюрін («Мельмот Скиталець»). Також їм характерна любов до хоррор-літератури [2].

На підставі тривалого спостереження та спілкування з представниками готичної субкультури Віталій Стренджер, український продюсер, робить такий висновок: Саме поняття «готичний світогляд» було вперше введено самими готами. Виникнення в субкультурі готів цього поняття вивело готів у наступні сходинки культурного розвитку. При цьому смислове наповнення поняття «світогляд», у даному випадку скоріше відповідає «світовідчуттю». Але найголовніше, до чого привела поява цього «світовідчуття», це відхід від прив'язки до конкретних музичних груп; почалось формування більш складної та змістовної субкультури, яка орієнтована на темну романтику [3].

На жаль, у Росії та Україні молодь, яка копіює готів найчастіше робить це безглуздо, плутаючи їх із сатаністами, «темними». Тим часом, беручи до уваги дослідження останніх років (А. Козлов, Л. Курза, М. Шимановський та ін.) можна стверджувати, що готика як світогляд – це потяг до любові, дорога до краси, до розуміння самого себе. Готика стиль індивідуалів. Специфіка готів у тому, що вони нагадують про смерть, страждання, намагаючись у тім віднайти свою естетику. Майже всі представники цієї молодіжної субкультури – талановиті, обдаровані особистості. Це своєрідний протест обдарованої натури проти сірості і убогості. У чорних перелинах, з чорним волоссям та підведеними очима це об'єднання молоді відрізняється від інших не лише своїм зовнішнім виглядом, але й тим, що вербалізує, оформлює в слові власний оригінальний культурний всесвіт. Молодіжна готична субкультура об'єднує довкола себе людей незалежно від їхнього матеріального стану, віросповідання, поглядів на життя, роботи, улюбленої справи. Всі вони абсолютно різні, а спільним у них є лише прагнення до індивідуальності та творчої самореалізації. [2]

Треба зазначити, що в наш час неформальне молодіжне об'єднання «готи» є одним з найбільш багато чисельних неформальних молодіжних рухів. Неформальне молодіжне об'єднання «готи» неоднорідне, з великою кількістю угрупувань. Ця специфічна субкультура активно розвивалася і створила власний світогляд, який передбачає похмурі думки, настрої, але при цьому не заперечує радісних і світлих сторін життя, сприймаючи його у всій повноті барв і проявів. Важливим для готів є те, що вони черпають наснагу з готичної музики, літератури, арту, філософії, які іншим людям здаються занадто похмурими. Їм притаманні індивідуалізм, пошук емоцій та краси, похмурий філософський настрій, романтизм, зосередження на чомусь глибшому. Вони намагаються бачити реальність такою, якою вона є.

Молодіжні субкультури мають різносторонній характер впливу на психіку підлітка. Педагог має виступати в даній ситуації як психолог і зважувати всі «за» і «проти», щоб, по можливості, якщо це необхідно, врятувати дитину, або ж сприяти подальшому розвитку в цікавій їй справі, яка проявилась в «неформаті». І при цьому спрямувати її на добробут суспільства і забезпечення власного психологічного здоров'я особистості.

Література:

1. Запесоцкий А., Файн А. Ця незрозуміла молодь: Проблеми неформальних молодіжних об'єднань. М., 1990
2. Соціально-педагогічна робота з творчими неформальними молодіжними об'єднаннями: Навчально-методичний посібник / Г.В.Локарєва, К.В.Петровська. Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2013. –284 с.
3. Золотушенко Н.Р. Вплив молодіжних субкультур готів й геймерів на моральне формування підлітків. УКУ. Львів –2019
4. Кухар. В. Історія вивчення поняття «неформальна субкультура» як підсистема субкультури.*Українознавство*. 2013.

УДК 37.013.42(043) Погомій Милана Петрівна

ТРАВМУЮЧИЙ ВПЛИВ БУЛІНГУ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

У наш час в освітньому просторі гостро постає питання насильства у школі. Дитяча агресія знаходить свій вихід як у фізичному, так і психологічному насиллі. Вона може мати як одиничний, так і тривалий характер. Насилля є однією із причин цілої низки негативних наслідків: академічна неуспішність, шкільна дезадаптація, неадекватна самооцінка, тривожність тощо. Окрім того, воно може бути однією з причин появи у дорослому віці адикцій та психологічних розладів. [4, с. 176].

Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого [5, с. 1].

Особливого набору ознак, який би чітко визначив хто з дітей стане ціллю шкільного насилля не існує. Вважається, що мотивами до формування різних форм приниження дітей є побудова ієрархічної вертикалі в колективі (включаючи самоствердження та боротьбу з конкурентами), загострене відчуття справедливості (у тому числі – заздрість, помста,

неприйняття окремих осіб) чи реалізація своїх садистських/мозахістських схильностей [3, с. 17].

Розрізняють прямий булінг (наприклад, одна дитина вимагає у іншої гроші або речі) і непрямий (наприклад, група учнів поширює неправдиві чутки про свого однокласника), образи і погрози через електронну пошту, мобільний телефон, текстові повідомлення, а також створення наклепницьких веб-сайтів (кібербулінг) [1, с. 57].

Фізичний булінг – штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень тощо [2, с. 6]. Через що, дитині стає притаманним: замкнутість, страх, безсоння, низька самооцінка, агресія, погіршення здоров'я, тривожність та залежность. Вони легко потрапляють під вплив, стають самотніми та часто перебувають всуїцидальних настроях тощо [1, с. 58].

Психологічний булінг – принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміки обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж тощо[2, с. 10]. Саме через цей вид булінгу дитина відчуває себе некомфортно в оточенні людей та втрачає довіру. Їх не рідко втягують в ситуацію насильства та ситуацію булінгу; знаходяться в пригніченному стані, через що в них погіршується здоров'я та інші негативні наслідки; почуття провини, депресія тощо [1, с. 58].

Сексуальний булінг – принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти тощо [2, с. 12]. Все це призводить до відповідних наслідків, таких як агресивна поведінка, прояви насильства та скоєння правопорушень. Ці діти відторгають друзів, однокласників, проявляють байдужість до почуттів інших. Через їх невміння спілкуватися спокійно, сприймаєють оточенням, як агресор, через що постійно перебувають в конфліктах: непорозуміння з батьками/ педагогами тощо [1, с. 58].

Кібербулінг – приниження за допомогою мобільних телефонів, інтернету, інших електронних пристроїв (пересилка неоднозначних фото, обзивання по телефону, знімання на відео бійок чи інших принижень і викладання відео в мережу інтернет, цькування через соціальні мережі) [2, с. 15]. Кібербулінг призводить до зниження інтелектуальних та пізнавальних функцій дитини. Підвищується рівень агресивної поведінки дитини як у віртуальному, так і в реальному житті. Кібербулінг не зважаючи на відсутність технічних можливостей, може нести не лише психологічне, але й призводити до фізичного насилля. Призводить до складнощів у спілкуванні з однокласниками. Дитина не розуміє, хто її може переслідувати, а відсутність реальної інформації призводить до того, що у зону підозри можуть потрапити навіть найближчі друзі [3, с. 51].

Розрізняють наближені та віддалені наслідки жорстокого поводження щодо дітей. До наслідків, які можуть проявлятися відразу після факту жорстокого поводження чи через досить короткий час, належать фізичні травми, ушкодження, а також головний біль, втрата свідомості, характерні для «синдрому дитячого струсу», що розвивається у маленьких дітей, яких беруть за плечі і сильно трясуть. До наближених наслідків належать також гострі психічні порушення у відповідь на будь-який вид агресії. Такі реакції можуть проявлятися у прагненні кудись тікати, сховатися або навпаки у глибокій загальмованості, зовнішній байдужості. У будь-якому випадку, дитина охоплена надзвичайним страхом, тривогою та гнівом. У старшому віці можливий розвиток депресії з почуттям власної нікчемності, неповноцінності. Наслідки , які можуть проявлятися не відразу, а через якийсь час, зокрема і досить тривалий, – це порушення фізичного і психічного розвитку, соматичні захворювання, особистісні та емоційні порушення, соціальна невлаштованість [1, с. 57].

Булінг (цькування) у закладі освіти призводить до значних соціальних і психологічних наслідків для всіх учасників цього процесу: кривдника(-ці) (булера), потерпілого(-ої) (жертви), спостерігачів [3, с. 59].

Булінг вкрай негативно впливає на соціалізацію жертви, спричиняючи: неадекватне сприйняття себе, занижена самооцінка, комплекс неповноцінності, беззахисність; негативне сприйняття однолітків; відсторонення від спілкування, самотність, пропуски уроків у школі; неадекватне сприймання реальності – підвищена тривожність, різноманітні фобії, неврози; девіантну поведінку – схильність до правопорушень, суїцидальні наміри, формування алкогольної, тютюнової чи наркотичної залежності [1, с. 59].

Вчені ВООЗ вказують також на медичні наслідки впливу булінгу. Знущання над дітьми призводить до соматичних наслідків – таких, як головний біль, біль у спині та животі. Великою проблемою для дитини стають психологічні розлади (депресія, поганий настрій, нервозність, почуття самотності й думки про суїцид) та психологічноі дезадаптації – неспроможність сформуватись повноцінному індивіду, який би відповідав вимогам суспільства. Знущання є початком розвитку стійких моделей асоціальної поведінки, серед яких – агресія, насильство [3, с. 41].

Наявніть булінгу в освітньому середовищі негативно позначається на психічному розвитку школярів, що відображається на їх емоційній сфері, соціальних контактах, різних видах діяльності, успішності в них. Розповсюдженість агресивних проявів і цькування школярів визначає актуальність наукового підходу до визначення способів профілактики та корекції наслідків. Остаточне вирішення проблеми булінгу може бути досягнуте завдяки розробці та впровадженню в теорію та практику освітньо-виховних закладів більш

результативних програм з профілактики булінгу, на основі існуючих та апробованих у різних країнах світу з врахуванням національної специфіки [4, с. 184].

Література

1. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: навч.-метод. посіб. / Андрєєнкова В.Л та ін. Київ, 2020. 198 с.

2. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти». Промітеус : веб-сайт. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about (дата звернення: 02.12.2020).

3. Стоп шкільний терор. Профілактика та протидія булінгу: дослід. / Український інститут дослідження екстремізму. Київ, 2017. 84 с.

4. Кормило О. Явище булінгу в освітньому просторі. Проблеми гуманітарних наук. Сер. Психологія. 2015. Вип. 35. С. 174–187.

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18 груд. 2018 р. № 2657-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text (дата звернення 02.12.2020).

УДК 37.035.

Прокопенко Олександр Максимович

ПРИНЦИП НАРОДНОСТІ У ВИХОВАННІ

Принцип народності передбачає єдність і взаємозбагачення загальнолюдських і національних цінностей; забезпечення національної спрямованості виховання; оволодіння духовними багатствами свого народу – мовою, традиціями, звичаями, національно-етнічною культурою; шанобливе ставлення до національних надбань народів, які населяють Україну. В Україні постійно мешкають і е її громадянами особи понад ста національностей. Це створює унікальні можливості для духовного, культурного взаємозбагачення. Тому вияв толерантності у стосунках зі співгромадянами країни є важливим чинником культури на всіх рівнях – побутовому, регіональному, загальнонаціональному .

Термін «народність» К. Ушинський пояснює як своєрідність кожного народу, яка зумовлена його історичним розвитком, географічними, економічними, політичними та іншими умовами його життя. Народність – це національна самобутність народу і кориниться вона, на думку видатного педагога, перш за все, у характері народу.

Ушинський виступив проти намагань російського уряду провести шкільні реформи шляхом запозичення якоїсь іноземної системи виховання. Він вважав, що громадське виховання є продуктом довготривалого історичного розвитку нації, його неможливо придумати у кабінеті або запозичити в інших народів. Мета виховання, на його думку, визначається особливою ідеєю про людину, властивою для кожного народу: «Кожний народ

має свій особливий ідеал людини і вимагає від свого виховання відтворення цього ідеалу в окремих особистостях.» «Виховання бере людину всією зі всіма її народними й частковими особливостями, – її тіло, душу, розум, – і, перш за все, звертається до характеру, а характер і є саме той ґрунт, у якому коріниться народність…».

Ушинський доводить, що не тільки на практиці, але і в теорії не існує загальної виховної системи для всіх народів. У кожного народу своя особлива система виховання, і як не можна жити за зразком іншого народу, так само не можна виховуватись за чужою запозиченою педагогічною системою.

К. Ушинський дотримувався думки про те, що кожен народ має свій особливий ідеал людини і вимагає від свого виховання відтворення цього ідеалу в окремих особистостях. Ідеал кожного народу відповідає його характеру, визначається його суспільним життям і розвивається разом із його розвитком. Педагог був переконаний у тому, що "громадське виховання, яке зміцнює і розвиває в людині народність, розвиваючи водночас її розум і самосвідомість, могутньо сприяє розвиткові народної самосвідомості взагалі; воно вносить світло свідомості у тайники народного характеру і робить сильний і багатотворний вплив на розвиток суспільства, його мови, його літератури, його законів, словом, на всю його історію"

У методологічному плані принцип народності виховання виступає як корінна закономірність розвитку системи освіти і виховання у будь-якій країні. Ця система повинна будуватись у повній відповідності з особливостями і потребами своєї країни. За умови дотримання даного принципу виховання здійснюється в дусі народних звичаїв, традицій, рис національного характеру і психології свого народу.

Складовою частиною ідеї народності в Ушинського стояло питання про жіночу освіту, без чого він не уявляв суспільної системи виховання.

Ушинський намагається творчо використати традиції народної педагогіки у своїй педагогічній системі. Це особливо добре проглядається у його підручниках «Дитячий світ» і «Рідне слово», де він ознайомлює дітей з народним життям, широко використовує народний фольклор: приказки, загадки, прислів’я, казки, вірші.

Видатний педагог не заперечував використання педагогічного досвіду інших народів, але вимагав, щоб його засвоєння було критичним. Вказуючи на недопустимість механічного перенесення виховних систем з однієї країни в іншу, він говорив про доцільність використання кращих елементів виховного досвіду народів, але повністю побудувати виховання у своїй країні на цих елементах також неможливо.

Найважливішою ознакою і найкращим виразником народності Ушинський називає рідну мову. У статті "Рідне слово" розкрив роль мови у житті народу. У ній сконцентровано весь

історичний досвід народу, його культура: «Поки жива мова народна в устах народу, до того часу живий і народ».

Оскільки виховання повинно бути народним, то, як вказує Ушинський, рідна мова повинна займати центральне місце у вихованні людини. Він критикував політику російського царизму в українських школах і наголошував, що навчання у них повинно відбуватися рідною мовою.

Після здобуття Україною незалежності в життя народу входять такі знаменні свята й урочистості, як День Незалежності України (24 серпня), День Конституції України (28 червня), День Соборності України (22 січня), Свято Козацької Слави (2—5 серпня) та ін. Народний календар поповнюється загальнонаціональними святами: День Знань, День Матері, День Землі.

Передбачає він і регіональні заходи, приурочені до певних історичних подій у минулому, специфічним видам трудової діяльності (наприклад, проводи на полонину в Карпатах).

Є в народному календарі дати, пов'язані з релігійними святами: День Андрія, День Миколи, Щедрий Вечір, Святвечір, Різдво, Водохреща, Стрітення, Великдень, Івана Купала, Покрови Матері Божої тощо. Складова народного календаря — родинний календар, який охоплює дати, важливі для кожного її члена (дні народження, ювілеї, весілля).

Освітяни закладів освіти України впроваджують ідеї народності педагогічної спадщини К. Ушинського у навчанні та вихованні школярів на уроках та виховних заходах, пробуджуючи їх національну свідомість.

Література

1. Торопова І. Щербань П. Ідея народності у вихованні : (за творами К. Д. Ушинського та Ф.А.В. Дістерверга). *Рідна школа*. № 3. 2004. С. 66-67.

2. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української педагогіки. Київ, 1995.

3. Пискунова А. И. Избранные педагогические сочинения / под ред. А. И. Пискунова; Г. С. Костюк, Д. О. Лордкипанидзе, М. Ф. Шабаева. М.: «Педагогика». 1974. 583 с. (Теоретические проблемы педагогики, т. 1).

4. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава, 1994. С. 174–175.

5. Вишневський О. Сучасне українське виховання «Молодий вчений». – Львів, 1996.

6. Щербань П. Погляди К. Ушинського на зміст та методику виховання та навчання дітей в сім'ї та школі *Освіта.* № 33. 2003. С. 4-5.

7. Березюк О.С. Ідеї формування етнокультурологічного компонента в спадщині К.Д. Ушинського. *Історико-педагогічний альманах*. Випуск 3. Реалізація педагогічних ідей

К.Д. Ушинського в освіті сьогодення: збірн. наук. праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. Житомир: ФОП Левковець, 2015. – 226 с.

УДК 37.018.1-056.7

Сабова Юлія Сергіївна

СПАДКОВІСТЬ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Фізіологи та психологи схиляються до думки, що вродженими в людини є не готові здібності, а тільки потенційні можливості для їхнього розвитку – задатки. Самі по собі вони ще не зумовлюють відмінних рис особистості, але можуть впливати на вироблення певних навичок, форм поведінки, швидкості вироблення умовних рефлексів. За відсутності сприятливих умов для їхнього розвитку або не сформованості рефлексу цілі на такий розвиток вони взагалі можуть не виявлятися.

Під спадковістю прийнято розуміти здатність людського організму під час відтворення потомства передавати йому свої ознаки, тобто сукупність певних задатків, які започатковані не лише безпосередньо батьками, а й пов'язані з глибинними коренями обох родів[1].

У суперечці про співвідношення біологічного й соціального в людині траплялися думки, які дуже багато залишали на частку виховання і дуже мало на частку спадковості. Так відомий учений-генетик М. Дубінін стверджував: «Той ідеальний (тобто соціальний) зміст, який наповнює психіку в ході становлення особистості, не записаний у генетичній програмі людини. Мозок має безмежні можливості для сприйняття різнобічної соціальної програми, забезпечує універсальну готовність новонародженого підключитися до суспільної форми руху матерії. Реалізувати належним чином цей колосальної значимості потенціал – завдання виховання. Розуміння цього відкриває величезні перспективи для підготовки та формування нової людини. Багато чого залишається тут не використаним, це стосується, зокрема, розвитку особистості у ранньому віці (до двох років)» [2].

Намагання перебільшувати роль тієї чи іншої складової у балансі біологічного і соціального спостерігалися не раз. Ще на початку XX ст. на основі досліджень В. Бехтерева, Дж. Болдуїна, Е. Меймана, А.Нечаева, В. Прейєра, Г. Холла та ін. сформувалась особлива наука про дітей – педологія(від гр. paidos– дитина), яка пов'язувала розвиток дитини насамперед із спадковістю. Абсолютизуючи роль спадковості в долі людини, педологія ігнорувала власну діяльність учнів, провідну роль виховання і навчання в розвитку дитини. Помилковим виявився її дуалістичний підхід до розуміння природи людини як біосоціальної істоти. Людина, вважали педагоги, має біологічний «фундамент» і соціальну «надбудову», що пізніше викликало заперечення. Наприклад, на думку С. Рубінштейна, розвиток людини – ненадбудова соціального начала над природним, а процес «становлення природи людиною» [3].

Нинішній же стан розвитку генетики засвідчує, що в людській психіці немає жодного компонента, який був би лише природним або соціальним (А. Брушлинський)[4].Спадковість, середовище, виховання – три взаємозв'язані чинники розвитку, які покликані діяти гармонійно за умови оптимального їхнього використання. За умови ж переоцінки одного з двох або обох зовнішніх чинників, як і їхньої недооцінки, така гармонійність порушується. Однак педагогічні аспекти досліджень закономірностей людського розвитку, які охоплюють вивчення трьох основних проблем – успадкування інтелектуальних, спеціальних задатків та здібностей, моральних якостей, залишаються неоднозначними.

Суперечливі погляди вчених викликає проблема успадкування моральних якостей особистості. Хоч, як стверджував М. Дубінін, жодних «генів для духовного змісту» людини не існує, сьогодні чимало вчених виявляють схильність до теорії «природженого зла», оскільки генетика засвідчує існування кореляційної залежності між певними успадкованими дефектами і відхиленнями у психіці та моральній поведінці. Підтверджують це й довготривалі народні спостереження, які знаходять свій відбиток у народній творчості, зокрема, у прислів'ях. Наприклад: «Яка гребля – такиймлин, який батько – такий син». Серед учених, які визнають можливості успадкування моральних якостей та зв'язаних з ними ціннісних орієнтацій, – академіки М. Амосов, П. Анохін, відомі генетики В. Ефроїмсон, П. Сімонов [5].

Рушійною силою будь-якої діяльності та вияву в ній активності є потреби. Ось чому перед педагогом завжди стоїть завдання не тільки спрямовувати активність своїх вихованців у суспільно корисне русло та стримувати від шкідливих захоплень, а й формувати потребу в позитивній активності.

Однак, незважаючи на різноманітність підходів, загальновизнаним у генетиці є висновок, що впродовж тривалих геологічних епох людська сутність зазнає жорсткої генної регламентації.

Література

1. Панок В.Г.,Рудь Г.В. Психологія життєвого шляху особистості : монографія. Київ : НікаЦентр, 2006. 280 с.

2. Дубинин Н.П. Наследие биологическое и социальное : Коммунист. -1987. -№11. - С. 67.

3. Зайченко І. Педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів : «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 С

4. Брушлинский А. В. Мислення і прогнозування : Думка,1979. – 230 с

5. Кучерявий О. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: навч. посіб. :Видавничий Дім «Слово», 2014. – 440 с.

УДК 373.3. 015.311 Сербул Ольга Олександрівна

ГУМАНІСТИЧНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ

На сучасному етапі розвитку суспільства, системи гуманістичного виховання набувають першорядного значення. Гуманістичне виховання направлено на формування ціннісного характеру взаємин між учасниками педагогічного процесу, на виховання почуттів і світогляду «істинної людини», на створення сприятливих умов для особистісного розвитку і саморозвитку людини, самореалізації його індивідуальних здібностей.

Гуманізм є системою поглядів, яка визнає цінність людини як особистості, право на свободу, щастя, розвиток і прояв своїх здібностей, вважає благо людини критерієм оцінки діяльності соціальних інститутів, а принцип рівності, справедливості, людяності бажаною нормою відносин між людьми.

Гуманістичне виховання здійснюється в актах соціалізації, власне виховання і саморозвитку, кожен з яких вносить свій внесок в гармонізацію особистості, формує новий менталітет в людини. У сучасному суспільстві вважаються затребуваними не тільки такі якості особистості, як практичність, динамічність, інтелектуальна розвиненість, а й перш за все культурність, інтелігентність, освіченість, планетарність мислення, професійна компетентність.[1]

На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства, переході до демократії, закріпленні прав і свобод людини, особливо актуальним видається побудова навчального і виховного процесу на основах гуманістичної педагогіки і гуманістичної освіти.[2] Гуманістична педагогіка має в своїй основі гуманістичний світогляд, який визнає своєю головною і непорушною цінністю людини як такої, цінність його свободи, його вибору і можливостей його розвитку.

Гуманістична модель виховання - це практика, в основах якої лежить обов'язковий облік особливостей (особистісних, індивідуальних) дітей; попереднє вихованцям можливості реалізовувати інтелектуальні, особисті, творчі здібності; беззастережний примус; створення і підтримка атмосфери довіру, смирення, нешкідливості .[3]

В Україні ідеал гуманістичного виховання творчо реалізував у 60-х роках XX століття В.О. Сухомлинський. Його освітня система зорієнтована на творення щастя кожного вихованця, доброзичливого ставлення до дітей, створення умов для індивідуально-творчого розвитку кожної особистості. Розробляючи систему гуманістичного виховання, Василь Сухомлинський обґрунтовано довів ефективність методу створення спеціальних педагогічних ситуацій, виховна суть яких зумовлена конкретною практичною діяльністю вихованця у реальних життєвих умовах, коли необхідно зробити моральний вибір, виявити власні людські якості.

Поставивши в центр своїх пошуків дитину, її духовний світ, Сухомлинський вибудував систему впливів і взаємовпливів на всю її сутність - фізичну, психічну, інтелектуальну, моральну - через створення гуманного середовища, залучаючи до нього сім'ю, природу, школу, колектив, учителя, різні типи і види діяльності. Педагог повинен був глибоко, до тонкощів знати індивідуальність кожного учня; стверджувати гуманне начало у вихованні, що вважалося найважливішою рисою його педагогічної культури.

Основні методи гуманістичного виховання це:

-виховання довірою, турботою і повагою;

-виховання відповідальністю;

-виховання творчістю;

-виховання через розсудливість,

-виховання через навчання етичному дослідженню та процедурам прийняття моральних, цивільних, правових та екологічних рішень,

- виховання за допомогою навчання вирішенню екзистенціальних (жізнесмислових) проблем, а також методам прояснення, конституювання (встановлення) і творчості смислів.[4]

Загальне у всіх цих методах полягає в тому, що педагог спонукає дитину самій пережити ці почуття і стану - довіри, відповідальності, творчості, життєвих (етичних та інших) дилем і колізій, різних смислових ситуацій. Так дитина вчилася співпереживати, розуміти іншу людину і оцінювати саму себе, виходячи з принципів гуманізму.

Прихильники гуманістичної концепції виховання постійно підкреслюють необхідність того, щоб дитина відчувала себе в атмосфері любові і доброзичливості. Він повинен відчувати, що оточуючі його люди з усіма їхніми вимогами - не вороги йому, а, навпаки, люблячі і піклуються про його благополуччя люди. Йому не збираються нав'язувати своє бачення життя, а лише допомагають знайти свою дорогу. Однак при цьому педагог повинен постійно давати зрозуміти вихованцеві, що при всьому бажанні оточуючих допомогти встати йому на ноги, ніхто за нього самого «ходити» (мислити, відчувати, приймати рішення, вибирати свій шлях) не буде.[5]

Необхідно вчити дитину боротися з почуттями безпорадності і невідомості. Вміти жити в нестабільному світі, бути здатним відірватися від минулого заради невідомого майбутнього - означає бути відкритим життя, ставитися до неї творчо. Це дуже важке завдання, часом гадана нездійсненним, оскільки ніхто не може знати, що готує йому життя, але кожен хоча б приблизно бажає це знати.

Прихильники гуманізму-психологи, філософи і педагоги-неодноразово підкреслювали, що саме в конкретних переживаннях формуються спільні цінності нашої життя. Так, наприклад, Куртц стверджує, що цінності виникають там, де відбувається свідомий процес

вибору, де люди живуть і діють. Цінності суть те, що переважно повожається. Про важливість роботи з формування інтересів та цінностей пише теоретик і практик гуманістичної психології Маслоу. Він стверджує, що найкращим способом спонукати людину до самовдосконалення, до того, щоб стати "кращою особиною", є задоволення базових потреб людини і його метапотребностей (потреба в правді, красі, досконалості, справедливості, порядку і т.д.) .[6]

Отже, освіта, побудована на принципах гуманізму, допомагає вберегти людину від цих помилок в особистісному розвитку і дозволяє сподіватися на розквіт цивілізації нового типу, цивілізації, яка досягла істотної соціальної гармонії.

Ще в епоху Відродження склався гуманістичний ідеал – творчо активна і душевно спокійна, мудра і велична особистість. Однак завдання моральної і творчої реалізації особистості замикалися, здебільшого, на перетворенні зовнішнього середовища. Тепер, через кілька століть, можна говорити про реальне втілення гуманістичних ідей методами гуманістичної педагогіки і психології.

Література

1. Кудишин А.А. Процедури гуманістичного виховання. Москва, 2006. 30с.
2. Колесникова І.А. Виховання людських якостей Москва, 1998. 61с.
3. Визначення терміну «Гуманістична модель виховання»

URL:https://www.textologia.ru/slovari/pedagogicheskie-terminy/gumanisticheskaya-model-%20vospitaniya/?q=1057&n=129 (Дата звернення 25.11.2020 р.)

4. Мушенок Н.І. Наступність розвитку гуманних якостей у дітей 6 - 10 років. Москва, 1996. 42с.
5. Луніна Г.В. Гуманістичні ідеї російської народної педагогіки у вихованні оптимістичного міроощущуенія у дошкільнят. Москва, 2007. 21 с.
6. Педагогіка: підручник. За редакцією П.І.Підкасістого. Москва, 2008. 112с.

УДК 371.55

Синельник Діана Ігорівна

ПРОБЛЕМА ПОКАРАННЯ У СУЧАСНОМУ ВИХОВАННІ

У даній роботі ми розглянемо проблему фізичного покарання в сучасному вихованні. Переживаючи фізичне покарання, порушується дитяча психіка, тому в майбутньому більшість дітей виростають агресивними та поводяться до своїх дітей таким же чином. Щоб встановити порядок та підтримувати доцільну дисципліну, зовсім необов’язково карати, адже є ефективні методи впливу. Це дуже актуальна тема в сучасному світі. Багато дітей страждають від фізичного насилля. Нажаль майже кожного дня ми бачимо по телеканалам багато новин, де вчителі не стримуючи своїх емоцій можуть дати стусана маленький дитині. Майже 50% батьків обирають метод фізичного покарання дитини.

1. Ми можемо погодитися з тим , що необхідність у покаранні не виникає там, де панує дух взаємної довіри, теплоти, де дитина змалку відчуває поряд з собою високоморальну, духовну людину” [4, 280]. Такі „прийоми виховного впливу” як крик, примус, покарання у ставленні до дитини, підлітка породжують грубість, пробуджують у вихованців лише руйнівні інстинкти.
2. Через фізичні способи „виховання”- ременем та тумаками, дитяче серце огрублюється, озлоблюється, стає холодним, байдужим та жорстоким.
3. Більшість фахівців вважає, що діти які народжуються в неблагополучних сім’ях, як правило мають девіантну поведінку. Тобто є «важкими» підлітками. Зазвичай девіантна поведінка стає наслідком цілого комплексу причин. Особливу проблему в таких сім’ях становлять прояви жорстокості до дітей у вигляді фізичних покарань і, навіть, сексуальне насильство.
4. Шанобливе ставлення не може бути виховане заборонами, оцінками заохоченнями чи покараннями, необхідна певна система у роботі, для його вироблення роз’яснення моральних та етичних вимог, формування культури поведінки шляхом практичного закріплення.
5. До негативних мотивів належать впливи на особистість шляхом тиску покарань, критики, осуду й інших санкцій негативного характеру.
6. Варто пам’ятати, що найбільшою повагою користуються ті батьки, які стосунки з дітьми оцінюють як дружні та рівноправні.
7. Також слід зауважити той факт, що дітей старше 8 років ні в якому разі не можна бити, тому що вже в такому віці дитина може отримувати задоволення від фізичного покарання, що є психічним відхиленням.
8. Наслідуючи дорослих, діти звертаються до насилля як до способу досягання власної мети.
9. Фізичне покарання - збільшує ймовірність того, що дитина виросте вразливим та скривдженим.
10. Фізичне покарання – занижує самооцінку, демонструючи неповагу до дитини, його тілу і гідності.

Підсумовуючи, можна сказати, що дитину в жодному разі не можна лупцювати. Дитина в будь-якому віці дуже вразлива, тому такий метод виховання може сильно нашкодити психіці дитини. Діти все пам’ятають та ніколи не пробачають. Давши стусана дитині, батьки одразу можуть розписатися у власному безсиллі. Важливо, щоб дитина зростала в любові, ласці і повазі. Є багато інших методів виховання, де можна не застосовувати фізичну силу. Мета виховання - привчити дитину до самодисципліни. Це процес навчання, але ніяк не покарання.

Батьки шляхом виховних заходів повинні боротися за те, щоб виховати в дитині відчуття самоконтролю. Чи не під страхом покарання, а за велінням розуму і серця.

Література:

1. Мирончук Н.М. Сучасні проблеми освіти і виховання школярів: зб. наук.- метод. праць. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 180 с.

2. Костюк Г.С. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Радянська школа, 1976. 270 с.

3. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Київ : "Академія", 2000. 544 с.

4. Татаринцева Е.В. Правовое воспитание (методология и методика): метод. пособие. Высш. шк., 1990. 175 с.

УДК 37.011.33

Ситнік Анастасія Віталіївна

ПАРТНЕРСТВО ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Проблема партнерства закладу освіти та сім`ї учня набуває ще більшої значущості й ваги у новій та складній суспільній ситуації, пов’язаній із загостренням сімейних проблем унаслідок падіння якості життєвого рівня, посиленням тенденції самоусунення батьків від забезпечення умов для виховання й особистісного розвитку дітей, наявністю суперечності між вимогами школи та сім’ї. Окремим, й не менш значущим чинником вирішення проблеми забезпечення партнерства між закладом освіти та родиною учня є необхідність міцної співпраці усіх суб’єктів освітнього процесу в умовах карантину, обумовленого пандемією COVID-19.

Завданнями партнерства вчителя з батьками школярів при цьому постають:

– встановлення партнерських відносин із сім'ями учнів на діалогічній основі з урахуванням інтересів та запитів учнів та їхніх родин щодо організації процесу дистанційного навчання;

– визначення ціннісних орієнтирів спільної діяльності та шляхів їх досягнення;

– залучення батьків до організації освітнього процесу;

– науково-методичний та інформаційний супровід навчання батьків з метою підвищення їхньої компетентності як здатності використовувати інструментарій дистанційного навчання, сприяти у забезпеченні успіху дітей в освітньому процесі, здійснювати інформаційну й технічну підтримку їх пізнавальної діяльності;

– проведення діагностичних і маркетингових досліджень з метою визначення освітніх запитів й задоволення освітніх потреб батьків та учнів [1].

Важливою складовою ефективного освітнього процесу, а відтак – й дистанційного навчання є комунікація. Взаємодія між учнями та вчителями в умовах карантину відбувається у межах штучно створеного комунікативного простору, що передбачає сформовану ситуацію

взаємодії, в якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання. В умовах карантину цей процес більш складний та характеризується специфічними особливостями, оскільки породжений необхідністю спільної діяльності, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі [2].

Вагому роль в успішному функціонуванні такої комунікативної структури відіграє допомога батьків школярів як партнерів учителя. Їхня безпосередня близькість до дитини, діяльна участь в організації та перебігу дистанційного навчання спроможна значно полегшити процес учіння та забезпечити успіх дитини у такому процесі.

Проте основною умовою діяльної участі батьків школярів в освітньому процесі за умов дистанційного навчання є їхня обізнаність в інструментарії дистанційної освіти.

Сьогодні у світі використовується понад триста педагогічних технологій, тому проблема пошуку найбільш ефективних із них, що здатні забезпечити досягнення освітніх цілей, є з одного боку потребою, а з іншого – проблемою, оскільки навчання з використання інформаційно-комунікаційних технологій є динамічним процесом, який постійно трансформується з метою пошуку способів якісного й ефективного навчання [3].

В умовах дистанційного навчання для організації освітнього процесу сьогодні використовуються такі форми он-лайн-комунікації:

– відеоконференція, що є одним із сучасних способів зв’язку й дозволяє проводити заняття у «віддалених класах», коли учні та вчитель перебувають на відстані;

– форум, що є найбільш популярним он-лайн-майданчиком для обговорення проблемних питань, навчальних завдань, творчих проєктів;

– чат, що являє собою засіб оперативної комунікації та передбачає спілкування користувачів мережі в режимі реального часу (текстовий, голосовий, аудіо-, відеочат, завдяки специфічним особливостям надають необмежені можливості у межах пізнавальної взаємодії);

– електронна пошта, що є стандартним інтернет-сервісом, який забезпечує передавання повідомлень як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (графічній, звуковій, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді;

– платформа Moodle, що є безкоштовною відкритою системою управління дистанційним навчанням, яка дозволяє використовувати широкий набір інструментів для освітньої взаємодії вчителя, учнів та адміністрації закладу освіти, забезпечує можливість подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб-сторінка) та здійснювати тестування й опитування школярів з використанням питань закритого і відкритого типів;

– платформа Google Classroom, що являє собою сервіс, який дозволяє організувати он-лайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію й забезпечує можливості для проведення тестування, використання заходів контролю та оцінки,

систематизації, перегляду результатів виконання вправ, застосування різних форм оцінювання, коментування й організації ефективного спілкування з учнями в режимі реального часу;

– Zoom, що є сервісом для проведення відео-конференцій та он-лайн-зустрічей і є незамінним у межах організації індивідуальних та групових занять та має досить широкий діапазон можливостей для демонстрації наочних матеріалів;

– Classtime, що являє собою платформу для створення інтерактивних навчальних додатків і дозволяє вести аналітику освітнього процесу та реалізовувати стратегії індивідуального підходу.

Зрозуміло, що найголовнішим критерієм вибору інструментів для організації дистанційного навчання є відповідність поставленим методичним цілям, тобто адекватність певних сервісів чи ресурсів очікуваним результатам навчання у дистанційному форматі. Разом із тим, вибір дистанційних платформ або відкритих ресурсів залежить від підготовленості учасників освітнього процесу до такої діяльності [4]. У зазначеному контексті йдеться не лише про сформованість відповідних компетентностей педагогів, що дозволяють їм ефективно використовувати інструментарій дистанційного навчання, але й достатню обізнаність батьків школярів з особливостями дистанційних освітніх технологій.

Таким чином, метою партнерства школи та сім`ї в умовах карантину є інтеграція батьків в освітній процес шляхом створення необхідних і достатніх умов для їх залучення до організаційно-педагогічного супроводу дитини. Побудова процесу взаємодії школи і сім'ї в умовах дистанційного навчання можлива за умови зміни цільових установок діяльності школи в роботі з сім'єю; організації просвітницької роботи школи з сім'ями; підготовка педагогів до забезпечення партнерства з сім'ями в умовах дистанційного навчання; формування мотиваційної готовності педагогів, сімей до процесу взаємодії у формі он-лайн-комунікації.

Література

1. Сесик О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули нової школи. *Класному керівнику. Усе для роботи.* 2017. № 6. С. 5-7.

2. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. Травень, 2020. 71 с.

3. Пінчук О.П., Богачков Ю.М., Биков В.Ю., Манако А.Ф., Олійник В.В., Буров О.Ю., Коневщинська О.Е., Іванюк І.В., Рождественська Д.Б., Барладим В.М., Корнієць О.М., Мушка І. В. Організація та функціонування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів: монографія. Київ: Атіка, 2014. 184 с.

4. Ковальчук В.І., Воротникова І.П. Моделі використання елементів дистанційного навчання в школі. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2017. №4, т. 60. С. 58-76.

УДК 37.011.33(043) Суржанська Ольга Сергіївна

РУШІЙНІ СИЛИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Становлення особистості, людини, що є суспільно значущою та індивідуально неповторною, є спочатку дуже важким та розгалуженим процесом. Розвиток людини відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, а головне місце посідає виховання та навчання. Та не є доцільним розвиток зводити лише до засвоєння та використання на практиці теоретичних знань. В основі даного процесу лежать, перш за все, психологічні зміни та розвиток нових якостей особистості.

Становлення людини як особистості вивчали відомі психологи та науковці. Та центральною у розумінні природи психічного розвитку особистості є характеристика Г.С. Костюка [1 с 135-136]. Згідно цього принципу розвиток особистості є безупинним процесом, що знаходить себе у якісних та кількісних змінах. У зв'язку з фізіологічним розвитком, якісні і кількісні зміни людської істоти відбуваються протягом усіх етапів онтогенезу. Онтогенез людини формується від більш простого до більш складного. Наступна психічна структура з'являється на ґрунті попередньої. Життєвий цикл людини вимірюється роками та поділяється на вікові періоди. У педагогічній діяльності виокремлюють шкільний вік та поділяють на: молодший (6-7-11-12 років), середній чи підлітковий (12-15 років), старший або юнацький (15-18 років) [2 с 35-36].

У молодшому віці відбуваються процеси самопізнання, розвивається самоконтроль. На даному етапі важливо дати можливість дитині зрозуміти свою індивідуальну цінність та власні здібності.. Потрібно звернути увагу на те, що у 6-7-11-12-річному віці пізнавальна діяльність дитини відбувається переважно у процесі навчання, а мислення від емоційно-образного тільки розвивається до образно-логічного.

Підлітковий вік характеризується бурхливим розвитком, розпорошеністю інтересів та прагненням до автономії. У цей період потрібно бути особливо обережним у ставленні до дитини. Педагог повинен давати можливість самовираження. Важливо, щоб дитина розуміла свою значущість у світі дорослих.

Юнацький вік – період життєвого самовизначення, світорозуміння, формування переконань, а в результаті - моральної стійкості. З розвитком особистості виявляються типологічні та індивідуальні відмінності. У корінні відмінностей лежать темперамент та характер, схильності, інтереси та здібності [3 с 47-48].

Значущу роль у розвитку особистості відіграє спадковість. Генотип є умовою формування особистості. Потенційні можливості визначають задатки, які є вродженими особливостями організму. Крім спадковості на розвиток впливають суспільні умови. У

сприятливій обстановці є можливість проявити та розвити задатки, коли за відсутності таких умов, здібності можуть залишитися нерозкритими [2 с 38-40].

Стихійно впливає на розвиток особистості середовище: природне, соціальне та домашнє. У середовищі людина соціалізується та отримує потік інформації, яку іноді самостійно не в змозі сприйняти та зрозуміти правильно. Та від природи індивід сам визначає, що для нього є важливим та що збуджує до діяльності. Урегулювати цей процес може виховання, як основний із чинників, під впливом якого здійснюється розвиток дитини. Однією з функцій виховання і є усунення негативних впливів на формування особистості чи ізолювання від них. Виховання займається створенням умов для розвитку успадкованих особливостей і задатків. Розвиток у всіх випадках реалізується в діяльності. Найефективнішими видами діяльності є гра, навчання та праця. Під час гри дитина пізнає, навчається основним засобам комунікації та співпраці. Навчання ж цілеспрямовано впливає на розвиток особистості. Навчання і виховання як два зумовлених процеси, сприяють психічному розвитку людини шляхом осмислення та систематизації знань, що були засвоєні під час діяльності. Завданням педагога є спонукання особистості до активності в різних видах діяльності. Варто організовувати навчання таким чином, щоб у вихованців була можливість для самостійного вирішення проблемних ситуацій. Це зумовить розвиток інтелектуальних та творчих здібностей особистості. [1 с 44-60].

Згадані вище рушійні сили розвитку особистості стають ефективними лише у процесі самоусвідомлення та самоаналізу індивіда. Самовиховання - умова подальшого розвитку особистості від підліткового віку до зрілого. Лише шляхом самокритики та самоаналізу індивідуальність може сприйняти свої недоліки та вади характеру [4 с 61]. Людина розвивається як система, що сама себе вдосконалює.

Сили, що збуджують до розвитку є внутрішні суперечності. Вони спонукають до дій, які спрямовані на подолання протиріччя, проте на фоні виникають нові. Ланцюжкові процеси ведуть до вдосконалення. Наступні суперечності виникають на основі нових потреб та прагнень, протиставлення очікування і реальності, між досягнутими результатами та місцем індивіда у суспільстві. Подолання внутрішніх суперечностей є безпосередньою боротьбою за нове зі старим; підкорення більш доступних і ближчих мотивів, уступаючи більш опосередкованим та віддаленим. Педагоги і вихователі повинні розуміти діалектичний характер розвитку особистості та допомагати дитині усвідомити її внутрішні суперечності, знайти ефективні шляхи їх подолання [1 с 41-44]. При цьому потрібно враховувати індивідуальні особливості учнів (характер, темперамент). Дані особливості позначаються на процесі навчання та загальній поведінці у колективі.

Отже, вагомішу роль відіграють навчання і виховання як основні засоби впливу на розвиток особистості. А також люди, що стоять за цими процесами – наставники, батьки,

вихователі. Процеси розвитку особистості зумовлені спадковістю, впливом середовища та діяльністю, яку виконує людина. Лише за сприятливих умов для реалізації, можна повністю розкрити потенціал та задатки. Успішним результатом виховання є «саморух» особистості. Людина переходить на той етап розвитку, коли вона сама здатна до оцінки власних здібностей і самокритики. Використовуючи установи, які були закладені в дитинстві під час виховання, індивід здатен само розвиватися далі. Тобто сама людина стає рушійною силою власного розвитку.

Література

1. Психологія: підручник для студентів ВНЗ / за ред. Ю. Л. Трофімова. Київ: Либідь, 2001. 558 с.
2. Н.П. Волкова Педагогіка: пос. Київ: Академія, 2001. 575 с.
3. М.М.Фіцула Педагогіка: пос. Київ: Академія, 2000. 542 с.
4. С.П. Максимюк Педагогіка: навч. пос-к. Київ « Кондор» 2005. 214 с. URL: https://4vpupo.org.ua/download/metod_probl/pedagogika.pdf (дата звернення: 06.12.20).

УДК 37.091.5

Терехов Олександр Андрійович

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОКАРАННЯ У СУЧАСНОМУ ВИХОВАННІ

У наших українських реаліях все більш актуальною стає проблема покарання підлітків. У своїй доповіді ми розповімо про популярні методи покарання та їх недоліки, а також за що діти найчастіше отримують покарання з боку батьків.

Покарання – метод стимулювання діяльності й поведінки, що передбачає вплив педагога на особливість вихованця с метою осуду чи гальмування його негативних дій та вчинків.

Всіх дітей незалежно від статі найчастіше карають за погану поведінку вдома та громадських місцях – 58%, погану успішність у навчальному закладі – 25%. Слід зазначити, що 33% батьків взагалі не карають своїх дітей.

У рейтингу найпопулярніших покарань перше місце займає заборона захоплень. Підліток залишається без улюбленого хобі. Незважаючи на те, що цей спосіб оказує сильний вплив на дитину, він значно скорочує її потенціал всебічного розвитку, тобто фактично зводить його на «ні», якщо дитина не виправляється. До того ж, у деяких випадках це може вплинути на інтерес дитини до того чи іншого гуртка, тобто вона може замінити заборонене хобі іншим.

Друге місце посідає осуд та лайка. Замість конструктивної критики діяльності дитина фактично отримує конфлікт, нав’язаний батьками, в якому якщо навіть і не приймає участь, мовчки вислуховуючи все що їй кажуть, та все одно отримує неприємні відчуття. До того ж,

регулярні лайки можуть стати причиною депресії. До всього, треба пам'ятати, що добре вихована дитина не підтримає лайки, особливо з боку батьків, які під час цього на фоні мовчазної дитини виглядатимуть не в ліпшому світлі.

На третьому місці ігнорування підлітка, тобто відмова від підтримки контактів із ним. Проте такий метод призводить до віддалення дитини від батьків, бо коли її ігнорують найрідніші люди, вона шукає підтримки в інших, тим самим лише віддаляючись від родичей. Особливо коли знатиме, що не отримає від них підтримки через те, що рідні люди її ігнорують.

Четвертими за популярністю є фізичні покарання. Незважаючи на те, що вони є протизаконними та неприпустимими, цей метод використовують у 26% покарань серед усіх інших. Це є нічим іншим ніж проявом сили, тобто на прикладі дорослих підліток вирішує, що найбільш ефективним методом вирішення проблем є силовий.

П'яте місце займає тотальний контроль. Кожна дія підлітка виконується під оком батьків. Це, таким самим чином як і ігнорування спричиняє віддалення дитини від батьків. До того ж, це робить дитину більш замкнутою.

Останнім шостим покаранням є матеріальні обмеження. Вони не завдають сильної шкоди як попередні методи, але с такими обмеженнями дитина може стати більш жадібною. До того ж, якщо дитина не навчиться самостійно розподіляти свій бюджет, у майбутньому її чекатиме безліч з чим пов'язаних неприємностей.

Отже, при виборі методів покарання слід бути дуже обережним, бо кожен з них має свою негативну сторону, яка так чи інакше може вплинути на дитину. Нам завжди треба пам'ятати, що найбільше любові дитина потребує саме у той час, коли вона найменше її заслуговує. Батьки та вчителі є свого роду дитячими скульпторами. Що б діти не казали, та вони все одно оказують серйозний вплив та їх світосприйняття. Тому важливо не помилятися з вибором покарань, бо це є одним з найважливіших важелів коригування дитячої поведінки, яка у більшості випадків цілком залежить від дорослих та обраного курсу виховання.

Література

1. Лапа О.В. Роль виховання і заохочення у виховній роботі з учнями підліткового віку. Вісник Національного університету оборони України 5 (42)/2014 88 с.
2. Крутецький В.А. Вікові психологічні особливості підлітка. 1970. 315 с.

УДК 373.3/.5.014:001.895

Тілло Тамара Віталіївна

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ ВИХОВАННЯ

Сьогодні інноваційні явища виявляються у всіх елементах педагогічного процесу, в тому числі і у вихованні. Виховання дитини, його становлення як особистості становить головне завдання сучасного суспільства.

Обговорюючи питання інновацій, неможливо обійти стороною питання про становлення інновацій у виховних системах. Виховання – творчий цілеспрямований процес взаємодії вихователів і вихованців зі створення корекційно-розвиваючого середовища, яке стимулює діяльність дітей до освоєння соціально-культурних цінностей суспільства і розвитку механізмів продуктивної обробки інформації, які сприяють самоактуалізації і соціально реабілітації особистості [1]. Крім того, ми знаємо, що виховання – це процес, якій постійно змінюється, динамічно розвивається, система взаємодії дорослого і дитини. Особливістю виховного процесу є те , що на його зміст, якість і результативність впливають суб'єктивні фактори – особистість педагога і особистість того, хто навчається [3].

На сучасному етапі розвитку системи освіти пошук нових засобів виховання дітей стає все більш актуальним завданням. Необхідність такого розвитку виховного простору в напрямку інновацій пояснюється певною «кризою» виховання в сучасному суспільстві, який виник ще на початку століття і до сих пір не подоланий. З'являється реальна можливість дослідження інновацій власне виховної системи. Вчені виділяють п'ять основних задач:

- Формування у дітей цілісної і науково обґрунтованої картини світу.
- Формування громадянської самосвідомості, відповідальності за долю Батьківщини.
- Прилучення дітей до загальнолюдських цінностей, формування в них правил поведінки, адекватного цим цінностям.
- Формування у підростаючого покоління креативності, творчої ініціативи як риси особистості.
- Формування самосвідомості, допомога дитині в самореалізації.

При цьому варто розуміти, що на сьогоднішній день процес впровадження інновацій передбачається для втілення в життя вже в умовах «нової школи», педагогічні цінності якої орієнтовані, перш за все, на інтереси учня, турботу про його сьогодення і майбутнє. Виховний процес розглядається як основний засіб розвитку і становлення особистості учнів [2].

Потрібно розуміти, що інновація передбачає введення чого-небудь нового. Стосовно до виховного процесу інновація означає введення нового в цілі, зміст, методи і форми виховання, в організацію спільної діяльності вчителя, класного керівника, того, хто навчається, батьків, навколишнього соціуму.

Сьогодні поняття інновацій, не розривно пов'язане з інформатизацією і технологічним розвитком.

Інформатизація виховання представляється як комплекс заходів, пов'язаних з насиченням виховної системи [5]:

- Інформаційними засобами (персональними комп'ютерами, мультимедійними проекторами, розмножувальної технікою, аудіо та відеозасобами),

- інформаційними технологіями,
- інформаційною продукцією [5].

Окремо варто відзначити, що кожен інноваційний процес підлягає управлінню. Керувати розвитком інноваційної системи – значить вести грамотний відбір тих нововведень, які є рушійною силою розвитку виховної системи в цілому [6].

В якості основних критеріїв результативності інноваційного підходу до організації виховної роботи передбачається використовувати наступні: фізичне і психічне здоров'я того, хто навчається; знання життя і традицій народів свого регіону; моральна спрямованість особистості; наявність базової культури учня. розвиненість індивідуальних здібностей учня; готовність дитини до самостійної діяльності; готовність вихованців до соціальної адаптації; усвідомлення вихованців у виборі професії [4].

Ці критерії, вже на етапі попередньої оцінки ефективності реалізації інноваційних підходів в організації виховної роботи, дозволяють визначити ступінь продуктивності процесу виховання як фактору самореалізації дитини і найважливішої умови становлення індивідуальності того, хто навчається.

Отже, аналіз сучасних інновацій в сфері виховання дає нам можливість стверджувати, що сучасні інновації в сфері виховання орієнтовані, перш за все, на інтереси учня, турботу про його сьогодення і майбутнє. Центром цього виховання є дитина з її неповторністю.

Література:

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения М. : Просвещение, 1997. 264 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади : Наук.видання. 280 с.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання К. : ІЗМН, 1998. 204 с.
4. Гуревич Р. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід. Навчальний посібник Вінниця : ТОВ фірма Планер, 2012. 156 с.
5. Сазоненко Г. С. Педагогічні технології К. : Шк. світ, 2009. 128 с.
6. Столяренко Е. В., Столяренко О. В. Формирование толерантности и гуманистического мировоззрения современных :Педагогическое образование и наука. Научно-методический журнал Международной академии наук педагогического образования (МАНПО). М., № 2, 2010. С.19–25.

УДК: 37.013.75
Шишков Костянтин Сергійович

КОНЦЕПЦІЯ «ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ» У ПЕДАГОГІЦІ

У сучасних умовах розвитку освіти актуальним стає завдання не просто дати дітям певні знання, сформувати відповідні навички, а й розвинути у них бажання експериментувати,

досліджувати події та явища, дати можливість самостійного дослідження та прийняття законів природи. Орієнтація на виховання самостійної, незалежної, креативно мислячої людини, яка спроможна активно діяти, приймати важливі рішення та нести за них відповідальність, вимагає від педагогічної спільноти пошуку освітніх технологій для розв'язання поставлених часом проблем.

У розв'язанні цього завдання вирішального значення набуває вивчення теорії і практики вільного виховання. Самоцінність особистості, свобода та індивідуальний підхід, природовідповідність у вихованні та навчанні дитини – саме ці ідеї педагогіки свободи постають актуальними, незважаючи на всю складність їх реалізації.

Наприкінці XIX століття найбільших перетворень зазнає школа, яка потребує новітніх рішень у підготовці учнів. З'являються нові реформаторські ідеї (експериментальна педагогіка, педологія, трудова школа, педагогіка прагматизму та ін.), серед яких одне із головних місць займає теорія вільного виховання. Теорія вільного виховання, що плідно розвивалася вітчизняними педагогами кінця XIX – першої половини XX ст. й увібрала в себе основні досягнення гуманістичної педагогіки .

Теорію «вільного виховання» характеризують індивідуалізм і категоричне заперечення суворої регламентації всіх сторін життя й поведінки дитини. Її ідеалом є вільний, необмежений розвиток сил і здібностей кожної дитини, повне розкриття індивідуума. Представники цього напряму розвивали педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо про природне виховання.

Однією з перших у західній педагогічній думці кінця XIX – початку XX століття поставила ідею свободи в центр педагогічної системи шведська письменниця, громадська діячка, педагог – Еллен Кей (1849–1926). Її широко відома книга «Століття дитини» (1900) заснувала систематичні основи нової педагогіки. У ній письменниця запропонувала власну модель ідеального закладу освіти, головною ознакою якого постає індивідуальність. Самостійне вивчення предметів, можливість вибору занять за власним уподобанням, сприяння розвитку природніх задатків – все це, на думку педагога, окреслювало головну мету шкільної освіти: формування допитливості, дослідницького ставлення до світу, вміння спостерігати, вивчати його, застосовувати знання на практиці, формування людини «з новими думками і вчинками»

Таким чином, в основу педагогічного процесу Е. Кей заклала особистий досвід вихованця, його інтереси та самостійність, закликаючи дорослих поважати дитину.

Не менш відомою представницею теорії вільного виховання вважається італійський психіатр та педагог Марія Монтессорі (1870–1952). В основі її педагогічної системи виховання лежить індивідуальність та свобода дитини, яку педагог розуміла як наявність власної цілі і можливості вибору власних дій. Завдання вихователя М. Монтессорі бачила у тому, щоб

спостерігати та досліджувати самостійну діяльність дитини, допомагати їй активізувати пізнавальні процеси, розвивати творчість та самостійність.

Аналізуючи педагогічну концепцію К. Вентцеля головною системоутворюючою складовою його теорії виступає культ дитини, який проявляється у проголошенні самоцінності дитинства: «Час зрозуміти, що дитина не річ, не лялька, не іграшка, не власність своїх батьків і вихователів, – потрібно поважати ту вільну людську особистість, яка у ній прихована, і потрібно усіма силами сприяти найбільш повному розвитку цієї особистості» [2, с. 4].

Розповсюдження теорії вільного виховання не оминуло українську спільноту. Особливе місце в розвитку теорії вільного виховання на території України посідає Яків Чепіга (1875–1938) – видатний педагог, психолог, громадський діяч. Він вважав, що будь-які наміри вчителя змінити закладену у дитині природу це теж саме, що змусити рибу літати чи пташку жити у воді.

Цінний внесок у висвітлення досягнень зарубіжної педагогічної теорії та практики початку XX століття, у тому числі представників вільного виховання, зробила український педагог і громадська діячка – Софія Русова (1856–1940). Поставивши в центр своєї педагогічної концепції дитину з її конкретними життєвими потребами і прагненнями. С. Русова мету виховання визначала на основі глибокого і всебічного аналізу об’єктивних закономірностей розвитку природи, людини і суспільства. Спираючись на передові педагогічні ідеї класиків європейської, світової і вітчизняної педагогіки, найновіші здобутки наук про людину, цінний вітчизняний і зарубіжний педагогічний досвід, С. Русова робить висновок, що необхідними умовами виховання гармонійної особистості є індивідуальний підхід, пристосування до природи дитини, вільний характер виховання, його незалежність від тих чи інших урядових вимог.

Серед плеяди видатних українських педагогів, чиї погляди тісно переплітаються із теорією вільного виховання, чільне місце займає Тимофій Лубенець (1855–1936). Активно виступаючи проти прикріпленого тогочасним шкільним законодавством засилля авторитаризму, педагог вважав, що лише уважне і щире ставлення до особистості дитини, довір’я до неї унеможливлює застосування фізичних покарань, шкідливість яких, на думку Т. Лубенця, в тому, що вони сприяють розвитку обману, лицемірства, озлобленості й жорстокості. Душу дитини він порівнював з великою порожньою торбиною, куди дитя кладе все, що зустріне на своєму шляху [3, с. 108–109].

Позитивна тенденція розвитку теорії вільного виховання на території України продовжувала зберігатися і на початку 20 років, однак з 1924 року принципи педоцентризму та індивідуалізації навчання поступаються ідеям цінності колективу, яку активно пропагувала влада. Дещо інша ситуація склалася на заході, де, починаючи з 40–50-х років XX століття,

феномен вільного виховання утвердився як парадигма гуманістичної педагогіки в освітній практиці, а вільні школи, створенні такими видатними педагогами, як М. Монтессорі, Р. Штейнер, Д. Гринберг, Дж. Кришнамурт та ін., успішно існують і сьогодні.

Отже, в цілому, не зважаючи на суперечливість та неоднозначність розвитку теорії вільного виховання як закордоном, так і у вітчизняній педагогічній думці кінця XIX – початку XX століття, слід виокремити ключові ідеї, які є системоутворюючими і об'єднують представників різних країн: природо відповідність та індивідуалізація у навчанні та вихованні, всебічний гармонійний розвиток особистості, віра у потенційні природні можливості та здібності дитини, свобода, самостійність і самодіяльність учня.

Література:

1. Березівська Л. Д. Чепіга Я. Ф. Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. Вид. 2- ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 89–100 с.
2. Вентцель К. Н. Освобождение ребенка : К. Н. Вентцель. Москва, 1908. 16 с.
3. Пащенко Д. І. Генезис гуманістичних ідей у педагогіці : монографія. Київ : Науковий світ, 2001. 278 с.
4. Сухомлинська О. В. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.) : хрестоматія .Київ : Науковий світ, 2003. 418 с.

УДК:37.022

Шульга Інна Віталіївна

СИСТЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Моральна культура – це найголовніший компонент духовного життя людини, який характеризує її досягнення в оволодінні основами моралі як сукупності принципів, вимог, норм, правил, які регулюють дії в усіх сферах її життя, у формуванні моральної свідомості, розвитку моральних почуттів, виробленні звичок моральної поведінки особистості [1;с.1]. Що є моральним вихованням? Моральне виховання – це цілеспрямований і організований процес формування моральних якостей особистості, рис характеру, навичок і звичок моральної поведінки, на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі, участі у практичній діяльності.

Становлення морального розвитку дитини починається з родини. Відомості про моральні ідеали та цінності, стосунки в сім'ї, відповідальність перед спільнотою знайшли відображення у зразках усної народної творчості – прислів'ях, приказках, піснях, казках, легендах, переказах. Саме вони відтворювали ієрархію ціннісних орієнтацій суспільства і були своєрідним дороговказом для шляхетного виховання дітей. Споконвічно в українських родинах вчать з любов'ю та повагою ставитися до рідних, піклуватися про слабших, старших, хворих, що сприяє розвитку в дітей таких моральних якостей, як доброта, співчуття,

милосердя, при цьому засуджуються жорстокість і байдужість. Змалечку дітей привчають вітатися, увічливо розмовляти, висловлювати свої думки та почуття, не вередуючи, не перебиваючи розмову дорослих [2].

Період дитинства характерний тим, що моральні засади засвоюються і стають регуляторами поведінки та діяльності дитини, коли вона наслідує відповідні дії дорослих чи організованого виховання, коли їй надається повна інформація про ту чи іншу моральну норму. Це природний спосіб опанування дитиною моральних приписів.[3] Моральне виховання молодшого школяра як суб'єкта педагогічної взаємодії пронизує усю різноманітну його діяльність, а також емоційну та інтелектуальну сфери цієї діяльності. Тому моральне виховання у школі є не лише особливим напрямом виховання, а й аспектом інших, адже також передбачає виховний вплив на дитину у школі, сім'ї, громадських організаціях і має на меті формування моральної культури, яка проявляється: по-перше, у культурі моральних почуттів, що є вираженням здатності особистості до співчуття, співпереживання, милосердя, тобто відчувати чужі біль і радість як власні; по-друге, у культурі етичного мислення як раціональній складовій моральної свідомості, що виражається у знанні моральних вимог суспільства, здатності людини свідомо обґрунтувати мету і засоби діяльності; по-третє, у культурі поведінки, за допомогою якої реалізуються поставлена і прийнята моральна мета; по-четверте, в усій системі її поглядів і переконань, повсякденній поведінці, конкретних вчинках, що здійснюються нею у різних видах діяльності, реалізується у будь-якому виді особистої культури, тією мірою, якою відповідний вид людської діяльності має моральний вимір, моральний аспект[4].

Зміст морального виховання зумовлений потребами та вимогами суспільства до формування всебічно розвиненої особистості, рівня її моральності. У його основі лежать морально-духовні цінності, серед яких виділяють загальнолюдські та національні [5]. Є. Зеленов пропонує власну систему виховання людини, яка реалізовується у три етапи. На першому етапі закладається фундамент загально-етичних та національних цінностей. На другому етапі система моральних цінностей розширюється та поглиблюється, національні цінності набувають нового значення, доповнюються громадянськими цінностями. Третій етап пов'язаний з опануванням знаннями, уміннями та навиками, необхідними для компетентного виконання професійних обов'язків та розширенням світогляду, засвоєнням сімейних цінностей та цінності особистого життя[6].

Отже, моральне виховання дитини залежить від того, як батьки привчали її до етичних вимірів, правильно моральних поглядів, ставленню до інших, а у шкільні роки вчитель доповнює й більше розвиває культурне виховання, що потім буде віддзеркалюватися на моральному розвитку дитини, яка поступово стає особистістю.

Література

1. Шадріна А.В. Основні напрями морального виховання школярів у сучасних українських реаліях:дис…к-та пед.наук: 1:316. 4/ Харків. Нац. Пед. Ун-т ім. Г.С. Сковороди.Харків,2018. 4 с.

2. Даниляк Р.З. Ідеї морального виховання молодших школярів на сторінках вітчизняної дитячої періодики (кінець ХХ – початок ХХІ століття): дис…к-та пед..наук: 13.00.01 .Дрогоб. Держ.ун-т ім.І.Франка.Дрогобич,2017. 250 с.

3. Мариновська О.Я. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. *Початкова Освіта*.2011.№32(608). С. 3 − 5.

4. Киричок В.А. Моральність. *Енциклопедія освіти* / головний ред. В.Г. Кремень. Київ , 2008. С. 526 – 527.

5. Л.В.Кондрашова, О.О.Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник . Кривий Ріг, 2008 .187 с.

6. Зеленов Є. А. Планетарне виховання як цінність людства *.Духовно-культурні цінності виховання Людини* /за ред.. Г.П.Шевченко. Луганськ, 2013. С. 98–141.

УДК 37.035.8

Юрченко Марина Олександрівна

ВИХОВАННЯ НА ЗАСАДАХ «ДІАЛОГУ КУЛЬТУР» НА ПРИКЛАДІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Мультикультурний простір України виступає сферою взаємодії етнічних спільнот, що проживають на її території. Тому особливо гостро постає питання мультикультурної освіти, що має на меті виховання міжетнічної толерантності, терпимості, діалогу культур, культури міжнаціонального спілкування та інших її компонентів в такому поліетнічному середовищі [1, с.4].

«Сфера взаємодії етнічних спільнот» – це і є діалог культур. Перша асоціація, яку викликає в більшості з нас слово «діалог» – розмова між людьми, але у даному випадку поняття «діалог» слід розглядати більш широко. Головна умова діалогу культур – неможливо збагнути іншу культуру, відмовившись від своєї, від свого місця у просторі й часі. І разом з тим, інша культура глибше розкриває себе через погляд ззовні – лише перебуваючи поза нею, можна розкрити її сенс, поставити питання, яких ця культура сама собі не ставила. У такий спосіб відбувається діалог сенсів, діалог культур, в якому кожна з них зберігає свою цілісність, але вони взаємозбагачуються [2, с.5]. «Роз’єднаність людства, – писав А. Д. Сахаров [3], – загрожує йому загибеллю... Кожна розумна істота, що опинилась на краю прірви, спочатку прагне відійти від цього краю, а вже потім думає про задоволення решти потреб. Для людства відійти від краю прірви – це означає подолати роз’єднаність».

Підписання «Великої Хартії Університетів» (Magna Charta Universitatum), яке відбулося під час святкування 900-ї річниці найстарішого університету Європи в м. Болонья, відкрило новий рух у сферах освіти й для України. Одним з принципів «Великої Хартії Університетів» є традиційний для європейської освіти принцип гуманізму. Гуманізм у сучасних умовах передбачає дещо трансформовані вимоги, зважаючи на складності взаєморозуміння в сучасному світі, і тому завданням освіти є, насамперед, навчити людей гармонійно співіснувати, спираючись на знання про історію, культуру, образ мислення представників інших культур [4, с.8]. Вирішальна роль у формуванні такого образу майбутнього, безумовно, належить гуманітарним наукам – де людина, у розмаїтті своїх фундаментальних цінностей, всіх сфер своєї життєдіяльності стоїть у центрі уваги. Зокрема гуманітарні науки покликані дати відповіді на актуальні питання особистої та національної ідентичності, мультикультуралізму, політичної коректності та допустимих меж толерантності [5, с.176].

Реалізація демократичної й гуманістичної стратегії освіти неможлива без формування етики міжнаціонального спілкування незалежно від того, чи є реґіон моно- або полінаціональним. Лише за наявності етики та культури спілкування можливе взаєморозуміння між різними націями й народами, формування національної самосвідомості й розвиток традиційних культур. Соціальна функція освіти – транслювати не тільки національну, етнічну культуру, але й залучати підростаюче покоління до загальнолюдських цінностей, до світового культурного процесу, невід'ємною частиною, рівноправним компонентом якого є культура будь-якого народу. Саме для цього необхідне формування діалогу культур, етики міжнаціонального спілкування.

Діалог, культура та етика міжнаціонального спілкування в поліетнічному середовищі можливі лише тоді, коли кожний з його суб'єктів, усвідомлюючи свою самоцінність і самодостатність, бачить, розуміє й сприймає цінності іншого партнера в спілкуванні. Якщо ж цього не відбувається, то виникають явища культурного націоналізму, або культурного тоталітаризму, коли держава, відстоюючи свої інтереси, виступає проти розвитку національних культур. Це однаково негативно впливає як на розвиток традиційних культур, так і на культуру та етику міжнаціонального спілкування [6, с.1].

Шлях до взаєморозуміння проходить не тільки через знання, освіту, але й через почуття, уміння бачити в кожній людині, незалежно від національності та релігійних поглядів, носія загальнолюдських цінностей: добра, любові, високої духовності й моралі. А це розуміння є результатом культури та етики міжнаціонального спілкування.

Література

1. Атрощенко Т. О. Проблема мультикультурності освіти в контексті сучасних глобалізаційних процесів. *Sciences of Europe*. 2016. №1. С. 4–6. URL:

https://cyberleninka.ru/article/n/problema-multikulturnosti-osviti-v-konteksti-suchasnih-globalizatsiynih-protsesiv/viewer (дата звернення: 09.12.2020).

2. Радченко Н. Феномен діалогу в освітньому процесі. *Філософія освіти*. 2010. №9. С.287-294. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/fenomen-dialogu-v-osvitnomu-protsesi/viewer (дата звернення: 09.12.2020).

3. Размышления о прогрессе, мирном сосуществовании и интеллектуальной свободе. *Музей и общественный центр им. А. Сахарова*: веб-сайт. URL: http://old.sakharov-center.ru/sakharov/works/razmyshleniya.php (дата звернення: 09.12.2020).

4. Суходуб Т. Європейський вектор вітчизняної освіти: проблеми та перспективи. *Філософія освіти*. 2006. №3. С. 7-21. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/evropeyskiy-vektor-vitchiznyanoyi-osviti-problemi-ta-perspektivi/viewer (дата звернення: 09.12.2020).

5. Ткаченко В. Реквієм по мультикультуралізму: повчальні уроки гуманітарної політики. *Філософія освіти*. 2012. №11. С. 176-199. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/rekviem-po-multikulturalizmu-povchalni-uroki-gumanitarnoyi-politiki/viewer (дата звернення: 09.12.2020).

6. Лупінович К. С. Освітні процеси та формування етики міжнаціонального спілкування у дітей. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2008. С. 1-4. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/obrazovatelnye-protsessy-i-formirovanie-etiki-mezhnatsionalnogo-obscheniya-u-detey/viewer (дата звернення: 09.12.2020).

СЕКЦІЯ
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

УДК 37.015.31 (043)

Агаєва Анна Самірівна

ЛЕПБУК ЯК НОВІТНІЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з важливих аспектів виховання є формування у дитини здатності вчитися самостійно. Вчитель повинен навчити дитину ставити цілі та завдання, знаходити шляхи їх вирішення, а головне, знаходити правильне серед величезної кількості джерел інформації. Коли діти взаємодіють з предметами самостійно, вони дізнаються більше про навколишній світ, тому пріоритет у роботі з молодшими школярами слід надавати практичним методам навчання. У зв’язку з цим перед викладачами стоїть завдання знайти нові, нестандартні форми взаємодії зі студентами. Одним з них є – метод Lepbook.

Лепбук у дослівному перекладі з англійської — «наколінна книга». Сучасний лепбук — багатофункціональна папка-складанка, що містить безліч наклеєних картинок, стандартних кишеньок, кишеньок-гармошок, вкладок, об’ємних аплікацій, дверцят і віконець, що

відкриваються, та інших видів різноманітного дидактичного матеріалу за темою лепбука. Фактично лепбук — це яскраво оформлений і чітко структурований тематичний посібник, що відповідає віковим особливостям дітей [1].

Готові тематичні шаблони для лепбуків і кишеньки для них можна знайти в мережі інтернет, проте краще спробувати створити щось своє, оригінальне. Роботу над лепбуком варто розпочати із створення основи тематичної папки. Є три основних варіанти: базовий, базовий з додаванням 1-2 розширень і здвоєний базовий.

Лепбук має особливість — згортатися і займати мінімум місця для зберігання та розгортатися в об’ємну папку для роботи групи дітей одночасно. Лепбуки не мають чітко визначених розмірів. Найчастіше їх створюють у форматі А4 (мал. 1) у згорнутому вигляді та у форматі А3 — у розгорнутому вигляді. Такі розміри зручні для самостійної роботи дитини з лепбуком: тримати його в руках, писати і виконувати завдання в ньому, а після занять поставити папку на полицю або покласти в портфель. Отже, лепбуки можна створювати різного розміру, різної форми та пристосовувати для власної методичної мети: навчити, розширити, закріпити, узагальнити [2].

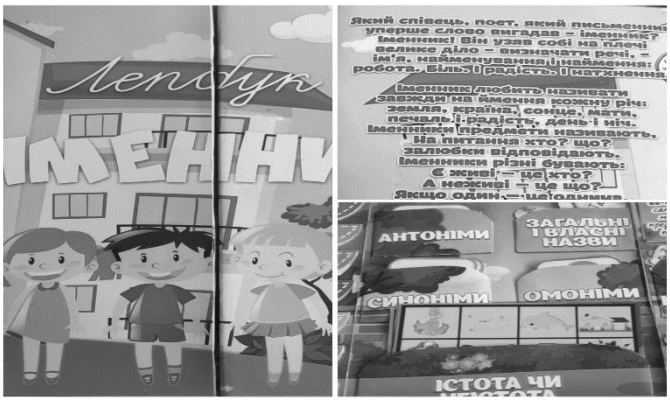

Рис.1 Приклад лепбуку (автор Агаєва А.С.)

Головна цінність такого дидактичного інструменту полягала в тому, що дитина сама бере велику участь у створенні лепбука. Їй надається повна свобода в оформленні своєї книжки – будь-яка ідея вітається. Лепбук можна використовувати для будь-яких освітніх занять

Лепбук — це навчальний посібник, тому його зміст має відповідати певним вимогам. Робота над створенням лепбука аналогічна роботі над проектом і проходить у певній послідовності: вибір теми; визначення, що вже відомо по темі, складання плану пошуку нової інформації; опрацювання макету книги; вивчення теми, підбір матеріалу та оформлення лепбука.

Роботу над лепбуком варто розпочати із створення основи тематичної папки. Є три основних варіанти: базовий, базовий з додаванням 1-2 розширень і здвоєний базовий. Потрібно враховувати, що діти в 1-2 класах ще не вміють писати й читати, вони лише вчаться. Тому для них краще підійдуть лепбуки з великою кількістю картинок і текстом з пунктирними

лініями. Діти 8—9 років уже можуть цілком самостійно придумувати та створювати власні лепбуки [3].

Лепбук допомагає школярам за їхнім бажанням дібрати інформацію з теми, що вивчається, і краще зрозуміти та запам'ятати матеріал. У будь-який зручний час діти розгортають лепбук і охоче повторюють опанований матеріал, розглядаючи зроблену власноруч книжечку. Такий спосіб навчання дозволяє напрацьовувати навичку самостійного збору, відокремлення та систематизації інформації. Таке вміння особливо важливе для людей сучасного інформаційного суспільства. Якщо лепбук виконується сумісно у групі, такий метод навчання сприяє розвитку комунікаційних навичок, командної взаємодії тощо [4].

Отже, ми можемо зробити висновок, що лепбук не є панацеєю для того, щоб зробити навчання захоплюючим для всіх, адже успіх залежить від стилю викладання вчителя. Однак залучення таких форм роботи дозволяє вдало формувати творчу особистість учня, для якої процес навчання є активним і загальним.

Література

1. Все, що потрібно знати про лепбук у школі. *Педрада. Портал освітян України.* URL: https://www.pedrada.com.ua/article/2526-vse-shcho-potrbno-znati-pro-lepbuk-u-shkol (дата звернення: 25.11.2020).

2. Голованенко Н. С. Лепбук: нова форма організації для розвитку пізнавальної активності учнів і розвитку їхньої самостійності. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/lepbuk-nova-forma-organizacii-dla-rozvitku-piznavalnoi-aktivnosti-ucniv-i-rozvitku-ihnoi-samostijnosti-7915.html (дата звернення: 25.11.2020).

3. Метод Lepbook: яскраво, творчо, пізнавально. *Наурок. Освітній проект.* URL: https://naurok.com.ua/post/metod-lapbook-yaskravo-tvorcho-piznavalno (дата звернення: 26.11.2020).

4. Пляцок А. О. Використання технології «лепбук» в роботі з дошкільниками: навчально-методичний посібник. URL: https://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/2043 (дата звернення: 26.11.2020)

УДК: 372.45 (043)

Ахвердієва Юлія Олександрівна

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПИСЬМІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Актуальність проблеми формування іншомовної компетентності у техніці письма в молодших школярів зумовлюється необхідністю розгляду питання у контексті компетентнісного підходу, що уможливлює узгодження проблеми з іншими мовними компетентностями – складниками іншомовної комунікативної компетентності, формування

якої є метою навчання іноземних мов у загально-освітніх навчальних закладах. Попри той факт, що різними видавництвами опубліковано багато підручників і посібників з вправами і завданнями для формування навичок техніки письма, проблема не може вважатися остаточно вирішеною і потребує подальшого розвитку. Саме початкова школа стає основою подальшого становлення особистості дитини, її інтелектуального, мовленнєвого, соціального розвитку. Згідно з Державним освітнім стандартом початкової освіти одним з головних завданнь початкової школи є формування в учнів техніки письма [1, с.4].

Ученими визначено особливості, шляхи, методи, прийоми, способи роботи з формування техніки письма учнів початкової школи. Аналіз досліджень засвідчив, що подальшого розроблення потребують питання формування техніки письма молодших школярів на уроках іноземної мови [1,с. 6].

Мета публікації – вивчити стан досліджуваної проблеми в науковій літературі та практиці; дослідити дієвість методики формування техніки письма в початковій школі.

Письмо відіграє одну з важливих ролей в процесі навчання іноземній мові. Письмо тісно пов'язане з іншими видами мовленнєвої діяльності, які являють собою рецептивно-репродуктивний механізм відтворення іноземної мови [2, с.70].

Психофізіологічна характеристика письма як дії, в якій функціонують моторно-рухові, зорово-графічні і мовномоторні аналізатори, визначає можливості використання письма як засобу закріплення навчального матеріалу під час оволодіння говорінням і читанням [3,с. 5].

У своїй навчальній функції письмо в навчальному процесі виступає у формі письмових вправ, які сприяють закріпленню в пам'яті учнів лексичного і граматичного матеріалу як на рівні його структурного опрацювання, так і на більш просунутому етапі під час засвоєння тем і опрацювання техніки читання вголос відповідного мовного матеріалу [4, с. 16].

Письмо є потужним фактором прискореного розвитку людства, тому йому належить визначна роль на зламі тисячоліть створювати та зберігати духовні, а через них і матеріальні цінності. В сучасній методичній літературі розрізняють письмо та писемне мовлення. Деякі дослідники використовують лише термін «письмо», підкреслюючи його вузьке чи широке значення. Поділ цей пов'язаний з особливостями механізму письма, що складається з двох етапів: складання слів за допомогою літер, формування письмових повідомлень, до складу яких входять слова, словосполучення тощо [7, с.71].

Навчання письму (тобто навчання письму та письмовому мовленню) включає роботу над технікою письма (графіка, орфографія, пунктуація) та над письмовим вираження думок на мові, що вивчається (продукт письмового мовлення) [4,с.18].

В методичній літературі вживається термін «письмо» у вузькому значенні і це означає техніку використання графічної та орфографічної систем даної мови, а також термін «письмо»

в широкому значенні, тобто писемне мовлення - вміння викладати думки у письмовій формі [1, с. 9].

У навчанні письма дослідники виділяють три етапи:

1. оволодіння графікою/орфографією із залученням матеріалу, опрацьованого усно;

2. засвоєння структурних моделей речень, властивих усній та письмовій формам спілкування комбінування їх у мовленні;

3. оволодіння писемним мовленням як засобом спілкування [6,с.17].

Головна мета навчання техніки письма іноземною мовою полягає у формуванні в учнів графічних/каліграфічних та орфографічних навичок. У процесі формування цих навичок учні оволодівають труднощами, які пов'язані з вивченням особливостей звуко-буквених відповідностей у мові, що вивчається. Засвоєнню правопису сприяють також інші письмові вправи, що їх виконують у класі та вдома [6,с.18].

У процесі навчання орфографії слід широко практикувати зіставлення нового з уже засвоєним на основі орфографічної і фонетичної подібності і водночас акцентувати увагу учнів на їх відмінностях [7,с.73].

У засвоєнні правопису ефективною може бути робота в парах, коли один учень виконує завдання, а другий його перевіряє. Так застосовують взаємні диктанти: учні диктують один одному окремі нескладні речення і тут же звіряють правильність написання. За даними психологів, такі форми роботи можуть забезпечувати високий результат. Взаємному диктанту може передувати настанова на засвоєння правопису певних слів, словоформ тощо. [8, с.176]

Отже, оволодіння іноземною мовою учнями початкової школи передбачає взаємопов'язане навчання всіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письма), коли кожний вид розглядається як мета і як засіб. Для цього використовуються відповідні вправи і завдання, виконання яких забезпечує комплексне оволодіння усним і писемним мовленням.

Література

1. Литвин С.В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи. *Іноземні мови*. 2001. №1. С. 4-9.

2. Тишакова Л. Т., Хілько Л. О. Роль самостійної роботи в організації пізнавальної діяльності учнів молодших класів на уроках іноземної мови. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. Київ, 2013. № 5 (12). С. 70–73

3. Редько В. Г. Раннє навчання іноземних мов – виклик часу. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2010. № 6. С. 5–9.

4. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. *Іноземні мови*. 2010. № 4. С. 16–23.

5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

6. Скляренко Н. К. Методика формування іншомовної компетентності у техніці письма. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 13–18.

7. Тишакова Л. Т., Хілько Л. О. Роль самостійної роботи в організації пізнавальної діяльності учнів молодших класів на уроках іноземної мови. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. Київ, 2013. № 5 (12). С. 70–73

8. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра : посіб. Київ : Пед. думка, 2014. 176 с.

УДК 372.46(043) Гнатюк Ольга Дмитрівна

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти (2018), метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток здатності спілкуватися для духовного, культурного і національного самовираження [1, с. 3]. Актуальності набуває питання формування комунікативної компетентності учнів, основу якої складає лексична компетентність, що передбачає єдність знань, умінь та навичок молодших школярів на уроках з іноземних мов.

У початковій школі важливо сформувати базові лексичні навички, необхідні для подальшого розвитку іншомовної комунікативної компетенції, які знадобляться здобувачам освіти в основній і старшій школах. Для досягнення цієї мети вчителями на уроках у початкових класах застосовуються дидактичні ігри.

Відповідно до мети та завдань навчання дидактичні ігри поділяються на: мовні (фонетичні, лексичні, граматичні); мовленнєві (розвиток аудіювання, говоріння); комунікативні (формування навичок спілкування) [2, с. 50].

У навчальних програмах з іноземних мов для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти описується, що лексичні особливості вивчаються у межах тем: я, моя сім’я і друзі; відпочинок і дозвілля; людина; природа; свята і традиції; школа; місце проживання; помешкання; навколишнє середовище; подорож [3].

За характером і формою поведінки учасників, ігри класифікують на: ігри-маніпуляції з предметами (з м’ячем, іграшками, ляльками, іграшковим посудом та меблями, лото, доміно, малюнками, картками, натуральними предметами тощо); ігри, пов’язані з рухами, фізичними діями; ігри-змагання (у парах, групах, командах); рольові ігри на основі уявних та реальних ситуацій (наприклад, «У лікаря», «У магазині», «День народження») [2, с. 50].

Е.О. Помиткін зазначає, що ігри допомагають дітям стати творчими особистостями, вчать творчо ставитися до будь-якої справи. Творчо ставитися до справи – значить виконувати її якісно, на більш високому рівні. Ігри приносять дітям радість творчості [4, с. 41].

Отже, при викладанні іноземної мови в початковій школі, вчитель має враховувати індивідуальні та вікові особливості всіх здобувачів освіти. На уроках бажано давати учням не тільки теоретичний матеріал, а закріплювати знання практичними заняттями, використовувати у роботі з дітьми наочні, дидактичні матеріали та навчальні ігри.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти: веб-сайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text (дата звернення: 03.12.2020).

2. Шкваріна Т. М. Англійська мова для дітей дошкільного віку : книга для вчителя. Київ: Шк. світ, 2009. 160 с.

3. Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи : веб-сайт. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/inozemna-mova-poyasnyuvalna-znz-sznz-1-4-klas-belyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf (дата звернення: 03.12.2020).

4. Помиткін Е. Гра у становленні особистості дитини. *Початкова школа.* 1997. № 6. С. 41 – 43.

УДК 373.3.016

Дядечко Анастасія Костянтинівна

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

На сучасному етапі розвитку освіти, як в цілому, так і в початковій школі, актуальним є впровадження ефективних інновацій у традиційну класно-урочну систему, розроблення нових програм і підручників, використання в навчанні прийомів і методів, які мають на меті формування вмінь учнів самостійно здобувати нові знання, збирати необхідну інформацію, висувати гіпотези, робити висновки. Тому освітній процес побудований таким чином, щоб в учнів розвивати пізнавальний інтерес, щоб вони могли орієнтуватися в потоці наукової інформації. Тому ефективною в цій проблемі є організація проєктної діяльності. Саме початкова школа відповідальна за започаткування системності та наступності у навчанні дитини та зацікавленості учнів.

Слово «проєкт» у перекладі з латинської мови означає «кинутий уперед». Як правило, під методом проєктів розуміють освітню технологію, що передбачає використання

акумульованих знань з метою отримання нових, тобто являє собою інтеграцію фактичних знань у процесі навчально-пізнавальної діяльності [1].

Найголовніший основоположний принцип методу проєктів – виходити з інтересів дитини, безпосередньо пов'язаних з її практичними і духовними потребами, потребами її близьких, суспільства.

Під проєктом у більш широкому сенсі розуміється обґрунтована, спланована та усвідомлена діяльність, спрямована на формування у школярів певної системи інтелектуальних і практичних умінь. У вужчому розумінні – проєктна діяльність розглядається як спільна навчально-пізнавальна, творча або ігрова діяльність, що має спільну мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямовані на досягнення освітнього результату. Тобто проект – це «шість П»: проблема, проєктування, пошук інформації, продукт, презентація, портфоліо [2, с. 189].

Метод проєктів має різні класифікації, зокрема за:

–кількістю учасників: індивідуальні, парні, групові;

–характером контактів: внутрішні (в межах одного класу), однопаралельні та міжпаралельні, міжшкільні, обласні, регіональні, усеукраїнські, міжнародні;

–характером партнерських взаємодій: кооперативні, змагальні, конкурсні;

–характером контактів: серед дітей однієї вікової групи; серед дітей різного віку.

–рівнем реалізації міжпредметних зв'язків: монопредметні (внутрішньопредметні), міжпредметні (інтегрування навчальних предметів), надпредметні (проєкти інтегрують знання з різних галузей);

–тривалістю: мініпроєкти (протягом одного уроку або його етапу),короткотривалі (кілька уроків), середньої тривалості (до місяця), довготривалі (від одного до кількох місяців);

–метою та характером проєктної діяльності: ознайомлювально-інформаційні, пригодницькі, мистецькі (творчі), дослідницько-пошукові, рольові, конструкційні тощо [1].

Здійснення проєкту обов'язково має практичну спрямованість, тобто включає в себе велику кількість демонстрацій, спостережень, що відбуваються реально, при цьому зміст проєкту не обмежується емпіричним рівнем пізнання. Саме експериментальне, а не абстрактно-теоретичне пізнання викликає інтерес до пізнання у дітей молодшого шкільного віку.

Серед одинадцяти ключових компетентностей, зазначених у Концепції Нової української школи, особливо цінними для створення проєкту на уроках «Я досліджую світ» є «основні компетентності у природничих науках і технологіях», суть яких – у науковому розумінні природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати

гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати. Використання методу проєктів у процесі викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» відбувається в навчальній, позакласній та позашкільній діяльності здобувачів освіти початкової школи [3, с. 41.].

Розглянемо порядок застосування проєктної діяльності на уроках «Я досліджую світ».

1. Вибір теми проєкту. Це повинна бути проблема, яка мотивує учнів, отже, вона має бути орієнтована на реальні потреби дитини.

2. Вибір типу проєкту, Залежить від типу компетентностей, які вчитель хоче розвивати, наприклад: створення брошури, що пояснює навички здорового способу життя; створення відео, що показує історію міста, з картою пам'яток і путівником тощо.

3. Пробудження в учнів інтересу і мотивації до предмета. Один із способів розбудити інтерес – поставити проблемні запитання.

4. Створення команд. Командна робота визначає конкретну і реальну динаміку діяльності.

5. Знайомство з технологією. Бажано пояснити учням етапи, цілі, критерії оцінки проєкту та навести приклади того, що хочемо досягти.

6. Знайомство з етапами проєкту:

–*Планування.* Воно полягає у визначенні завдань, що повинні бути виконані; хто повинен виконувати; як організувати час.

–*Дослідження.* Учитель має надати своїм учням автономію для пошуку, зіставлення та аналізу інформації, що їм необхідна для виконання роботи. Його роль – спрямовувати їх і діяти в якості керівника та наставника.

–*Аналіз та узагальнення інформації.* Учні об'єднують зібрану інформацію, діляться ідеями, обговорюють їх, розробляють гіпотези, структурують інформацію.

–*Підготовка проєкту (розробка).*

–*Презентація продукту.* Учні мають продемонструвати однокласникам, про що дізналися, і показати, як вони відреагували на проблемне питання. Важливо, щоб у дітей був структурований сценарій презентація, вони чітко пояснювали й демонстрували інформацію за допомогою найрізноманітніших ресурсів.

–*Оцінка і самооцінка.* Учитель оцінює роботу учнів за критеріями, що надав учням раніше, а також попросіть їх оцінити себе. Такий підхід допоможе їм розвинути свій дух самокритики й обміркувати свої помилки [2, с. 202].

Отже, проєктна діяльність на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» якнайкраще відповідає вимогам Нової української школи, сенс якої полягає у створенні умов для самостійного засвоєння учнями початкових класів навчального матеріалу в процесі

виконання проектів. Учні набувають умінь працювати в колективі, розділяти відповідальність; аналізувати результати діяльності; почуватися членом команди; сприяє формуванню навичок аналітичного погляду на інформацію, її узагальнення, систематизації тощо.

Література

1. Онопрієнко О. В. Проєктна діяльність у початковій школі. URL: https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Proektna_diyalnist.pdf (дата звернення: 02.12.2020).

2. Гільберг Т. Г., Тарнавська С. С., Павич Н. М. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2020. 256 с.

3. Партола В., Смолянюк В. Використання методу проектів у процесі викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Новий Колегіум.* 2019. Вип. 1. С. 39-42.

УДК: 37.015(043)

Єфименко Карина Сергіївна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Інтегрований урок - проводиться з метою розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах. Його проведення забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу в їх взаємозв'язку та взаємозумовленості; сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування до процесів та явищ оточуючої дійсності.

Доцільність інтегрованих уроків зумовлена завданнями інтеграції знань, умінь і навичок учнів з основ наук. Він забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико – матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу в їх взаємозв’язку та взаємозумовленості і сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосовування [1].

Мета інтегрованих уроків – формування в учнів цілісного світогляду про навколишній світ, активізація їх пізнавальної діяльності; підвищення якості засвоєння сприйнятого матеріалу; створення творчої атмосфери в колективі учнів; виявлення здібностей учнів та їх особливостей; формування навичок самостійної роботи школярів із додатковою довідковою літературою, таблицями міжпредметних зв’язків, опорними схемами; підвищення інтересу учнів до матеріалу, що вивчається; ефективна реалізація розвивально-виховної функції навчання [2, с. 102-104].

Структура інтегрованого уроку зумовлюється поставленими цілями та завданнями; детермінується змістом навчання, особливостями діяльності вчителів та учнів. Оскільки інтегрований урок - це в основному урок систематизації та узагальнення знань, умінь і навичок учнів, та його оптимальною структурою буде: повідомлення теми, цілей та завдань уроку; мотивація навчальної діяльності учнів; актуалізація та корекція опорних знань; повторення й аналіз основних фактів, подій, явищ; творче перенесення знань і навичок учнів у нові ситуації; узагальнення та систематизація навчальних досягнень учнів; основних ідей та наукових теорій, предметів, що є складовими інтегрованого уроку [2, с. 105-109].

Технологія проведення інтегрованого уроку може бути різною. Це залежить від цілей, завдань і змісту уроку, способів діяльності, ситуацій, що виникають у процесі його проведення. Традиційно вона така: повідомлення теми, ознайомлення учнів з цілями та завданнями уроку, вступне слово ведучого вчителя чи учня (групи учнів), спілкування вчителів та учнів, коментарі, доповнення, опанування, рецензування, підбиття підсумків уроку [3].

Важливу роль у підвищенні ефективності інтегрованого уроку відіграє його навчально-матеріальне та технічне оснащення (демонстраційні матеріали та прилади; матеріали для проведення дослідів, спостережень; аудіовізуальні засоби, таблиці, графіки, схеми, алгоритми, інструкції, тренажери, дисплеї). Ведучий учитель у процесі уроку забезпечує високу організацію та дисципліну учнів, їх самостійність, активність, ініціативність, демократичність, тактовність та етику спілкування. При цьому велике значення має інтегрована діяльність «активних» учасників уроку (учнів і вчителів). Глибина, новизна, логічність і послідовність їх повідомлень, своєчасна корекція навчально-пізнавальної діяльності учнів у ході уроку, поєднання зусиль «активних» і «пасивних» учасників (інформаторів і слухачів) сприяє реалізації поставлених цілей та завдань інтегрованого уроку [4, с. 106-107].

Отже, інтегровані уроки в початковій школі дають можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, умовиводи і пошукові відкриття.

З наведеного можна зробити висновок, що інтегровані уроки розвивають мислення і мовлення школярів, їхню увагу, пам’ять, спостережливість, кмітливість, ініціативу, самостійність, наполегливість, працьовитість, чуйне, уважне ставлення один до одного та багато інших позитивних якостей особистості, які так важливо закладати якомога швидше.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс] / Державний стандарт початкової освіти. – Постанова Кабінету міністрів України від 21 лютого 2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF (дата звернення: 05.12.2020).

2. Андрусенко І.В., Котелянець Н.В., Агєєва О.В. Особливості реалізації змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи. Початкова освіта: методичні рекомендації щодо організації навчального процесу в 2018/2019 навчальному році. Київ, УОВЦ «Оріон», 2018. С.102-110.

3. Про повну загальну середню освіту. Закон України від 16.01.2020 року № 463- IX, розділ III стаття 14. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text (дата звернення: 05.12.2020).

4. Нова українська школа : порадник для вчителя / під заг. ред. Н.М. Бібік. Київ : ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2017. 206 с.

УДК 373

Кішиш Ірина Юріївна

ОСОБЛИВОСТІ ТА РОЛЬ ЕКСКУРСІЙ У ПІЗНАННІ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ

Викладання курсу «Природознавства» не можна уявити без дослідницької діяльності, зокрема без проведення екскурсій. Спостереження за природними явищами під керівництвом вчителя сприяють формуванню в учнів першого уявлення про тваринний світ, взаємозв’язок і розвиток компонентів різних природних комплексів [4].

Екскурсія – особливий вид навчальних занять, який проводиться за межами класної кімнати для безпосереднього сприйняття і спостереження учнями об’єктів та явищ, пов’язаних з вивченням програмового матеріалу. Екскурсія як жива, безпосередня форма спілкування розвиває емоційну чуйність, закладає основи морального обличчя. Правильна організація спостережень сприяє формуванню таких важливих якостей дитини, як спостережливість і увагу, які сприяють збагаченню знань про навколишній світ. Екскурсії – один з основних видів занять і особлива форма організації роботи по екологічній просвіті дітей, одна з дуже трудомістких і складних форм навчання. Вони проводяться поза шкільної установи, це свого роду заняття під відкритим небом [3].

На екскурсіях діти знайомляться з рослинами, тваринами і одночасно з умовами їх проживання, а це сприяє утворенню первинних уявлень про взаємозв'язки в природі. Екскурсії сприяють розвитку спостережливості, виникненню інтересу до природи, тобто пізнавального до неї ставлення дітей. Велика роль екскурсії в естетичному вихованні дітей, формуванні у них естетичного ставлення до природних явищ і об'єктів. Краса навколишнього світу викликає глибокі переживання.

Даний вид роботи спрямований на задоволення пізнавальних потреб учнів, їх фізичний та інтелектуальний розвиток, зміцнення здоров'я, уміння помічати цікаве, незвичне. Екскурсії також мають велике виховне значення, так як сприяють вихованню таких якостей особистості, як вдумливість, інтерес та любов до природи, кмітливість, уміння бачити прекрасне у навколишньому світі, старанність, самостійність тощо. Вони розширюють кругозір дітей, розвивають спостережливість, уміння бачити те, що раніше відбувалося поза їх увагою, виробляють практичні навички та вміння – орієнтування у просторі, визначення видів ґрунтів, рослин, тварин, формують уявлення про їх життя, живлення, значення тощо [1].

Під час екскурсії учні сприймають природу безпосередньо різними органами чуттів.

Екскурсії сприяють:

–розвитку пізнавальних здібностей учнів, уваги, спостережливості, мислення, моторики, творчої уяви;

–вихованню таких якостей особистості, як уважність, спостережливість, кмітливість, інтерес та любов до природи, уміння бачити і розуміти прекрасне;

–виробленню навичок самостійної роботи тощо.

Урок-екскурсія може бути комбінованим, вступним, узагальнюючим, поточним підсумковим, багатотемним, однотемним. В ньому домінуючий спосіб пізнавальної діяльності – безпосереднє сприймання об'єктів природи, їх взаємозв'язків.

Екскурсія може проводитися на початку роботи за темою програми. Її мета – викликати інтерес в учнів до вивчення теми, сприяти накопиченню фактичного матеріалу, що буде необхідний для наступної роботи по темі. Мета екскурсії, організованої у процесі вивчення теми може бути такою: сприяти частковій перевірці рівня засвоєння знань по темі, накопичення фактичного матеріалу для її подальшого вивчення.

Екскурсія може проводитися після опрацювання відповідної теми. Її мета буде змінена: закріпити здобуті на уроці знання, удосконалити уміння і навички, узагальнити вивчений матеріал, підвести підсумок. Такі уроки дозволяють учителеві встановити більш дієвий та безпосередній зв'язок навчання з життям, учити використовувати набуті знання на практиці. Для того, щоб екскурсія досягла успіху, вона повинна бути ретельно підготовлена і методично правильно спланована та проведена.

В екскурсії можна виділити 3 етапи: підготовка до екскурсії; її проведення на місці; підведення підсумків екскурсії. Проведенню екскурсії передує підготовка учителя та учнів до проведення [2].

Отже, можемо зазначити, що екскурсія є складною та ефективною формою роботи зі школярами. До неї ставляться певні вимоги. Її успішність залежить від чіткої організації, що

передбачає визначення теми, мети тощо, а також засобів її реалізації. Головною метою проведення екскурсії є доповнення та розширення тих знань, якими дитина вже володіє [3].

Література

1. Бутенко В.Г. Художньо-естетична освіта молоді та шляхи її модернізації. *Педагогіка вищої та середньої школи*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2005. № 10. С. 3-10. (дата звернення 28.11.2020).

2. Голубнича С.М. Основы экскурсионного дела /С.М.Голубнича. – Донецк: ДИТБ, 2003. – 218 с. (дата звернення 28.11.2020).

3. Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів. URL: https://www.osvita.ua/legislation/Ser_osv/2617/ (дата звернення 28.11.2020).

4. Про Концепцію Нової української школи. URL: https://www.pedrada.com.ua/article/2372-ad-fontes-pro-kontseptsyu-novo-ukransko-shkoli (дата звернення 28.11.2020).

УДК 372.45(043)

Кулігіна Єлизавета Андріївна

ЯПОНСЬКА МАНГА ЯК ДОДАТКОВИЙ ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ У ВИКЛАДАННІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ШКОЛІ

У XX столітті відбувся перехід від вербальної культури до візуальної, набув популярності графічно-текстовий спосіб комунікації, представлений у мистецтві коміксами – американськими, європейськими, японськими (манга), корейськими (манхва) та китайськими (маньхуа). Графічно-текстові твори поєднали найяскравіші здобутки вербальної та візуальної традиції національних культур, що робить їх самобутнім художнім явищем нашого часу.

Серед досліджень цього культурного феномену зазначимо: мистецтвознавчі роботи Катасонової Є. Л., Колесник О. С., Леонова В. Ю., Михайлової Ю. Д., Муніпова О. Ю., Наговіцина М. А., Парамонової В., Сичевої Є. С.; філологічні праці Полякової К. В., Садкєєвої Н. А., Проханова Д. М., наукові статті Маслєнкова Н. А., Мініно Т. Л., Вогневої Т. Н. та ін. Однак японський комікс досі не сприймається як вартий уваги художній твір, а його вивченню не приділяється належна увага науковців, а отже, і педагогів. У той час як у шкільному курсі зарубіжної літератури вивчається японське мистецтво слова, манга залишається не представленою, проте дуже популярною серед дитячої аудиторії.

Таким чином, актуальним стає введення манги до курсу зарубіжної літератури в розділі «Японія» як зразка сучасного японського мистецтва слова на правах додаткового навчального матеріалу. Отже, об’єктом дослідження є японські комікси манга як зразок сучасної японської літератури. Предмет вивчення – ознаки манги як твору художньої літератури. Гіпотезою

дослідження є припущення, що манга може розглядатися в шкільному курсі зарубіжної літератури як твір художньої літератури, національний різновид окремого літературного роду – графічного епосу. Метою нашої роботи є вивчення ознак манги як твору художньої літератури та його можливості презентувати в школі японську літературу.

Японська література в школі вивчається послідовно – від фольклору до сучасності: у 5 класі (казки як основний, і як додатковий навчальний матеріал), у 6 класі (хайку Мацуо Басьо), у 7 класі (новела «Павутинка» Рюноске Акутаґави) [1]; в 11 класі (повість «Тисяча журавлів» Ясунарі Кавабати [2; 3]. На нашу думку, манга може презентувати розмаїття сучасної популярної японської літератури в якості творів для додаткового читання.

Манга – японські комікси, на батьківщині іноді звані «комікку». Виділяють такі види манга: інформаційна (інтернет-газети), освітня (навчальні посібники) та художня, яка є предметом нашого дослідження. Серед сучасних фахівців існують дві точки зору: 1) комікс – це гібрид образотворчого мистецтва та літератури, 2) комікс – це новий синтетичний вид мистецтва, сутність якого полягає в передачі оповідної фабули, характеристики героїв, загальної стилістики та настрою твору за допомогою доповнених текстом зображень [4]. Таким чином, із текстами художньої літератури [5] художні манга споріднює: наявність вимислу; здатність передавати оповідну фабулу, характеристики та психологію героїв, стилістику і настрій твору; розвинена складна семіотична система; багатство вербальних і візуальних засобів художньої виразності, доповнених звуковим компонентом, що в комплексі дозволяє створити діалог між читачем і автором.

У літературі виділяються три роди – великі об’єднання словесно-художніх творів за типом відношення того, хто висловлюється («носія мовлення»), до художнього цілого: епос, лірика, драма. Епос (грец. epos – слово, розповідь) – багатозначний термін, який означає, за літературною традицією, оповідну поезію, зароджену в глибокій минувшині як форму зображення героїчних вчинків певного персонажа, важливих подій тощо [6], рід літератури (поряд з лірикою і драмою), розповідь про події, які нібито відбулися в минулому і згадуються оповідачем (сюжетність) [7]. Японські комікси відрізняються, перш за все, широтою розроблюваних тем і сюжетів, які розкриваються в межах відповідних жанрів [8]. Образна система в сучасних манга складна, заснована як на реаліях повсякденного життя сучасної Японії, так і на стародавніх легендах, віруваннях і переказах. Креолізований текст манга сформував багату систему графознаків та лінгвістичних засобів для передачі художніх деталей. Отже, художня манга має всі ознаки епічного твору: фабульність, широка тематика, розгалужена типологія образів, деталізація для передачі авторської думки читачеві. Проте повноцінним епосом назвати манга не можна через специфіку її виражально-зображувальних засобів, побудованих як на вербальній, так і на візуальній основі. Вирішення цього протиріччя

вбачаємо в появі протягом розвитку художньої літератури ліро-епосу, що об'єднав художні твори, в яких органічно поєднано принципи епічного зображення з ліричним вираженням [9]. Отже, епос і лірика свого часу продемонстрували потенціал до розширення родової різноманітності. Аналогічний потенціал для розвитку, на нашу думку, сьогодні реалізується на межі епосу і графіки, доказом чому є величезна кількість коміксової літератури, яка в різних країнах має свою національну специфіку, а в сучасному мистецькому просторі вже побутує жанрове визначення «графічний роман».

Отже, є всі підстави стверджувати, що в сучасній світовій літературі сформувався новий самостійний рід, похідний від епосу і графіки – графічний епос, який має розгалужену систему національних різновидів і специфічних жанрів. Таким чином, манга може вважатися національним різновидом нового літературного роду – графічного епосу – і успішно презентувати сучасну японську літературу в шкільному курсі зарубіжної літератури в якості творів для додаткового читання.

Література

1. Навчальна програма із зарубіжної літератури для 5-9-х класів для загальноосвітніх навчальних закладів: наказ МОН від 07.06.2017 № 804. *Міністерство освіти і науки України*. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas (Дата звернення: 01.12.2020).

2. Навчальна програма із зарубіжної літератури для 10-11-х класів (Рівень Стандарт) для загальноосвітніх навчальних закладів: наказ МОН від 07.06.2017 № 804. *Міністерство освіти і науки України*. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv (Дата звернення: 01.12.2020).

3. Навчальна програма із зарубіжної літератури для 10-11-х класів (Рівень Профільний) для загальноосвітніх навчальних закладів: наказ МОН від 07.06.2017 № 804*: Міністерство освіти і науки України*. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv (Дата звернення: 01.12.2020).

4. Колесник О. С. Поетика графічного роману: синтез мистецтв та транспозиції. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*: веб-сайт. URL: http://nbuv.gov.ua/node/554 (Дата звернення: 01.12.2020).

5. Лотман Ю. М. О содержании и структуре понятия «художественная литература». *Избранные статьи* / Ю. М. Лотман. Т. 1. Таллинн, 1992. С. 203-216. URL: http://www.philology.ru/literature1/lotman-92a.htm (Дата звернення: 01.12.2020).

6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Л64 Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. К,: ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (*Notabene*).

7. Веселовский А. Н., Шишмарёв В. Ф. Эпос. *Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А Эфрона* / Под ред. И. Е. Андреевского, К. К. Арсеньева, О. О. Петрушевского. В 86 т. с ил. и доп. мат-ми. СПб., 1890-1907. URL: http://www.vehi.net/brokgauz/all/119/119369.shtml (Дата звернення: 01.12.2020).

8. Леонов В. Ю. Проблемы развития манга и аниме в художественной культуре Японии второй половины XX – начала XXI века: автореф. дис. … к-та искусствоведения: 17.00.04 / Московская государственная художественно-промышленная академия имени С.Г. Строганова. Москва, 2015. 203 с. *Диссертации по гуманитарным наукам*: веб-сайт. URL: http://cheloveknauka.com/problemy-razvitiya-manga-i-anime-v-hudozhestvennoy-kulture-yaponii-vtoroy-poloviny-xx-nachala-xxi-veka (Дата звернення: 01.12.2020).

9. Смілянська В. Л. Ліро-епос. *Енциклопедія сучасної України*: веб-сайт. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=55611 (Дата звернення: 01.12.2020).

УДК 373.3.091.043

Налізко Інна Сергіївна

ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПУ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ « Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Актуальним питанням сьогодення є розроблення інноваційних прийомів навчання для учнів початкової школи, підготовка їх до самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації [1].

У сучасній початковій школі реалізовується ціла низка дидактичних принципів. Одним із таких є принцип наочності. Принцип наочності – це найбільш відомий і зрозумілий принцип навчання, який використовується з найдавніших часів. В основі цього принципу лежить наукова закономірність про те, що ефективність засвоєння знань залежить від залучення до процесу пізнання різних органів чуття. Відомо, що органи зору «пропускають» у мозок майже в п’ять разів більше інформації, ніж органи слуху, і майже в 13 – порівняно з органами дотику. В основу принципу наочності покладена ідея зосередження уваги учнів на найважливішому, найсуттєвішому, піднесення інтересу до виучуваного матеріалу, активізація процесу навчання. Реалізація принципу наочності допомагає учням глибше й повніше засвоювати знання, виявити зв’язок між науковими знаннями й життєвою практикою, сприяє становленню активної, суб’єктивної позиції в навчальній діяльності, стимулює розвиток мотиваційної сфери [2, с. 16].

Розглянемо використання наочності на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» освітніми галузями якої є «Громадянська та історична», «Соціальна та здоров’язбережувальна» і «Природнича». Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична,

процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Набагато краще та ефективніше докласти матеріал через різні види наочності такі як: натуральні об'єкти (живі рослини, гербарій, знаряддя і продукти праці); образотворчі засоби (навчальні картини, картки, муляжі); умовно-схематичні засоби (моделі) (географічні, топографічні, історичні карти, різні схеми, малюнки, діаграми, графіки); аудіовізуальні засоби (кінофільми, телепередачі, грамзаписи, магнітофонні записи, діафільми, діапозитиви, транспаранти до кодоскопа), ніж читати сумний, не цікавий текст для учнів початкової ланки [3, с.632].

Але щоб використання принципу було ефективним, кожен вид наочності має реалізовувати такі дидактичні функції, таким чином, щоб навчальна інформація, закладена в наочність, була максимально зрозуміла, сприйнята і засвоєна учнями. Дидактичні функції є зовнішнім проявом властивостей наочності, яка використовуються в навчально-виховному процесі для реалізації поставлених цілей. В залежності від дидактичних функцій розрізняють такі види наочності: предметна, модельна, знакова, віртуальна. Предметна наочність – природні реальні предмети, явища, процеси, факти, картини, муляжі, копії. Її функція – знайомство учнів з реальними об'єктами природи, з явищами і процесами в ході дослідів, спостережень, ознайомлення з фактами, предметами, явищами через їх відображення. Віртуальна наочність – віртуальний експеримент, віртуальний навчально-контролюючий комплекс, віртуальна презентація, віртуальна енциклопедія (словник), віртуальний музей (віртуальний путівник), віртуальна навчальна гра, віртуальна анімована карта, віртуальний навчальний заклад (школа, університет, академія). Її функція – відтворення найбільш повного реального відображення дійсності засобами ІКТ [3, с. 632].

Отже, ми можемо підсумувати проаналізований матеріал, що використання різних видів наочності на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» активізує пізнавальну діяльність учнів, але тільки комплексне їх застосування дає виконання очікуваних результатів навчання.

Література

5. Типова освітня програма для закладів освіти. Київ. 2018. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b5/9bf/2f0/5b59bf2f0e5f0486065163.pdf (дата звернення: 07.12.2020).

6. Клюєва Т.М. Реалізація принципу наочності на уроках у початковій школі засобами інформаційних технологій навчання. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 3. С. 10–16.

7. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи: Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 632 с.

УДК 37:004 Novytska Elyzaveta

APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF BLENDED LEARNING

The term «blended learning» has gained considerable currency in recent years as a description of particular forms of teaching with technology. However, like so many terms within this field it remains ill-defined. Within this brief background section, some definitions of the term will be identified; these will then be used in the following section as the basis for analysis [1].

Learning requirements and preferences of each learner tend to be different. Organizations must use a blend of learning approaches in their strategies to get the right content in the right format to the right people at the right time. Blended learning combines multiple delivery media that are designed to complement each other and promote learning and application-learned behavior.

Blended learning programs may include several forms of learning tools, such as real-time virtual/ collaboration software, self-paced Web-based courses, electronic performance support systems (EPSS) embedded within the job-task environment, and knowledge management systems. Blended learning mixes various event-based activities, including face-to-face classrooms, live elearning, and self-paced learning. This often is a mix of traditional instructor-led training, synchronous online conferencing or training, asynchronous self-paced study, and structured on-the-job training from an experienced worker or mentor [2].

Driscoll summarises by saying, ‘the point is that blended learning means different things to different people, which illustrates its widely untapped potential’. A similar but more precise explanation is offered by Hofmann (2001), who proposes that «the idea behind blended learning is that instructional designers review a learning program, chunk it into modules, and determine the best medium to deliver those modules to the learner» [1].

Margaret Driscoll found the term blended learning referred to four different concepts:

1. To combine or mix modes of web-based technology (e.g., live virtual classroom, self-paced instruction, collaborative learning, streaming video, audio, and text) to accomplish an educational goal.

2. To combine various pedagogical approaches (e.g., constructivism, behaviorism, cognitivism) to produce an optimal learning outcome with or with out instructional technology.

3. To combine any form of instructional technology (e.g., videotape, CD-ROM, web-based training, film) with face-to-face instructor-led training.

4. To mix or combine instructional technology with actual job tasks in order to create a harmonious effect of learning and working [3].

Staker and Horn presented four models of blended learning that they argued categorize most blended learning programs across the K-12 sector. These are: 1) The rotation model where students rotate between learning modalities, one of which is online learning. Other modalities include full-

class instruction, group projects and individual tutoring. 2) The flex model where content is delivered primarily online and students move on an individually customized schedule. The teacher or other adults provide face-to-face support as needed through activities such as small-group instruction, group projects and individual training. 3) The self-blend model where students take one or more online courses to supplement traditional courses. 4) The enriched-virtual model where students divide their time between attending a campus and learning remotely in an online setting [4].

In conclusion, blended learning is one of the most popular and convenient technology at the moment, due to its flexibility, freedom and convenience. It has absorbed all the benefits of traditional and distance learning.

Literature

1. Can ‘Blended Learning’ Be Redeemed? Martin Oliver. Keith Trigwell. *E–Learning, Volume 2, Number 1.*
2. Building Effective Blended Learning Programs. Harvey Singh. *Educational Technology, Volume 43, Number 6, Pages 51-54.*
3. Blended Learning: Let's Get Beyond the Hype. Margaret Driscoll
4. What Do We Mean by Blended Learning? Stefan Hrastinsk. *TechTrends. 2019. P. 564-569.*

УДК 57.081.1(043)

Ольмезова Альона Іванівна

ВИКОРИСТАННЯ LEGO НА УРОКАХ « Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Від народження дітям притаманне прагнення досліджувати навколишній світ. Відомо, що діти найкраще вчаться в грі. У процесі гри створюються умови, що дозволяють дитині самостійно будувати систему взаємовідносин з однолітками і з дорослими. Використання «LEGO» на уроках у початковій школі – це важливий елемент навчального процесу, який допомагає розвивати розумові та фізичні здібності: увагу, пам’ять, мову, дрібну моторику рук [1].

LEGO допомагає формувати і розвивати велику кількість навичок та вмінь, які у майбутньому сприятимуть навчанню протягом усього життя. Завдяки LEGO дитина розвивається всебічно. Ігри LEGO на уроках виступають способом дослідження і орієнтації в реальному світі, просторі і часі. Завдяки своїй педагогічній універсальності LEGO-технологія слугує найважливішим засобом навчання у багатьох освітніх установах [2].

На таких заняттях з LEGO використовуються три основних види конструювання: за зразком, за умовами та за власним задумом. Конструювання за зразком – коли є готова модель того, що потрібно побудувати (наприклад, зображення або схема будинку). При конструюванні за умовами – зразка немає, задаються тільки умови, яким споруда повинна

відповідати (наприклад, будиночок для песика має бути маленьким, а для коника – великим) [3].

Конструювання за задумом припускає, що дитина сама, без будь-яких зовнішніх обмежень, створить образ майбутньої споруди і втілить його в матеріалі, який є в її розпорядженні. Цей тип конструювання краще за інші розвиває творчі здібності дитини, а в деяких випадках є показником її психоемоційного стану [3].

При роботі з LEGO учні:

–удосконалюють дрібну та загальну моторику рук;

–розвивають пам’ять, увагу, логічне мислення, вміння порівнювати, аналізувати та планувати;

–навчаються фантазувати, творчо мислити;

–вчаться створювати різні конструкції за малюнком, схемою, умовами, словесною інструкцією та об’єднані спільною темою;

–навчаються спілкуватися, співпрацювати, влаштовувати спільні ігри, поважати свою і чужу працю, бути толерантними один до одного [1].

LEGO допомагає дітям втілювати в життя свої задумки, будувати і фантазувати, захоплено працювати і бачити кінцевий результат своєї роботи. Конструювання сприяє розвитку мислення, спритності, а також інтелекту, уяви та творчих задатків. Сприяє формуванню таких якостей, як уміння концентруватися, здатність співробітничати з партнером, і найголовніше – почуття впевненості в собі. Якщо з дитинства прагнути до пізнання – це перейде в уміння вчитися конструювання направлено і сприймати нове з великим інтересом. Також, за допомогою гри з конструктором «LEGO» діти не тільки навчаються, а й розслабляються [3].

Завдання з використанням LEGO конструктора можуть бути різноманітними. Наприклад: побудувати будинок (школу); скласти з LEGO конструктора свою улюблену страву; змайструвати з конструктора LEGO автомобіль чи другий вид транспорту, назвати який це транспорт; скласти годинник з конструктора; змоделювати з LEGO конструктора макет свого міста [1].

Можна зробити висновок, що використання LEGO на заняттях своїм змістом, формою організації та результативністю сприяє формуванню вміння аналізувати, порівнювати, зіставляти і т. д., що впливає на розвиток уваги, спостережливості, пам'яті, просторових уявлень, уяви. Добре організована робота з конструктором LEGO має великий виховний потенціал: допомагає виробляти певні якості особистості – посидючість, терпіння, взаємоповагу, охайність. Все це разом узяте і дозволяє активізувати мислення, формувати стійкий інтерес до організованості. Завдяки використанню конструктора LEGO на заняттях,

діти стають активними учасниками заняття, усвідомленими стають знання учнів, більш надійними навички.

Література

1. Конструювання з кубиків LEGO на уроках курсу «Я досліджую світ». URL: https://saranchuktv.wordpress.com/2019/08/10/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%83%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2-%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D1%85/ (дата звернення: 2.12.2020).

2. Методичний посібник «Гра по-новому, навчання по-іншому». URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/LEGO/po-novomu-navchannya-po-inshomu.pdf (дата звернення: 2.12.2020).

3. Контент-проект бібліотеки МК відділу освіти. НУШ 2019-2020 р. URL: https://sites.google.com/view/novashkola/lego (дата звернення: 3.12.2020).

УДК 373.3.016

Поліщук Ольга Андріївна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Однією з особливостей Нової української школи є впровадження в освітній процес початкової школи інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Безперечною є думка С. Тараненко про те, що предметом вивчення на інтегрованому уроці виступають багатопланові об’єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах, широке використання міжпредметних зв’язків при різнобічному розгляді однопланових об’єктів; своєрідна структура, методи й прийоми, які сприяють його організації та реалізації поставлених цілей [1].

На основі нового Державного стандарту початкової освіти затверджено дві типові освітні програми: НУШ 1 (під керівництвом О. Савченко) та НУШ 2 (під керівництвом Р. Шияна). Курс «Я досліджую світ» поєднує навчальний зміст кількох освітніх галузей. За типовою програмою НУШ 1 таких галузей три: природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров’язбережувальна. За типовою освітньою програмою НУШ 2 таких галузей сім: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна та здоров’язбережувальна, громадянська та історична, інформативна [2].

Навчальний курс «Я досліджую світ», у якому інтегруються 3 або 7 освітніх галузей (відповідно до обраної типової освітньої програми), володіє великими можливостями для розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів. Це зумовлено тим, що його вивчення

ґрунтується на безпосередніх дитячих спостереженнях за навколишніми явищами та об'єктами природи, елементарних дослідженнях які проводять учні [2].

Назва інтегрованого курсу зорієнтує вчителя на організацію дослідницької діяльності здобувачів початкової освіти. Кожному вчителеві відомо, що молодші школярі надзвичайно допитливі, а тому дослідницький інтерес молодшого школяра при ознайомленні з багатогранністю навколишнього світу визначається наявністю таких запитань до вчителя, які потребують передусім встановлення причинно-наслідкових зв'язків і розкриття закономірностей [2].

Можливі засоби інтеграції в процесі реалізації програми «Я досліджую світ» передбачають включення учнів в практику виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, як-от: дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне – відмінне, до якого цілого воно належить);дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?); дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно – наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), здогадка, висновок-узагальнення [3].

При цьому застерігаємо, що інтегроване навчання при невмілому поєднанні елементів навчальної програми в початковій школі може негативно позначитися на якості освіти. Зокрема, «радикальна» інтеграція – «усього з усім» (усіх галузей) може призвести до втрати вимог щодо функціональної грамотності учнів (читати, писати, проводити математичні операції). За цієї умови нерідко простежується надлишковість змісту навчання за рахунок залучення інформації з різних галузей. Трапляється випадкове поєднання одиниць змісту без врахування програмових вимог кожної із предметних складових, що інтегруються [4].

Початкова школа може і повинна зробити щось важливіше й суттєвіше, ніж просто навчити читання, письма та лічби. Саме стимулювання інтелектуальної активності в період формування особистості будь-якої дитини має таке ж вагоме значення для його подальших успіхів, як і природні здібності [5].

Уведення уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» може більшою мірою, ніж традиційне предметне навчання, сприяти становленню ерудованої особистості, що володіє цілісним світоглядом, здатністю самостійно систематизувати наявні в неї знання та нетрадиційно підходити до вирішення різних життєвих проблем [5].

Література

1. Тараненко С.П. Інтеграція навчальних предметів як засіб формування в учнів початкової школи цілісності сприйняття навколишнього світу. URL: http://library.ippro.com.ua. 2017 (дата звернення: 04.12.2020).

2. Большакова І. Студія онлайн-освіти EdEra. Інтегрований курс «Я досліджую світ». Навчання на основі запитів. URL: https://edera.gitbooks.io/glossary/6/world.htm (дата звернення: 04.12.2020).

3. Особливості викладання предмету "Я досліджую світ" НУШ URL: http://liyalno1.blogspot.com/2019/06/blog-post.html (дата звернення: 04.12.2020)

4. Коваленка Н.А. Особливості викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». URL: https://ru.osvita.ua/school/materials/metod-rekom/61559/ (дата звернення: 04.12.2020).

5. Гільберг В.А. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». URL: https://www.geneza.ua/sites/default/files/product-images/Metodyky/Gilberg_Ya_doslid_svit_Metodyka_1.2kl.pdf (дата звернення: 04.12.2020).

УДК 37.015.31 (043)

Полянська Вікторія Вікторівна

МОДЕЛЮВАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Важливий акцент новозмін в початковій школі пов’язаний із тим, що визнається рівнозначність усіх ключових компетентностей на всіх етапах навчання. Тобто, кожна освітня галузь володіє освітнім потенціалом, необхідним для формування кожної ключової компетентності. В основні компетентності у природничих науках і технологіях – моделювати процеси, що відбуваються в навколишньому світі [1, с.15].

У сучасних наукових дослідженнях моделювання із спеціального методу наукового дослідження стало важливим методом наукового пізнання і застосовується для вивчення певних аспектів об’єкта. Вивчення об’єкта та його властивостей за допомогою моделювання можливо, оскільки будь-яка модель є певною мірою специфічною формою відображення дійсності.

Молодший шкільний вік є початком формування навчальних дій у дітей. У той же час моделювання – це дія, яка виноситься за межі молодшого шкільного віку в подальші види діяльності людини і виходить на новий рівень свого розвитку. За допомогою моделювання можна звести вивчення від складного, незнайомого – до знайомого, простого, тобто зробити об’єкт доступним для ретельного вивчення. Необхідність володіння методикою моделювання в початковій школі пов’язана з потребою вирішення психологічних і педагогічних завдань. Коли учні будують різні моделі досліджуваних явищ, цей метод виступає в ролі навчального засобу і способу узагальнення навчального матеріалу, допомагає дітям «учитися активно», формує універсальні навчальні дії [2].

В основі методу моделювання лежить принцип заміщення: реальний предмет дитина заміщає іншим предметом, його зображенням, будь-яким умовним знаком. При цьому враховується основне призначення моделей - полегшити дитині пізнання, відкрити доступ до

прихованих, що безпосередньо не сприймаються як властивості, якостей речей, їх зв'язків. Ці приховані властивості і зв'язки вельми істотні для пізнаваного об'єкта. У результаті знання дитини піднімаються на більш високий рівень узагальнення, наближаються до понять.

Моделювання в навчанні має два аспекти: моделювання як зміст, яке учні мають засвоїти, і моделювання як навчальна дія, засіб, без якого неможливе повноцінне навчання. У початковій школі дія моделювання здебільшого постає не як зміст (додаткова тема в навчанні), а саме як навчальна дія, засіб переходу мислення учнів на більш високий рівень, засіб, що дозволяє значною мірою уникнути формалізму знань [3].

Основне призначення моделі на уроці в тому, щоб за результатами її дослідження скласти уявлення про характер і особливості досліджуваного об'єкта. Моделювання являє собою процес створення учнями під керівництвом учителя образу досліджуваного об'єкта, що фіксує найістотніші його ознаки.

Основні етапи моделювання можна звести до таких: первинний збір інформації; постановка завдань; обґрунтування основних допущень; створення моделі, її дослідження; перевірка адекватності моделі реальному об'єктові.

Створенню будь-якої моделі передує активна робота з вивчення оригіналу (предмета або явища природи). Спочатку дитина ознайомлюється з об'єктом, виділяє найхарактерніші його особливості, встановлює його структуру (будову), внутрішні і зовнішні зв'язки об'єкта вивчення, аналізує і зіставляє дані спостережень. Як результат – у школяра виникає образ (модель), який вона прагне реалізувати у вигляді «теорії» або гіпотези, передати в художньому образі (малюнок, театралізація) або у вигляді предметної моделі [4, с. 115].

У 1 класі, вивчаючи «Я досліджую світ», у роботі з учнями доцільно використовувати моделі світлофора, виготовлені з паперу, іграшки-моделі транспортних засобів. Корисно виготовляти моделі Сонця, Землі з пластиліну, моделі-аплікації веселки, хмар, моделі, що відображають багатство і різноманітність природи нашої планети (схеми). Моделюючи, дитина сама визначає, у якому вигляді виконає модель - буде це малюнок, казка чи об'ємний предмет, відображена у грі ситуація дійсності. Учень стає активним учасником уроку, бере участь у виборі форм і методів, що використовуються. Це є рушійним мотивом у навчанні [5].

Отже, використання методу моделювання в початковій школі має багато переваг, серед яких легкість сприйняття інформації, доступність, це цікаво і зрозуміло для дітей. Використання моделювання допомагає як при ознайомленні дітей з новим матеріалом, так і при діагностиці набутих знань.

Література

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. С.15. URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf (дата звернення 30.11.2020).

2. Ландик М. І. Моделі як засіб наочності в процесі навчання природознавства. *Всеосвіта. Спільнота активних освітян.* URL: https://vseosvita.ua/library/modeli-ak-zasib-naocnosti-v-procesi-navcanna-prirodoznavstva-24945.html (дата звернення 30.11.2020).

3. Віскушенко І. В. Моделювання у навчальній діяльності молодших школярів. *Всеосвіта. Спільнота активних освітян.* URL: https://vseosvita.ua/library/modeluvanna-u-navcalnij-dialnosti-molodsih-skolariv-153304.html (дата звернення 30.11.2020).

4. Соловйова В. М., Вовчок О. Ю. Моделювання в освіті: Стан. Проблеми. Перспективи : Монографія. Черкаси: Брама. 2017. 266 с.

5. Методика формування уявлень про предмети і явища природи. *Студопедія.* URL: https://studopedia.org/10-111894.html (дата звернення 30.11.2020).

УДК 378.018.43

Солдатова Ангеліна Геннадіївна

СУЧАСНИЙ УРОК В УМОВАХ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ

У скрутних умовах пандемії коронавіруса (COVID-19) педагоги змушені вживати заходів щодо організації уроку. Довелося зіткнутися з несподіваними труднощами в зв'язку з введенням режиму самоізоляції.

Закриття навчальних закладів і екстрений перехід на дистанційне навчання пов'язані з очевидними проблемами, обумовленими головним чином недостатнім технічним оснащенням, відсутністю або слабкою підготовкою як педагогів, так і учнів до роботи в нових умовах. Ці та інші проблеми кидають виклик системі освіти в критичній ситуації [1].

Одночасно, поряд з очевидними викликами і проблемами, новий формат навчання надає широкий спектр можливостей і перспектив для зміни і вдосконалення освітніх систем, для яких критична ситуація створює форсовані умови [2, 5].

Визначимо поняття «дистанційне навчання». На основі аналізу педагогічної літератури сформулюємо наступне визначення: під дистанційним навчанням розуміється організація освітньої діяльності з застосуванням дистанційних освітніх технологій, які передбачають використання інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури для передачі інформації та опосередкованої синхронної або асинхронної взаємодії учнів і педагогів [3, 7, 9].

Для викладача сильна сторона онлайн-курсів полягає в можливості самовираження, в передачі свого досвіду нескінченному числу учнів; придбати нові контакти для співпраці в майбутньому [3].

Для здійснення дистанційного навчання викладач повинен володіти активними методами навчання і допомагати студентам формувати власні стилі навчання в онлайн-режимі, опановувати можливостями платформи онлайн-навчання і необхідним програмним забезпеченням, долати труднощі і бар'єри електронного спілкування. Для ефективного управління онлайн-курсом викладачам потрібно використовувати інструменти стимулювання учнів до освоєння курсу, виробляти у них дисципліну і навички дотримання термінів виконання завдань, здійснювати своєчасну оцінку студентських робіт і надавати оперативний зворотний зв'язок.

У даний час навчання в освітні закладах відбувається шляхом створення каналу в месенджері Telegram, через який може здійснюватися прийом документів (сканерів) для повноцінного функціонування освітнього процесу. Навчання може проводитися з використанням платформи Zoom. Zoom - сервіс для проведення відеоконференцій, онлайн-зустрічей і дистанційного навчання. Організувати зустріч може будь-хто, що створив обліковий запис.

Програма відмінно підходить для індивідуальних і групових занять, студенти чи школярі можуть заходити як з комп'ютера, так і з планшета з телефоном. До відеоконференції може підключитися будь-хто, хто має посилання, або ідентифікатор конференції. Захід можна запланувати заздалегідь, а також зробити повторювальне посилання, тобто для постійного уроку в певний час можна зробити одне і те ж посилання для входу.

Для належного здійснення освітнього процесу для школярів чи студентів слід провести інструктаж з використанню платформи ZOOM, оскільки на початку можуть виникати складності під'єднання, підключення мікрофона, відсутність чутності, неможливості включити веб камеру.

Можна виділити наступні позитивні сторони здійснення освітнього процесу із застосуванням платформи ZOOM для онлайн-навчання:

–дискусія в реальному часі, спілкування;

–інтерактивна дошка, на дошці є можливість для презентації;

–матеріали (спільний перегляд);

–є чат, в якому можна писати повідомлення, передавати файли;

–моніторинг відвідування заняття (за допомогою функції учасники);

–моніторинг викладача (запрошення на конференцію представника адміністрації);

–архівування заняття (за допомогою запису конференції).

Безумовно, стресова для всіх учасників освітнього процесу ситуація не могла не відбитися на проведенні занять. Але правильно підібрані матеріали курсу, виходячи з цілей і

задач навчання і характеристик навчального процесу в онлайн-середовищі, можуть забезпечити належний освітній результат, а викладачеві – позитивний зворотній зв'язок.

Література:

1. Ахмад І.М. Навчання студентів ВНЗ у дистанційній і змішаній формі. URL: http://interconf.fl.kpi.ua/node/1067

2. Воронкін О.С. Організація дистанційних технологій навчання на основі комп'ютерних інформаційних систем вищих навчальних закладів України URL: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/vsunud/2009-6E/09vosnzu.htm.

3. Дистанційна освіта: плюси та мінуси URL: http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/.

УДК [373.3.091.33:004.9]:57.081.1 Товстоног Катерина Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЛЮДИНА І ПРИРОДА»

У освітньому процесі інноваційні технології розвивають в учнів здатність мотивувати свої дії, здатність самостійно здобувати та орієнтуватися в отриманні інформації, формувати творче мислення, розвивати учнів шляхом максимального розкриття своїх здібностей, використовуючи передовий науково-педагогічний досвід.

Змістова лінія «Людина і природа» спрямована на формування у школярів уявлень про об'єкти та явища природи, прищеплення навичок культурної поведінки серед природи та здорового способу життя. Робота з даного напряму передбачає формування в дітей вміння орієнтуватися у різноманітності рослинного і тваринного світу, впізнаючи їх найпоширеніших представників і розрізняючи групи рослин (дерева, кущі, трави; овочі, фрукти, ягоди) і тварин (звірі, птахи, риби, комахи; дикі та свійські); будові живих організмів, сезонних змінах в природі. Дана змістова лінія представлена навчальними темами: об'єкти неживої природи, частини доби, погода, пори року, жива природа (рослини, тварини) [1].

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) допомагає вчителю: у підготовці до уроків (електронні конспекти, розробка дидактичних матеріалів тощо); в оформленні документації; під час перевірки знань учнів; у налагодженні спілкування з батьками учнів; під час обміну з колегами досвідом роботи, власними методичними надбаннями, обговорення з ними актуальних питань навчання і виховання школярів; під час демонстрації дослідів, процесів, таблиць; у проведенні різноманітних вікторин та ігор; в одержанні й систематизації необхідної інформації тощо. Таким чином, упровадження ІКТ на уроках полегшує роботу вчителя, а навчання дітей робить більш цікавим і ефективним [2].

Розглянемо шляхи використання ІКТ на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» під час вивчення змістової лінії «Людина і природа». ІКТ використовуються з метою:

- демонстрації об’єктів природи, карт, схем тощо;
- демонстрації документальних фільмів, мультфільмів про природу й природні явища;
- підбору текстового навчального матеріалу (віршів, загадок, оповідань, цікавих фактів тощо);
- проведення навчальних комп’ютерних ігор;
- розробки дидактичних матеріалів: карток із завданнями, схем, таблиць;
- демонстрації наочних посібників;
- використання педагогічних програмних засобів із мультимедійною підтримкою тощо [3].

Комп’ютерна мультимедійна навчальна програма, яка використовується на уроці, дозволяє: за мінімум часу на уроці донести до учнів більший об'єм учбового матеріалу, ніж під час роботи з підручником; своєчасно поповнювати теоретичні відомості новими фактами та подіями; комп’ютер сприяє не лише розвитку самостійності та творчих здібностей учнів, а й дозволяє змінити технологію навчання, надає уроку інтегрований характер. Усе це сприяє покращенню якості навчання [3].

Використання презентацій виправдане на будь-якому етапі вивчення теми та на будь-кому етапі уроку. Прийоми використання мультимедійних презентацій на різних етапах під час вивчення змістової лінії «Людина і природа» :контроль знань; виконання тестових завдань з наступною само або взаємоперевіркою; фронтальні відповіді на запитання; актуалізації знань: завдання із пошуку правильного твердження, заповнення пропусків у реченнях; ситуативні завдання; мотивації навчальної діяльності: демонстрація об’єктів або явищ, які будуть вивчатися на уроці з метою створення проблемної ситуації, прийом «Що це може значити?», прийом «Що далі?», прийом «Чому?», кросворд, ребус, загадка, сюрпризний момент; вивчення нового матеріалу: демонстрація наочного матеріалу під час розповіді вчителя, робота з таблицями, пояснення схемами в ході фронтальної бесіди, пошук відповіді на запитання, закріплення знань: пояснення учнями явищ при повторному показі, прийом «Знайди зайве», прийом «Розташуй у послідовності», різні диктанти, навчальне тестування, «А як би зробив ти?»; різні види рефлексії [3].

Отже, під час вивчення змістової лінії «Людина і природа» на інтегрованому курсі ЯДС дуже доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології, адже це крок у сучасність. Використання ІКТ розширює можливості творчості та підвищує інтерес до предмета, стимулює засвоєння учнями серйозних тем. Учні за допомогою електронних засобів

можуть поринути у світ природи не виходячи з класної кімнати та можуть розвивати одночасно різні вміння та навички.

Література

1. Освітня програма для 1 класу. Комунальний заклад "Іванівська спеціальна школа" вінницької обласної ради : веб сайт. URL: http://www.ivanivschoolinternat.in.ua/%D0%B4%D0%BB%D1%8F%D0%B3%D0%BE-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%83/ (дата звернення: 27.11.2020).

2. Методика і технологія. *Освіта.UA:* веб сайт. URL: http://osvita.ua/school/method/technol/6804/ (дата звернення: 27.11.2020).

3. Упровадження комп'ютера в процес навчання початкової школи. веб сайт. URL: https://sites.google.com/site/alonamoskalova2502/uprovadzenna-komp-utera-v-proces-navcanna-pocatkovoie-skoli (дата звернення: 27.11.2020).

УДК 373.3.016:5

Трубачова Вікторія Ярославівна

ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [1].

Формування логічного мислення учнів початкових класів – це фундаментальна складова всієї освіти, що значно підсилює її гуманітарну спрямованість. Для підготовки дітей до життя в сучасному інформаційному суспільстві необхідно в тому числі розвивати їх логічне мислення під час кожного загальноосвітнього предмету, що викладається в початковій школі. Формування логічного мислення учнів початкових класів здійснюється в тому числі і на уроках «Я досліджую світ», тобто при формуванні природознавчої компетентності молодших школярів.

Під логічним мисленням розуміється здатність і вміння дитини молодшого шкільного віку самостійно проводити прості логічні дії (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення тощо), а також складені логічні операції (побудова заперечення, твердження спростування як побудова міркування з використанням різних логічних схем [2, с. 146].

Тобто, логічне мислення – це уміння дізнаватися про предмет по даних ознака, уміння порівнювати, уміння розподіляти предмети по певних ознаках на групи, уміння встановлювати співвідношення загального і одиничного, розуміння сенсу слів: і, або, все, кожен, деякі, уміння робити висновок, уміння обґрунтовувати висновок. Критерієм сформованості логічного

мислення є регулярне застосування в процесі навчання нестандартних завдань, що дозволяє поступово формувати розвиток логічного мислення. логічне мислення – це уміння дізнаватися про предмет по даних ознака, уміння порівнювати, уміння розподіляти предмети по певних ознаках на групи, уміння встановлювати співвідношення загального і одиничного, розуміння сенсу слів: і, або, все, кожен, деякі, уміння робити висновок, уміння обґрунтовувати висновок [3, с. 66-67].

Важливо на початковому етапі навчання створювати для дітей умови, органічно поєднують ігровий і навчальний типи життєдіяльності: необхідно організувати діяльність дітей, у поєднанні з ігровою формою, знайомою та привабливою для дитини, але водночас навчальною за своїм спрямуванням. Розвиток мислення відбувається за умови оволодіння трьома видами мислення: наочно-дійовим, наочно-образним і логічним.

Для формування логічного мислення на уроках природознавства доцільно застосовувати вправи на підведення тих чи інших понять під визначення; завдання на з'ясування зв'язків між різними об'єктами та явищами, вправи на встановлення закономірності, а також завдання на доведення.

Логічні завдання сприяють формуванню вміння розмірковувати, оволодінню прийомів міркувань. Результатом засвоєння цього матеріалу повинно бути розуміння змісту логічної форми мислення – судження, поняття істини означень логічних дій; вміння аналізу суджень та їх класифікації; робота з простими і складними судженнями зі сполучниками «і», «або», «якщо..., то», «не», встановлення їх істинності чи хибності; виконання практичних завдань на складання істинних та хибних суджень на матеріалі з різних освітніх галузей (математики, мови, природознавства), на прикладах з повсякденного життя (зашифрованих дій, ребусів).

Формуванню логічного мислення також сприяє залучення молодших школярів до колективної діяльності (парна, групова робота) із застосуванням інноваційних методик, використанням інформаційно-комунікаційних засобів. В процесі пізнання природи відбувається різнобічний розвиток особистості учнів, розвиваються морально-етичні якості, формуються навички природо-охоронної діяльності. Навчання має бути цікавим, максимально наближеним до життя, враховувати вікові особливості молодших школярів.

В процесі формування логічного мислення слід прагнути викликати у дітей передусім допитливість, а згодом – стійкий інтерес до природи. Спостереження – це основний метод вивчення природознавства в початковій школі. Це безпосереднє сприйняття учнями об'єктів живої і неживої природи з метою формування правильних уявлень і понять, умінь і навичок. Спостереження за об'єктами та явищами пробуджують в учнів пізнавальний інтерес, розвивають мислення шляхом вміння робити висновки та їх обґрунтовувати; розвиває критичність і самостійність думки, цілеспрямовану увагу і спостережливість, здібності щодо

самостійного проведення простих логічних дій, таких як аналіз, синтез, порівняння, узагальнення тощо). Оволодіння такими вміннями сприяє формуванню логічного мислення у молодших школярів [4].

Крім того, на уроках «Я досліджую світ» доцільно використовувати проблемне навчання, що базується на організації освітнього процесу, та передбачає створення проблемної ситуації й активну самостійну діяльність учнів у її розв'язанні, що веде до ґрунтовного засвоєння й закріплення наукових положень, розвиває творче мислення, здатність до самостійної діяльності. Проблемна ситуація завжди базується на суперечності. Вчитель разом з дітьми може розв'язувати проблемні ситуації, застосовуючи викладання знань, частково-пошукову діяльність та організацію дослідницької діяльності шляхом спостереження учнів за природою чи за результатами самостійного досліду. Керуючи пошуковою діяльністю учнів, педагог добирає систему проблемних завдань, які необхідно вирішити учням.

Також, ефективним засобом формування логічного мислення є метод проєктів, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції. Метод проєктів є організацією навчання, за якою учні набувають знань і навичок у процесі планування й виконання практичних завдань-проєктів. Перевагами використання даного методу в початковій школі є: забезпечення високого рівня знань випускників, уміння самостійно набувати і застосовувати їх на практиці; розвиток кожного учня як творчої особистості; залучення кожного учня до активної пізнавальної діяльності; формування навичок пізнавальної і дослідницької діяльності, розвиток критичного мислення; спілкування з однолітками не тільки своєї школи, міста, але й інших міст і навіть країн; оволодіння методами дослідження (аналіз літератури, пошук джерел інформації, збір та обробка даних, висунення гіпотез та методів їх вирішення); тощо [5, с. 103].

Використання проєктної технології у початковій школі має свою специфіку: слід враховувати вікові та психологічні особливості учнів. Усі етапи проєктної діяльності повинні контролюватися вчителями, оскільки і теоретичних, і практичних знань та вмінь у молодших школярів недостатньо. Проєкти для початкової школи у більшості випадків мають бути короткотривалі. Працюючи над проєктом, молодші школярі вчаться працювати в колективі, розподіляти відповідальність, аналізувати результати діяльності, відчувати себе членом команди, адекватно оцінювати свою роботу [5, с. 106].

Таким чином, формування логічного мислення молодших школярів – важлива складова частина педагогічного процесу. Допомогти учням в повній мірі проявити свої здібності, розвинути ініціативу, самостійність, творчий потенціал – одне з основних завдань сучасної школи [1].

Література

1. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (дата звернення: 01.12.2020). 44 с.

2. Малапов С.В. К вопросу о составе и структуре теоретического мышления. Мир психологии. 2001. Вип. №1. С. 145-155.

3. Заяць О. В. Психолого-педагогічні основи розвитку логічного мислення дітей молодшого шкільного віку. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2014. Вип. 48, сер. 5 С. 66-67.

4. Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli (дата звернення: 01.12.2020).

5. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах: навчальний посібник. Київ: Веселка, 2012. 334 с.

УДК 372.41 (043) Хараман Вікторія Олександрівна

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність проблеми формування іншомовної компетентності у читанні зумовлюється потребою її дослідження у контексті компетентнісного підходу: необхідно визначити структуру іншомовної компетентності у читанні, уточнити цілі її формування в початковій, основній і старшій школі, окреслити етапи формування іншомовної компетентності у читанні, охарактеризувати засоби і способи контролю рівня її сформованості.

Читання – рецептивний вид мовленнєвої діяльності, спрямований на сприйняття і розуміння писемного текс ту. Читання є складником комунікативної діяльності людини, оскільки забезпечує писемну форму спілкування. Читання як комунікативне уміння та засіб спілкування є, поряд з усним мовленням, важливим видом мовленнєвої діяльності та найбільш розповсюдженим способом іншомовної комунікації, яким учні мають оволодіти згідно з вимогами чинної програми та Державного стандарту з іноземних мов [3].

Цілі навчання читання: У процесі навчання іноземної мови необхідно сформувати уміння читати на комунікативно достатньому рівні, з тим, щоб учні могли розуміти: основний зміст нескладних автентичних текстів та досягти повного розуміння складніших за змістом і структурою текстів різних жанрів.

Навчання читання є складним і тривалим процесом, у якому розрізняють три основні стадії: формування техніки читання; навчальне читання; зріле читання.

Труднощі читання – це труднощі, які перш за все пов'язані з оволодінням техніки читання, яка передбачає засвоєння системи графічних знаків, відмінних від рідної мови, формування навику звуко-буквених та букво-звукових співвідношень. Треба підкреслити, що оволодіння технікою читання являється проблемою не тільки в іноземній, але й в рідній мові [5].

Серед вправ, що формують навички техніки читання, слід насамперед назвати такі:

Читання хором за вчителем. Вправи цього типу будуються лише на знайомому матеріалі. Таке читання формує у учнів також уміння членувати речення на синтагми, правильно інтонувати їх, розставляти фразові наголоси тощо.

Самостійне індивідуально - масове читання. Учні незалежно один від одного одночасно напівголосно або голосно читають текст. Для такого читання пропонують лише тексти, в яких учні, на думку вчителя, не робитимуть помилок, або такі, що вже читалися на попередніх уроках.

Читання в класі включає кілька кроків: перевірка знання заданих на попередньому уроці виразів, включення їх у фонетичну зарядку. Озвучення тексту. Перший раз текст може прочитати вчитель. Його можна прослухати також в аудіо записі. Повторення читання має супроводжуватись аналізом граматичних форм тощо. Оцінювання [1].

Етапи роботи з текстом для читання:

До читання тексту: аналіз мовних та/або смислових труднощів тексту; прогнозування змісту тексту за його назвою, ілюстрацією, ключовими словами, першим/останнім реченням тощо; формулювання комунікативної установки на читання тексту.

Протягом читання тексту: власне читання тексту.

Після читання тексту: контроль розуміння змісту (основного і детального) тексту; обговорення змісту тексту.

Метою виявлення розуміння учнями основної ін формації тексту виконуються вправи такого характеру: 1. Прочитати заголовок (початкові речення) і сказати, про що може розповідатися у тексті. 2. Дати відповіді на запитання вчителя щодо основного змісту (допускаються відповіді рідною мовою). 3. Вибрати з кількох запропонованих учителем заголов ків найбільш прийнятний. 4. Послухати твердження і виправити неправильні (які не відповідають змісту). 5. Вибрати з ряду малюнків ті, що ілюструють зміст тексту. 6. Підібрати до запитань правильні відповіді згідно з основним змістом. 7. Вибрати з оцінюючих суджень те, яке відповідає думці читача про прочитаний текст, проблему. 8. Коротко передати основний зміст тексту рідною мовою. 9. Висловити свою думку про зміст тексту, дати йому оцінку (рідною мовою) [2].

Читання з повним розумінням тексту (вивчаюче читання) має на меті досягнення максимально повного і точного розуміння інформації тексту і критичного осмислення цієї інформації. Це вдумливе читання, яке здійснюється у повільному темпі. Може виникати необхідність у перечитуванні окремих частин тексту для досягнення якомога точнішого розуміння змісту.

Вправи, які виконуються з метою формування умінь вивчаючого читання та контролю повноти розуміння прочитаного тексту, носять переважно такий характер: відповісти на запитання вчителя щодо основної інформації тексту; відповісти на запитання, що стосуються важливих деталей; сказати, чи співвідноситься представлена вчителем інформація з тією, яка почерпнута учнями з тексту; знайти у тексті вказані учителем факти/ одиниці смислової інформації, інші вправи пошукового характеру; виконати альтернативний тест, тест множинного вибору та ін.

Контроль розуміння прочитаного шляхом виконання післятекстових вправ. Відповіді на запитання вчителя стосовно основної інформації тексту (короткі або повні відповіді). Відповіді на запитання, пов'язані з важливими деталями тексту (повні та короткі відповіді). Вправи на знаходження вказаних учителем фактів. Перевіряється вміння орієнтуватися у тексті, знахо дити одиниці смислової інформації, наприклад, швидко знайти і прочитати речення, в якому назива ються головні персонажі (місце дії, час, характерис тики персонажів, причини та наслідки дій і т. і.) [4].

Отже, читання іншомовних текстів розвиває мислення учнів, допомагає усвідомити особливості системи іноземної мови і глибше зрозуміти особливості рідної. Інформація, яку отримує учень з іншомовних текстів, формує його світогляд, збагачує країнознавчими знаннями про історію, культуру, побут країни, мову якої він вивчає. Велика розумова робота, котра виконується читцем з метою проникнення у зміст тексту, розвиває мовну здогадку, самостійність у подоланні мовних та смислових труднощів, інтерес до оволодіння іноземною мовою.

Література

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні: навчальний посібник. *Іноземні мови*. 2012. С. 19-30.

2. Борецька Г.Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання: навчальний посібник. *Іноземні мови*. 2012. № 1. С.3-8.

3. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учебное пособие для студентов лингвистических университетов и факультетов иностранных языков высших педагогических учебных заведений. «Академия», 2006. 336 с.

4. Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О., Гапонова С. В., Гринюк Г. А., Олійник Т. І., Онищенко К. І., Петращук О. П., Сажко Л. А. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підруч. для студ. вузів: Ленвіт, 2002. 328 с.

5. Панова Л. С., Андрійко І. Б., Тезікова С. В. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

УДК 37.013.32

Хоренко Кароліна Сергіївна

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Передавання знань є складовою людської діяльності, тому застосування новітніх інформаційних технологій у галузі освіти зумовлені двома чинниками. З одного боку, це необхідність підготувати учня до його майбутнього робочого місця, а з іншого - необхідність більш ефективної передачі знань, до швидкого сприйняття й обробки інформації, яка надходить, успішно її відображати і використовувати. Наявність знань та вмінь з інформаційних технологій стає базовою вимогою для випускника школи. Молода людина, яка не володіє сучасними ІКТ буде відкинута за межі сучасного інформаційного суспільства.

Сьогодні гострою є потреба розробки і впровадження нових технологій формування знань, умінь і навичок, нового змісту, методів, засобів навчання, дидактично-методичного забезпечення в цілому [1]. На відміну від звичайних уроків, метою яких є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, нестандартний урок найбільш повно враховує вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня. У ньому поєдналися елементи традиційних уроків - сприймання нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення - але у незвичайних формах.

Інноваційними технологіями в трудовому навчанні є:

1. Проектні технології.
2. Інтерактивні технології.
3. Ігрові технології.
4. Інформаційно-комунікаційні технології [2].

Метою створення і застосування засобів мультимедіа є забезпечення навчально-виховного процесу трудового навчання сучасними засобами навчання, зокрема засобами унаочнення навчального матеріалу, які можуть бути використані як складові навчального середовища нового покоління. Засоби мультимедіа на уроках трудового навчання дозволяють розв`язати такі основні завдання:

- формування в учнів технічного світогляду, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність, спираючись на закони та закономірності розвитку природи, суспільства, виробництва і науки;

- ознайомлення учнів з місцем і роллю ІКТ у сучасному виробництві, повсякденному житті;

- ознайомлення та залучення учнів до різних видів діяльності, формування необхідних для цього знань і вмінь, навчання учнів способів використання різноманітних засобів праці;

- в учнів культури праці, навичок раціонального ведення домашнього господарства, культури побуту, відповідальності за формування результати власної діяльності, комплексу особистісних якостей, потрібних людині як суб’єкту сучасного виробництва і культурного розвитку суспільства [1].

На уроках трудового навчання використання інноваційних технологій здійснюється за наступними напрямами: 1) інтерактивні заняття. Цей вид роботи застосовують здебільшого для вивчення нового матеріалу; 2) різноманітні комп'ютерні вправи. Цей вид діяльності спрямований напрактичне застосування та засвоєння умінь і навичок на основі попередньо вивченого теоретичного матеріалу;3) використання мультимедійних технологій у навчанні дає змогу здійснити справжній технологічний прорив в організації і практичній реалізації навчального процесу. У практичній роботі вчителі широко використовую довідники, навчальні, демонстраційні програми тощо.4) значно полегшують роботу і, що досить суттєво, дозволяють виявити реальний рівень знань учнів тестові програми [2].

Отже, формування творчої компетенції учнів дає можливість: сприяти усвідомленню учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань; реалізувати здібності та інтереси учнів у сфері проектно-технологічної діяльності та технічної творчості; оволодівати вміннями оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей [3].

Література

1. Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання. URL: https://sites.google.com/site/sajtvcitelatrudovogonavcanna33/vikoristanna-innovacijnih-tehnologij-na-urokah-trudovogo-navcanna (дата звернення: 05.12.2020).

2. Методичні рекомендації щодо застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання. URL: https://sites.google.com/site/sajtvcitelatrudovogonavcanna33/vikoristanna-innovacijnih-tehnologij-na-urokah-trudovogo-navcanna (дата звернення: 05.12.2020).

3. Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання. URL: http://timso.koippo.kr.ua/hmura10/vykorystannya-innovatsijnyh-tehnolohij-na-urokah-trudovoho-navchannya/ (дата звернення: 05.12.2020).

УДК: 372.45 (043)
Чернікова Анастасія Олександрівна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Основна мета навчання іноземної мови в початковій школі забезпечується формуванням комунікативної компетентності учнів: лінгвістичний, мовний та соціокультурний досвід школярів. Успішне досягнення цієї мети можливе лише в тому випадку, якщо ураховувати пізнавальні здібності молодших школярів, особливості оволодіння мовою на різних етапах розвитку і методично правильне застосування сучасних освітніх технологій в навчальному процесі, в першу чергу інтерактивний, комунікативний і ігровий.

Ефективність навчання іноземній мові багато в чому залежить від урахування вікових психофізіологічних особливостей і потреб, від чіткого узгодження вимог програми з можливості для учнів, а також використання прийнятних викладачами методів, прийомів та навчальних посібників. Базові підходи до вивчення іноземної мови в початковій або середній школі: компетенції, при застосуванні яких в учнів формується іншомовна комунікативна компетенція; комунікативно-діяльнісний, що полягає у вивченні мовної діяльності через іноземну мову. Під компетенцією розуміється інтегрований процес навчання особистісних здібностей, що складаються зі знань, навичок, умінь, досвіду, цінності, відносини і т. д., які можуть бути реалізовані на практиці. Навчання комунікативної компетенції іноземної мови, тобто вміння успішно вирішувати завдання взаємодії з носіями мови, які навчаються у відповідності з нормами і культурними традиціями. Пряме і непряме спілкування - практична мета іноземного навчання мови в початковій школі [1, с. 42-43].

Основні особливості вивчення іноземної мови молодшими школярами це є схожість процесів вивчення іноземної мови або рідної мови, їх динамічність і сценічний характер. Для результатів багаторічних експериментальних досліджень австрійські психолінгвісти А. Пельцер-Карпфен і Р. Зангл виділили три етапи зарубіжного мастерингу умов у молодших школярів: початковий етап - етап сприйняття і імітаційно-репродуктивного вивчення іноземної мови (перший і другий років навчання); реорганізація - етап аналізу мовних творів, пошук і перевірка правил, моделювання зв'язків (другий, третій і четвертий рік навчання); стабільний - етап установки і застосування правила мови (закінчення четвертого року навчання) [2, с. 60].

Гра, відіграє важливу роль у житті дітей, може забезпечити позитивне ставлення до навчання, саморозвитку та самовиховання особистості і, як результат, сприятиме успішному формуванню іншомовної комунікативної компетентності. До основних видів діяльності, яка найбільше сприяє мовленнєвому розвитку дитини, включають ігри із імітацією звуку, навчальні ігри з предметами та картки, спілкування дітей з учителем на основі таких видів діяльності, як розгляд предметів, малюнків, мультфільмів, прослуховування коротких оповідань, казки, вірші з ілюстраціями до них, запам'ятовування вірші, пісні, рими, скоромовки з відображенням та виконанням рухів, постановка. Слід підкреслити, що комунікативно спрямоване вивчення іноземної мови характерне для учнів 6-7 років діяльність мотивує їхнє спілкування іноземною мовою та готує молодших учнів до нових для них освітніх заходів.

Організація комунікативно-ігрової діяльності молодших школярів забезпечує мотиваційну, семантичну та процедурну основу для моделювання у навчальному процесі ситуацій, адекватних до їх віку, спілкування з метою формування іншомовної комунікативної компетентності на початковому рівні. Це доцільне та ефективне використання прийомів з елементами змагання в початковій школі (конкурси, вікторини); прийоми з елементами вгадування (шаради, загадки, кросворди); техніки з елементом реінкарнації (ігри пантоміми, замальовки, інсценізації, рольові ігри); техніки з елементами мистецтва перформанс (лічилки, скоромовки, рими, вірші, пісні); прийоми с елементи сюжетної організації (казки, легенди, байки) [1, с. 48].

Слід додати, що один з ефективних методів навчання початкове іншомовне спілкування учнів початкової школи використання римованих текстів. Використання римованих текстів на уроках іноземної мови забезпечує уявлення лексичних одиниць і мовні моделі, легке та ефективне запам'ятовування матеріалу іноземною мовою, а також можливість його швидкого повторення; інтенсифікує навчальний процес хорової роботою, сприяє формуваню в учнів стійкі слухові і розмовні навички, розвиток почуття ритму, музичний і фонематичний слух, соціалізація, всебічний розвиток дітей [3].

Отже, можна зробити такі висновки, початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі є надзвичайно важливим, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної компетентності, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Врахування вікових особливостей учнів початкових класів загальноосвітньої школи учителем під час формування в молодших школярів комунікативної компетентності сприяє підвищенню ефективності і якості цього процесу, забезпечує високі результати навчальних досягнень.

Література

1. Ніколаєва С. Ю. Сучасні тенденції формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Іноземні мови*. 2012. №1. С. 42–51.

2. Паршикова О. О. Особливості першого етапу навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи. *Наукові записки. Серія: педагогіка*. 2015. № 3. С. 59–66.

3. Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл. URL: http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/16/inozemna-mova-poyasnyuvalna-znz-sznz-1-4-klasbelyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf (дата звернення: 10.12.2020)

УДК 372.46 (043)

Черська Наталя Миколаївна

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Основна мета навчання іноземній мові у загальноосвітніх навчальних закладах – це спроможність учнів здійснювати безпосередньо спілкування з носіями мови, яка вивчається, в найбільш поширених ситуаціях повсякденного спілкування. А як відомо, спілкування - це не тільки говоріння на іноземній мові, але й сприйняття мови співрозмовника на слух. Тобто говоріння і аудіювання являються основними видами мовленнєвої діяльності у спілкуванні з носіями іноземної мови.

Аудіювання є органічною складовою навчального процесу і невід’ємним компонентом усного мовлення, однак у процесі формування іншомовної компетентності учнів значна увага надається говорінню і лише незначна частина навчального часу відводиться на аудіювання. Аудіювання є самостійним видом мовленнєвої діяльності, оскільки нормативне говоріння учнів безпосередньо залежить від рівня сформованості іншомовної компетентності в аудіюванні [1].

Компетентність в аудіюванні (КА) є здатністю слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Складниками КА є вміння, навички, знання, а також комунікативні здібності.

Першим складником КА є мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні вміння. До *мовленнєвих умінь* аудіювання відносяться: вміння виділяти в аудіотексті основну інформацію і прогнозувати його зміст; вміння вибирати головні факти, не звертаючи уваги на другорядні; вміння вибірково розуміти необхідну інформацію

прагматичних текстів в опорі на мовну здогадку, контекст; вміння ігнорувати невідомий мовний матеріал, несуттєвий для розуміння тощо.

На формування КА впливає рівень сформованості в учнів *інтелектуальних умінь*, як-то ймовірного прогнозування, критичного оцінювання почутої інформації, поєднання в процесі слухового сприймання мнемічної та логіко-смислової діяльності, класифікації й систематизації отриманої інформації тощо. Важливу роль при формуванні КА відіграють також *навчальні вміння*, зокрема використання електронних засобів навчання, та *організаційні вміння*, наприклад, самостійного учіння. *Компенсаційні вміння* аудіювання, як-то використання мовної й контекстуальної здогадок та паралінгвістичних засобів для розуміння почутого, ігнорування невідомого мовного матеріалу, несуттєвого для розуміння, входять до складу мовленнєвих умінь аудіювання [2, с. 19].

Ефективність розвитку аудитивних умінь зумовлюється рівнем сформованості у школярів мовленнєвих навичок: фонетичних навичок сприймання й розпізнавання окремих звуків та їх сполучень у мовленнєвому потоці, а також різних інтонацій; лексичних навичок розпізнавання звукових образів лексичних одиниць та їх безпосереднього розуміння; граматичних навичок розпізнавання на слух граматичних форм і прогнозування синтаксичних структур.

Ще одним складником КА є декларативні та процедурні знання. Прикладами декларативних знань слугують мовні знання (фонем, інтонем, лексичних одиниць, граматичних структур тощо) та країнознавчі знання (культури країни виучуваної ІМ, зокрема фонові знання). До процедурних знань, як приклад, можна віднести соціокультурні знання, зокрема мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв ІМ у процесі аудіювання [2, с. 20].

Визначальними рисами аудіювання вважаються такі. 1. За характером мовленнєвого спілкування аудіювання, як і говоріння, відноситься до видів мовленнєвої діяльності, що реалізують усне безпосереднє спілкування. 2. За своєю роллю у процесі спілкування аудіювання є реактивним видом мовленнєвої діяльності, так само, як і читання. 3. За спрямованістю на прийом і видачу мовленнєвої інформації аудіювання, як і читання, є рецептивним видом МД. 4. Форма перебігу процесу аудіювання — внутрішня, невиражена, на відміну від говоріння і письма, які актуалізуються у зовнішньому плані. Предметом аудіювання є чужа думка, яка закодована в аудіотексті і яку належить розпізнати. 5. Продуктом аудіювання є умовивід, результатом – розуміння сприйнятого смислового змісту і власна мовленнєва та немовленнєва поведінка. Аудіювання є комплексною мовленнєвою розумовою діяльністю. Воно базується на природній здатності, яка удосконалюється у процесі індивідуального розвитку людини і дає їй можливість розуміти інформацію в акустичному коді, накопичувати її в пам’яті чи на письмі, відбирати та оцінювати її згідно з інтересами чи

поставленими завданнями. Важливими факторами формування такої здатності є: 1. перцептивні та мовленнєвомоторні передумови, 2. загальні інтелектуальні передумови, 3. фактичні знання, 4. знання та вміння в рідній мові, 5. іншомовні знання та вміння, 6. мотивація [3].

Успішність формування КА зумовлюється низкою факторів: 1) умовами сприймання аудіоповідомлення; 2) індивідуально-психологічними особливостями самого слухача (рівня сформованості його мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності інтересу тощо); 3) мовними характеристиками аудіоповідомлення [2, с. 21].

Систему вправ для формування КА складають дві підсистеми: I) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання і II) вправи для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання. Кожна з підсистем містить по дві групи вправ. До I підсистеми входять вправи, спрямовані на: 1) формування мовленнєвих навичок аудіювання: фонетичних, лексичних, граматичних та 2) розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання: мовленнєвого слуху, ймовірного прогнозування, пам'яті. До II підсистеми входять вправи, націлені на розвиток мовленнєвих умінь аудіювання: 1) вправи, які готують учнів до аудіювання текстів, та 2) вправи в аудіюванні текстів [2, с. 25].

Загалом можна говорити про важливість аудіювання як виду мовленнєвої діяльності на початковому етапі навчання іноземної мови, оскільки рівень сформованості компетентості в аудіюванні зумовлює ефективність формування компетентності в говорінні.

Як уже зазначалося, основною метою аудіювання є забезпечення підготовки учнів до спілкування у ситуаціях реальної комунікації. Правильна організація процесу аудіювання, врахування вікових особливостей та інтересів слухачів, дотримання етапів організації аудіювання, принципу посильності текстів та їх інформативності дозволить сформувати слухові навички учнів на належному рівні та підготує їх до спілкування іноземною мовою у різних життєвих ситуаціях.

Література

1. Бандура А. Формування компетентності в англомовному аудіюванні учнів старшої школи засобами інтернет подкастів podcastsinenglish.com. *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал* 2018. №12. URL: https://nauka-online.com/ua/publications/pedagogika/2018/12/formuvannya-kompetentnosti-v-anglomovnomu-audiyuvanni-uchniv-starshoyi-shkoli-zasobami-internet-podkastiv-podcastsinenglish-com/ (дата звернення: 17.12.2020)

2. Бігич О.Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіювання. *Іноземні мови*. 2012. №2. С.19-30.

3. Навчання аудіювання. *Методика викладання іноземної мови*. URL: https://sites.google.com/site/metodikavikladannaim/navcanna-audiuvanna (дата звернення: 17.12.2020).

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНОГО, ТИПОЛОГІЧНОГО І ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО МОВОЗНАВСТВА

Анохіна М. В. МОВНА ГРА ЯК ЛІНГВІСТИЧНЕ ЯВИЩЕ……... 3

Дейнека С. О. ЯВИЩЕ ПАРОНІМІЇ ТА ЙОГО РОЗМЕЖУВАННЯ З ОМОНІМІЄЮ, ПОЛІСЕМІЄЮ, СИНОНІМІЄЮ ТА АНТОНІМІЄЮ……. 5

Демура Т. О. DEFINITION OF "TEXT"…… 7

Дуженко Г. А. THE CONCEPT OF "TIME" IN MODERN SPEECH REALITY…….. 9

Єрмакова М. В. ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ….. 11

Кукліна Д. А. ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СЛЕНГ»……. 13

Лєшкова Г. П. МІСЦЕ ЛІНГВАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ В СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ……. 16

Лиман М. М. ШЛЯХИ ПОПОВНЕННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ……... 19

Сергеев Д. С. THE PLACE AND FUNCTIONS OF AMERICAN SLANG IN THE COMMUNICATION PROCESS…….. 23

СЕКЦІЯ
ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО АНГЛОМОВНИХ КРАЇН

Бєлік Я. М. THE HISTORY OF WORLD ESPORT…… 26

Божко В. В. QUEEN – THE BUSINESS CARD OF UNITED KINGDOM…… 28

Васильєва О. І. SLANG AS A REFLECTION OF AMERICAN CONTR-CULTURE IN THE MIDDLE OF 20TH CENTURY……... 29

Васильєва П. І. AUSTRALIAN CHRISTMAS SONGS AS A REFLECTION OF THEIR NATIONAL HOLIDAY TRADITIONS…….. 30

Забєліна В. О. THE HISTORY OF NETFLIX: THE BIGGEST UP-TO-DATE STREAMING SERVICE…….. 33

Настаченко Ю. І. CINEMA OF GREAT BRITAIN…… 36

Подгайко А. С. HOLIDAYS IN ENGLAND: TRADITIONS AND CUSTOMS……... 37

Потес К. С. FOOTBALL IN ENGLAND…… 39

Цуканова А. Е. WHICH SIDE ARE YOU ON - HIP-HOP OR RNB?..... 40

СЕКЦІЯ
ЛІТЕРАТУРНІ СТУДІЇ

Бабик Я. І. СЕМАНТИКА ХРОНОТОПУ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ ТІМА БЕРТОНА «ТРУП НАРЕЧЕНОЇ»…… 42

Біляшевич А. В. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ АФРО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ…… 44

Дуднік В. В. ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРУ У РОМАНІ «КОХАНЕЦЬ ЛЕДІ ЧАТТЕРЛЕЙ»….. 47

Ільяшенко Г. А. СОЦІАЛЬНІ ТА ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ ВИТОКИ РОМАНУ Г. БІЧЕР-СТОУ «ХАТИНА ДЯДЬКА ТОМА»…….. 48

Марченко А. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ РОМАНТИЗМУ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ…….. 50

Мацегора Е. М. ЖАНР ПУТЕШЕСТВИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ МАРКА ТВЕНА…… 52

Папаяні Т. С. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКАНСЬКОГО МАГІЧНОГО РЕАЛІЗМУ……. 54

Паріоті К. В. СВОЄРІДНІСТЬ МОТИВІВ ТВОРЧОСТІ В. ІРВІНГА ТА Е. А. ПО ЯК ПРЕДСТАВНИКІВ АМЕРИКАНСЬКОГО РОМАНТИЗМУ…… 56

Подрезенко В. А. ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ЕМІЛІ ДІКІНСОН ЯК КЛАСИКА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ……. 59

Роменська А. А. ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОСТІ ЕДГАРА ПО В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО ТА ДУХОВНОГО ЖИТТЯ США……... 61

Северіна К. С. РЕЦЕПЦІЯ ДЖ. МІЛЬТОНА У КРИТИЦІ…….. 63

Тивровська А. І. СТАНОВЛЕННЯ САТИРИЧНОГО РОМАНУ В АМЕРИКАНЬСКІЙ ЛІТЕРАТУРІ……... 65

Шульга В. С. Проблематика твору Ф.Кафки «Перевтілення»…….. 67

СЕКЦІЯ
ІТАЛІЙСЬКА МОВА: ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ТА ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анісімова А. О. ФУНКЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕМАТИЧНО РІЗНОРІДНИХ БЛОГІВ……. 69

Болховітіна К. В. СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ В ІТАЛОМОВНОМУ АНЕКДОТІ ЯК ЛІНГВІСТИЧНА І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА……. 71

Борисенко П. О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КАЗКИ "LE AVVENTURE DI CIPOLLINO" ДЖАННІ РОДАРІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ……. 73

Івлева О. О. ТИПОВЕ ТА ВІДМІННЕ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ПОЕТІВ ЕПОХИ РОМАНТИЗМУ НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ ТВОРІВ ДЖАКОМО ЛЕОПАРДІ ТА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА……... 75

Клименко Д. О., Грачова А. В. ФЕМІНІТИВНИЙ СЛОВОТВІР В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВАХ……. 78

Муравйова Н. В., Грачова А. В. ПРИСЛІВНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОЗНАКИ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ…… 80

Рашевський С. О. АНГЛІЦИЗМИ В ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ……. 82

Савін М. О. ПРИКМЕТНИК В ІТАЛІЙСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ……. 84

Сугак Ю. Д. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ДЕТЕКТИВУ НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ДОНАТО КАРРІЗІ…….. 86

Щекочихіна П. О. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВОПИСУ ІТАЛІЙСЬКОГО РЕНЕСАНСУ…… 88

СЕКЦІЯ
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФРАНКОМОВНИХ КРАЇН

Аврамова О. Д. CHRISTIAN DIOR: ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ БРЕНДА……. 89

Боева Д. С. ИНФЕРНАЛЬНЫЙ СЛОВАРЬ КОЛЛЕНА ДЕ ПЛАНСИ……..... 92

Булдиско Г. Д. ОРДЕН ТАМПЛІЄРІВ В ІСТОРІЇ ФРАНЦІЇ 95

Буряк В. Г. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ... 98

Грекова А. В. КОКО ШАНЕЛЬ: ВНЕСОК ВЕЛИКОЇ КУТЮР'Є У СВІТ МОДИ…… 101

Григор'єва М. Є. ЕКЗОТИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ…….. 104

Гулькова Ю. О. РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ ФРАНЦУЗСКИМ ЯЗЫКОМ И КВЕБЕКСКИМ ВАРИАНТОМ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА……... 106

Ільїна В. П. КАТЕГОРІЯ КІЛЬКОСТІ В ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ……. 109

Керова П. С. СЛОВ'ЯНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ…….. 111

Кравчук О. І. СЛЕНГОВА ЛЕКСИКА В МОВІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА АМЕРИКАНСЬКОЇ МОЛОДІ…… 114

Чупренюк А. О. ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ КУХНІ……. 116

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Воличенко М. О. ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ СОНЕТУ МОДЕРНІЗМУ…….. 118

Єлісєєва Д. Є. ОБРАЗ ШЛЯХТИЧА В ЛІТЕРАТУРІ XVII СТОЛІТТЯ…….. 120

Колодій Є. С. КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЙКИ……. 121

Кононова А. П. ЖАНРОВА СВОЄРІДНІСТЬ ГОТИЧНОГО РОМАНУ…… 122

СЕКЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГЕРМАНІСТИКИ

Белай Ю. В. ДІЛОВИЙ ДИСКУРС, ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИКИ…….. 125

Колмакова Ю. С. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ КОНЦЕПТ ТА ЙОГО СТРУКТУРИ…….... 126

Косолапова К. А. ВИЗНАЧЕННЯЯ ТЕРМІНІВ «ТОПОНІМІКА» І «ТОПОНІМ»…… 128

Кузнецова А. О. ЕВФЕМІЗМИ ТА ЇХНЯ КЛАСИФІКАЦІЯ……... 129

Монастирна О. В. НЕОЛОГІЗМИ ТА ЇХНІ ОСОБЛИВОСТІ…..…….. 131

Петрук П. Ю. SPRACHLICHE MERKMALE DER DEUTSCHEN WERBUNG…….. 133

Ретюніна Д. І. ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ОСОБИ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ……. 135

Реуцька М. М. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕКЛАДУ ІНШОМОВНИХ НАЗВ КІНОФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ……. 138

Соловйова А. О. АНТРОПОЦЕНТРИЗМ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ. НАЙМЕНУВАННЯ ОСОБИ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ……. 139

Тобагулова Є. М. ВИДИ СЛОВОТВІРНИХ ФОРМ ІМЕННИКІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ… 141

СЕКЦІЯ
КРАЇНОЗНАВСТВО НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

Воронкова Ю. Е. DIE ENTSTEHUNG UND ENTWICKLUNG VON VOLKSWAGEN AG.. 143

Гайдарова О. В. SOZIALE PROBLEME IN DEN LIEDERN VON „KRAFTKLUB“….…… 146

Гамзаєва-Прутковська Е. В. UNTERNEHMEN IN DER DDR…….. 147

Громова Д. В. ALBRECHT ALTDORFER – EIN GENIALER BILDSCHÖPFER…… 149

Добровольська А. С. DIE ROLLE DER SPRICHWÖRTER BEIM DEUTSCHLERNEN…… 151

Захарченко Д. С. UNGEWÖHNLICHE MUSEEN IN DEUTSCHLAND…….. 154

Згара С. В. WESTUNTERNEHMEN DER DDR-ÄRA……... 156

Ільяшенко Г. А. STEREOTYPEN ÜBER DEUTSCHE FRAUEN..……... 158

Колмакова Ю. С. DEUTSHE PRESSE, IHRE STRUKTUR UND ROLLE IN DER GESELLSCHAFT……....…….. 161

Кузнецова А. О. DER DEUTSCHE PRESSERAT…….. 162

Любченко І. А. RÖMISCH-DEUTSCHER KAISER OTTO I. DER GROßE…….. 164

Марченко А. В. STEREOTYPEN ÜBER DEUTSCHE MÄNNER……. 167

Монастирна О. В. DEUTSCHLAND, DER GRÖSSTE ZEITUNGSMARKT EUROPAS…… 168

Папаяні Т. С. MODERNE TRENDS IN DER DEUTSCHEN MUSIK…… 170

Паріоті К. В. DIE INTERESSANTEN FAKTEN AUS DEM LEBEN VON CARL BENZ…… 172

Петрова А. О. DIE VORDRINGLICHSTEN SOZIALEN PROBLEME IN DEUTSCHLAND. 174

Петрук П. Ю. ARTEN VON WERBUNG IN DEUTSCHLAND…… 176

Подрезенко В. А. INTERESSANTE FAKTEN ÜBER DEN KOMPONISTEN LUDWIG VAN BEETHOVEN……...…… 178

Реуцька М. М. DIE DEUTSCHE FILMGESCHICHTE…….. 180

Рябуха Д. Ю. BEKANNTE DEUTSCHE MALER DES 20. UND 21. JAHRHUNDERTS……. 182

Северіна К. С. NEUE WÖRTER, DIE AUS DER CORONAVIRUS-PANDEMIE HERVORGEHEN……... 184

Стефаниць В. О. VERKEHR IN DEUTSCHLAND: ARTEN UND ENTWICKLUNG…… 187

Тараненко А. К. DIE KINDERRECHTE IN DEUTSCHLAND……. 189

Тивровська А. І. DIE GESCHICHTE VON DER ENTSTEHUNG DES FUSSBALLS IN DEUTSCHLAND……. 192

Ходарєва В. О. DIE UNGEWÖHNLICHEN GESETZE IN DEUTSCHLAND…….. 194

СЕКЦІЯ
ЛІНГВОДИДАКТИКА

Дементьєва Є. А. ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ……. 196

Карплюк О. О. СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ ЖАНРУ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОМАНУ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ……. 198

Кассай М. С. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ РОМАНУ-АНТИУТОПІЇ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ. 201

Ксенофонтова Є. Р. ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ……... 203

Сизоненко Г. О. ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ……. 205

СЕКЦІЯ
ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Волковський С. І. ПЕДАГОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ С.Ф.РУСОВОЇ……. 208

Екзархова О. В. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ…….. 210

Краснікова І. С. ВЧЕННЯ А.С.МАКАРЕНКА ПРО КОЛЕКТИВ…… 212

Кучеренко М. Ю. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗА А.С.МАКАРЕНКОМ……. 214

Мала К. Ю. БРАТСЬКІ ШКОЛИ ТА ЇХ РОЛЬ У НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНИ…….. 217

Мамедов С. Х. ІДЕЯ «СПОРІДНЕНОЇ ПРАЦІ» У ТВОРЧОСТІ Г.С.СКОВОРОДИ……. 219

Позолотіна А. О. ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО, ЇЇ НАРОДНІ ПІДВАЛИНИ ТА ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ……... 222

Рамусь І. В. ДИДАКТИЧНІ ПОГЛЯДИ К.Д.УШИНСЬКОГО…… 224

Рибальченко А. Є. ПИТАННЯ МОРАЛЬНОГО ТА ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ К. Д. УШИНСЬКОГО…….. 226

Хав'яр В. О. ДИДАКТИЧНІ ПОГЛЯДИ К.Д.УШИНСЬКОГО…… 227

Шут А. В. ДИДАКТИЧНА СИСТЕМА К. Д. УШИНСЬКОГО…… 229

СЕКЦІЯ
ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

Афанасьєва Н. С. ПРИНЦИП КУЛЬТУРОВІДПОВІДНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ: ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ…… 231

Боева Д. С. ВЛИЯНИЕ МОЛОДЕЖНЫХ СУБКУЛЬТУР НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ ПОДРОСТКА: «ПАНК»…… 234

Бушнева Л. С. УМОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ БАТЬКІВ УЧНІВ ТА ПЕДАГОГІВ…….....……..... 236

Гречиха А. С. ШКІЛЬНИЙ БУЛІНГ: НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ……. 240

Григорян Д. О. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ…… 243

Губерна А. І. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ…. 246

Гучок К. В. ПОГЛЯДИ ПЕДАГОГІВ МИНУЛОГО НА КОНЦЕПЦІЮ «ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ»……..……..……..……..……..…… 248

Дроздова Г. С. НАРОДНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ВИХОВАННЯ……..... 252

Жукова К. С. ЗАВДАННЯ МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ НУШ…… 253

Малиновська З. С. ПРОБЛЕМА БУЛІНГУ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ……..……..……..……..……..…… 256

Новик О. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ…… 259

Нестерова О. О. ВПЛИВ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА: «ГОТИ»…… 262

Погомій М. П. ТРАВМУЮЧИЙ ВПЛИВ БУЛІНГУ НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ……. 265

Прокопенко О. М. ПРИНЦИП НАРОДНОСТІ У ВИХОВАННІ…….. 268

Сабова Ю. С. СПАДКОВІСТЬ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ…… 271

Сербул О. О. ГУМАНІСТИЧНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ……. 273

Синельник Д. І. ПРОБЛЕМА ПОКАРАННЯ У СУЧАСНОМУ ВИХОВАННІ…… 275

Ситнік А. В. ПАРТНЕРСТВО ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ……..……..…… 277

Суржанська О. С. РУШІЙНІ СИЛИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ…… 280

Терехов О. А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПОКАРАННЯ У СУЧАСНОМУ ВИХОВАННІ…….. 282

Тілло Т. В. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ ВИХОВАННЯ…… 283

Шишков К. С. КОНЦЕПЦІЯ «ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ» У ПЕДАГОГІЦІ…… 285

Шульга І. В. СИСТЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ…… 288

Юрченко М. О. ВИХОВАННЯ НА ЗАСАДАХ «ДІАЛОГУ КУЛЬТУР» НА ПРИКЛАДІ ОСВІТИ УКРАЇНИ……... 290

СЕКЦІЯ
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Агаєва А. С. ЛЕПБУК ЯК НОВІТНІЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……..... 292

Ахвердієва Ю. О. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПИСЬМІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ……..... 294

Гнатюк О. Д. ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ……...…… 297

Дядечко А. К. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»……...…… 298

Єфименко К. С. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ……...…… 301

Кішиш І. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ТА РОЛЬ ЕКСКУРСІЙ У ПІЗНАННІ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ……...…… 303

Кулігіна Є. А. ЯПОНСЬКА МАНГА ЯК ДОДАТКОВИЙ ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ У ВИКЛАДАННІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ШКОЛІ……...…… 305

Налізко І. С. ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПУ НАОЧНОСТІ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ……...…….. 308

Novytska E. APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF BLENDED LEARNING..… 310

Ольмезова А. І. ВИКОРИСТАННЯ LEGO НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»…… 311

Поліщук О. А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»……...……...…… 313

Полянська В. В. МОДЕЛЮВАННЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ..…… 315

Солдатова А. Г. СУЧАСНИЙ УРОК В УМОВАХ ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ…… 317

Товстоног К. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ «ЛЮДИНА І ПРИРОДА»…… 319

Трубачова В. Я. ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»……...…… 321

Хараман В. О. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ……...…… 324

Хоренко К. С. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ……...…….. 327

Чернікова А. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ В УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ……..... 329

Черська Н. М. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ УЧНІВ ТА УЧЕНИЦЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ……...…… 331

Наукове видання

Дебют

Збірник тез доповідей учасників
Декади студентської науки - 2021

Технічний редактор: Поклад Т. М.